Buki Tabu Waluwaluna

The New Testament in the Tubetube (Bwanabwana) language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Tubetube long Niugini

Wycliffe

Buki Tabu Waluwaluna

The New Testament in the Tubetube dialect
of the Bwanabwana language of Papua New Guinea
[tte]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publisher, 2003 by Bible League International

Web version
2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.
http://www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

http://www.ScriptureEarth.org

Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works)
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long http://tokplesbaibel.org. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long

http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Kaba Loya

Buki esana	*esa kubwakubwana*	*Liguna*
Madiu	Mad	7
Malika	Mlk	79
Luka	Lk	123
Yoni	Yon	201
Apositolo	AAP	256
Loma	Lom	324
1 Kolinita	1Kol	360
2 Kolinita	2Kol	393
Galetiya	Gal	417
Epeso	Epe	431
Pilipai	Pilip	443
Kolose	Kolo	451
1 Tesalonaika	1Tes	459
2 Tesalonaika	2Tes	467
1 Timoti	1Tim	472
2 Timoti	2Tim	482
Taito	Taito	489
Pilimoni	Pilim	494
Ibeliu	Ibeliu	497
Yemesa	Yem	528
1 Pita	1Pita	537
2 Pita	2Pita	547
1 Yoni	1Yon	554
2 Yoni	2Yon	563
3 Yoni	3Yon	565
Yuda	Yuda	567
Yakeyakenayan	Yake	571

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Buki bwaite kana walo-masala kaiwena

Sauga imamalawe talawanama Bwanabwana tomo nige ala Buki Tabu ipapagan. Bolime 1930 koina Rev. Alfred Guy buki kikiuna ibui Luka ana buki. Bwaite bukine nige kaba sagu kolila. Na tomo Bwanabwana sibaibaiwa Buki Tabu Dobu Bromilow ibui yo bukine tomo sikalaili kolili siyasiyasili. Bolime 73 kalona mena nige Buki Tabu kainala koina ipapagan kanasiga bolime bwaite 2004 kabo kainala koina ala Buki Tabu waluwaluna talobai.

Ala Buki Tabu waluwaluna kalona mena buki kali baibaiwa tuwenti seben (27) yo kali tolelelele besiele yoli tuwelo (12). Bwagana tolelelele sibaibaiwa na iyamo meuloiline ali nuwatu situbwe-kaigeda, bwaimwana Yaubada ana mulolo tomo kaiwela kani iyakenayagila Natuna Yeisu Keliso koina.

Wasana namwanamwana bwaimwana buki esopali Madiu, Malika, Luka yo Yoni. Siya siwalo-masala Yeisu kaiwena, ana kabi, ana yakayakatai, ana paisowa, ana boita, yo ana toloyoi.

Mulina mena buki yaboyoi Apositolo Ali Paisowa (AAP). Iya iwalo-masala wasana namwanamwana ana debalala Yelusalema kalona mena yo muli mena ana debalala dedei uloiliyao tabe. Na nige yakato tomo Yudiyamo sinuwabui wasanane koina na siya nige tomo Yudiya sibaibaiwasosi sinuwabui tabe. Ala Buki Tabu waluwaluna kalona mena kani tabe talobai buki tupwaliyao Paulo ileleli na iyawasali silau tomeli waluwaluli dedei meuloili kolili yo buki tupwaliyao tomo uloili sileleli.

Buki ana kaba mwawasi koina bwaimwana Yoni ana Yakeyakenayan. Buki bwaite iya uloi molosina buki meuloili kolili. Iyakayakatai Yaubada ana kaiwe ana kaba loina kaiwena yo Yeisu ana emala Guyau, iyakenayagila keno gite koina, kali koleya kali kilakilala. Kali nuwa-mayale toyasiyasili waluwaluli kolili ikololo. Na iyamo tawae wasane iya bukine ali walo-masala meuloili ali kaba tolo ikabi-yamayale. Yanuwa yaulina ana kaiwe yo ana loina ala Guyau yo ala Mesaiya iya kani iloinayani imiyayai nige ana kaba mwawasi (Yakeyakenayan 11:15).

Tomo tanuwatu-kalatani Buki Tabu kana tolele meuloili ali bukiyao silele kaina Giliki koina. Muli mena Buki Tabu sibui kaina uloi uloi kolili. Ala bui waluwaluna itoyatoyawa Buki Tabu kaina Giliki koina yo Buki Tabu kaina Dimdim kolili tupwaliyao besiele NIV, RSV, Good News (TEV). Yo tabe sagu kalobai Buki Tabu Dobu yo Buki Tabu Misima kolili, na ala Buki Tabu waluwaluna kana lau besiele Kaina Bwanabwana kana lau. Toyasiyasili kani silobai ala Buki Tabu waluwaluna imayalesosi. Sauga tupwana buki tomliyao kali livasi simamalawe na mesabana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomnane kana katai imayale na tomo Bwanabwana me ali nuwa-mayale, tawae kaiwena iwalowalo.

Takawa-toki yaboyoi Buki Tabu beyabeyana Dr Bromilow ibui kaina Dobu koina. Tubulao, sinalao yo tamalao bukine koina sibaibaiwasosi sinuwabui, sibaibaiwa siboitako, sibaibaiwa kabona sitautaubala yo sikedukeduluma na tabe tabaibaiwa kabona tamiyamiya buki Dobune koina tamalao siyamala pasta, minista yo tupwalao siyamala toyakayakatai tomo kolila bukine kaiwena. Sauga bwaite koina bukine tayapileyoi kalakavao kaina tanuwagali Dobu kolili. Tanuwatu-kalatani Buki Tabu bwaite iya koina ikalaila talaoma tameli Yeisu Keliso koina yo kaliyate kabona tomeliwo nige sowasowana kala baibaiwa tayasili. Tayaliyaya ala Buki Tabu waluwaluna kaiwena iya kabo yaso bwaite yo yaso silalaoma kani iyanuwabuili na silaoma simeli Yeisu Keliso koina. Tabe naga sauga muli mena siyamala minista, pasta yo Buki Tabu kana toyakayakataiwo. Ala Buki Tabu bwaite sowasowana tameliyani iya kani isaguila na wasana namwanamwana tayawasayani me ala nuwa-mayale yo me ala katai. Yaluyaluwa Tabuna toyasili kaigeda kaigeda iwalo-muloloiwo yo ikabi-yakaiweo.

Ama kawanoi bwaite besiele. Saugana buki bwaite kwayasili Yaluyaluwa Tabuna ikabi-yakaiwemiu yo wakatai Yeisu Keliso iya Guyau yawasosi yo Tolebolebo yo ami meli koina kani yawasi miyamiya yaina kwalobai.

Walo kali mayale kali kilakilala yo kaba sagu kaiweli

Nuwatu kana etulan kana kilakilala (Footnote mark)

Tem kilakilala bwaite * tagitai, kabo takatai walo bwaite kana mayale iyaele liguna yaulina mena.

Tomo ana edeedede iyatubu kana kilakilala (Quotation marks open)

Tem kilakilala bwaite ‘ o nuwana bwaite “ tagitai, kabo takatai tomo yabo ana edeedede iyatubu.

Tomo ana edeedede ilopei kana kilakilala (Quotation marks closing)

Tem kilakilala bwaite ’ o nuwana bwaite ” tagitai, kabo takatai tomo yabo ana edeedede imwawasi.

Yasili talopei kaiyawasi kana kilakilala (Full stop)

Tem kilakilala bwaite . tagitai kabo takatai bwaite koina yasili koina talopei o takaiyawasi kaiwena nuwatune ana kaba mwawasi.

Sauga ibaibaiwa kaba lopeine mulina mena capital leta iyatubu nuwatu waluwaluna.

Yasili kana kaiyawasi kubwakubwana kana kilakilala (Comma)

Tem kilakilala bwaite , tagitai kabo takatai bwaite koina yasili koina takaiyawasi sauga kubwakubwana.

Neli kana kilakilala (Question mark)

Tem kilakilala bwaite ? tagitai kabo takatai walone iya neli yabo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Walone ana kaba mwawasi kilakilala bwaite ? kani tagitai.

Walo kulukululi (Section headings)

Walo kulukululi siya nige buki yawasosi, na tobuibui sipeili sisaguila edeedede kali loya kaiwena. walo kulukululi siya siwalo-masala edeededene kalona kaiwena.

Edeededeli toyatoyawali / kaigedali (Parallel passages)

Bwaite edeededene kani talobai yoi buki tupwaliyao kolili. Sauga tupwana kulukuluna yaulina mena iwalo-masala toweya koina edeededene kaigedana talobai.

Kaba gite bwaite Madiu peina 3 tomna 1 kulukuluna iwaloba, "Yoni Toyababitaiso ana guguye". Na yaulina mena talobai Malika 1:1-8 yo Luka 3:2-17 yo Yoni 1:6-8 yo 1:19-28. Kabo takatai bwaite edeededene Yoni Toyabaitaiso kaiwena kani talobai bwaite buki kolili, Malika 1:1-8 koina yo Luka 3:2-17 koina yo tabe Yoni 1:6-8 yo 1:19-28 koina. Siya sisaguila ala loya koina.

Nuwatu toyatoyawali / Kaigedali (Cross references)

Sauga tupwana liguna yaulina mena kani talobai tomna yabo yo Buki yabo esana yo peina yo tomna yabo. Nuwatune iyaele tomnane koina kani talobai Buki uloina koina besiele peina yo tomna kolili.

Kaba sagu tupwali siyaele ala Buki Tabu waluwaluna ana kaba mwawasi koina

1 Walo tupwaliyao kali kabi-yamayale

Buki Tabu bwaite kalona mena kani walo tupwaliyao talobaili siya nige simiyamiya buki meuloili kolili. Kaba gite besiele bwaite. Palisi, mwalelikwa soina, witi na tabe tupwaliyao siya bwaite tomo Yudiya mumugali kita nigele. Tem walo bwaite kulobaili buki mena na nuwanuwam kali katai o kali mayale ukwataili ugitai kaba loya iyaele buki liguna 613 koina kani kulobai.

2 Sauga ana laoma kana yakasa

Tomo ala miyamiya koina ginauli meuloina me kana yakasa Yaubada ipeili. Kaba gite Buki Tabu beyabeyana Tologuguye 3:1 iwalo-masala ginauli meuloina mekana sauga. Kabo tabe buki bwaite koina kani talobai Yeisu ana laoma kaiwena. Palopitao siwalo-masala bagunayani kabo muli mena ilaoma sikabiyani, Yaubada saugawa ipepeiwa koina Yaubada tomo Bwanabwana ala sauga ipei July 7, 2004 koina ala Buki Tabu waluwaluna talobai mwa saugawa iyaele talobai, mwa Buki Tabuwa iyaele talobai. Kani kulobai buki liguna 633 koina.

3 Nuwatu lalakili kaba loyaili

Tem ginauli yabo lalakina kuloyaloyai nuwanuwam ukwatai, besiele bwaite, kasole, boita o babitaiso kani kulobai buki liguna 636 koina. Tem nuwanuwam kasole ugitai "K" ana dedei koina, tem boita ugitai "B" ana dedei koina, besiele tabe toisabo walo nuwanuwam kaba sagu iyaele buki bwaite koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu wasana namwanamwana

Madiu

ana lelelele

Walo bagubagunana

Madiu iya Yeisu ana tobenali yabo esana yaboyoi siba Libai. Beyabeyana ana paisowa takesi kana totano tomo kolili, kabo saugana Yeisu ilaoma mwa iyogan (9:9). Kana koleya besiele Madiu buki bwaite ilele Yudiya tomonliyao kaiweli. Madiu ana buki koina iyakenayagila Yeisu iya toyakayakatai lalakina iya sowasowana tomo iyakayakataili Yaubada ana kaba loina kaiwena. Ana yakayakatai tupwali talobaili (Peina 5 kanasiga peina 7 yo peina 10 kanasiga peina 13 yo tabe peina 18 yo peina 24 kanasiga peina 25). Besiele tabe, Madiu iyakenayagila Yeisu iya Mesaiya bwaimwa palopitao bagubagunali siba, “Kani ilaoma.” Palopitao ali walo iyawatagili iyamala yawasosi Yeisu ana paisowa koina. Walone Mesaiya iya kaina Ibeliu, kana katai kaina Giliki koina Keliso. Mesaiya kana katai bwaite iya yaoyaooloina. Tomo bwaimwa tem yaoyaooloina iya tomo gitegite-sipwaina.

Kabo Madiu iyakenayagila Yeisu iya Mesaiya na Yudiya ali nuwatu yakato tem Mesaiya ilaoma kabo ana kaba loina iyatolo yanuwa yaulina mena yo tomo Yudiya kali tokalomagigiliwo ikele-gabaegili. Na Yeisu ana sauga koina Loma tomonliyao Yudiya ali yanuwa siloinayan. Tomo Yudiya Yeisu nige simemeliyan mwa sisikotanan yo siyakelose. Madiu iedeedede Peina 21 kanasiga peina 27 tawae iyawatagili wiki bwaine koina yo kani Yeisu siyakelose. Peina 28 koina iedeedede Yeisu ana toloyoi kaiwena. Na Madiu ana buki ana kaba mwawasi koina Yeisu ana tobenaliyao iyawasali na wasana siyawasayan tomo dedei meuloina kolili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu tubunao
(Luka 3:23-38)

1 [1] Yeisu Keliso ana laoma bwaite besiele, Yeisu Keliso iya Deibida
tubuna, Deibida iya Abelamo tubuna. [2] Abelamo natuna Aisake,
Aisake natuna iya Yakobo, Yakobo natunao Yuda yo kanakavao, [3] Yuda
natunao Pelesi yo Sela, (sinali esana Tama), Pelesi natuna Esiloni, Esiloni
natuna Lama, [4] Lama natuna Aminadaba, Aminadaba natuna Nason,
Nason natuna Salimoni, [5] Salimoni natuna Bowasa, (Bowasa sinana iya
Leyabi), Bowasa natuna Obedi, (Obedi sinana iya Ludi), Obedi natuna
Diyesi, [6] Diyesi natuna Kin Deibida. Deibida natuna Solomoni. (Solomoni
sinana esana Batisiba iya beyabeyana Ulaiya wainena)[a]
[7] Solomoni natuna Liyabom, Liyabom natuna Abaidiya, Abaidiya
natuna Asa, [8] Asa natuna Yeosipati, Yeosipati natuna Yolama, Yolama
natuna Usaiya, [9] Usaiya natuna Yotami, Yotami natuna Easi, Easi natuna
Esekaiya, [10] Esekaiya natuna Manase, Manase natuna Eimon, Eimon
natuna Yosaiya, [11] Yosaiya natunao Yekonaiya yo kanakavao, saugana
Babiloni silaoma sikaleya Yudiya kolili kabo sikalaili silawagili Babiloni
koina.
[12] Saugana Yudiya siyaele Babiloni kabo bwaine koina Yekonaiya ikabi
natuna Salatieli, Salatieli natuna Selubabela, [13] Selubabela natuna Abiuda,
Abiuda natuna Elaiyakim, Elaiyakim natuna Esoli, [14] Esoli natuna Seidoki,
Seidoki natuna Ekimi, Ekimi natuna Eliuda, [15] Eliuda natuna Eliesa,
Eliesa natuna Matan, Matan natuna Yakobo, [16] yo Yakobo natuna Yosepa,
Meli wainena. Meli ikabi Yeisu, iya esana siyogayan Mesaiya.
[17] Na kabo Abelamo koina yo ilaoma Deibida koina yaso kali baibaiwa
potin (14), tabe Deibida koina ilaoma saugana Yudiya silawagili Babiloni
yaso kali baibaiwa potin (14), yo sauganane koina kanasiga Mesaiya
Yeisu iyawatagili yaso kali baibaiwa tabe potin (14).

Yeisu Keliso ana kabi
(Luka 2:1-7)

[18] Yeisu Keliso sinana Meli. Mwa bwaite besiele Yeisu ana kabi ana
laoma. Meli ikawakawaluluwan Yosepa sabi kasolananna. Na muli mena
kabo sikasole, ilotonan iya isiumako Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe mena.
[19] Meli wainena Yosepa iya tomo namwanamwana. Nige nuwanuwana
Meli imwalimwaline tomo manli mena, mwa inuwatui yakato tem ali
kawakawalulune isokegabaen wadam mena. [20] Yosepa iyaelemo bwaite
kaiwena inuwanuwatu na Guyau ana anelose ilaoma koina kenona mena.
Anelosene iba, “Yosepa, Deibida ana susu, tabu kumamatausi na Meli

---

a 1:6 Ulaiya iboita kabo Deibida Batisiba ikasolanan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ukwalai wainem. Melumelune ilaomaya Yaluyaluwa Tabuna koina. 21 Kani
ikabi natuna tau yo esana kupei Yeisu, kaiwena kani ana tomoyao ileboili
ali pwanoli kolili." 22 Meuloina bwaite iyawatagili na imayale tawae kana
katai baguna Yaubada ana palopita iwalowen, 23 'Tonuwanuwabola kani
isiuma. Yo natuna ikabi tauna, yo esana sipei Imanuwela.' Imanuwela
kana bui 'Yaubada mekalakava'. 24 Saugana Yosepa itolo iginauli besiele
Yaubada ana anelose ana walo koina. Yosepa Meli ikasolanan, 25 na iyamo
nige Meli kwapina ikakabitonani kanasiga Meli ikabi melumelune. Yo
Yosepa esana ipei Yeisu.

Tosonoga silaoma Yeisu siboeyan

2 1 Kabo Yeisu sikabiya Bedeliema koina, Yudiya dedeina mena,
Elodi ana sauga kin koina. Saugana Yeisu sikabi tosonoga tupwali
silaomaya tete bomatu mena silaoma Yelusalema. 2 Yo sineli, "Toweya
koina melumelune sikabiya yakato iya Yudiya ali kin? Kagitai ana utu
tete bomatu mena mwa kalaoma sabi pwalou koina." 3 Saugana Kin
Elodi walone ibenalan yakato Yudiya ali kin waluwaluna kaiwena
ikatewakaka. Yo tomo meuloili Yelusalema koina tabe besiele
sikatewakaka. 4 Kabo Elodi miyagogo iyogayan meuloili siya topwaoli
lalakili yo loina kana toyakayakataiwo na ineliyagili toweya koina
Mesaiya sikabiya. 5 Yo siwaloba, "Bedeliema koina Yudiya dedeina mena,
bwaite kaiwena palopita ilele Buki Tabu mena, 6 'Komiu Bedeliema,
Yudiya dedeina mena, nige sowana tawalo esamiu nige ilalalaki Yudiya
kana tobagunao luwali mena, kaiwena tobaguna yabo kani iyawatagili
luwamiu mena kabo yagu tomoyao Isileli kani ileboili.' "
7 Yo Elodi miyagogo yabo wadam mena iginauli tosonogaone
mekanakavao tolaomane tete bomatu mena. Ineli kolili toisabo sauga koina
utune sigitai. 8 Kabo Elodi tosonogaone iyawasali silau Bedeliema iba,
"Kwalau melumelune kwaloya-namwanamwai. Tem kwalobai, kwalaoma
kwawalo koliyau na yau tabe yalau yapwalou koina besiele." 9 Tosonogao
kin ana walo sibenalan yo silau. Utune kaigedana bwaine tauna kona
tete bomatu mena ibagunayagili sigitai yoi yo simuliya kanasiga ilopei
yanuwane pwatana mena melumeluwa koina. 10 Saugana tosonoga utune
sigitai yaliyaya lalakina iloyapowonli. 11 Silau numene koina yo sigitai
melumelu mesinana Meli. Sipwalou me ali yakasisi melumelune koina. Ali
mulolo sisokeli yo siwolena wasawasane gole, olibanuma yo mula.[b] 12 Na
Yaubada tosonogaone iyakenayagili kenoli mena tabu sipipileyoi Elodi
koina. Mwa sipileyoi ali dedei mena kamwasa uloina mena.

---

b 2:11 Olibanuma iya kaba sau yabo yo koina siginauli inisensi, bwalaina namwanamwana. Mula iya tabe kaba sau yabo yo koina olo bwalaina namwanamwana siginauli.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yosepa yo Meli melumelu sikalai siyabubuwan silau Itipita

13 Tosonoga silogabaegili kabo muli mena Yosepa kenona ikenoi kabo
Yaubada ana anelose iyawatagili Yosepa koina yo iba, “Elodi kani
melumelu iloyai nuwanuwana iunuyamate. Kutolo, melumelu mesinana
ukwalaili yo kwayabubu kwalau Itipita. Bwaine koina kwamiyamiya
kanasiga yawalo kabo kwapileyoima.” 14 Mwa Yosepa itolo, melumelu
mesinana ikalaili kabo boniyai mena silau Itipita, 15 kabo simiyamiya
bwaine koina kanasiga Elodi iboita. Bwaine besiele iyawatagili na
mesabana Yaubada ana walo iyamala yawasosi. Walone palopita yabo
iwalo-masalan beyabeyana, iba, “Natugu kani yayawasa na yakato naga
muli mena yayoga-yawatagilan Itipita koina.”

Elodi melumeluwo iunuyamateli

16 Saugana Elodi ikatai yakato tosonogaone simwakotayan mwa
imunamunai lalakina. Kabo ana tokaleyayao iyawasali na melumelu
tataoliyao Bedeliema dedeina meuloina koina siya ali bolime labui yaulina
mena siunuyamateli. Iwalo besiele kaiwena tosonogao siwalo koina toisabo
sauga utune sigitebagunayan. 17 Iyawatagili besiele kabo Yelemaiya ana walo
iyamala yawasosi, kaiwena beyabeyana iba, 18 “Kaina yabo sibenalan Lama
koina, valam yo koyasili lalakina, Litieli ivalavalam natunao kaiweli yo
genuwana sikabi-yanuwadaumwali kaiwena natunao meuloili siboitako.”[c]

Sipileyoi Nasaleta

19 Kabo muli mena Elodi iboita, kabo Itipita koina Yaubada ana anelose
iyawatagili Yosepa kenona mena, 20 yo iba, “Kutolo, melumelu mesinana
ukwalaili yo kwapileyoi yanuwa Isileli, kaiwena Elodi me ana bodao,
siya beyabeyana nuwanuwali Yeisu siunuyamate, siboitako.” 21 Kabo
Yosepa itolo, yo melumelu mesinana ikalaili yo sipileyoi yanuwa Isileli.
22 Saugana ibenalan Akeleyasi iyamala kin dedei Yudiya koina, tamana
Elodi ana kaba miya iyamiyalae, kabo Yosepa genuwana ilau dedeinane
koina kaiwena imatausi. Tabe kenona ikeno yoi Yaubada ana wasa
iwolena tabu ilalau dedei Yudiya na ilau Galili ana dedei mena. 23 Ilau
yo imiyamiya yanuwa Nasaleta, Galili dedeina mena. Bwaine besiele
iyawatagili na mesabana palopitao ali walo Mesaiya kaiwena iyamala
yawasosi. Kaiwena beyabeyana siwaloko siwaloba, “Tomo meuloili naga
kani siwalo yakato iya Game Nasaleta.”

---

c 2:18 Isileli ali nuwatu yakato tubuli Litieli, iya Yakobo wainena, sina namwanamwasosina kaiwena iboita kabi mena. Litieli iya makamakayaumo na kana katai yawasosi melumeluwo sinaliyao sivalavalam. Litieli kana salai iyaele imiyamiya Lama koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yoni Toyababitaiso ana guguye
(Malika 1:1-8; Luka 3:1-18; Yoni 1:19-28)

3 1-2 Saugana Yeisu iyaele Nasaleta na Yoni Toyababitaiso ilaoma yo
iguguye dedei Yudiya ule bwagabwaga mena iba, “Mumugamiu
naenaeli kolili kwanuwabui, kaiwena Yaubada ana kaba loina
kana sauga ikubwamako.” 3 Beyabeyana palopita Aiseya ilele Yoni
Toyababitaiso kaiwena sauganane iwaloba, “Tomo yabo iyogayoga ule
bwagabwaga mena, iba, ‘Guyau ana kamwasa kwasepa, wakatububun yo
kwayasapusapu.’ ”
4 Na Yoni kana kwama ebaebai kameli wiyana yo kana wakisowa
bulumakau kwapina. Yo ana kaba kekan mwalimwali yo kamwakamwa.
5 Tomo meuloili silaoma koina. Tupwaliyao silaomaya Yelusalema
taon, tupwaliyao silaomaya Yudiya dedeina mena yo tabe tupwaliyao
silaomaya yanuwa siya Waila Yolidan salina mena. 6 Ali pwanoli siwalo-
masalagili kabo iyababitaisoli Waila Yolidan koina.
7 Tabe Palisiyao yo Sadusiyao sibaibaiwa silaoma yakato sibabitaiso.
Na Yoni igitaili kabo iyokoi-yagili iba, “Komiu besiele weso. Gubesi,
yaiya ami wasa iyeyawa mwa nuwanuwamiu Yaubada ana munamunai
kwayabubu-gabaen? 8 Ilonamwayagimiu tem mumugamiu naenaeli
kwasikotanagili na uwe namwanamwana iyawatagili yawasimiu koina.
9 Tabu kwanunu-watui yakato kwaba, ‘Kai tubumai Abelamo, mwa
koina kai Yaubada ana tomoyao gitegite-sipwaimai.’ Na yawalo kolimiu,
bwaite mwakota kaiwena Yaubada iya sowasowana veku ikalaili yo
kolili Abelamo tubunao iyamayaleli. 10 Yaubada ana kilam ivakiliyako
yakato mayau meuloili siya nige siuweuwe namwanamwa yaili mena
ikoili siguli na igabae-luseyagili mayau wedowedolina koina. 11 Tem
kwanuwabui mumugamiu naenaeli kolili kabo yayababitaisomiu waila
mena. Na iya ilalaoma kani iyababitaisomiu Yaluyaluwa Tabuna koina
yo ikabiyakaiwemiu besiele mayau wedowedolina ana kaiwe. Iya
esana ilalaki na yau esagu nige ilalalaki. Yau nige yagu namwanamwa
ipapagan yakato sowasowagu kaena kana suma yakalaili. 12 Ana sabolo
iyaele nimana mena naga iyatubu ana witi kanna yo mosomosona
iyakasali kabo tem kanna yawasosi ikelegogon ipei ana lakawa mena yo
mosomosona igabu mayau wedowedolina koina, mayaune nige ana kaba
boitamo.”

Yoni Yeisu iyababitaiso
(Malika 1:9-11; Luka 3:21-22)

13 Kabo Yeisu Galili dedeina ilogabaen isaema Waila Yolidan
koina yo iwalolau Yoni koina iba, “Kuya-babitaisoyau.” 14 Na Yoni
nuwa-nuwana Yeisu ana nuwatu ibui, mwa iba, “Inamwanamwamo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

temga kowa kuyababitaisoyau. Gubesi mwa kulaoma koliyau yakato
yayababitaisowo?” 15 Mwa Yeisu kainana iyamaisa iba, “Yau yagu
nuwatu inamwanamwa tem saugamo bwaite taginauli besiele, kaiwena
Yaubada ana nuwatu tamuliya.” Kabo Yoni italam. 16 Yeisu ibabitaiso kabo
igayosaema waila mena. Sauganane koina bulibuli itasoke yo Yaubada
Yaluyaluwana igitai besiele bunetutu ilolobima koina. 17 Kabo kaina yabo
ilobimaya bulibuli mena iba, “Bwaite natugu yamulolo lalakina koina yo
yayaliyaya yawasosi kaiwena.”

Seitani Yeisu iwoyai
(Malika 1:12-13; Luka 4:1-13)

4 1 Kabo Yaluyaluwa Tabuna Yeisu ilawan ule bwagabwaga mena na
Seitani Yeisu itonan. 2 Kaliyate poti yo boniyai poti Yeisu ikalakisiye
nige ikekekan kaiwena mwa iguliyam lalakina. 3 Kabo Seitani ilaoma
yo itonan iba, “Tem yawasosi kowa Yaubada Natuna kuwalo veku kolili
na siyamala beledi.” 4 Yeisu kainana iyamaisa iba, “Buki Tabu ana walo
bwaite besiele, ‘Tomo nige sowasowali beledimo sikan na yawasili silobai,
bwaimwanamo Yaubada ana walo meuloina koina yawasili silobai.’ ”
5 Tabe Seitani Yeisu ilawan yoi Yelusalema yo iseyan Nume Tabu kewa
yawasosina mena. 6 Iwalo koina, “Tem yawasosi kowa Yaubada Natuna,
ukwapusele-lobi, kaiwena Buki Tabu iba, ‘Yaubada kani iwalo aneloseyao
kolili sigitekalatagiwo nimali mena sinapuiwo kisi kutalu veku mena na
kaem kusibayanae.’ ”
7 Yeisu kainana iyamaisa iba, “Buki Tabu ana walo bwaite besiele,
‘Tabu Yeoba am Yaubada kutonatonan.’ ” 8 Seitani ikalai yoi ilawan
koya kikinna mena yo kaba loina meuloina yanuwa yaulina mena yo
ali wasawasa meuloina iyakenayan. 9 Koina iwalolau iba, “Tem tutulim
kutalu-sakonayan na kupwalou koliyau, bwaine ginauline meuloina kani
yaeliwa koliwo.” 10 Yeisu kainana iyamaisa iba, “Seitani, kulowasi koliyau.
Buki Tabu ana walo bwaite besiele, ‘Kupwalou Yeoba am Yaubada koina
yo iya ibomamo koina kupaisowa.’ ” 11 Kabo Seitani Yeisu ilogabaen yo
aneloseyao silaoma Yeisu sisagui.

Yeisu ana guguye iyatubu Galili dedeina mena
(Malika 1:14-15; Luka 4:14-15)

12 Saugana Yeisu ibenalan Yoni sipeiyako deli mena kabo ipileyoi
ilau Galili. 13 Sauga kubwakubwana imiyamiya Nasaleta, kabo ilau
Kapeneomi, Kalita Galili papalina mena bwaimwa siya susu Sebuloni yo
susu Napitalai ali dedei mena. 14 Iyawatagili bwaite besiele na mesabana
palopita Aiseya ana walo iyamala yawasosi. 15 Kaiwena beyabeyana iba,
“Susu Sebuloni yo susu Napitalai ali dedei koina, dedei bwaine Kalita
kana kamwasa imiyamiya koina, bwaine Yolidan salina mena dedei

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pwatana mena, yo Galili koina siya nige Yudiya tomoliyao sibaibaiwa
simiyamiya, 16 yo siya simiyamiya boniboniyai koina naga kani mayale
lalakina sigitai, yo siya simiyamiya boita lolonna mena kani mayale
imwalisae kolili.”
17 Sauganane koina Yeisu ana guguye iyatubu iba, “Mumugamiu
naenaeli kolili kwanuwabui kaiwena Yaubada ana kaba loina kana sauga
ikubwamako.”

Yeisu togomana yoli esopali iyoganli
(Malika 1:16-20; Luka 5:1-11)

18 Yeisu iyonayona Kalita Galili dekawana mena kabo togomana labui
igitaili, yabo Saimoni iya esana Pita yo kanakava Anidulu. Ali yagida
sigalagalayan kalita mena kaiwena bwaine ali paisowaele. 19 Iwalo
kolili iba, “Kwamuliya koliyau na yakatububunagimiu komiu tomo kali
toyakona.” 20 Kabo sauganane koina ali yagida silogabaen yo simuliya
koina. 21 Iutulau yoi kabo tomo labui yoi igitaili, Yemesa mekanakava
Yoni, siya Sebedi natunao. Me tamali simiyamiya waga mena, ali yagida
sikatukatububu sabi gala. Kabo Yeisu yoli labuine iyoganli. 22 Sauganane
koina ali waga yo tamali silogabaegili yo Yeisu simuliya.

Yeisu iyakayakatai yo igugugugugye na tabe tokasiebwao iwoiwoisili
(Luka 6:17-19)

23 Yeisu Galili dedeina meuloina ilotakikilan kabo iyakayakatai ali
nume tapwalolo kolili, Yaubada ana kaba loina wasana namwanamwana
igugugugugyeyan yo tomo ali kasiebwa uloi uloi iwoisili. 24 Yeisu
wasana itakikili Siliya dedeina meuloina koina kabo tomo tokasiebwao
meuloili sikalailima, kasiebwa uloi uloi, siya sikamkamna lalakina, siya
yaluyaluwa biki kolili, yo siya sikikiwasi, yo tabe siya yoli sitawalololi,
meuloili iwoisili. 25 Boda lalakina Yeisu siyamuli-kusuli. Silaomaya dedei
Galili, dedei Dekapoliya,[d] Yelusalema taon, Yudiya dedeina yo tabe Waila
Yolidan dedei pwatana mena.

Yeisu iyakayakatai koya mena
(Luka 6:20-23)

5 1 Yeisu boda lalakina igitaili kabo ilau ikawasae koya mena
yo imiyasio. Ana tobenaliyao silaoma simiya-takikilan, 2 kabo
iyatubu iyakayakatai kolili yo bwaite besiele iba, 3 “Siya tonuwalobi
sikatai yaluyaluwali sibubutuma, Yaubada iwalo-muloloili yo Yaubada
ana kaba loina kani silobai. 4 Siya ali toboita kana katekamkamna yo

---

d 4:25 Dekapoliya kana bui yanuwa kikiuliyao kali baibaiwa sanaulu yo bwaite yanuwane kali logogon esana Dekapoliya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kana nuwanae kateli mena Yaubada iwalo-muloloili yo kani ikabi-
yanuwadaumwalili. 5 Siya tonuwalobi yo mumugali bigana, Yaubada
iwalo-muloloili. Ana waloyameli yanuwana kani silobai. 6 Siya
nuwanuwasosili tem mumugana namwanamwana sikalai kateli mena,
besiele toguliyam yo togalomagu nuwanuwali kan yo waila, Yaubada
iwalo-muloloili. Kani mumugana namwanamwana koina yaluyaluwali
iloyapowonli. 7 Siya kalikavao sikatekamkamna-yagili yo ali naenaena
kolili sinuwatu-pwaikili Yaubada iwalo-muloloili. Kani ikatekamkamna-
yagili yo inuwatu-pwaikili. 8 Siya kateliyao nige sibibiki Yaubada
iwalo-muloloili. Kani Yaubada sigitai. 9 Siya tokabi-yanuwa-daumwali
Yaubada iwalo-muloloili. Kani ikawa-natu-wagili. 10 Siya kalomagigili
koina kamkamna lalakina silobai mumugana namwanamwana kaiwena
Yaubada iwalo-muloloili. Yaubada ana kaba loina kani silobai.
11 Tem tomo sisinalimiu yo sikawa-naenae-yagimiu yo
siyakamkamnamiu esagu kaiwena Yaubada kani iwalo-muloloimiu.
12 Kwayaliyaya lalakina kaiwena maisamiu lalakina iyaele bulibuli mena
kaiwena palopitao bagubagunali siyakamkamnali besiele komiu.

Komiu besiele kalita yo mayale
(Malika 9:50; Luka 14:34-35)

13 Komiu ami paisowa yanuwa yaulina mena besiele kalita ana
paisowa. Tem ana kaiwe yo kamnana imwawasi nige sowasowana taula-
kalikalita yoi. Takatai nige ana paisowa ipapagan kabo tagabaen yo
tomo siutu-gwalagwalai. Kabo wagite-kalatagimiu tabu komiu besiele
kalita naenaena, sauga meuloina kwatolo kaiwe me ami meli Yaubada
koina. 14 Komiu besiele mayale yanuwa yaulina mena. Tem yanuwa yabo
imiyamiya koya pwatana mena kani tomo meuloili sigitai, nige sowana
ikeno-wadam. 15 Nige sauga yabo tomo mayale sigabu kabo gulewa
sikalai yo mayalene sikopwaiki. Kani sipei teibeli pwatana mena kabo
mayalena mena nume kana tomiya meuloili simayale. 16 Besiele tabe
komiu, ilonamwayagimiu tem ami mayalene, bwaimwana mumugamiu
namwanamwana, iwedowedoli tomo manli mena na mesabana ami
paisowa namwanamwana sigitai na Tamamiu bulibuli mena esana
sitobalan.”

Yeisu ilaoma na mesabana Mosese ana loina ikawa-yawasosiyani

17 Tabu kwanunuwatui yakato yalaoma na Mosese ana loina yo palopitao
ali yakayakatai yakele-gabaegili. Nigele. Yalaoma yakato ginauli meuloina
beyabeyana siwalowegiliko siyamala yawasosi. 18 Yawalo yawasosi
kolimiu, kanasiga bulibuli yo yanuwa yaulina naga kani simwawasi nige
sowasowana loina ana walo yabo kikiuna ikwalalele kanasiga loinane
meuloina Mosese ilelelene iyamala yawasosi. 19 Yaiya tem loina kikiuna

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yabo ilikwai yo tomo tupwaliyao iyakenayagili siginauli besiele, tomone
esana Yaubada kani ipeiyatalu ana kaba loina koina. Na yaiya loina
meuloina ibenalagili yo tomo iyakataili besiele, kabo esana Yaubada kani
ikeleisinan ana kaba loina koina. 20 Na yawalo kolimiu tem ami obiga nige
Palisi yo loina kana toyakayakatai ali obiga inanamwanamwa-gabaen nige
sowasowana kwalusae Yaubada ana kaba loina koina.

Yeisu iyakayakatai munamunai kaiwena

21 Wakataiyako, tomo bagubagunali ali sauga mena siyakayakatai besiele
bwaite, ‘Tabu tomo taunuyamate, yaiya tem tomo iunuyamate kani maisana
ilobai.’ 22 Na yau yawalo kolimiu, yaiya imunamunai kanakava koina kani
maisana ilobai. Yaiya kanakava ikawa-naenae-yani kani Yudiya toloinao
siyatalayan, na yau yawalo kolimiu, yaiya iwaloba, ‘Kulukulum gaibuna’
iya ilalau kaba silae koina yo iyaele mayau wedowedolina salina mena.
23-24 Kabo tem kulaoma nume tapwalolo koina nuwanuwam am mulolo
kuwolena Yaubada koina, bwaine koina kunuwatu-kalatan yakato kamkava
imunamunai koliwo ginauli yabo kaiwena, am mulolo kupei kaba pwaoli
salina mena yo kulau naga mekamkava kwalolabin yo wakawa-elieliyam
yoi, muli mena kabo kupileyoima na am mulolo kuwolena Yaubada
koina. 25 Tem tomo yabo iyakewaiwo yo nuwanuwana iyatalayagiwo,
mwayamwayau kutonan kaiwe na mekamkava kwayadudulai. Tem nige
sowasowana, kutonan yoi kamwasa mena na tem kuyadudulai na mesabana
tabu ilalawagiwo kaba yatala koina kisi bwaine koina sipeiwo toyatala koina
kabo toyatala ipeiwo pilisiman nimali mena na sipei-luseyagiwo deli mena.
26 Yawalo yawasosi koliwo, tem sipei-luseyagiwo deli mena, nige sowana
kuyawatagili kanasiga kam yaga meuloina kuyamaisaoli.

Gadosisi mumugana kaiwena

27 Na kwabenalan Mosese ana loina bwaite, ‘Tabu kamkava wainena
uganaganawali koina.’ 28 Na yau yawalo kolimiu, yaiya tem sine yabo
imankulakulai nuwanuwana sikeno iya katena mena iganawaliko
sauganane koina. 29 Tem manim ulaulam iyalopwanowo ukasigabaen.
Inamwanamwa tem yom yabo isibayanaewo kutomgabaen, tabu yom
meuloina ugagabaen mayau wedowedolina koina. 30 Besiele tabe tem
nima ulaulam iyalopwanowo kutomgabaen. Inamwanamwa tem yom
yabo isibayanaewo kutomgabaen, tabu yom meuloina ugagabaen mayau
wedowedolina koina.

Inawase kaiwena
(Madiu 19:9; Malika 10:11-12; Luka 16:18)

31 Mosese ana loina iwalo besiele bwaite, ‘Yaiya tem nuwanuwana
wainena iinawaseyan, baguna inawase letana ileleyatalu kabo iwolena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sinene koina yakato iinawaseyanako.' 32 Na yau yawalo kolimiu, tem
tomo wainena iganawali sowasowana wainena iinawaseyan. Na tem nige
igaganawali nige sowana iinawaseyan kaiwena tem wainena isikotanan
kani wainenane ikasole-panaisi, na taune ana pwanoli kaiwena wainena
iyadidiga ilau yo saugana sinene ikasole-panaisi iya iyamala sine
ganaganawalina. Besiele tabe tem tau yabo sinene ikasolanan ee iya tabe
tau ganaganawalina.

Yeisu kawalulu-sae mumugana ikawa-naenae-yani

33 Na kwabenalan yoi Mosese ana loina tomo bagubagunali kolili
besiele bwaite, 'Tabu am kawalulu Yaubada manna mena kusosokeli, na
uginaulili.' 34 Na yau yawalo kolimiu, tabu sauga yabo ukakawalulu-sae
bulibuli mena, tabu kuba, 'Kagu lulu bulibuli kaiwena Yaubada ana kaba
miya bwaine koina.' 35 Tabu kuba, 'Kagu lulu yanuwa yaulina kaiwena
kaena kaba peina bwaite.' Tabu kuba, 'Kagu lulu Yelusalema kaiwena kin
lalakina ana yanuwa iya.' 36 Tabu ukakawalulu kulukulum koina kaiwena
nige sowasowana kuboma itom yabo kulukulum mena kana koleya kubui
nuwana imayale o iduba. 37 Na iyamo tem ginauli yabo walo yawasosi
kuba, 'O.' Na tem nigele kuba, 'Nigele.' Tabu am walo kueetulan kaiwena
walo-etulan ilaomaya Seitani koina.

Tabu naenaena kwayayamaisa
(Luka 6:29-30)

38 Kwabenalanako Mosese ana loina bwaite, 'Tem tomo yabo kanakava
manna kaigeda isibayanae maisana iya tabe manna kaigeda isibayanae.
Tem kanakava mwakana kaigeda ikoyabeku, maisana tabe mwakana
kaigeda ikoyabeku.' 39 Na yau yawalo kolimiu, tem tomo yabo iginauli
naenaena koliwo, tabu kuyayamaisa. Tem tomo yabo papalim ulaulam
mena ikoi, kabo kutagelakeile papalim gegebam kuwolena iunui yoi.
40 Besiele tabe tem tomo yabo ipeiwo yatala mena yo yakato kam kwama
ikalai, ee kuwolena yo tabe kam kabobo kuwolena besiele. 41 Tem tomo
yabo iyadidigao na ana gogo ukele-sagui kwalau yanuwa yabo koina
ilonamwayagiwo kutalamwagiwo tabe ukele-sagui yoi kwalau yanuwa
yaboyoi koina. 42 Tem tomo yabo ginauli yabo ikawanoiyan koliwo
kuwolena koina. Tabe tem tomo yabo am gogo yabo ikawanoiyan yakato
naga iyapileyoi koliwo tabu kununuwai.

Kami tokalomagigiliwo kwamulolo kolili
(Luka 6:27-28,32-36)

43 Na kwabenalan yakato tomo bagubagunali siba, 'Ami eliyamwao
kwamulolo kolili, na kami tokalomagigiliwo wakalomagigi-lagili.' 44-45 Na
yau yawalo kolimiu, kami tokalomagigiliwo kwamulolo kolili yo siya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siyakamkamnamiu wakawanoi kaiweli, na mesabana komiu Tamamiu
bulibuli mena natunao. Kaiwena iwalo dabwelo imwalisae yo imayale
tomo naenaeli yo tomo namwanamwali kolili, yo tabe galewa iyawasa
siya mumugali dudulaina yo siya mumugali naenaeli kolili. Yaubada ana
mulolo meuloila takele-toyawai. 46 Na tem kamikavaomo kwamulolo
kolili nige sowasowana maisamiu Yaubada koina kwalobai, kaiwena
tonaenaeli besiele takesi kali totano ali mulolo besiele komiu ami
mulolo kamikavaomo, sibomamo simulolo kolili. 47 Yo tem kamikavaomo
wakawatoki kolili, gubesi ana namwanamwa? Nuwana nigele, kaiwena
siya nige tomeli siginauli besiele bwaite. Ilonamwayagimiu tem kami
tokalomagigiliwo wakawatoki kolili tabe kaiwena komiu Yaubada ana
tomoyao. 48 Wagite-kalatagimiu yakato tem sauga meuloina komiu
mumugamiu meuloina inamwanamwa besiele Tamamiu bulibuli mena
mumugana inamwanamwasosi.

Gogo taolena tobubutuma kolili kaiwena

6 1 Saugana tem ginauli namwanamwana yabo waginauli, tabu
wagiginauli tomo manli mena yakato ginauline namwanamwana
sigitai. Tem waginauli besiele yakato tomo sitobalanagimiu Tamamiu
bulibuli mena kani nige iyayamaisamiu. 2 Kabo saugana tem gogo
yabo kwaolena tobubutuma kolili, tabu kwayogayoga, besiele
tomwakomwakota mumugali siya siginauli besiele nume tapwalolo
mena yo kamwasa mena kaiwena nuwanuwali tomo sitobalanagili.
Na yawalo yawasosi kolimiu maisaline meuloina sikalaiyako kaiwena
tomo sitobalanagiliko. 3 Na tem gogo kuwolena tobubutuma kolili,
tabu nimam gegebam ikakatai yakato nimam ulaulam gogo iyauyan.
Tabu am eliyamwao namwanamwali am paisowa namwanamwana
wasana sibebenalan. 4 Uginauli wadam mena. Tamam ginauli meuloili
wadamwadamli igitailiko, kabo iya kani maisam iyeyawa.

Yeisu ana yakayakatai kawanoi kaiwena
(Luka 11:2-4)

5 Saugana tem wakawanoi tabu besiele tomo mwakomwakotali. Siya
nuwanuwali sitotolo na sikawakawanoi nume tapwalolo yo kamwasa kolili,
na mesabana tomo meuloili sigitaili. Na yawalo yawasosi kolimiu maisali
meuloina sikalaiyako. 6 Saugana tem ukawanoi, kulusae am biliutusi
mena, gamwa ukwausi kabo ukawanoi Tamam koina, iya nige tagigitai.
Tamam ginauli meuloili wadamwadamli igitagitaili, kabo iya kani maisam
iyeyawa. 7 Saugana ukawanoi, tabu walo bwagabwaga koina ukakawanoi
besiele siya nige tomeli. Siya sinuwanuwatu yakato Yaubada ali kawanoi
ibenalagili kaiwena ali kawanoi simamalawe. 8 Tabu komiu besiele siya.
Nige naga wakakawanoi koina na Tamamiu ikatai-bagunayanako tawae

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuwanuwamiu. 9-13 Kabo wakawanoi besiele bwaite, Tamamai kowa bulibuli
mena, esam siyakasisiyan, mumugam ilobima, nuwam siyai yanuwa yaulina
mena besiele siyai bulibuli mena. Kabona kamai kaliyate bwaitete kuyelima.
Ama kabikabi sinae kulabinimai besiele kai kalabinili siya sikabiyanae
kolimai. Yo imiyawa kuyakenayagimai woya koina. Kuleboimai yauyaule
koina. Kaiwena kuboma am ginauli baibaiwali yo kowa ukaiwesosi yo kowa
tubula am mayalena yo kan nige ilolotom. O, besiele.[e]
14 Tem kamikavao ali naenaena kolimiu kwanuwatu-pwaikili, kabo
Tamamiu bulibuli mena ami naenaena tabe inuwatu-pwaikili. 15 Tem
kamikavao ali naenaena nige kwanunuwatu-pwaikili Tamamiu besiele
ami naenaena kani nige inunuwatu-pwaikili.

Yeisu ana yakayakatai guliyam kana kalakisiye kaiwena[f]

16 Saugana tem guliyam ikanmiu wakalakisiye kawanoi kaiwena, tabu
manimiu kali koleya kwaula-yanayanaeli besiele tomwakomwakota
siya manli kali koleya siula-yanayanaeli na mesabana tomo meuloili
sigitaili yakato sitabu-wagili kekan koina. Na yau yawalo yawasosi
kolimiu maisali meuloina sikalaiyako. 17 Na saugana komiu tem guliyam
ikanmiu wakalakisiye kawanoi kaiwena, manimiu kwadeulili yo itomiyao
kwasuwalili, 18 na mesabana tomo tabu sikakatai yakato guliyam
wakalakisiyeyan. Tamamiu iya nige tagigitai, iyamo ikatai. Ginauli meuloina
wadam mena waginaginaulili ikatailiko, iya kabo maisamiu kani iyeyawa.

Wasawasa bulibuli mena
(Luka 12:33-34; 11:34-36; 16:13)

19 Tabu gogo wasawasa wakekelegogon kaiwemiu yanuwa yaulina mena
kaiwena yanuwa yaulina mena ala gogo wasawasa naga wesoweso nuwana
kakolosi nuwana naya sisibayanaeli, yo tokewali silusae yo sikewalili.
20 Na bulibuli kana gogo wasawasa wakalai kaiwemiu, kaiwena bulibuli
mena wesoweso yo kakolosi yo naya nige sowasowana gogo wasawasane
sisibayanaeli yo tokewali nige sowasowali silusae yo sikewalili. 21 Kaiwena
toisabo dedei koina am gogo wasawasa imiyamiya kani yaluyaluwam yo
katem simiyamiya koina yo sauga meuloina kunuwanuwatu kaiweli.

Manla besiele yola kana mayale

22 Manla besiele yola kana mayale. Tem manim inamwanamwa, kani
yom meuloina imayale. 23 Na tem manim inae, kani yom meuloina

---

e 6:9-13 Buki Tabu tolele-panaisi beyabeyali tupwaliyao walone bwaite “Kaiwena kuboma am ginauli baibaiwali yo kowa ukaiwesosi yo kowa tubula am mayalena yo kan nige ilolotom. O, besiele.” nige silelele. **f 6:15** Yudiya (Palisiyao) mumugali kekan sisikote kaliyate tupwali kaiweli na yakato sikawanoimo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iboniboniyai. Tem yaluyaluwam kana mayale iboita yo iboniboniyai, kani boniboniyainane ilalakisosi koliwo.

Yaubada yo gogo wasawasa
(Luka 12:22-31)

24 Nige sowasowana tomo kaigeda ipaisowa toloina labui kolili. Kani yabo
imuloloi, iobigai yo iyakasisiyan, na yabo imunamunai-yani yo ikalomagigilan.
Nige sowasowana yoli labuine kolili tapaisowa, Yaubada yo gogo wasawasa.
25 Kabo yawalo kolimiu, tabu kwanuwanuwatusosi ami miyamiya kaiwena,
tawae wakan yo tawae kwanuma, tabu kwanuwanuwatu yomiu kaiwena toisabo
kaleko kwalikwa. Yawasila ginauli lalakina na kan yawasila kali sagumo. Yo
tabe yola ginauli lalakina na kaleko yola kali sagumo. Walo yawasosi awa?
26 Kwanuwatu man kaiweli, siya sievaeva, siya nige sipepelipeli, nige sikekelikeli,
nige ali lakawa, na iyamo Tamamiu bulibuli mena iya igitekalatagili. Komiu
ginauli lalakina Yaubada manna mena yo man nige ginauli lalakina besiele
komiu, awa? Sauga meuloina iya inuwanuwatuila lalakina. 27 Gubesi, yaiya
luwamiu mena sowasowana yawasina kana sauga ikabi-yamamalawe tem
sauga meuloina inuwanuwatusosi me ana kate wakaka? Nigele, awa? Kabo
yawalo kolimiu, tabu me ami nuwapolowe. 28 Besiele tabe, tawae kaiwena
kwanuwanuwatu kaleko kaiwena? Wagitai mula lalali siya, Yaubada ana
yamayamayale, sikin bubu mena siya nige sipapaisowa, nige ali kaleko ipapagan.
29 Na yau yawalo kolimiu, walo yawasosi Kin Solomon ana kaleko wasawasana
inamwanamwasosi. Na iyamo mula lalaline kali koleya sinamwanamwasosi
kabo muli mena Kin Solomon ana kaleko wasawasana kana koleya. 30 Kabo
takatai Yaubada kawasi bubu mena kali gite namwanamwali iwolegiliko,
kawasine kabona silala na bwaliga siweweka kabo sigabu mayau mena iwedoli,
wa? Komiu kawasi lalali kwanamwanamwa-gabaegili. Tem Yaubada isaguili,
walo yawasosi sowasowana isaguimiu na iyalikwamiu. Na tabu ami meli
Yaubada koina ibebelu. 31 Kabo tabu kwanuwanuwatu kwaba, ‘Tawae kani
kakan?’ o ‘Tawae kani kanuma?’ o ‘Tawae kani kalikwa?’ 32 Siya nige simemeli
ginauline bwaite besiele siloyaloyai. Tamamiu bulibuli mena ikataiyako
ginauline bwaite kaba saguimiu. 33 Na kwaloyai baguna Yaubada ana kaba
loina yo mumuga dudulaina kabo ginauline bwaite meuloina kani ietulanli
kolimiu. 34 Mwa koina tabu kwanuwanuwatu bwaliga kaiwena, kaiwena tawae
iyawatagili bwaliga kolimiu iya iboma kana polowe ikalai yo iyadudulai.
Kaliyate kaigeda kaigeda kana polowe imiyamiya, tabu polowene kwaeetulan
yoi.

Kawanaenae mumugana walona
(Luka 6:37-38,41-42)

7 1 Tabu kamikavao wakakawa-naenae-yagili kisi Yaubada ikawa-
naenae-yagimiu. 2 Yaubada ana kawanaenae kolimiu kani besiele

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ami kawanaenae kamikavao kolili. Tawae kwaolena kamikavao kolili
iya kani iyeyawa kolimiu besiele. 3 Tawae kaiwena mayau tasilina
kumankulakulai kamkava manna koina na nige kunuwanuwatu mayau
tuutuna lalakina manim mena? 4 Tem mayau tuutuna lalakina imiyamiya
manim mena na gubesi mwa kuwalone kamkava koina, ‘Mayau tasilina
ukwelegabaen manim mena’? 5 Kowa tomwakota, baguna mayau
tuutunane ukwele-gabaen kuboma manim mena kabo manim imayale na
sowasowana mayaune tasilinane ukele-gabaen kamkava manna mena.
6 Tabu ginauli yakayakasisina yabo kuwowolena bwauwa ikakan, kani
itagelakeile iletaiwo. Tabu ginauli yakayakasisina wagagabaen polo
manna mena, kani idumuli-kalai yo isibayanae.

Tem takawanoi Yaubada koina kani iyeyama kolila
(Luka 11:9-13)

7 “Wakawanoi Yaubada koina kani iyeyawa, kwaloyai kani kwalobai,
wakipisi kani gamwa isoke kolimiu. 8 Kaiwena yaiya ikawanoi kani ikalai,
yaiya iloyai kani ilobai, yaiya ikipikipisi gamwa isoke koina. 9 Tem yabo
natuna ikawanoi kan kaiwena, gubesi, veku iwolena? Nigele. 10 O tem
ikawanoi iye kaiwena, weso iwolena? Nigele. 11 Tamala bulibuli mena ana
olena inamwanamwasosi yo ilalakisosi tem siya sikawanoi koina kabo
muli mena komiu tonaenaeli ami olena natumiyao kolili. 12 Besiele tem
tawae nuwanuwamiu tomo siginauli kolimiu, baguna waginauli besiele
kolili. Walone bwaite Mosese ana loina yo palopitao ali yakayakatai
ibwagili-gogon.”

Kamwasa labui
(Luka 13:24)

13 “Gamwa kipakipana koina kwalusae. Tabu Seitani ana gamwa
koina kwalulusae, kaiwena iwoyaila kaba silae koina. Walo yawasosi,
kaba lusaenane imagaga yo kana lau imalamalae kabo tomo sibaibaiwa
silaulau koina. 14 Na yawasi kana gamwa ikipa yo kana lau ipolowe yo
siya nige sibabaibaiwa silobai.”

Toyakayakatai mwakomwakotali kaiweli
(Luka 6:43-44; 13:25-27)

15 “Wagite-kalatagimiu tabu toyakayakatai mwakomwakotali
kainali kwabebenalan. Silalaoma kolimiu kali koleya besiele sipi
manamanasamli, na yaluyaluwali mena mumugali besiele bwauwa
sokasokali. 16 Tem ali paisowa uwena wagitai kabo wakataili. Oine
kanna nige sowasowana takalai samasamali koina. Bosibosi kanna nige
sowasowana takalai kedaba koina. 17 Besiele tabe mayau namwanamwana
kanna kamnana inamwanamwa, na mayau naenaena kanna kamnana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inae. 18 Nige sowasowana mayau namwanamwana iuwe kanna naenaena,
yo nige sowasowana mayau naenaena iuwe kanna namwanamwana.
19 Mayau meuloina siya kanliyao naenaeli sitomli yo sigabaegili mayau
mena siwedoli. 20 Mwa koina toyakayakatai mwakomwakotali ali paisowa
uwena wagitai kabo wakataili.
21 Nige yakato tomo meuloili siya siwalo koliyau, ‘Guyau, Guyau’ na
silusae Yaubada ana kaba loina koina. Nigele. Yaiya Tamagu bulibuli
mena ana nuwatu ipaisowai, iyamo ilusae. 22 Saugana tem kaliyate
mwawamwawasina iyawatagili, kani tomo sibaibaiwa siwalo koliyau siba,
‘Guyau, Guyau, esam mena Yaubada ana walo kawalo-masalan, esam
mena yaluyaluwa biki katao-yawatagilagili yo tabe esam mena ginauli
kaba nuwapwanopwano kapaisowaili.’ 23 Kabo kani yawalo kolili, ‘Nige
yakakataimiu, kwalowasi, komiu tonaenaesosi.’ ”

Tonume-kabi labui. Ala wauwau yawasosi Yeisu ana yakayakatai kana muliya
(Luka 6:47-49)

24 “Tem yaiya yagu walone ibenalan yo ipaisowai besiele, iya tomonane
ana nuwatu idudulai kaiwena iya besiele tosonosonoga yabo ana
wauwau namwanamwana igitesipwai veku yo vekune pwatana mena
ana nume ikabi. 25 Saugana galewa italu lalakina, yalubwasi ididi yo
yaumai kaikaiwena itowa numene iunui na nige iguguli kaiwena tuki ali
kaba tolo sikaiwe. 26 Na tem yaiya yagu walone ibenalan mowoi yo nige
ipapaisowai besiele, iya tomonane ana nuwatu nige idududulai kaiwena
iya besiele toyauyaule yabo ana wauwau naenaena igitesipwai dekawa
yo dekawane koina ana nume ikabi. 27 Saugana galewa italu lalakina,
yalubwasi ididi yo yaumai kaikaiwena itowa yo numene iunui kabo iyui-
yaguli yo itatagwaligwali kaiwena tuki ali kaba tolo sibelu.”
28-29 Saugana Yeisu ana walo iyemwawasi tomo meuloili kateli sipitali
yo nuwali iyai ana yakayakatai kaiwena, kaiwena iyakayakatai me ana
kaiwe, nige besiele loina kana toyakayakatai ali yakayakatai.

Yeisu tolepelo ikabi-namwanamwai
(Malika 1:40-45; Luka 5:12-16)

8 1 Saugana Yeisu koya mena isaluluma boda lalakina siyamuli-kusuli.
2 Tolepelo yabo ilaoma tutulina italu-sakonayan Yeisu manna
mena kabo iba, “Guyau, tem am nuwatu besiele sowasowana ukwabi-
namwanamwaiyau.” 3 Yeisu nimana iyagayan yo tomone ikabitonan kabo
iba, “O, nuwanuwagu yom inamwanamwa.” Kabo sauganane koina ana
lepelo imwawasi yo inamwanamwa. 4 Mwa Yeisu iwalo koina, “Tabu tomo
yabo ana wasa kuwowolena. Kulau topwaoli koina yo yom kuyakenayan.
Na kupwaoli Yaubada koina tawae besiele kala loina Mosese koina
mesabana tomo sigitaiwo yakato kunamwanamwako.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tokaleya kana tobaguna yabo ana meli
(Luka 7:1-10)

5 Saugana Yeisu ilusae Kapeneomi, Loma ali tokaleya kana tobaguna
yabo ilaoma Yeisu koina kabo ikawanoi sagu kaiwena. 6 Iba, “Guyau, yagu
topaisowa iyaele ikenokeno nume mena, yona itawalololi yo ikamkamna
lalakina.” 7 Yeisu iba, “Talau na yakabi-namwanamwai.” 8 Tobagunane Yeisu
kainana iyamaisa iba, “Imiyawa Guyau. Yau nige yagu namwanamwa
ipapagan yakato kulaoma yagu nume mena. Na kuwalomo kabo yagu
topaisowa inamwanamwa. 9 Na yakatai sowasowana uginauli besiele kaiwena
yau yamiyamiya yagu tautaubalao lalakili ali loina yaulina mena yo yagu
tokaleya simiyamiya yauligu mena. Tem yawalo tokaleya yabo koina, ‘Kulau,’
kani ilau, yo tem yawaloyoi, ‘Kulaoma’ kani ilaoma. Yo tabe tem yawalo yagu
topaisowa koina, ‘Bwaite uginauli’ kani ipaisowai besiele.”
10 Saugana Yeisu walone bwaite ibenalan kabo katena ipitali yo iyaliyaya
kaiwena tobagunane iya nige Yudiya yabo. Kabo Yeisu siya toyamuli-kusulina
kolili iwalo iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, nige tomo yabo yalolobai Isileli
dedeina mena ana meli kana lalaki besiele bwaite. 11 Na yawalo kolimiu, siya
nige Yudiya kani sibaibaiwa silaoma dabwelo ana kaba tunsae mena yo ana
kaba sugu mena silusae bulibuli yo mekalikavao Abelamo, Aisake yo Yakobo
simiyasio yo sikekan toyawa. 12 Na bwagana Isileli siya Yaubada ana waloyameli
tomoliyao kani igabae-yawatagilagili boniboniyai luwana mena, na bwaine
koina kani mwakali siyekalasi yo sivalavalam me ali kamkamna.” 13 Kabo
Yeisu iwalo tokaleya kana tobaguna koina, “Kupileyoi. Am meli kaiwena kani
yaginauli besiele.” Kabo sauganane koina ana topaisowa inamwanamwa.

Yeisu tomo sibaibaiwa ikabi-namwanamwaili
(Malika 1:29-34; Luka 4:38-41)

14 Yeisu ilau Pita ana nume mena, yo bwaine koina igitai Pita wainena sinana
ikenokeno, ikasiebwa yona iwedowedoli. 15 Yeisu nimana ilau kedulumane
nimana ikabikalatan kabo wedowedoli imwawasi. Yo kedulumane itolo, yo
iyatubu Yeisu igite-kalatan yo isagui. 16 Lolau molosi mena kabo siya yaluyaluwa
biki silusae kolili, sibaibaiwa sikalailima Yeisu koina. Kabo iwalolau yaluyaluwa
biki kolili iba, “Kwayawatagili”. Kabo sauganane koina yaluyaluwa biki
siyawatagili. Yo tabe siya sikasiebwa iwoisili. 17 Ipaisowai besiele kabo palopita
Aiseya ana walo Buki Tabu mena iyamala yawasosi iba, “Iya ala kasiebwa
ikelegabaegili yo ala kamkamna ikalaili.”

Tem Yeisu tamuliya tatalamwagila yawasosi
(Luka 9:57-62)

18 Yeisu igitai boda lalakina simiya-takikilani kabo iwalo ana
tobenaliyao kolili iba, “Talopanaisi dedei yabo mena.” 19 Na

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sauganane koina loina kana toyakayakatai yabo ilaoma koina yo iba,
“Toyakayakatai, toisabo dedei koina kulalau kani yamuliya koliwo.”
20 Yeisu nuwanuwana tomone ikatai yakato kana muliya ipolowe yo
ikamkamna kabo iwalo koina iba, “Bwauwa ule kali gula simiyamiya,
yo man siya sievaeva-keikeile kali noi simiyamiya na yau Tomo Natuna
nige yagu kaba miya ipapagan na koina yakeno.” 21 Yo tabe tomo yabo,
iya Yeisu ana tomuliya yabo iwalo koina iba, “Guyau, tamagu ana sauga
imwawasi, tem baguna kutalamwagau na yalau yapei salai mena, kabo
muli mena yapileyoima yamuliya koliwo.” 22 Na Yeisu iba, “Nigele,
kumuliya koliyau, siya toboita kani ali toboita sipeili salai mena.”

Yeisu yaumai yo bagolu iyamwanouli
(Malika 4:35-41; Luka 8:22-25)

23 Yeisu me ana tobenaliyao simwalisae waga mena, kabo sikuke.
24 Sauganane koina yaumai kaikaiwena itowa kalita iyokoyoko kabo
bagolu sisuwesuwe-likwa waga kalona mena. Na Yeisu ikenokeno. 25 Ana
tobenaliyao Yeisu siyanoi kabo siba, “Guyau, kusaguila, kikiunamo
tasalili yo taboita.” 26 Kabo iwalo kolili, “Tawae kaiwena kwamatausi?
Ami meli nige ilalalaki.” Kabo itolo yo yaumai yo bagolu iyokoi-yagili iba,
“Besi, kwamwanou.” Kabo simwanou yo daumwali lalakina. 27 Tobenali
meuloili kateli sipitali, siba, “Gubesi tomone bwaite. Yaumai yo bagolu
ana walo tabe sibenalan.”

Yaluyaluwa biki itao-yawatagilagili
(Malika 5:1-20; Luka 8:26-39)

28 Yeisu me ana tobenaliyao siulisi Gadala dedeina mena. Na bwaine
koina tomo labui yaluyaluwa biki kolili simiyamiya. Sauga meuloina
silokeikeile sitakitakikili salai kolili. Mumugali inaesosi. Yanuwa tomoliyao
simatausagili, nige sowasowana tomo yabo ilokeikeile salaine kana
kamwasa mena. Kabo tomo labuiwa Yeisu sigitai mwa silau koina. 29 Na
siyogayoga, “Yaubada Natuna kowa, gubesi na kulaoma kolimai? Yakato
bwaite sauga kuyakamkamnamai? Naga sauga yatala kana sauga.” 30 Na
tupwana imamalawe kolili polo sibaibaiwa sidumudumuli sikekakekan
kawasi koina. 31 Kabo yaluyaluwa biki sikawanoi Yeisu koina siba, “Tem
kutao-yawatagilagimai, kuyawasamai kalau kalusae polone kolili.” 32 Yeisu
iwalo kolili, “Kwalau.” Kabo siyawatagili tomo labuine kolili yo silusae
polo kolili. Polo meuloili sisagena silau mala naenaena koina yo sikapusele
kalita mena kabo sigalomwasi. 33 Siya polo kali togitekalatan tawae
iyawatagili sigitai kabo sisagena silau yanuwa mena yo ginauli meuloina
sigitai siwalo-masalagili yo tabe tomone siya yaluyaluwa biki simiyamiya
kolili wasali siyawasayan. 34 Kabo tomo meuloili silaomaya yanuwa mena
Yeisu sabi gitaina. Saugana silobai sikawanoi tem ali dedei ilogabaen.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu sowasowana tomo ali pwanoli inuwatu-pwaikili kabo tobelu yabo ikabi-namwanamwai
(Malika 2:1-12; Luka 5:17-26)

9 1 Yeisu imwalisae yoi waga mena yo ilopanaisi ipileyoi ana yanuwa
mena, Kapeneomi. 2 Kabo tomo tupwaliyao tobelu yabo, yona itawalololi
me ana kaba keno sikalaiyama Yeisu koina. Saugana Yeisu ali meli igitai
iwalo tobelune koina, "Natugu me am katepatu, am pwanoli kaiweli
nuwatu-pwaiki kulobaiyako." 3 Na loina kana toyakayakatai tupwaliyao
sibomamo sibalabalamumu siwaloba, "Tomone ikawasewa Yaubada koina."
4 Yeisu ali nuwatu ikatai kabo iwaloba, "Tawae kaiwena nuwatu naenaena
kwanuwanuwatui katemiu mena? 5 Tem yawaloba, 'Am pwanoli Yaubada
inuwatu-pwaikili,' walone imalamalae. Na tem yawaloba, 'Kutolo yo kulau'
walone ipolowe. Kaiwena tem nige itotolo kani wakawa-mwakomwakota-
yagau. 6 Mwa kani yaginauli kabo wakatai yau Tomo Natuna me yagu kaiwe
yanuwa yaulina mena yo tabe sowasowagu naenaena yanuwatu-pwaikili."
Kabo iwalo tobelune koina, "Kutolo, am kaba keno ukwalai yo kupileyoi am
nume mena." 7 Kabo tomone itolo, ana kaba keno imou yo ikalai ipileyoi ana
nume mena. 8 Sauganane boda sigitai kateli sipitali yo Yaubada sitobalani
kaiwena sigitai Yaubada kaiwe lalakisosina iwolena Yeisu koina.

Yeisu Madiu iyogan
(Malika 2:13-17; Luka 5:27-32)

9 Yeisu yanuwane ilogabaeni ilalau yoi kabo tomo yabo esana Madiu igitai ana
kaba paisowa mena imiyasio imiyamiya. Iya ana paisowa takesi kana totano.
Kabo iwalolau koina iba, "Kumuliya koliyau." Kabo Madiu itolo yo imuliya koina
yo silau ana nume mena. 10 Yeisu iyaele ikekakekani Madiu ana nume mena
kabo takesi kana totano yo tonaenaeli sibaibaiwa silaoma mekalikavao Yeisu yo
ana tobenaliyao sikekani toyawa. 11 Palisi tupwaliyao sigite-lobai kabo sineli ana
tobenaliyao kolili siba, "Tawae kaiwena ami toyakayakatai mekanakavao takesi
kana totano yo tonaenaeli sikekan toyawa?" 12 Kabo Yeisu walone ibenalan yo
iba, "Namwanamwali genuwali towoiwoisi, na siya tokasiebwa ilonamwayagili
towoiwoisi. 13 Buki Tabu mena Yaubada iwaloba, 'Yau nuwanuwagu
katekamkamna yo mulolo, na genuwagu yakayakan kwapwaopwaoli-yagili.'
Naga kwalau na walone bwaite kana katai kwaloyai. Sibomamo ali nuwatu
mena yakato siya sinamwanamwa Yaubada manna mena nige yalalaoma kaiweli
sabi yoganli. Na yalaoma siya tolopwanoli Yaubada manna mena sabi yoganli."

Loina beyabeyana yo Yeisu ana loina nige sitotoyatoyawa
(Malika 2:18-22; Luka 5:33-39)

14 Kabo Yoni Toyababitaiso ana tobenaliyao silaoma Yeisu koina, sineli,
"Kai mekamakavao Palisiyao guliyam kakalakisiyeyan, sauga tupwali

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nige sowasowana kakekan. Mumugamai besiele. Na tawae kaiwena am
tobenaliyao nige sigiginauli besiele?" 15 Yeisu iwaloba, "Kasole soina kana
sauga koina, tokasole tauna me ana elieliyamwao sikekan yo siyaliyaya
lalakina. Nige sowana tolaoma sisikote kekan kaiwena tokasole tauna
imiyamiya luwaluwalili mena. Na saugana tokasole tauna ilogabaegili
ilau kabo nuwali sinae yo nige sikekekan, guliyam sikalakisiyeyan.
16 Nige sowasowana kaleko waluwaluna tupwatupwana takalai yo kwama
beyabeyana koina tabwalui. Tem taginauli besiele, kaleko waluwaluna
itabe-lulun kaleko beyabeyana yo itaigali lalakina. 17 Tabe besiele, nige
sowasowana wain waluwaluna tasuwai kwapi kaba suwe beyabeyali
kolili. Tem taginauli besiele kani wain waluwaluna isese isae na koina
wain kwapi kaba suwene iyuigali yo wainne imasuwe, labuine sinae
labulabui. Bwaite nigele. Wain waluwaluna tasuwai kwapi kaba suwe
waluwaluli kolili kabo yoli labuine sinamwanamwa."

Yeisu keduluma iwoisi yo gamasine ikeleyatoloyoi boita mena
(Malika 5:21-43; Luka 8:40-56)

18 Saugana Yeisu iyaele iedeedede kabo yanuwane kana nume tapwalolo
kana tobaguna yabo ilaoma tutulina italu-sakonayani manna mena
kabo iwaloba, "Natugu sinena bwaite saugane koina iboita. Kulaoma
nimam kupei yona mena na yawasina ivivila yoima." 19 Kabo Yeisu itolo
yo mekanakava silau yo ana tobenaliyao siyamuli-kusulili. 20 Silalau
kamwasa mena kabo sine kasikasiebwana yabo ilaoma Yeisu dagelana
mena yo ana kaleko sopana ikabitonan. Sinene ana kasiebwa bwaite
besiele. Bolime tuwelo kalona mena kwasinena ididididi na nagamo
ididididi. 21 Ibomamo ana nuwatu mena iba, "Tem sowasowanamo
kana kaleko yakabitonan kani yanamwanamwa." 22 Yeisu itagelakeile
sinene igitai kabo iwaloba, "Natugu, ukwatepatu. Am meli ikabi-
namwanamwaiwo." Sauganane koina sine bwaimwa inamwanamwa, ana
kasiebwa imwawasi.
23-24 Saugana Yeisu ilusae tobagunane ana nume mena igitaili boda
lalakina sitalatala-wauwau yo tupwali igo siyuiyui boita kana kilakilala.
Kabo iwalolau kolili iba, "Kwalowasi, gamasinene nige iboboita, na
ikekenomo." Na ana walone kaiwena simalumaluwan. 25 Siwalo boda
sikaisulu kabo Yeisu ilau ilusae biliutusi mena gamasine ana kaba keno
koina yo ikabilau nimana mena, kabo gamasinene itolo. 26 Kabo Yeisu ana
paisowa wasana idebalala dedeinane meuloina koina.

Tomangibugibu labui Yeisu iwoisili

27 Yeisu yanuwane ilogabaeni ilalau yoi kabo tomangibugibu labui
siyamulikusuli yo siyogayoga, "Deibida Tubuna, ukwatekamkamna-
yagimai." 28 Saugana ilusae nume mena tomangibugibu silaoma koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kabo ineli, “Gubesi, ami nuwatu yakato sowasowana manimiyao
yayalalali?” Siwaloba, “O, besiele Guyau.” 29 Kabo manli ikabitonagili yo
iba, “Besiele ami meli kani iyawatagili kolimiu.” 30 Mwa manli siyalalali.
Kabo Yeisu iwalo kaiwe kolili, “Tabu tomo yabo ana wasa kwaolena.”
31 Na iyamo saugana silau Yeisu wasana siyadebalala dedei meuloina
kolili.

Tomo yabo iya yaluyaluwa biki koina yo tabe memenana ipolowe nige sowasowana iedeedede

32 Yoli labuine silaoko kabo tomo yabo yaluyaluwa biki koina nige
kainana mwa sikalaiyama Yeisu koina. 33 Kabo yaluyaluwa bikine itao-
yawatagilani tomone koina kabo kainana ipei yo iedeedede. Tomo
meuloili kateli sipitali yo siba, “Nige sauga yabo ginauli besiele bwaite
kagigitai Isileli dedeina kalona mena.” 34 Na Palisi siba, “Yaluyaluwa biki
ali tobaguna ana kaiwe koina mwa yaluyaluwa bikine itao-yawatagilani.”

Topaisowa sibwaga

35 Yeisu ilau ilotakikili yanuwa lalakili yo yanuwa kikiuli kolili.
Yo iyakayakatai ali nume tapwalolo yo iguguye Yaubada ana kaba
loina wasana namwanamwana yo tomo iwoisili kasiebwa uloi uloi
kolili. 36 Yeisu igitai bodane meuloili me ali nuwa-polowe yo tabe
katekamkamnali, nige kali tosagu yabo yo bodane kana koleya besiele
sipi bodana nige kali togitekalatani, sisanasana wasana namwanamwana
kaiwena. Kabo Yeisu ikatekamkamna-yagili, 37 yo iwalo ana tobenaliyao
kolili iba, “Tano ilalaki kanna imatuwa na topaisowa nige baibaiwali.[g]
38 Kabo wakawanoi ala Guyau koina na topaisowa iyawasali silau tanone
kanna silomwaui.”

Yeisu tobenali yoli tuwelo iyawasali
(Malika 3:13-19; 6:7-13; Luka 6:12-16; 9:1-6)

10 1 Kabo ana tobenaliyao yoli tuwelo iyoganli yo kaiwe iwolegili
yakato yaluyaluwa biki sitao-yawatagilagili tomo kolili yo tabe
siya kali kasiebwa uloi uloi siwoisili. 2 Yoli tuwelone esaliyao bwaite
besiele, Saimoni siwaloba Pita, yo kanakava Anidulu, Yemesa iya Sebedi
natuna, yo kanakava Yoni, 3 Pilipi yo Batolomiu, Tomasi yo Madiu iya
takesi kana totano, Yemesa iya Alipio natuna yo Tadiyasi, 4 Saimoni iya
ilaomaya boda Selot[h] kolili yo tabe Yudasa Isikaliota iya naga kani Yeisu
ikalomagigilani yo iyauyan toloinao kolili. 5 Yeisu ana tobenaliyao yoli

---

g 9:37 Walone bwaite kana katai besiele, Tomo sibaibaiwasosi nuwanuwali sagu na topaisowa sibwaga **h 10:4** Bodane Selot siya nuwanuwali Loma sitawoili Yudiya dedeina mena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tuwelone iyawasali yo kali loina iwolegili iba, “Tabu kwalalau siya nige
Yudiya ali dedei koina, o tem Sameliya ali yanuwa kolili. 6 Kwalau siya
boda Isileli ali sipi kwalakwalaleleli kolili. 7 Kwalau kwayakayakatai
kwawaloba, ‘Yaubada ana kaba loina kana sauga ikubwamako.’
8 Tokasiebwao kwawoisili, toboitao kwawalo sitoloyoi, tolepeloyao
wakabi-namwanamwaili, yaluyaluwa biki kwatao-yawatagilagili. Ami
kaiwe yaeyawa bwagabwagai, komiu besiele kwaolena bwagabwagai
tomo kolili, tabu maisana. 9 Tabu mane gole yo siliba yo kopa
kwatataulili ami pausi koina yo kwalolokalaili, 10 tabu kaleko kana tobwa
kwalolokalaili ami laune kaiwena, tabu kae kana suma o ami sige o
nuwana kwama labuina kwalolokalaili. Loina bwaitete yaeliwa kaiwena
siya sagu silobai nimamiu mena ilonamwayagili siya tabe sisaguimiu.”
11 “Saugana tem kwalusae yanuwa yabo koina, nuwana yanuwa lalakina
o nuwana yanuwa kikiuna, tomo namwanamwana yabo kwaloyai tomone
tem iyaliyaya kaiwemiu iya ana nume mena kani kwamiyamiya kanasiga
kwalogabaen. 12 Saugana kwalusae nume mena kwawalo kolili kwaba,
‘Miyamiya namwanamwana Yaubada iyeyawa kolimiu.’ 13 Tem tomo siya
numene koina siyaliyaya kaiwemiu ami walo-mulolo imiyayai. Tem nige
siyoyoganmiu tabu ami walo-mulolo kwawawalowen kolili. 14 Tem nige
siyayaliyaya kaiwemiu yo nige ami walo sibebenalan, kabo numene o
tem yanuwane kwalologabaen kaemiu dekadekawana wakotatai-yani.
15 Yawalo yawasosi kolimiu, yanuwane kana tomiya kali maisa kani
ilalakisosi sauga yatala koina kabo muli mena Sodoma yo Gomola kali
maisa.”

Yeisu kana tomuliyayao kamkamna kani silobai
(Malika 13:9-13; Luka 21:12-17)

16 “Kwabenali, yayawasamiu besiele sipi silalau bwauwa sokasokali
luwali mena. Koinaele ilonamwayagimiu tem me ami katai manimiu
itowa besiele weso yo mumugamiu bigana besiele bunetutu. 17 Wagite-
kalatagimiu kaiwena tomo tupwali kani sikalaimiu sipeimiu yatala koina
yo maina kolokololona sikalai koina sisapimiu ali nume tapwalolo kolili.
18 Esagu kaiwena kani sikalaimiu yo sipeimiu toloinao yo kin manli
mena, na mesabana wasa namwanamwana kwayawasayan kolili yo siya
nige Yudiya tomoliyao kolili. 19 Saugana sikalaimiu yatala kaiwena tabu
kwanuwanuwatu tawae kani kwawalowen. Kaiwena sauganane koina,
tawae kani kwawalowen Yaubada kani walone iyeyawa. 20 Kaiwena
walone bwaite kani kwaedeedede-yani, nige besiele kwaboma ami
edeedede, na Tamamiu Yaluyaluwana imiya kolimiu yo iya iedeedede.”
21 “Tomo kanakava kani iwalo-masalan yo iyauyan toloinao kolili sabi
unuyamatena. Tamana kani iginauli besiele tabe natunao kolili. Gagagili
kani sitolo sinaliyao yo tamaliyao sikalomagigi-lagili sietalapili-yagili kabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siwolegili toloinao kolili sabi unuyamateli. 22 Esagu kaiwena kani tomo
meuloili sikalomagigi-lagimiu. Na yaiya tem itolo kaikaiwe kanasiga ana
kaba mwawasi koina kani lebo ilobai. 23 Saugana tem siyakamkamnamiu
yanuwa yabo koina yanuwane kwayabubu-gabaen na kwalau yanuwa
yaboyoi koina. Yawalo yawasosi kolimiu, ami paisowa kani nige
kwaemwawasi Isileli ali yanuwa meuloina kolili kabo Tomo Natuna ilaoma.
24 Tosikulu ana toyakayakatai nige sowana ilalaki-gabaen, besiele topaisowa
ana taubala nige sowana ilalaki-gabaen. Komiu yagu melumeluwo mwa
koinaele komiu tabe kani kamkamna kwalobai. 25 Ilonamwayan tem
tosikulu besiele ana toyakayakatai yo topaisowa besiele ana taubala. Yau
nume tanuwagana, na siwalo yakato yau Bielisibubi, kabo komiu yagu
nume kana tomiya, kani esa naenaesosili sipeiliwa kolimiu."

Nige sowasowana tomo yabo tamatausan
(Luka 12:2-9)

26 "Siya analiyao sikawa-naenae-yagimiu tabu kwamamatausagili,
kaiwena ginauli kaukausili Yaubada kani isokeli yo ginauli wadawadamli
kani iyamayaleli. 27 Tawae kani yawalowen wadam mena kolimiu,
kwawalowen mayale mena. Tawae kani yabalamumuwan tenamiu
mena, kwayoga kaikaiwe boda manli mena. 28 Tomo nige sowana
yaluyaluwala siunuyamateli, sowasowalimo yola siunuyamateli mwa tabu
kwamamatausagili. Na kwamatausiya Yaubada koina iya sowasowana
yola yo yaluyaluwala isibayanaeli mayau wedowedolina koina."
29-30 "Yaubada ginauli meuloina kaiwemiu ikatai yo inuwanuwatuimiu.
Kaba gite bwaite kani yawalowen. Kitekitele sibaibaiwasosi yanuwa
yaulina mena. Tem tomo nuwanuwali sigimwalaili maisali sikikiusosi
nuwana kitekitele labui toeya kaigeda, wa? Siya ginauli kikiuli, na
iyamo tem kitekitele yabo ibeku bwatano mena Tamala ikataiyako,
kaiwena Yaubada ginauli meuloina ikatai. Na komiu tomeliwo ginauli
lalakisosina yo inuwanuwatuimiu. Itomiu kaigeda kaigeda kana baibaiwa
iyasili-woliyako. Walo yawasosi, iya sowasowana igite-kalatagimiu.
31 Koinaele tabu kwamamatausi, komiu tomeliwo maisamiu ilalakisosi
kabo muli mena kitekitele meuloili simiyamiya yanuwa yaulina mena
maisali. 32 Tem yaiya iwalo-masala tomo manli mena yakato iya yagu
tomo, yau tabe kani tomonane esana yakeleisinan Tamagu manna mena
bulibuli mena. 33 Na yaiya tomo manli mena iuvalayagau yau tabe kani
yauvalayan Tamagu bulibuli mena koina."

Yeisu kaiwena tomo kani sikalomagigi-lagila
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

34 "Tabu ami nuwatu yakato yalaoma yanuwa yaulina mena na ami
miya daumwali kani yaginauli. Nigele, na kani tomo ali miya kalekaleya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyawatagili. 35 Yagu laoma mulina mena kani tomo ali miyamiya
yayakasali, tau ikalomagigili tamana koina, sine ikalomagigili sinana
koina, tau wainena ikalomagigili lawana koina. 36 Tomo yabo kana
tokalomagigiliwo kani silaomaya totounao kolili."
37 "Yaiya tamana o nuwana sinana ikatekamkamna-yagilisosi kabo muli
mena yau, bwaimwa iya nige yagu boda. Yaiya natuna tem tau o sine,
ikatekamkamna-yagilisosi kabo muli mena yau, bwaimwa iya nige yagu
boda. 38 Yaiya tem kana kelose nige ikakalai yo imumuliya koliyau, ee
nige sowana tawalo iya yagu boda. 39 Yaiya tem yawasina inuwai kaiwegu
kani yawasina miyamiya yainane igabaen. Yaiya tem yawasina igabaen
kaiwegu yawasina miyamiya yaina kani ilobai."

Tem Yaubada ana topaisowao tasaguili
(Malika 9:41)

40 "Yaiya tem iyoganmiu tabe yau yo kagu toyawasa iyoganmai.
41 Yaiya Yaubada ana tosagenawasa iyogan kaiwena iya Yaubada ana
tosagenawasa, kani maisana ikalai besiele Yaubada ana tosagenawasa
maisana. Yo tabe yaiya tomo dudulaina iyogan kaiwena iya tomo
dudulaina kani maisana ikalai besiele tomo dudulaina maisana. 42 Yawalo
yawasosi kolimiu, tem tomo yabo kagu tomeli waluwaluna isagui
kaiwena iya yagu boda yabo, tomonane iya maisana kani ilobai, bwagana
ana sagune ikikiu."

11 1 Yeisu ana tobenaliyao yoli tuwelo ikabiyakaiweli imwawasi yo
yanuwane ilogabaen ilau dedei Galili yanuwaliyao kolili na tem
iyakayakatai yo iguguye.

Yoni Toyababitaiso ineli tem Yeisu iya Mesaiya o nigele
(Luka 7:18-23)

2 Na Yoni Toyababitaiso iyaele deli mena, Keliso ana paisowa wasana
ibenalan na inuwalabulabui kabo Yoni ana tomuliyayao tupwali
iyawasali Yeisu koina. 3 Sineli koina siba, "Kowa Mesaiyawa Yoni
iwalowalowegiwowa kowa bwaite o nuwana naga ilalaoma?" 4 Yeisu kainali
iyamaisa iba, "Kwapileyoi Yoni ana wasa kwaolena tawae kwabenalan yo
wagitai, 5 tomangibugibu manli iyalalali, siya kaeli naenaeli silokeikeile,
tolepelo yoli sinamwanamwako, totenakola sibenaliko, toboita sitoloyoiko
yo tobubutuma wasa namwanamwana kana katai sibenaliko. 6 Yaiya tem
nige inunuwa-labulabui kaiwegu Yaubada iwalo-muloloi."

Yeisu iedeedede Yoni kaiwena
(Luka 7:24-35)

7 Yoni ana tobenaliyao sipipileyoi kabo Yeisu iyatubu iedeedede boda
kolili Yoni kaiwena. Iwaloba, "Tauna kona Yoni Toyababitaiso ule

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bwagabwaga mena imiyamiya tomo iyabayababitaisoli yo komiu kwalau
koina. Na sauganane koina tawae nuwanuwamiu wagitai? Nige kwalalau
yakato tomo dabedabeuna wagitai. Kaiwena tomo dabedabeuna iya
besiele lei liguna yaumai iyuiyui-kalakalai. Na Yoni iya nige besiele, wa?
8 Tem nigele tawae nuwanuwamiu wagitai? Nuwana tomo yabo kaleko
namwanamwana ilikwa? Nigele, kaiwena siya kaleko namwanamwali
silikwali simiyamiyaya kin ali nume mena. 9 Na tawae nuwanuwamiu
wagitai? Nuwana palopita yabo? Yawalo kolimiu, walo yawasosi Yoni iya
palopitao bagubagunali ilalaki-gabaegili. 10 Yoni kaiwena mwa Yaubada
iwalo-masalan palopita gamwana mena iba, 'Yagu tosagenawasa kani
yayawasa-bagunayan na iya am kamwasane ikatububun kaiwem.' "
11 "Yawalo yawasosi kolimiu, yanuwa yaulina kana tomiya
bagubagunali yo kanasiga kabona meuloili Yoni Toyababitaiso ilalaki-
gabaegili. Na yaiya esana ikikiusosi Yaubada ana kaba loina koina, iya
Yoni ilalaki-gabaen.[i] 12 Iyatubu saugana Yoni iyakayakatai kanasiga
kabona, tomo kaikaiweli siya kaleya kali toyatuyatubu sikaleya Yaubada
ana kaba loina koina, sitonatonan yakato sikalai. 13-14 Mosese ana loina
yo palopitao meuloili Yaubada ana kaba loina ana laoma siyawasayan
kanasiga kabona, bwaite Yoni ana sauga mena. Yo sipalopalopisai
siwaloba, 'Ilaitiya kani ipileyoima.' Tem ali palopisai kwameliyan
yau yawalo kolimiu Yoni bwaite iya Ilaitiyanaele. 15 Tem metenamiu,
ilonamwayagimiu yagu walone kwabenali-kalatagili. 16 Yaso bwaite
nuwanuwali yakato Yudiya mumugali besiele kai kamuliya. Toisabo
kaba gite yawalowen ami kaba nuwamayale yaso bwaite kaiwena? Siya
besiele gagagili simiyasio kaba gimwala mena siyogayoga kalikavao
kolili siba, 17 'Kasole kana igo kayui na komiu nige kwaseselo, boita
walina kawaliyan na komiu nige kwavavalam.' 18 Na yaso bwaite kaliyate
kabona besiele gagagili kaiwena Yoni ilaoma yo guliyam ikalakisiyeyan
kawanoi kaiwena yo oine nige inunuma, na iyamo yaso bwaite siba,
'Ikabakabaleya.' 19 Yo yau Tomo Natuna yalaoma yakekan yo yanuma
kabo yasone bwaite siba, 'Tomone iya tokan kalakalabili yo tonuma
kalakalabili, iya takesi totano yo tonaenaeli ali eliyam.' Na yau yawalo
kolimiu yakato sonoga yawasosi ilaomaya Yaubada koina yo naga uwena
tagitai kabo sonogane takawa-yawasosiyan."

Yanuwa bwaite mumuga naenaena kana maisa iwolegili
(Luka 10:13-15)

20 Yeisu iwalowalo yanuwane kaiweli, bwagana siya ginauli kaba
nuwapwanopwano sibaibaiwa iginaulili kaloli mena yo sigitaili na iyamo nige

---

i 11:11 Bwaite koina Yeisu Yoni Toyababitaiso ipeiyatalu kaiwena ana nuwamayale Mesaiya kaiwena ikikiu, mwa kaiwena inuwalabulabui

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sinunuwabui kabo ikawa-naenae-yagili ali kololo kaiwena. 21 Iwaloba, “Ee
komiu tomo Yudiya kwamiyamiya yanuwa Kolasin koina, katekamkamnamiu,
bwaliga kani kwasilae. Ee tabe Betesaida, katekamkamnamiu, bwaliga kani
kwasilae. Tauna kona ginauli kaba nuwapwanopwano yaginaulili luwamiu
mena, na nige kwanunuwabui. Tem ginauli kaba nuwapwanopwanone
yaginaulili siya nige Yudiya tomonliyao manli mena besiele Taiya yo Saidoni
luwali mena kani mwayamwayau kwauya kwamana sikwamai yo kau koina
simiyasio yo sinuwabui. 22 Taiya yo Saidoni Yaubada kani isikotanagili kaiwena
siya toyauyaule yawasosi. Na yawalo kolimiu, yatala kana kaliyate koina,
komiu maisamiu ipolowesosi kabo muli mena Taiya yo Saidoni kali maisa.”
23 “Gubesi komiu Kapeneomi? Nuwana ami nuwatu yakato Yaubada
esamiu ikeleisinan bulibuli mena? Nigele. Kani ipei-yatalumiu, kwalobi
molosi gun mena. Tauna kona ginauli kaba nuwapwanopwano yaginaulili
luwamiu mena wagitailiko na nige kwanunuwabui. Kaba gite yabo kani
yaeyawa yakato wakatai komiu toyauyaulesosi yo katemiu sikololososi.
Tem yau yamiyamiya Abelamo ana sauga mena yo ginauli kaba
nuwapwanopwanone, bwaimwa yaginauliliko manimiu mena, yaginaulili
yoi Sodoma manli mena kani mwayamwayau sinuwabui yo Yaubada ana
munamunai siyabubu-gabaen kabo tubuliyao simiyamiya ilaoma sauga
kabona koina. 24 Na yawalo kolimiu, yatala kana kaliyate koina, komiu
kami maisa ipolowesosi kabo muli mena Sodoma kali maisa.”

Kwalaoma koliyau na yayakaiyawasimiu
(Luka 10:21-22)

25 Sauganane koina Yeisu ikawanoi Yaubada koina iba, “Tamagu,
kowa bulibuli yo yanuwa yaulina ali Guyau, yatobalanagiwo kaiwena
am kaba loina kana katai kuwadam tosonoga yo tokatai kolili na
kuyamayaleyako siya nige tosonoga kolili. 26 Walo yawasosi Tamagu,
kaiwena am nuwatu besiele uginauli.” 27 Ana kawanoi imwawasi kabo
iwaloba, “Katai meuloina Tamagu iyeyamako koliyau yo yayamayaleyako
tomo kolili. Nige yabo ikakataiyau iyamo Tamagu, yo nige yabo Tamagu
ikakatai yaumo Natuna, yo tabe siya yagitesipwaili. 28 Komiu analiyao
me kami polowe yo tabe komiu yomiu sibelubelu kwalaoma koliyau kabo
yayakaiyawasimiu. 29 Kayakayale bwaite yaeyawa wakalai yo mumugagu
kwamuliya kaiwena yau tonuwalobi yo mumugagu bigana, kabo
yaluyaluwamiu kaiyawasi silobai. 30 Kaiwena kayakayale bwaite yaeyawa
imalamalae yo ketauli bwaite yaeyawa nige ipopolowesosi.”

Yeisu iya Sabati kana guyau
(Malika 2:23-28; Luka 6:1-5)

12 1 Mulina mena kaliyate sabati yabo koina Yeisu ilusae witi
kana tano mena. Ana tobenaliyao siguliyam kabo siyatubu witi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kanna sikibwali yo sikekan. 2 Saugana Palisi sigitaili kabo siwalo Yeisu
koina siba, “Ugitai, am tobenaliyao sabati kana loina silikwai.” 3-4 Yeisu
kainali iyamaisa iba, “Saugana Kin Deibida me ana eliyamwao siguliyam
silusae Yaubada ana nume mena kabo beledi yakayakasisina sikalai
yo sikan. Walo yawasosi Mosese ana loina silikwai kaiwena loinane
iwalo yakato topwaolimo sikan. Nuwana Deibida edeededena nige
kwanunuwatu-kalatan. 5 Mosese ana loina Buki Tabu mena iba, ‘Saugana
sipaipaisowa Nume Tabu koina topwaoli sabati kaigeda kaigeda sabati
kana loina silikwai na Yaubada nige ikakawa-naenae-yagili.’ Nuwana
walone nige kwayayasili. 6 Na yawalo kolimiu, yabo iyaele bwaite, iya
Nume Tabu esana ilalaki-gabaen. 7 Yaubada iwalo palopita gamwana
mena iba, ‘Yau nuwanuwagu katekamkamna yo mulolo, na genuwagu
yakayakan kwapwaopwaoli-yagili.’ Tem walone bwaite kana dudulai
kwanuwa-mayaleyan, kani nige sowasowana siya nige ali nae ipapagan
wakakawa-naenae-yagili. 8 Kaiwena yau Tomo Natuna sabati kana
Guyau.”

Sabati yabo koina Yeisu tomo nimana belubeluna ikabi-namwanamwai
(Malika 3:1-6; Luka 6:6-11)

9 Yeisu yanuwane ilogabaen yo ilau yanuwa yaboyoi koina kabo ilusae
ali nume tapwalolo mena. 10-13 Palisi nuwanuwali Yeisu kaba yakewaina
siginauli kabo sineliyan, “Ala loinane gubesi ana walo? Sowasowana
tomo yabo takabi-namwanamwai kaliyate sabati koina o nigele?” Kainali
iyamaisa iba, “Tem komiu yabo me ana sipi yo kaliyate sabati koina
sipine ibeku-lobi gula mena kani gubesi tomone ana pagapaganna?
Kani ilau sipine ikabi-kalatan yo gulane koina itabe-seyan. Sipi ginauli
lalakina na iyamo tomo ginauli lalakisosina. Koinaele, sowasowana
ginauli namwanamwana taginauli kaliyate sabati koina.” Na nume
tapwalolone koina tomo yabo iyaele imiyamiya nimana belubeluna. Kabo
Yeisu iwalo tomone koina, “Nimam kutu.” Sauganane koina nimana iutu
mwa inamwanamwa besiele nimana labuinane. 14 Kabo Palisi me ali
munamunai siyawatagili sinuwanuwatu toisabo kamwasa koina na Yeisu
siunuyamate.

Yeisu iya Yaubada ana topaisowa

15 Yeisu Palisi ali nuwatu ikataiyako kabo yanuwane ilogabaen. Tomo
sibaibaiwa siyamuli-kusuli yo ali tokasiebwao ikabi-namwanamwaili,
16 yo iwalo-kausili tabu wasana siyayadebalala. 17 Iginauli besiele kabo
Yaubada ana walo bwaite palopita Aiseya iwalo-masalan iyamala
yawasosi. 18 ‘Yagu topaisowa bwaite iya yagitesipwai, yamulolo lalakina
yo yayaliyaya, kani Yaluyaluwagu yapei koina yo iya yagu loina
dudulaina iyawasayan tomo meuloili kolili. 19 Kani nige igagamwapakiki

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo tabe nige itatalawauwau, nige sowana iedeedede boda kolili kamwasa
mena kainana lalakina mena. 20 Kani nige lei welawelaina itatabe-golu
yo kani nige odam kibukibuna itatabe-yamate.[j] Kani ipaisowa mumuga
bigana koina kanasiga Yaubada ana loina dudulaina iyawatagili yanuwa
yaulina mena. 21 Iya esana mena kani tomo sibaibaiwa ali meli sipei.'

Palisi siwalo yakato Yeisu ana kaiwe ilaoma Seitani koina
(Luka 11:14-23; 6:43-45)

22 Tomo tupwaliyao tomo yabo siyoganama man gibugibuna yo nige
kainana ipapagan, kaiwena yaluyaluwa biki imiyamiya koina. Yeisu
iwoisi kabo tomone iedeedede yo manna silala. 23 Tomo meuloili Yeisu
ana paisowa kaiwena kateli sipitali, kabo siwaloba, "Gubesi, nuwana
iya Mesaiya bwaimwa Deibida tubuna?" 24 Na saugana Palisi walone
sibenalan siba, "Dimoni ali tobaguna Bielisibubi ana kaiwe koina mwa
yaluyaluwa biki itao-yawatagilagili."
25 Yeisu ali nuwatu ikataiyako kabo iwalo Palisi kolili iba, "Tem kaba
loina yabo iigali boda labui kolili kabo siboma siekalekaleya-yagili kabo
kaba loinane kani itatagwaligwali imwawasi. Tabe besiele tem yanuwa
yabo o nuwana susu yabo siwalei boda labui kani nige sikakaiwe.
26 Besiele tabe, tem Seitani iboma ana boda itao-yawatagilagili, ee
iboma ikaleyaili kabo ana kaba loina kani imwawasi. 27 Kwawalo yakato
Bielisibubi ana kaiwe koina yaluyaluwa bikine yatao-yawatagilagili. Tem
kwawalo besielene kabo yaiya ana kaiwe koina na komiu ami tomuliya
yaluyaluwa biki sitao-yawatagilagili? Ee, kani ami tomuliya nuwatune
bwaite sikawa-naenae-yani na ami lopwano siwalo-masalan kolimiu. 28 Na
tem Yaubada Yaluyaluwana ana kaiwe koina yaluyaluwa bikine yatao-
yawatagilagili kabo Yaubada ana kaba loina ilaomako kolimiu."
29 "Seitani iya besiele tomo kaikaiwena. Nige sowasowana tomo yabo
ilusae tokaikaiwene ana nume mena yo ana gogo ikalaili, awa? Na tem
baguna tokaikaiwene tapan-kalatan kabo sowasowana ana nume mena
talusae na gogo takewalili."[k]
30 "Yaiya nige yagu boda iya kagu tokalomagigili. Yaiya tem nige
mekaukava kapaipaisowa iya boda kana toyakasa yo tosibayanae.
31 Yawalo kolimiu tem yaiya mumugana naenaena iginauli yo tem
iwalo-bwagabwaga yo Yaubada isinali, sowasowana ana naenaena
bwaite Yaubada inuwatu-pwaiki. Na tem yaiya iwalo-bwagabwaga yo
Yaluyaluwa Tabuna isinali, bwaitete Yaubada kani nige inunuwatu-
pwaiki. 32 Tem yaiya Tomo Natuna ikawa-naenae-yani sowasowana

---

j 12:20 Kana bui bwaite besiele. Siya tomo yaluyaluwali sibelu kani nige isisikotanagili
k 12:29 Tomangibugibune iya Seitani ana gogo na saugana Yeisu tomangibugibune iwoisi kana koleya besiele Yeisu Seitani ana gogo ikewali

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana naenaenane bwaite Yaubada inuwatu-pwaiki. Na yaiya Yaluyaluwa
Tabuna ikawa-naenae-yani ana naenaenane bwaite Yaubada kani nige
inunuwatu-pwaiki, bwaite saugane yo sauga ilalaoma koina."
33 "Tem mayau namwanamwana, ee kanna inamwanamwa. Tem mayau
naenaena, ee kanna naenaena. Tem kanna tagitai kabo mayaune takatai
tem namwanamwana o tem naenaena. 34 Komiu Palisi besiele weso.
Komiu tomo naenaeli kabo nige sowasowamiu edeedede namwanamwana
kwaedeedede-yagili, nigele molosi. Tawae katena mena imiyamiya
ikalapowon masumasuwe ee kani tomo iedeedede gamwana mena.
35 Tomo namwanamwana ginauli namwanamwana iwalowen besiele
ginauli namwanamwana katena kalona mena ipeigogonan. Tomo
naenaena ginauli naenaena iwalowen besiele ginauli naenaena katena
kalona mena ipeigogonan. 36 Na yawalo kolimiu, yatala kana kaliyate
koina kani tomo kaigeda kaigeda yatala ilobai edeedede bwagabwaga
meuloina iwalowenako kaiweli. 37 Tem ami walo, walo namwanamwana
kani Yaubada ikawa-namwanamwa-yagimiu. Na tem ami walo, walo
naenaena kani Yaubada ikawa-yauyaule-yagimiu."

Tomo nuwanuwali ginauli kaba nuwapwanopwano yabo sigitai
(Malika 8:11-12; Luka 11:29-32)

38 Kabo Palisi yo loina kana toyakayakatai tupwaliyao siwalo koina
siba, "Toyakayakatai, nuwanuwamai ginauli kaba nuwa-pwanopwano
yabo kupaisowai kagitai." 39 Yeisu kainali iyamaisa iba, "Yaso naenaena
komiu, nige kwamiyamiya Yaubada koina kabo nuwanuwamiu ginauli
kaba nuwapwanopwano yapaisowai kaiwemiu. Na kani nige ginauli kaba
nuwapwanopwano yabo yaeyawa, bwaimwanamo bwaite iyawatagili
palopita Yona koina. 40 Besiele kaliyate yaiyona yo boniyai yaiyona Yona
imiyamiya iye lalakina diyana kalona mena, besiele tabe kaliyate yaiyona
yo boniyai yaiyona yau Tomo Natuna kani yamiyamiya bwatano kalona
mena. 41 Kaliyate yatala koina tomo Ninibe kani sitolo sikawa-naenae-
yagimiu, kaiwena sauga beyabeyana koina Yona ana guguye sibenalan
kabo mumugali naenaena koina sinuwabui. Na yawalo kolimiu, yabo
iyaelete bwaite, iya Yona ana guguye ilalaki-gabaen. 42 Kaliyate yatala
koina Seba ali toloina lalakina sine yabo (kuin) kani itolo yo ikawa-naenae-
yagimiu kaiwena sauga beyabeyana koina ilaoma kelamamalawe koina
nuwanuwana Kin Solomoni ana sonoga ibenalan. Na yawalo kolimiu, yabo
iyaelete bwaite, iya Kin Solomoni ana sonoga ilalaki-gabaen."

Yaluyaluwa biki ali yawatagili yo ali pileyoimayoi
(Luka 11:24-26)

43 "Saugana yaluyaluwa biki iyawatagilima tomo yabo koina,
yaluyaluwane ule bwagabwaga mena itakitakikili ana kaba kaiyawasi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iloyaloyai, na nige yabo ilolobai. 44 Mwa iba, ‘Kani yapileyoi naga tomone
koina bwaine yalogabaeniwa.’ Saugana ipileyoi igitai tomone katena
besiele nume yabo sikuyayako yo sikatububu-nonowaiyako, nige yabo
kalona mena imiyamiya. 45 Kabo ilau yo ana tali yaluyaluwa naenaeli
kolili kali baibaiwa seben tabe ikalaili siya mumugali naenaesosili, kabo
mekanakavao silusae yo simiyamiya tomone katena koina. Tomone ana
miyamiya bagubagunana inae na muli mena inaesosi. Yo bwaine besiele
tabe kani iyawatagili kolimiu komiu yaso naenaena.”

Yeisu iba analiyao sinaguwao yo kaukavao
(Malika 3:31-35; Luka 8:19-21)

46 Yeisu iyaelemo iedeedede boda kolili kabo sinana yo kanakavao
siyawatagili sitotolo gana muli mena nuwanuwali siedeedede koina.
47 Kabo tomo yabo ana wasa iwolena iba, “Sinam yo kamkavao siyaele
bwaite sitotolo gana muli mena, nuwanuwali siedeedede koliwo.”
48 Yeisu kainana iyamaisa, iba, “Yaiya sinagu, yo analiyao kaukavao?”
49 Mwa Yeisu nimana iyagayan tobenaliyao kolili yo iba, “Siya bwaite
sinaguwao yo kaukavao. 50 Yaiya tem Tamagu bulibuli mena ana nuwatu
ipaipaisowai iya kaukava, dugu yo sinagu.”

Patu toyasulu kana walo kobwaibwaili
(Malika 4:1-9; Luka 8:4-8)

13 1 Kaliyatenane koina Yeisu iyawatagilima nume mena yo ilobi
imiyasio dekawa mena. 2 Boda lalakisosina silogogo koina kabo
igayolobi waga yabo koina imwalisae yo imiyasio na bodane dekawa mena
sitotolo ana edeedede sibenabenali. 3 Ginauli meuloina iwalowen walo
kobwaibwaili mena. Kaba gite bwaite besiele iba, “Tomo yabo ilau tano mena
patu iyasululi sabi kuma. 4 Saugana patune iyasululi, tupwaliyao sitalu-suwala
kamwasa mena kabo man sieva-talu yo sikanli. 5 Tupwaliyao sitalu-suwala
mala-vekuveku mena bwaine koina bwatano namwanamwana nige ilalalaki.
Mwayamwayau sikin na iyamo bwatanone nige ibabalubalu. 6 Na saugana
dabwelo itunsae, kinne igabu yo siweweka, kaiwena lamli nige silolobi
namwanamwa. 7 Patu tupwaliyao sitalu-suwala kawasi naenaeli luwali mena.
Na kawasi naenaeli mwayamwayau sikin-saema yo sipanli simomosi-yamateli.
8 Patu tupwaliyao sitalu-dudulai bwatano namwanamwana koina kabo siuwe
yo sidibubu tupwali kanli wan andeledi (100), tupwali sikisti (60), tupwali teti
(30). 9 Tem metenamiu, ilonamwayagimiu walone bwaite kwabenali-kalatan.”

Tawae yaina Yeisu kobwaibwaili bwaite iedeededeyan?
(Malika 4:10-12; Luka 8:9-10)

10 Ana tobenaliyao silaoma Yeisu koina yo sineli siba, “Tawae kaiwena walo
kobwaibwaili mena kuedeedede boda kolili?” 11 Yeisu kainali iyamaisa iba,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Yaubada ana kaba loina kana nuwatu wadawadamna yalivasiyako kolimiu
kabo nuwamiu sidudulai na siya tomo bwagabwaga, siya nige ali meli,
nigele. 12 Yaiya me ana katai, Yaubada kani ietulan kabo Yaubada kana katai
ilalakisosi koina. Yaiya Yaubada nige ikakatai, na tawae ana katai kikiuna,
Yaubada kani ikelegabaen. 13 Bwaite kaiwena walo kobwaibwaili mena
yaedeedede kolili, ‘Simanman-kulakulamo na nige sigigitai, sibenabenalimo
na nige sikakatai.’ 14 Na kolili palopita Aiseya ana lelelele iyamala yawasosi
iba, ‘Kwabenalimo na nige wakakatai, Kwamanman-kulakulamo na nige
wagigitai. 15 Kaiwena tomo bwaitete kateli sikololo, tenali sikola yo manli
sigibu, manli siyagibuli yo tenali sisibuga-kausili. Tem nige sigiginauli besiele
nuwana sigigitai manli mena, nuwana sibebenalan tenali mena yo nuwana
sikakatai kateli mena kabo sinuwabui yo yakabi-namwanamwaili.’ Na nige
sigiginauli besiele. 16 Na komiu Yaubada iwalo-muloloimiu kaiwena manimiu
silala yo tenamiu sitamwalapan. 17 Yawalo yawasosi kolimiu, Yaubada ana
palopitao yo todudulai bagubagunali sibaibaiwa nuwanuwasosili Mesaiya
sigitai yo ana walo sibenalan, na nige sowasowali. Na komiu Mesaiya wagitai
yo ana walo kwabenalan.”

Yeisu patu toyasulu kana kobwaibwaili ikabiyamayale
(Malika 4:13-20; Luka 8:11-15)

18 “Kwabenali, na kabo patu toyasulu kana walo kobwaibwaili kana
dudulai wakatai. 19 Saugana tem tomo yabo Yaubada ana kaba loina wasana
ibenalan, na kana dudulai nige ikakatai kani Seitani ilaoma yo tawae siya
sikumai katena mena ikwayai. Na bwaite patune siya toyasulu iyasululi na
sitalu-suwala kamwasa mena. 20 Patune bwaite toyasulu iyasululi na sitalu-
suwala mala-vekuveku mena na bwaite tomo siya wasa namwanamwana
sibenalan yo mwayamwayau me ali yaliyaya sipeili kateli mena. 21 Ginauli
kaigeda wasa namwanamwana nige sinuwanuwatu dudulai kateli mena,
lamli nige ilolobi namwanamwana kabo ali meli nige imamamalawe.
Saugana tem polowe silobai o tem siyakamkamnali wasa namwanamwana
kaiwena, mwayamwayau yaluyaluwali sibui yo sisikote. 22 Patune bwaite
toyasulu iyasululi na sitalu-suwala kawasi naenaeli luwali mena, bwaite
tomo siya wasa namwanamwana sibenalan, na sinuwanuwatu yanuwa
yaulina kana yaliyaya kaiwena yo sinuwa-wasawasa, kabo ginauli bwaite
wasa namwanamwana sipan-yamate, nige kanna ipapagan. 23 Patune bwaite
toyasulu iyasululi na sitalu-dudulai bwatano namwanamwana koina,
bwaitete tomo siya wasa namwanamwana sibenalan yo sikatai kana dudulai.
Iuwe kanna tupwali wan andeledi, tupwali sikisti, tupwali teti.”

Kawasi naenaena yo witi kinna mekanakava sikin toyawa

24 Yeisu walo kobwaibwaili yaboyoi tabe iwalowen iba, “Yaubada ana
kaba loina besiele bwaite. Tomo yabo witi patuna namwanamwana iyasulu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana tano mena. 25 Boniyai mena tomo meuloili sikenokeno kabo tomone
kana tokalomagigili ilaoma, kawasi naenaena patuna iyasululi witi luwana
mena yo ilau. 26 Saugana witi ikin yo kanna iyatubu kabo kawasi naenaena
ikinsae tabe mekanakava sikin-toyawa. 27 Tomone ana topaisowao silaoma
koina siba, 'Taubala, kai kabatoko witi patuna namwanamwanamo
kuyasulu am tano mena? Na kawasi naenaena tabe mekanakava sikin-
toyawa sisae. Gubesi, toweya koina kawasine naenaenane ilaomaya?'
28 Iwalo kolili, 'Tokalomagigili yabo iginauli bwaimwa.' Topaisowa sineli
siba, 'Tabu nuwanuwam kalau kakawasi-gabaen?' 29 Iba, 'Imiyawaya,
kaiwena tem kawasi naenaena wakawasi-gabaen kani witi tupwana
mekanakava kwasulu-kaigedaili. 30 Yoli labuine sikin toyawa naga
kanasiga kelikeli kana sauga mena. Kani yawalo tokelikeli kolili besiele,
'Kawasi naenaena kwasulu-bagunayan yo kwabwagilili kabo tagabuli na
witi wakalailima yo kwapeili yagu lakawa lalakina koina.' "

Ketabu patuna kana walo kobwaibwaili
(Malika 4:30-32; Luka 13:18-19)

31 Yeisu walo kobwaibwaili yaboyoi iwalowen, iba, "Yaubada ana kaba
loina besiele mayau esana ketabu patuna, tomo yabo ikalai yo ikumai
ana bakubaku mena. 32 Na iya patune meuloina ali tokikiusosi, na
saugana ikin yo ilalaki, ginauli meuloina bwaite sikin bakubaku mena
ilalaki-gabaegili. Iyamala mayau yabo lalakina kabo man siya evaevali
silaoma ali noi siginauli lagalagana kolili."

Yisti kana walo kobwaibwaili
(Luka 13:20-21; Malika 4:33-34)

33 Yeisu walo kobwaibwaili yaboyoi iwalowen iba, "Yaubada ana kaba
loina besiele yisti, sine yabo yisti kikitoitoina ikalai yo ipei pwalawa kana
lalaki baiki yaiyona kalona mena kabo yisti ipaisowai kanasiga pwalawa
meuloina iyebweli namwanamwaili yo meuloina isese ilalaki."

Yeisu walo kobwaibwaili koina tomo iyakenayagili

34 Sauga meuloina Yeisu iedeedede tomo kolili walo kobwaibwaili
mena. Nige sauga yabo ana edeedede koina walo kobwaibwaili yabo
idedeva. 35 Kabo palopita ana palopisai Yeisu kaiwena iyamala yawasosi
iba, "Gamwagu yasoke yo yawalo kobwaibwaili ginauli wadawadamli
yaedeedede-yagili simiya-wadam saugana bwaite yanuwa yaulina iyatubu
kanasiga sauga bwaite."

Kawasi naenaena kana kobwaibwaili Yeisu ikabiyamayale

36 Kabo Yeisu boda ilogabaegili yo ilusae nume mena ana tobenaliyao
silaoma koina yo siba, "Kawasi naenaeli sikin tano mena kana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kobwaibwaili kulivasi kolimai.” 37 Kainali iyamaisa iba, “Tomo bwaite
witi patuna namwanamwana iyasulu iya Tomo Natuna. 38 Tano bwaine
yanuwa yaulina, yo witi patuna namwanamwana bwaimwa Yaubada
ana kaba loina tomoliyao. Kawasi naenaena Seitani ana tomoyao. 39 Yo
tokalomagigili siya kawasi naenaena patuli toyasulu, bwaimwa Seitani.
Kelikeli kana sauga bwaimwa sauga ana kaba mwawasi koina, yo
tokelikeli bwaimwa aneloseyao. 40 Kawasi naenaena sikawasi-gabaegili
yo sigabuli mayau koina, na kani besiele tabe sauga ana kaba mwawasi
koina. 41 Tabe besiele kani Tomo Natuna ana aneloseyao iyawasali,
kabo tolopwanoli yo siya mumuga naenaena siginaginauli, meuloili
sikawasi-gabaegili ana kaba loina koina. 42 Kani sigabae-luseyagili mayau
kalapulupululuna lalakina koina kabo bwaine koina sivalam yo mwakali
siyekalasi na sikikokiko. 43 Kabo todudulai kali koleya sibuili besiele
dabwelo ana sae mayalena Tamali ana kaba loina koina. Tem metenamiu,
yagu walone kwanuwatu-kalatan.”

Gogo wasawasa iwadam ana tano mena kana kobwaibwaili

44 “Yaubada ana kaba loina besiele gogo wasawasa lalakina iwadam
tano yabo koina yo iboita-gabaen. Tomo yabo ilobai kabo ipuluiyoi
tanonane koina. Iyaliyaya yawasosi gogone wasawasane kaiwena, kabo
ilau ana gogo meuloina igimwala-yagili, manena ikalai yo tanowa
iyamaisa.”

Sise tumana pigapigabuna kana kobwaibwaili

45 “Yaubada ana kaba loina besiele tabe bwaite. Gogo wasawasana
kana togimwala yabo sise tumana pigapigabuna iloyaloyai. 46 Kabo yabo
namwanamwasosina ilobai yo ilau ana gogo meuloina igimwala-yagili
manene ikalai na sise tumana namwanamwasosinawa iyamaisa.”

Yagida kana kobwaibwaili

47 “Yaubada ana kaba loina besiele tabe yagida igalayan kalita mena.
Kabo iye kali koleya uloina uloina sikona. 48 Saugana ikalapowon
togomana yagida siniuli-seyan magu mena. Simiyasio yo iye siyakasali,
siya namwanamwali sipeili gaeba mena siya naenaeli sigabaegili. 49 Kani
besiele sauga ana kaba mwawasi koina. Aneloseyao silaoma tonaenaeli
yo tonamwanamwali siyakasali, siya naenaeli sipei-suwalagili, 50 sigabae-
luseyagili mayau kalapulupululuna lalakina koina, kabo bwaine koina
sivalam yo mwakali siyekalasi na sikikokiko.”

Yakayakatai waluwaluna yo yakayakatai beyabeyana

51 Yeisu ineli iba, “Nuwamiu sidudulai ginauli bwaite kaiweli?” Siya
siba, “O, besiele.” 52 Kabo iwalo kolili iba, “Tem loina kana toyakayakatai

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yabo yagu yakayakatai Yaubada ana kaba loina kaiwena ipei katena
mena iya besiele nume tanuwagana yabo ilau ana biliutusi mena yo ana
gogo wasawasali waluwaluli yo beyabeyali ikele-yawatagilagilima na
ileleili.”

Tomo Nasaleta Yeisu sisikotanan
(Malika 6:1-6; Luka 4:16-30)

53 Yeisu walo kobwaibwaili bwaite iwalowen imwawasi, kabo yanuwane
ilogabaen. 54 Ilau iboma ana yanuwa mena iyakayakatai nume tapwalolo
mena kabo tomo kateli sipitali yo siba, “Ana kataine toweya ikalaiya?
Gubesi mwa sowasowana ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili?
55 Na iya tokabikabi natuna, wa? Iya tomo bwagabwagamo kaiwena
sinana esana Meli, kanakavao Yemesa, Yosepa, Saimoni yo Yudasa.
56 Dunao meuloili siyaele mekalakavao, besiele wa? Kabo ana katai
yo ana sonoga toweya ikalailiya?” 57 Koinaele simunamunai koina
yo sikalomagigilan. Yeisu iwalo kolili iba, “Tomo meuloili palopita
siyakasisiyan, na iyamo totounao yo ana yanuwa tomoliyao nige
siyayakasisiyan.” 58 Nige ginauli kaba nuwapwanopwano sibabaibaiwa
igiginaulili yanuwane koina kaiwena nige simemeliyan.

Elodi ibatoko Yeisu iya Yoni Toyababitaiso boita mena itoloyoima
(Malika 6:14-29; Luka 9:7-9)

14 1 Sauganane koina Elodi, Galili ali tobaguna, Yeisu wasana
ibenalan, 2 kabo iwalo ana topaisowao kolili, “Tomone bwaite
nuwana iya Yoni Toyababitaiso, nuwana boita mena itoloyoima, bwaite
kaiwena sowasowana ginauli kaba nuwapwanopwano iginaulili.” Elodi
iwalo besiele kaiwena nuwana mena isae tawae tauna kona iginauli Yoni
koina saugana iunuyamate.

Yoni ana boita yaina

3-4 Elodi tauna kona kanakava Pilipi wainena Elodiyasa ikwayai mwa
ikasolanan. Mwa Yoni iwalo koina iba, “Nige sowasowana ukwasolanan.”
Kabo Elodi imunamunai yo ana topaisowao iyawasali Yoni sikabi-kalatan
yo sipan silawan sipei nume pan koina. Iginauli wainena Elodiyasa
kaiwena. 5 Elodi nuwanuwana Yoni iunuyamate na tomo meuloili
imatausagili kaiwena Yoni siya simeliyan yakato iya palopita yabo.
6 Elodi ana sauga kabi kana kaliyate kana nuwatu kalatan kekanna koina,
Elodiyasa natuna sinena iselo boda manli mena. Ana selo kaiwena Elodi
iyaliyaya lalakina. 7 Nimana ikeleisinan kabo iwalo koina, “Yawaloyameli
koliwo, tawae nuwanuwam ukawanoiyan, kani yaeyawa.” 8 Elodiyasa
nuwanuwana Yoni iboita kabo iwalo natuna koina kabo natuna iwalo
Elodi koina, iba, “Yoni Toyababitaiso galogalona kutom, kutauli gaeba

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mena, ukwalaiyama koliyau yo yagitai.” 9 Kin nuwana inae, yo nige
sowasowana ana kawalulu isoke-gabaen, kaiwena iwaloyameliko boda
manli mena. 10 Koinaele iwalo Yoni galogalona sitom nume pan koina.
11 Sitauli gaeba mena kabo sikalaiyama siwolena gamasinene koina, kabo
ikalai ilawan sinana koina. 12 Yoni ana tomuliyayao silaoma, yona sikalai
silawan sipei salai mena. Kabo silau yo Yeisu ana wasa siwolena.

Yeisu ginauli kaba nuwapwanopwano iginauli yo boda lalakina iyakanli
(Malika 6:30-44; Luka 9:10-17; Yoni 6:1-14)

13 Yeisu Yoni ana boita wasana ibenalan kabo yanuwane ilogabaen.
Nuwanuwana ibomamo ilau imiya-suwala kabo waga yabo koina
imwalisae yo ilau iulisi paepaeli bwagabwaga mena. Yanuwa tomoliyao
Yeisu ana lau wasana sibenalan kabo ali yanuwa silogabaegili na kaeli
mena siyamuli-kusuli siyona silau. 14 Yeisu ikaisulu kabo saugana boda
igitaili katena ikamkamnayagili na ali tokasiebwao iwoisili. 15 Saugana
yanuwa ilolau ana tobenaliyao silaoma koina siba, “Yanuwa kana
mwayaga iyai yo tabe kikiunamo boniyai ilaoma. Boda kuyawasali silau
yanuwane kolili na kali sigimwala.” 16 Yeisu iba, “Nige sowasowana
tayawasali silau, komiu kan kwaolegili na sikekan.” 17 Siwalo koina,
“Beledi valigigimo yo iye labuimo kolimai, nabesi.” 18 Iba, “Wakalailima
koliyau.” 19 Yo iwalo boda simiyasio kawasi pwatana mena kabo beledi
valigigi yo iye labui ikalaili, manna isae bulibuli mena na iwalo-muloloili
Yaubada koina. Kabo beledi ikivi. Imwawasi beledi yo iye iwolegili ana
tobenaliyao kolili kabo siwolegili boda kolili. 20 Boda sikekan yo diyaliyao
sisu kaiwena kan ilalakisosi, kabo tobenaliyao kantele sitano-gogonagili,
kodo tuwelo. 21 Siya tokekan tomo kali baibaiwa paibi tausan yo sinesineo
yo melumeluwo kali baibaiwa nige siyayasilili.

Yeisu ilokeikeile kalita pwatana mena
(Malika 6:45-52; Yoni 6:15-21)

22 Kabo Yeisu iwalo ana tobenaliyao simwalisae waga mena yo sibaguna
silopanaisi dedei yabo mena. Na iya boda paibi tausan iyawasali silau.
23 Iyawasali silau imwawasi, kabo iutusae koya mena na ikawanoi.
Ilolau molosi na ibomamo imiyamiya. 24 Na waga iya kana mwayaga
iyai yanuwane koina, kalita iyokoyoko yo bagolu ilalaki na waga
italutalusugu, kaiwena yaumai ilaolaoma manli mena. 25 Malala kikiuna
tili koloki yo sikisi koloki luwaluwalili mena, kabo Yeisu ilau kolili, kalita
pwatana mena. 26 Ana tobenaliyao sigitai ilalaoma kalita pwatana mena
kabo simatausi lalakina yo siwui siba, “Kalukaluwa bwaine.” 27 Kabo
Yeisu iwalo kolili iba, “Katemiyao sipatu. Koyau, tabu kwamamatausi.”
28 Pita iba, “Guyau, tem yawasosi kowa, kuwalo na yalaowa koliwo
kalita pwatana mena.” 29 Iba, “Kulaoma.” Kabo Pita iutu-kaisulu yo ilalau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kalita pwatana mena Yeisu koina. 30 Na saugana yaumai igitai imatausi
yo iyatubu isalili, kabo iyoga, “Guyau. Kuleboiyau.” 31 Sauganane koina
Yeisu nimana iyagayani yo ikabikalatan. Iba, “Am meli ikikiu, tawae
kaiwena kunuwa-labulabui?” 32 Simwalisae waga mena kabo yaumai
ilopei yo idaumwali. 33 Siya simiyamiya waga mena sipwalou koina siba,
“Yawasosi, kowa Yaubada Natuna.”

Yeisu tokasiebwa iwoisili Genasaleta koina
(Malika 6:53-56)

34 Sikalau-panaisi kalitane kabo siulisi yanuwa Genasaleta. 35 Tomo
sigitai kabo sikilala iya Yeisu kabo wasa siyawasa itakikili dedeinane
koina. Kabo tokasiebwa meuloili sikalailima. 36 Sikawanoi koina siba,
“Kutalam na tokasiebwao kam kaleko sopana sikabitonan.” Na siya
meuloili Yeisu kana kaleko sopana sikabitonan sinamwanamwa.

Tawae ikabiyabikila?
(Malika 7:1-23)

15 1 Palisi yo loina kana toyakayakataiyao tupwali silaomaya
Yelusalema yo sineli Yeisu koina, 2 Siba, “Tawae kaiwena am
tobenaliyao loina bwaite tautaubalao bagubagunali siyakenayagimai
silikwai? Kaiwena saugana tem sikekan nimali nige sidedeuli.
Mumugamai kana lau nige simumuliya.” 3 Yeisu iba, “Tawae kaiwena
mumugamiu koina Yaubada ana loina kwalikwai? 4 Kaiwena Yaubada
iwaloba, ‘Tamam yo sinam kuyakasisiyagili’ yo tabe iba, ‘Yaiya tamana
yo sinana ikawa-naenae-yagili kani siunuyamate.’ 5-6 Tem tomo yabo
ginauli yabo imiyamiya koina tamana yo sinana kali sagu kaiwena
inamwanamwa tem iwolena kolili yo ana olenane koina Buki Tabu
ana walo imuliya. Na tem inuwaili yo iwalo nige sowasowana iwolena
kolili kaiwena gogone iyakasisi-yanako Yaubada kaiwena komiu
tomone ana nuwaine wakawa-namwanamwa-yani. Na bwaite besiele
Yaubada ana loina, yakato sinana yo tamana iyakasisi-yagili yo isaguili,
komiu kwasoke-gabaen na ami yakayakatai koina wagolugolulau.
7 Tomwakomwakota komiu. Sauga beyabeyana koina palopita Aiseya
iwalo-masala kaiwemiu iwaloba, 8 ‘Yaubada iba, Tomo bwaitete sopali
mena siyakasisiyagau na kateli simiya-kelamamalawe koliyau. 9 Ali
tapwalolo koliyau besiele ginauli bwagabwaga, tomo sibomamo ali
nuwatu mena siyakayakatai.’ ”
10 Yeisu boda iyoga-gogonagili silaoma koina, kabo iwaloba, “Walo
bwaite kwabenalan kabo nuwamiu simayale. 11 Tawae ilusae tomo
gamwana mena nige sowasowana ikabiyabiki na tawae gamwana mena
iyawatagili sowasowana tomone ikabiyabiki.” 12 Tobenali silaoma koina
na sineli siba, “Tabu ukakatai Palisi nuwaliyao sipolowe am walone

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaiwena?” 13 Yeisu kainali iyamaisa iba, “Kawasi naenaeli meuloili
bwaite Tamagu bulibuli mena nige ikukumai kani me lamli isulu-
gabaegili. 14 Siya nige tawae yabo kaiwena siya tobagunane besiele man
gibugibuli. Tem tomangibugibu na tomangibugibu yabo iyogan kani
yoli labuine sibeku toyawa gula mena.” 15 Kabo Pita iwaloba, “Am walo
kobwaibwaili kabiyabiki kaiwena ukwabi-yamayale kolimai.” 16 Yeisu
me ana munamunai iwaloba, “Yawasosi ami katai iyoviya. 17 Gubesi,
nige wakakatai yakato tawae gamwala mena ilusae ilau diyala mena
imwawasi ilalau mosomoso koina? 18 Na tawae katela mena isaema
gamwala mena iyawatagili kani iya ikabiyabikila. 19 Kaiwena ginauli
naenaena silaoma katela mena siya besiele, nuwatu naenaena, tomo kana
unuyamate, ganaganawali, kewali, mwakota, kawanaenae. 20 Siya bwaite
ginauliline kani sikabi-yabikila. Na tem menima bikibikila kan takalai
takan nige sowana ikabi-yabikila.”

Kenani sinena ana meli
(Malika 7:24-30)

21 Yeisu yanuwane ilogabaeni, ilau Taiya yo Saidoni dedeili mena.
22 Kenani sinena imiyamiyaya dedei bwaine koina, iya nige Isileli sinena
besi, kabo ilaoma Yeisu koina, iyogayoga, iwaloba, “Guyau, Deibida
tubuna ukwate-kamkamna-yagau. Yaluyaluwa biki imiyamiya natugu
sinena koina na sauga meuloina isibasiba-yanae.” 23 Yeisu kainana nige
iyayamaisa, nige walo yabo iwawaloweni. Ana tobenaliyao silaoma
sikawanoi koina siwaloba, “Sinene kutawoi kaiwena iyamuli-kusulila
yo iyoga-samasamalulu.” 24 Kabo Yeisu iwalo iba, “Tamagu iyawasayau
yalaoma boda Isileli ali sipi kwalakwalaleleli kaiweli.” 25 Kabo muli
mena sinene ilaoma yo tutulina italu-sakonayan manna mena iba,
“Guyau, kusaguiyau.” 26 Kainana iyamaisa iba, “Nuwana nige idududulai
tem yasaguiwo, kaiwena kowa nige Isileli sinena besi. Nige sowana
melumeluwo kali takalai yo taolena ali bwauwa kolili.” 27 Sinene iwaloba,
“O, besiele Guyau, na iyamo kan mumuli bwaite ibeku tanuwagana ana
teibeli yaulina mena ana bwauwa sikanli.” 28 Kabo Yeisu iba, “Sine, am
meli ilalakisosi. Kani yapaisowai besiele am nuwatu.” Kabo sauganane
koina natuna inamwanamwa.

Yeisu tomo sibaibaiwa iwoisili

29 Yeisu yanuwane ilogabaen, iyonayona ilalau kalita Galili dedeina
mena. Kabo ilusae ilau yo ikawasae koya mena imiyasio. 30 Kabo boda
lalakina silaoma koina yo tokasiebwa sibaibaiwa sikalailima, tolosigesige,
tomangibugibu, siya nima belubeluli, siya memenali sipolowe (nige
sowasowana siedeedede), tabe tokasiebwa tupwaliyao yoi, yo sipeili
Yeisu manna mena kabo iwoisili. 31 Tomo meuloili kateli sipitali kaiwena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sigitai siya memenali sipolowe siedeedede namwanamwa yo siya nimali naenaeli sinamwanamwa, yo tolosigesige sinamwanamwa silokeikeile yo tabe tomangibugibu manli silala. Kabo tomo meuloili Isileli ali Yaubada sitobalan.

Yeisu ginauli kaba nuwapwanopwano iginauli yo boda powa tausan (4,000) iyakanli
(Malika 8:1-10)

32 Yeisu ana tobenaliyao iyoganli silaoma koina kabo iwaloba, “Bodane
bwaite yakate-kamkamna-yagili kaiwena kaliyate yaiyona mekalakavao
tamiyamiya, na siya nige kali ipapagan. Nige nuwanuwagu bwaite
meguliyamli na tayawasa-yapileyoili, kisi silalau siwesali kamwasa mena
sibeku.” 33 Ana tobenaliyao siwalo koina, siwaloba, “Bwaite paepaeli
bwagabwagaya yanuwa kana mwayaga iyai, toweya koina kani kan
lalakina kakalaiya na bodane tayakanli?” 34 Yeisu ineli iba, “Beledi
isa kolimiu?” Siwaloba, “Seben yo tabe iye kikiuli isamo.” 35 Iwalo
boda simiyasio, 36 kabo beledi seben ikalaili mekanakava iye yo iwalo-
muloloili. Imwawasi ikivili yo iwolegili ana tobenaliyao kolili kabo
siyauyagili bodane kolili. 37 Meuloili sikekan yo diyaliyao sisu kaiwena
kali ilalakisosi. Kabo muli mena tobenali kantele sitano-gogonagili
kodo seben sipowon. 38 Siya sikekan tatao kali baibaiwa powa tausani,
na sinesineo yo melumelu kali baibaiwa nige siyayasilili. 39 Yeisu boda
iyawasali silau kabo imwalisae waga mena ilau Magadani dedeina mena.

Palisi yo Sadusi nuwanuwali Yeisu ginauli kaba nuwapwanopwano iginauli sigitai
(Malika 8:11-13; Luka 12:54-56)

16 1 Palisi yo Sadusi tupwaliyao silaoma Yeisu koina, nuwanuwali
Yeisu sitonan kabo siba, “Ginauli kaba nuwapwanopwano yabo
uginauli mesabana kakawa-yawasosi am kaiwe ilaoma Yaubada koina.”
2 Na Yeisu kainali iyamaisa iwaloba, “Tem dabwelo ana sauga sugu koina
yanuwa ilobalabalagiya kwawalo, kwaba, ‘Bwaliga daumwali yo masa.’
3 Na tem malala na yanuwa imalaganu kabo kwawaloba, ‘Kani galewa
italu.’ Sowasowamiu tasi namwanamwana yo tasi naenaena kali kilakilala
wakilalali na sauga bwaite Yaubada ipeili Mesaiya ana kilakilala na
nige sowasowamiu wakilalali. 4 Yaso naenaeli komiu, nige kwamemeli
Yaubada koina, kabo nuwanuwamiu kilakilala yaginauli kaiwemiu, na
kani nige kilakilala yabo yayakenayagimiu, bwaimwanamo palopita Yona
kana kilakilala kani wagitai.”[l] Kabo Yeisu ilogabaegili yo ilau.

---

l 16:4 Bwaite iwalowalo kilakilalane Yaubada ipaisowai Yona kaiwena bwaine saugana Yona kaliyate yaiyona iye lalakina diyana mena imiyamiya kabo ileboi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Palisi yo Sadusi ali yisti walona kaiwena
(Malika 8:14-21)

5 Saugana kalita silolopanaisi tobenaliyao nuwali imwatain nige
beledi yabo sikakalai. 6 Yeisu iwalo kolili iba, “Manimiyao silala,
wagitekalatagimiu Palisi yo Sadusi ali yisti kaiwena.” 7 Yo sibomamo
siedeedede Yeisu ana walo kaiwena siba, “Iwalowalo besiele kaiwena
nige beledi yabo takakalaiyama.” 8 Yeisu ali walo ikatai kabo iwalo
kolili, “Ami meli nige ilalalaki yo ami katai kaiwegu iyoviya. Tawae
kaiwena kwabomamo beledi kaiwena kwaedeedede? 9 Na nige nuwamiu
simamayale? Tabu kwanunuwatu-kalatan tauna kona beledi valigigi
yakivikivi boda paibi tausani kaiweli? Tabu kwanunuwatu-kalatan
sauganane koina tomo diyali sisu yo kantele beledi tupwatupwana
kwatano-gogonagili ilalaki? 10 Tabu kwanunuwatu-kalatan beledi seben
na yakivikivi tomo powa tausani kaiweli? Tabu kwanunuwatu-kalatan
sauganane koina tomo diyali sisu yo kantele beledi tupwatupwana
kwatano-gogonagili ilalaki? Ginauli kaba nuwapwanopwano labuine
yaginauli kaiweli sowasowagu yaginauli kaiwemiu tabe, koinaele tabu
kwanuwanuwatui beledi kaiwena. 11 Tawae kaiwena nuwamiu nige
simamayale? Nige yawawalo kolimiu beledi kaiwena. Wagitekalatagimiu
Palisi yo Sadusi ali yisti kaiwena.” 12 Kabo tobenaliyao sikatai nige
iwawalo sigitekalatan bwaite beledi kana yisti kaiwena, na iwalo
sigitekalatan Palisi yo Sadusi ali yakayakatai kaiwena.

Pita iwalo-masala Yeisu iya Mesaiya
(Malika 8:27-30; Luka 9:18-21)

13 Yeisu ilau Sisaliya Pilipai ana dedei koina kabo ana tobenaliyao
ineliyagili ibomayoi kaiwena iba, “Tomo siwalo yakato Tomo Natuna iya
yaiya?” 14 Kainana siyamaisa besiele, “Tupwali siba Yoni Toyababitaiso,
tupwali siba Ilaitiya, tupwali Yelemaiya o nuwana palopita yabo.” 15 Kabo
iwalo kolili, “Na komiu, kwawalo yakato yau yaiya?” 16 Saimon Pita
kainana iyamaisa iba, “Kowa Mesaiya, Yaubada meyawasina Natuna.”
17 Yeisu iba, “Yaubada imuloloiwo, Saimon Yona natuna. Kaiwena tomo
yanuwa yaulina nuwatune nige siyeyeyawa, na Tamagu bulibuli mena
iyeyawa. 18 Na yawalo koliwo, esam Pita yaeyawa,[m] kabo vekune bwaite
pwatana mena yagu boda ekalesiya yakabi yo Seitani ana boda nige
sowasowali sikaiwe-gabaen. 19 Kani Yaubada ana kaba loina kana ki[n]
yaeyawa koliwo na tawae bwaite ukwausi yanuwa yaulina mena, kani
Yaubada ikausi bulibuli mena yo tawae bwaite kusoke yanuwa yaulina
mena kani Yaubada isoke bulibuli mena.” 20 Kabo Yeisu iwalo ana

---

m 16:18 Esa Pita kana katai iya veku **n 16:19** kaba soke

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tobenaliyao kolili, “Tabu tomo yabo ana wasa kwaolena yakato yau
Mesaiya.”

Yeisu iedeedede ana boita kaiwena
(Malika 8:31–9:1; Luka 9:22-27)

21 Sauganane koina Yeisu iyatubu iedeedede ana tobenaliyao kolili
nuwaliyao ikabi-yamayaleli iba, “Naga yalau Yelusalema kabo
tobagunao yo topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakataiyao kani
siyakamkamnayau yo siunuyamateyau kabo kaliyate yaiyonana koina
yatoloyoi.” 22 Yo Pita Yeisu iyoga-suwalan kabo iyatubu iyokoiyan iba,
“Guyau, ginauline kani nige siyayawatagili koliwo.” 23 Yeisu itagelakeile
yo iwalo Pita koina, “Kulowasi koliyau, Seitani. Kowa kutonan
nuwanuwam ukwabi-yabeku-yau, kaiwena am nuwatu nige ilalau
Yaubada ana kamwasa koina, na ilauya tomo ali nuwatu koina.”
24 Kabo Yeisu iwalo ana tobenaliyao kolili, “Tem yaiya nuwanuwana
ilaoma mekaukava, iboma ana namwanamwa isikotanan, kana kelose
ikalai ikewai na imuliya koliyau. 25 Kaiwena yaiya tem nuwanuwana
iboma yawasina ileboi, kani igabaen, na yaiya yawasina igabaen yau
kaiwegu kani yawasina ilobaiyoi. 26 Tawae kana namwanamwa tem tomo
yabo yanuwa yaulina meuloina ikalai iloinayan, na yawasina yawasosi
igabaen? Nige ginauli yabo sowasowana ikalai yo yawasina iyamaisa-
yapileyoi. 27 Kaiwena Tomo Natuna ilalaoma Tamana ana wasawasa koina
yo mekanakavao ana aneloseyao kabo kani tomo meuloili iyamaisali
besiele ali paisowa. 28 Walo yawasosi yawalo kolimiu, kani tomo
tupwali luwamiu mena nige siboboita kanasiga Tomo Natuna sigitai
iyawatagilima besiele kin.”

Yeisu kana koleya ibui koya pwatana mena
(Malika 9:2-13; Luka 9:28-36)

17 1 Kaliyate sikis (6) imwawasi, kabo Yeisu tobenaliyao yaiyona
iyoga-suwalagili Pita, Yemesa yo kanakava Yoni, silau sikawasae
koya lalakina koina. 2 Yeisu sigitagitai kabo yona kana koleya uloina
iyawatagili manli mena. Manna kana koleya ibui besiele dabwelo manli
isakosakona yo tabe kana kaleko mayamayalena yo ipigapigabu. 3 Kabo
sigitai Mosese yo Ilaitiya sitolo-masala mekalikava Yeisu siedeedede.
4 Pita iwalo Yeisu koina iba, “Guyau, inamwanamwa kitaele bwaite
koina. Tem kutalam kabo gwau yaiyona yakabili, yabo kowa kaiwem,
yabo Mosese kaiwena yo yabo Ilaitiya kaiwena.” 5 Pita iyaelemo
iedeedede kabo yaloyaloi pigapigabuna yabo ilobima iyakaboboili
kabo kaina yabo iyawatagili yaloyaloine kalona mena iba, “Bwaite
Natugu yamulolo yawasosi koina yo yayaliyaya lalakina iya kaiwena,
kwabenali koina.” 6 Saugana tobenali yaiyonane kainane sibenalan,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kateli sipitali yo simatausi lalakina kabo sitalu-pwaopwaom bwatano
mena manli siwadam. 7 Yeisu ilaoma ikabilau kolili yo iba, “Kwatolo,
tabu kwamamatausi.” 8 Manli siyalalali nige tomo yabo sigigitai Yeisu
ibomamo. 9 Sisasalulu-taluma koya mena kabo Yeisu iwalo kolili iba,
“Tabu tomo yabo ana wasa kwaolena tawae wagitai koya bwaite koina
kanasiga Tomo Natuna itoloyoi boita mena.”
10 Kabo tobenali sineli Yeisu koina siba, “Tawae kaiwena loina kana
toyakayakatai siwalo yakato Ilaitiya ilaoma baguna kabo muli mena kani
Mesaiya ilaoma?” 11 Yeisu kainali iyamaisa iba, “Walo yawasosi Ilaitiya
ilaoma baguna kabo ginauli meuloina iyadudulaili, 12 na yawalo kolimiu,
Ilaitiya ilaomako, na nige sikikilala, kabo tawae sinuwanuwatui siginauli
koina. Besiele tabe yau Tomo Natuna kani siyakamkamnayau.” 13 Kabo
tobenaliyao nuwali imayale yakato Ilaitiya iya mwa Yoni Toyababitaiso
bwaite kaiwena Yeisu iedeedede.

Yeisu game kikikiwasina yabo iwoisi
(Malika 9:14-29; Luka 9:37-43a)

14 Sisalulu-taluma siyawatagili yanuwa mena sipileyoi boda kolili kabo
tomo yabo ilaoma Yeisu koina tutulina italu-sakonayan, 15 yo iba, “Guyau,
natugu ukwate-kamkamna-yani, sauga meuloina ikikiwasi yo ikamkamna
lalakina, mwa koina sauga tupwana ibeku mayau wedowedolina koina
o nuwana yalubwasi koina. 16 Yalawanama am tobenaliyao kolili na nige
sowasowali siwoisi.” 17 Kabo Yeisu iba, “Komiu nige ami meli ipapagan,
toyauyaule komiu. Yogu ikwatakwata-yagimiu. Na isa bolime komiu te yau
tamiyamiya na manimiyao nige silalala? Gamene wakalaiyama koliyau.”
18 Yeisu yaluyaluwa biki gamene koina iyokoiyan kabo iyawatagili yo
sauganane koina gamene inamwanamwa. 19 Kabo tobenaliyao silaoma Yeisu
koina siyoga-suwalan yo sineli, siba, “Tawae kaiwena kai nige sowasowamai
yaluyaluwa bikine katao-yawatagilan?” 20 Yeisu iba, “Kaiwena nige ami
meli. Yawalo yawasosi kolimiu, tem ami meli imiyamiya, bwagana meline
kikitoitoina, sowasowana kwawalo koyane koina ana kaba miya ilogabaen
ilau dedei yabo koina, kabo kani iginauli besiele. Tem ami meli imiyamiya
nige sowasowana ginauli yabo ipolowe kolimiu. 21 Yaluyaluwa bikine
besiele bwaite nige sowasowana tatao-yawatagilagili bwaimwanamo tem
takawanoi yo guliyam takalakisiye-yan kawanoine kaiwena.”[o]

Yeisu ana walo labuinayoi ana boita kaiwena
(Malika 9:30-32; Luka 9:43b-45)

22 Saugana tobenaliyao silaoma simiyagogo Galili koina iwalo kolili
iba, “Kikiunamo Tomo Natuna kani sikalomagigilan yo sitalamwan tomo

---

o 17:21 Buki Tabu tolele-panaisi tupwaliyao tomna 21 nige silelele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naenaeli nimali mena, 23 kabo kani siunuyamate yo kaliyate yaiyonana
koina kabo itoloyoi.” Mwa tobenaliyao nuwali inae lalakina.

Nume Tabu kana takesi kaiwena

24 Saugana Yeisu me ana tobenaliyao silaoma Kapeneomi, takesi
kana totano Nume Tabu kaiwena silaoma Pita sineliyan, siba, “Am
toyakayakatai takesi iyamayamaisa Nume Tabu kaiwena o nigele?” 25 Pita
iba, “O, besiele.” Saugana ilusae nume mena baguna Yeisu ineli Pita
koina iba, “Saimoni Pita, gubesi am nuwatu? Yanuwa yaulina kali kinyao
takesi sikalakalaine ali susuyaomo kolili o nuwana tomo uloili kolili?”
26 Pita iwaloba, “Tomo uloili kolili.” Yeisu iwaloba, “Ee kabo kin natunao
nige sowasowana takesi siyamaisa. Besiele tabe yau tem tabu takesi
yayamaisa Tamagu ana Nume kaiwena. 27 Na tabu siya takesi kana totano
Nume Tabu kaiwena taula-munamunaili, kabo kulau kalita mena yo
kam yaoyaoni ugabae-lobiyen, iye bwaite kusawin-bagunayan ukwalai,
gamwana kutabesae kabo kani mane kulobai, kana lalaki sowasowana
ala takesi. Ukwalai kulau ala takesi kuyamaisa, kowa te yau kaiwela.”

Yaiya esana ilalaki Yaubada ana kaba loina koina?
(Malika 9:33-37; Luka 9:46-48)

18 1 Sauganane koina tobenaliyao silaoma Yeisu koina sineli siba,
“Yaiya esana ilalaki Yaubada ana kaba loina koina?” 2 Kabo Yeisu
melumelu kikiuna yabo iyoganyama iyatolo manli mena, 3 yo iba, “Walo
yawasosi yawalo kolimiu, tem mumugamiu kwabui yo melumelu kikiuna
mumugana wakalai sowasowana kwalusae Yaubada ana kaba loina
koina. Tem nigele, nige sowana kwalusae. 4 Yaiya tem inuwalobi besiele
melumelu bwaite, ee iya esana ilalaki Yaubada ana kaba loina koina. 5 Yo
yaiya esagu mena melumelu yabo besiele bwaite iyogan yo isagui, iya
iyoganyau yo isaguiyau.”

Yeisu iyakenayagila kaba woya tasikotanan kisi maisa polopolowena talobai
(Malika 9:42-48; Luka 17:1-2)

6 Yeisu iba, “Tem tomo yabo melumeluwone iwoya-pwanolili, bwaite
siya kagu tomeliwo, kana maisa Yaubada koina ipolowesosi kabo tem
tomone veku polopolowena galogalona mena sipan yo sigabaen kalita
mena ana boita kana polowe. 7 Oo, katekamkamnamiu, yanuwa yaulina
inae kaiwena ginauli bwaite tomo siwoya-pwanolili sibaibaiwa. Walo
yawasosi, ginauliline kani siyawatagili na yaiya toweya pwanoline koina
iyawayawatagili naga kani maisana lalakina ilobai. 8 Tem nimam o
nuwana kaem iyalopwanowo kutom-gabaen. Inamwanamwa tem nima
kaikaigedam o nuwana kae kaikaigedam yawasim namwanamwana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kulobai. Tabu kulau mayau wedowedolina koina menima labulabuim
o nuwana mekae labulabuim. 9 Tabe tem manim iyalopwanowo
ukasigabaen. Inamwanamwa tem man kaikaigedam Yaubada ana kaba
loina koina kulusae. Tabu kutatalam sigabaegiwo mayau wedowedolina
koina meman labulabuim."

Sipi yabo ikwalalele
(Luka 15:3-7)

10 Yeisu iba, "Wagite-kalatagimiu tabu melumelu kikiuna yabo kwapepei-
yatalu. Yawalo kolimiu, melumelu kali togitekalatan, siya aneloseyao,
sauga meuloina simiyamiya bulibuli mena yo Yaubada kana koleya
sigitagitai. 11 Yau Tomo Natuna yalaoma na kwalakwalaleleli yaleboili.
12 Gubesi ami nuwatu? Tomo yabo ana sipi meuloili kali baibaiwa wan
andeledi. Kabo yabo luwali mena ilokwalalele, kani gubesi tomone ana
nuwanuwatu ana sipine kaiwena? Kani yoli naenti naen (99) ilogabaegili
simiyamiya koya mena na ilau tem sipi kwalakwalalelenane iloyai.
13 Yawalo yawasosi kolimiu, saugana tem ilobai ana yaliyaya ilalakisosi sipi
kaigedane kaiwena. Ana yaliyaya nige ilalalakisosi naenti naen kaiweli,
siya nige sikwakwalalele. 14 Ee besiele tabe, Tamamiu bulibuli mena nige
nuwanuwana yakato siya kikiuliyaone yabo ikwalalele."

Kamkava mumuga naenaena ipaisowai koliwo walona

15 "Tem kamkava, iya am tali toekalesiya, mumuga naenaena ipaisowai
koliwo, kuboma kulau koina, yo ana pwanoli kuwalo-masalan koina.
Tem kainam ibenalan kamkava kuyoga-yavivila-yama, wakawa-
elieliyam yoi. 16 Na tem kainam nige ibebenalan, tomo kaigeda o labui
mekamkavao kwalau koina kabo besiele Mosese ana loina tomo labui o
yaiyona siwaloba, 'O, kagitai.' Muli mena kabo kani yakewane sikawa-
yawasosiyan. 17 Tem siya kainali nige ibebenalan, kuwalo-masala
toekalesiya kolili. Tem toekalesiya kainali nige ibebenalan komiu
toekalesiyao kwaloina yakato iya nige ami boda yabo na iya besiele
tokewali yabo. 18 Yawalo yawasosi kolimiu, tawae komiu toekalesiyao
kwasikotanan yanuwa yaulina mena, kani Yaubada isikotanan bulibuli
mena yo tawae kwanuwatu-pwaiki yanuwa yaulina mena kani Yaubada
inuwatu-pwaiki bulibuli mena. 19 Yawalo yoi kolimiu, tem komiu yomiu
labui ami nuwatu kaigeda yo wakawanoi ginauli yabo kaiwena, kani
Tamagu bulibuli mena iginauli besiele kaiwemiu. 20 Kaiwena tem labui o
yaiyona esagu mena kwamiyagogo yau ele mekamikava."

Kalakava ana pwanoli tanuwatu-pwaiki

21 Kabo Pita ilaoma Yeisu koina yo ineli iba, "Guyau, tem kaukava
mumugana naenaena iginauli koliyau ana pwanoli yanuwatu-pwaiki

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meisa? Nuwana me seben?” 22 Yeisu iwalo koina iba, “Tabu kununuwatu-
pwaiki meseben, na kunuwatu-pwaiki ibaibaiwa yo sauga meuloina.
23 Na Yaubada ana kaba loina mumugana besiele bwaite. Kin yabo
nuwanuwana ana topaisowa kali yagayaga iloyaili na tem siyamaisa
koina. 24 Saugana iyatubu topaisowa yabo iyoganama iya kana yagayaga
kana lalaki besiele kina kali baibaiwa miliyon kaigeda. 25 Nige
sowasowana iyamaisa kabo kinne iwalo topaisowane ana gogo meuloina
yo iya yo wainena menatuliyao sigimwala-yagili siyamala topaisowa
panpanili, yakato topaisowane mane ikalai yo kana yagayagane
iyamaisa. 26 Topaisowane imatausi lalakina kaiwena genuwana siyamala
topaisowa panpanli kabo tutulina italu-sakonayan kin manna mena
yo ikawanoi-samasamalulu iba, ‘Ukwalakisiye, kunuwatu-pwaikiyau
kusanasana naga kabo kani meuloina yayamaisa.’ 27 Kin ana topaisowa
ikatekamkamna-yani yo inuwatu-pwaiki kabo kana yagayaga meuloina
isoke-gabaen.

28 Topaisowane iyawatagili kin ilogabaen ilau kabo ana eliyam, iya
ana tali topaisowa yabo, ilobai yo tomone bwaite koina kana yagayaga
imiyamiya koina kana lalaki besiele kina isamo. Topaisowane ana eliyam
ikabi-kalatan galogalona mena iba, ‘Kam yagayaga kuyamaisa koliyau.’
29 Kabo ana eliyam tutulina italu-sakonayan yo ikawanoi-samasamalulu,
iba, ‘Ukwalakisiye, kunuwatu-pwaikiyau kusanasana naga kabo kani
yayamaisa.’ 30 Na isikote kabo iwalo sipei-luseyan deli mena kanasiga
tem kana yagayagane iyamaisa. 31 Tomo tupwaliyao topaisowane
sigitai mumuga naenaena iginauli ana eliyam koina nuwali sinae
lalakina kabo silau kinne koina yo ginauli meuloina siwalo-masalan.
32 Kinne topaisowane iyoganama iba, ‘Topaisowa naenaena kowa, kam
yagayaga meuloina koliyau yasoke-gabaenako, besiele am kawanoi
koliyau. 33 Na tem kowa tabe me am katekamkamna kunuwatu-pwaiki
am eliyam besiele yau yakatekamkamna-yagiwo yanuwatu-pwaikiwo
inamwanamwa. Na nige ugiginauli besiele kaiwena am eliyam nige
kununuwatu-pwaiki.’ 34 Kin imunamunai kabo topaisowane iyawasa ilau
deli togitekalatan kolili kabo sipei-luseyan deli mena kanasiga tem kana
yagayaga meuloina iyamaisa.”

35 Yeisu ana walo kobwaibwaili iyemwawasi kabo iba, “Tamagu bulibuli
mena kani iginauli bwaite besiele kolimiu tem kamikavao ali pwanoli
nige kwanunuwatu-pwaikili katemiu mena.”

Kasole yo inawase kaiwena
(Malika 10:1-12)

19 1 Saugana Yeisu walone iyemwawasi kabo Galili dedeina ilogabaen
yo ilau dedei Yudiya waila Yolidan papali yabo mena. 2 Boda
lalakina siyamuli-kusuli yo bwaine koina iwoisili. 3 Palisi tupwali silaoma

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina yakato sitonan, kabo sineli, siba, “Gubesi kala loina? Sowasowana
tomo wainena iinawaseyan, tem nige yaina ipapagan?” 4 Kainali iyamaisa
iba, “Nuwana Buki Tabu nige kwayayasili-namwanamwai? Kaiwena iba,
‘Kaba yatubu koina Toyamayale iyamayaleli tau yo sine.’ 5 Besiele tabe
iba, ‘Bwaite kaiwena tau tamana yo sinana ilogabaegili ilau mewainena
simiya-kaigeda, kabo yoli labuine siyamala kwapi kaigeda.’ 6 Koinaele
siya nige besiele labui, na siya besiele kaigeda. Yaubada itubwe-
kaigedailiko, na tabu tomo yabo ipepei-suwalagili.” 7 Kabo Palisiyao sineli
siba, “Gubesina Mosese iloina yakato tau inawase kana pepa iwolena
wainena koina kabo muli mena itawoi ilau?” 8 Yeisu iba, “Tubumiyao
mumugali sinae, kateli sikololo yo komiu besiele, kabo bwaite kaiwena
Mosese italamwan wainemiyao kwainawase-yagili. Na kaba yatubu
koina, Adama ana sauga mena, nige loinane besiele bwaite. 9 Na yawalo
kolimiu, tem tokasole sine na iganawali, sowasowana wainena tau sinene
iinawaseyan. Na tem sinene nige igaganawali nige sowana tau wainena
sinene iinawaseyan yo ikasole-panaisi sine uloina koina. Tem iginauli
besiele bwaine ganawali.” 10 Ana tobenaliyao siwalo koina siba, “Tem am
loina kasole kaiwena bwaine besiele nuwana ilonamwayan tem kilakai
o nuwana vesala simiya kwasikwasiki, tabu sikakasole, awa?” 11 Yeisu
iwalo kolili iba, “Tomo tupwaliyaomo sowasowali nuwatune bwaite
simuliya namwanamwai kaiwena siya Yaubada ana nuwatu simulimuliya.
12 Kaiwena ali yai uloina uloina simiyamiya mwa koina tomo tupwali nige
sikakasole. Kaba gite yabo tomo tupwali sinaliyao sikabili naenaeli. Kaba
gite labuina tupwaliyao tatao nigwenigwe sikalai mesabana tabu natuliyao
sipapagan. Kaba gite yaiyonana tupwali nige sikakasole kaiwena siboma
siyakasisiyagili Yaubada ana kaba loina kaiwena. Yaiya tem sowasowana
yagu yakayakatai bwaite ikalai, kabo ikalai.”

Yeisu melumeluwo iwalo-muloloili
(Malika 10:13-16; Luka 18:15-17)

13 Tomo tupwaliyao melumeluwo sikalailima Yeisu koina yakato nimana
ipeili pwatali mena yo ikawanoi kaiweli. Na ana tobenaliyao tomo
siyokoi-yagili. 14 Yeisu iba, “Melumeluwo kwatalamwagili silaoma koliyau,
tabu kwanunuwaili. Kaiwena siya me ali nuwalobi besiele melumeluwone
bwaite nige kaba kausi yabo imiyamiya ali lusae Yaubada ana kaba loina
koina.” 15 Kabo nimana ipei pwatali mena yo ikawanoi kaiweli kabo muli
mena yanuwane ilogabaen.

Towasawasa yabo ana neli Yeisu koina
(Malika 10:17-31; Luka 18:18-30)

16 Tomo yabo ilaoma Yeisu koina ineli, “Toyakayakatai, tawae
namwanamwana yaginauli na yawasigu miyamiya yaina yakalai?”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Yeisu iwalo koina iwaloba, “Tawae kaiwena namwanamwa kuneliyan
koliyau? Kaigedamo yakatai iya Tonamwanamwasosi. Tem nuwanuwam
yawasim miyamiya yaina kulobai Yaubada ana loina kuobigaili.”
18 Tomone ineli yoi iwaloba, “Toisabo loina?” Yeisu iwaloba, “Tabu tomo
kuunuyamate, tabu ganawali, tabu kewali, tabu mwakota, 19 tamam
yo sinam kuobigaili yo tabe tomo meuloili kumuloloili besiele kuboma
kam mulolo.” 20 Tomone iwalo koina, “Loinane meuloili yaobigailiko. Na
tawae yoi kani yaginauli?” 21 Yeisu iwalo yoi iwaloba, “Tem nuwanuwam
namwanamwa yawasosi kulobai, kulau am gogo ugimwala-yagili na
manene ukwalai kabo manene kuwolena tobubutumao kolili, kabo am
gogo wasawasa imiyamiya bulibuli mena. Na kulaoma kumuliya koliyau.”
22 Saugana tomone walone ibenalan, me ana nuwanae yo ilau kaiwena
iya ana wasawasa ilalakisosi. 23 Kabo Yeisu iwalolau ana tobenaliyao
kolili, “Yawalo yawasosi kolimiu, towasawasa ali lusae Yaubada ana kaba
loina koina ikololo. 24 Tabe yawalo yoi kolimiu, towasawasa ali lusae
Yaubada ana kaba loina koina ikololososi kabo kameli sinalom gulana
mena ana lusola.” 25 Saugana tobenaliyao walone bwaite sibenalan, kateli
sipitali yo sisiliyata, kabo sineli, “Na tem bwaine besiele, yaiya kani
sowasowana lebo ilobai?” 26 Yeisu imankulakulaili yo iwaloba, “Bwagana
tomo ali nuwatu yakato ginauliline tupwaliyao sikololososi na Yaubada
ginauli meuloili sowasowana iginaulili. Tem Yaubada ana nuwatu besiele
towasawasa yabo sowasowana bulibuli ilusae.” 27 Pita iwalo yoi iba,
“Ginauli meuloili kai kasikotanagiliko sabi muliya koliwo. Na tawae kani
kalobai kaiwemai?” 28 Yeisu iwalo kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu,
yanuwa yaulina waluwaluna koina saugana Tomo Natuna iyamala kin na
ana kaba miya wasawasana koina imiyamiya, komiu bwaite kwamuliya
koliyau kani kwamiyasio toloinao ali kaba miya kolili yo susu Isileli
tuwelo kani kwayatala-yagili. 29 Yaiya tem ana nume yo kanakavao yo
dunao yo tamana yo sinana yo natunao yo ana bwatano ilogabaegili
kaiwegu kani kana mulolo lalakisosina ikalai kewa mena tabe kani
yawasina miyamiya yaina ilobai. 30 Na sauga bwaite siya sibagubaguna
meuloili naga kani simuliya na siya simulimuliya naga kani sibaguna.”

Oine tanona kana topaisowao

20 1 Yeisu iwalo yoi iba, “Yaubada ana kaba loina bwaite besiele.
Tomo yabo malala kikiuna iyawatagili ilau nuwanuwana tomo
tupwali iloyaili na tem ikawanoi-yagili yakato sipaisowa ana oine tanona
koina na kani iyamaisali. 2 Ilobaili kabo iwalolau kolili iba, ‘Kaliyate
kabona kani yayamaisamiu tomo kaigeda kaigeda kana maisa kina
kaigeda kaigeda.’ Siya siba, ‘O, inamwanamwa.’ Kabo iyawasali silau na
oine tanona sipaisowai. 3 Naen koloki koina tomone iyawatagili yoi ilau
kabo tomo tupwaliyao igitaili sitotolo-bwagabwaga kaba maketi koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nige ali paisowa. [4] Yo iwalolau kolili iba, ‘Komiu tabe besiele kwalau yagu
oine tanona kwapaisowai na maisa dudulaina koina kani yayamaisamiu.’
[5] Kabo sitalam mwa silau oine tanona mena.

Tabe kala pwasinasina mena yo tili koloki lolau ivivila yoi ilau tomo
iloyaiyoili besiele malala kikiuna yo naen koloki koina. Tomo ilobaili
yo iyawasali oine tanona koina. [6] Masa kikiuna paibi koloki iyawatagili
yoi tomo tupwali ilobaili sitotolo-bwagabwaga kabo ineli iba, ‘Tawae
kaiwena kwatotolo-bwagabwaga na kaliyate meuloina kwayavenuwan?’
[7] Na kainana siyamaisa siba, ‘Kaiwena nige tomo yabo ikakalaimai
paisowa kaiwena.’ Iwalolau kolili iba, ‘Komiu tabe besiele kwalau na
yagu oine tanona kwapaisowai.’ [8] Dabwelo isuguko kabo tomone, iya tano
tanuwagana, iwalolau topaisowa kali togitekalatan koina iba, ‘Topaisowa
kuyoganili yo kuyamaisali topaisowa mulimuliyeli kolili yo kanasiga ilau
imwawasi topaisowa bagubagunali kolili.’ [9] Topaisowa mulimuliyeli, siya
sipaisowa yatubu paibi koloki lolau mena, silaoma yo maisali sikalai kana
lalaki kina kaigeda.

[10] Yo topaisowa bagubagunali saugana silaoma ali nuwatu sibatoko
kani tupwana maisali ilalaki sikalai kaiwena wasane sibenalan
yakato topaisowa mulimuliyeli maisali kina kaigeda sikalai sauga
kubwakubwana kaiwena. Na iyamo meuloili kina kaigeda kaigeda
sikalai. [11] Saugana maisali sikalai tano tanuwagana sikawa-naenae-
yani, [12] Siba, ‘Topaisowa mulimuliyeli sipaisowa sauga kubwakubwana
koina, na kai kapaisowa malala kikiuna kanasiga lolau yo dabwelo
igabu-yamatemai, ama paisowa ilalaki, na kowa kuyamaisamai siya yo
kai toyatoyawa.’ [13] Yo kainali iyamaisa iwalolau kalikava yabo koina,
‘Eliyam, nige loina naenaena yabo yagiginauli koliwo, kabona kutalam
kaliyate meuloina koina kupaisowa maisam kina kaigeda kaiwena.
[14] Maisam ukwalai na kulau. Yagu nuwatu yakato topaisowa mulimuliyeli
yo topaisowa bagubagunali maisamiu toyatoyawa yaeliwa. [15] Yau
sowasowana yaboma yagu nuwatu mena yagu mane yakalai na yaginauli
besiele. Nuwana me am lamwapolowe na kaiwena yau tosokekeli.’ ”
[16] Bwaite Yeisu ana walo kobwaibwaili iyemwawasi kabo kobwaibwailine
kana livasi iwalo-masalan kolili iba, “Koinaele, ana kaba loina koina
Yaubada kani tonuwabui meuloili iyamaisali toyatoyawa nuwana siya
tonuwabui mulimuliyeli o nuwana siya tonuwabui bagubagunali.”

Yeisu ana walo yaiyonana ana boita kaiwena

[17] Saugana Yeisu ilalau Yelusalema kaiwena ana tobenaliyao yoli tuwelo
iyoga-suwalagili kabo iedeedede kolili besiele. [18] Iba, “Iyaele talalau
Yelusalema kaiwena yo Tomo Natuna kani sikalomagigilan yo sitalamwan
topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakatai kolili na tem siloinayan
iboita. [19] Muli mena kani siwolena siya nige Yudiya tomoliyao kolili yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sitalamwan sisapi yo sitalatalawasiyan yo siyakelose. Kaliyate yaiyonane koina kani boita mena itoloyoi.”

Yemesa yo Yoni nuwanuwali kaba miya lalakina sikalai
(Malika 10:35-45)

20 Sebedi wainena me natunao Yemesa yo Yoni silaoma Yeisu koina,
kabo sinali ilau Yeisu manna mena yo tutulina italu-sakonayan, yo iba,
“Yagu nuwatu yabo kaiwena yalaoma koliwo.” 21 Yeisu iwalolau koina
iba, “Tawae nuwanuwam?” Sinali iba, “Kuwaloyameli koliyau, saugana
tem am kaba loina ukwalai natuguwao labui bwaite kani yabo imiyasio
ulaulam mena yo yabo imiyasio gegebam mena.” 22 Yeisu iwalolau
Yemesa yo Yoni kolili iba, “Nige wakakatai tawae wakawakawanoiyan.
Sowasowamiu kamkamna komwana koina kwanuma bwaine iya kani
koina yanunumane?” Siba, “O besiele, sowasowamai.” 23 Iwalo yoi kolili
iba, “Yawasosi, kani kwanuma kagu komwa koina na nige sowasowagu
yagitesipwaimiu yakato ulaulagu mena o nuwana gegebagu mena
kwamiyasio. Kaiwena kaba miya bwaite Tamagu ikatububunan siya
igitesipwaili kaiweli.” 24 Saugana tobenaliyao yoli sanaulu wasa bwaite
sibenalan, simunamunai Yemesa yo Yoni kolili. 25 Kabo Yeisu iyoga-
gogonagili iwaloba, “Wakataiyako siya Yaubada nige simemeliyan ali
toloinao siloinayagili yo ali tobagunao siwalo kaiwe kolili. 26 Na komiu
tabu besiele wagiginauli. Na yaiya tem kowa nuwanuwam esam ilalaki
ilonamwayagiwo kamkavao kaiweli kuyamala topaisowa. 27 Tabe yaiya
tem kowa nuwanuwam kuyamala tobaguna ilonamwayagiwo am
eliyamwao meuloili kaiweli kuyamala esimili-gabuna. 28 Besiele yau
Tomo Natuna nige yalalaoma yakato kwapaisowa kaiwegu, yalaoma na
yapaisowa kaiwemiu yo yawasigu yatalamwan mesabana tomo meuloili
yayamaisa-yavivilali.”

Yeisu tomangibugibu labui manli iyalalali
(Malika 10:46-52; Luka 18:35-43)

29 Saugana Yeisu me ana tobenaliyao Yeliko silogabaen boda lalakina
siyamuli-kusulili. 30 Tomangibugibu labui simiyasio kamwasa dedeina
mena yo saugana sibenalan Yeisu ilalaoma siyoga siba, “Guyau, Deibida
tubuna, ukwatekamkamna-yagimai.” 31 Boda siwalo-sikosikoko-wagili
yakato simwanou na kabo siya siyoga kaikaiwe siba, “Guyau, Deibida
tubuna, ukwatekamkamna-yagimai.” 32 Kabo Yeisu itolo na iyogalau
kolili iba, “Tawae nuwanuwamiu yaginauli kaiwemiu?” 33 Kainana
siyamaisa siba, “Guyau, nuwanuwamai manimai kuyalalali.” 34 Yeisu
ikatekamkamna-yagili kabo ilau kolili, nimana iyagayan, manli
ikabitonagili kabo sauganane koina manli silala. Muli mena yoli labuine
simuliya koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu ana lusae Yelusalema
(Malika 11:1-11; Luka 19:28-40; Yoni 12:12-19)

21 1 Yeisu me ana tobenaliyao silaomako Yelusalema silokelakubwai
yanuwa esana Bedipegi koya Olibe koina kabo tobenali labui
iyawasa-bagunayagili, 2 Iba, “Kwalau yanuwane koina na manimiu
mena donki yabo me natuna kani kwalobaili bwaine sipan-kalatagili.
Kwalivasili na kwalawagilima koliyau. 3 Tem tomo yabo ineli kaiweli
kolimiu kwaba, ‘Guyau nuwanuwana.’ Saugana ami walo ibenalan kani
italam wakalailima.” 4 Ginauli bwaite iyawatagili na tawae palopita ana
walo Buki Tabu mena iyamala yawasosi. 5 Kaiwena sauga beyabeyana
koina ipalopisai iba, “Saiyoni[p] tomoliyao ali wasa kwaolegili, ‘Wagitai
ami kin ilalaoma kolimiu mumugana bigana yo imwalisae imiyasio donki
koina bwaimwana donki natuna.’ ” 6 Tobenaliyaone siginauli besiele
Yeisu ana walo kolili. 7 Donki me natuna sikalailima, ali kaleko siyeseli
pwatali mena yo Yeisu imwalisae yabo koina. 8 Boda lalakina kali kwama
siyeseli kamwasa mena na tupwaliyao mayau lagalagali sikoili siyasululi
kamwasa kana pasa. 9 Boda sibaguna Yeisu manna mena yo tabe boda
simuliya meuloili siyogayoga siba, “Osana. Deibida tubuna tatobalan.
Yaubada iwalo-muloloi iya ilaoma Guyau esana mena. Osana. Yaubada
tatobalan.”
10 Saugana Yeisu ilusae Yelusalema, yanuwa tomoliyao meuloili kateli
sipitali yo talawauwau lalakina iyawatagili na sinelineli, “Yaiya bwaine?”
11 Boda kainali siyamaisa siba, “Bwaine palopita Yeisu ilaomaya Nasaleta
Galili ana dedei mena.”

Yeisu ilusae Nume Tabu koina
(Malika 11:15-19; Luka 19:45-48; Yoni 2:13-22)

12 Yeisu ilusae Nume Tabu koina, siya togimwala yo toyamayamaisa
itao-yawatagilagili. Mane kana tosensi ali teibeli yo tabe siya bunetutu
sigimwagimwala-yagili ali kaba miyasio ibuikeileli. 13 Iwalolau kolili iba,
“Buki Tabu mena Yaubada ana walo silele iba, ‘Yagu nume esana kani
sipei kaba kawanoi.’ Na komiu waginauli besiele tokewali ali gula kaba
lowadam.”
14 Kabo tomangibugibu yo siya kaeli belubeluli silaoma Yeisu koina
Nume Tabu kalona mena yo iwoisili. 15 Kabo gagagiliwo siyaele Nume
Tabu mena Yeisu sitobatobalan siwaliwali bwaite besiele siba, “Osana.
Deibida tubuna iya Mesaiya tatobalan.”
Ginauli namwanamwasosili Yeisu ipaisowaili tomangibugibu yo
tobelu kaiweli topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakatai sigitaili

---

p 21:5 Saiyoni bwaimwa Yelusalema

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo tabe gagagiliwone ali wali sibenalan kabo simunamunai lalakina
kaiwena Yeisu yakato iya tomwakomwakota, iya nige Mesaiya. 16 Mwa
siwalolau Yeisu koina, “Tabu kubebenali gagagiliwo ali walone koina?”
Yeisu iwaloba, “Nuwana komiu Buki Tabu ana walo nige kwayayasili
iba, ‘Am paisowa kaiwena gagagiliwo kuula-yaliyaliyaya-yagili kabo
sitobali-seyagiwo.’ ”
17 Yo Yeisu Nume Tabu mena ikaisuluma yo Yelusalema ilogabaen yo
ipileyoi yanuwa Bedani koina ikeno.

Yeisu mayau yabo iyokoiyan kabo iweweka
(Malika 11:12-14,20-24)

18 Yanuwa ilayan malala kikiuna Yeisu yanuwa Bedani ilogabaen
ivivila yoi ilalau Yelusalema kaiwena yo iguliyam. 19 Mayau yabo esana
fig, yo kana koleya besiele venavena, igitai itotolo kamwasa dedeina
mena yo ilau koina nuwanuwana kanna ikibwa yo ikan. Na nige kanna
ipapagan, ligu bwagabwaganamo. Yo iwalolau mayaune koina iba, “Kani
nige sauga yabo kuuweyoi.” Kabo sauganane koina mayaune iweweka.
20 Tobenaliyao sigitai kateli sipitali sisiliyata siba, “Gubesi mwa mayaune
iweweka mwayamwayau?” 21 Yeisu kainali iyamaisa iba, “Yawalo
yawasosi kolimiu, tem kwameli yawasosi koliyau yo tabu kwanunuwa-
labulabui sowasowamiu waginauli besiele yaginauli mayaune koina. Na
nige ginauli kikiunamo iboma kaiwena na tabe sowasowamiu ginauli
kaba nuwapwanopwano lalakina waginauli. Kaba gite bwaite, tem me
ami meli yo kwawalo koya yabo koina, ‘Kulau kuboma ugabaegiwo
kalita mena’ ee kabo kani iginauli besiele. 22 Tem kwameli, tawae
wakawanoiyan kawakawanoi mena, kani kwalobai.”

Yudiya tobagunao Yeisu sineliyan ana kaiwe kaiwena kabo Yeisu isonoga-gabaegili
(Malika 11:27-33; Luka 20:1-8)

23 Yeisu ilusae kaba yakayakatai ana dedei Nume Tabu kalona mena
yo tomo iyakayakataili kabo topwaoli lalakili yo toloinao silaoma
koina sineliyan siba, “Yaiya ana loina koina na ginauliline bwaite
kupaisowaili? Yaiya am kaiwe iyeyawa?” 24 Yeisu kainali iyamaisa
iba, “Baguna bwaite yagu neli kaigeda kani yaeyawa kolimiu. Tem
kwayamaisa koliyau kani yawalowen kolimiu yaiya ana loina koina
ginauliline bwaite yapaisowaili. 25 Yagu neli bwaite besiele. Yoni
Toyababitaiso tomo iyababitaisoli. Gubesi, ipaisowai besiele Yaubada
ana loina koina o nuwana tomo ali loina kolili?” Toloinaone Yeisu ana
neli sibenalan kabo siyatubu sigamwagamwa-pakiki sibomamo kolili
siba, “Tem tawaloba, ‘Yaubada ana loina koina’ Yeisu kani ineli-yagila,
‘Na tawae kaiwena nige Yoni kwamemeliyan?’ Tem ineliyagila bwaine

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

besiele kani tamwalimwaline. 26 O tem tawaloba, ‘Tomo ali loina kolili’
bwaite kaba matausi kisi boda sikaleya kolila kaiwena ali nuwatu Yoni
iya palopita yabo yo ipaisowai besiele Yaubada ana loina koina.” 27 Mwa
koina siba, “Nige kakakatai.” Kabo Yeisu iba, “Tem nige sowana yagu neli
kwayamaisa, yau besiele kani nige yawawalowen yaiya ana loina koina
ginauliline bwaite yapaipaisowaili.”

Yeisu ana yakayakatai toyauyaule yawasosi yo tonuwabui kaiweli

28 Yo Yeisu iwalo yoi toloinao kolili iba, “Na gubesi ami nuwatu walo
kobwaibwailine bwaite kaiwena? Tomo yabo natunao labui. Iwalolau
tobagubaguna koina iba, ‘Natugu, kabona bwaite kaliyatene kulau yagu
oine tanona kupaisowai.’ 29 Tamana kainana iyamaisa iba, ‘Genuwagu.’
Na muli mena kabo ana nuwatu ibui yo ilau. 30 Yo tamali ilau natuna
labuina koina iwaloyoi, ‘Natugu, kabona bwaite kaliyatene kulau yagu
oine tanona kupaisowai.’ Tamana kainana iyamaisa iba, ‘Tamagu
inamwanamwa kabo yalau,’ na iyamo nige ilalau.” 31 Yeisu ana walo
kobwaibwaili bwaite iyemwawasi kabo ineli iba, “Yoli labuine kolili yaiya
tamali ana nuwatu ipaisowai?” Kabo siyamaisa siba, “Iya tobagubaguna.”
Kabo Yeisu iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, tonaenaeli besiele takesi
totano yo sinesineo ganaganawalili siya silusalusae Yaubada ana kaba
loina koina, na komiu toloinao iyaelemo kwamiyamiya. 32 Kaiwena
Yoni Toyababitaiso ilaoma kolimiu, kamwasa namwanamwana
iyakenayagimiu na nige kwamemeli koina. Bwagana komiu wagitaiyako
yakato takesi totano yo sinesineo ganaganawalili simeli na iyamo nige
kwanununuwabui, Yoni ana guguye kwasikotanan.”

Tano kana togitekalatan naenaeli
(Malika 12:1-12; Luka 20:9-19)

33 Yeisu iwalo yoi toloinao kolili iba, “Bwaite walo kobwaibwaili
yaboyoi yawalowen na kwabenalan. Tomo yabo ana tano isepa yo
oine ikumai kabo igana-takikili yo gula yabo ikeli oine kanna masina
ana kaba tamtamna yo nume saliyana malamalawena yabo ikabi tano
togitekalatan ali kaba miya yo ali kaba gite-takitakikili tanone. Kabo
iwolegili tomo tupwaliyao kolili yakato siya togitekalatan tanone
siyapaisowa yo oine kanna sigimwala-yani kali sagu kaiwena yo tabe
manena tupwana siwolena tanuwaganane koina. Kabo muli mena
ilogabaegili ilau yanuwa uloina koina. 34 Saugana oine kanna imatuwa
yo sigimwala-yani imwawasi kabo tano tanuwagana ana topaisowao
iyawasali silau togitekalatan kolili yakato oine kanna manena tupwana
sikalai. 35 Na togitekalatan tano tanuwagana ana topaisowao sikabi-
kalatagili, yabo sisapi, yabo sikoyamate na yaiyonana silovekui.
36 Mwa tabe tano tanuwagana boda labuina tupwana sibaibaiwa, siya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana topaisowao, iyawasayoili silau kabo togitekalatan mumugaline
kaigedana siginauli kolili tabe. 37 Mwawamwawasina, natu yawasosina
iyawasa kolili, iba, ‘Natugu kani sikawa-tomowan siyakasisiyan.’ 38 Na
saugana natuna sigitai togitekalatan siba, ‘Bwaite tano tanuwagana
natu yawasosina. Tem tamanane iboita kani natunane bwaite tanone
iya iloinayan. Koinaele talau takoyamate mesabana tanone tabomamo
taloinayan iyamala ala gogo.’ 39 Yo sikabi-kalatan sigabae-yawatagilan
oine kana tano gana mulina mena kabo sikoyamate.”
40 Walo kobwaibwaili imwawasi kabo Yeisu ineli iba, “Saugana tem
tano tanuwagana ivivilama tawae kani iginauli togitekalatanne kolili?”
41 Siya toloinaone ana walo kobwaibwaili sibenabenalan siba, “Tomo
naenaeli bwaite kani ikoyamateli na ana tano iwolena togitekalatan uloili
kolili. Yo naga oine kanna imatuwa kani oine kanna manena siyakasa
namwanamwai na siyamaisa-yadudulai tano tanuwagana koina.” 42 Yeisu
iwalo kolili iba, “Buki Tabu iwaloba, ‘Tokabikabi veku yabo sikalai yakato
nume sikabi koina na vekune sikawa-naenaeyan yo sisikotanan. Na
Guyau vekune ikalai iyatolo-bagunayan yakato veku meuloili iloinayagili
yo sikaiwe. Bwaite Guyau ana paisowa namwanamwasosina manla
mena.’ Gubesi, nuwana nige sauga yabo walone bwaite kwayayasili?
43 Mwa koinaele, yawalo kolimiu toloinao, Yaubada ana kaba loina kani
ikelegabaen kolimiu na iwolena boda uloina, siya meuweli, kolili. 44 Tem
yaiya ibeku veku bwaite pwatana mena kani ikogaogaoli. Na tem veku
bwaite ibeku tomo yabo pwatana mena kani ikomutumutu.” 45 Saugana
topwaoli lalakili yo Palisi walo kobwaibwailine Yeisu iwalowen kolili
sibenalani, sikatai iwalowalo siya kaiweli. 46 Kabo nuwanuwali Yeisu
sikabi-kalatan yo sipan na iyamo boda simatausagili kaiwena tomo
meuloili ali nuwatu yakato Yeisu iya palopita yabo.

Tomo kasole soina sisikotanan
(Luka 14:15-24)

22 1 Yeisu iwalo-kobwaibwaili yoi kolili iba, 2 “Yaubada ana kaba
loina bwaite besiele. Kin yabo kekan lalakina iginauli natuna
tauna ana kasole kaiwena. 3 Baguna tomo lalakili ikawanoi-yagili
silaoma kasolene simanmanbubu yo sikekan. Kasole kana sauga koina
ana topaisowa iyawasali kolili ali wasa siwolegili tem silaoma kekan
koina, na iyamo tomo lalakiliwa sisikote. 4 Kabo boda labuina tupwana
sibaibaiwa, siya ana topaisowao, iyawasali yoi iba, ‘Siya yakawanoi-yagili
kasole kekanna kaiwena ali wasa kwaolegili yakato bulumakau tauna
yo sinena sinisinibuli yaunuiliko yo kan meuloina kakatububunagiliko
kasanasanaimiu kwalaoma kasole kekanna koina.’ 5 Na siya sisikote nige
ali nuwatu ilalau kolili. Tupwaliyao silau ali tano kolili yo tupwaliyao
silau ali bisinisi kolili. 6 Yo tabe tupwaliyao ana topaisowao sikabi-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kalatagili, sisapili yo sikoyamateli. 7 Kabo kin imunamunai lalakina yo
ana tokaleyayao iyawasali, silau tounuyamateyaone sikoyamateli yo
ali yanuwa sigabuli. 8 Yo iwalo ana topaisowao kolili, ‘Kasole kekanna
takatububunanako na tomo lalakiliwa sisikote nige silalaoma, besi,
amokisa kaiwena siyauyaule. 9 Kwalau kamwasa kolili kwatakikili
na tem analiyao kwalobaili kwawalo silaoma kasole kekanna koina
takekan.’ 10 Yo topaisowa silau kamwasa kolili tomo meuloili silobaili,
namwanamwali yo naenaeli, yo sikalailima. Ee kabo kasole numena
ikalapowon.
11 Saugana kin ilusae kasole numena koina na tem tolusae igitaili,
kabo tomo yabo igite-lobai kasole kana kaleko nige ililikwa, 12 mwa
ineliyan iba, ‘Eliyam, gubesi na kulaoma kulusae na nige kasole kana
kaleko kulilikwa?’ Na tomone kin kainana nige iyayamaisa. 13 Kin iwalo
ana topaisowao kolili, iba, ‘Nimana yo kaena kwapanli na wagabae-
yawatagilan boniboniyai mena na ivalavalam yo mwakana siyekalasi
yo sikikokiko.’ ” 14 Yeisu ana walo kobwaibwaili iyemwawasi kabo iba,
“Sibaibaiwa Yaubada iyoganili na yoli isamo igitesipwaili silusae.”

Palisi sitonatonan tem Yeisu siyakewai ana edeedede koina takesi kaiwena na iyamo isonoga-gabaegili

(Malika 12:13-17; Luka 20:20-26)

15 Yeisu ana walo imwawasi kabo Palisi Yeisu silogabaen silau sinuwatu-
loyaloya na tem gubesina Yeisu kaba yakewaina yabo siginauli. 16 Kabo
Palisi ali tomuliyayao siyawasali Yeisu koina mekalikavao boda yabo
esana ‘Elodiyanao.’[q] Siwalo siba, “Toyakayakatai, kakatai yakato
sauga meuloina kuwalo yawasosi yo am yakayakatai Yaubada kaiwena
idudulai. Yo tabe nige tomo yabo kumamatausan, bwagana tosonosonoga
o nuwana towasawasa na iyamo nige ugogolulau kolili. 17 Gubesi,
sowasowana Sisa kaiwena takesi tapei o nigele? Na tawae am nuwatu?
Nuwanuwamai am walo kabenalan.” 18 Yeisu ikataiyako yakato siya
nuwanuwali Sisa kana kawa-naenae sibenalan yo ana walone siwalo-
masalan toloinao kolili na tem siyakewai kabo iba, “Tomwakomwakota
yawasosi komiu. Tawae kaiwena kwatonatonan tem kwasipwaiyau
yagu edeedede koina? 19 Mane siliba iya koina ami takesi kwapeipeine
wakalaiyama kwayakenayagau.” Manene sikalai yo siwolena koina.
20 Yo ineliyagili iba, “Yaiya makamakayauna yo tabe yaiya esana silele
manene koina?” 21 Siwalolau koina siba, “Sisa.” Yo Yeisu iwalo kolili
iba, “Ginauline siya Sisa ana gogo kwaolena Sisa koina na ginauline
siya Yaubada ana gogo kwaolena Yaubada koina.” 22 Saugana ana walo
sibenalan kateli sipitali. Kabo silogabaen yo silowasi.

---

q 22:16 Boda bwaitete siya Elodi ana loina kana tomuliyayao.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sadusi Yeisu ana sonoga sitonatonan yo toboita ali toloyoi walona
(Malika 12:18-27; Luka 20:27-40)

23 Kaliyatenane koina tabe Sadusi silaoma Yeisu koina. Na Sadusi ali
nuwatu yakato nige toloyoi yaboyoi mwa koina Yeisu sineliyani, 24 siba,
"Toyakayakatai, Mosese iwalo tem tomo yabo ikasole nige natunao na iboita
kanakava kwabukwabulina kani ikasolanan na tem natunao ipagan siya
melumeluwone siyamala tomone, iya boiboitana, natunao. 25 Na gubesi kaba
gite bwaite. Tomo yabo mekanakavao yoli seben, tobagubaguna ikasole nige
natunao na iboita kabo kwabukwabulina kanakava ikasolanan. 26 Besiele
kaigedana iyawatagili kanakava labuina koina besiele yaiyonana koina
yo besiele meuloiline kolili paganne silobai. 27 Ana kaba mwawasi sinewa
iboita. 28 Tem yawasosi toboita kani sitoloyoi, ali toloyoine koina yoli seben
luwali mena yaiya iya wainena yawasosi, kaiwena meuloiliwa sikasolanan?"
29 Yeisu kainali iyamaisa iwaloba, "Kwalopwano yawasosi, kaiwena Buki
Tabu ana walo nige wakakatai yo tabe Yaubada ana kaiwe nige imamayale
kolimiu. 30 Saugana toboita sitoloyoi kali koleya besiele aneloseyao bulibuli
mena, nige kasole yoi. 31 Na toboita ali toloyoi kaiwena tomala Buki Tabu
nige kwayayasili tawae Yaubada iwalowen kolimiu. 32 Iwaloba, 'Sauga
bwaite yau Abelamo, Aisake yo Yakobo ali Yaubada.' Bwagana siboitako
na iyamo takatai tubulaone bwaite meyawasili simiyamiya bulibuli
mena. Yaubada iya nige toboita molosi ali Yaubada na siya meyawasili ali
Yaubada." 33 Saugana boda meuloili Yeisu ana yakayakatai sibenalan kateli
sipitali, sisiliyata yo siba, "Iya yawasosimo isonoga."

Toisabo loina ilalakisosi?
(Malika 12:28-34; Luka 10:25-28)

34 Palisi wasane sibenalan yakato Yeisu Sadusi iwalo-yamwanouli kabo
silogogoma. 35 Kalikava yabo iya loina kana tokatai nuwanuwana Yeisu
itonan mwa ineliyan, 36 iwaloba, "Toyakayakatai, toisabo loina ilalakisosi
Mosese ana loina kaloli mena?" 37 Yeisu kainana iyamaisa iwaloba, "Yeoba
am Yaubada kumulolo koina katem meuloina mena, yawasim meuloina
mena yo am nuwatu meuloina mena. 38 Loina bwaite iya loina lalakina
yo loina bagubagunana. 39 Yo loina labuina bwaite besiele iwaloba, 'Am
tomoyao, kumulolo kolili besiele kowa kuboma kam mulolo.' 40 Mosese
ana loina meuloina yo palopitao ali yakayakatai meuloina silaomaya
loinane bwaite labuine kolili ali wauwau."

Mesaiya iya Deibida tubuna yo iya Deibida ana Guyau
(Malika 12:35-37; Luka 20:41-44)

41 Yeisu igitai Palisi boda lalakina silogogomako mwa ineliyagili, 42 iba,
"Gubesi ami nuwatu Mesaiya kaiwena yo yaiya tubuna iya?" Kainana siyamaisa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siwaloba, “Iya Deibida tubuna.” 43-44 Kabo Yeisu ineliyoi iba, “Tem Buki Tabu
tayasili talobai yakato beyabeyana Deibida iba, ‘Yaubada iwalolau yagu Guyau
koina iwaloba, ulaulagu mena kumiyasio kanasiga kam tokalomagigiliwo
yaunuili yo ali kaiwe imwawasi na kaekaem silau galogaloli mena.’
Bwaite kaba kawa yawasosi yakato Deibida Mesaiya ikawa-Guyauwan.
Iwalo besiele kaiwena Yaluyaluwa Tabuna iyanuwapei kabo nuwana
imayale. 45 Na tem Deibida Mesaiya ikawa-Guyauwan gubesi mwa iya
Deibida tubuna kaiwena naga Mesaiya iyayawatagilima?” 46 Nige yabo
sowasowana Yeisu kainana iyamaisa, mwa koina kaliyatenane koina
kanasiga nige yabo itotonan yoi tem isipwai ana edeedede koina kaiwena
sigitai Yeisu toloinao meuloili isonoga-gabaegili yo simwalimwaline.

Yeisu loina kana toyakayakatai yo Palisiyao ikawa-naenae-yagili
(Malika 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46)

23 1 Yeisu iwalolau boda yo tabe ana tobenaliyao kolili iwaloba, 2 “Loina
kana toyakayakatai yo Palisi siya Mosese ana loina kana tokatai yo
kana tokabi-yamayale. 3 Ilonamwayagimiu tem kainali kwabenalani yo ali
yakayakatai meuloina kwamuliya, na tabu komiu wagiginauli besiele tawae siya
siginauli, kaiwena sibomamo ali yakayakatai nige simumuliya. 4 Loina sibaibaiwa
siwalowalowegili tomo kolili mwa koina tomo ali nuwapolowe ilalaki na
Palisiyaone nige nuwanuwali nuwapolowene koina sisaguili yo siyamalamalaeli.
5 Ginauli meuloina siginauli mesabana yakato tomo sigitaili na sitobalanagili.
Mumugali bwaite besiele. Buki Tabu lelelelena sitobwai yo tobwane tabatabana
lamwali mena sipan-kalatan. Yaboyoi kawanoi kwamana sopali mena kulakulali
malamalaweli sikona-yapatuli. Tabe sipasa-yagili yakato siya tomo obiobigali
yo yakayakasisili kali kilakilala. 6 Kekan soina koina nuwanuwali lalakina tem
simiyasio kaba miya namwanamwana kolili yakato siya tomo lalakili, yo tabe
nume tapwalolo koina nuwanuwali simiya-baguna tomo manli mena. 7 Tem silau
kaba maketi mena nuwanuwali tomo silaoma yo sikawa-kagutoki kolili. Tabe
nuwanuwali lalakina tem tomo meuloili sikawa-guyau-yagili.”
8 “Na komiu, tabu tomo siwawalo-seyagimiu, kaiwena ami Guyau kaigedamo
na meuloimiu kwatoyatoyawa. 9 Tabu yanuwa yaulina tomona yabo wakakawa-
tamayan, kaiwena Tamamiu kaigedamo, iya iyaele bulibuli mena. 10 Imiyawa
tomo sikakawa-tobaguna-yagimiu, kaiwena ami tobaguna kaigedamo, iya
Mesaiya. 11 Yaiya tem nuwanuwana esana ilalaki kalomiu mena ilonamwayan
iyamala ami topaisowa. 12 Yaiya tem iboma ipeiseyan, Yaubada kani ipei-lobiyen.
Na yaiya tem inuwalobi, Yaubada kani ipeiseyan.”

Palisi ali mwakota kaiwena maisana silobai
(Malika 12:40; Luka 11:39-42,44,47-51; 20:47)

13-14 “Kateguwao komiu, loina kana toyakayakataiwo yo Palisiyao
tomwakomwakota komiu, Yaubada ana loina kali tolikwailiwo,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

katekamkamnamiu, bwaliga kani kwasilae. Kaiwena Yaubada ana kaba
loina kana gamwa wakausi tomo kolili. Analiyao nuwanuwali silusae
na ali kamwasa wakaukausi ami loina koina. Bwaite kaiwena nige
sowasowamiu kwalusae. Walo yawasosi kwabukwabuliwo ali nume yo
ali gogo wakewalili loina mwakomwakota koina. Tabe ami kawanoi
simamalawe tomo tenali mena sibenalan yakato kami tobali kaiwena.
Mwa bwaite mumugamiune kaiwena kani maisana naenaena kwalobai.
15 Loina kana toyakayakataiwo yo Palisiyao, tomwakomwakota komiu,
bwaliga kani kwasilae. Dedei meuloina kolili kwatakikili na mesabana
tomo yabo kwayanuwakoi na inuwabui, kabo wakalai na imuliya kolimiu.
Komiu Giyena kana tomoyao, na saugana tomone wakalai kwayakenayan
iya ana yauyaule ilalakisosi kabo komiu. 16 Komiu tobagunao man
gibugibumiu, bwaliga kani kwasilae. Kaiwena komiu kwawaloba, ‘Tem
tomo yabo ikawalulu Nume Tabu koina sowasowana ana waloyameli
isoke-gabaen yakato Nume Tabu ginauli bwagabwaga, na tem tomo
yabo ikawalulu Nume Tabu kana gole koina kani nige sowasowana ana
waloyameli isoke-gabaen.’ 17 Na komiu toyauyaule kaiwena manimiyao
sigibu yo nige wakakatai yakato Nume Tabu ilalakisosi kabo muli mena
gole ana lalaki. Walo yawasosi Nume Tabu yakayakasisina kaiwena
mwa golene tabe iyakasisiyan. 18 Na komiu kwawaloyoi, ‘Tem tomo yabo
ikawalulu kaba pwaoli koina sowasowana ana waloyameli isoke-gabaen
yakato kaba pwaoline ginauli bwagabwaga. Na tem tomo yabo ikawalulu
yakayakan iya sipwaoliyan koina, nige sowasowana waloyameline
isoke-gabaen.’ 19 Na komiu toyauyaule kaiwena manimiyao sigibu yo nige
wakakatai yakato kaba pwaoline ilalakisosi kabo muli mena yakayakan
ana lalaki. Kaba pwaoli yakayakasisina kaiwena mwa yakayakanne tabe
iyakasisiyan. 20 Koinaele tem tomo yabo ikawalulu kaba pwaoli koina,
ikawalulu kaigedai yakayakanne sipwaopwaoliyanne mekanakava.
21 Besiele tem sauga yabo tomo yabo ikawalulu Nume Tabu koina,
ikawalulu kaigedai Yaubada mekanakava kaiwena Nume Tabune iya ana
kaba miya. 22 Yo tem tomo yabo ikawalulu sae bulibuli mena ikawalulu
kaigedai Yaubada ana kaba miya wasawasa koina yo tabe iya koina.”
23 “Loina kana toyakayakataiwo yo Palisiyao, tomwakomwakota komiu.
Bwaliga kani kwasilae. Kaiwena Yaubada ana loina lalakili kwanuwa-
mwatainagili siya bwaite loinaline paisowa dudulaina, kalakavao
takate-kamkamna-yagili yo tawalo yawasosi. Na komiu ami sauga
kwayavenuwan loina kikiuli kolili, kaba gite bwaite kaigalu, venavena
yo seyala liguna kwayakasa tupwana kikiuna kwaolena Yaubada koina
ami mulolo. Na ilonamwa-yagimiu tem kwatonan kaiwe na loina
lalakili wakatai-baguna-yagili kabo muli mena loina kikiuli. 24 Komiu
tobagunao man gibugibumiyao. Loina lalakili kwanuwa-mwatainagili
na loina kikiuli kwanuwanuwatu-kalatagili. Kaba gite bwaite.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ginauli kikiuna besiele nonowala wagitai na ginauli lalakina besiele
kameli nige wagigitai. 25-26 Loina kana toyakayakataiwo yo Palisiyao
tomwakomwakota yo man gibugibumiyao komiu. Bwaliga kani kwasilae.
Komiu kwanuwanuwatusosi loina kikiuli kaiweli besiele komwa yo gaeba
kali deudeuli, na loina lalakili nigele. Komiu besiele tomo patipatimiu yo
tomo kankan-kalakalabilimiu. Baguna katemiu kwadeuli namwanamwai
kabo ami patipati yo ami kankalakalabili imwawasi."
27 "Loina kana toyakayakataiwo yo Palisiyao, tomwakomwakota
komiu. Bwaliga kani kwasilae. Komiu besiele salai sikatububun yo
siyapasa, pwatana mena kana koleya inamwanamwa na kalona mena
toboita bowali yo tuwatuwali ikalapowon. 28 Besiele tomo sigitaimiu
mayale mena yakato komiu kwanamwanamwa na iyamo katemiu mena
mwakota yo nae sikalapowon. 29-30 Loina kana toyakayakataiwo yo
Palisiyao tomwakomwakota komiu. Bwaliga kani kwasilae. Palopitao ali
kilakilala kaba nuwatu-kalatan waginaulili yo tautaubalao beyabeyali
siya mumugali idudulai kali salai kwayapasali. Imwawasi kwamwakota
yakato tem komiu kwamiyamiya tautaubalao beyabeyali ali sauga koina,
kani nige wagiginauli besiele tubumiyao siginauli palopitao kolili, nige
kwauunu-yamateli. 31 Koinaele ami mwakota koina kwaboma kwawalo-
masalagimiu yakato komiu tubumiyao palopitao kali tounuyamate.
32 Na tawae naenaena bwaite tubumiyao siyatubu ali sauga koina
komiu bwaite sauga kani kwaetulanyoi. 33 Komiu mumugamiu besiele
weso me natunao. Nige sowasowana Yaubada ana loina kaikaiwena
kwayabubu-gabaen, kani iyatalayagimiu yo igabaegimiu Giyena
koina. 34 Koinaele yawalo kolimiu, palopitao yo tosonoga lalakili yo
toyakayakatai kani yayawasali kolimiu. Tupwali kani kwaunuili,
tupwali kwayakeloseli, tupwali kwasapili ami nume tapwalolo kaloli
mena yo tupwaliyao kani kwatawoili silau dedei yabo yo dedei yabo
kolili. 35 Na unuyamate meuloina kana maisa komiu kani kwalobai, siya
tomo mumugali dudulaina siunuili, iyatubuya Eibeli koina kanasiga
Sekalaiya, iya Balakaiya natuna. Palopitane Sekalaiya sauga beyabeyana
koina tubumiyao siunui dedei yakayakasisi-molosina yo kaba pwaoli
luwaluwalili mena, Nume Tabu kalona mena. 36 Yawalo yawasosi kolimiu,
tounuyamate meuloili kali maisa polowena komiu kani kwalobai."

Yeisu nuwana inae Yelusalema kana tomiya kaiweli
(Luka 13:34-35)

37 "Tabe komiu Yelusalema kana tomiya. Palopitao kwaunuili yo siya
Yaubada iyawasali kolimiu kwalovekuili. Sauga meuloina nuwanuwagu
ami tomoyao yapei-gogonagili, besiele kamkam sinena natunao ikele-
gogonagili pepena yaulina mena, na nige nuwanuwamiu besiele. 38 Ee
kabo ami Nume Tabu Yaubada kani ikwasagabaen na bwagabwagana,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39 kaiwena mwa yawalo kolimiu kani nige wagigitaiyau yoi kanasiga
yavivilama yoi yo saugana koina kwatobalanagau kwaba, ‘Yaubada iwalo-
muloloi mwa iya ilaoma Guyau esana mena.’ ”

Yeisu iedeedede Nume Tabu kana sibayanae kaiwena
(Malika 13:1-2; Luka 21:5-6)

24 1 Muli mena Yeisu Nume Tabu ilogabaen ilalau kabo ana tobenaliyao
silaoma koina siwaloba, “Manim ilau Nume Tabu ali kabikabina kana
koleya ugitai.” 2 Yeisu kainali iyamaisa iba, “Numene bwaine wagitagitailine,
veku mena sikabikabiline, yawalo yawasosi kolimiu, naga kani vekune sikele-
gwaligwalili, nige yabo imiyamiya ana kaba miya mena.”

Sauga mwawamwawasina kana kilakilala
(Malika 13:3-13; Luka 21:7-19)

3 Yeisu ilau isae koya Olibe koina, imiyasio yo ana tobenaliyao sibomamo
silaoma koina siba, “Ama wasa kuyeyama, toisabo sauga koina kani
Nume Tabu sikele-gwaligwali? Na am laoma kana kilakilala yo tabe sauga
mwawamwawasina kana kilakilala gubesi?” 4 Yeisu kainali iyamaisa iwaloba,
“Wagite-kalatagimiu kisi tomo tupwaliyao simwakotayagimiu. 5 Kaiwena tomo
sibaibaiwa kani silaoma esagu mena siwaloba, ‘Yau Keliso’ kabo tomo ali walo
mwakomwakota kani simeliyani. 6 Kaleya gogoliyao daguguli kani kwabenalagili
salimiu mena yo tabe kaleya dedei uloi uloi kolili wasaliyao kani kwabenalagili.
Na tabu katemiu siwawakaka. Ginauline besiele bwaite kani siyawatagili baguna
kabo muli molosi mena sauga ana kaba mwawasi kani iyawatagili. 7 Boda yo
boda kani sikaleya yo besiele kaba loina yo kaba loina sikaleya. Guliyam lalakina
yo mwanikiniki kani simayale dedei kaigeda kaigeda kolili. 8 Polowe bwaite
meuloili kani siyawatagili-baguna kaba gite besiele kabi kana kamkamna mulina
mena kabo melumelu iyawatagili. 9 Tabe muli mena kani sikabi-kalatagimiu
yo silawagimiu na siyakamkamnamiu yo sikoyamatemiu. Yau kaiwegu boda
meuloili kani sikalomagigi-lagimiu. 10 Sauganane koina kani tomeli sibaibaiwa
ali meli sisikotanan, yo kalikavao kani sikalomagigi-lagili na siwalo-masalagili
toloinao kolili. 11 Palopitao mwakomwakotali sibaibaiwa kani siyawatagili yo
tomo meuloili simwakotayagili. 12 Kabo mumugana naenaena ilalaki isasae
yo totapwalolo kani nige kalikavao kolili simumulolo, 13 na yaiya tem itolo
kaikaiwe kanasiga sauga ana kaba mwawasi koina iya kani lebo ilobai. 14 Wasa
namwanamwana Yaubada ana kaba loina kaiwena kani siguguyeyan yanuwa
yaulina mena na tomo meuloili sikatai. Imwawasi kabo yapileyoima.”

Sauga naenaena kani iyawatagili
(Malika 13:14-23; Luka 21:20-24)

15 “Ginauli naenaena yabo kani wagitai siyatolo Nume Tabu kana
wauwau dedeina mena. Na ginauline kana koleya besiele Daniela

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana Buki kalona mena. Ilonamwayagimiu tem komiu toyasiyasili
kwanuwatu namwanamwa walone bwaite kaiwena kabo nuwamiu
simayale. 16 Bwaite iya yainaele kaiwena mwa yawalo siya simiyamiya
Yudiya koina saugana ginauli naenaenane sigitai ilonamwayagili tem
mwayamwayau sisagena siyabubu koya mena. 17 Tem yaiya kowa am
nume kewana mena kupaipaisowa, kuyabubu mwayamwayau, tabu sauga
ugagabaen am gogo nume mena kaiweli. 18 Yo tem yaiya kowa am tano
mena kupaipaisowa, kuyabubu mwayamwayau, tabu kupipileyoi kam
kwama dedei yabo mena kupepeine kaiwena. 19 Ooo, yawasosi kategu
ikamkamna-yagili siya tosiumao yo toyasuyasusuwo kaiweli kaiwena
ali yabubu yo ali sagena kani ipolowesosi kolili sauga bwaine koina.
20 Koina wakawakawanoi na sauga namwanamwana Yaubada iyeliwa
ami sauga yabubu koina. Kaiwena tem kwasagesagena tulutulu kana
sauga mena ami lau ikololososi. Tabe tem kwasagesagena Sabati koina
kani Mosese ana loina kwalikwai. 21 Kaiwena miya polowe lalakina kani
iyawatagili, nige sauga yabo besiele iyayawatagili yanuwa yaulina ana
sauga tubu koina yo kanasiga kabona, yo besiele kani nige iyayawatagili
yoi sauga muli mena. 22 Nae bwaine kana kaliyate tem Yaubada nigele
ikakabi-yakubwali tomo meuloili siboita, na iyamo Yaubada kaliyateline
kani ikabi-yakubwali bwaimwa siya ana tomo igitesipwaili kaiweli. 23 Na
sauganane koina tem tomo yabo iwalolaowa kolimiu, iba, ‘Wagitai Keliso
iyaelete’ o tem yabo iba, ‘Iyaelene’ tabu kwamemeliyan. 24 Kaiwena keliso
mwakomwakotali yo palopitao mwakomwakotali kani siyawatagili yo
ginauli kaba nuwapwanopwano yo kilakilala sipaisowaili yakato tem
totapwalolo mwakota mena siwoyaili, na iyamo tomeli yawasosi ali meli
kani sikabi-kalatan. 25 Kwabenali, ami wasa yaeyawa-bagunayan kabo
muli mena ginauline siyawatagili.”
26 “Tem tomo yabo iwalo kolimiu iwaloba, ‘Iyaele ule bwagabwaga
mena’ tabu kwalalau. Yo tem yabo iwaloba, ‘Iyaelete nume kalona mena’
tabu kwamemeliyan. 27 Kaiwena Tomo Natuna ana laoma besiele pigabu
ana lau, tem kaluwabu mena ipigabu kani mwayamwayau tabe ilau yalasi
mena ipigabu, imwayamwayausosi. 28 Tem tagitai aoao bodali sitowa niu
liguli kolili sivalavalam ee takatai bowa kana kilakilala iyaele yauli mena
imiyamiya. Bwaine besiele kilakilalane yawalowegiliko kolimiu tem
tagitaili takilalali ee kabo takatai yawasosi Tomo Natuna ilaomako.”

Tomo Natuna ana laoma
(Malika 13:24-27; Luka 21:25-28)

29 “Nae bwaine kana kaliyate mulina mena kabo dabwelo iboniboniyai,
waikena nige iyayalalayoi, yo utu kani sibekumaya bulibuli mena yo tabe
ginauli meuloili bulibuli mena Yaubada kani inukuili. 30 Na Tomo Natuna ana
laoma kana kilakilala kani siyawatagili bulibuli mena, mwa tomiya yanuwa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaulina kani sivalam koyasili. Tomo Natuna kani sigitai ilalaoma yaloyaloi
pwatana mena, me ana kaiwe yo me ana wasawasa lalakina. 31 Bwagigi
kainana lalakina kani siyui kabo ana aneloseyao iyawasali silau yanuwa
yaulina dedei esopali kolili yo ana tomoyao gitegitesipwali ipei-gogonagili,
iyatubu dabwelo ana kaba mwalisae koina kanasiga ana kaba sugu koina."

Kaba gite saido koina
(Malika 13:28-31; Luka 21:29-33)

32 "Kaba gite yabo saido koina saugana tem tagitai yo liguli waluwaluli
sikin takatai yaikin kana sauga ikelakubwamako. 33 Yo tabe besiele saugana
tem ginauli meuloina yawalowegili wagitaili siyawatagili, wakatai Tomo
Natuna ana sauga laoma ikelakubwamako. 34 Yawalo yawasosi kolimiu,
ginauli meuloiline yawalowegiliko kani siyawatagili kabo muli mena bwaine
yasone kani kilakilalane sigitaili kabo simwawasi. 35 Naga bulibuli yo yanuwa
yaulina simwawasi na iyamo yagu yakayakatai kani nige sowana imwawasi."

Takatububu Yeisu ana pileyoima kaiwena
(Malika 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36)

36 "Nige tomo yabo ikakatai toisabo kaliyate yo toisabo sauga ginauliline
siyawatagili. Tabe besiele aneloseyao bulibuli mena nige sikakatai, yau
Tomo Natuna nige yakakatai, Tamagu iya ibomamo ikatai. 37 Tomo Natuna
ana pileyoima kani kana koleya besiele tauna kona Nowa ana sauga mena.
38 Kaiwena sauganane koina naga yalubwasi idodoga-saema yo tomo
meuloili sikekakekan yo sinumanuma yo sikasokasole kanasiga kaliyatenane
Nowa ilusae waga aki kalona mena. 39 Nige yabo inuwanuwatui yakato kani
tawae iyawatagili kanasiga doga isaema yo meuloili sigalomwasi siboita.
Tabe kani besiele Tomo Natuna ana pileyoima koina. 40 Sauganane koina
tomo yoli labui kani sipaipaisowa ali tano koina, yabo aneloseyao kani
sikalai silawan, na yabo imiyamiya. 41 Sinesineo yoli labui kani sipaipaisowa
witi kanna sigiligaogaoli kali kaiwena, yabo kani sikalai silawan na yabo
imiyamiya. 42 Koinaele wagite-kalatagimiu, kaiwena nige wakakatai toisabo
kaliyate koina ami Guyau ilalaoma. 43 Na kwanuwatu-kalatan bwaite,
tem nume tanuwagana ikatai toisabo sauga boniyaina koina tokewali
kani ilaoma ee kabo isilasilawa yo igitagitai kisi tokewali ana nume isoke
yo ilusae. 44 Besiele komiu ilonamwayagimiu tem wakatububu-nagimiu
kaiwena sauganane koina nige wakakatai Tomo Natuna ana pileyoima kani
katemiu iyapitali."

Topaisowa sanasanapuli yo topaisowa yauyauleli
(Luka 12:41-48)

45 "Gubesi topaisowa sanasanapuna mumugana? Ana nuwatu idudulai yo
tem ana taubala ipei topaisowa meuloili igitekalatagili ee kabo kani ipaisowai

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na kan iwolegili kekan kana sauga yawasosi kolili. 46 Yo tem ana taubala ilau
topaisowane ilonamwayan tem saugana ana taubala ivivila yoima ilobai iyaele
ipaipaisowa dudulai ee kabo taubalane ana topaisowa ikawa-namwanamwa-
yani. 47 Yawalo yawasosi kolimiu, taubalane kani ana topaisowane ipei ana gogo
meuloina igite-kalatan. 48-49 Na tem topaisowane mumugana inae kani inuwatui
katena mena iwaloba, 'Yagu taubala kani nige ilolomwaya-mwayauma,' kabo
iyatubu taubala ana loina ilikwai topaisowa meuloili isapili yo ilau toyauyaule
mekanakavao sinumanuma yo sikekakekan. 50 Taubalane ana sauga pileyoima
koina kani topaisowane katena ipitali isiliyata, kaiwena ana taubala ana laoma
kana sauga nige ikakatai. 51 Taubalane ana topaisowa kani iunu-yanayanae yo
iyetomtomwan, na ipei toyauyaule yo tomwakomwakota ali dedei koina na
ivalavalam yo mwakana iyekalasi yo ikikokiko."

Sinesineo yoli sanaulu kali walo kobwaibwaili

25 1 Yo Yeisu iwalo kolili, iwaloba, "Naga sauga ana kaba mwawasi
koina Yaubada ana kaba loina bwaite besiele. Vesalao yoli
sanaulu ali mayale sikalaili siyawatagili silau sisanasana kasole tauna ana
laoma kaiwena. 2 Yoli valigigi yauyauleli yo yoli valigigi sanasanapuli.
3 Siya yauyauleli ali mayale sikalaili, na mayalene kana kelesin kana
etulan nuwali imwatainan. 4 Siya sanasanapuli ali mayale sikalaili yo
mayale kana kelesin kana etulan tabe silokalai."
5 "Na kasole tauna ana laoma iyoviya yo vesalao meuloili kamnali sinae yo
siyagayagata yo manli sikenokeno kabo sikenomate. 6 Boniyai luwaluwalina
mena kabo tomo yabo ilaoma iyoga kainana lalakina iba, 'Kwatolo, kwatolo,
kasole tauna ilaomako. Kwayawatagilima na tamuloloi.' 7 Kabo vesalao meuloili
sitolo yo ali mayale sikatububunagili yo ali mayalene siki-yalalakili. 8 Siya
yauyauleli siwalolau sanasanapuli kolili siba, 'Kelesin tupwana kwaeyama,
ama mayale kikiunamo siboita.' 9 Kainali siyamaisa siwaloba, 'Nigele, nige
sowasowana tupwana kaeyawa. Sowasowanamo kwalau togimwala kolili
ami mayale kana kelesin tupwana kwayamaisa.' 10 Na saugana silalau
kelesin yamaisana kaiwena kasole tauna iyawatagilima. Kabo vesalao siya
sikatububu namwanamwa mekanakavao silusae kasole soina kekanna koina
yo gamwa sikausi. 11 Muli mena kabo vesalao yauyauleli sipileyoima sikipisi
yo siwaloba, 'Taubala, taubala, gamwa kusoke na kalusaewa.' 12 Na taubalane
iwaloba, 'Yawalo yawasosi kolimiu, nige yakakataimiu.' " 13 Yo Yeisu ana walo
kobwaibwaili iyemwawasi kabo iwaloba, "Koinaele wagite-kalatagimiu, kaiwena
nige wakakatai toisabo kaliyate o toisabo sauga koina ami Guyau ipileyoima."

Walo kobwaibwaili yauyauya kaiwena
(Luka 19:11-27)

14 Yo Yeisu iwalo-kobwaibwaili yoi kolili iwaloba, "Yaubada ana kaba
loina bwaite besiele. Taubala yabo nuwanuwana ilau dedei yabo koina yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana topaisowao iyoganlima na ana mane tupwana iwolegili kolili yakato
sigitekalatan kanasiga ipileyoima kabo manene siyapileyoi taubalane
koina. 15 Kina kana baibaiwa paibi tausan iwolena topaisowa yabo koina,
yo tu tausan iwolena labuina koina yo wan tausan iwolena yaiyonana
koina kaiwena kaigeda kaigeda ali katai kana lalaki besiele ana yauya
kolili. Imwawasi kabo ilogabaegili ilau dedei yabo mena. 16 Topaisowa
bwaite iya kina kana baibaiwa paibi tausan ikalai, iya ilomwayamwayau
ilau iyapaisowa yo kana etulan paibi tausan ilobaiyoi. 17 Yo topaisowa
yabo tu tausan ikalai ilau iyapaisowa yo kana etulan tu tausan ilobaiyoi.
18 Na iya topaisowa yabo wan tausan ikalai ilau, bwatano ikeli yo ana
taubala ana mane ipului."

19 "Sauga imamalawe kabo ali taubala ivivilama yo ana topaisowao
yoli yaiyona iyoganli, nuwanuwana ikatai gubesi ana mane ali
yapayapaisowana. 20 Topaisowa bwaite kina kana baibaiwa paibi tausan
ikalai ilaoma iwolena ana taubala koina mekana etulan paibi tausan,
yo iwaloba, 'Taubala, paibi tausan tauna kona kuyeyama, ugitai tabe
kana etulan paibi tausan yalobaiyoi, am mane meuloina ten tausan
iyaelete ukwalai.' 21 Ana taubala iwalolau koina iba, 'Kowa topaisowa
namwanamwana yo sanasanapuna, kupaisowa namwanamwai, manene
bwaite nige mane lalakina na ugitekalatan namwanamwai. Koinaele
kani yapeiwo ginauli meuloili ugite-kalatagili, kulaoma kowa te yau
tayaliyaya toyawa.' 22 Topaisowa iya tu tausan ikalai, ilaoma yoi iwaloba,
'Taubala, tu tausan tauna kona kuyeyama, ugitai tabe kana etulan tu
tausan yalobaiyoi, am mane meuloina powa tausan iyaelete ukwalai.'
23 Ana taubala iwalolau koina iwaloba, 'Kowa topaisowa namwanamwana
yo sanasanapuna, kupaisowa namwanamwai, mane bwaite nige mane
lalakina na ugite-kalatan namwanamwai. Koinaele kani yapeiwo ginauli
meuloili ugite-kalatagili. Kulaoma kowa te yau tayaliyaya toyawa.' "

24 "Topaisowa bwaite wan tausan ikalai ilaoma koina yo iwaloba,
'Taubala, yagu nuwatu kowa tomo kolokololona, kaiwena kowa nige
kupepelipeli yo nige ukekelikeli na tomo uloili ali paisowa kanna
iyawatagili na koina ukwalai na kuyasae am lakawa mena. 25 Kabo
yamatausagiwo mwa gula yakeli bwatano mena na am mane yapulu-
wadam, ugitai am mane wan tausan iyaelete ukwalai.' 26 Yo ana
taubala iwalolau koina iba, 'Kowa topaisowa naenaena yo todagela-
kololo. Am nuwatu yau tomo kolokololona kaiwena nige yapepelipeli
yo nige yakekelikeli na tomo uloili ali paisowa kanna iyawatagili na
koina yakalai na yayasae yagu lakawa mena. 27 Tem am nuwatu besiele
ilonamwayagiwo yagu mane wan tausan kupei benki koina siyapaisowa,
na saugana yavivilama na yakele-yavivila me kana etulan siya sipaisowai
kanna. Na nige ugiginauli besiele.' 28 Taubalane itagelakeile yo iwalo ana
tosaguwo kolili iba, 'Manene wan tausan wakalai koina yo kwaolena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

topaisowa iya ana mane mekana etulan paibi tausan koina. 29 Kaiwena
yaiya tem mekana yauyauya kani Yaubada ietulanyoi yo ibaibaiwa. Na
tem yaiya nige kana yauyauya ipapagan koina yo iya kana yauyauya
kikiuna imiyamiya koina Yaubada kani ikele-gabaen mowoi. 30 Topaisowa
naenaena bwaite iya tolobwagabwaga, wagabaen gana muli mena
boniboniyai koina yo bwaine koina kani ivalam yo mwakana iyekalasi yo
ikikokiko.' "

Yatala mwawamwawasina

31 Yeisu iwalo yoi iba, "Sauga ana kaba mwawasi koina Tomo Natuna
me ana aneloseyao meuloili silaoma na iya kani iyamala kin kabo
imiyasio kaba miya wasawasana koina na iloiloina. 32 Tomiya yanuwa
yaulina meuloili kani ikele-gogonagilima simiya manna mena kabo
iyakasali yo ipeili boda labui, kaba gite besiele sipi togitekalatan sipi
yo gouti iyakasali na ipei-suwalagili. 33 Yo sipi ipeili ulaulana mena yo
gouti ipeili gegebana mena. 34 Yo kin kani iwalolau siya simiyamiya
ulaulana mena kolili iba, 'Komiu kwalaoma, Tamagu imulolo kolimiu,
kwalusae ana kaba loinane bwaine ikatububunanako kaiwemiu kaba
yatubu koina. 35 Kaiwena yaguliyam mwa kan kwaeyama yakan yo
galogalogu imagu mwa waila kwaeyama yanuma, tabe yamiya taumana
mwa kwayoganiyau ami nume mena, 36 tabe yakowakowa mwa kaleko
kwaeyama yalikwa, tabe yakasiebwa mwa wagite-kalatagau, tabe
yamiyamiya deli mena mwa kwalaoma kwaboeyagau.' 37 Kabo todudulai
kani kainana siyamaisa siba, 'Taubala, toisabo sauga koina kagitaiwo
uguliyam na kayakanwo, o nuwana galogalom imagu na waila kaeyawa
kunuma? 38 Toisabo sauga koina kumiya taumana na kayoganiwo, o
nuwana ukowakowa na kaleko kaeyawa kulikwa? 39 Na toisabo sauga
koina ukasiebwa kagite-kalatagiwo o kumiyamiya deli mena na kalaowa
kaboeyagiwo?'
40 Kani kin kainali iyamaisa iba, 'Yawalo yawasosi kolimiu, tem
tawae yabo koina tomiya-polowe yabo kwasagui ee besiele tabe yau
kwasaguiyauko.' 41 Muli mena kani iwalolau siya simiyamiya gegebana
mena kolili iba, 'Kwalowasi, komiu naenaesosimiu. Kwalau mayau
wedowedolina miyamiya yaina koina, bwaimwana sikatububunanako
Seitani me ana aneloseyao kaiweli. 42 Kaiwena yaguliyam na nige kan
kwaeyama, galogalogu imagu na nige waila kwaeyama, 43 yamiya
taumana na nige kwayoyogan-yau, yakowakowa na nige kaleko
kwaeyama, yakasiebwa na nige wagigite-kalatagau yo yamiyamiya
deli mena na nige kwaboboe-yagau.' 44 Boda yauyauleline kani kainana
siyamaisa siba, 'Taubala, toisabo sauga koina kagitaiwo uguliyam o
nuwana galogalom imagu yo kumiya taumana o nuwana ukowakowa
o nuwana ukasiebwa o nuwana kumiyamiya deli mena na nige

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kasasaguiwo?’ [45] Kabo kani kainali iyamaisa, ‘Walo yawasosi yawalo
kolimiu, nige sagu yabo kwaeyama koliyau kaiwena besiele tabe nige
sagu yabo kwaolena siya tomiya-polowe kolili.’ [46] Imwawasi boda
yauyauleli kani silau maisa miyamiya yaina kamkamna koina na siya
todudulai kani silau yawasi miyamiya yaina sikalai.”

Kamwasa siloyai na Yeisu siunuyamate
(Malika 14:1-2; Luka 22:1-2; Yoni 11:45-53)

26 [1] Yeisu walo kobwaibwaili iyemwawasili kabo muli mena
iwalo ana tobenaliyao kolili, [2] iwaloba, “Wakatai kaliyate labui
simiyamiya kabo mwalelikwa soina kana sauga iyatubu na Tomo Natuna
kani sitalamwan na siyakelose.” [3] Sauganane koina topwaoli lalakili
yo Yudiya ali tobagunao silogogo topwaoli lalakina Kaiyapa ana nume
wasawasana koina, [4] na nuwatu siloyai yakato tem wadam mena Yeisu
sikabikalatan na siunuyamate. [5] Yo siwaloba, “Tabu tapapaisowai soine
kana sauga kalona mena kisi boda simunamunai yo sikaleyaila.”

Sine yabo olo bwalaina namwanamwana isuwai Yeisu kulukuluna mena
(Malika 14:3-9; Yoni 12:1-8)

[6] Yeisu iyaele Bedani koina Saimoni Lepelo ana nume mena bwaimwa
tauna kona Yeisu Saimoni iwoisi, [7] kabo sine yabo ilaoma yo botolo
namwanamwana ikalaiyama, kalona mena olo bwalaina namwanamwana
maisana lalakina, kabo saugana Yeisu imiyasio sabi kekan sinene olone
isuwai Yeisu kulukuluna mena. [8] Tobenaliyao sigitai kabo simunamunai,
siwaloba, “Tawae kaiwena olone kuyavenuwan? [9] Tem olone tagimwala-
yani kani mane lalakina talobai na takalai yo tobubutumao tasaguili
taolegili.” [10] Yeisu ali edeedede ibenalan kabo iwalolau kolili iba,
“Tawae kaiwena sinene kwayokoiyan? Paisowa namwanamwana bwaite
ipaisowai koliyau. [11] Sauga meuloina tobubutumao simiyamiya luwamiu
mena na yau nige sauga meuloina mekamikava tamiyamiya. [12] Sauga
kikiunamo kani yaboita. Sinene olo bwalaina namwanamwana isuwai
kulukulugu mena sabi peiyau salai mena kaiwena. [13] Yawalo yawasosi
kolimiu, yanuwa yaulina meuloina koina toisabo dedei koina tem wasa
namwanamwana siyawasayan, ginauline bwaite sinene ipaisowai koliyau
kani siedeededeyan bwaimwa kaba nuwatu kalatanna.”

Yudasa ilau topwaoli lalakili kolili
(Malika 14:10-11; Luka 22:3-6)

[14] Kabo tobenaliyao yoli tuwelo luwali mena yabo esana Yudasa
Isikaliota, iyawatagili ilau topwaoli lalakili kolili, [15] kabo ineli kolili iba,
“Tawae kani kwaeyama tem Yeisu yaeyawa kolimiu?” Kabo mane siliba
kana lalaki teti siyasili yo siwolena koina. [16] Sauganane koina Yudasa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyatubu Yeisu ana lokeikeile igitagitai kaiwena nuwanuwana kamwasa
iloyai na italamwan toloinao kolili.

Yeisu mekanakavao tobenaliyao mwalelikwa soina kanna sipaisowai
(Malika 14:12-26; Luka 22:7-23; Yoni 13:21-30; 1 Kolinita 11:23-25)

17 Beledi Gaibunamo kana kaliyate bagubagunana koina[r] tobenaliyao
silaoma Yeisu koina na sineli siba, “Toisabo dedei koina nuwanuwam
mwalelikwa soina kanna kakatububunan kaiwela na takekan?” 18 Kainali
iyamaisa iba, “Kwalau Yelusalema na tomo yabo koina kwawalo
bwaite besiele, ‘Toyakayakatai iwaloba, yagu sauga ikelakubwamako.
Nuwanuwagu mekaukavao yagu tobenaliyao mwalelikwa soina kanna
kapaisowai am nume mena.’ ” 19 Kabo tobenaliyao sipaisowai besiele ana
walo kolili na kan siginauli mwalelikwa soina kaiwena. 20 Iboniyai Yeisu
me ana tobenaliyao yoli tuwelo simiyasio na sikekakekan. 21 Kekanne
luwana mena Yeisu iwalo kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, tomo yabo
imiyamiya luwamiu mena kani isikotanagau yo iyauya-yagau toloinao
kolili.” 22 Kateli mena sinuwapwanopwano lalakina kabo kaigeda kaigeda
sinelineli Yeisu koina siwaloba, “Guyau, yau nigele, wa?” 23 Yeisu kainali
iyamaisa iba, “Tomonane iya mekaukava gaeba kaigeda koina nimamai
kapei iya bwaimwa kani isikotanagau. 24 Tomo Natuna kani iboita
besiele Buki Tabu ana walo, na iya tomo bwaitete ikalomagigilan kani
nuwana inae kaiwena bwaliga kani kana maisa ilalaki. Ilonamwayan
tem tabu sinana ikakabi, kabo mayaune wedowedolinane lalakina kani
nige ilolobai.” 25 Kabo Yudasa Isikaliota naga Yeisu ikakalomagigilan yo
isisikotanan na iba, “Toyakayakatai, yau nigele, wa?” Yeisu iba, “Kowa
kagu tokalomagigili.”

Guyau ana kekan

26 Saugana ali kekanne koina, Yeisu beledi ikalai, ikawatoki Yaubada
koina kabo ikivi na iwolena ana tobenaliyao kolili iwaloba, “Wakalai
wakan, bwaite iya yogu.” 27 Tabe wain komwana ikalai, ikawatoki
Yaubada koina kabo iwolena kolili iwaloba, “Meuloimiu kwanuma.
28 Bwaite kwasinegu iya kamwasa waluwaluna. Kwasinegu kani ididi
kabo tomo sibaibaiwa nuwatu-pwaiki silobai ali pwanoli kolili. 29 Yawalo
kolimiu, wain bwaite kani nige yanunuma yoi kanasiga komiu yo yau
Tamagu ana kaba loina koina tamiyamiya kabo wain waluwaluna
tanuma.” 30 Wali yabo siwaliyan kabo siyawatagili silau koya Olibe
koina.

---

r 26:17 Mwalelikwa kana sauga mena soi yabo siginauli kaliyate seben kaiweli esana sipei Beledi Gaibunamo (nige yisti), kana nuwatu kalatan bwaine Isileli ali yawatagili Itipita koina sauga beyabeyana koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pita iwalo yakato kani nige Yeisu iuuvalayan
(Malika 14:27-31; Luka 22:31-34; Yoni 13:36-38)

31 Yeisu iwalo kolili iba, “Boniyai bwaite koina meuloimiu kani
kwayabubu-gabaegau kaiwena Buki Tabu iba, ‘Sipi kali togitekalatan kani
yaunui kabo sipi sitatagwaligwali.’ 32 Na yagu toloyoi mulina mena, kani
yabaguna yalau Galili, muli mena kabo kwalaoma.” 33 Pita Yeisu kainana
iyamaisa iba, “Bwagana kaukavao meuloili siyabubu na yau kani nige
yayabubu-gabaegiwo.” 34 Yeisu iba, “Yawalo yawasosi koliwo, boniyai
kabona kamkam tauna kani naga ivavalam na kuuvalayagau meyaiyona.”
35 Pita iwalo yoi koina iba, “Nigele. Nige sowasowana yauvalayagiwo
nuwana tem kowa te yau taboita.” Yo tobenaliyao meuloili siwalo besiele.

Yeisu ilau ikawanoi Getesemani koina
(Malika 14:32-42; Luka 22:39-46)

36 Kabo Yeisu me ana tobenaliyao silau dedei bwaine esana Getesemani
kabo iwalo kolili iba, “Kwamiyamiya bwaite koina na yau yalau
yakawanoi bwaine koina.” 37 Pita yo Sebedi natunao labui iyoganli, silau
mekanakavao kabo Yeisu katena ikamkamna lalakina. 38 Kabo iwalo kolili
iba, “Kategu ikamkamna lalakina kabo kamkamnane kikiunamo itabe-
yamateyau. Kwamiyamiya bwaite koina na kwasilasilawa.” 39 Ilogabaegili,
iutulau nige kana mwayaga iyayai, kabo italu-pwaopwaom bwatano
mena yo ikawanoi iba, “Tamagu, tem sowasowana kamkamna komwana
tabu ilalaoma koliyau. Na tabu yau yagu nuwatu mena na kowamo am
nuwatu.” 40 Kabo Yeisu ipileyoi ana tobenaliyao yaiyonane kolili yo igitaili
sikenokeno. Iwalo Pita koina, iba, “Gubesi mwa nige sowasowamiu
sauga kikiuna koina komiu te yau tasilasilawa? 41 Kwasilasilawa me
ami kawakawanoi na tabu woya koina kwabebeku. Yaluyaluwamiu
nuwanuwana, na yomiu sibelu.” 42 Labuina yoi ilau ikawanoi, iba,
“Tamagu, komwa bwaite genuwagu yanuma koina. Na tem am nuwatu
besiele nige yabo kamwasa imiyamiya inamwanamwamo yanuma koina.”
43 Ipileyoi igitaiyoili nagamo sikenokeno kaiwena manli sikenokenososi.
44 Kabo ilogabaegili ilau yoi ikawanoi yaiyonana ana walo kaigedanamo.
45 Kabo ipileyoi tobenaliyao kolili yo iba, “Nagamo iyaele wakenokeno yo
wakaikaiyawasi, awa? Wagitai, sauga iyawatagiliko kabo Tomo Natuna
kani siyauyan siwolena tomo naenaeli kolili. 46 Kwatolo talau. Kagu
tokalomagigili isasaema.”

Yeisu sikabikalatan
(Malika 14:43-50; Luka 22:47-53; Yoni 18:3-12)

47 Yeisu iyaelemo iedeedede kabo Yudasa Isikaliota iyawatagilima, iya
Yeisu ana tobenali yabo, bwaite yoli tuwelone luwali mena. Mekanakavao

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

boda lalakina kaleya kelepana yo kepata silokalaili. Bodane bwaite
silaoma kaiwena topwaoli lalakili yo Yudiya ali tobagunao siyawasali
silaoma. 48 Na saugana bodane sisasaema kamwasa mena, Yudasa
Isikaliota kilakilala iwalowen kolili, iba, “Tem tomone yasapwali na
yanisoi bwaimwa iya wakabi-kalatan.” 49 Kabo Yudasa idudulaimo ilau
Yeisu koina, iba, “Kagu toki toyakayakatai”, yo isapwali inisoi. 50 Yeisu
iwalo koina iba, “Eliyam, am nuwatune kaiwena kulaoma uginauli
besiele.” Kabo bodane silau Yeisu koina yo sikabi-kalatan. 51 Yeisu ana
tobenali yabo ana kaleya kelepana iniwisi-yawatagilan kaba peina mena
yo topwaoli lalakina ana topaisowa tenana ikoutusi. 52 Kabo Yeisu, me
ana yokoi, iwalo koina iba, “Am kaleya kelepana kupei yoi ana kaba miya
mena kaiwena yaiya tem kelepa mena ikaleya kani siunuyamate kelepa
mena. 53 Nuwana nige ukakatai sowasowagu yayoga Tamagu koina sagu
kaiwena. Tem yayoga kani aneloseyao baibaiwasosili iyawasali silaoma
na sikaleya kaiwegu. 54 Na tem yaginauli besiele, nige sowasowana
Buki Tabu ana walo iyamala yawasosi. Buki bwaite iwalo yakato kani
iyawatagili kamwasa bwaite besiele.” 55 Kabo Yeisu iwalo bodane kolili
iba, “Kaliyate sibaibaiwa yamiyasio Nume Tabu koina yo yayakayakatai,
na nige wakakabi-kalatagau. Na sauga bwaite kaleya kelepana yo kepata
kwalokalaili yo kwalaoma na wakabi-kalatagau. Yakato yau besiele
toloinalikwa yabo? 56 Na ginauli meuloina bwaite siyawatagili kabo
palopitao ali lelelele Buki Tabu mena iyamala yawasosi.” Sauganane
koina ana tobenaliyao meuloili Yeisu siyabubu-gabaen.

Yeisu siyatalayan Kaiyapa ana nume mena
(Malika 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yoni 18:13-14,19-24)

57 Bodane Yeisu sikabikalatan siyoganama Kaiyapa ana nume mena
kaiwena bwaine koina loina kana toyakayakatai yo Yudiya ali tobagunao
simiyagogoko. Na Kaiyapa iya topwaoli lalakili ali tobaguna. 58 Pita
Yeisu iyamuli-kusuli imuliya-molosi kanasiga iyawatagili Kaiyapa ana
nume kana gana koina. Pita ilusae gana kalona mena kabo imiyasio
mekanakavao topaisowao, nuwanuwana igitai tawae kani siginauli
Yeisu koina. 59 Yeisu iyaele nume mena yo topwaoli lalakili yo Yudiya
kali tobagunao nuwanuwali lalakina tem walo mwakomwakota yabo
kaikaiwena silobai na koina siyakewai na tem siwalo iboita. 60 Na
nige yabo silolobai, bwagana tomo sibaibaiwa silaoma yo ali walo
mwakomwakota siwalowen. Muli mena tabe tomo labui yoi silaoma,
61 yo siba, “Tomone bwaite iwawalo yakato iya sowasowana Yaubada
ana Nume Tabu isoke-gwaligwali yo kaliyate yaiyona kalona mena
iyatoloyoi.”
62 Kabo topwaoli lalakili ali tobaguna itolo yo iwalo Yeisu koina iba,
“Gubesi mwa kainali nige kuyayamaisa? Walo bwaite siwalowen kaiwem

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kana dudulai gubesi?” 63 Na Yeisu itolo-mwanou. Kabo Kaiyapa iwalo koina
iba, “Yaubada meyawasina esana mena, kuwalo yawasosi kolimai tem
kowa Mesaiya, Yaubada Natuna, o nigele.” 64 Yeisu kainana iyamaisa iba,
“O, tawae kuwalowenne besiele. Yawalo kolimiu, sauga ilalaoma kani yau
Tomo Natuna wagiteyau yamiyasio Yaubada Tokaiwesosi ulaulana mena na
yaloyaloi pwatali mena yalaoma.” 65 Kabo Kaiyapa imunamunai kabo iboma
kana kaleko itabeigali yo iba, “Tomone iboma iwaloseyan na Yaubada esana
ipeiyatalu. Mwa besi, kani nige tomo taloloyaiyoili na silaoma siedeedede
kaiwena. Tabenalanako ana kawasewa. 66 Na ami nuwatu gubesi?” Kainana
siyamaisa siba, “Ilonamwayan iboita.” 67 Kabo Yeisu manna sikaikaisoi yo
nimali mena siunui. Tupwali sikopapali, 68 yo siba, “Tomala kowa Mesaiya?
Naga kuwalo kolimai yaiya ikopapaliwone?”

Pita Yeisu iuvalayan
(Malika 14:66-72; Luka 22:56-62; Yoni 18:15-18,25-27)

69 Na Pita imiyasio gana kalo mena, kabo topaisowa gamasine yabo ilaoma
koina yo iba, “Kowa bwaite Yeisu game Galili ana boda yabo.” 70 Na tomo
manli mena iuvalayan iwaloba, “Nige yakakatai tawae kuwalowalowen.”
71 Pita iutu-kaisulu gana kana gamwa salina mena kabo gamasine yaboyoi
Pita igitai yo iwalo tomo kolili, siya simiyamiya bwaine koina iwaloba,
“Tomone iya Yeisu game Nasaleta ana boda yabo.” 72 Pita gamasinene
kainana ibenalan kabo iuvalayoi. Ikawalulu yo iba, “Tomone nige
yakakatai.” 73 Nige sauga mamalawena na tomo siya sitotolo Pita salina
mena silaoma koina siwaloba, “Walo yawasosi kowa Yeisu ana boda yabo,
kaiwena kainam kana dagugu iwalo-masala kowa game Galili.” 74 Kabo
Pita ikawaluluyoi, iba, “Yawalo yawasosi, tomone nige yakakatai. Tem nige
yawawalo yawasosi kani Yaubada iyamaisayau.” Sauganane koina kamkam
tauna ivalam. 75 Kabo Pita Yeisu ana walo nuwana mena isae saugana Yeisu
iba, “Boniyai kabona kamkam tauna kani naga ivavalam na kuuvalayagau
meyaiyona.” Kabo Pita numene kana gana ilogabaen ikaisulu iyawatagili
bakubaku mena yo me ana nuwanae ivalam.

Yeisu silawan Pailato koina
(Malika 15:1; Luka 23:1-2; Yoni 18:28-32)

27 1 Malala kikiuna topwaoli lalakili yo Yudiya ali tobagunao meuloili
Yeisu kana loina siginauli yakato siunuyamate. 2 Kabo sipan silawan
siwolena Pailato koina, iya Loma tomona yabo na Yudiya ali gavana.

Yudasa ana boita
(Apositolo 1:18-19)

3 Yudasa, Yeisu kana tokalomagigili, saugana wasana ibenalan
yakato Yudiya tobagunao siloina kani Yeisu siunuyamate, me ana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuwapolowe yo nuwana ikuwali kabo mane siliba kana baibaiwa teti
(30) iyapileyoi topwaoli lalakili yo tobagunao kolili. 4 Iwaloba, “Yawasosi
yalopwano, kaiwena Yeisu nige ana nae yabo na yayauyan kolimiu sabi
unuyamatena.” Kainana siyamaisa siwaloba, “Nige tawae yabo kolimai.
Kumiyawaya, kuboma kam polowe.” 5 Kabo Yudasa mane igabae-luseyan
Nume Tabu kalona mena mwa ilau igadosowa maina koina. 6 Topwaoli
lalakili mane sikalai yo siwaloba, “Mane bwaite kwasine, Yeisu ana
boita maisana, kabo nige sowasowana tapei Nume Tabu manena kaba
peina mena kisi Mosese ana loina talikwai.” 7 Mane bwaite kana loina
sipaisowai kabo sikalai yo bwatano yabo siyamaisa tomiya taumana
kali salai kaiwena. Mwa siyamaisa tomo yabo koina, iya gulewa kana
tokabikabi. 8 Iya bwaite kaiwena kanasiga kabona bwatanone esana sipei
‘Kwasine bwatanona.’ 9 Kabo sauganane koina palopita Yelemaiya ana
walo iyamala yawasosi, kaiwena beyabeyana Buki Tabu mena iwaloba,
‘Mane bwaite kani Isileli tomoliyao sitalamwan yo tomone maisana kana
lalaki siliba kana baibaiwa teti (30) sikalai, 10 yo gulewa kana tokabikabi
ana bwatano siyamaisa, besiele Yaubada ana walo koliyau.’

Pailato Yeisu iyatalayan
(Malika 15:2-15; Luka 23:3-5,13-25; Yoni 18:33–19:16)

11 Yeisu itotolo Pailato manna mena iya Yudiya ali gavana kabo Pailato
ineli iba, “Gubesi, kowa yakato Yudiya ali kin?” Yeisu iba, “O, besiele am
walone.” 12 Topwaoli lalakili yo Yudiya ali tobagunao Yeisu siyakewai, na
bwagana nige ana nae ipapagan, nige yabo kainali iyayamaisa. 13 Kabo
Pailato iwalo koina iwaloba, “Tabu kubebenalan ginauli isa kaiweli
siyayakewaiwo?” 14 Na Yeisu nige kikiuna kainali iyayamaisa, kabo
Pailato katena ipitali mwa inuwapwanopwano.
15 Pailato mumugana bwaite besiele, bolime kaigeda kaigeda,
mwalelikwa soina kana sauga koina, tolusae deli yabo iya tem Yudiya
sigitesipwai sikawanoiyan, Pailato ilivasi yo iyawatagili deli mena.
16 Sauganane koina tomo yabo imiyamiya deli mena esana Balabasi, iya
mumugana inaesosi kaiwena mwa wasana ilalaki.
17 Kabo saugana boda silogogoma, Pailato ineliyagili iba, “Yaiya
nuwanuwamiu yalivasi kaiwemiu, Balabasi o nuwana tem Yeisu iya
siyogayan Mesaiya?” 18 Pailato iwalo bwaite besiele kaiwena ikatai Yeisu
lamwa-polowe mena sikalaiyama koina.
19 Pailato iyaele imiyasio kaba yatala koina kabo wainena walo
iyawasa koina bwaite besiele, “Tomone nige ana nae, tabu ginauli yabo
kupapaisowai koina kaiwena boniyai mena yakenowa yakenokenoi yo
yasilisiliyata mwa iya kaiwena yamatausi lalakina.”
20 Na topwaoli lalakili yo Yudiya ali tobagunao boda nuwali sikoi
mwa bodane siwalo Pailato koina siba, “Balabasi kulivasi na Yeisu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kuunuyamate." [21] Pailato tomo ineliyagili iba, "Yoli labuine kolili, yaiya
nuwanuwamiu yalivasi." Kabo siwaloba, "Balabasi." [22] Kabo ineli yoi iba,
"Tawae kani yaginauli Yeisu iya siyogayan Mesaiya kaiwena?" Meuloili
siwaloba, "Kuyakelose. Kuyakelose." [23] Pailato ineli yoi iba, "Tomone tawae
ana nae?" Kabo siyoga kaikaiwe siba, "Kuyakelose." [24] Pailato ikatai nige
tabe sowasowana kamwasa yabo iginauli, kikiunamo kaleya siginauli,
kabo waila ikalai nimana ideuli boda manli mena yo iba, "Tomone ana
boita kaiwena tabu kwayayakewaiyau. Kwabomamo kwaloina." [25] Tomo
meuloili siwaloba, "Inamwanamwa, ana boita kaiwena yakewainane
ilaoma kai kolimai yo natumayao kolili." [26] Kabo Pailato Balabasi ilivasi
kaiweli na iwalo tokaleya yabo balae matumatuwana ikalai na Yeisu isapi.
Imwawasi kabo iwolena tokaleya bodaliyaone kolili na siyakelose.

Tokaleyayao Yeisu sitalatalawasiyan
(Malika 15:16-20; Yoni 19:2-3)

[27] Pailato ana tokaleyayao Yeisu siyoganama nume lalakina kalona
mena bwaine Gavana ana dedei mena, kabo siwalo tokaleya meuloili
silogogo yo Yeisu sitolo-takikilan. [28] Kana kaleko silolo-gabaen kabo
kaleko balabalagiyana malamalawena besiele kin kali kaleko sikalai
yo siyalikwa. [29] Pwaopwaom samasamali sipaisowai sikalai yo sipei
kulukuluna mena. Ginagina yabo sikalai yo talawasi mena sipei nimana
ulaulana mena yakato iya besiele kin yabo, kabo sipwalou manna mena
yo sitalatalawasiyan siwaloba, "Kamatoki kowa, Yudiya ali kin." [30] Yeisu
yona mena sikaikaisoi yo ginaginane sikalai yo kulukuluna mena
sikoikoi. [31] Saugana ali talawasi imwawasi kabo kaleko malamalawena
silolo-gabaen yo iboma kana kaleko siyalikwa. Muli mena siyoga-
yawatagilan silawan sabi yakelosena.

Yeisu sipeiseyan kelose koina
(Malika 15:21-32; Luka 23:26-43; Yoni 19:17-27)

[32] Saugana Yeisu siyogan ilalau kelose kaiwena, tomo yabo silobai iya
Sailini tomona esana Saimon kabo siyadidiga Yeisu kana kelose ikewai.
[33] Siyawatagili yanuwa esana Goligota. Na Goligota kana katai bwaite,
koyane kana koleya besiele tomo kulukuluna. [34] Bwaine koina ginauli
yabo kamnana malumaluluna mekanakava oine siebweli yo siwolena
koina. Kikiuna inuma-tonan kabo isikotanan nige nuwanuwana inuma.
[35] Sipeiseyan kelose mena imwawasi, kabo tokaleyayao veku kikiuli
sikalaili, venu yabo sivenuwan tem analiyao venune koina sibaguna kani
Yeisu kana kwamao siwolegili kolili. [36] Imwawasi kabo tokaleyayaone
simiyasio na Yeisu sigitagitai. [37] Kabo walowa kaba yakewainawa silele
sikoyapatu kelose kewana mena, lelelelene iba, "Bwaite Yeisu, Yudiya ali
kin."

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38 Tokewali labui mekanakavao siyakeloseli, yabo ulaulana mena yo
yabo gegebana mena. 39 Yo tomo bodali siya silau Yeisu siloloyagiuli
sikawa-naenae-yani yo kulukululi siyakwaleli, 40 yo siwalo-lamwalamwai
siba, “Aaa. Beyabeyana kuwalo yakato sowasowam Nume Tabu
kusoke-gwaligwali na kaliyate yaiyona kaloli mena ukwabiyoi. Sauga
bwaite kubomayoi kuleboiwo. Tem kowa Yaubada Natuna kelose mena
ukwaisulu.”
41 Tabe besiele topwaoli lalakili mekalikavao loina kana toyakayakatai
yo Yudiya ali tobagunao siwalo-gagasa yo sitalawasiyan, 42 siba, “Tomo
uloili ileboili na nige sowasowana iboma ileboi. Yakato iya Isileli ali
kin. Iboma kelose mena ikaisuluma kabo tameliyan. 43 Yaubada kana
meli ipei, yo tauna kona iboma kaiwena iba, ‘Yau Yaubada Natuna.’ Tem
besiele tasanasana na tagitai tem Yaubada nuwanuwana ileboi o nigele.”
44 Tokewali mekanakavao siyakeloseli siya tabe besiele Yeisu sisinali.

Yeisu ana boita
(Malika 15:33-41; Luka 23:44-49; Yoni 19:28-30)

45 Kala pwasinasina mena kanasiga tili koloki lolau yanuwa meuloina
iboniboniyai. 46 Tili koloki ana dedei koina kabo Yeisu kainana lalakina
mena iyoga iba, “Eloi eloi lama sabakitani?” Walo bwaite kana katai
besiele, ‘Yagu Yaubada, yagu Yaubada, tawae kaiwena kumiya-
dagedagela-yagau?’ 47 Tomo tupwaliyao sitotolo kainana sibenalan na
sibenali-pwano kabo siwaloba, “Ilaitiya kaiwena iyogayoga.” 48 Sauganane
koina tomo yabo luwali mena isagena balou ikalai yo iyabuta oine
malumaluluna koina kabo ipei ginagina isuna mena yo manna mena
iyagaseyan yakato Yeisu inuma. 49 Na siya sigitagitai siwaloba, “Besi.
Naga tagitai tem Ilaitiya ilaoma na ileboi.” 50 Yeisu iyoga yoi kainana
lalakina, kabo yawasina italamwan imwawasi. 51 Sauganane koina kaleko
tabatabana biliutusi kana gulu Nume Tabu kalona mena itaigali iyatubu
kewa mena kanasiga ilobi yauli mena. Mwanikiniki iyawatagili kabo
bwatano inukui yo veku lalakili silotaitaigali. 52 Tomo kali salai sitasoke
yo Yaubada ana tomoyao siya boiboitali sibaibaiwa sitolo meyawasili.
53 Kali salai sitolo-gabaegili kabo Yeisu ana toloyoi mulina mena silau
silusae Yelusalema yo tomo sibaibaiwa siyawatagili kolili.
54 Yeisu kana togitekalatanwo siya tokaleyayao yo tabe kaleya kali
tobaguna, mwanikiniki kamnana silotonan yo ginauli meuloina bwaite
iyawatagili sigitai, kabo simatausi lalakina yo siwaloba, “Walo yawasosi
iya Yaubada Natuna.” 55 Sinesineo sibaibaiwa sitolo-suwala yo manlimo
ilaulau Yeisu sigitagitai. Sinesineone bwaite siya tauna kona Yeisu
siyamuli-kusuli mekalikava silaoma Galili na sisagui. 56 Luwali mena Meli
Magidala, yo tabe ana waliesa Meli iya Yemesa yo Yosepa sinali, yo yabo
tabe Sebedi natunao sinali.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu sipei salai kalona mena
(Malika 15:42-47; Luka 23:50-56; Yoni 19:38-42)

57 Saugana yanuwa ilolau towasawasa yabo, iya Alimadiya tomona
esana Yosepa, ilaoma, iya tabe Yeisu kana tomeli yabo. 58 Ilau Pailato
koina Yeisu yona ikawanoiyan kabo Pailato iwalo siwolena koina.
59 Yosepa Yeisu yona ikalai, kaleko waluwaluna koina isuma, 60 kabo ipei
iboma kana salai waluwaluna kalona mena, salaine mala vekuvekuna
tauna kona ikeliyako. Veku lalakina yabo iyatapipiliyama yo salai
gamwana ikokausi, kabo ilogabaen. 61 Meli Magidala mekanakava ana
waliesa simiyasio kali koleya ilaulau salai mena.

Tokaleyayao salai sigitekalatan

62 Yanuwa ilayan yoi Satade siya Yudiya ali sabati, kabo topwaoli
lalakili yo Palisi silau Pailato koina. 63 Siwalolau koina siwaloba,
“Taubala, kanuwatu-kalatan tomwakomwakota bwaite esana Yeisu,
saugana meyawasina koina iba, ‘Kaliyate yaiyona imwawasi kabo
kani yatoloyoi.’ 64 Mwa nuwanuwamai kuwalo tokaleyayao silau salai
sigitekalatan kanasiga kaliyate yaiyona imwawasi, tem nige tagiginauli
besiele kisi ana tobenaliyao silau, yona sikalai yo siwalo tomo kolili
yakato itoloyoiko. Kabo walo mwakomwakota bwaite kani idebalala yo
ilalaki, nige besiele baguna.” 65 Pailato iwalo topwaoli lalakili yo Palisi
kolili iba, “Inamwanamwa, yagu tokaleyayao tupwali wakalaili kwalau
kwapeili salai mena sigitekalatan namwanamwai.” 66 Kabo silau maina
yabo sikalai vekune sipan-kalatan, ali kilakilala, mwa tokaleyayao sipeili
salai mena sigitekalatan namwanamwai.

Yeisu itoloyoi boita mena
(Malika 16:1-10; Luka 24:1-12; Yoni 20:1-10)

28 1 Yudiya ali sabati imwawasi kabo wiki kana kaliyate
bagubagunana koina, malala kikiuna Meli Magidala me ana
waliesa sisulubon silau salai sabi gitaina. 2 Mwanikiniki lalakina inuku
kaiwena Yaubada ana anelose yabo ilobima bulibuli mena ilau salai
mena vekune iyatapipili-suwalan yo imiyasio pwatana mena. 3 Kana
koleya imayamayale besiele pigabu yo kana kaleko mayamayalesosina.
4 Tokaleyayao siya salai sigitegite-kalatan simatausisosi mwa sitabubu
kabo sibeku bwatano mena sitalu-kanitu besiele boiboitali.
5 Anelosene iwalolau sinesineone kolili iba, “Tabu kwamamatausi,
yakatai Yeisu kwaloyaloyai, iya siyakelose. 6 Iya nige imiyamiya
bwaite koina, itoloyoiko, besiele ana walo. Kwalaoma ana kaba miya
wagitai bwaite koina ikenokenoya. 7 Kabo mwayamwayau kwalau yo
ana tobenaliyao ali wasa kwaolegili kwaba, ‘Itoloyoiko boita mena,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ibagubaguna ilalau Galili. Bwaine koina kani wagitaiya.' Tawae
yawalowenako kolimiu kwanuwatu-kalatan." 8 Mwa sinesineone
mwayamwayau salai silogabaen, simatausi yo tabe me ali yaliyaya, kabo
sisagena mwayamwayau silau na ana tobenaliyao ali wasa siwolegili.
9 Silaulau kamwasa mena kabo Yeisu ilobaili iwaloba, "Kagutoki komiu."
Silaoma sitalupwaopwaom kaena sikabikalatan kabo sipwalou koina.
10 Yeisu iwalolau kolili iba, "Tabu kwamamatausi. Kwalau kaukavao ali
wasa kwaolegili yakato silau Galili na bwaine koina kani sigitaiyau."

Topwaoli lalakili salai kana togitekalatan siyamaisali yakato wasa-mwakomwakotane siwalowen tomo kolili

11 Sinesineo silalau kamwasa mena kabo tokaleyayao tupwali siya salai
kana togitekalatanwo sipileyoi silau Yelusalema, mwa ginauli meuloina
bwaite iyawatagili siyawasayan topwaoli lalakili kolili. 12 Topwaoli
lalakili mekalikavao Yudiya ali tobagunao silogogo, ali loina yabo
siginauli kabo mane lalakina siwolena tokaleyayaone kolili, 13 mwa
siwalolau bwaite besiele siba, "Kwawalolau tomo kolili kwaba, 'Boniyai
mena kakeno-mateko na tobenaliyao silaoma Yeisu yona sikewali.'
14 Tem wasane bwaite Pailato ibenalan kani kabo kawalo yakato nige nae
yabo imiyamiya ami dedei mena tabu imumunamunai kolimiu." 15 Kabo
tokaleyayao mane sikalai yo siginauli besiele topwaoli lalakili ali walo-
mwakomwakota kolili. Na tomo Yudiya walo mwakomwakota bwaite
siyadebalala kanasiga kabona, yakato Yeisu ana tobenaliyao silaoma yona
sikewaliyako.

Yeisu ana tobenaliyao iyawasali na wasana siyawasayan
(Malika 16:14-18; Luka 24:36-49; Yoni 20:19-23; Apositolo 1:6-8)

16 Tobenaliyao yoli ileben silau Galili koya bwaite tauna kona Yeisu
iwalowen kolili. 17 Saugana sigitai sipwalou koina na tupwali me ali
nuwa-labulabui. 18 Kabo Yeisu ilaoma salili mena kabo iwalo kolili iba,
"Loina yo kaiwe meuloina, bulibuli mena yo yanuwa yaulina mena,
Tamagu iyeyamako koliyau. 19 Koinaele kwalau tomo dedei meuloina
kolili kwayanuwabuili simeli na kwayababitaisoli Tamala esana mena
yo Natuna yo Yaluyaluwa Tabuna yo, 20 besiele tabe loina meuloina
bwaite yawalowen kolimiu kwayakayakataili na simuliya. Walo yawasosi
yau mekamikava sauga meuloina kanasiga yanuwa yaulina ana kaba
mwawasi."

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu wasana namwanamwana

Malika

ana lelelele

Walo bagubagunana

Malika, esana yaboyoi siba Yoni Malika, iya Banabasi nubaina (Kolose 4:10) na wasana imiyamiya saugana iya mekanakavao Paulo yo Banabasi paisowa tupwali siginaulili (Apositolo ali paisowa 12:25, 13:5 yo 13, 15:3-39, 2 Timoti 4:11). Ekalesiya kalona mena tolelelele bagubagunali tupwali siba yakato kani Yoni Malika ilau Loma mekanakava Pita simiyamiya (1 Pita 5:13). Mwa siba Malika Yeisu ana paisowa yo ana yakayakatai wasana ikalaiya Pita koina kabo buki bwaite ilele. Kabo kana koleya besiele Malika Yeisu wasana ilele Loma tomoliyao tomeliwo kaiweli.

Nuwatu lalakili Malika ana buki koina bwaite besiele. Yeisu iya Tokaiwe, ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili, tomo iwoisili, yaluyaluwa biki itao-yawatagilagili yo tomo ilivasili ali naenaena koina.

Yoni Toyababitaiso ana katububu Yeisu ana laoma kaiwena besiele palopita Aiseya ana walo-masala
(Madiu 3:1-12; Luka 3:1-18; Yoni 1:19-28)

1 [1]Bwaite wasa namwanamwana Yeisu Keliso Yaubada Natuna wasana
ana kaba tubu. [2]Baguna palopita Aiseya ilelelele Yaubada ana walo
iwalo-masalagili iwaloba, “Bwaite yagu tosagenawasa yayawasa ibagunawa
na kaiwem kamwasa isepa.” [3]Yo dedeine dekawa ule bwagabwaga mena tomo
yabo kainana lalakina koina iyogayoga iwaloba, “Wakatububu Guyau ana
laoma kaiwena. Ana kamwasa kwasepa yo kwayadudulai.” [4]Mwa koina Yoni
Toyababitaiso ilaoma dedeine dekawa ule bwagabwaga mena iguguye tomo
kolili iba, “Mumugamiu naenaeli kolili kwanuwabui na yayababitaisomiu
na Yaubada ami pwanoli inuwatu-pwaikili.” [5]Tomo meuloili dedei Yudiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo yanuwa Yelusalema koina silaoma na tem Yoni ana guguye sibenalan.
Mumugali naenaeli siwalo-masalagili na sibabitaiso waila Yolidan koina.
6 Yoni kana kwama ebaebai kameli wiyana yo kana wakisowa bulumakau
kwapina. Yo ana kaba kekan mwalimwali yo kamwakamwa. 7 Yoni iguguye
iba, “Iya muli mena ilalaoma ilalaki-gabaegau nige ilolonamwayagau
kaena mena yapwalou yo kaekaena kana suma yalivasi. 8 Yau waila mena
yayababitaisomiu na iya kani Yaluyaluwa Tabuna koina iyababitaisomiu.”

Yeisu ana babitaiso
(Madiu 3:13–4:11; Luka 3:21-22; 4:1-13)

9 Sauganane koina Yeisu yanuwa Nasaleta ilogabaen, bwaine dedei
Galili, na ilaoma yo Yoni Yeisu iyababitaiso waila Yolidan koina. 10 Yo
Yeisu waila mena igayosaema yo igitesae bulibuli mena igitai bulibuli
itasoke na Yaluyaluwa Tabuna kana gite besiele bunetutu ilobima koina.
11 Yo kaina yabo ilobimaya bulibuli mena iba, “Kowa Natugu yamulolo
lalakina koliwo yo kaiwem yayaliyaya lalakina.”

Seitani Yeisu iwoyai

12 Kabo Yaubada Yaluyaluwana Yeisu iyawasa ilau dedei ule
bwagabwaga leleyanna yo wedowedolina koina. 13 Kaliyate poti (40)
kaloli mena Seitani Yeisu iwoyawoyai. Dedeinane koina ebaebai
sokasokaliyao simiyamiya na aneloseyao silaoma yo Yeisu sisagui.

Togomana yoli esopali Yeisu iyoganli
(Madiu 4:12-22; Luka 4:14-15; 5:1-11)

14 Na Yoni ana lusae deli mulina mena Yeisu ilau Galili dedeina mena yo
wasa namwanamwana Yaubada kaiwena iguguyeyan, iba, 15 “Sauga ilaomako
na Yaubada ana kaba loina iyaele salimiu mena. Ami paisowa naenaeli
kolili kwanuwabui na wasa namwanamwana kwameliyan.” 16 Sauganane
Yeisu Kalita Galili busu galagalana mena iyonayona togomanao yoli labui
mekanakava igitaili, Saimoni yo kanakava Anidulu, ali yagida sigalagalayan
kalita mena. 17 Yo Yeisu iyoganlima, iba, “Kwalaoma kwamuliya koliyau na
yayakataimiu na komiu kwaemala tomo kali togomanao.” 18 Kabo ali yagida
silogabaegili yo Yeisu simuliya. 19 Yo tabe iyonalau yoi tupwana kabo Yemesa
te Yoni igitaili, siya Sebedi natunao, waga mena ali yagida sisaisaili. 20 Kabo
sauganane koina iyoganlima, na tamali me ana topaisowao silogabaegili waga
mena na Yeisu simuliya.

Yeisu yaluyaluwa biki itao-yawatagilagili kabo tomo ana kaiwe sigitai
(Luka 4:31-37)

21 Yeisu me ana bodao silaoma yanuwa Kapeneomi koina Sabati koina
kabo Yeisu ilusae nume tapwalolo mena yo ana yakayakatai iyatubu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Tomo meuloili kateli sipitali ana yakayakatai kaiwena na siba,
“Yakayakatai bwaite idudulai yo kaikaiwena na nige besiele loina kana
toyakayakatai ali yakayakatai.” 23 Na nume tapwalolone kalona mena
tomo yabo imiyamiya iya yaluyaluwa biki ilusae koina kabo tomone
Yeisu koina iyoga iba, 24 “Yeisu, game Nasaleta, tawae kaiwena kulaoma
kolimai? Gubesi, yakato kusiba-yanaemai? Yakataiwo, kowa Tabutabum
Yaubada koina kulaoma.” 25 Na Yeisu iyokoiyan iba, “Kumwanou na
kuyawatagilima tomone koina.” 26 Kabo yaluyaluwa bikine tomone inukui
me ana kaiwe yo iyawatagili me ana wui tomone ilogabaen. 27 Tomo
meuloili kateli sipitali yo siba, “Tawae bwaite? Bwaite yakayakatai
waluwaluna, tomone ana loina mena yaluyaluwa biki iloinayagili na
siobigai.” 28 Kabo Yeisu wasana siyadebalala dedei Galili meuloina koina.

Yeisu tokasiebwao iwoisili
(Madiu 8:14-17; Luka 4:38-41)

29 Saugana sikaisuluma nume tapwalolo mena Yeisu me ana tobenaliyao
mekalikavao Yemesa te Yoni silodudulai silau Saimoni yo Anidulu ali nume
mena. 30 Saimoni bwasiyana ikenokeno yona iwedowedoli me ana kasiebwa,
kabo Yeisu nuwana mena sipei tokasiebwane kaiwena. 31 Yeisu ilusae koina
yo nimana mena ikabilau ikeleyatolo yo ana kasiebwa imwawasi kabo
sinene itolo yo ilau na kali ipaisowai. 32 Dabwelo isuguko kabo tomo ali
tokasiebwao yo tabe siya yaluyaluwa biki kolili sikalailima Yeisu koina.
33 Na siya yanuwane tomonliyao meuloili silogogoma numene manna mena
sitotolo sigitagitai Yeisu ana paisowa. 34 Yeisu tokasiebwao sibaibaiwa
kali kasiebwa uloili uloili iwoisili. Tabe yaluyaluwa biki sibaibaiwa itao-
yawatagilagili. Nige itatalam siedeedede kaiwena sikatai yaiya iya.

Kawanoi mulina mena nuwatu ilaoma koina kabo ilau itakikili
(Luka 4:42-44)

35 Malala boniboniyaina Yeisu itolo numene ilogabaen ilau kwabu
mena ibomamo imiyamiya na ikawakawanoi Yaubada koina. 36 Saimoni
mekanakavao nume mena sikaisulu silau Yeisu siloyaloyai. 37 Kabo silobai
siwalolau koina siba, “Tomo meuloili siloyaloyaiwo.” 38 Yeisu iwaloba,
“Talau yanuwa tupwaliyao kolili na tem tabe yaguguye bwaine koina.
Kaiwena mwa yalaoma yanuwa yaulina mena.” 39 Kabo Galili dedeina
meuloina itakikilan ali nume tapwalolo kolili iguguye yo yaluyaluwa biki
tomo kolili simiyamiya itao-yawatagilagili.

Yeisu tolepelo yabo iwoisi
(Madiu 8:1-4; Luka 5:12-16)

40 Kabo tolepelo yabo ilaoma Yeisu koina tutulina italusakonayan yo
ikawanoi iba, “Tem am nuwatu besiele, ukwabi-namwanamwaiyau.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

41 Yeisu tomone ikatekamkamna-yani yo nimana iyagayan ikabitonan
yo iba, “Yagu nuwatu besiele, kunamwanamwa.” 42 Kabo tomone ana
lepelo imwawasi yo inamwanamwa. 43 Na Yeisu tomone iyawasa ilau
yo iwalokausi iba, 44 “Tabu yaiya yabo koina kuwawalo-masalagau na
kududulaimo kulau topwaoli koina kuyakenayagiwo. Imwawasi am
pwaoli ukwalai besiele kala loina Mosese koina ilaoma na ugabu. Am
paisowane koina kani tomo sikataiwo yakato kunamwanamwako.” 45 Na
tolepelone Yeisu ana walo nige imumuliya. Iyawatagili ilau tomo kolili
yo tawae Yeisu ipaisowai koina ali wasa iwolegili. Mwa koina Yeisu nige
sowasowana ilomayale yanuwane kolili na ilau paepaeli bwagabwaga
mena imiyamiya. Na iyamo tomo dedei meuloili kolili silau koina.

Yeisu tobelu yabo iwoisi
(Madiu 9:1-8; Luka 5:17-26)

2 1 Kaliyate tupwaliyao simwawasi kabo Yeisu ipileyoi Kapeneomi.
Tomo meuloili wasana sibenalan yakato ipileyoimako. 2 Mwa boda
lalakina ana nume kalona siloyapowon nige kaba miya yabo. Tabe besiele
ganamuli mena. Kabo Yeisu iguguye meuloili kolili. 3 Tomo tupwaliyao
silaoma tobelu yabo sikewai-yama, kana tokayale yoli esopali. 4 Sitonan
yakato tem tobelune siluseyan Yeisu koina na nige sowasowali kaiwena
boda ilalakisosi. Mwa sikewai simwalisae nume pwatana mena kabo
katoi sisoke-gwaligwali gula siginauli na tobelune me ana kaba keno
siyalawe-lobiyen Yeisu manna mena sipei. 5 Yeisu tomone ali meli
igitai kabo tobelune koina iwaloba, “Natugu, am naenaena meuloili
yanuwatu-pwaikili.”
6 Na tupwali loina kana toyakayakatai Yeisu salina mena simiyamiya
ana walo sibenalan na sibomamo kateli mena sinuwanuwatu bwaite
besiele, 7 “Tomone ana walo nige inanamwanamwa. Iya nuwanuwana
itonatonan tem esana ikeleisinan Yaubada mekanakava. Kaiwena
nige yabo yaiya sowasowana tomo ali pwanoli inuwatu-pwaikili,
Yaubadamo sowasowana.” 8 Na Yeisu ali nuwatu ikatailiko mwa iwalo
kolili iba, “Tabu nuwatune naenaeli katemiu mena kwanuwanuwatuili.
9 Imalamalae tem tobelune koina yawaloba, ‘Am naenaena meuloili
yanuwatu-pwaikili’ kaiwena bwaimwa nige mwalimwaline koliyau tem
nige itotolo. Na iyamo tem yawalo koina, ‘Kutolo am kaba keno ukwalai
yo kulau’ na nige itotolo kani yamwalimwaline lalakina. 10 Nuwanuwagu
wakatai Tomo Natuna me ana loina yanuwa yaulina mena sowasowana
tomo ali pwanoli inuwatu-pwaikili.” Mwa Yeisu iwalo tobelune koina,
11 iba, “Yau bwaitete yawalo koliwo, kutolo yo am kaba keno ukwalai
yo kulau am yanuwa mena.” 12 Kabo itolo, ana kaba keno ikalai na boda
manli mena ikaisulu. Boda meuloili kateli sipitali na Yaubada sitobalan
siwaloba, “Yawasosi, nige sauga yabo ginauli bwaite besiele tagigitai.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu Libai iyogan
(Madiu 9:9-13; Luka 5:27-32)

13 Yeisu iyawatagiliyoi ilobi Galili dekawana mena imiyamiya. Kabo
boda lalakina silogogoma mwa iyakayakatai kolili. 14 Ana yakayakatai
imwawasi kabo ilalau yo takesi totano yabo igitai ana kaba paisowa
mena imiyasio imiyamiya. Tomone esana Libai na tamana Alipio. Kabo
Yeisu iwalolau koina iba, “Libai, kulaoma kumuliya koliyau.” Kabo Libai
itolo yo Yeisu imuliya. 15 Yeisu me ana tobenaliyao silau Libai ana nume
mena yo bwaine koina sikekan mekalikavao takesi kana totanoyao yo
tonaenaeli. Ali boda ilalaki kaiwena sibaibaiwa Yeisu simulimuliya. 16 Na
tupwali loina kana toyakayakatai, siya Palisiyao yawasosi, Yeisu sigitai,
tonaenaeli yo takesi totano mekanakavao sikekan toyawa. Siwalo ana
tobenaliyao kolili, siba, “Tawae kaiwena takesi totano yo tonaenaeli
mekanakavao sikekan toyawa?” 17 Yeisu walo bwaite ibenalan yo iwalo
kolili iba, “Tokasiebwao nuwanuwali towoiwoisi, namwanamwali nige
nuwanuwali. Na yau yalaoma yanuwa yaulina mena nige todudulai
kaiweli. Yalaoma tonaenaeli sabi yoganli na simuliya koliyau.”

Yeisu ana yakayakatai yo Yudiya mumugali nige sitotoyatoyawa
(Madiu 9:14-17; Luka 5:33-39)

18 Na Yoni ana tobenaliyao yo tabe Palisiyao meuloili guliyam
sikalakisiyeyan bwaimwa kekan silopei kaliyate isa besiele Yudiya
mumugali. Tomo tupwaliyao silaoma Yeisu koina siwaloba, “Ugitai,
Yoni ana tobenaliyao yo tabe Palisiyao ali tobenaliyao guliyam
sikalakisiyeyan. Na am tobenaliyao nige sigiginauli besiele.” 19 Kabo
Yeisu kainali iyamaisa walo kobwaibwaili mena iba, “Nige sowasowana
kasole kana tomanmanbubu guliyam sikalakisiyeyan tem kasole tauna
mekalikava simiyamiya. Kaiwena saugana kasole tauna mekalikava
meuloili sikekan yo siyaliyaya. 20 Na sauga ilalaoma kasole tauna
kani sikele-gabaen kolili,[a] kabo kaliyatenane koina kani guliyam
sikalakisiyeyan nuwanae kaiwena. 21 Yo tabe nige sowasowana tomo
yabo kaleko waluwaluna tupwatupwana kwama beyabeyana koina
ibwalui. Tem iginauli besiele, kaleko waluwaluna kani itabelulun kaleko
beyabeyana koina na itaigali lalakina. 22 Tabe, nige sowasowana tomo
yabo wain waluwaluna isuwai kwapi kaba suwe beyabeyali kolili.
Tem iginauli besiele, kani wain waluwaluna isese isae na koina wain
kwapi kaba suwene iyuigali yo wainne yo kwapi kaba suwene labuine
sisibayanaeli. Bwaite nigele. Wain waluwaluna isuwai kwapi kaba suwe
waluwaluli kolili.”

---

a 2:20 Yeisu kana kabikalatan kaiwena iwalowalo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu iya Sabati kana Guyau
(Madiu 12:1-8; Luka 6:1-5)

23 Sabati yabo koina Yeisu me ana tobenaliyao silalau yo tano
yabo koina siyawatagili kabo tobenaliyao witi kanna sikibwa na
silolokekakekan. 24 Palisiyao tobenaliyao sigitaili kabo siwalolau Yeisu
koina siba, “Ugitai, am tobenaliyao ala Sabati kana loina silikwai.”
25-26 Kabo Yeisu kainali iyamaisa, iwaloba, “Tomala Deibida edeededena
nige kwanunuwatu-kalatan saugana me ana eliyamwao siguliyam yo
nuwanuwali kan tem sikan. Yo sauganane Ebayada topwaoli lalakina
ana sauga mena, Deibida ilau ilusae Yaubada ana Nume Tabu mena, yo
beledi yakayakasisina ikalai ikan. Yo tabe Deibida tupwana iwolena ana
eliyamwao kolili. Na wagitai. Buki Tabu nige Deibida ikakawa-naenae-
yani loinane ana likwaina kaiwena. 27 Yaubada Sabati iyamayale tomo
kaiweli, na nige iyayamayaleli Sabati kaiwena. 28 Na Tomo Natuna iya
ginauli meuloina kana Guyau yo tabe besiele Sabati kana Guyau.”

Gamwapakiki Sabati kana loina kaiwena ilaulau
(Madiu 12:9-14; Luka 6:6-11)

3 1 Sauga yabo koina Yeisu ilusae nume tapwalolo mena kabo bwaine
koina tomo yabo nima belubeluna ilobai. 2 Tomo tupwaliyao
nuwanuwali Yeisu kaba yakewaina yaina yabo silobai na tem Yeisu
siyakewai mwa koina sigitegite-namwanamwai tem tomone iwoisi Sabati
mena. 3 Yo Yeisu iwalolau tomone koina iwaloba, “Kutolo kusaema, tomo
meuloili manli mena.” 4 Yo Yeisu ineli kana toyakewaone kolili, iwaloba,
“Toisabo paisowa ilonamwayagila Sabati koina, namwanamwa tapaisowai
o naenaena tapaisowai? Tomo yawasina talebo o taunuyamate?” Na
iyamo nige kainali. 5 Kabo Yeisu me ana munamunai igitekeikeile
kolili igitaili kateli sikololo. Ali yauyaule kaiwena me ana nuwapolowe
kabo iwalolau tomone koina iba, “Nimam kutu.” Kabo nimana itu yo
inamwanamwa. 6 Mwa koina Palisiyao me ali mwalimwaline yo tabe me
ali munamunai siyawatagili yo Elodi ana bodao mekalikavao siloiloina
gubesi na Yeisu siunuyamate.

Yeisu wasana ilalaki tomo yo tabe yaluyaluwa biki kolili

7 Yeisu me ana tobenaliyao silobi Kalita Galili yo boda lalakina
siyamuli-kusulili. 8 Tomo meuloili Yeisu ana paisowa wasana sibenalan
kabo silaoma koina siya silaomaya Yudiya dedeina mena, Yelusalema
taon, yo dedei Idumeya yo Waila Yolidan dedei yabo mena yo dedei
Taiya yo Saidoni kolili. 9 Kaiwena boda ilalakisosi mwa iwalolau ana
tobenaliyao kolili, waga yabo sinonowai na koina simwalisae tabu tomo
siyetupatupa koina. 10 Siya tokasiebwao sitonatonan nuwanuwali tem

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu sikabitonan na sinamwanamwa kaiwena wasana sibenalanako tomo
sibaibaiwa tauna kona iwoisili. 11 Yo siya tomoliyaone yaluyaluwa biki
silusae kolili saugana Yeisu sigitai sibeku sitalupwaopwaom manna mena
na siyogayoga siba, “Kowa Yaubada Natuna.” 12 Kabo Yeisu iyokoiyagili
iwaloba, “Tabu kwayogayoga mayale yakato yau Yaubada Natuna.”

Yeisu yoli tuwelo igitesipwaili
(Madiu 10:1-4; Luka 6:12-16)

13 Yeisu isae koya mena kabo tomo siya igitesipwaili iyoganli silaoma
koina. 14 Yoli tuwelo igitesipwaili yo iwalo kolili, iba, “Esamiyao apositolo.
Nuwanuwagu komiu te yau tamiyamiya na yayawasamiu kwalau
waguguye, 15 yo tabe kaiwe mena yaluyaluwa biki tomo kolili kwatao-
yawatagilagili. Bwaite kaiwena yagitesipwaimiu.” 16 Siya yoli tuwelone
esaliyao bwaite, Saimoni iya esana ipei Pita, 17 Yemesa mekanakava Yoni,
siya Sebedi natunao Yeisu esali ipeili Bowanage bwaite kana bui tutu
natunao kaiwena siya towalo bagubaguna yo tomunamunai, 18 Anidulu,
yo Pilipi, Batolomiu yo Madiu bwaimwa Libai, yo Tomasi, Yemesa yabo
Alipio natuna yo Tadiyasi yo Saimoni iya ilaomaya boda Selot[b] kolili, 19 yo
Yudasa Isikaliota iya naga Yeisu iwalo-masalan yo italamwan toloinao
nimali mena.

Yeisu yo Bielisibubi
(Madiu 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)

20 Yo muli mena Yeisu ilau ilusae nume mena yo boda lalakisosina
silogogoma kabo nige sowasowana Yeisu me ana tobenaliyao sikaiyawasi
na sikekan. 21 Yeisu ana susuyao sibenalan yakato iya nige ikakaiyawasi
mwa silau sabi yoganna kaiwena tomo siwalowalo yakato ikabaleya.
22 Loina kana toyakayakatai tupwaliyao silobimaya Yelusalema siba,
“Tomo bwaitete Bielisibubi ilusae koina yo ana kaiwe mena yaluyaluwa
biki itao-yawatagilagili.” 23 Kabo Yeisu boda iyoganlima yo walo
kobwaibwaili mena iwalo kolili, iwaloba, “Seitani nige sowasowana iya
ana bodao itao-yawatagilagili. 24 Tem kaba loina koina tomo siyakasali
na sibomamo siekalekaleya-yagili naga kaba loinane ibeku. 25 Tabe
tem susu yabo na siwalei na sibomamo siekalekaleya-yagili naga kani
sibeku. 26 Seitani yo ana bodao besiele, tem mekanakavao sibomamo
siekalekaleya-yagili naga ali kaba loinane sibeku yo simwawasi. 27 Seitani
iya besiele tomo kaikaiwena. Nige sowasowana tomo yabo ilusae
tokaikaiwene ana nume mena yo ana gogo ikalaili, awa? Na tem baguna
tokaikaiwene tapan-kalatan kabo sowasowana ana nume mena talusae

---

b 3:18 Boda esali Selot nuwanuwali Loma tomoliyao sitawoili Yudiya kalona mena. Na Balabasi iya Selot yabo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na ana gogo takewalili. 28 Yawalo yawasosi kolimiu, yakato tomo ali
pwanoli yo ali walo naenaena meuloina Yaubada kani inuwatu-pwaikili.
29 Na iyamo tem tomo yabo Yaluyaluwa Tabuna ikawa-naenae-yani,
Yaubada kani nige sowasowana inuwatu-pwaiki kaiwena tomone pwanoli
miyamiya yaina iginauli." 30 Yeisu walone bwaite iwalowen kolili kaiwena
siya ali edeedede koina siwalo yakato yaluyaluwa biki ilusae koina.

Yaiya tem Yaubada ana nuwatu ipaisowai iya Yeisu ana susu
(Madiu 12:46-50; Luka 8:19-21)

31 Kabo Yeisu sinana yo kanakavao siyawatagilima. Sitolo nume
ganamulina mena yo walo siyawasa na yakato Yeisu iyawatagilima kolili.
32 Yo boda lalakina Yeisu simiya-takikilan siwalolau koina siba, "Sinam yo
kamkavao siyaele ganamuli mena nuwanuwali kowa." 33 Yeisu iwalolau
kolili iwaloba, "Yaiya sinagu yo analiyao kaukavao?" 34 Yo siya simiya-
takikilan simiyamiya imankulakulaili yo iba, "Bwaite siya sinaguwao yo
kaukavao. 35 Yaiya tem Yaubada ana nuwatu ipaisowai iya kaukava yo
dugu yo sinagu."

Patu toyasulu kana walo kobwaibwaili
(Madiu 13:1-9; Luka 8:4-8)

4 1 Sauga yabo mena Yeisu iyatubu iyakayakatai Kalita Galili papalina
mena. Kabo boda lalakisosina sitolo-takikilan mwa waga yabo
koina imwalisae yo imiyasio. Na wagane ipoupouli kalita mena yo tomo
meuloili siyaele dekawa mena ana yakayakatai sibenabenalan. 2 Na
Yeisu ginauli meuloina iyakataili walo kobwaibwaili mena iwaloba,
3 "Kwabenali, tomo yabo ilau tano mena patu iyasululi sabi kuma.
4 Saugana patu iyasululi, tupwali sitalu-suwala silau kamwasa mena yo
man silobi yo sikanli. 5 Tupwaliyao sitalu-suwala mala vekuveku koina
yo sikin mwayamwayau kaiwena bwatano kikiuna, 6 na iyamo saugana
dabwelo itunsae witi kinna igabuli yo siweweka kaiwena lamli nige
bwatano tulutuluna silolobai. 7 Tupwaliyao sitalu-suwala samasamali
luwali mena na samasamali sikin yo witi kinna sipanyamateli koina
witi nige siuuwe. 8 Yo tupwaliyao patune sitalu-dudulai bwatano
namwanamwana koina yo sikin silalaki na siuwe tupwana teti (30) yo
sikisti (60) yo andeledi (100)." 9 Saugana Yeisu ana edeedede iyemwawasi
iwaloba, "Tem metenamiu walo bwaite kwabenalan."

Walo kobwaibwaili yaina bwaite
(Madiu 13:10-17; Luka 8:9-10)

10 Saugana Yeisu ibomamo imiyamiya kabo yoli tuwelo yo tomo
tupwaliyao mekalikavao silaoma yo Yeisu koina sikawanoi tem ana
walo kobwaibwailine ilivasi kolili. 11 Kabo iwalo kolili iwaloba, "Komiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada ana kaba loina kana nuwatu wadawadamna iyeyawako kolimiu
na siya nige ala bodao kalona mena simiyamiya walo kobwaibwaili
mena yaedeedede kolili, 12 na bwagana ‘Simanman-kulakula na iyamo
nige sigigitai yo sibenabenali na iyamo nige sikakatai. Temga sikatai yo
sinuwabui Yaubada koina kani ali pwanoli inuwatu-pwaikili.’ ”

Walo kobwaibwaili patu kaiwena kana livasi
(Madiu 13:18-23; Luka 8:11-15)

13 Yo Yeisu iwaloyoi kolili, iba, “Tawae kaiwena walo kobwaibwaili
bwaite kana katai nige wakakatai? Tem walo kobwaibwaili bwaite kana
dudulai nige wakakatai gubesi sowasowamiu kani walo kobwaibwaili
tupwaliyao wakataili? 14 Toyasulu bwaimwana wasana namwanamwana
iyasulu. 15 Tomo tupwaliyao besiele bwatanone kamwasa mena.
Saugana siya wasana namwanamwana sibenalan mwayamwayau
Seitani ilaoma yo walone kolili ikelegabaen. 16 Yo tomo tupwaliyao
siya besiele patu bwatano mala vekuvekuna koina sitalu, kaiwena
wasana namwanamwana sibenalan yo mwayamwayau sikalai sipei
kateli mena me ali yaliyaya. 17 Na iyamo wasana namwanamwana
nige sinunuwatu-kalatan kaiwena lamli nige silolobi namwanamwa
kabo sauga kubwakubwana koina simwawasi. Saugana tem kololo yo
kamkamna silobai wasana namwanamwana kaiwena mwayamwayau
silosuwala. 18 Tomo tupwaliyao siya besiele patu samasamali kolili sitalu
kaiwena wasana namwanamwana sibenalan, 19 na iyamo yanuwa yaulina
kana polowe yo wasawasa kana mwakota yo gogo kali nuwanuwatu
kaiweli siloyapowonli na wasana namwanamwana sipanyamate na
nige sowasowana iuwe. 20 Na tomo tupwaliyao besiele patune bwatano
namwanamwana koina sitalu kaiwena wasana namwanamwana
sibenalan, sipei kateli mena na wasane namwanamwanane iuwe kanna
tupwana teti (30), tupwana sikisti (60), tupwana andeledi (100).”

Kaba gite mayale kaiwena
(Luka 8:16-18)

21 Yeisu iwaloyoi kolili iwaloba, “Tem mayale tagabu takalaiyama,
gubesi, tapei gulewa yaulina mena o kaba keno yaulina mena?
Nigele, tapei ana kaba take koina. 22 Naga ginauli wadawadamna ipei-
yawatagilan yo tabe ginauli sumasumana naga isoke-gabaen mayale
mena. 23 Tem metenamiu walo bwaite kwabenalan.” 24 Yo tabe iwaloyoi
kolili iba, “Tawae kwabenalan kwanuwatu namwanamwa kaiwena.
Mumugane waginaginauli kamikavao kolili kani Yaubada iginauli
kolimiu besiele na iyamo ietulanyoi kolimiu. 25 Yaiya me ana katai
Yaubada kaiwena Yaubada kani ietulan. Yo yaiya nigele koina na tawae
kikiunamo koina Yaubada kani ikelegabaen.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Walo kobwaibwaili witi patuna ana kin kaiwena

26 Yo Yeisu iwaloyoi iwaloba, “Yaubada ana kaba loina besiele tomo yabo witi
patuna iyasululi ana tano mena. 27 Iboniyai tomone ikeno yo kaliyate itolo na
patune sikinkin nige ikakatai gubesi ali kinkin. 28 Baguna patune iboma ikin
bwatano mena kinna itupasae yo muli mena liguna ipei yo iuwe. 29 Saugana
kanna imatuwa ana kelepa ikalai ilau witi itomli kaiwena kelikeli kana sauga.”

Walo kobwaibwaili patu kikiuna kaiwena
(Madiu 13:31-32,34; Luka 13:18-19)

30 Yeisu iwaloyoi iwaloba, “Tawae tem tawalowen Yaubada ana kaba
loina gubesi kana koleya? Toisabo kaba gite tawalo-lawani na koina
sikatai? 31 Bwaite besiele, mayau ketabu koina yawalo-lawani kaiwena
ketabu patuna ikikiusosi, 32 na tem takumai na ikin iyamala mayau
lalakisosina yo lagalaganao silalaki mwa lolonna mena man sikabinoi.”

Yeisu ana walo kobwaibwaili meuloili waloli

33 Walo kobwaibwaili sibaibaiwa bwaite besiele Yeisu iwalowegili yo kolili
iedeedede tomo ali katai kana lalaki koina. 34 Iya sauga meuloina walo
kobwaibwaili mena iedeedede tomo kolili. Na iyamo tem sauganane sibomamo
me ana tobenaliyao walo kobwaibwaili kali katai meuloili ilivasili kolili.

Yeisu yaumai yo bagolu iloinayagili
(Madiu 8:23-27; Luka 8:22-25)

35 Kaliyatenane koina lolau molosi dabwelo isuguko Yeisu iyaele waga mena
kabo iwalo ana tobenaliyao kolili iba, “Takuke talopanaisi dedei yabo mena.”
36 Yo tobenaliyao tomo silogabaegili, yo silobi simwalisae wagane koina,
mekalikava sikuke. Mekalikavao waga tupwali sikuke toyawa. 37 Kabo wowoli
lalakina silobai yo tabe bagolu isuwesuwelikwa waga mena masa kikiunamo
waga ipowon yo isalili. 38 Yeisu waga talamuliyena mena kana kulule ipei
mwa ikenomateko. Ana tobenaliyao siyanoi siba, “Toyakayakatai, nige
kunuwanuwatu tem tasalili?” 39 Kabo Yeisu itolo yo iwalolau yaumai koina iba,
“Kulopei.” Yo iwalolauyoi bagolu koina iba, “Kudaumwali.” Yo yaumai ilopei yo
sowasowaga idaumwali. 40 Yo iwalo ana tobenaliyao kolili iba, “Tawae kaiwena
kwamatausi? Tomala iyaelemo naga kwamemeli?” 41 Yo tobenaliyao simatausi
lalakina yo siyenelineli-yagili siba, “Toisabo tomo bwaitete? Ginauli meuloina
kainana sibenalan yo tabe besiele yaumai yo bagolu.”

Yeisu tokabaleya yabo iwoisi
(Madiu 8:28-34; Luka 8:26-39)

5 1 Yeisu me ana tobenaliyao silopanaisi yo siulisi tomo Gelasa ali
dedei mena. 2-6 Saugana Yeisu ikaisuluma waga mena tomo yabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaluyaluwa biki koina igitai. Na tomone bwaite ana kaba miya veku
gulana mena, na nige sowana yabo ipan-kalatan bwagana tem seni
koina sipan. Sauga meuloina nimana yo kaena sipanli seni mena na
iyamo nimana mena iutusili yo seni kaena mena igoluli. Nige tomo yabo
kaikaiwena sowasowana ikabikalatan. Kaliyate yo boniyai ilolokeikeile
salai mena yo putete mena iyogayoga-keikeile yo veku matamatageli
ikalaili ibomayoi yona inigwanigwai. Kabo tomone kelamamalawe mena
isagenama Yeisu manna mena tutulina italu-sakonayan yo ipwalou.
7-8 Kabo Yeisu iwalo yaluyaluwa bikine koina iba, “Tomone bwaite
koina kuyawatagilima, kowa yaluyaluwa biki.” Mwa koina yaluyaluwa
bikine iyoga kaiwe iba, “Yeisu, Yaubada Tomiyasaesosi Natuna, tawae
nuwanuwam uginauli koliyau? Ukawalulu Yaubada esana mena na tabu
kuyayakamkamnayau.” 9 Yeisu ineli koina iba, “Kowa esam?” Kabo
kainana iyamaisa iba, “Yau esagu Boda kaiwena kabaibaiwa tomo bwaite
kalona mena kamiyamiya.” 10 Ikawanoi samasamalulu Yeisu koina yakato
tabu dedei bwaite koina imamalimaliu-wagili. 11 Na putetene salina mena
polo sibaibaiwa sidumudumuli. 12 Kabo yaluyaluwa bikine sikawanoi
Yeisu koina siba, “Kutalamwagimai na kalau kalusae polone kolili.”
13 Yeisu italam kabo yaluyaluwa bikine siyawatagili tomone koina yo silau
silusae polone kolili. Kabo polo gwauli kali baibaiwa tu tausani sisagena
silobi mala naenaena mena sibeku na sigalomwasi kalita mena.
14 Polo togitekalatan sisagena silau yanuwa lalakili yo yanuwa kikiuli
kolili yo ginauli meuloina siwalo-masalagili tomo kolili. Kabo tomo
meuloili silaoma na manli mena sigitai tawae iyawatagili. 15 Saugana
siyawatagilima Yeisu koina tomone sigitai, iya baguna yaluyaluwa
biki bodaliyao silusae koina, imiyasio imiyamiya mekana kwama
yo kulukuluna idudulaiko kabo meuloili simatausi me ali nuwa
pwanopwano. 16 Siya Yeisu ana paisowa sigitai siwalo-masala tomo
meuloili kolili tawae iyawatagili tokabaleyane koina yo siedeedede
gubesina polo siboita. 17 Kabo tomo meuloili siyatubu sikawanoi-
samasamalulu Yeisu koina tem ali dedeine ilogabaen. 18 Yeisu ana sauga
mwalisae tomone iya Yeisu iwoisi ilau koina ikawanoi tem mekanakava
silau. 19 Na Yeisu nige itatalam yo iba, “Kuvivila kulau am susuwo
kolili yo ali wasa kuwolena tawae Yaubada iginauli koliwo yo gubesina
ana katekamkamna koina iwoisiwo.” 20 Kabo tomone ilau Dekapoliya
bwaimwa esana labuina Yanuwa Sanaulu na iyatubu iedeedede tawae
Yeisu iginauli koina. Yo tomo meuloili sibenalan yo kateli ipitali.

Yeisu sinesineo labui iwoisili
(Madiu 9:18-26; Luka 8:40-56)

21 Yeisu me ana tobenaliyao sikuke silopanaisiyoima siulisi. Saugana
Yeisu ikaisulu busu galagala mena boda lalakina silaoma yo sitolo-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takikilan. 22 Tomo yabo esana Yailo, iya tapwalolo kana tobaguna yabo,
ilaoma. Saugana Yeisu igitai, ilau manna mena tutulina italu-sakonayan,
23 na ikawanoi samasamalulu iba, “Taubala, natugu sinena ana bolime
tuwelo ikasiebwa lalakina masa kikiunamo iboita. Nuwanuwagu talau
nimam kupei koina na inamwanamwa ana kaiwe ilobai.” 24 Kabo Yeisu
mekanakava silau. Yo boda lalakina simulimuliya na siyetubatubali.
25 Na bodane luwali mena sine yabo me ana kasiebwa, kwasine ididididi
bolime tuwelo na iyamo naga medidina. 26 Beyabeyana towoiwoisi
meuloili kolili ana mane meuloina iyemwawasi na kasiebwane nige
imwamwawasi, na kamkamna ietuetulan. 27-29 Saugana Yeisu wasana
ibenalan isaema mulina mena boda luwali mena, inuwanuwatu bwaite
besiele, “Tem kana kalekomo yakabitonan kani yanamwanamwa.” Kabo
sinene Yeisu kana kaleko ikabitonan. Sauganane koina kwasine ana didi
imwawasi yo kamnana ilotonan kana kamkamna yona mena imwawasiko.
30 Mwayamwayau Yeisu ilotonan ana kaiwe tupwana iyawatagili koina.
Itagelakeile yo bodane ineliyagili iba, “Yaiya kau kaleko ikabitonan?”
31 Ana tobenaliyao siwaloba, “Ugitaiyako boda siutu-takikilagiwo na kowa
kuneli, ‘Yaiya ikabitonagau?’ ” 32 Na iyamo Yeisu igitekeikeile na iloyaloyai
yaiya kana kaleko ikabitonan. 33 Sinene ikatai tawae iyawatagili koina yo
me ana matausi yo me ana tabubu ilaoma italumiyasio Yeisu manna mena
yo tawae iyawatagili koina yo tawae iginauli meuloina iwalo-masalan
Yeisu koina. 34 Yeisu iwalolau sinene koina iba, “Natugu, am meli iwoisiwo,
kulau me am yaliyaya. Kasiebwane kani nige ilalauyoiwa koliwo.”
35 Yeisu iyaelemo iedeedede sinene koina kabo tomo tupwali Yailo ana
nume mena wasa silawanama siba, “Natum iboitako. Nige sowasowana
toyakayakatai ana sauga kuyavenuwan.” 36 Yeisu tomone ali walo
ibenalan yo nige ana nuwatu ilalau kolili na iwalolau Yailo koina iba,
“Tabu ukakatewakaka na kumelimo koliyau.” 37 Yo Yeisu bodane ikausili
tabu silalau mulili mena bwaimwanamo ana tobenaliyao yoli yaiyona
mekanakavao Pita, Yemesa yo kanakava Yoni. 38 Saugana silaoma Yailo
ana nume mena Yeisu igitai tomo me ali nuwa pwanopwano. Sivalavalam
yo sitalatala-wauwau lalakina. 39 Yeisu ilusae yo iwalo kolili iba, “Gubesi,
tawae kaiwena kwavalavalam na kwatalatala-wauwau? Gamasinene nige
iboboita ikekenomo.” 40 Na Yeisu ana walo kaiwena simalumaluwan. Yo
Yeisu bodane itawoili siyawatagili ganamuli mena. Gamasine tamana
yo sinana yo tobenaliyao yoli yaiyona iyoganli na Yeisu mekalikava
silusae gamasinene ana biliutusi mena. 41 Yeisu gamasinene nimana mena
ikabilau iba, “Talita Kumi.” na kana bui “Gamasine, kutolo.” 42 Kabo
gamasinene boita mena itoloyoi yo ilokeikeile na kateli sipitali me ali
nuwapwanopwano. 43 Yeisu iwalo kolili iba, “Tabu yaiya yabo koina
kwawawalo-masala yagu paisowa bwaite kaiwena.” Kabo muli mena
iwalo kolili, “Gamasinene kana kwaolena.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tomo Nasaleta Yeisu sisikotanan mwa koina tupwaliyaomo iwoisili
(Madiu 13:53-58; Luka 4:16-30)

6 [1] Yeisu yanuwane ilogabaen yo me ana tobenaliyao sipileyoi iya
iboma ana yanuwa mena. [2] Sabati mena ilusae nume tapwalolo
mena yo iyatubu iyakayakatai yo tomo meuloili kateli sipitali ana katai
kaiwena yo siba, "Tomo bwaitete toweya koina ana sonoga ilobaiya na
gubesi tabe ginauli kaba nuwapwanopwano nimana mena ipaisowaili?
[3] Tomo bwaite iya tokamda. Iya Meli natuna yo kanakavao Yemesa,
Yosesi, Yudasa, Saimoni yo tabe dunao mekalakavao tamiyamiya." Mwa
koina tomo Nasaleta Yeisu sisikotanan. [4] Na Yeisu iwalo kolili, iwaloba,
"Tomo meuloili palopita siyakasisiyan na ana susuwo yo totounao yo ana
yanuwa tomoliyao siya nige siyayakasisiyan." [5] Bwaine koina Yeisu nige
sowasowana ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili bwaimwanamo
tokasiebwa tupwaliyaomo nimana ipei kolili na iwoisili. [6a] Yeisu katena
ipitali lalakina kaiwena nige simemeli koina.

Yeisu tobenaliyao yoli tuwelo iyawasali
(Madiu 10:5-15; Luka 9:1-6)

[6b] Kabo Yeisu itakikili yanuwa kolili tomo iyakayakataili. [7] Tobenaliyao
yoli tuwelo iyoganlima yo iyawasali labui labui silau. Yo tabe kaiwe
iwolegili mesabana sowasowali yaluyaluwa biki tomo kolili sitao-
yawatagilagili. [8] Kabo kali loina iwolegili iba, "Tabu ginauli yabo
wakakalai ami laune koina, tabu kanale nuwana tobwa, nuwana mane
poketi mena, bwaimwanamo ami sige nimamiu mena. [9] Yo kaemiu
kana suma kwalikwa na tabu kwama labui wakakalaili. [10] Tem toisabo
nume koina siyoganmiu na kwalusae numene koina kwamiya-taumana
kanasiga yanuwane kwalogabaen. [11] Tem yanuwa yabo tomoliyao
nige siyoyoganmiu ali nume mena tabe nige ami guguye sibebenalan
yanuwane kauna kaemiu mena wakotata-yagili na kwalogabaegili.
Tem bwaite kilakilalane sigitai kani sikatai Yaubada nige iyayaliyaya
kolili." [12] Yeisu ana walo iyemwawasi kabo tobenaliyao siyawatagili
silau na siguguye tomo kolili bwaite besiele siba, "Mumugamiu naenaeli
kwasikotanagili na kwanuwabui." [13] Yaluyaluwa biki sibaibaiwa tomo
kolili sitao-yawatagilagili yo tokasiebwa sibaibaiwa olo koina yoli mena
sisauli yo siwoisili na sinamwanamwa.

Elodi ibatoko Yeisu iya Yoni Toyababitaiso boita mena itoloyoima
(Madiu 14:1-12; Luka 9:7-9)

[14-29] Tauna kona Kin Elodi, Yudiya ali kin, kanakava Pilipi wainena
Elodiyasa ikwayai mwa ikasolanan. Kabo Yoni Toyababitaiso iwalo
Elodi koina iba, "Nige sowasowana kamkava wainena ukwasolanan."

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bwagana Yoni ana walo kaiwena nuwana ipwanopwanowan na Elodi nuwanuwana tem sauga meuloina ana walo meuloina ibenabenalan. Kaiwena ikatai Yoni iya tomo dudulaina yo Yaubada ana topaisowa yabo kabo iyakasisiyan. Na Elodiyasa imunamunai lalakina Yoni ana walo kaiwena mwa nuwanuwana Yoni iunuyamate. Elodi genuwana Elodiyasa Yoni iunuyamate mwa ana topaisowa iyawasali silau Yoni sikabikalatan, sipan yo sipei deli mena yo bwaine koina igite-kalatan. Mwa Elodiyasa nige sowasowana Yoni iunuyamate.

Na Elodi ana sauga kabi kaliyatena iyawatagili kabo Elodiyasa kamwasa inuwatu-lobai Yoni unuyamatena kaiwena. Sauga kabi kana nuwatu-kalatan kanna siginauli, yo tupwali taumana siyoganlima kekan kaiwena. Taumanaone siya toloinao lalakili gabeman koina yo tokaleyayao kali tobagunao na tupwali Galili dedeinao ali tautaubalao. Sauganane koina mekana taumanao sikekan, Elodiyasa natuna sinena ilusaema manli mena yo iselo. Ikabi-yaliyaya-yagili yo Elodi gamasinene koina iwalo iba, “Tawae nuwanuwam ukawanoiyan koliyau na yaeyawa.” Yo tabe iwaloyameli kawalulu mena iba, “Yawalo yawasosi koliwo tawae nuwanuwam kani yaeyawa bwagana tem yagu kaba loina tupwana ukawanoiyan.”

Yo gamasinene iyawatagili ilau sinana koina ineli iba, “Tawae yakawanoiyan?” Na sinana iba, “Ukwawanoiyan Yoni Toyababitaiso kulukuluna kaiwena.” Yo gamasinene mwayamwayau ipileyoi Kin koina iba, “Nuwanuwagu bwaite sauga Yoni Toyababitaiso kulukuluna kutom, gaeba mena kutauli na kuyeyama.” Elodi inuwa-polowe lalakina, na iyamo nige sowasowana isikote kisi imwalimwaline kaiwena iwaloyameli kawalulu mena taumanao manli mena. Kabo Elodi tounuyamate yabo iyawasa na ilau deli mena Yoni galogalona itom. Yo kulukuluna gaeba mena itauli, ikalaiyama gamasinene iwolena yo ikalai ilawan sinana koina. Yoni ana tobenaliyao ana boita wasana sibenalan kabo silaoma Yoni yona sikalai sipei salai mena.

Mulina mena Yeisu ana paisowa wasana idebalala kabo Kini Elodi wasanane ibenalan. Tomo tupwaliyao siwalo yakato Yeisu iya Ilaitiya yo tomo tupwaliyao tabe siwalo yakato iya palopita yabo besiele baguna palopitao. Na tupwaliyao yoi siedeedede siba, “Tomone bwaite nuwana iya Yoni Toyababitaiso, nuwana boita mena itoloyoima, kaiwena Yoni ana kaiwe iyaele koina yo bwaite kaiwena sowasowana ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili.” Saugana Elodi walone bwaite ibenalan iba, “Walo yawasosi, tomone bwaimwa iya Yoni Toyababitaiso baguna galogalona yatom na boita mena itoloyoima.”

Yeisu boda paibi tausan iyakanli
(Madiu 14:13-21; Luka 9:10-17; Yoni 6:1-14)

30 Yo siya tobenaliyao yoli tuwelo iyawasali tauna koina sabi guguye sipileyoima Yeisu koina ali paisowa yo ali yakayakatai meuloina siwalo-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

masalagili koina. 31 Boda lalakina silaolaoma koina yo tabe sipilepileyoi
na nige sowasowali sikaiyawasi yo sikekan. Mwa iwalolau kolili iba,
“Talau dedei paepaeli mena na tupwana wakaiyawasi.” 32 Mwa sibomamo
waga yabo koina simwalisae sikuke silau siulisi paepaeli bwagabwaga
mena. 33 Na saugana sikuke-yawatagili tomo sibaibaiwa sigitaili yo sikatai
yakato siya Yeisu me ana tobenaliyao. Kabo siya silaomaya yanuwa
mena kaeli mena sisagena silau siyawatagili baguna dedeine Yeisu me
ana tobenaliyao silalau koina. 34 Saugana siulisi Yeisu ikaisulu dekawa
mena yo boda lalakina igitaili yo ikatekamkamna-yagili kaiwena siya
besiele sipi nige kali togitekalatan. Mwa koina iyatubu iyakayakatai
ginauli sibaibaiwa kolili. 35 Yo lolau mena ana tobenaliyao silaoma koina
siwalo siba, “Taubala, dedei bwaite paepaeli bwagabwaga na iyaele
dabwelo isusugu. 36 Tem bodane bwaite kuyawasali silau yanuwane
salili mena sowasowali kali sigimwala.” 37 Na Yeisu iwaloba, “Komiu kan
kwaolegili sikekan.” Na ana tobenaliyao siwaloba, “Nige sowasowamai,
tem kaginauli besiele kani mane lalakina besiele waikena eit (8) kana
maisa kagabaen kaiwena boda ilalakisosi.” 38 Mwa Yeisu iwalolau ana
tobenaliyao kolili iba, “Isa beledi kolimiu? Kwalau kwaloya.” Saugana
silobaili siba, “Beledi valigigi yo iye labui kalobaili.” 39 Yeisu iwalolau ana
tobenaliyao kolili iba, “Boda kwayakasali na simiyasio kawasi pwatana
mena.” 40 Kabo bodane simiyasio kali boda kolili boda tupwali andeledi
(100) yo tupwali pipti (50). 41 Na beledi valigigi yo iye labui ikalaili
kabo isakaisae bulibuli mena ikawatoki Yaubada koina kanne kaiweli
yo muli mena beledi itabe-kivikivi iwolegili ana tobenaliyao sisoiyagili
tomo kolili. Tabe besiele iye itabe-kivikivi yo ana tobenaliyao iwolegili
sisoiyagili. 42 Meuloili sikekan diyali sisu. 43 Yo ali kantele tobenaliyao
sitano-gogonagili beledi yo iye tupwatupwali kodo tuwelo. 44 Siya tatao
tokekan kali baibaiwa besiele paibi tausan.

Yeisu ilau kalita pwatana mena
(Madiu 14:22-36; Yoni 6:15-21)

45 Kabo muli mena Yeisu ana tobenaliyao iwalo waga mena simwalisae
yo sikuke sibaguna Betesaida, na iya bodane iyawasali sipileyoi ali
yanuwa mena. 46 Kabo ilogabaegili ikawasae koya mena sabi kawanoi.
47 Saugana dabwelo isugu waga dumwakali luwaluwalina mena
ikalakalau na iya ibomamo imiyamiya koya mena. 48 Igitaili siwose boita
yoli sisawosawowoli kaiwena yaumai manli mena ilaolaoma. Yanuwa
sabi layalayanna Yeisu kalita pwatana mena ilalaoma kolili. Iyawatagili
salili mena na kikiunamo ilogabaegili. 49 Na sauganane Yeisu sigitai kalita
pwatana mena ilaulau sibatoko iya kalukaluwa. Kabo siwui, 50 kaiwena
meuloili sigitai yo simatausi. Kabo Yeisu iwalo kolili iba, “Wakatepatu,
yau ami taubala, tabu kwamamatausi.” 51 Yo waga mena imwalisae

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mekanakavao yo yaumai ilopei idaumwali. Yo tobenaliyao kateli sipitali
lalakina me ali nuwa pwanopwano, 52 kaiwena saugana beledine yo iyene
ietulanli nige sikakatai gubesi Yeisu ana kaiwe. Ali katai iyoviya.

Tokasiebwa meuloili iwoisili Genasaleta koina

53 Silopanaisi dedei Genasaleta koina siulisi, galowa mena silo.
54 Saugana sikaisulu waga mena tomo Yeisu sikilala. 55 Kabo sisagena silau
yanuwa meuloili kolili tokasiebwa kaba keno kolili sikalailima silawagili
toisabo dedei koina sibenalan Yeisu imiyamiya. 56 Yeisu itakikili dedei
meuloina kolili, yanuwa lalakili yo yanuwa kikiuli, yo dedei ganamuli
mena. Tomo meuloili ali tokasiebwa sikalailima yo kaba gimwala kolili
sipeili na Yeisu sisanasanai. Sikawanoiyan yakato tem tokasiebwao kana
kwama sopanamo sikabitonan. Yo meuloili tokasiebwa siya kana kwama
sikabitonan sinamwanamwa.

Yeisu ikabiyamayale tomo Yudiya kolili tawae dumdumna yo tawae nigele
(Madiu 15:1-20)

7 1 Palisiyao yo loina kana toyakayakatai tupwali mekalikavao
silaomaya Yelusalema silau Yeisu koina na simiya-takikilani,
2 sigitagitaili Yeisu ana tobenaliyao sikekakekan nige nimaliyao
sidedeulili besiele Yudiya ali tapwalolo kana loina. 3 Kaiwena Palisiyao,
yo besiele Yudiya meuloili, nige sowasowana sikekan kanasiga nimaliyao
sideulili besiele mumugali ilaomaya tubuliyao kolili. 4 Besiele tabe
saugana Yudiya kaba gimwala silogabaen na sipileyoi ali nume mena
nige sowasowana sikekan kanasiga sisugu, kabo sikekan. Yaboyoi loina
meuloina tubuliyao kolili gaeba yo komwa yo gulewa yo kaba keno kali
deuli kaiweli simuliya. 5 Mwa Palisiyao yo loina kana toyakayakatai
Yeisu koina siwalolau siba, “Ugitai, am tobenaliyao tubulao ali loina
nige simumuliya nabesimo menima dumdumli sikekan.” 6 Yeisu kainali
iyamaisa iwaloba, “Komiu tomwakomwakota. Baguna Aiseya palopita
kaiwemiu iwalo yawasosi saugana Yaubada ana walo ilele bwaite besiele.
‘Tomo bwaitete sopali mena siyakasisiyagau na iyamo kateli imiya
kelamamalawe koliyau. 7 Ali tapwalolo koliyau ginauli bwagabwaga
kaiwena ali yakayakatai siya besiele tomo ali loina.’ ”
8 Tabe Yeisu iwaloyoi kolili iba, “Walo yawasosi, komiu Yaubada
ana loina kwasikotanagili na tubumiyao mumugali wakabi-kalatagili.
9 Ami sonoga mena Yaubada ana loina kwapei-suwalagili na mesabana
tubumiyao mumugali wakabi-kalatagili. 10 Kaiwena baguna Mosese iwalo
iba, ‘Tamam yo sinam kuyakasisiyagili.’ Tabe iwaloyoi iba, ‘Tem yaiya
tamana nuwana sinana ikawa-naenae-yagili kani siunuyamate.’ 11-12 Na
komiu ami yakayakatai mwakomwakota bwaite besiele. Tem tomo yabo
tamana yo sinana nige isasaguili na iwalolau kolili iwaloba, ‘Bwaite

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gogone yatalamwanako Yaubada koina mwa yakayakasisina na nige
sowasowana yasaguimiu,' kabo tomone ana walo wakawa-namwanamwa-
yani. 13 Mwa kamwasane koina Yaubada ana walo kwasoke-gabaen
na tubumiyao mumugali koina kwayamiyalae. Yo ginauli sibaibaiwa
waginaulili bwaite besiele."

Nuwatu naenaeli tomo katena mena siya touladumdumna

14 Kabo boda iyoganyoilima yo iwalolau kolili, iwaloba, "Meuloimiu
kwabenali, na wakatai namwanamwai. 15 Tawae takan nige sowana tomo
ikabi-yabikila. Na tawae katela mena iyawatagilima sowasowana sikabi-
yabikila. 16 Tem yaiya metenana walo bwaite ibenalan namwanamwai."
17 Yeisu me ana tobenaliyao boda silogabaegili yo nume mena silusae
yo ana tobenaliyao sineli koina siwaloba, "Sowasowana am walo
kobwaibwailine kulivasi kolimai?" 18 Yeisu iwalo kolili iwaloba, "Komiu
tonuwapwanopwano. Nuwana nige wakakatai yakato tawae takan yo
ilusae diyala mena nige sowana ikabi-yabikila. 19 Kaiwena nige katela
mena ilalau na ilusae diyala mena muli mena ilau mosomoso koina."
Yeisu ana yakayakatai bwaite kana katai besiele yakato kana tomeliwo
meuloili sowasowali kan meuloina sikekan na nige sowana kanne
ikabiyabikili. 20 Yo Yeisu iwaloyoi iba, "Tem tawae tomo kateli mena
iyawatagilima sowasowana tomone ikabi-yabikili. 21 Kaiwena bwaite
besiele, nuwatu naenaeli, ganawali, kewali, tomo kana unuyamate,
22 mankikiwasi, mwakota, yauyaule mumugana, lamwapolowe, sinali,
nuwasaesae yo nuwatu bwagabwaga siya silaomaya tomo kateli mena.
23 Bwaite ginauline naenaeline tomo kaloli mena siyawayawatagilima yo
sikabi-yabikili."

Yeisu sine yabo iya nige Yudiya sinena natuna iwoisi
(Madiu 15:21-28)

24 Yeisu yanuwane ilogabaen yo ilau Taiya[c] salina mena yo nume yabo
koina ilusae, yo nige nuwanuwana tomo sikatai iya bwaine koina, iyamo
nige sowasowana ikeno-wadam, ana laune tomo sikataiyako. 25 Kabo sine
yabo, natuna sinena yaluyaluwa biki ilusae koina, saugana Yeisu ana
laoma wasana ibenalan mwayamwayau ilaoma Yeisu koina. 26 Na bwaite
sinene nige sine Yudiya na iya sikabi yanuwa Pinisiya koina Siliya ana
dedei mena. Kabo ikawanoi Yeisu koina yakato tem yaluyaluwa bikine
natuna koina itao-yawatagilan. 27 Yeisu iwalolau koina iba, "Baguna
gagagili, siya yagu susu Yudiya, yayakanli. Nige sowana kali yakalai
yagabaen bwauwa kolili." 28 Na sinene kainana iyamaisa iwaloba,
"Taubala, walo yawasosi, na iyamo bwauwa besiele teibeli yaulina mena

---

c 7:24 Tupwali Buki Tabu tolele-panaisi bagubagunali silele Taiya yo Saidoni

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuwanuwali gagagili kali mumuli kolili sikekan.” [29] Yeisu iwaloba, “Am
walo-maisana kaiwena kupileyoi am nume mena, yaluyaluwa bikine
natum koina ilogabaenako.” [30] Kabo sinene itolo yo ipileyoi ana nume
mena yo natuna ilobai ana kaba keno mena na yaluyaluwa bikine
ilogabaenako.

Yeisu totenakola yabo iwoisi

[31] Kabo Yeisu Taiya dedeina ilogabaen ilau Saidoni, ilogabaen ilobi
Kalita Galili dedeina yo ilusae Dekapoliya bwaimwa esana labuina
Yanuwa Sanaulu. [32] Yo bwaine koina tomo yabo silawanama Yeisu koina
iya totenakola tabe nige sowasowana iedeedede. Yeisu sikawanoiyan
yakato nimana ipei koina. [33] Yeisu bodane luwali mena tomone iyoga-
suwalan kabo gibuna ipeiluseyagili tomone tenana mena. Imwawasi
Yeisu nimana gibuna ikaisoi yo tomone memenana ikabitonan. [34] Yeisu
isakaisae bulibuli mena yo yawasina iyasae na iwalo tomone koina, iba,
“Epapata”, bwaite kana bui “Kwasoke”. [35] Kabo sauganane koina tomone
tenana sitamwalapan yo tabe memenana imalamalae yo iedeedede
dudulai. [36] Yeisu tomo meuloili iwalo-kausili yakato tabu yaiya koina
siwawalo-masala. Na iyamo bwagana iwalowalo-kausili na ana walo
yakasisi nige sibebenalan, sisamasamalulu na silau siyawayawasayan
tomo kolili. [37] Tomo kateli sipitali yawasosi siwaloba, “Ana paisowa
meuloili ipaisowa namwanamwaili. Totenakola iwalo tenaliyao
sitamwalapan walo sibenalan yo siya nige sowasowali siedeedede iwalo
memenaliyao simalamalae siedeedede.”

Yeisu boda powa tausan iyakanli
(Madiu 15:32-39)

8 [1] Saugana imiyamiya dedeinane koina boda yabo uloili silogogoma
na nige kali. Yeisu ana tobenaliyao iyoganlima iwalo kolili iwaloba,
[2] “Boda bwaitete yakatekamkamna-yagili kaiwena kaliyate yaiyona
mekalakavao tamiyamiya na nige kali. [3] Tem meguliyamli yayawasali
sipileyoi kani kamwasa mena yoli sawosawowoli kaiwena tupwali
kelamamalawe mena silaoma.” [4] Ana tobenaliyao siwalo koina, siwaloba,
“Toweya koina kan kani talobaiya na bodane tayakanli? Kaiwena
bwaite paepaeli bwagabwaga.” [5] Yeisu ineliyagili iwaloba, “Isa beledi
kolimiu simiyamiya?” Na siwaloba, “Sebenmo.” [6] Kabo iwalo boda kolili
simiyasio bwatano mena yo beledi sebenne ikalaili yo kaiweli ikawa-
toki Yaubada koina, yo itabe-kivikivi iwolegili ana tobenaliyao kolili na
sisoiyagili tomo kolili. [7] Tabe tupwaliyao iye kikiuli simiyamiya kaiweli
ikawa-toki yo ana tobenaliyao iwalo sisoiyagili tomo kolili tabe. [8] Yo
meuloili sikekan yo diyali sisu muli mena kan tupwa tobenaliyao sitano-
gogonagilima kodo seben siloyapowonli. [9] Yo bodaline kali baibaiwa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

powa tausan (4,000) besiele. Iyawasali sipileyoi, 10 kabo muli mena Yeisu
me ana tobenaliyao ali waga mena simwalisae yo Dalimanuta dedeina
mena silau.

Palisiyao nuwanuwali Yeisu kilakilala yabo ipaisowai na sigitai
(Madiu 16:1-4)

11 Palisiyao tupwali silaoma yo Yeisu koina siyatubu sigamwapakiki
yo sitonan yakato kilakilala yabo ipaisowai kaiweli na sikawa-yawasosi
yakato ana kaiwe ilaoma Yaubada koina. 12 Ali walo kaiwena Yeisu
yawasina iyasae kaiwena me ana okwatakwata kabo iwaloba, “Tawae
kaiwena nuwanuwamiu kilakilala yabo? Yawalo yawasosi kolimiu,
kani nige kilakilala yabo wagigitai.” 13 Kabo ilogabaegili yo waga mena
imwalisaeyoi na silopanaisi dedei yabo mena.

Yeisu ana tobenaliyao iyanuwapeili Palisiyao yo Elodi ali mwakota kaiwena
(Madiu 16:5-12)

14 Tobenaliyao kali kanale nuwali imwatain nige sitatauli waga mena
bwaimwanamo beledi kaigeda silobai waga mena imiyamiya. 15 Yeisu
iyanuwapeili iwaloba, “Wagite-kalatagimiu, Palisiyao yo Elodi kali
beledi ana kaba sese koina wagite namwanamwaili.” 16 Yo tobenaliyaone
sibomamo kolili siedeedede siwaloba, “Nuwana Yeisu ana walo yaina
bwaite kaiwena nige beledi kolila.” 17 Yeisu ali nuwatu ikataiyako yo
iwalo kolili iba, “Tawae kaiwena kwawalowalo nige beledi kolimiu?
Gubesi, iyaelemo naga menuwa-pwanopwanomiu na nuwamiu nige
simamayale? Nuwana katemiu sikololo? 18 Me manimiu, tawae kaiwena
nige wagigitai? Me tenamiu, tawae kaiwena nige kwabebenali? Nige
kwanunuwatu-kalatan? 19 Sauganane beledi valigigi koina tomo
paibi tausani yayakanli na tupwa isa kodo kwatano-gogonagili?” Yo
tobenaliyao kainana siyamaisa koina siba, “Kodo tuwelo.” 20 Yo Yeisu
ineliyoi iwaloba, “Sauganane beledi seben koina tomo powa tausani
yayakanli na tupwa isa kodo kwatano-gogonagili?” Yo siwaloba, “Kodo
seben.” 21 Kabo Yeisu iwaloba, “Walo yawasosi. Na gubesi, nige naga
nuwamiu simamayale yau yaiya?”

Yeisu tomangibugibu yabo iwoisi Betesaida koina

22 Silau Betesaida kabo tomangibugibu yabo tomo sikalaiyama Yeisu
koina yo sikawanoiyan yakato ikabitonan. 23 Yeisu tomangibugibune
nimana mena ikabilau yo iyogan siyawatagili yanuwa gana mulina mena.
Kabo Yeisu tomone manna ikaisoili yo nimana ipeili koina yo ineli koina
iba, “Sowasowana ginauli ugitaili?” 24 Yo tomone igitekeikeile yo iwaloba,
“Tomo yagitaili na kali koleya besiele mayau silolokeikeile.” 25 Yeisu
tomone manna ikabi-tonagiliyoi kabo iyalala yo manna silala dudulai yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ginauli meuloili igitaili sidudulai. 26 Yeisu iwalo tomone koina iwaloba,
“Tabu kupipileyoi bodane kolili yanuwane koina na kulaumo am nume
mena.”

Pita ana walo-masala Yeisu kaiwena
(Madiu 16:13-28; Luka 9:18-27)

27 Kabo Yeisu me ana tobenaliyao silalau Sisaliya Pilipai yanuwaliyao
kaiweli. Yo kamwasa mena ana tobenaliyao ineliyagili iwaloba, “Gubesi
tomo ali walo kaiwegu yakato yau yaiya?” 28 Na siwaloba, “Tomo tupwali
siwawalo yakato kowa Yoni Toyababitaiso, tupwali siwawalo yakato
kowa Ilaitiya yo tupwali siwawalo yakato kowa palopita bagubagunali
yabo.” 29 Na tabe ineliyagiliyoi iwaloba, “Na komiu? Gubesi ami nuwatu
yakato yau yaiya?” Kabo Pita kainana iyamaisa iwaloba, “Kowa
Mesaiya”[d] 30 Kabo Yeisu iwalo-kausili iwaloba, “Tabu yaiya yabo koina
kwawawalo-masalagau.”

Yeisu ana walo-masala ana kamkamna yo ana boita kaiwena

31 Kabo iyatubu iyakayakataili bwaite besiele iwaloba, “Tomo Natuna
naga kamkamna lalakina kani ilobai kaiwena tautaubalao yo topwaoliyao
lalakili yo loina kana toyakayakatai kani sisikotanan. Yo kani siunuyamate
na kaliyate yaiyona mulina mena itoloyoi.” 32 Yeisu iedeedede dudulai
mena yo mayale mena ginauliline kaiweli na tem sikatai. Pita imunamunai
Yeisu ana walone kaiwena kabo Pita Yeisu iyoga-suwalan yo iyokoiyan.
33 Pita ana yokoine kaiwena Yeisu itagelakeile yo ana tobenaliyao
igitagitaili na Pita iyokoiyan iwaloba, “Kulowasi koliyau kowa Seitani. Am
nuwatune besiele tomo ali nuwatu na nige Yaubada ana nuwatu.”
34 Kabo Yeisu boda meuloili yo ana tobenaliyao mekalikavao iyoganlima
yo iwalo kolili, iwaloba, “Yaiya tem nuwanuwana imuliya koliyau kani
mumugana isikotanan na ibomayoi kana kelose ikalai bwaite kagu muliya
kana kamwasa besiele. 35 Kaiwena tem yaiya nuwanuwana yawasina ilebo
naga yawasinane igabaen. Na tem yaiya kaiwegu wasa namwanamwana
kaiwena yawasina igabaen iya kani yawasina namwanamwana ilobai.
36 Tem tomo yabo iwasawasa yanuwa yaulina mena, gubesi, sowasowana
ana wasawasane isagui tem saugana yawasina ilogabaen? Nigele. 37 Nige
ginauli yabo sowasowana koina yawasila tayamaisa na takele-yavivilayoi.
38 Yau Tomo Natuna tem yaiya kowa kaiwegu kumwalimwaline yo yagu
yakayakatai kaiwena kumwalimwaline na kuuvalayagau yaso bwaite
naenaeli yo ganaganawalili manli mena, naga kani yauvalayagiwo,
saugana Tamagu ana wasawasa pigapigabuna koina yapileyoima me yagu
aneloseyao yakayakasisili.”

---

d 8:29 Bwaite walo “Mesaiya” kaina Ibeliu, kana bui besiele kaina Giliki walo ‘Tolebolebo.’

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 [1] Yo Yeisu iwaloyoi iba, “Yawalo yawasosi kolimiu yakato tomo
tupwamiyao kani nige kwaboboita kanasiga Yaubada ana kaba loina
me ana kaiwe iyawatagilima wagitai.”

Yaubada ana wasawasa iyapanaisan Yeisu koina kabo kana koleya ibui
(Madiu 17:1-13; Luka 9:28-36)

[2] Kaliyate sikis (6) mulina mena Yeisu yoli yaiyona iyoganli, Pita,
Yemesa yo Yoni mekanakavao sisae koya yabo koina sibomamo
simiyamiya kabo sigitai Yeisu kana koleya ibui. [3] Kana kwama kana
koleya ibui ipigapigabu. Mayalene ikaiwesosi yo kana gite nige besiele
yaiya yanuwa yaulina mena sowasowana kwama ideuli kana mayamayale
besiele. [4] Kabo Ilaitiya yo Mosese sitolo-mayale na yoli yaiyonane sigitaili
Yeisu mekalikava siedeedede. [5] Kabo Pita iwalolau Yeisu koina iwaloba,
“Toyakayakatai, ala miya bwaite besiele inamwanamwa, tem ami gwau
yaiyona kakabili kaigeda kowa kaiwem, yo kaigeda Mosese kaiwena na
kaigeda Ilaitiya kaiwena.” [6] Bwaite Pita iwalowalo bwagabwaga kaiwena
mekanakavaone me ali matausi. [7] Kabo yaloyaloi ilobima ipwaikili yo
yaloyaloine koina kaina yabo ilobima sibenalan iwaloba, “Bwaite natugu
yamulolo lalakina koina, ana walo kwabenalagili.” [8] Sauganane koina
sigite-keikeile nige yaiya yabo sigigitai, na Yeisu ibomamo mekalikava.
[9] Saugana koya mena sisasaluluma Yeisu iwalo-yakasisi-yagili iba, “Tawae
wagitailiko tabu tomo kolili kwawawalo-masalagili kanasiga Tomo
Natuna boita mena itoloyoima.” [10] Tawae sigitailiko siwadam na ana
walo toloyoine kaiwena sibomamo kolili siedeedede gubesi kana katai.
[11] Kabo Yeisu koina sineli siba, “Tawae kaiwena loina kana toyakayakatai
siwaloba, ‘Kani Ilaitiya ibagunama muli mena kabo Mesaiya ilaoma’?”
[12] Na Yeisu kainali iyamaisa iba, “Walo yawasosi, Ilaitiya yakato
ibagunama na ginauli meuloina ikatububunan Mesaiya kaiwena. Tem
bwaine besiele tawae kaiwena Buki Tabu iwalo-masalan yakato naga
Tomo Natuna kamkamna lalakina ilobai yo sisikotanan? [13] Yawalo
kolimiu, Ilaitiya ilaomako na tawae meuloina nuwanuwali siginauli mwa
siginauliyako koina, besiele Buki Tabu iwalo-masala kaiwena.”

Kawakawanoimo koina sowasowana yaluyaluwa biki kaikaiweli tatao-yawatagilagili
(Madiu 17:14-21; Luka 9:37-43a)

[14] Saugana Yeisu me ana tobenaliyao yoli yaiyona koya mena
sisasaluluma sigitai boda lalakina kalikavaone sitolo-takikilagili na
loina kana toyakayakataiwo tobenaliyao mekalikavao sigamwagamwa-
pakiki. [15] Bodane Yeisu sigitai kateli sipitali lalakina kabo sisagena silau
yo Yeisu silosanasanai. [16] Na Yeisu ineli iba, “Tawae wagamwagamwa-
pakiki-yani mekamikavao?” [17] Tomo yabo bodane kolili iwalolau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu koina iwaloba, “Toyakayakatai, natugu yakalaiyama koliwo iya
yaluyaluwa biki koina ilusae na gamene nige sowasowana iedeedede.
18 Saugana yaluyaluwa biki ana kaiwe koina, gamene ibeku bwatano
mena ikikiwasi yo polu gamwana mena siyawatagili yo mwakana
ikikokiko yo yona itawalololi. Kabo am tobenaliyao yakawanoi-yagili
yakato yaluyaluwa bikine sitao-yawatagilan na iyamo nige sowasowali.”
19 Yeisu iwalolau kolili iwaloba, “Kaliyate isa komiu te yau mwa
tamiyamiya na tawanesana kabo kwameli koliyau? Ami meli ana yoviya
kaiwena yogu ikwatakwata-yagimiu. Saugamo gamene wakalaiyama
koliyau.”
20 Kabo gamene sikalaiyama koina. Saugana yaluyaluwa biki Yeisu
igitai mwayamwayau gamene ikabiyakikiwasi yo gamene ibeku bwatano
mena ikeno-tapitapipili na polupolu gamwana mena siyawatagili. 21 Kabo
Yeisu ineli gamene tamana koina iba, “Sauga esana ana kasiebwane
iyatubu?” Yo tamana iwaloba, “Ana sauga melumelu koina. 22 Sauga
baibaiwana yaluyaluwa bikine gamene igabaen mayau wedowedolina
mena yo waila mena sabi unuyamatena. Tem sowasowam, tawae yabo
uginauli, ukwate-kamkamna-yagimai na kusaguimai.” 23 Yo Yeisu iwalo
tomone koina iwaloba, “Tawae kaiwena kuwalo ‘tem sowasowam’?
Tem tomo me ana meli kani ginauli meuloina simalamalae.” 24 Kabo
gamene tamana iwalolau Yeisu koina iwaloba, “Yameli na iyamo
yagu meli ikikiu. Kusaguiyau na yameli yawasosi.” 25 Yeisu igitai boda
meuloili sisagesagenama kabo yaluyaluwa bikine iyokoiyan iwaloba,
“Kowa yaluyaluwa naenaena. Kowa tomo tenaliyao yo gamwaliyao
ukwausili. Yaloinayagiwo gamene kulogabaen na tabu kululusaeyoi
koina.” 26 Kabo yaluyaluwa bikine iwui yo gamene ikabiyakikiwasi
yalalaki na iyawatagili yo ilau. Kabo gamene kana koleya besiele iboita
mwa meuloili siwaloba, “Iboita.” 27 Na Yeisu gamene nimana mena
ikabilau yo ikeleyatolo. 28 Ginauli meuloina imwawasi kabo silusae nume
mena sibomamo na ana tobenaliyao sineli koina siba, “Tawae kaiwena
yaluyaluwa bikine nige sowasowamai katao-yawatagilan?” 29 Na Yeisu
kainali iyamaisa iba, “Kawakawanoimo koina sowasowana yaluyaluwa
biki bwaite besiele tatao-yawatagilan.”

Yeisu ana boita kaiwena iedeededeyoi
(Madiu 17:22-23; Luka 9:43b-45)

30 Yeisu me ana tobenaliyao yanuwane silogabaen na silalau dedei Galili
kaiwena. Yeisu genuwana tomo yabo ikatai toweya siyaele, 31 kaiwena
ana tobenaliyao iyakayakataili. Iwalo kolili iba, “Naga Tomo Natuna
sitalamwan tomo nimali mena yo siunuyamate na kaliyate yaiyona
mulina mena kani itoloyoi.” 32 Na ana walone kaiwena nige nuwali
imamayale na iyamo nige sineneli koina kaiwena simatausi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tem yaiya nuwanuwana iyamala tobaguna ilonamwayan baguna inuwalobi na iyamala topaisowa
(Madiu 18:1-5; Luka 9:46-50)

33-34 Kamwasa mena tobenaliyao sigamwagamwa-pakiki. Saugana
siyawatagilima yanuwa Kapeneomi koina kabo nume mena silusae na
bwaine koina Yeisu ineli-yagili iba, "Tawae wagamwagamwa-pakiki-yani
kamwasa mena?" Na nige kainana siyayamaisa kaiwena ali gamwapakiki
yaina tem yaiya kolili iyamala ali tobaguna. 35 Yeisu imiyasio na
tobenaliyao yoli tuwelo iyoganlima yo iwalo kolili iba, "Tem yaiya kowa
nuwanuwam kolimiu kuyamala tobaguna, ilonamwayagiwo kupei-
yataluwo na kuyamala topaisowa kamkavao kaiweli." 36 Kabo melumelu
yabo ikalaiyama yo luwaluwalili mena iyatolo yo isapwali yo iwalo
kolili, 37 iba, "Tem yaiya kowa melumelu yabo bwaite besiele esagu mena
kuyogan yau kuyoganiyau. Na yaiya kowa kuyoganiyau bwaimwa iya
toyawasayaune kuyogan."

Tem yaiya iya nige kala tokalomagigili bwaimwa iya kala tosagu

38 Kabo Yoni iwaloba, "Toyakayakatai, tomo yabo kagitai esam mena
yaluyaluwa biki itao-yawatagilagili na kawalo-kausi kaiwena tomone
iya nige ala boda yabo." 39 Na Yeisu iwaloba, "Tabu kwawawalo-kausi
kaiwena tem yaiya ginauli kaikaiweli esagu mena ipaisowaili nige
sowasowana sauga muli mena ikawa-naenae-yagau. 40 Kaiwena tem
analiyao nige kala tokalomagigili siya kalakavao. 41 Yawalo yawasosi
kolimiu, tem galogalomiu simagu na yaiya waila iyanumamiu esagu
mena kaiwena komiu Keliso ana bodao, iya maisana namwanamwana
naga ilobai."

Yeisu ana yakayakatai woya kaiwena
(Madiu 18:6-9; Luka 17:1-2)

42 Yo tabe iwaloyoi iba, "Tem tomo yabo melumeluwone iwoya-
pwanolili, bwaite siya kagu tomeliwo, kana maisa Yaubada koina
ipolowesosi kabo tem tomone veku polopolowena galogalona mena
sipan yo sigabaen kalita mena ana boita kana polowe. 43-44 Tabe tem
nimam iyalopwanowo kutom-gabaen. Inamwanamwa tem nima
kaikaigedam yawasim namwanamwana kulobai. Tabu kulau mayau
wedowedolina koina menima labulabuim.[e] 45-46 Tabe tem kaekaem
iyalopwanowo kutom-gabaen. Inamwanamwa tem kaekae kaikaigedam
yawasim namwanamwana kulobai. Tabu kutatalam sigabaegiwo

---

e 9:43-44 Tolele-panaisi bagubagunali ali lelelele kolili tomna 44 yo 46 tupwaliyao simiyamiya. Tomna 44 yo 46 ali walo-masala besiele tomna 48.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mayau wedowedolina koina mekae labulabuim. 47 Tabe tem manim
iyalopwanowo ukasigabaen. Inamwanamwa tem man kaikaigedam
Yaubada ana kaba loina koina kulusae. Tabu kutatalam sigabaegiwo
mayau wedowedolina koina meman labulabuim. 48 Dedeinane koina
wesoweso tomo kwapina sikankan nige siboboita yo mayau iwedowedoli
nige ana kaba boita. 49 Kabo tomo meuloili mayau kalapulupululuna
ikabi-namwanamwaili, besiele kan kalita ikabi-namwanamwai.
50 Kalita ginauli namwanamwana na iyamo tem ana kaiwe yo kamnana
imwawasi nige sowasowana inamwanamwayoi. Kabo ilonamwayagimiu
mumugamiu kwaboma kwalotonan kana namwanamwa na kaigeda
kaigeda kwaemulomulolo-wagimiu na kwamiya-daumwali."

Inawase kaiwena
(Madiu 19:1-12; Luka 16:18)

10 1 Yeisu yanuwane ilogabaen yo ilau ilusae Yudiya ana dedei
mena yo ilopanaisi Yolidan dedei yabo mena. Boda lalakina
silogogoyoima koina kabo iyakayakataili besiele sauga meuloina.
2 Palisiyao tupwali silaoma yo nuwanuwali Yeisu sitonan yo koina sineli
siba, "Gubesi, ala loina italamwan inawase kaiwena o nigele?" 3 Kabo
Yeisu iba, "Loina tawae Mosese iyeyawa kolimiu?" 4 Na Palisiyao siba,
"Mosese italam tem tau nuwanuwana inawase baguna pepa koina ana
sikote ilele kabo pepane iwolena wainena koina na iinawase." 5 Yo Yeisu
iwaloba, "Katemiu sikololo mwa bwaite kaiwena Mosese loinane ilele
kaiwemiu. 6 Sauga bagubagunana Yaubada ana yamayamayale koina
tomo labui iyamayaleli, tau yo sine. 7 Bwaite kaiwena mwa tau tamana yo
sinana ilogabaegili na wainena mekanakava simiya toyawa, 8 yoli labuine
kwapi kaigeda. Baguna siya tomo labui, sauga bwaite siya besiele tomo
kaigeda. 9 Yaubada ipei-labui-yagiliko, tabu tomo yabo ipepei-suwalagili."
10 Yo muli mena Yeisu me ana tobenaliyao sipileyoima nume mena
yo tobenaliyao sineliyoi ana walo inawase kaiwena. 11 Yeisu iwaloba,
"Tem tau wainena iinawaseyan na ilopanaisi sine yabo koina tau bwaite
iganawali, bwaite lopwano iginauli wainena bagubagunana manna mena.
12 Yo tabe tem sine wainena iinawaseyan na ilopanaisi tau yabo koina
sine bwaimwa iganawali."

Yeisu melumeluwo iwalo-muloloili
(Madiu 19:13-15; Luka 18:15-17)

13 Tomo melumeluwo sikalailima Yeisu koina na tem ikabitonagili na
iyamo ana tobenaliyao tomone siyokoiyagili. 14 Saugana Yeisu ali paisowa
igitai imunamunai kabo iwaloba, "Tabu melumeluwo wakaukausili.
Kwatalamwagili silaoma koliyau kaiwena Yaubada ana kaba loina
imiyamiya melumeluwo bwaite besiele kaiweli. 15 Yawalo yawasosi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kolimiu, tem yaiya tomo mumugana nige besiele melumelu, nige
sowasowana Yaubada ana kaba loina ilusae.” 16 Kabo Yeisu melumeluwone
ikalaili ipeili kaena mena yo nimana ipeili kolili na iwalo-muloloili.

Yeisu kana muliya kaiwena ikololo
(Madiu 19:16-30; Luka 18:18-30)

17 Saugana Yeisu ilalau kamwasa mena tomo yabo isagenama, tutulina
italusakonayan manna mena na ineli koina iba, “Toyakayakatai
namwanamwana, tawae yaginauli na yawasigu miyamiya yaina yalobai?”
18 Yeisu kainana iyamaisa iba, “Tawae kaiwena ukawa-namwanamwa-
yagau? Nige yabo tonamwanamwana, Yaubada ibomamo. 19 Na Yaubada
ana loinao ukwatailiko bwaimwa yakato ‘Tabu kuunuyamate, tabu
uganawali, tabu ukewali, tabu kumwakomwakota, tabu mwakota mena
tomo ali gogo ukalakalaili, tabe yaboyoi tamam yo sinam kuyakasisi-
yagili.’ ” 20 Na tomone iwaloba, “Toyakayakatai, yagu sauga game koina
yo kanasiga kabona loinane bwaitete meuloili yaobigaili.” 21 Kabo Yeisu
tomone imankulakulai me ana katekamkamna kabo iwalolau koina iba,
“Ginauli kaigedamo koliwo ideva. Kupileyoi am yanuwa mena na am
gogo meuloili ugimwala-yagili, na maneline kuyauyagili tobubutuma
kolili mesabana am wasawasa bulibuli mena kulobai. Na kulaoma
kumuliya koliyau.” 22 Walo bwaite kaiwena nuwanae kana koleya
iyawatagili tomone manna mena kabo ilau me ana nuwanae kaiwena iya
towasawasa.

Wasawasa siya kaba woya

23 Kabo Yeisu igite-keikeile yo ana tobenaliyao iwalo kolili iba, “Tem
analiyao me ali wasawasa lalakina ali lusae Yaubada ana kaba loina
koina ikololo.” 24 Saugana tobenaliyao ana walo sibenalan kateli sipitali.
Tabe iwaloyoi iba, “Natuguwao, Yaubada ana kaba loina kana lusae
ikololososi. 25 Towasawasao ali lusae Yaubada ana kaba loina koina
ikololososi kabo kameli sinalom gulana koina ana lusola.” 26 Saugana
tobenaliyao walo bwaite sibenalan kateli sipitali lalakina na siwalolau
koina siba, “Tem bwaite besiele, yaiya sowasowana lebo ilobai?” 27 Yeisu
imankulakulaili yo iba, “Ginauli bwaite yawasosi ipolowe tomo kolili,
na Yaubada koina nige kana polowe yabo kaiwena Yaubada koina
ginauli meuloili simalamalae.” 28 Kabo Pita iwaloba, “Na kai gubesi?
Ama gogo meuloili kalogabaegiliko na kamuliya koliwo.” 29 Yeisu Pita
kainana iyamaisa iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem ana nume,
kanakavao, dunao, sinanao, tamanao, natunao yo ana bwatanoyao
ilogabaegili esagu mena yo tabe wasana namwanamwana kaiwena,
30 maisana lalakina naga ilobai sauga ilalaoma koina besiele kani nume
baibaiwali, kanakavao, dunao, sinanao, natunao yo bwatanoyao. Yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabe besiele kamkamna ilobai na iyamo naga sauga muli mena yawasina
miyamiya yaina ilobai. 31 Bwaite saugane koina siya tobagunao meuloili
naga kani simuliya na siya tomulimuliya naga sibaguna."

Yeisu ana walo yaiyonana ana boita kaiwena
(Madiu 20:17-19; Luka 18:31-34)

32 Yo kamwasa mena sisasae Yelusalema kaiwena, Yeisu ibagubaguna
na kana tomuliya bodaliyao meuloili simulimuliya. Ana tobenaliyao
sikatewakaka yo tupwaliyao tomo simulimuliye me ali matausi. Kabo yoli
tuwelo iyoga-suwalagili yo iyanuwapeiyoili tawae naga kani iyawatagili
koina, 33 iba, "Sauga bwaite tasasae Yelusalema. Yo Tomo Natuna naga
siyagayan topwaoli lalakili yo loina kana tobagunao kolili. Yo ana boita
kaiwena siloina sabi unuyamatena muli mena sitalamwan siya nige
Yudiya tomoliyao kolili, 34 yo siya sitalatalawasiyan, sikaikaisoi tabe balae
mena sisapi muli mena siunuyamate yo kaliyate yaiyona mulili mena
itoloyoi."

Yemesa te Yoni ali kawanoi Yeisu koina
(Madiu 20:20-28)

35 Yemesa te Yoni, Sebedi natunao, Yeisu koina silaoma siwaloba,
"Toyakayakatai, kalaoma kaiwena ginauli yabo nuwanuwamai." 36 Yeisu
iwaloba, "Tawae nuwanuwamiu yapaisowai kaiwemiu?" 37 Kabo siba,
"Saugana am kaba miya wasawasana koina kumiyasio am kaba loina
koina nuwanuwamai salim mena kamiyasio kaigeda ulaulam mena yo
kaigeda gegebam mena." 38 Yeisu iwaloba, "Komiu nige wakakatai tawae
wakawakawanoiyan." Muli mena ineli walo kobwaibwaili mena iba,
"Gubesi, kamkamna komwanane koina naga yanuma sowasowana komiu
tabe koina kwanuma? Na tabe babitaiso polowenane naga yalobai gubesi
sowasowamiu koina kwababitaiso besiele?" 39 Siba, "Sowasowamai." Na
Yeisu iba, "Komwane koina naga kani yanuma komiu besiele koina kani
kwanuma yo besiele babitaisone koina naga kani yababitaiso komiu
besiele kani kwababitaiso, 40 na nige sowasowana analiyao yagitesipwaili
yagu kaba loina koina yaiya ulaulagu mena na yaiya gegebagu mena
simiyasio. Yaubada bwaite kaba miya ikatububunagiliko kaiwena
ibomamo ikatai yaiya naga isaguiyau sauganane yaloina yagu kaba loina
koina."

Tobagunao mumugali kaiwena

41 Na ana tobenaliyao yoli sanaulu Yemesa te Yoni ali kawanoi kaiwena
simunamunai-yagili. 42 Mwa Yeisu meuloili iyogagogonagilima yo
iba, "Komiu wakataiyako siya nige Yaubada simemeliyan ali toloinao
siloinayagili yo ali tobagunao siwalo kaiwe kolili. 43 Na komiu tabu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

besiele wagiginauli. Tem yaiya kowa nuwanuwam esam ilalaki
ilonamwayagiwo kamkavao kaiweli kuyamala topaisowa. 44 Na tem yaiya
kowa nuwanuwam kuyamala tobaguna ilonamwayagiwo am eliyamwao
meuloili kaiweli kuyamala topaisowa. 45 Tomo Natuna nige ilalaoma
yakato kwapaisowa koina na ilaoma sabi paisowa kolimiu yo tabe
yawasina italamwan tomo meuloili iyamaisa-yavivila-yoilima."

Yeisu Batimeo manna iyalalali
(Madiu 20:29-34; Luka 18:35-43)

46 Yo silaoma Yeliko. Saugana Yeisu me ana tobenaliyao yanuwane
silologabaen boda lalakina siyamuli-kusulili. Kabo tomangibugibu yabo
esana Batimeo tamana esana Timeo silobai. Sauga meuloina kamwasa
dedeina mena imiyamiya na ikawakawanoi mane yo gogo kaiweli. 47 Na
Batimeo wasa ibenalan yakato Yeisu game Nasaleta ilalau kabo iyoga
iba, "Yeisu, Deibida tubuna, ukwatekamkamna-yagau." 48 Tomo meuloili
Batimeo siwalo-kausi siba, "Kumwanou." Na iyoga kaikaiwe iba, "Deibida
tubuna, ukwatekamkamna-yagau." 49 Kabo Yeisu iba, "Kwayoganama." Yo
tomo siyoga koina, siba, "Kuyaliyaya. Kutolo kulaoma. Yeisu iyogayoga
kaiwem." 50 Yo kana kabobo isou, mwayamwayau itolo ilaoma Yeisu
koina. 51 Yeisu ineli koina iba, "Tawae nuwanuwam kaiwem yapaisowai?"
Yo tomangibugibune iwaloba, "Toyakayakatai, nuwanuwagu mangu
silala." 52 Yo Yeisu iba, "Inamwanamwa, kulau, am meli ikabi-
namwanamwaiwo." Sauganane koina Batimeo manna silala yo kamwasa
mena Yeisu iyamuli-kusuli.

Yeisu ana lusae Yelusalema koina
(Madiu 21:1-11; Luka 19:28-40; Yoni 12:12-19)

11 1 Yo sisasae Yelusalema kaiwena yo tupwana imamalawe.
Silaoma yanuwa kikiuli Bedani yo Bedipegi bwaimwa koya Olibe
yaulina mena kabo Yeisu ana tobenaliyao labui iyawasa-bagunayagili.
2 Iwalo kolili bwaite besiele iba, "Kwalau yanuwa kikiuna bwaimwa
manimiu mena. Na saugana kwalulusae yanuwane koina ase natuna
yabo wagitai sipan-kalatan. Bwaimwa ase natuna wauwau-bona nige
yabo tomo imwamwalisae-tonan. Asene kwalivasi yo kwayoganama.
3 Na tem yabo ineli kolimiu iba, 'Tawae kaiwena bwaimwa ase natuna
kwalivalivasi?', kabo tomone koina kwawaloba, 'Taubala nuwanuwana
sauga kubwakubwanamo iyapaisowa kabo iyavivilayama yoi.' "
4 Yo yoli labuine silau yo ase natuna silobai kamwasa mena nume
gamwana mena sipan-kalatan. 5 Saugana silivalivasi tomo tupwaliyao salili
mena sitotolo sineli siba, "Tawae kaiwena asene natuna kwalivalivasi?"
6 Mwa yoli labuine kainali siyamaisa besiele tawae Yeisu iwalowen kolili.
Kabo tomone sitalam. 7 Yo tobenaliyao ase natuna silivasi siyoganama

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu koina. Tomo kali kwama ase dagelana mena siyeseli kabo Yeisu
imwalisae koina. 8 Yo boda meuloili kali kwama kamwasa mena siyeseli yo
tupwali silau kamwasa dedeina mena yo mayau lagalagali meliguli sitomli
yo siyeseli kamwasa mena. 9 Boda tupwaliyao Yeisu sibagunayan na boda
tupwaliyao simuliya yo meuloili sitobatobali siyogayoga siba, "Osana.
Yaubada tatobalan. Guyau iwalo-muloloi iya ilaoma Yaubada esana mena.
10 Guyau iwalo-muloloi iya ilaoma ala Kini, tubula Deibida ana kaba loina
ikalaiyama. Osana. Yaubada tatobalan." 11 Yeisu ilau Yelusalema yo Nume
Tabu koina ilusae yo ginauli meuloina Nume Tabu kalona mena iman-
kulakulailimo na kaiwena dabwelo isusugu mwa me ana tobenaliyao yoli
tuwelo sipileyoi Bedani na bwaine koina sikeno.

Yeisu mayau yabo iyokoiyan
(Madiu 21:18-19)

12 Yanuwa ilayan Bedani silogabaen na silalau Yelusalema kaiwena kabo
Yeisu iguliyam. 13 Yo kelamamalawe mena mayau yabo esana fig, kana
koleya besiele venavena, meliguna igitai mwa inuwanuwatu tem mayaune
me kanna kabo ilau salina mena. Na saugana ilau koina ilobai ligu
bwagabwagana nige kanna, kaiwena mayaune nige naga ana sauga uwe.
14 Mwa Yeisu mayaune iyokoiyan iwaloba, "Nige sowasowana kuuweyoi na
tomo koliwo sikekan." Yo ana walone bwaite ana tobenaliyao sibenalan.

Yeisu togimwala itawoili Nume Tabu mena
(Madiu 21:12-17; Luka 19:45-48; Yoni 2:13-22)

15 Saugana silaoma Yelusalema koina Yeisu ilusae Nume Tabu kalona
mena. Bwaine koina ilobaili togimwala kalona mena. Kabo iyatubu
itawoili yo mane toyakunelae ali teibeli ibuikeileli yo bunetutu kali
togimwala ali kaba miya besiele ibuikeileli. 16 Yo yaboyoi Nume Tabu
kalona iyakasisiyan tabu tomo yaboyoi ginauli yabo sikalai silawanama
Nume Tabu kalona mena. 17 Iyakayakataili, iwaloba, "Buki Tabu koina
Yaubada ana walo silele iwaloba, 'Yagu Nume bwaite esana sipeiyako
kaba kawanoi tomo meuloili kaiweli,' na iyamo komiu kwapaisowai
besiele tokewali ali gula." 18 Topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakatai
Yeisu ana paisowa wasana sibenalan yo siyatubu sinuwanuwatu toisabo
kamwasa koina na siunuyamate. Na Yeisu simatausan kaiwena tomo
meuloili nuwali iyai ana yakayakatai kaiwena. 19 Saugana dabwelo
isusugu Yeisu me ana tobenaliyao Yelusalema silogabaen.

Mayauwa Yeisu iyoyokoiyanwa iweweka
(Madiu 21:20-22)

20 Yanuwa ilayan malala mena silalau Yelusalema kaiwena yo Yeisu
mayauwa esana fig iyoyokoiyanwa sigitai lamna yo mayauna siboita

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo liguna meuloina siweweka. 21 Pita Yeisu ana walo inuwatu-kalatan
yo iwaloba, “Toyakayakatai, ugitai mayauwa kuyoyokoiyanwa iboita
yo liguna meuloina siweweka.” 22 Yeisu Pita kainana iyamaisa iba,
“Yaubada kumeliyan. 23 Yawalo yawasosi kolimiu, tem tomo yabo me
ana meli na nige me ana nuwa labulabui yo iwalo koyane koina iba,
‘Kulau na kuboma ugabaegiwo kalita mena’ kani iyawatagili besiele
ana walo. 24 Bwaite kaiwena yawalo kolimiu baguna kwameli na tem
tawae wakawanoiyan Yaubada koina kani kwalobai. 25 Yaboyoi saugana
tem kwatolo na wakakawanoi Yaubada koina baguna tawae kamikavao
naenaena siginauli kolimiu kwanuwatu-pwaikili na mesabana Tamamiu
bulibuli mena tawae ami naenaena inuwatu-pwaikili. 26 Tem kamikavao
ali naenaena nige kwanunuwatu-pwaikili, tabe besiele komiu ami
naenaena Tamamiu bulibuli mena kani nige inunuwatu-pwaikili.”[f]

Yeisu ana loina kaiwena
(Madiu 21:23-27; Luka 20:1-8)

27 Sipileyoima Yelusalema na saugana Yeisu Nume Tabu kalona mena
ilolokeikeile topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakatai yo yanuwane
kana tautaubalao mekalikavao silaoma koina. 28 Yo Yeisu ana paisowa
laina kaiwena sineliyan siwaloba, “Yaiya ana loina mena yo ana kaiwe
mena ginauli bwaite kupaipaisowaili?” 29 Yeisu kainali iyamaisa iba,
“Neli yabo yaneliyan kolimiu. Tem kwayamaisa koliyau kani yawalo
kolimiu yaiya ana loina mena ginauli bwaite yapaipaisowaili. 30 Yagu
neli bwaite kwayamaisa. Yoni Toyababitaiso tomo iyababitaisoli. Ana
loinane toweya ilaomaya? Yaubada koina o nuwana tomo yanuwa yaulina
kolili?” 31 Kabo sibomamo kolili sigamwapakiki siwaloba, “Ana walo
gubesi tem ala yamayamaisana? Kaiwena tem tawaloba, ‘Yaubada koina’
kani iwaloyoi kolila, ‘Tawae kaiwena Yoni nige kwamemeliyan?’ 32 Na
tem tawaloba, ‘Tomo kolili’ naga boda simunamunai-yagila kaiwena
tomo meuloili Yoni simeliyan yakato iya palopita yawasosi.” 33 Mwa
siwaloba, “Nige kakakatai.” Kabo Yeisu iwalolau kolili iwaloba, “Yau tabe
kani nige yawawalowen kolimiu yaiya ana loina mena ginauli bwaite
yapaipaisowaili.”

Walo kobwaibwaili togitekalatan naenaeli kaiweli
(Madiu 21:33-46; Luka 20:9-19)

12 1 Muli mena Yeisu iwalo-kobwaibwaili kolili iwaloba, “Tomo
yabo ana tano isepa yo oine ikumai kabo igana-takikili yo gula
yabo ikeli oine kanna masina ana kaba tamtamna yo nume saliyana

---

f 11:26 Tomna 26 Buki kana tolele-panaisi bagubagunali sibaibaiwa walo bwaite nige sileleli, nuwana tomo yabo ana etulan bwaite.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

malamalawena yabo ikabi tano togitekalatan ali kaba miya yo ali kaba
gite-takitakikili tanone. Kabo iwolegili tomo tupwaliyao kolili yakato
siya togitekalatan tanone siyapaisowa yo oine kanna sigimwala-yani
kali sagu kaiwena yo tabe manena tupwana siwolena tanuwaganane
koina. Kabo muli mena ilogabaegili ilau yanuwa uloina koina. 2 Kabo
kelikeli kana sauga mena taubala ana topaisowa yabo iyawasa yakato
oine kanna tupwana tano togitekalatanwo kolili ikalaiyama. 3 Na
iyamo tano togitekalatanne topaisowane sikabikalatan yo sisapi mwa
siyawasa-yapileyoi menimana. 4 Kabo taubalawa ana topaisowa labuina
iyawasayoi kolili mwa siunui kulukuluna mena yo siunui-yanayanae kabo
me ana mwalimwaline ipileyoima. 5 Yo tabe yaiyonana iyawasayoi kolili
na topaisowane siunuyamate. Sauga meuloina besiele, topaisowaone
iyawayawasali kolili sauga tupwana sisapili yo sauga tupwana
siunuyamateli.
6 Topaisowa meuloili iyawasaliko na kaigedamo imiyamiya iya natuna
tauna imulolo lalakina koina. Taubalane iwaloba, 'Iya bwaite natugu
kani siyakasisiyan.' Kabo iya ana kaba mwawasi iyawasa kolili. 7 Na
saugana togitekalatan natunane sigitai sibomayoi siedeedede kolili siba,
'Iya tano tanuwagana natu yawasosina. Talau taunuyamate na mesabana
kita tanone takalai ala tano.' 8 Mwa sikabikalatan yo tano kalona mena
siunuyamate, boiboitana sikalai na sigabae-yawatagilan ganamuli
mena." 9 Yeisu ana edeedede iyemwawasi kabo ineli kolili iwaloba,
"Tawae kani taubalane ipaisowai? Walo yawasosi, taubalane kani ilaoma
togitekalatanne iunuyamateli yo tanone kani iwolena togitekalatan
uloili kolili. 10 Gubesi, nuwana nige sauga yabo Buki Tabu ana walone
bwaite kwayayasili? 'Tokabikabi veku yabo sikalai yakato nume sikabi
koina na vekune sikawa-naenaeyan yo sisikotanan. Na Guyau vekune
ikalai iyatolo-bagunayan yakato veku meuloili iloinayagili yo sikaiwe.
11 Bwaite Guyau ana paisowa namwanamwasosina manla mena.' "
12 Yudiya ali tobagunao Yeisu ana walo kobwaibwaili bwaite sibenalan
yo sikatai yakato siya kaiweli iwalowalo, kabo kamwasa siloyaloyai
sabi kabikalatanna. Na iyamo nige sikakabikalatan kaiwena boda
simatausagili mwa Yeisu silogabaen silau.

Gubesi Sisa ana takesi kana pei kaiwena?
(Madiu 22:15-22; Luka 20:20-26)

13 Yo muli mena Yudiya ali tobagunao Palisiyao tupwali yo Elodi ana
bodao siyawasali Yeisu koina kaiwena nuwanuwali sineli mwakomwakota
na tem ana lopwano silobai. 14 Kabo silaoma Yeisu koina yo siwaloba,
"Toyakayakatai, kakatai kowa towalo yawasosi. Tomo ali kaiwe nige
kumamatausagili kaiwena tomo lalakili nige ugogolulau kolili. Yo am
yakayakatai Yaubada ana kamwasa kaiwena idudulaisosi. Na gubesi,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inamwanamwa Kini Sisa kaiwena takesi tapei o nigele? 15 Takesi
tayamaisa o nigele?” Na Yeisu ali mwakota ikatai yo iwalo kolili iba,
“Tawae kaiwena kwatonan tem kwayakonayau ami mwakota koina?
Naga manene wakalaiyama yagitai.” 16 Yo mane kaigeda siwolena yo
Yeisu ineli kolili iwaloba, “Kwawalo koliyau, mane bwaite koina yaiya
makamakayauna?” Yo kainana siyamaisa siba, “Kin Sisa.” 17 Kabo Yeisu
iwalo kolili iba, “O, besiele. Kin ana gogo kwaolena kin koina, na tem
Yaubada ana gogo kwaolena Yaubada koina.” Mwa Yeisu ana walo bwaite
kaiwena kateli sipitali.

Toboita ali toloyoi
(Madiu 22:23-33; Luka 20:27-40)

18 Kabo Sadusiyao tupwaliyao silaoma Yeisu koina. Na siya ali
yakayakatai koina siwalo yakato toboita nige sowana sitoloyoi.
19 Siwaloba, “Toyakayakatai, beyabeyana Mosese ilele kaiwela, ‘Tem
yaiya tomo ikasole yo nige natuna na iboita kani kanakava ilaoma
kwabukwabulina ikasolanan na tem sinene ikabi yakato toboitane
iya natuna.’ ” 20 Kabo Sadusiyao kaba gite yabo siwalowen Yeisu koina
siwaloba, “Tomo yabo mekanakavao simiyamiya yoli seben yo kali
tobagubaguna ikasole yo nige natuna na iboita yaboyoi kanakava salina
mena kwabukwabuliwa ikasolanan yo tabe nige natuna na iboita. 21 Yo
tabe kanakava salina mena kwabukwabuliwa ikasolanan yo mekanakava
simiyamiya tabe nige natuna na tomowa iboita. Yo besiele yaiyonana.
22 Yo besiele kanakavaone meuloili, kwabukwabuline sikasolanan na
siboiboita nige natuliyao kwabukwabuline koina kabo muli mena
kwabukwabuliwa iboita. 23 Na toloyoi kana sauga mena sinene yaiya kani
wainena yawasosi? Kaiwena yoli sebenne sikasolanan.” 24 Yo Yeisu neli
bwaite iyamaisa iwaloba, “Bwaite ami lopwano kaiwena Buki Tabu nige
wakakatai yo yaboyoi Yaubada ana kaiwe nige wakakatai. 25 Toboita ali
toloyoi mulina mena tomo kani nige sikakasole. Na siya ali miyamiya
besiele aneloseyao bulibuli mena. 26 Toboita ali toloyoi kana katai
bwaite besiele. Tem Mosese edeededena kwayasili Buki Tabu koina kani
kwalobai Yaubada mayau kalapulupululuna koina iedeedede Mosese
koina iwaloba, ‘Bwagana Abelamo, Aisake yo Yakobo siboitako siyaele
bulibuli mena meyawasili, yau ali Yaubada.’ 27 Mwa koina Yaubada nige
tomo boiboitali ali Yaubada, siya tomo meyawasili ali Yaubada. Na komiu
Sadusiyao kwalopwano lalakina.”

Toisabo loina ilalakisosi?
(Madiu 22:34-40; Luka 10:25-28)

28 Yo loina kana toyakayakatai yabo ilaoma yo ali gamwapakiki
ibenalan. Ikatai Yeisu ali neline iyamaisa-yadudulai. Kabo ineli Yeisu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina iba, “Loina meuloili kolili toisabo loina ilalakisosi?” 29 Kabo Yeisu
iwaloba, “Bwaite loina lalakinaele, ‘Kwabenali, komiu Isileli, Yeoba ala
Yaubada iya ibomamo. 30 Yo am Guyau Yaubada kumulolo koina katem
meuloina mena yo yaluyaluwam meuloina mena yo nuwam meuloina
mena yo am kaiwe meuloina mena.’ 31 Loina labuina bwaite, ‘Kamkavao
kumulolo kolili besiele kowa kam mulolo.’ Bwaite loina labuine siya
loina meuloili silalaki-gabaegili.” 32 Kabo loina kana toyakayakatai Yeisu
ana walo ibenalan yo iwaloba, “Toyakayakatai, am walo bwaite walo
yawasosi, iya ibomamo Yaubada yo nige yaubada yaboyoi imiyamiya.
33 Tomo ilonamwayagila tem Yaubada tamulolo koina katela meuloina
mena yo ala katai meuloina mena yo ala kaiwe meuloina mena yo
yaboyoi kalakavao tamulolo kolili besiele kita taboma kala mulolo.
Loina labui bwaite silalakisosi kabo muli mena yakayakan kolili
tapwaopwaoli.” 34 Yo Yeisu tomone ana walo ibenalan yakato idudulai na
iwalolau koina iba, “Kowa kumiyamiya Yaubada ana kaba loina salina
mena.” Bwaine koina kalisiga nige sauga yaboyoi silaoma Yeisu sitotonan
yoi.

Mesaiya iya Deibida tubuna yo tabe Deibida ana Guyau
(Madiu 22:41-46; Luka 20:41-44)

35 Yo Yeisu Nume Tabu kalona dedeina mena iyakayakataili yo tomo
kolili iwalolau iwaloba, “Loina kana toyakayakatai siwawalo yakato
Mesaiya iya Deibida tubuna. Tawae kaiwena siwalo besiele? 36 Yo
Yaluyaluwa Tabuna Deibida iyanuwapei na Deibida iwaloba, ‘Yeoba
Yaubada iwalo yagu Guyau koina, ulaulagu mena kumiyasio, kanasiga
kam tokaleyayao yapeili kaekaem yaulina mena.’ 37 Deibida ibomamo
Mesaiya ikawa-Guyauwan. Tem besiele, gubesi mwa yakato Mesaiya
iya Deibida tubuna?” Yo tomo meuloili Yeisu ana yakayakatai kaiwena
siyaliyaya.

Yeisu loina kana toyakayakatai ikawa-naenae-yagili
(Madiu 23:1-36; Luka 20:45-47)

38 Saugana Yeisu tomo iyakayakataili iwaloba, “Wagitekalatagimiu loina
kana toyakayakataiyao kaiweli. Kaiwena silaoma kwama malamalawena
siluwuili silolokeikeile kaba gimwala kolili na tem tomo sigitaili na
sikawatoki kolili. 39 Yo yaboyoi nuwanuwali kaba miya namwanamwali
nume tapwalolo kolili simiyasio yo besiele soi kali sauga koina
nuwanuwali simiya-baguna tomo manli mena kali yakasisi kaiwena.
40 Yo tabe kwabukwabuliwo ali nume sikalaili mwakota mena. Kabo
muli mena silau sitapwalolo yo ali kawanoi simamalawe na mesabana
tomo ali nuwatu yakato siya todudulai. Na nigele, naga Yaubada maisa
polopolowena iwolegili.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kwabukwabuli ana mulolo ilalakisosi Yaubada manna mena kabo muli mena towasawasao ali mulolo
(Luka 21:1-4)

41 Yeisu imiyasio mulolo kaba peina salina mena yo tomo meuloili ali
mulolo mane silopelopei na Yeisu igitagitaili. Towasawasao sibaibaiwa
silaoma ali mulolo mane lalakina sipeipeili. 42 Na kwabukwabuli yabo
ana mulolo pene kikiuli labuimo ipeili. 43 Kabo Yeisu ana tobenaliyao
iyoga-gogonagilima yo iwalo kolili iwaloba, “Yawalo yawasosi kolimiu,
kwabukwabuli bwaine ana mulolo, meuloili ali mulolo ilalaki-
gabaegili. 44 Kaiwena meuloili ali tupwa lalakili simiyamiya na bwaite
kwabukwabuliné iya tobubutuma yo ana mane meuloina ipei yo nige
yaboyoi ana tupwa imiyamiya na koina kana igimwala.”

Yeisu ana walo-masala Nume Tabu ana tatagwaligwali kaiwena
(Madiu 24:1-2; Luka 21:5-6)

13 1 Yeisu me ana tobenaliyao Nume Tabu mena siyayawatagili
kabo ana tobenali yabo Nume Tabu kana koleya Yeisu koina
iyakenayan iwaloba, “Toyakayakatai, ugitai nume bwaite kali paisowa
sinamwanamwasosi veku lalakili kolili sikabili.” 2 Na Yeisu iwaloba,
“Numeline lalakili ugitagitaili naga meuloili sitatagwaligwali yo nige
sowasowana veku yaboyoi itupwa ana kaba miya mena imiyamiya
ugitaiyoi.”

Sauga mwawamwawasina kana kilakilala
(Madiu 24:3-14; Luka 21:7-19)

3 Muli mena sikawasae Olibe koyana mena kabo Yeisu imiyasio.
Bwaine koina sowasowana sigite-panaisi Nume Tabu sigitai. Yo Pita,
Yemesa, Yoni, Anidulu sibomamo silaoma Yeisu koina sineli, 4 siwaloba,
“Kuwaloma kolimai toisabo sauga koina ginauline kuwalowalowegiline
kani siyawatagilima? Toisabo kilakilala kani kagitai na kakatai ginauline
kani kikiunamo siyawatagili?” 5 Kabo Yeisu iwalo kolili iwaloba,
“Wagitekalatagimiu, kisimo tomo tupwaliyao simwakotayagimiu.
6 Kaiwena naga kani tomo sibaibaiwa esagu mena silaoma na kaigeda
kaigeda kani iwaloba, ‘Yau Mesaiya’ yo walone koina tomo sibaibaiwa
simwakotayagili. 7 Yaboyoi, naga wasa kwabenalagili kaleya salimiu
mena yo kelamamalawe mena. Nige sowana wakatewakaka kaiwena
ginauli bwaitete kani siyawatagili baguna, na yanuwa yaulina ana kaba
mwawasi kana sauga naga. 8 Boda yo boda kani sikaleya. Yaboyoi kaba
loina yo kaba loina kani sikaleya. Mwanikiniki kani siyawatagili dedei
meuloili kolili. Tabe guliyam lalakili kani siyawatagili. Ginauliline
bwaite sauga kolokololona ana kaba tubu. 9 Na komiu wagite-kalatagimiu,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaiwena naga tomo sikabi-kalatagimiu yo silawagimiu yatala kaiwena.
Tabe sisapimiu nume tapwalolo kolili. Kaiwena komiu kwameliyagau
kani kwatolo toloinao yo kinyao manli mena na wasa namwanamwana
kwayawasayan kolili. 10 Baguna wasane waguguyeyan dedei meuloili
kolili, kabo muli mena sauga ana kaba mwawasi iyawatagili. 11 Yo tem
sikabi-kalatagimiu yo silawagimiu sabi yatala-yagimiu nige sowana
wakatewakaka kani gubesi ami edeedede. Na kwaedeededemo tawae
Yaluyaluwa Tabuna iyeyawa, kaiwena nige komiu ami walo, na iya ana
walo. 12 Sauga ilalaoma susu kalona mena kanakava kani kanakava
iwalo-masalan sabi unuyamatena. Besiele tama kani iginauli natuna
koina. Tabe melumeluwo kani tamaliyao yo sinaliyao sisikotanagili
na siwalo-masalagili sabi unuyamateli. 13 Yo tomo meuloili kani
sikalomagigi-lagimiu kaiwena komiu kagu tomeliwo. Na iyamo tem yaiya
me ana meli na itolo kaiwe kanasiga sauga ana kaba mwawasi koina kani
leboina ilobai."

Sauga naenaena ana yawatagili
(Madiu 24:15-28; Luka 21:20-24)

14 Yeisu nagamo iedeedede, "Na kani wagitai ginauli naenaesosina iya
tosibayanae siyatolo bwaine dedeinane koina iya nige ana kaba tolo. Tem
yaiya buki bwaite iyasili inuwa-mayaleyan. Bwaine saugane koina Yudiya
kana tomiya ilonamwayagili meuloili siyabubu koya kolili kaiwena kisi
sikamkamna. 15 Tem yaiya kowa am nume kewana mena kupaipaisowa
kuyabubu mwayamwayau, tabu sauga ugagabaen am gogo nume mena
kaiweli. 16 Yo tem yaiya kowa am tano mena kupaipaisowa kuyabubu
mwayamwayau, tabu kupipileyoi kam kwama dedei yabo mena kupepei
kaiwena. 17 Ooo, yawasosi kategu ikamkamna-yagili siya tosiumao yo
toyasuyasusuwo kaiweli, kaiwena kani ikololososi kolili sauga bwaine
koina. 18 Koina wakawakawanoi na sauga namwanamwana Yaubada
iyeliwa ami sauga yabubu koina na tabu tulutulu kana sauga koina. 19 Walo
yawasosi, sauga bwaine koina ikololososi kaiwena saugana Yaubada
yanuwa yaulina iyamayale koina yo kanasiga kabona, nige yabo nae
bwaite besiele yo muli mena naene bwaite nige sowana iyawatagiliyoima.
20 Nae bwaine kana kaliyate tem Yaubada nige ikakabi-yakubwali tomo
meuloili kani siboita, na iyamo Yaubada kaliyateline ikabi-yakubwali siya
ana tomoyao gitegitesipwaili kaiweli. 21 Yo sauga bwaine koina tem yaiya
iwalo kolimiu, 'Keliso bwaite' o 'Keliso bwaine' tabu kwamemeliyan.
22 Kaiwena keliso mwakomwakotali yo palopitao mwakomwakotali naga
siyawatagili yo kilakilala yo ginauli kaba nuwapwanopwano sipaisowaili
yo kolili sowasowali Yaubada ana tomoyao gitegitesipwaili siwoyaili.
23 Koina wagite-kalatagimiu kaiwena ginauli meuloina yawalo-baguna-
yagili kabo muli mena kani siyawatagili."

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu ana pileyoima
(Madiu 24:29-31; Luka 21:25-28)

24 Yo sauga naenaenane kani iyawatagili, imwawasi kabo muli mena
dabwelo iboniboniyai yo besiele waikena mayalena iboniboniyai. 25 Yo utune
bulibuli mena naga sibeku yo ginauli meuloili bulibuli mena Yaubada kani
inukuili. 26 Sauganane koina tomo meuloili kani Tomo Natuna sigitai yaloyaloi
kalona mena ilalaoma me ana kaiwe yo me ana wasawasa pigapigabuna.
27 Yo ana aneloseyao kani iyawasali yo ana bodao gitegitesipwaili sikele-
gogonagilima yanuwa yaulina meuloina dedeiliyao kolili.

Kaba gite saido koina
(Madiu 24:32-35; Luka 21:29-33)

28 "Kaba gite saido koina yayakenayagimiu yakato tem saido liguli
waluwaluli sikin wakatai yaikin kana sauga ikelakubwamako. 29 Yo
yaboyoi kilakilala yawalo-masalagiliko kolimiu tem toisabo sauga wagite-
lobaili wakataiyako yakato yagu sauga pileyoima ikelakubwamako.
30 Yawalo yawasosi kolimiu, bwaite yaso nige sowana kwamwawasi
kanasiga ginauliline meuloili siyawatagili. 31 Naga bulibuli yo yanuwa
yaulina simwawasi na iyamo yagu yakayakatai kolimiu kani nige sowana
imwawasi."

Wagitekalatagimiu, tabu wakekeno yo manimiyao silala.
(Madiu 24:36-44)

32 "Nige yaiya ikakatai toisabo kaliyate yo toisabo sauga ginauliline kani
siyawatagili. Besiele aneloseyao bulibuli mena nige sikakatai, yau besiele
nige yakakatai, Tamagu ibomamo ikatai. 33 Wagitekalatagimiu. Manimiyao
silala. Kaiwena saugane ana laoma nige wakakatai." 34 Kaba gite yaboyoi
Yeisu iwalowen iwaloba, "Besiele tem tomo yabo kikiunamo ana nume
ilogabaen. Ana topaisowao kaigeda kaigeda ali paisowa iwolegili yo iwalo
kolili yakato ana nume sigitekalatan. Tabe gamwa togitekalatan iwalolau
koina iwaloba, 'Tabu ukekeno. Manim ilalalala.' 35 Komiu besiele, manimiyao
silalalala. Kaiwena nume tanuwagana ana sauga laoma nige wakakatai
nuwana lolau, nuwana boniyai luwaluwalina, nuwana yanuwa layalayanna,
nuwana malala kikiuna. 36 Tabu ilaoma na ilobaimiu wakenokeno. 37 Tawae
yawalowen kolimiu besiele yawalowen tomo meuloili kolili. Manimiyao
silalalala."

Yudiya ali tobagunao kamwasa siloyaloyai Yeisu sabi unuyamatena
(Madiu 26:1-5; Luka 22:1-2; Yoni 11:45-53)

14 1 Kaliyate labuimo simiyamiya na mwalelikwa soina kana
nuwatu-kalatan yo besiele soine koina pwalawa gaibumo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nige kana ebweli, kani siginauli.[g] Topwaoliyao lalakili yo loina kana
toyakayakatai kamwasa siloyaloyai tem gubesi na Yeisu sikabikalatan
wadam mena na siunuyamate. [2] Yo siba, “Tabu soine kalona mena Yeisu
takakabi-kalatan kisi tomo simunamunai-yagila yo sikaleya kolila.”

Sine Yeisu iyaoloi Bedani koina
(Madiu 26:6-13; Yoni 12:1-8)

[3] Yeisu imiyamiya yanuwa Bedani koina Saimoni ana nume mena,
bwaite Saimoni baguna iya tolepelo. Kekan saugana mena sine yabo
ilusaema olo bwalaina namwanamwana botolina maisana lalakina
ikalaiyama, isoke yo isuwai Yeisu kulukuluna mena. [4] Yo tomo sinene
sigitai na tupwaliyao simunamunai na sibomayoi siedeedede kolili siba,
“Tawae kaiwena olone iyavenuwan? [5] Sowasowana tem tagimwala-yani
kaiwena maisana ilalakisosi, na manenane taolegili tobubutuma kolili.”
Kabo sinene siyokoiyan. [6] Na Yeisu iwalo kolili iba, “Besi. Kwamwanou
tabu kwayokoyokoiyan kaiwena ginauli namwanamwasosina koliyau
ipaisowai. [7] Tobubutumao sauga meuloina salimiu mena simiyamiya.
Tem nuwanuwamiu kwasaguili kabo kwasaguili. Na yau kani nige
mekamikava sauga meuloina. [8] Ginauli bwaitete ipaisowai koliyau
kaiwena iya sowasowana mwa ipaisowai koliyau. Kwapigu iyaoloi-
bagunayan sabi katububunagau pei salai kaiwena. [9] Yawalo yawasosi
kolimiu, naga wasagu siguguyeyan tomo sibenalan yanuwa meuloina
kolili tabe sine bwaite ana paisowa koliyau wasana siyawasa kana
nuwatu-kalatan kaiwena.”

Yudasa ilau topwaoli lalakili kolili
(Madiu 26:14-16; Luka 22:3-6)

[10] Kabo Yudasa Isikaliota, iya yabo yoli tuwelone kolili, ilau topwaoli
lalakili kolili Yeisu sabi walo-masalanna. [11] Yudasa ana walo sibenalan yo
siyaliyaya na siwaloyameli yakato maisana mane siwolena. Mwa Yudasa
sauga namwanamwana isanai na Yeisu italamwan kolili na sikabikalatan.

---

g 14:1 Sauga beyabeyana koina Yaubada ana anelose, iya boita kana anelose, iyawasa Itipita koina na Itipita kabi bagubagunali iunuyamateli na siya tomo Isileli ali gamwa mena ebaebai kwasineli sisau mwa koina boita kana anelose ilaoma na siya tomo Isileli imwalelikwaili, nige iunuyamateli. Bwaite kaiwena bolime kaigeda kaigeda Yudiya soi kana nuwatu-kalatan siginaginauli. Wagitai Buki Tabu beyabeyana esana “Siyawatagili” peina 12 koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Guyau ana kekan kana katububu
(Madiu 26:17-30; Luka 22:7-23; Yoni 13:21-30; 1 Kolinita 11:23-25)

12 Yudiya mumugali bwaite besiele. Beledi gaibu nige ebwelina
kana soi kalona mena, kaliyate bagubagunana koina lamiyao siunuili
mwalelikwa kanna kana nuwatu-kalatan kaiwena. Kaliyatenane
koina Yeisu ana tobenaliyao sineli koina siba, “Taubala, toweya koina
nuwanuwam mwalelikwa soina kanna kaiwem kakatububunan?”
13 Kabo ana tobenaliyao labui iyawasali yo iwalo kolili iba, “Kwalau
Yelusalema yo tomo yabo waila patu ikalakalai kani ilobaimiu. Na
tomone kwayamulikusuli. 14 Yo mekamikava kwalusae nume mena yo
nume tanuwagana koina kwawalo bwaite besiele. ‘Ama toyakayakatai
iwawalo toisabo biliutusi kutalamwan na meyagu tobenaliyao
mwalelikwa soina kanna kakatububunan na kakekan?’ 15 Kani
iyakenayagimiu biliutusi lalakina kewa mena sikatububunanako. Na
bwaine koina mwalelikwa soina kanna wakatububunan kaiwela.” 16 Yo
tobenaliyao silau Yelusalema koina silusae, yo tawae besiele Yeisu
iwalo-masalan kolili ginauli meuloili silobaili. Mwa numewa koina
mwalelikwa soina kanna sikatububunan kaiweli.
17 Kabo lolau mena Yeisu me ana tobenaliyao silaoma. 18 Saugana
simiyasio sikekakekan Yeisu iwalo kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu,
tomo yabo luwala mena naga iwalo-masalagau, iya bwaite mekaukava
kakekakekanne.” 19 Yo Yeisu ana walo bwaite kaiwena ana tobenaliyao
sinuwapolowe. Kabo kaigeda kaigeda Yeisu koina sinelineli siba,
“Taubala, yau nigele wa?” 20 Yeisu iba, “Tomonane iya yomiu tuwelo
kolimiu yo iya mekaukava beledi kakalai kayabuta gaeba kaigeda kalona
mena. 21 Na Tomo Natuna kani ilau boita mena, besiele Buki Tabu koina
iwalo-masalanako. Na iyamo kana towalo-masalani katekamkamnana.
Tem inamwanamwa baguna sinana tabu ikakabiyan kaiwena maisa
naenaesosina kani ilobai.”

Guyau ana kekan

22 Kekan luwana mena Yeisu pwalawa ikalai yo iwalo-muloloi yo ikivi
yo iwolegili ana tobenaliyao kolili iba, “Bwaitete yogu, wakalai wakan.”
23 Muli mena wain mekomwana ikalai yo kaiwena ikawatoki Yaubada
koina yo iwolena na meuloili sinuma komwane koina. 24 Saugana komwa
iwolena kolili iba, “Bwaitete kwasinegu, iya kamwasa waluwaluna,
wakalai kwanuma. Kani yaboita na kwasinegu ididi tomo meuloili
kaiweli. 25 Yawalo yawasosi kolimiu, sauga bwaite yo sauga muli mena
wain bwaite nige sowana koina yanumayoi yo kanasiga wain waluwaluna
yanuma Yaubada ana kaba loina mena.” 26 Kabo muli mena wali yabo
siwaliyan na siyawatagili sisae koya Olibe koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu iwalo-masala Pita ana uvala kaiwena
(Madiu 26:31-35; Luka 22:31-34; Yoni 13:36-38)

27 Yeisu iwaloyoi ana tobenaliyao kolili iba, “Masa kikiunamo meuloimiu
kwayabubu-gabaegau besiele Buki Tabu ana walo-masala iba, ‘Yaubada kani
sipi togitekalatan iunuyamate na sipi sitatagwaligwali.’ 28 Naga yagu toloyoi
mulina mena kani yabaguna Galili kabo komiu muligu mena kwalaowa.”
29 Pita Yeisu kainana iyamaisa iba, “Bwagana tem meuloili siyabubu-gabaegiwo
kani yabomamo mekamkava.” 30 Yeisu iba, “Kunuwatu-kalatan bwaite Pita,
kansiga boniyai kamkam tauna nige naga ivavalam melabui na kuuvalayagau
meyaiyona, yakato nige ukakataiyau.” 31 Kabo Pita iwalo kaiwe molosi iba, “Nige
sowana yauvalayagiwo. Bwagana tem taboita yola labui.” Tobenaliyao meuloili
besiele siwalo.

Yeisu Getesemani koina ikawanoi
(Madiu 26:36-46; Luka 22:39-46)

32 Silau dedei esana Getesemani koina yo ana tobenaliyao kolili iwalo iba,
“Bwaite koina kwamiyamiya na yau yalau yakawanoi Yaubada koina.” 33 Kabo
Pita, Yemesa, yo Yoni yoli yaiyona iyoganli mekanakavao silau. Yo Yeisu
me ana katekamkamna yo me ana nuwa polowe, 34 kabo iwalo kolili iba,
“Nuwanae ilalakisosi kategu mena masa kikiunamo itabe-yamateyau. Bwaite
koina kwamiyamiya na manimiyao silalalala.” 35 Yo Yeisu tupwana iutusaeyoi
kabo italu-pwaopwaom ikawakawanoi yakato tem sowasowana kamkamnane
bwaite Yaubada ikele-gabaen. 36 Iwaloba, “Tamagu. Tamagu. Paisowa meuloina
sowasowam, nuwanuwagu kamkamna kana komwa koliyau ukele-gabaen. Na
tabu yau yagu nuwatu mena na kowa am nuwatu mena besiele kupaisowai.” 37 Yo
ipileyoi yoli yaiyonawa ilobaili sikeno-boita. Pita iyanoi iba, “Saimoni, gubesi
ukenokeno? Nige sowasowam sauga kikiunamo kaiwena kusilawa?” 38 Iwaloyoi
kolili iba, “Manimiyao sikaiwe yo wakawakawanoi na tabu Seitani itotonagimiu.
Yaluyaluwamiu nuwanuwana na iyamo yomiu sibelu.” 39 Yo Yeisu isaeyoi ikawanoi
besiele ana kawanoi bagubagunana. 40 Yeisu saugana ipileyoima ana tobenaliyao
kolili ilobaiyoili sikenokeno, kaiwena manliyao sigibugibu. Iyanoiyoili sitolo me ali
mwalimwaline nige ali walo yabo. 41 Yeisu tabe isaeyoi ikawakawanoi ana pileyoi
yaiyonana koina ilobaili sikenomate yoi kabo iwalo kolili iba, “Gubesi, nagamo
wakaikaiyawasi, mwa wakenokenone? Besi. Sauga iyawatagiliko. Wagitai, Tomo
Natuna kana towalo-masala iyawatagiliko na kani iyauyan tomo naenaeli nimali
mena. 42 Kwatolo na talau. Kagu towalo-masalawa iyaele ilalaoma.”

Yeisu kana kabikalatan
(Madiu 26:47-56; Luka 22:47-53; Yoni 18:3-12)

43 Yeisu iyaelemo iedeedede kabo Yudasa me ana bodao siyawatagilima.
Yudasa iya yabo yoli tuwelone kolili, na bodane bwaite silaoma kaiwena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakatai yo tautaubalao siyawasali
silaoma. Bodane kaleya kelepana yo kepata silokalaili. 44 Ali sauga
laoma Yudasa kilakilala yabo iwalowen iba, “Tem yaiya yasapwali
bwaimwa iya Yeisu, wakabi-kalatan na kwalawan wagite-kalatan
namwanamwai kisi iyabubu.” 45 Ee kabo Yudasa ilodudulaimo ilau Yeisu
koina ikawatoki iba, “Toyakayakatai.” yo isapwali. 46 Kabo bodaline
Yeisu sikabi-kalatan. 47 Yeisu ana bodaone kolili kaigeda itotolo salina
mena ana kaleya kelepana iniwisiyama ana kaba miya mena yo topwaoli
lalakina ana topaisowa tenana ikoutusi. 48 Yo Yeisu iwalo Yudasa me ana
bodao kolili iba, “Gubesi, yakato yau toloinalikwa yabo? Mwa me ami
kaleya kelepana yo me ami kepata kwalaoma yakato wakabi-kalatagau?
49 Kaliyate kaigeda kaigeda yau mekamikava yayakayakatai Nume Tabu
kalona mena tomo kolili na nige wakakabi-kalatagau. Na besi, waginauli
kaiwena palopitao ali walo-masala Buki Tabu kalona mena iyawatagiliko
besiele.” 50 Kabo Yeisu ana tobenaliyao meuloili siyabubu-gabaen. 51 Yo
kilakai yabo iya Yeisu kana tomuliya kana kwama kaigedamo kabo
tokaleyayao sitonan tem sikabikalatan, 52 na iyabubu kana kwama
isagena-yabeku mekwapi bwagabwagana iyabubu.

Yeisu silawan toloinao kolili
(Madiu 26:57-68; Luka 22:54-55,63-71; Yoni 18:13-14,19-24)

53 Yo Yeisu siyogan siluseyan topwaoliyao ali taubala ana nume
mena. Na numene koina topwaoli lalakili yo tautaubalao yo loina kana
toyakayakataiwo silogogoko simiyamiya. 54 Yo Pita iyamuli-kusulili iya
imuliye-molosi kanasiga topwaoliyao ali taubala ana nume bakubakuna
mena. Bwaine koina Pita imiyasio tokaleyayao salili mena na mayau
mena imwasimwasiguli. 55 Topwaoli lalakili yo tautaubalao meuloili
nuwanuwali Yeisu ana pwanoli siloyai na yakato tomo ali yakewane
koina yaina silobai na Yeisu siunuyamate na iyamo nige yabo silolobai.
56 Toyakewa mwakomwakotao sibaibaiwa siwalo-masala na iyamo ali
walo-masala nige sitotoyatoyawa. 57 Yo tupwali sitolo Yeisu siyakewa
bwagabwagai. 58 Siba, “Ana walo yabo kabenalan, yakato Nume Tabu
bwaite tomo sikabi naga isoke-gabaen na kaliyate yaiyona koina ikabiyoi
na nige tomo nimali mena.” 59 Na iyamo ali walo-masala ginauli bwaite
kaiwena nige sitotoyatoyawa.
60 Kabo topwaoliyao ali taubala manli mena itolo yo Yeisu ineliyan iba,
“Gubesi, mwa nige kainali kuyayamaisane? Tomo bwaitete ali yakewa
koliwo kubenalanako?” 61 Na Yeisu imwano-mwanoumo. Bwagana
siyakewa bwagabwagai na iyamo nige kainana. Yo topwaoliyao ali
taubala Yeisu koina ineliyoi iba, “Walo yawasosi? Kowa Mesaiya,
Yaubada Natuna o nigele?” 62 Yeisu iba, “O, yau. Naga kani wagitai Tomo
Natuna Tokaiwesosi ulaulana mena imiyasio tabe bulibuli yaloyaloina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pwatali mena kani ilaoma." 63 Topwaoliyao ali taubala imunamunai
Yeisu ana walo kaiwena mwa koina ibomayoi kana kwama itabeigali na
iwaloba, "Besi. Tabu toyakewa yabo iwawaloyoi. 64 Ana walo kawasewa
kwabenalanako. Na tawae ami nuwatu Yeisu kaiwena?" Yo meuloili sitolo
siba, "Sowasowana taunuyamate." 65 Tupwali tomo Yeisu sikaikaisoi yo
manna kwama mena sisuma yo siunui me ali talawasi siba, "Kuwalo
kolimai yaiya iunuunuiwo?" Yo tokaleyayao Yeisu sikabi-kalatan na
siunuunui.

Pita Yeisu iuvalayan
(Madiu 26:69-75; Luka 22:56-62; Yoni 18:15-18,25-27)

66 Pita ganamuli mena imiyamiya yo topwaoli lalakina ana
topaisowa vesala yabo ilaoma. 67 Yo sinene igitai Pita imwasimwasiguli
imankulakulai yo iba, "Kowa Yeisu game Nasaleta mekamkava
kwamiyamiya." 68 Na iyamo Pita iuvala iba, "Bwaimwa walone yau
nige yakakatai." Mwa Pita iutu-yawatagili gamwa mena na kamkam
tauna ivalam. 69 Tabe vesalane Pita igitaiyoi nimana iyagayan koina
na bodane kolili iwaloba, "Bwaine tomone iya Yeisu ana boda yabo."
70 Pita walone ibenalan kabo iuvalayoi. Na sauga kubwakubwana koina
tomanmanbubune Pita koina siwaloba, "Kumwakota, kowa Yeisu ana
boda yabo, kaiwena kowa tomo Galili." 71 Na Pita iwaloba, "Kagu lulu
Yaubada, yawalo yawasosi kolimiu, tomone kaiwena kwawalowalone yau
nige yakakatai." 72 Sauganane koina kamkam tauna ivalamyoi labuina
kabo Pita nuwana mena isae Yeisu ana walo koina, yakato muli mena
kamkam tauna ivalam labuina iya kani iuvalayan meyaiyona. Kabo Pita
katena ikamkamnasosi yo ivalam.

Yeisu siyatalayan Pailato manna mena
(Madiu 27:1-2,11-26; Luka 23:1-5,13-25; Yoni 18:28–19:16)

15 1 Yanuwa ilayan malala kikiuna topwaoli lalakili yo tautaubalao
yo loina kana toyakayakatai yo toloinao meuloili silogogoma kabo
siloina Yeisu kaiwena. Nimana sipan yo silawan Pailato koina sabi yatala.
2 Yo Pailato Yeisu ineliyan iba, "Gubesi, kowa Yudiya ali kini?" Kabo Yeisu
iba, "Tawae kuwalowen bwaimwa iyaele." 3 Kabo topwaoli lalakili ginauli
meuloili kaiweli Yeisu siyakewai. 4 Mwa Pailato Yeisu ineliyanyoi iba,
"Gubesi, ali yakewaiwone kaiwena kani kainali kuyamaisa? Ugitai ginauli
sibaibaiwa kolili siyakewaiwo." 5 Na Pailato ana neli kaiwena Yeisu nige
kainana iyayamaisa mwa koina Pailato nuwana ipwanopwano.

Siloina Yeisu ana boita kaiwena

6 Pailato mumugana bwaite besiele. Bolime kaigeda kaigeda
mwalelikwa soina kana sauga koina tolusae deli mena Yudiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomoliyaone bodane sigitesipwai yabo kolili ilivasi na deli mena
iyawatagili. 7 Sauganane koina tomo esana Balabasi yo me ana bodao
deli mena simiyamiya. Na siya simiyamiya deli mena kaiwena kaleya
lalakina kalona mena tomo siunuyamateli.[h] 8 Yo Yudiya boda silogogoma
sikawanoi Pailato koina tem sowasowana tomo yabo deli mena ilivasi
kaiweli besiele ali kawanoi bolime kaigeda kaigeda koina. 9-10 Pailato
ikataiyako topwaoli lalakili Yeisu sikabikalatan na silawanama kaiwena
silamwa-poloweyan, mwa koina Pailato ineliyagili iba, "Nuwanuwamiu
yakato komiu Yudiya ami kini yalivasi kaiwemiu?" 11 Na iyamo topwaoli
lalakili tomo nuwatu naenaena nuwali mena sipeiyako yakato Yeisu
sisikotanan na Balabasi esana sikatai yo ilivasi kaiweli. 12 Kabo Pailato
ineliyoi kolili iba, "Na gubesi yagu loiloinayanna iya kwapeiyako ami
kini?" 13 Siyoga siba, "Kelose mena wakoyapatu." 14 Na Pailato ineli
iba, "Tawae kaiwena? Tawae ana pwanoli?" Na siyoga kaiwe siba,
"Kwayakelose." 15 Kabo Pailato nuwanuwana boda ikabi-yaliyaya-yagili
mwa koina Balabasi ilivasi, na ana tokaleyayao iloinayagili Yeisu balae
mena sisapi. Muli mena Yeisu iwolena tokaleyayao kolili sabi koyapatuna
kelose mena.

Tokaleyayao Yeisu sitalawasiyan
(Madiu 27:27-31; Yoni 19:2-3)

16 Kabo tokaleyayao Yeisu silawan Pailato ana nume mena siluseyan
bwaine tokaleyayao ali dedei lalakina numene kalona mena yo
tokaleyayao ali bodao siyoga-gogonagilima. 17 Kini kali kwama
balabalagiyana koina Yeisu siyakwama yo kana pwaopwaom samasamali
koina sipaisowai na kulukuluna mena sipei. 18 Kabo sitalawasiyan siba,
"Aaa Guyau, Yudiya ali kini." 19 Yo ginagina mena Yeisu kulukuluna
sisapisapi sikaikaisoi yo manna mena tutulili sitalu-sakonayan na
sitalatalawasiyan. 20 Ali talawasi imwawasi kabo kini kwamana koina
sisou-gabaen na iya kana kwama mena siyakwamai yo silawan sabi
koyapatuna kelose mena.

Yeisu sikoyapatu kelose mena
(Madiu 27:32-44; Luka 23:26-43; Yoni 19:17-27)

21 Sailini tomona esana Saimoni iya Alekisana yo Lapuso tamali, iya
yanuwa uloina koina ilaomaya, ilalaoma Yelusalema na silobai, kabo
siyadidiga mwa Yeisu kana kelose ikewai. 22 Yeisu silawan yanuwa esana
Goligota. Na Goligota kana bui kulukulu yanuwana. 23 Wain yo mula

---

h 15:7 Balabasi yo ana bodao esali Selot nuwanuwali Loma tomoliyao sitawoili Yudiya kalona mena. Bwaite kaleyane koina sitonan tem kaba loinane Loma kolili sikele-yavivilayoi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siebweli na siwolena yakato inuma na tabu kamkamna ilolotonan na
iyamo Yeisu isikotanan. 24 Yo Yeisu sikoyapatu kelose mena yo siyatolo.
Muli mena tokaleyayao veku kikiuli sikalaili, venu yabo sivenuwan tem
analiyao venune koina sibaguna kani Yeisu kana kwamao siwolegili
kolili. 25 Malala naen koloki koina Yeisu sikoyapatu kelose mena.
26 Yo kana kelose mena silele 'Yudiya ali kini' kaiwena ali yakewaina
besiele. 27 Yo tabe tokewali labui sikoyapatuli, yabo Yeisu ulaulana
mena yabo gegebana mena. 28 Kabo Buki Tabu walone bwaite 'Iya sipei
loina kana toloinalikwa mekanakavao' iyamala yawasosi.[i] 29 Yo siya
tomo tologwaligwali ali lau koina Yeisu sitalatalawasi-yani yo sikawa-
naenae-yani yo tabe kulukululi siyakwaleli siba, "Aaa, kuwalo yakato
sowasowam Nume Tabu kusoke-gwaligwali na kaliyate yaiyona kolili
ukwabiyoi. 30 Kelose kulogabaen na kuboma kuleboiwo." 31 Bwaine besiele
topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakataiwo Yeisu sitalatalawasi-
yani siba, "Tomo uloili ileboili na iyamo nige sowasowana iboma ileboi.
32 Yakato iya Mesaiya yo Isileli kana kini, naga kelosene ilogabaen na
tagitai na tameliyani." Tokewaliwa Yeisu mekanakavao sikoyapatuli
kelose mena siya Yeisu tabe sisinali.

Yeisu ana boita
(Madiu 27:45-56; Luka 23:44-49; Yoni 19:28-30)

33 Pwasinasina mena dedei meuloina iboniboniyai kanasiga ilolau tili
koloki. 34 Kabo sauganane koina Yeisu kainana lalakina mena iyoga iba,
"Eloi, Eloi, Lama Sabakitani?" Kana bui "Yagu Yaubada, yagu Yaubada,
tawae kaiwena kusikotanagau na kulogabaegau?" 35 Tomo tupwali
salina mena sitotolo ana yoga sibenalan siba, "Kwabenali. Iyogayoga
Ilaitiya kaiwena." 36 Kabo tomo yabo isagena balou ikalai iyabuta wain
malumaluluna koina yo ginagina mena isakona, iyagaseyan Yeisu
sopana mena na iba, "Naga tasanasana nuwana masa kikiunamo Ilaitiya
ilaoma na kelose mena ileboi." 37 Yeisu kainana lalakina mena iyoga yo
yawasina imwawasi iboita. 38 Na kaleko tabatabana itaketake Nume Tabu
kalona mena itaigali isae kewa yo ilobi yauli. 39 Kaleya kana tobaguna
yabo Yeisu kana kelose manna mena itotolo. Yeisu ana yoga ibenalan yo
ana boita kana koleya igitai kabo iba, "O, walo yawasosi bwaitete iya
Yaubada Natuna." 40 Tupwali sinesineo sitolo-suwala simanman-kulakulai
bwaimwa Salome yo Meli Magidala me ana waliesa iya Yosese yo Yemesa
sinali, Yemesane esana sipei Yemesa kikiuna. 41 Saugana Yeisu itakitakikili
Galili dedeina mena siya bwaite sinesineone siyamuli kusuli Yeisu
sisagusagui. Tabe sinesineo sibaibaiwa tupwaliyao Yeisu mekanakavao
silaoma Yelusalema siyaele bwaine koina kelose simanman-kulakulai.

---

i 15:28 Tolele-panaisi bagubagunali tupwali tomna 28 nige silelele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu sipei salai mena
(Madiu 27:57-61; Luka 23:50-56; Yoni 19:38-42)

42 Na kaliyatene kabona esana kaliyate kaba katububu. Esana bwaite
sipei kaiwena bwaliga Yudiya ali Sabati. 43 Mwa lolau mena Yosepa, game
Alimadiya, ilaoma, iya tomo esana lalakina yabo Yudiya ali toloinao
kaloli mena. Isanasana Yaubada ana kaba loina kaiwena. Me ana katepatu
ilusae Pailato manna mena na Yeisu yona ikawanoiyan. 44 Saugana Pailato
wasa ibenalan yakato Yeisu iboitako katena ipitali. Yo kaleya kana
tobaguna iyoganama yo Pailato ineliyan iba, "Gubesi, walo yawasosi Yeisu
iboitako?" 45 Tokaleyane ginauli meuloina iwalo-masalagili Pailato koina
kabo Pailato Yeisu yona italamwan Yosepa koina ikalai. 46 Mwa Yosepa
kaleko mayamayalena igimwalai ikalaiyama kabo Yeisu yona kelose
mena iyaigabaen yo kalekone koina isuma muli mena ipei salai mena.
Salaine sikeli nonowaiyako besiele dupa veku kalona mena yo Yosepa veku
lalakina iyatapipiliyama salai gamwana ikausi. 47 Meli Magidala me ana
waliesa iya Yosese sinana sigitagitai toweya koina Yosepa Yeisu yona ipei.

Yeisu ana toloyoi
(Madiu 28:1-8; Luka 24:1-12; Yoni 20:1-10)

16 1 Yudiya ali sabati bwaimwa ala Satade, imwawasiko Meli
Magidala me ana waliesa yo tabe Salome olo bwalaina
namwanamwana sigimwalai yakato silau Yeisu yona siyaoloi. 2 Wiki
kana kaliyate bagubagunana koina malala kikiuna sinesineowa silalau
Yeisu kana salai kaiwena. 3-4 Yo silolo-edeedede siba, "Tem yaiya vekune
kani iyatapipili-suwalan na salai gamwana isoke kaiwela?" Kaiwena
vekune ilalakisosi. Saugana silaoma salai mena manli isae sigitai vekuwa
siyatapipili-suwalanako. 5 Kabo sinesineowa salai kalona mena silusae.
Ulaulali mena kilakai yabo kana kwama mayamayalena imiyamiya sigitai
kabo kateli sipitali sisiliyata. 6 Iwalo kolili iba, "Tabu wakakatewakaka.
Yeisu game Nasaleta siyakelose kwaloyaloyai iya bwaite koina nige
imiyamiya. Boita mena itoloyoiko. Wagitai bwaite koina sipeiya.
7 Kwalau ana tobenaliyao kolili kwawalo-masala, tabe Pita besiele koina,
kwawaloba, 'Yeisu ibagunako Galili na komiu kabo kwalaowaya wagitai,
besiele ana walo kolimiu.' " 8 Kabo salai mena siyawatagili mwayamwayau
yo siyabubu kaiwena nuwali sipwanopwano yo sitabutabubu me ali
matausi. Nige yaiya yabo koina siwawalo-masala kaiwena simatausi.

Yeisu ana tolo-mayale meli Magidala koina
(Madiu 28:9-10; Yoni 20:11-18)

9 Wiki kana kaliyate bagubagunana Sabati malala mena Yeisu itoloyoi,
yo itolo-mayale baguna Meli Magidala koina. Bwaite iya baguna

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaluyaluwa biki seben silusae koina na Yeisu itao-yawatagilagili. 10 Kabo
Meli ilau Yeisu kana tomeliwo siya tauna kona mekalikava sitakitakikili
ali wasa iwolegili na siya nagamo me ali nuwapolowe sivalavalam Yeisu
kaiwena. 11 Saugana Meli wasa iwolegili iba, “Yeisu itoloyoiko, yagitai.”
Na nige ana walo simemeliyan.

Yeisu ana tolo-mayale tomo labui kolili
(Luka 24:13-35)

12 Na tomo labui Yelusalema silogabaenako yo kwabu mena silalau
yanuwa yabo kaiwena. Kabo Yeisu itolo-mayale kolili koleya uloina
koina. 13 Muli mena kabo yoli labuine sipileyoi Yelusalema, kalikavao
kolili siwalo-masala, na iyamo ali walo nige simemeliyan.

Yeisu ana tobenaliyao ali paisowa iwolegili
(Madiu 28:16-20; Luka 24:36-49; Yoni 20:19-23; Apositolo 1:6-8)

14 Muli mena ana tobenaliyao yoli ilebeni sikekakekan kabo Yeisu
manli mena itolo-mayale. Iyokoiyagili ali kololo kaiwena iba, “Kaukavao,
siya yagu toloyoi mulina mena sigitaiyau yo kolimiu siwalo-masala
na tawae kaiwena ali walo nige kwamemeliyan?” 15 Yo iwalo kolili
iwaloba, “Kwalau dedei meuloina kolili wasana namwanamwana
waguguyeyan tomo meuloili kolili. 16 Tem yaiya imeliyagau na ibabitaiso
kani lebo ilobai. Na tem yaiya nige imemeliyagau naga Yaubada ana
loina kaikaiwena ilobai. 17 Yo kagu tomeline kilakilala kaikaiweli kani
sipaisowaili esagu mena, kaba gite besiele, yaluyaluwa biki tomo kolili
kani sitao-yawatagilagili yo baguna kaina uloi uloi nige sikakatai na
kabona kani kolili siedeedede. 18 Tem weso naenaena nimali mena
sikalaili, nuwana waila kelakelabasina sinuma nige sowana siboita yo
tabe tem nimali sipei tokasiebwao kolili kani sinamwanamwa.”

Yeisu isae bulibuli mena
(Luka 24:50-53; Apositolo 1:9-11)

19 Guyau Yeisu ana walo iyemwawasi ana tobenaliyao kolili kabo
Yaubada Yeisu ikalai ilawan bulibuli mena. Kabo Yeisu Yaubada
ulaulana mena imiyasio. 20 Yo tobenaliyao silau dedei meuloina kolili
Yeisu wasana siluwewasa-yani. Guyau isaguili yo ana kaiwe mena
kilakilala sipaisowaili na koina tomo sigitaili yo wasana namwanamwana
simeliyan.[j]

---

j 16:20 Tolele-panaisi bagubagunali tupwaliyao tomna 9-20 nige silelele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu wasana namwanamwana

Luka

ana lelelele

Walo bagubagunana

Bukine bwaite kana tolelelele iya Luka. Luka iya nige Yeisu ana apositoloyao tuwelo kalikava yabo, yo iya nige Yudiya tomona. Luka iya Giliki tomona, yo ana paisowa doketa iya towoiwoisi. Iya mekanakava Paulo sitakitakikili yo paisowa sibaibaiwa sipaisowaili kabo Luka wasana namwanamwana ikatai-namwanamwai kabo buki bwaite ilele Giliki tomonliyao kaiweli. Luka iya iyakenayagila Yeisu iya tomo dudulaina yo iya Tolebolebo tomo Yudiya yo siya nige tomo Yudiya kaiweli. Ana buki kalona mena edeedede sibaibaiwa iedeedede-yagili tobubutuma yo siya tomo sigite-lobiyegili Yeisu ikatekamkamna-yagili yo isaguili. Yo buki bwaite koina sinesineo ali paisowa edeededeli sibaibaiwa talobaili. Ginauli tupwaliyao kali nuwatu silalaki Luka ana edeedede kalona mena bwaite kawanoi mumugana, Yaluyaluwa Tabuna ana paisowa, yaliyaya yo Yaubada ala pwanoli inuwatu-pwaikili.

---

1 1-2 Ae taubala Tiopilo. Saugana Yeisu imiyamiya yanuwa yaulina mena tomeli tupwali luwamai mena ana paisowa meuloina sigitai manli mena. Ana boita mulina mena wasana siyawasayan yo sikawa-yawasosiyan kolimai. Na tomo sibaibaiwa wasanane silele-lobiyenako. 3-4 Na yau Luka tabe wasanane edeededeliyao meuloili yaloyaloyaili na yatano-gogonagilima. Edeededeliyaone iyatubuya ana kabi koina ilau yo kanasiga ana sae bulibuli mena na mesabana kali lau sidudulai yo inamwanamwa. Koinaele yanuwatui inamwanamwa tem yalele-lobi-yegili kowa tomo lalakina Tiopilo kaiwem, na mesabana ukwatai tawae tomeliwo siyakayakatai-yanako koliwo bwaimwana walo yawasosi. Mwa bukine bwaite yalele ilalaowa koliwo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Anelose iyawatagili Sakalaiya koina kabo
Elisabeti Yoni Toyababitaiso ikabiyan

5 Saugana kin Elodi dedei Yudiya iloiloinayan na topwaoli yabo iya
esana Sakalaiya iya imiyamiya topwaoline Abaidiya ana boda kalona
mena, wainena esana Elisabeti, iya tabe ilaomaya Eloni ana susu koina,
na Eloni iya Mosese kanakava yo topwaoli bagubagunana. 6 Yoli labuine
ali miyamiya inamwanamwasosi Yaubada manna mena na Yaubada ana
loina yo ana walo meuloina iyaele Buki Tabu beyabeyana koina simuliya
namwanamwai. 7 Elisabeti me wainena Sakalaiya silike. Nige natuli
ipapagan kaiwena Elisabeti imiyayai.
8 Sauga yabo Sakalaiya ana bodao ali sauga paisowa na Sakalaiya iya
iyaele topwaoli ali paisowa ipaipaisowai Yaubada manna mena. 9 Kabo
veku mena venu yabo sivenuwan besiele topwaoli ali loina na mesabana
tomo yabo sigitesipwai na ilusae Yaubada ana Nume Tabu kalona mena
ginauli bwalaina namwanamwana inisensi igabu kaba gabugabu pwatana
mena. Sakalaiya iya gitesipwa ilobai kabo iya ilusae Nume Tabu kalona
mena. 10 Na inisensi sauga gabuna koina, totapwalolo boda lalakina
siyaele gana muli mena sikawakawanoi.
11 Sakalaiya iyaele Nume Tabu kalona mena kabo Yaubada ana anelose
yabo iyawatagili inisensi kaba gabugabuna dedei ulaulana mena.
12 Saugana Sakalaiya anelosene igitai kabo katena ipitali yo imatausi.
13 Na anelosene iwalo koina iba, “Sakalaiya, tabu kumamatausi, am
kawanoi Yaubada ibenalanako. Koinaele wainem Elisabeti natum
tauna kani ikabiyan kabo esana kupei Yoni. 14 Iya kani nuwamiu ikabi-
namwanamwaili yo kwayaliyaya yo tomo sibaibaiwa naga kani siyaliyaya
ana yawatagili kaiwena, 15 kaiwena iya esana kani ilalaki Yaubada
manna mena. Tabu wain yo waila kaikaiwena inunuma. Saugana tem
sinana ikabi kani Yaluyaluwa Tabuna iloyapowon yo tabe besiele ana
lalaki koina Yaluyaluwa Tabuna iloyapowon. 16 Siya Yudiya, bwaimwa
boda Isileli, sibaibaiwa kani ikele-yapileyoili silaoma Yeoba ali Yaubada
koina. 17 Yoni mumugana yo ana kaiwe besiele palopita Ilaitiya yo
iya ibagunama kabo muli mena Guyau iyawatagili. Yo iya kani tomo
iyanuwabuili, na tamaliyao yo natuliyao ikele-yapileyoilima siyamala
boda kaigeda, yo siya togamwapanapanawa nige Yaubada siyayakasisiyan
ikele-yapileyoili nuwatu namwanamwana sikalai besiele siya todudulai
ali nuwatu na mesabana tomo ikatububunagili Guyau ana laoma
kaiwena.”
18 Kabo Sakalaiya iwalo anelosene koina iba, “Toisabo kilakilala
kani kupaisowai na yakatai am walone iyamala yawasosi? Kaiwena
yau yalikeko yo wainegu tabe besiele ilike.” 19 Anelosene Sakalaiya
kainana iyamaisa iba, “Yau Gabeliela, sauga meuloina yatotolo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada manna mena, iya iyawasayau yalaoma yaedeedede koliwo yo
wasa namwa-namwana bwaite yayawasayan koliwo. 20 Na nige yagu
walo kumemeliyan koinaele kani kilakilala bwaite yapaisowai. Kani
nige kainam ipapagan kanasiga kaliyatenane koina yagu waloyameli
yawalowenako koliwo iyamala yawasosi."
21 Siya totapwalolone siyaele sisanasana Sakalaiya kaiwena, yo
sinuwapwanopwano gubesi na imiya-mamalawe Nume Tabu kalona
mena. 22 Saugana iyawatagilima nige sowana iedeedede, nimanamo
iyapaisowa kolili, kabo tomo meuloili sikatai yakato yakenayan yabo
iyawatagili koina Nume Tabu kalona mena. 23 Sakalaiya ana sauga
pwaoli paisowana imwawasi, kabo ipileyoi ana yanuwa mena. 24 Kabo
wainena Elisabeti isiuma. Sauganane isiuma waikena valigigi kalona
mena nige iyayawatagili mayale mena imiyamiyaya nume mena kaiwena
siya Yudiya mumugali. 25 Kabo Elisabeti iba, "Yaubada yagu miyayaine
mwalimwalinena ikele-gabaen tomo manli mena. Mwa sauga bwaite
koina isaguiyau."[a]
26-27 Saugana Elisabeti isiuma ana waikena sikisi (6) Yaubada ana anelose
Gabeliela iyawasa sine nuwanuwabolana koina esana Meli, iya imiyamiya
Nasaleta Galili dedeina mena. Iya ikawakawalulu tomo esana Yosepa koina
Deibida ana susu koina. 28 Anelosene ilaoma koina yo iba, "Daumwali
koliwo. Yaubada imulolo lalakina koliwo yo iya mekamkava." 29 Na iyamo
Meli me ana katewakaka imatausi anelosene ana walo kaiwena. Meli
inuwanuwatu, "Tawae walone bwaite kana katai?" 30 Kabo anelosene iwalo
koina iba, "Meli, tabu kumamatausi, kaiwena Yaubada imulolo koliwo.
31 Kani kusiuma yo ukabi natum tauna na esana kupei Yeisu. 32 Iya kani
tokaiwe, yo tomo kani siyogayani Yaubada Tomiyasaesosi Natuna. Yeoba
ala Yaubada kani loina kaikaiwena iwolena besiele beyabeyana iwolena
tubuna Kin Deibida koina. 33 Yo Isileli tomoliyao, Yakobo ana bodao, kani
iloinayagili, nige ana kaba mwawasi." 34 Meli anelosene kainana iyamaisa
iba, "Gubesi kani ana yawa-yawatagili? Yau nuwanuwabolagu." 35-37 Kabo
anelosene iwalo Meli koina iba, "Yaubada ginauli meuloina sowasowana
ipaisowaili. Yaluyaluwa Tabuna kani ilobima koliwo yo Tomiyasaesosi
ana kaiwe mena kusiuma. Kabo melumelune esana kani sipei Yaubada
Natuna kaiwena iya tabutabuna. Kubenali sauga bwaite. Elisabeti, am
susu iya ikedukeduluma. Na tabe iya besiele isiuma natuna tauna. Tomo
meuloili sibatoko kani nige melumelu ilolobai, na iyamo iya isiuma kabona
ana waikena sikisi (6)." 38 Mwa Meli iba, "Yau Yaubada ana topaisowa.
Besimo na tawae kuwaloweni iyawatagilima koliyau." Kabo anelose Meli
ilogabaeni.

---

a 1:25 Yudiya ali nuwatu yakato tem sine yabo nige natuna ipapagan bwaimwa ana kaba mwalimwaline.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Meli ilau Elisabeti iboeyani

39 Sauganane koina Meli itolo, ikatububu yo mwayamwayau ilau Yudiya
yanuwana yabo, iyaele koya mena koina. 40 Saugana iyawatagili mwa
ilau ilusae Sakalaiya ana nume mena yo ikawa-toki Elisabeti koina.
41 Meli ana kawatoki Elisabeti ibenalani, kabo melumelune Guyau sinana
kainana ikilala mwa imwasali diyana mena. Elisabeti Yaluyaluwa Tabuna
iloyakalapowoni, 42 kabo kainana lalakina mena iwalo Meli koina iba,
"Yaubada imuloloiwo, kam mulolo sine meuloili kali mulolo ilalaki-
gabaegili. Yo melumelu bwaimwa kani ukwabiyani Yaubada imuloloi
tabe. 43 Gubesi kowa yagu Guyau sinana na kuyakasisi-yagau lalakina
na kulaoma ugiteyau? 44 Saugana am kawatoki yabenalani ilusae tenagu
mena, kabo melumelu iyaliyaya yo imwasali diyagu mena. 45 Yaubada
imuloloiwo, kaiwena kumeli yakato kani iginauli besiele ana walo
koliwo."

Meli Yaubada itobalani

46 Kabo Meli iba, "Kategu Yeoba itobalani, 47 yo yaluyaluwagu iyaliyaya
Yaubada yagu Tolebolebo koina. 48 Na yatobalani kaiwena bwagana yau
ana topaisowa nige yagu namwanamwa ipapagani iya ikatekamkamna-
yagau na sauga bwaite yo sauga ilalaoma yaso yo yaso kani siedeedede
kaiwegu siwaloba, 'Yaubada imuloloi.' 49 Yatobalani kaiwena Yaubada
Tokaiwesosi ginauli lalakili ipaisowai kaiwegu. Esanane yakayakasisina.
50 Yaso yo yaso kolili siya siyakasisiyani ana katekamkamna imiyamiya
kolili. 51 Nimana koina ginauli lalakili ipaisowailiko yo siya siboma
sipei-seyagili yo sinuwatui yakato esaline silalaki, na iyamo ali boda
itatagwaligwali. 52 Toloina lalakili ali kaba miya kolili ikalaili yo ipei-
yataluli, na siya esali kikiuli ipei-seyagili. 53 Ginauli namwanamwali
isoiyagiliko toguliyam kolili sikalapowoni, na towasawasa iyawasali silau
nima gaibuli. 54 Ana topaisowao boda Isileli isaguiliko, nige inunuwa-
mwatainagili na ikatekamkamna-yagili yo isaguili, 55 besiele ana
waloyameli tubulao kolili, besiele ana waloyameli Abelamo yo tubunao
yaso yo yaso kolili." 56 Na Meli naga imiyamiya Elisabeti koina sauga
kana mamalawe besiele waikena yaiyona, kabo muli mena ipileyoi ana
dedei mena.

Yoni Toyababitaiso ana yawatagili wasana

57 Elisabeti ana kabi kana sauga ilobai kabo ikabi natuna tauna. 58 Ana
eliyamwao yo totounao wasa sibenalani yakato Yaubada Elisabeti imulolo
lalakina koina, kabo mekalikava siyaliyaya toyawa. 59 Melumelu ana
kaliyate eit (8) ilobai kabo silaoma na nigwenigwe mumugana siginauli
koina. Kabo muli mena yakato tamana Sakalaiya esana sipei-panaisan

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina. 60 Na sinana iba, “Imiyawa. Esana kwapei Yoni.” 61 Na siwalo koina
siba, “Am susuwo luwali mena nige yabo esa besiele bwaite.” 62 Kabo
nimali mena siedeedede Sakalaiya koina sineliyan toisabo esa sipei
melumelune koina. 63 Sakalaiya kaba lelelele yabo ikawanoiyan kolili,
kabo ilele iba, “Iya esana Yoni.” Kabo meuloili kateli ipitali. 64 Sauganane
koina Sakalaiya kainana ipei yo memenana imalamalae yo sowasowana
iedeedede, kabo iyatubu iedeedede yo Yaubada itobatobalan. 65 Na ali
elieliyamwao meuloili ginauli kaba nuwapwanopwano bwaite sigitai
kabo simatausi lalakina. Yo wasa bwaite idebalala ilau yanuwa meuloili
siya simiyamiya Yudiya dedeina mena yo koya kolili. 66 Tomo meuloili
siya wasana sibenalani sinuwanuwatu yo sineli siba, “Nuwana bwaliga
melumelu bwaite kani iyamala tomo lalakina yabo?” Siwalo besiele
kaiwena sigitai Yaubada ana kaiwe koina imiyamiya.

Sakalaiya Yaubada itobalani

67 Yoni tamana Sakalaiya Yaluyaluwa Tabuna iloyakalapowoni kabo
ipalopisai Yaubada ana walo iwaloweni iba, 68 “Yaubada tatobalani iya
Isileli ala Yaubada iya ilaoma kita ana tomoyao isaguila yo ilivasila. 69 Ana
topaisowa Deibida tubunao luwali mena Tolebolebo kaikaiwena yabo iyatolo
kaiwela, 70 besiele bagubagunana ana waloyameli palopitao yakayakasisili
siwaloweni. 71 Tolebolebone iya kani ileboila kala tokalomagigili meuloili
kolili. 72 Kabo tubulao ikatekamkamna-yagili yo ana waloyameli bwaite
iya iboma iginauli inuwatu-kalatani. 73 Iwaloyameli tubula Abelamo koina,
74-75 yakato ileboila kala tokalomagigili kolili, kabo tabu tamamatausi, na
me ala katepatu tapaisowa koina, yo sauga meuloina mumugala sidudulai
yo sinamwanamwa manna mena. 76 Na kowa natugu, kani tomo siba, ‘kowa
Tomiyasaesosi ana palopita yabo’ kaiwena kubagunama yo kulau kamwasa
ukwatububunan Guyau kaiwena, 77-78 yo ana tomoyao kani kuyanuwapeili
mumugali naenaeli kolili sinuwabui. Guyaune mumugana ibiga yo ala
Yaubada ana katekamkamna koina iloyakalapowon, nuwanuwana tomo ali
pwanoli inuwatu-pwaikili na lebo silobai. Lebo mayalena kani itunsae kolila,
79 kabo siya boniboniyai yo boita dedeina koina simiyamiya mayale silobai.
Yo kabo meuloila ibaguna-yagila nuwa-daumwali kana kamwasa koina.”
80 Melumelu ilalalaki yo Yaluyaluwa Tabuna iloyakalapowon. Kabo
ilau imiya-suwala dedei leleyanna yo wedowedoli koina. Yoni imiyamiya
bwaine koina kanasiga iyawatagili tomo Yudiya (Isileli) manli mena kabo
iguguye kolili.

Yeisu ana kabi
(Madiu 1:18-25)

2 1 Elisabeti ikabiko kabo Sisa Ogosito loina iyawasa tomo meuloili
kolili siya simiyamiya Loma ana kaba loina yaulina mena. Loinane

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iba tomo meuloili silau na esaliyao sileleli loina bukina koina.[b] 2 Bwaite
sensisi bagubagunana iyawatagili saugana Kuliniyasi iya Siliya dedeina
ali gavana. 3 Mwa meuloili silau ali yanuwa mena na mesabana esaliyao
sileleli. 4 Kabo Yosepa Nasaleta ilogabaen Galili dedeina mena yo ilau
yanuwa Bedeliema bwaimwa dedei Yudiya. Bwaite yanuwane wasana
ilalaki kaiwena Deibida ana yanuwa. Na Yosepa Deibida ana susu
koina ilaoma mwa ilau Bedeliema. 5 Yosepa mekanakava Meli silau na
esali silele kaiwena iya ikawakawalulu Meli koina yo tabe kikiunamo
Meli ikabi. 6-7 Saugana Yosepa te Meli simiyamiya Bedeliema Meli ana
sauga ilobai kikiunamo ikabi. Bedeliema kalona mena kaba kaiyawasi
siloyaloyai na nige yabo silolobai. Na ebaebai ali kaba keno numena
silobai kabo koina Meli ikabi natuna tauna, iya natuna tobagubaguna.
Meli melumelune isuma kaleko tupwatupwali kolili yo ibui ebaebai ali
kaba kekan koina.
8 Boniyainane koina sipi togitekalatan tupwaliyao simiyamiya dedeinane
koina, bubu mena ali sipi sigitegite-kalatagili. 9 Kabo Yaubada ana anelose
iyawatagili kolili. Yo ana wasawasa mayalena imayale-takikilagili mwa
simatausi lalakina. 10 Yo anelosene iwalo kolili iba, “Tabu kwamamatausi,
wasa namwanamwana yakalaiyama kolimiu kani tomo meuloili ali kaba
yaliyaya. 11 Kabona kami tolebolebo Mesaiya sikabi Deibida ana yanuwa
mena. 12 Ami kaba kataina bwaite besiele. Ebaebai ali kaba keno numena
kalona mena melumelune kani kwalobai sisuma kaleko tupwatupwali
kolili na sibui ebaebai ali kaba kekan koina ikenokeno.” 13 Kabo
mwayamwayau mena anelose bodaliyao silobima bulibuli mena yo
mekalikava anelose bagubagunana siyaboda kaigeda. Meuloili Yaubada
sitobatobalani siwaloba, 14 “Yaubada bulibuli mena tatobalan. Na yanuwa
yaulina mena daumwali ilau siya analiyao Yaubada iyaliyaya kolili.”
15 Kabo aneloseyao sipi togitekalatani silogabaegili yo sipileyoi bulibuli
mena. Na sipi togitekalatan sibomayoi siedeedede, siba, “Talau Bedeliema
na tagitai tawae bwaite ginauline iyawatagili, bwaine Yaubada ana
walo-masala kolila anelosene gamwana mena.” 16 Mwa sipi togitekalatan
mwayamwayau mena silau yo silobaili Meli te Yosepa ebaebai ali kaba
keno numena kalona mena. Tabe sigitai melumelune ebaebai ali kaba
kekan koina ikenokeno. 17 Imwawasi silau yo wasana siyawasa tomo kolili
tawae anelose ana walo melumelune kaiwena. 18 Tomo meuloili kateli
sipitali yo sisiliyata saugana sipi togitekalatan ali walo sibenalan. 19 Na
Meli nuwatu meuloina iwadamli katena mena, na inuwatu-kalatagili
sauga meuloina. 20 Yo sipi togitekalatani sipileyoi me ali yaliyaya yo
me ali tobali yo Yaubada sikawakawatoki koina tawae sigitaiyako yo
sibenalan, tawae anelose ana walo kolili.

---

b 2:1 Kaina Dimdim siba ‘Sensisi’ (Census)

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Melumelune esana sipei

21 Saugana melumelune ana kaliyate eit (8) ilobai, kabo nigwenigwe
mumugana siginauli koina besiele Yudiya mumugali. Imwawasi esana
sipei Yeisu, besiele esa bwaite tauna kona anelose iwalowen-bagunayan
muli mena kabo sinana isiuma.

Silau Nume Tabu Yelusalema koina

22-24 Meli ana sauga mogi imwawasi kabo Meli yo Yosepa nuwanuwali silau
Nume Tabu Yelusalema koina na mesabana Meli kana kawa-namwanamwa
ikalai yo besiele tabe Yeisu kana walo-mulolo ikalai. Meli kana kawa-
namwanamwa kaiwena kani man sikalaili sipwaoli-yagili Yaubada koina
besiele Mosese ana loina iba 'Bunetutu labui o nuwana bunebune labui
sikalailima.' Na Yeisu kana walo-mulolo kaiwena kani silawan Nume
Tabu Yelusalema koina sabi olenayanna Yaubada koina besiele Yaubada
ana loina silele Buki Tabu kalona mena iba, 'Tobagubaguna melumelu
tataoliyao meuloili kwayakasisi-yagili Yaubada koina.' Kabo Yosepa yo Meli
mekalikava melumelune silau Yelusalema paisowane bwaite kaiweli.
25 Tomo yabo imiyamiya Yelusalema esana Simioni, mumugana idudulai
yo imeli yawasosi Yaubada koina yo Yaluyaluwa Tabuna imiyamiya
koina yo isanasana Isileli ali Tolebolebo kaiwena. 26 Yaluyaluwa Tabuna
ana yawatagili koina iyanuwapei kani nige iboboita kanasiga Mesaiya
bwaite Yaubada iwaloyameli igitai manna mena. 27 Na Yosepa yo Meli
siyaele Nume Tabu kalona mena sisanasana topwaoli yabo kaiwena
yakato tem ilaoma na melumelune iwalo-yakasisiyan Yaubada koina
besiele Mosese ana loina. Kabo sauganane koina Yaluyaluwa Tabuna
Simioni iyakenayan ilau ilusae Nume Tabu kalona mena. 28 Kabo
Simioni ilusae ilobaili melumelune ikalai nimana mena isapwali yo
Yaubada itobalan, 29 iwaloba, "Yaubada, sauga bwaite ilonamwayan am
topaisowa kutalamwagau daumwali koina yaboita, besiele beyabeyana
kuwaloyameli koliyau. 30 Kaiwena yaboma mangu mena am lebo tomona
yagitai, 31 bwaimwana ukwatububunan tomo meuloili kaiweli na sigitai.
32 Iya mayale, kabo siya nige Yudiya tomoliyao imayale kolili na am
kamwasa sikatai, yo kai am tomoyao Isileli ikabi-wasawasa-yagimai."
33 Na Meli yo Yosepa kateli ipitali Simioni ana walo-tobali kaiwena
bwaite iwaloweni melumelune kaiwena. 34 Kabo Simioni iwalo-muloloili
yo iwalo Meli koina iba, "Kubenali, melumelune bwaite Yaubada
igitesipwai boda Isileli sibaibaiwa ikeleyatololi lebo silobai yo sibaibaiwa
tabe iya kaiwena sibeku nae silobai. Yaubada ipei iya ana kilakilala, na
tomo sibaibaiwa sikawa-naenaeyani, 35 kabo ali nuwatu wadawadamna
ipei-yawatagilagili mayale mena. Na kowa kamkamna kamnana besiele
kaleya kelepana kani katem isakona."

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36 Kwabukwabuli yabo iya palopita esana Ana, Penuweli natuna ana
susu Aseli na iya ikedukeduluma. Beyabeyana ikasole me wainena
simiyamiya bolime kana baibaiwa seben, 37 kabo wainena iboita yo
ikatububun. Na sauga bwaite ana bolime kana baibaiwa eiti powa (84).
Iya sine yakayakasisina kaiwena sauga ibaibaiwa imiyamiya Nume
Tabu koina, boniyai yo kaliyate kawanoi kaiwena me kana guliyam
ikalakisiyeyan. Ikawakawanoi yo itapwatapwalolo Yaubada koina.
38 Sauganane koina iyawatagilima Nume Tabu kalona mena ilau Meli
yo Yosepa kolili kabo melumelune igitai yo ikawatoki Yaubada koina
melumelune kaiwena. Imwawasi iedeedede tomo meuloili kolili siya
siyaele Nume Tabu kalona mena melumelune kaiwena. Siya meuloili
Ana ana edeedede sibenabenalan sisanasana Mesaiyane iya yakato
Yelusalema ileboi Loma ali loina koina. 39 Melumelune Yeisu kana
walo-mulolo sibenalan kabo Yosepa yo Meli pwaoli sigabu Meli ana
kawa-namwanamwa kaiwena besiele Yaubada ana loina koina. Imwawasi
kabo mekalikava melumelune sipileyoi silau ali yanuwa mena Nasaleta
dedei Galili koina. 40 Yo melumelune me ana kaiwe ilalaki isaesae yo
sonoga ikalapowoni yo Yaubada ana katekamkamna imiyamiya koina.

Yeisu silobai Nume Tabu kalona mena

41 Bolime kaigeda kaigeda Yeisu tamana yo sinana silaulau Yelusalema
mwalelikwa soina kaiwena. 42 Saugana Yeisu ana bolime kana lalaki
tuwelo, kabo me tamana yo sinana silau soine kaiwena besiele tamana yo
sinana siginaginauli. 43 Soine imwawasi, Meli yo Yosepa yo tomo meuloili
sipipileyoi ali yanuwa mena. Na gamene Yeisu silogabaen Yelusalema,
na tamana yo sinana nige sikakatai. 44 Ali nuwatu yakato iya iyaele boda
luwali mena mekalikava silolo toyawa, kabo kaliyate meuloina silaulau.
Yo tabe siloyaloyai totouliyao yo ali elieliyamwao kaloli mena. 45 Na nige
silolobai, kabo sipileyoi tabe silau siloyai Yelusalema. 46 Na kaliyate yaiyona
koina kabo silobai Nume Tabu kalona mena mekanakavao loina kana
toyakayakataiwo simiyasio yo siedeedede iya ali edeedede ibenabenalan
yo inelineli-yagili. 47 Siya analiyao ana walo sibenalani, kateli sipitali
kaiwena me ana katai yo toyakayakatai ali neline iyamaisa-yadudulaili.
48 Saugana tamana yo sinana sigitai kateli sipitali. Mwa sinana iwalo koina
iba, “Natugu, gubesi mumuga bwaite uginauli kolimai? Yau yo tamam
kanuwanuwatu lalakina yo kaloyaloya kaiwem.” 49 Kainana iyamaisa iba,
“Gubesi mwa kwaloyaloyaiyau, sowasowana wakatai yau yamiyamiya
Tamagu ana nume mena.” 50 Na ana walo kana dudulai nige sikakatai.
51 Kabo mekanakavao tamana yo sinana sipileyoi silau Nasaleta yo ali
walo iobigaili. Kabo sinana ginauli bwaite iyawatagili inuwatu-kalatan
namwanamwai yo ipei katena mena. 52 Na Yeisu ana bolime yo ana katai
ilalaki ilaulau, yo besiele tabe Yaubada yo tomo siyaliyaya lalakina kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yoni Toyababitaiso ana guguye
(Madiu 3:1-8; Yoni 1:19-28)

3 1 Saugana bwaite Sisa Taibiliya ana sauga loina kana bolime piptin
(15) koina Pontio Pailato igavana dedei Yudiya koina, Elodi iloina
dedei Galili koina, kanakava Pilipi iloina dedei Ituliya yo Tilakoniti kolili,
yo Lisanias iloina dedei Abilini koina, 2 yo Anasa mekanakava Kaiyapa
siya topwaoli lalakili kali tobagunao. Na sauganane Yoni Sakalaiya
natuna imiyamiya ule mena dedei leleyanna koina kabo Yaubada
kainana iyawatagili koina. 3 Mwa ilau Waila Yolidan dedeina mena, yo
iguguye tomo kolili iba, "Mumugamiu naenaeli kolili kwanuwabui na
kwababitaiso kabo Yaubada ami pwanoli inuwatu-pwaikili." 4 Iyawatagili
besiele tabe palopita Aiseya ilelelele ana buki kalona mena, "Tomo yabo
iyogayoga ule bwagabwaga mena, iba, 'Guyau ana kamwasa kwasepa,
wakatububun yo kwayasapusapu, 5 kalokaloli meuloili kwayabanasili yo
koyakoyali meuloili wakeli-sapusapuli, kamwasa loloyouyouli wakeli-
yadudulaili yo mala vekuvekuli kwayasapusapuli. 6 Kabo tomo meuloili
Yaubada ana lebo sigitai.' " 7 Boda lalakina[c] silaoma Yoni koina yakato
iyababitaisoli kabo iwalo kolili iba, "Komiu besiele weso. Yaiya iwalo
kolimiu yakato sowasowamiu Yaubada ana munamunai iya ilalaomane
kwayabubu-gabaen? 8 Ilonamwayagimiu tem mumugamiu naenaeli
kwasikotanagili na uwe namwanamwana iyawatagili yawasimiu koina.
Tabu kwanunuwatui yakato kwaba, 'Kai tubumai Abelamo, mwa koina
kai Yaubada ana tomoyao gitegite-sipwaimai.' Na yawalo kolimiu, bwaite
mwakota kaiwena Yaubada iya sowasowana veku ikalaili yo kolili
Abelamo tubunao iyamayaleli. 9 Yaubada ana kilam ivakiliyako yakato
mayau meuloili siya nige siuweuwe namwanamwa yaili mena ikoili siguli
na igabae-luseyagili mayau wedowedolina koina."
10 Na boda sineli Yoni koina siba, "Kabo tawae kani kaginauli?"
11 Kainali iyamaisa iba, "Yaiya tem kana kabobo labui, yabo iyauyan
iya nige kana kabobo ipapagan koina, yo yaiya tem mekana tabe
iginauli besiele bwaite." 12 Takesi kana totano tupwaliyao silau yakato
iyababitaisoli, kabo sineli koina siba, "Toyakayakatai, temga tawae
kaginauli?" 13 Mwa ali neli iyamaisa iba, "Tabu takesi kwatatano-likwai
tomo kolili, na kana lalaki bwaite loina iwalowen besiele wakalai."
14 Tokaleyayao tupwali sineli koina siba, "Na gubesi kai, tem tawae
kaginauli?" Mwa ali neli iyamaisa iba, "Tabu tomo kwayayadidigali
na ali mane siyeyawa yo tabu kwayayakewa-mwakomwakota na

---

c 3:7 Luka ana nuwatu yakato bodane bwaite luwali mena Palisiyao yo loina kana toyakayakataiwo simiyamiya. Wagitai Luka 7:30. Na Madiu ana nuwatu siya Palisiyao yo Sadusiyao wagitai Madiu 3:7

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siyayamaisamiu, na besi maisamiu bwaite wakakalaine koina
kwamiyamiya.” 15 Na tomo Yudiya Mesaiya ana laoma kaiwena
sisanasana, kabo kateli mena sinuwanuwatu yo sineli siba, “Yoni
iya Mesaiya o nigele?” 16 Kabo Yoni iwalo meuloili kolili iba, “Yau
yayababitaisomiu waila koina na yabo iya ilalaoma iya esana ilalakisosi,
yau esagu nige ilalalaki, yau nige yagu namwanamwa ipapagan yakato
sowasowagu kaena kana suma kana maina yakele-gabaegili. Na iya
kani iyababitaisomiu Yaluyaluwa Tabuna yo mayau koina. 17 Ana sabolo
iyaele ikabikabi-kalatan nimana mena, na iyayatubu ana witi kanna
mekanakava mosomosona itanoi kabo kanna yawasosi ikelegogon ipeili
ana lakawa mena, yo mosomosona igabu mayau koina, bwaite nige
sauga yabo iboboita.” 18 Na Yoni kabiyakaiwe besiele tabe sibaibaiwa
iwalowegili, kabo koina tomo ikabiyakaiweli yo wasa namwanamwana
iguguyeyan kolili.
19 Yoni igugugugugye tomo kolili kanasiga Elodi ipei nume pan mena. Na
Elodi dedei Galili kali toloina iya kanakava wainena Elodiyasa ikwayai
yo mumuga naenaena sibaibaiwa tabe ipaisowaili mwa kaiwena Yoni
iyokoiyan. 20 Kabo Elodi imunamunai yo mumugana naenaena ietulanyoi
yo Yoni ipan ipeiluseyan nume pan mena.

Yoni Yeisu iyababitaiso
(Madiu 3:13-17; Malika 1:9-11)

21 Saugana Yoni tomo meuloili iyababitaisoli kabo Yeisu tabe
iyababitaiso. Na Yeisu iyaele ikawakawanoi kabo bulibuli itasoke, 22 mwa
Yaluyaluwa Tabuna kana koleya besiele bunetutu ikaisuluma koina, kabo
kaina yabo ilobimaya bulibuli mena iba, “Kowa natugu yamulolo lalakina
koliwo yo yayaliyaya lalakina kaiwem.”
23 Saugana Yeisu ana bolime nuwana besiele teti (30) kabo ana paisowa
iyatubu. Na tomo sibatoko yakato Yeisu tamana Yosepa. Yosepa tamana Eli,
24 Eli tamana Madati, Madati tamana Libai, Libai tamana Meleki, Meleki
tamana Yanai, Yanai tamana Yosepa, 25 Yosepa tamana Madatiyasi, Madatiyasi
tamana Emosi, Emosi tamana Neyama, Neyama tamana Esili, Esili tamana
Nagai, 26 Nagai tamana Madi, Madi tamana Madatiyasi, Madatiyasi tamana
Semeina, Semeina tamana Yoseki, Yoseki tamana Yoda, 27 Yoda tamana
Yowanani, Yowanani tamana Lesa, Lesa tamana Selubabela, Selubabela
tamana Salatieli, Salatieli tamana Neli, 28 Neli tamana Meleki, Meleki tamana
Adi, Adi tamana Kosami, Kosami tamana Elimadami, Elimadami tamana
Eli, 29 Eli tamana Yosuwa, Yosuwa tamana Eliesa, Eliesa tamana Yolima,
Yolima tamana Madati, Madati tamana Libai, 30 Libai tamana Simioni,
Simioni tamana Yuda, Yuda tamana Yosepa, Yosepa tamana Yonami, Yonami
tamana Eliyakim, 31 Eliyakim tamana Meliya, Meliya tamana Mena, Mena
tamana Matada, Matada tamana Netan, Netan tamana Deibida, 32 Deibida

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tamana Diyese, Diyese tamana Obedi, Obedi tamana Bowasa, Bowasa tamana
Salimoni, Salimoni tamana Nason, 33 Nason tamana Aminadaba, Aminadaba
tamana Adamina, Adamina tamana Anai, Anai tamana Esiloni, Esiloni
tamana Pelesi, Pelesi tamana Yuda, 34 Yuda tamana Yakobo, Yakobo tamana
Aisake, Aisake tamana Abelamo, Abelamo tamana Tela, Tela tamana Naoli,
35 Naoli tamana Selugi, Selugi tamana Leu, Leu tamana Pelegi, Pelegi tamana
Ebeli, Ebeli tamana Sila, 36 Sila tamana Kenana, Kenana tamana Apakisadi,
Apakisadi tamana Semi, Semi tamana Nowa, Nowa tamana Lemeki, 37 Lemeki
tamana Metusela, Metusela tamana Inoke, Inoke tamana Yeledi, Yeledi
tamana Malaleli, Malaleli tamana Kenana, 38 Kenana tamana Inosi, Inosi
tamana Seti, Seti tamana Adama, Adama tamana Yaubada.

Seitani Yeisu iwoyai
(Madiu 4:1-11; Malika 1:12-13)

4 1 Yeisu waila Yolidan ilogabaen Yaluyaluwa Tabuna iloyakalapowoni,
kabo ikalai ilawan ule mena dedei leleyanna koina. 2 Yo kaliyate poti
kaloli mena Seitani Yeisu iwoyawoyai. Kaliyateliyaone kolili Yeisu nige kan
yabo ikakan, na kaliyate mwawamwawasina koina kabo iguliyam lalakina.
3 Kabo Seitani Yeisu itonani iwalo koina iba, “Tem walo yawasosi kowa
Yaubada Natuna kuwalo vekune bwaite koina iyamala beledi.” 4 Yeisu Seitani
kainana iyamaisa iba, “Buki Tabu iwaloba, ‘Nige yakato tomo kanmo koina
sikekan na yawasili silobai.’ ” 5 Kabo Seitani Yeisu iyoganyoi sikawasae
koya mamalawena koina yo sauga kubwakubwana koina kaba loina
meuloina yanuwa yaulina mena iyakenayan. 6 Kabo iwalo koina iba, “Kaiwe
meuloina yaeyawa koliwo na kaba loina meuloina yo wasawasana meuloina
kuloinayagili. Kaiwena Yaubada iyeyama koliyau, yo tem nuwanuwagu
sowasowana bwaite yaolena yabo koina. 7 Na tem kupwalou koliyau ginauli
bwaite meuloina kani yaeyawa.” 8 Yeisu Seitani kainana iyamaisa iba,
“Buki Tabu iwaloba, ‘Kupwalou Yeoba am Yaubada koina, iya kaigedamo
koina kupaisowa.’ ” 9 Tabe Seitani Yeisu iwoyai yoi silau Yelusalema yo
sisae Nume Tabu kewa molosina mena yo iwalo itolo. Kabo iwalo koina
iba, “Tem yawasosi kowa Yaubada Natuna, ukwapusele lobi bwaite koina.
10 Kaiwena Buki Tabu iba, ‘Yaubada kani iwalo aneloseyao kolili sigitekalatan-
namwanamwaiwo, 11 yo nimali koina sikabi-kalatagiwo, kabo kani nige kaem
yabo kuyayatupan veku koina.’ ” 12 Kabo Yeisu Seitani kainana iyamaisa iba,
“Buki Tabu iba, ‘Tabu Yeoba ami Yaubada kutonatonan.’ ” 13 Seitani ana woya
iyemwawasi Yeisu koina kabo ilogabaen yo isanasana sauga yaboyoi kaiwena.

Tomo Nasaleta Yeisu sisikotanan
(Madiu 4:12-17; 13:53-58; Malika 1:14-15; 6:1-6)

14 Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe imiyamiya Yeisu koina kabo ipileyoi
ilau Galili yo wasana idebalala dedei meuloina kolili. 15 Ilau ali nume

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tapwalolo kolili iyakayakatai, kabo tomo meuloili sitobalan. 16 Kabo Yeisu
ilau Nasaleta, dedeine bwaine koina iya ilalakiya, kabo kaliyate Sabati
koina ilau ilusae nume tapwalolo mena besiele mumugana Sabati kaigeda
kaigeda iginaginauli. Itolo Buki Tabu sabi yasilina, 17 kabo palopita Aiseya
ana buki moumouna siwolena koina. Bukine ikalai ikala yo ana lelelele
ilobai yo iwalo bwaite besiele, 18 "Yaubada Yaluyaluwana imiyamiya
koliyau kaiwena igitesipwaiyau yo iyaoloi-yau na wasa namwanamwana
yaguguyeyan tobubutuma kolili. Iyawasayau yalau siya panpanli kolili
yawalo livasi silobai yo tomangibugibu kolili yawalo manli siyalalali.
Iyawasayau yalau siya simiyamiya loina kolokololona yaulina mena kolili
yalivasili, 19 yo yawalo tomo kolili yaba, sauga bwaite iyawatagiliko yo
Guyau ana tomoyao ileboili."
20 Kabo Yeisu ana yasili iyemwawasi bukine imouyoi yo iwolena-
yapileyoi buki kana togitekalatan koina kabo imiyasio sabi yakayakatai.
Mwa tomo meuloili nume tapwalolo kalona mena manli ilau sigitagitai.
21 Kabo Yeisu iwalolau kolili iba, "Aiseya ana walo Buki Tabu mena
yayasiliyako kwabenabenalanwa kaliyate kabona iyamala walo
yawasosi." 22 Tomo meuloili Yeisu sitobalan yo nuwali iyai ana edeedede
namwanamwali kaiweli. Na iyamo siba, "Na bwaite iya Yosepa natuna,
wa?" 23 Yeisu iwalolau kolili iba, "Yakatai kani kwawalo koliyau kwaba,
'Doketa, kubomayoi kuwoisiwo.' Kani walone bwaite kwawalowen
koliyau kaiwena yagu paisowa kaikaiwena yapaisowailiko Kapeneomi
koina wasali kwabenalagiliko na nuwanuwamiu yapaisowaiyoili tabe
bwaite koina yagu yanuwane koina na tem wakawa-yawasosi yakato
yau towoiwoisi yabo. 24 Yawalo yawasosi kolimiu, nige palopita yabo
ana yanuwa tomonliyao siyayaliyaya kaiwena. 25 Kani kaba gite labui
yawalowegili kolimiu kabo wakatai yakato komiu tomo Yudiya Yaubada
isikotanagimiuko. Palopita Ilaitiya ana sauga koina kwabukwabuliwo
sibaibaiwa simiyamiya Isileli kalona mena yo meuloili sikamkamna
kaiwena bolime yaiyona yo tupwana nige galewa itatalu mwa guliyam
lalakina iyawatagili yanuwane dedeina meuloina koina. 26 Na Yaubada
nige Isileli kwabukwabuli yabo isasagui. Na Yaubada Ilaitiya iyawasa
ilau kwabukwabuli yabo, iya nige Isileli sinena besi, iya imiyamiya dedei
Salepati yanuwana Saidoni dedeina mena. 27 Yo besiele tabe palopita
Ilaisa ana sauga koina, tolepelo sibaibaiwa simiyamiya Isileli kalona
mena na Ilaisa nige yabo iwowoisi na Neiman dedei Siliya tomona iya
mwa iwoisi."
28 Tomo meuloili nume tapwalolo mena saugana walone bwaite
sibenalan kabo simunamunai lalakina. 29 Mwa sitolo yo Yeisu
siniuli-yawatagilan yanuwa dedeina mena, yo sikalai silawan koya
malanaenaena bwaine yanuwane sikabi pwatana mena. Ali nuwatu
yakato situbali-kalai ilobi iboita, 30 na ilosola boda luwali mena mwa ilau.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu yaluyaluwa biki yabo itao-yawatagilan
(Malika 1:21-28)

31 Kabo Yeisu Nasaleta ilogabaen ilau Kapeneomi bwaimwa Galili
ana kaba loina dedeina yabo, yo kaliyate Sabati koina ilau nume
tapwalolo mena yo iyakayakatai tomo kolili. 32 Meuloili kateli sipitali
ana yakayakatai kaiwena, kaiwena iedeedede me ana kaiwe. 33 Na tomo
yabo iyaele nume tapwalolo kalona mena yaluyaluwa biki ilusae koina,
kabo yaluyaluwa biki iula-edeedede mwa iyogayoga kainana lalakina
mena iba, 34 "Ei. Yeisu game Nasaleta, gubesi mwa kulaoma kolimai?
Yakato nuwanuwam me yagu bodao kusibayanaemai? Yakataiwo, kowa
Yaubada ana tomo yakayakasisina." 35 Yeisu iyokoiyan iba, "Kumwanou
yo kuyawatagili koina." Kabo yaluyaluwa bikine tomone igabae-lobiyen
bwatano mena tomo meuloili manli mena, muli mena yaluyaluwa
bikine iyawatagili tomone koina na iyamo tomone nige isisilae. 36 Tomo
meuloili kateli sipitali kabo sinelineli kalikavao kolili siba, "Gubesi ana
yakayakatai tomone koina me ana kaiwe iedeedede yaluyaluwa biki kolili
kabo silu-yawatagili." 37 Mwa Yeisu wasana idebalala dedeinane koina.

Yeisu tomo sibaibaiwa iwoisili
(Madiu 8:4-17; Malika 1:29-34)

38 Yeisu nume tapwalolo ilogabaen ilau Saimon Pita ana nume mena.
Saimon bwasiyana keduluma ikasiebwa, yona iwedowedoli lalakina,
mwa sikawanoi Yeisu koina tem isagui. 39 Kabo ilau itolo salina mena yo
me ana walo kaiwe iba, "Kasiebwa kulowasi." Mwa yona wedowedolina
imwawasi, kabo sauganane koina kedulumane itolo yo kan ipaisowai
kaiweli. 40 Dabwelo isusugu kabo tomo siya analiyao kali kasiebwa uloili
uloili meuloili sikalaili silawagilima Yeisu koina na nimana ipeili kaigeda
kaigeda yoli mena kabo meuloili kali kasiebwa simwawasi. 41 Besiele tabe
yaluyaluwa biki itao-yawatagilagili siyawatagilima tomo sibaibaiwa kolili
yo siyoga siwaloba, "Kowa Yaubada Natuna." Na Yeisu yaluyaluwa bikine
iyokoiyagili yo nige itatalamwagili siedeedede, kaiwena sikatai yakato
iya Mesaiya.

Yeisu iyawatagili ilau iguguye yanuwa tupwaliyao kolili
(Malika 1:35-39)

42 Malala kikiuna, Yeisu yanuwane ilogabaen ilau dedei yabo koina siya
nige tomo simiyamiya. Tomo siloyaloya Yeisu kaiwena, mwa sauganane
silobai kabo sitonan tem siwalo-nuwai na imiyamiya kolili na tabu
ilologabaegili. 43 Na iwalo kolili iba, "Yaubada ana kaba loina wasana
namwanamwana kani yayakayakatai-yani yanuwa tupwaliyao tabe kolili,
mwa kaiwena Yaubada iyawasayau yalaoma na paisowane yapaisowai."

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

44 Kabo ilau tomo Yudiya siya simiyamiya dedei kaigeda kaigeda kolili
iyakayakatai ali nume tapwalolo kolili.

Yeisu iwalo Saimon Pita iyamala tomo kali togomana
(Madiu 4:18-22; Malika 1:16-20)

5 1 Kaliyate yabo koina Yeisu itotolo kalita Genasaleta busu galagalana
mena, kabo tomo meuloili sietubatubali-yagili kaiwena nuwanuwali
silau Yeisu salina mena na tem Yaubada ana walo sibenalan. 2 Na Yeisu
togomana ali waga labui igitaili magu mena silogabaegili yo silau ali
yagida sideudeulili. 3 Kabo ilau imwalisae waga yabo koina bwaite
Saimoni Pita ana waga yo iwalo koina iwose-yawatagilan nige kana
mwayaga imamamalawe magu mena. Kabo imiyasio waga mena yo
iyakayakatai tomo kolili. 4 Saugana ana edeedede imwawasi, mwa iwalo
Saimoni koina iba, “Waga kuwose-yawatagilan ilau didiu mena ami
yagida wagabae-lobiyegili na iye kwayakonali.” 5 Saimoni Yeisu kainana
iyamaisa iba, “Taubala, boniyai malamalawena kakaiwe-boita nige
iye yabo kayayakona, na am walo kaiwena yagida kani yagabae-lobi-
yegili.” 6 Saugana siginauli bwaite besiele mwa iye sibaibaiwa sikona
masa kikiunamo yagida sitaigali. 7 Kabo silokaloi kalikavao kolili siya
simiyamiya wagane labuinane koina na silaoma sisaguili. Saugana
kalikavao siyawatagili kolili mwa waga labui sitauli-yakalapowonli yo
kikiunamo sisalili. 8-10 Saimoni mekanakavao kateli sipitali iye bwaite
siyakonali kali baibaiwa kaiwena. Besiele Saimoni kanakavao labui,
Yemesa yo Yoni, Sebedi natunao, kateli sipitali. Saimoni nuwana
imayale bwaite kaba nuwapwanopwanone kaiwena kabo tutulina italu-
sakonayani Yeisu manna mena yo iba, “Guyau kulogabaegau kaiwena yau
tonaenaena.” Yeisu iwalo Saimoni koina iba, “Tabu matausi. Sauga bwaite
yo sauga silalaoma komiu kani kwayamala tomo kali togomana.” 11 Kabo
silau sikosae ali waga siniuli-seyagili yo ginauli meuloina silogabaegili yo
Yeisu simuliya.

Tolepelo ana meli Yeisu koina mwa woisi ilobai
(Madiu 8:1-4; Malika 1:40-45)

12 Saugana Yeisu iyaele yanuwa yabo koina tomo yabo imiyamiya bwaine
koina, iya kasiebwa lepelo yona meuloina isibayanayanae. Saugana
tomone Yeisu igitai, kabo ilau tutulina italu-sakonayan yo ipwalou
koina yo ikawanoi samasamalulu koina iba, “Guyau, tem nuwanuwam
kuwoisiyau.” 13 Yeisu nimana iyagayan tomone ikabitonan, mwa iba, “O,
nuwanuwagu. Yom inamwanamwa.” Kabo sauganane koina kana lepelo
imwawasi. 14 Mwa Yeisu iwalo kaiwe koina iba, “Tabu tomo yabo ana
wasa kuwowolena, na kulau topwaoli koina yo yom kuyakenayan. Kulau
kupwaoli Yaubada koina am woisi kaiwena besiele Mosese ana loina, kabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomo sikatai walo yawasosi yom inamwanamwako." [15] Bwagana iwalo
yakato tabu tomo yabo ana wasa iwowolena na iyamo Yeisu ana paisowa
wasana idebalala, kabo tomo sibaibaiwasosi silaolaoma koina na ana walo
sibenabenalan yo iwoisili ali kasiebwa kolili. [16] Na sauga ibaibaiwa boda
ilogabaegili yo ilau dedei paepaeli bwagabwaga mena ikawakawanoi.

Tokewa ali meli kaiwena Yeisu ali tokasiebwa iwoisi
(Madiu 9:1-8; Malika 2:1-12)

[17] Kaliyate yabo koina Yeisu iyakayakatai tomo kolili. Palisiyao yo loina
kana toyakayakataiwo siya siyaele simiyasio, silaomaya Galili dedeina
meuloina kolili, yo silaoma Yelusalema taon koina yo Yudiya dedeina
meuloina kolili. Kabo Yaubada ana kaiwe imiyamiya Yeisu koina na
tokasiebwao iwoiwoisili. [18] Tomo tupwaliyao totawalololi yabo imiyamiya
ana kaba keno mena sikewai sikalaiyama sitonan yakato siluseyan nume
kalona mena yo sipei-yatalu Yeisu manna mena. [19] Na nige sowasowali
sikewa-luseyan, kaiwena tomo sibaibaiwasosi. Kabo simwalisae nume
pwatana mena yo nume bwakoina sisoke-lapan. Mwa me ana kaba keno
siyadalolo-lobiyenama boda luwaluwalili mena Yeisu manna mena.
[20] Saugana ali meli Yeisu igitai kabo iwalo totawalololi koina iba, "Yagu
eliyam, am pwanoli Yaubada manna mena yanuwatu-pwaikiliko."
[21] Loina kana toyakayakataiwo yo Palisiyao sibomamo sinuwanuwatu
bwaite besiele, "Gubesi, yaiya tomone bwaite iya iwalo-bwagabwaga
mwa Yaubada ilikwai? Nige tomo yabo sowasowana pwanoli inuwatu-
pwaikili, Yaubada ibomamo sowasowana." [22] Ali nuwatu Yeisu ikataiyako,
kabo iwalo kolili iba, "Tawae kaiwena ginauli bwaite kwanuwanuwatuili
katemiu mena? [23] Imalamalae tem totawalololi koina yawalo, 'Am
pwanoli yanuwatu-pwaikili' kaiwena bwaimwa nige mwalimwaline
koliyau tem nige itotolo. Na iyamo tem yawalo koina, 'Kutolo am kaba
keno ukwalai yo kulau' na nige itotolo kani yamwalimwaline lalakina.
[24] Nuwanuwagu wakatai Tomo Natuna me ana kaiwe yanuwa yaulina
mena sowasowana tomo ali pwanoli inuwatu-pwaikili." Kabo Yeisu iwalo
totawalololi koina iba, "Yawalo koliwo, kutolo am kaba keno ukwalai yo
kupileyoi am nume mena." [25] Kabo mwayamwayau itolo tomo meuloili
manli mena yo ana kaba keno iya koina ikenokenowa ikalai kabo
Yaubada itobatobalan ipileyoi ana nume mena. [26] Tomo meuloili kateli
sipitali, kabo Yaubada sitobatobalan yo me ali matausi siba, "Ginauli
bwaite kaliyate kabona tagitai iyamala uloi molosina."

Tonaenaeli siya sinuwabui nuwanuwali Yeisu
(Madiu 9:9-13; Malika 2:13-17)

[27] Mulina mena Yeisu ilogabaegili ilalauyoi kabo takesi kana totano
yabo esana Madiu, esana labuina Libai, igitai ana kaba paisowa mena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

imiyasio imiyamiya. Kabo iwalolau koina iba, “Kumuliya koliyau.”
28 Kabo Madiu itolo yo ginauli meuloina ilogabaegili na imuliya
koina. Silau Madiu ana nume mena, 29 kabo Madiu iwalo kan lalakina
sikatububunan Yeisu kaiwena. Yeisu iyaele ikekakekani takesi kana
totano yo tomo tupwaliyao sibaibaiwa simiyamiya mekalikavao Yeisu
me ana tobenaliyao sikekani toyawa. 30 Na Palisi tupwaliyao yo loina
kana toyakayakatai tupwaliyao, siya tabe simiyamiya boda Palisi luwali
mena, sibalabalamumu ana tobenaliyao kolili siwaloba, “Tawae kaiwena
mekamikavao takesi kana totano yo ali tali tonaenaeli tupwaliyao
wakekan yo kwanuma toyawa?” 31 Yeisu kainali ibenalan kabo iyamaisa
iba, “Tonamwanamwa nige nuwanuwali towoiwoisi, tokasiebwaomo siya
nuwanuwali. 32 Yalaoma nige yakato siya siba ‘kai todudulai’ yayoganli na
yalaoma tolopwanoli yayoganili kabo ali naenaena koina sinuwabui.”

Neli guliyam kana kalakisiye kaiwena. Yeisu ana yakayakatai yo Yudiya mumugali nige sitotoyatoyawa.

(Madiu 9:14-17; Malika 2:18-22)

33 Tomo tupwali siwalo Yeisu koina siba, “Yoni ana tobenaliyao sauga
sibaibaiwa guliyam sikalakisiyeyan yo sikawakawanoi. Tabe Palisi ali
tobenaliyao sipaipaisowai besiele bwaite. Na kowa am tobenaliyao
simiyamiya kankan yo simiyamiya numanuma.” 34 Yeisu kainali iyamaisa
iba, “Tem kasole soina sipaisowai kani nige sowana tokasole tauna ana
eliyamwao guliyam sikalakisiyeyan, saugana iya iyaele mekalikava. 35 Na
saugana tokasole taunane sikele-gabaen luwali mena, mwa kaliyatenane
koina kani guliyam sikalakisiyeyan.” 36 Yeisu walo kobwaibwaili mena
iwalowen kolili iba, “Nige sowana tomo yabo kaleko waluwaluna
tupwatupwana kwama beyabeyana koina ibwalui. Tem iginauli besiele,
kaleko waluwaluna itabelulun kaleko beyabeyana koina na taigalina
ilalaki. 37 Tabe, nige sowana tomo yabo wain waluwaluna isuwai kwapi
kaba suwe beyabeyali kolili. Tem iginauli besiele, kani wain waluwaluna
isese isae na koina wain kwapi kaba suwene iyuigali yo wainne yo kwapi
kaba suwene sisibayanaeli. 38 Bwaite nigele. Wain waluwaluna sisuwai
kwapi kaba suwe waluwaluli kolili. 39 Na tomo siya simanasam wain
beyabeyana kamnana koina, genuwali wain waluwaluna. Kani siwaloba,
‘Wain beyabeyana inamwanamwa.’ ”

Yeisu iya Sabati kana guyau

(Madiu 12:1-8; Malika 2:23-28)

6 1 Kaliyate sabati yabo koina Yeisu ilusae witi kana tano mena. Ana
tobenaliyao siguliyam kabo witi kanna sikibwali, nimali mena
sikopali na silolo-kekakekan. 2 Na saugana Palisi sigitaili kabo siwalo
Yeisu koina, “Tawae kaiwena sabati kana loina kwalikwai?” 3-4 Yeisu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kainali iyamaisa iba, “Saugana Kin Deibida me ana eliyamwao siguliyam
silusae Yaubada ana nume mena kabo Deibida beledi yakayakasisina
ikalai yo ikan yo siya mekanakavao beledine tupwana iwolegili. Walo
yawasosi Mosese ana loina ilikwai kaiwena loinane iwalo yakato
topwaolimo kali lonamwa sikan na Yaubada Deibida nige ikakawa-
naenae-yani. Nuwana Deibida edeededena nige kwayayasili yo nige
kwanunuwatu-kalatan.” 5 Kabo Yeisu iwalo kolili iba, “Tomo Natuna iya
sabati kana Guyau.”

Tomo yawasina ginauli lalakina kabo muli mena Sabati kana loina
(Madiu 12:9-14; Malika 3:1-6)

6 Sabati yabo koina Yeisu ilusae nume tapwalolo mena yo
tomo iyakayakataili. Na nume tapwalolone koina tomo yabo
iyaele imiyamiya nimana belubeluna. 7 Palisiyao yo loina kana
toyakayakataiwo Yeisu simanman-kulakulai kaiwena nuwanuwali
Yeisu kaba yakewaina yaina yabo silobai na koina siyakewai. Mwa
koina sigitegite-namwanamwai tem tomone iwoisi Sabati mena. 8 Na
ali nuwatu ikatailiko kabo iwalo tomo nimana belubelunane koina
iba, “Kulaoma kutolo bwaite koina.” Yo iginauli besiele. 9 Kabo Yeisu
iwalo Palisiyao yo loina kana toyakayakataiwo kolili iba, “Toisabo
paisowa ilonamwayagila Sabati koina, namwanamwa tapaisowai
o nae tapaisowai? Tomo yawasina talebo o taunuyamate?” 10 Yeisu
manna ilau tomo kaigeda kaigeda igitaili kabo tomone koina iwalolau
iba, “Nimam kutu.” Kabo nimana iutu yo inamwanamwa. 11 Na Palisi
bodaliyaone me ali munamunai lalakina mwa sibomamo siedeedede
tem tawae siginauli Yeisu koina.

Yeisu yoli tuwelo igitesipwaili
(Madiu 10:1-4; Malika 3:13-19)

12 Sauganane koina Yeisu isae koya mena ikawakawanoi Yaubada koina
kanasiga yanuwa ilayan. 13 Dabwelo imwalisae kabo ana tomuliyayao
iyoganli silaoma koina yo yoli tuwelo igitesipwaili yo iwalo kolili, iba,
“Esamiyao apositolo.” Na esa bwaite apositolo kana katai tosagenawasa.
14 Siya igitesipwailiko yoli tuwelone esaliyao bwaite, Saimoni iya esana
ipei Pita, Anidulu iya Saimoni kanakava, Yemesa mekanakava Yoni, yo
Pilipi, Batolomiu, 15 yo Madiu yo Tomasi, yo Yemesa yabo Alipio natuna
yo Saimoni iya ilaomaya boda Selot[d] 16 yo Yudasa Isikaliota iya naga Yeisu
iwalo-masalan yo italamwan toloinao nimali mena yo tabe Yudasa yabo
iya tamana esana Yemesa.

---

d 6:15 Yudiya tomonliyao kaloli mena boda yabo imiyamiya esali Selot na bodane nuwanuwali Loma tomoliyao sitawoili Yudiya kalona mena na sibomamo siloinayagili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu tomo sibaibaiwa iwoisili
(Madiu 4:23-25)

17 Kabo Yeisu me ana tobenaliyao yoli tuwelo silobi yo itolo dedei mala
bakubakuna koina yo tomuliyayao sibaibaiwa yo tabe boda lalakina
silaoma simiya-takikilan na ana edeedede sibenabenalan. Sibaibaiwa
silaoma yanuwa kikiuli Yudiya kalona mena, besiele Yelusalema taon
koina, yo tupwaliyao silaomaya Taiya yo Saidoni kolili bwaimwa
kalita Mediteleiniya dekawana mena. Meuloili nuwanuwali iwoisili ali
kasiebwa kolili. 18 Tabe siya me ali nuwapolowe kaiwena yaluyaluwa biki
imiyamiya kolili, meuloili iwoisili. 19 Boda lalakinane nuwanuwali Yeisu
sikabitonan kaiwena sigitai kaiwe lalakina iyawatagili koina yo tomo
meuloili iwoisili.

Tomo siya Yaubada imuloloili
(Madiu 5:1-12)

20 Yeisu manna ilau siya simulimuliya koina kabo iwalolau kolili iba,
"Komiu tobubutuma, Yaubada imuloloimiu kaiwena ana kaba loina
imiya kolimiu. 21 Komiu sauga bwaite waguliyam Yaubada imuloloimiu
kaiwena kani iloya-kalapowonmiu. Komiu sauga bwaite kwavalam
Yaubada imuloloimiu, kaiwena iya kani ikabi-yaliyaya-yagimiu.
22 Yaubada imuloloimiu tem tomo sikalomagigi-lagimiu yo sipei-kaisulu-
wagimiu ali nume tapwalolo mena yo sikawa-naenae-yagimiu yo
sisikotanagimiu ami meli Tomo Natuna koina kaiwena. 23 Tem polowene
bwaite kwalobalobaili, sauganane koina kwayaliyaya yo kwaselo
kaiwena maisamiu lalakina iyaele bulibuli mena isanasana. Kwanuwatu-
kalatan, beyabeyana Yudiya tubuliyao mumuga naenaenane bwaite
siginauli palopitao kolili. 24 Na komiu towasawasa kateguwao komiu,
bwaliga kwasilae, kaiwena ami miya namwanamwana kwalobaiyako
imwawasiko. 25 Komiu bwaite sauga wakekan diyasese bwaliga kwasilae,
kaiwena kani waguliyam. Komiu sauga bwaite totalatalawasi, bwaliga
kwasilae, kaiwena kani kwavalam nuwanuwanae molosi. 26 Komiu
towalo-sonoga mwakomwakotali sauga meuloina tomo ami mwakota
mena sitobatobalanagimiu, bwaliga kani kwasilae. Kwanuwatu-kalatan
bwaite, beyabeyana Yudiya tubuliyao palopitao mwakomwakotali
sitobatobalanagili."

Kami tokalomagigiliwo kwamulolo kolili
(Madiu 5:38-48; 7:12a)

27 Yeisu iwaloyoi iba, "Komiu bwaite kwabenabenali koliyau na yawalo
kolimiu, kami tokalomagigiliwo kwamulolo kolili. Siya sikalomagigi-
lagimiu mumugamiu inamwanamwa kolili, 28 siya sikawa-naenae-yagimiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwamulolo kolili yo siya siyakamkamnamiu wakawanoi kaiweli. 29 Tem
tomo yabo papalim gegebam iunui kutagelakeile papalim ulaulam
kuwolenayoi na tabe iunuiyoi. Tem tomo yabo kam kwama tulutulu
ikalai, tabu kumumunamunai na kutalamwan ikalai yo tabe kuetulan
kwama yaboyoi kuwolena. 30 Yaiya tem ginauli yabo ikawanoi koliwo
kuwolena mowoi, yo tem tomo yabo am gogo yabo ikalai tabu kuwawalo
samasamalulu am gogone kaiwena. 31 Mumuga bwaite nuwanuwamiu
tomo siginauli kolimiu, komiu tabe waginauli kolili. 32 Tem kumulolo
am eliyam koina kaiwena imulolo koliwo na nige kumumulolo kam
kaleya koina bwaite nige maisam imiyamiya bulibuli mena. Kaiwena
tomo meuloili yo tabe tonaenaeli ali tomomo simulolo kolili, bwaite
mumugane nige maisana imiyamiya bulibuli mena. 33 Tem mumugam
inamwanamwa am eliyam koina kaiwena mumugana inamwanamwa
koliwo na nige mumugam inanamwanamwa kam kaleya koina bwaite
nige maisam imiyamiya bulibuli mena. Kaiwena tomo meuloili yo
tabe tonaenaeli mumugali sinamwanamwa ali tomomo kolili, bwaite
mumugane nige maisana imiyamiya bulibuli mena. 34 Tem ginauli yabo
kuwolena am eliyam koina kaiwena kani iyamaisa-yavivila koliwo na
nige kuwowolena kam kaleya koina bwaite nige maisam imiyamiya
bulibuli mena. Kaiwena tomo meuloili yo tabe tonaenaeli siyauya ali
tomomo kolili, bwaite mumugane nige maisana imiyamiya bulibuli mena.
35 Na komiu ilonamwayagimiu kami tokalomagigiliwo kwamuloloili yo
mumugamiu inamwanamwa kolili. Tem ginauli yabo kwaolegili tabu ami
nuwatu yakato kani siyamaisa-yavivilayoiyama kolimiu. Tem waginauli
besiele bwaite naga kabo maisa lalakina wakalai yo komiu kwaemala
Tomiyasaesosi natunao. Kaiwena Yaubada tomo naenaeli yo tabe siya
nige sikakawatoki koina imuloloili. 36 Tomo meuloili wakatekamkamna-
yagili, besiele Tamamiu ikatekamkamna-yagili."

Kawanaenae walona
(Madiu 7:1-5)

37 Iwaloyoi iba, "Tabu kamikavao ali pwanoli kwaloyaloyaili kisi
Yaubada ami pwanoli iloyaloyaili. Tabu kwaba, 'Siya tomo naenaeli',
kisi Yaubada iwalo besiele bwaite kaiwemiu. Kamikavao ali pwanoli
kwanuwatu-pwaikili, na Yaubada ami pwanoli inuwatu-pwaikili.
38 Kwayauya kamikavao kolili, kabo Yaubada iyauya kolimiu. Kaiwena
iya bosa itauli meuloina ikalapowon masumasuwe kabo iyeyawa kolimiu.
Na liyene bwaite kwaolena kamikavao kolili bwaimwa iya kani liyene
wakalai tabe besiele." 39 Yeisu walo bwaite iwalowen kolili iwaloba,
"Wagite-kalatagimiu yaiya mulina mena kwalalau. Nige sowasowana
tomangibugibu yabo ana tali tomangibugibu iyogan. Tem iginauli
besiele, kani yoli labuine sibeku gula mena. 40 Tosikulu nige sowasowana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana toyakayakatai ilalaki-gabaen, na kaigeda kaigeda tem ana sikulu
meuloina iyemwawasi, ee iya kani besiele ana toyakayakataine. 41 Gubesi
tem mayau tasilina kumankulakulai kamkava manna mena na kowa
sapalele lalakina iyaele manim mena nige kunuwanuwatu kaiwena?
42 Tem sapalele lalakinane nige ugigitai iyaele kowa manim mena,
gubesi mwa nuwanuwam kuwalo kamkava koina kuba, 'Kaukava, mayau
tasilinane yakele-gabaen manim mena.' Tomwakomwakota kowa. Baguna
naga sapalele lalakinane manim mena ukwele-gabaen kabo manim
imayale, ee kani sowasowam mayau tasilinane ukwelegabaen kamkava
manna mena."

Mayau namwanamwana yo mayau naenaena kanli walona
(Madiu 7:16-20; 12:33-35)

43 "Nige sowasowana mayau namwanamwana iuwe kanna naenaena
ipei. Besiele tabe, nige sowasowana mayau naenaena iuwe kanna
namwanamwana ipei. 44 Mayau kaigeda kaigeda kanli tagitaili kabo
takatai toweya mayau namwanamwana yo toweya mayau naenaena.
Nige sowana bosibosi kanna takibwa samasamali koina, yo nige sowana
oine kanna takibwa mayau boiboitana koina. 45 Tem tomo mumugana
namwanamwana ikalapowon katena mena uwena namwanamwana kani
iyawatagili. Tem tomo mumugana naenaena ikalapowon katena mena
uwena naenaena kani iyawatagili. Tawae tem katela mena ikalapowon
iya bwaimwa iyawayawatagilimaya gamwala mena."

Tokabi-nume yoli labui
(Madiu 7:24-27)

46 Kabo Yeisu iwaloyoi iba, "Tawae kaiwena kwawalo koliyau,
'Guyau, Guyau,' na nige yagu walo wagiginauli? 47-48 Yaiya tem ilaoma
koliyau yo yagu walo ibenalan yo isanapuwan, iya besiele tonume-
kabi namwanamwana. Iya bwatanone ikeli-lobiyen yauli mena veku
kaikaiwena koina kabo ana numene iyatolo vekune koina. Saugana
yalubwasi ididi, ilau numene iunui na nige sowasowana numene inukui,
kaiwena tomone numene ikabi-namwanamwai imatuwa. 49 Na yaiya yagu
walo ibenalan mowoi na nige isasanapuwan ee iya besiele tonume-kabi
naenaena. Iya ana nume iyatolo bwagabwagai dekawa pwatana mena.
Saugana yalubwasi ididi yo nume iunui mwayamwayau numene iguli, yo
ana guline daguguna ilalakisosi."

Loma tokaleya ali tobaguna ana meli Yeisu koina ilalakisosi
(Madiu 8:5-13)

7 1 Saugana Yeisu ana edeedede boda kolili iyemwawasi kabo ilau
yanuwa Kapeneomi. 2 Na Loma tokaleya ali tobaguna yabo iyaele

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bwaine koina. Ana topaisowa yabo iya imulolo lalakina koina ikasiebwa
kikiunamo iboita. 3 Saugana tobagunane Yeisu wasana ibenalan,
kabo Yudiya ali tautaubalao lalakili tupwaliyao iyawasali silau koina
yakato sikawanoi ilau ana topaisowa ikabi-namwanamwai. 4 Saugana
tautaubalaone silau siyawatagili Yeisu koina mwa sikawanoi samasamalulu
siwaloba, "Tobagunane iya tomo namwanamwana sowasowanamo tem
kusagui. 5 Kita Yudiya imulolo kolila mwa ama nume tapwalolo ikabiyako."
6 Kabo Yeisu mekanakavao silau kikiunamo siyawatagili tobagunane ana
nume mena, kabo tobagunane ana elieliyamwao iyawasali silau kainana
siwalowen siba, "Guyau, imiyawaya tabu kuboma kuyayapoloweo. Yau
nige yagu namwanamwa ipapagan na tem yayoganwo kulaoma yagu nume
mena. 7 Bwaite kaiwena mwa nige sowasowana yalaowa koliwo kaiwena
nige yagu namwanamwa ipapagan. Tem kuwalomo na yagu topaisowa
inamwanamwa. 8 Yakatai sowasowam uginauli besiele, kaiwena yau
yamiyamiya yagu tautaubalao lalakili ali loina yaulina mena, yo yauligu
mena yagu tokaleyayao simiyamiya. Tem yawalo yabo koina 'kulau'
kani ilau, yo tem yawalo yaboyoi koina 'kulaoma,' kani ilaoma. Na tem
yawalo yagu topaisowa koina 'bwaite uginauli,' kani iginauli. Mwa kowa
sowasowam am walomo koina kasiebwane kumalimaliuwan." 9 Saugana
Yeisu walone bwaite ibenalan kabo katena ipitali, mwa itagelakeile
iwalolau boda siya simulimuliya koina iba, "Yawalo kolimiu, nige tomo
yabo yalolobai Isileli kalona mena ana meli kana lalaki besiele tomone
bwaite. Mwa tobagunane ana topaisowa woisi ilobaiyako." 10 Kabo ana
elieliyamwaowa tobagunane iyawasali silau Yeisu koina, sipileyoi silau ana
nume mena, kabo sigitai ana topaisowa inamwanamwako.

Yeisu kwabukwabuli yabo natuna tauna ikele-yatoloyoi boita mena

11 Nige sauga mamalawena Yeisu ilau yanuwa yabo esana Neini. Kabo
me ana tobenaliyao yo boda lalakina mekalikavao silau. 12 Saugana
siyawatagili yanuwa kaba lusalusaena dedeina mena, tomo tupwaliyao
silobaili, toboita yabo sikewai siyayawatagilanama. Toboitane sinana
kwabukwabuli yo natunane tauna kaigedamo. Na boda lalakina
mekalikava sinana silotoyawa silaulau. 13 Saugana Guyau Yeisu sinene
igitai katena ikamkamna mwa iwalolau koina iba, "Tabu valam." 14 Kabo
ilau toboitane kana nabwanabwau ikabitonan, na siya tokewa silaulau
sitolo. Iwalolau toboitane koina iba, "Game, yawalo koliwo kutolo."
15 Kabo yawasina ipileyoima itolo imiyasio yo iyatubu iedeedede. Mwa
Yeisu gamene iwolena-yapileyoi sinana koina. 16 Tomo meuloili simatausi
yo nuwali ipwanopwano kabo Yaubada sitobatobalan siba, "Palopita
esana lalakina yabo bwaite iyawatagili kolila. Yaubada ilaomako kita ana
tomoyao isaguila." 17 Mwa Yeisu ana paisowa bwaite wasana siyadebalala
dedei meuloina kolili yo dedei tupwaliyao tabe kolili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yoni ana nuwalabulabui Yeisu kaiwena
(Madiu 11:2-19)

18 Yoni Toyababitaiso ana tobenaliyao ana wasa siwolena ginauli
meuloina kaiweli bwaite Yeisu ipaipaisowailine. Kabo yoli labui iyoganli,
19 yo iyawasali na tem silau Guyau Yeisu koina sineli siba, “Gubesi,
kowa tomonaele Yoni iwalowalowegiwowa iyaele kulaomane, o naga
kasanasanai tomo yaboyoi kaiwena?” 20 Saugana yoli labuine silau
siyawatagili Yeisu koina kabo siwalolau koina siba, “Yoni Toyababitaiso
iyawasamai mwa bwaite kalaomane nuwanuwamai kaneli tem kowa
tomonaele iwalowalowegiwowa iyaele kulaomane, o naga kasanasanai
tomo yaboyoi kaiwena?” 21 Sauganane koina Yeisu tomo sibaibaiwa kali
muya uloili uloili simiyamiya ikabi-namwanamwaili, yaluyaluwa biki
itao-yawatagilagili yo manli gibugibuli meuloili manli silala. 22 Yoli
labuine Yoni iyawasali kainali Yeisu ibenalan iba, “Kwapileyoi Yoni ana
wasa kwaolena tawae iyawatagili wagitaiyako yo kwabenalanako. Toman
gibugibu manli silalako yo kaeli naenaeli silokeikeileko, tolepelo yoli
sinamwanamwako, totenakola walo sibenalanako, toboita sitoloyoiko,
yo tobubutuma wasa namwanamwana kana yakayakatai sibenalanako.
23 Siya nige sinunuwa-labulabui kaiwegu Yaubada imuloloili.”
24 Yoli labuine sipipileyoi kabo Yeisu iyatubu iedeedede boda kolili Yoni
kaiwena. Iwaloba, “Tauna kona Yoni Toyababitaiso ule bwagabwaga
mena imiyamiya tomo iyabayababitaisoli yo komiu kwalau koina. Na
sauganane koina tawae nuwanuwamiu wagitai? Nige kwalalau yakato
tomo dabedabeuna wagitai. Kaiwena tomo dabedabeuna iya besiele lei
liguna yaumai iyuiyui-kalakalai. Na Yoni iya nige besiele, wa? 25 Tem
nigele, kabo tawae nuwanuwamiu wagitai? Nuwana tomo yabo kaleko
namwanamwana ilikwa? Nigele, kaiwena siya kaleko namwanamwali
silikwali simiyamiyaya kin ali nume mena. 26 Na tawae nuwanuwamiu
wagitai? Nuwana palopita yabo? Yawalo kolimiu, walo yawasosi Yoni iya
palopitao bagubagunali ilalaki-gabaegili. 27 Yoni kaiwena mwa Yaubada
iwalo-masalan palopita gamwana mena iba, ‘Yagu tosagenawasa kani
yayawasa-bagunayan na iya am kamwasane ikatububun kaiwem.’
28 Yawalo yawasosi kolimiu, yanuwa yaulina kana tomiya bagubagunali
yo kanasiga kabona meuloili Yoni Toyababitaiso ilalaki-gabaegili. Na
iyamo yaiya tem imeli yakato yau Mesaiya iya imiyamiya Yaubada
ana kaba loina koina yo Yoni Toyababitaiso ilalaki-gabaen.”[e] 29 Boda
mekalikavao takesi kali totano Yeisu ana walo bwaite sibenalan kabo
siba, “Yaubada ana walo idudulai”, kaiwena siya bwaite beyabeyana Yoni

---

e 7:28 Bwaite koina Yeisu Yoni Toyababitaiso ipeiyatalu kaiwena ana katai Mesaiya kaiwena ikikiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyababitaisoli. 30 Na Palisiyao yo loina kana toyakayakataiwo Yaubada
ana nuwatu kaiweli sisikotanan, kabo nige sitatalamwagili yakato Yoni
iyababitaisoli.

Yeisu Yudiya toloinao ikawa-yauyaule-yagili

31 Yeisu iwalo Yudiya toloinao kolili iwaloba, “Gubesi na komiu
mumugamiu yo ami tali Yudiya mumugali? Kaba gite bwaite kani
yawalowen ami nuwamayale kaiwena. 32 Gagagiliwo simiyasio kaba
gimwala mena siyogayoga kalikavao kolili siba, ‘Kasole kana igo
kayui na komiu nige kwaseselo, boita walina kawaliyan na komiu
nige kwavavalam.’ Mumugamiu besiele gagagili mumugali kaiwena
nuwanuwamiu lalakina tem mumugamiu yau me yagu tobenaliyao
kamuliya. Na saugana mumugamiu nige kamumuliya wakawa-
naenae-yagimai. 33 Komiu tomwakomwakota kaiwena Yoni ilaoma yo
guliyam ikalakisiyeyan kawanoi kaiwena yo wain nige inunuma. Iya
todudulai na komiu wakawa-kabaleya-yani. 34 Yo yau Tomo Natuna
yalaoma yakekan yo yanuma kabo komiu kaiwegu kwaba, ‘Tomone
bwaite iya tokan kalakalabili yo tonuma kalakalabili, iya takesi totano
yo tonaenaeli ali eliyam.’ 35 Na yau yawalo kolimiu yakato sonoga
yawasosi ilaomaya Yaubada koina yo naga uwena tagitai kabo sonogane
takawa-yawasosiyan.”

Sine ganaganawalina ana mulolo Yeisu koina ilalakisosi kabo Palisi yabo ana mulolo

36 Palisi yabo esana Saimon ikawanoi Yeisu koina tem ilau yo mekanakava
sikekan. Kabo ilau Saimon ana nume mena ilusae imiyasio yo ikekan. 37 Yo
sine ganaganawalina yabo imiyamiya yanuwane koina. Wasa ibenalan
yakato Yeisu iyaele ikekakekan Saimon ana nume mena kabo olo bwalaina
namwanamwasosina botolina ikalaiyama. 38 Yeisu iyaele ikekakekan kabo
sinene ilau ilusae itolo Yeisu salina mena yo ivalavalam matalilona ididi-
lobi kaena mena yo kaena ibuta mwa itona koina kaena isau yo kaena
inisoili yo olo bwalaina namwanamwana isuwe-lobiyen kaena mena yo
iyaoloi. 39 Saugana Saimon sinene ana paisowane igitai, kabo inuwanuwatu
bwaite besiele, “Yabatoko tomone bwaite Yeisu iya palopita yabo na
nuwana nigele. Tem iya palopita yabo kani ikatai yakato sinene bwaite iya
sine ganaganawalina yo itawoi, na nigele, nige ikakatai, kaiwena italam
na sinene bwaite yona ikabitonan.” 40 Yeisu Saimon ana nuwatu ikataiyako
kabo iwalo koina iba, “Saimon, edeedede yabo nuwanuwagu yawalowen
koliwo.” Mwa Saimon italam iba, “Besiele. Toyakayakatai kuwalowen na
yabenalan.” 41 Kabo Yeisu edeededene iwalowen koina iba, “Tomo labui
mane sibuki taubala yabo koina, yabo kana buki siliba kana baibaiwa paibi
andeledi na yabo kana buki siliba kana baibaiwa pipti. 42 Kabo siya yoli

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

labuine nige sowasowali kali bukine siyamaisa kabo taubalawa kali bukiwa
isoke-gabaegili iwaloba, ‘Yanuwatu-pwaikimiu kami bukine kaiweli.’ ”
Yeisu ana edeedede iyemwawasi kabo ineli Saimon koina iba, “Yoli labuine
kolili, yaiya kani imulolososi taubalane koina?” 43 Kabo Saimon kainana
iyamaisa iba, “Yagu nuwatu nuwana tomo bwaite kana buki lalakinane iya
imulolososi taubalane koina kabo muli mena kana buki kikiunane, kaiwena
ana taubala ana nuwatu-pwaikinane kaiwena mwa iyaliyaya lalakina ana
taubalane koina.” Mwa Yeisu iba, “O, walo yawasosi.”
44 Kabo Yeisu itagelakeile manna ilau sinene koina, kabo iwalo Saimon
koina iba, “Tabu sinene ugigitai tawae iginaginauline koliyau? Saugana
yalaoma am nume mena nige waila kuleleguyama na kaegu yadeuli na
iya matalilona koina kaegu iyabuta yo itona koina isauli. 45 Kabona nige
kuninisoiyau yagu lusaemane koina, na sine bwaite saugana ilusaema
iyatubu kaegu inisonisoi yo nige ilolopei. 46 Nige olo ukwakalaiyama na
itogu kuyayaoloi na iya olone bwalaina namwanamwana isuwai kaegu
kolili na iyaoloili. 47 Kabo yawalo koliwo, sinene kana buki lalakinane
bwaimwa kana katai ana pwanoli ibaibaiwa ganawali koina Yaubada
isoke-gabaegiliko mwa kaiwena sinene ana mulolo koliyau ilalakisosi. Na
kowa Saimon kam buki kikiuna Yaubada isoke-gabaenako na bwaimwa
nige ginauli lalakina koliwo mwa kaiwena am mulolo koliyau nige
ilalalaki.” 48 Kabo Yeisu iwalolau sinene koina iba, “Am pwanoli Yaubada
manna mena inuwatu-pwaikiliko.” 49 Siya mekanakavao simiyagogo
sikekakekan sibalabalamumu siba, “Toisabo tomo bwaite yakato pwanoli
inuwatu-pwaikili?” 50 Kabo Yeisu iwalo sinene koina iba, “Am meli ikabi-
namwanamwaiwo. Kulau me am nuwa-daumwali.”

Sinesineo mekalikava Yeisu

8 1 Mulina mena Yeisu ilotakikili yanuwa lalakili yo kalo kikiuli kolili,
Yaubada ana kaba loina wasana namwanamwana iyakayakataiyan
tomo kolili. Yeisu me ana tobenaliyao yoli tuwelo, 2-3 yo sinesineo
sibaibaiwa mekalikavao sitakitakikili. Na kaloli mena yoli yaiyonamo siya
tauna kona me kali kasiebwa yo yaluyaluwa biki imiyamiya kolili na Yeisu
iwoisiliko. Siya esaliyao bwaite. Meli iya siba Magidala, iya tauna kona
yaluyaluwa biki kali baibaiwa seben Yeisu itao-yawatagilagili koina, yo
Susana yo tabe Yowana, iya wainena Kusa iya bwaimwana Elodi ana nume
kana topaisowa lalakina. Sinesineo sibaibaiwa siboma ali mane yo ali gogo
sitalamwagili kabo kolili Yeisu me ana tobenaliyao sigitegite-kalatagili.

Patu toyasulu kana walo kobwaibwaili
(Madiu 13:1-9; Malika 4:1-9)

4 Tomo sibaibaiwa silaoma dedei uloi uloi kolili yo silogogoma silaoma
Yeisu koina kabo iedeedede kolili walo kobwaibwaili mena iba, 5 “Tomo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yabo ilau tano mena patu iyasululi sabi kuma. Saugana patu iyasululi,
tupwali sitalu-suwala silau kamwasa mena yo tomo siutuyapatuli kabo
man sieva-talu yo sikanli. 6 Tupwali sitalu-suwala silau malavekuveku
mena. Mwayamwayau sikin na iyamo bwatanone nige ibabalubalu,
nige waila kabo kinne siweweka. 7 Tupwali sitalu-suwala silau kawasi
naenaeli luwali mena. Na kawasi naenaeli mwayamwayau sikin-saema
yo sipanli simomosi-yamateli. 8 Na patu tupwali sitalu-dudulai bwatano
namwanamwana koina kabo sikin-lalaki yo siuwe yo sidibubu kanli
wan andeledi (100).” Yeisu ana walo iyemwawasi yo iyoga kainana
lalakina mena iba, “Tem metenamiu, ilonamwayagimiu walone bwaite
kwabenalan yo kwanuwatu-kalatan.” 9 Yo saugana Yeisu ana tobenaliyao
sineliyan walo kobwaibwailine kana bui kaiwena, 10 iba, “Yaubada ana
kaba loina kana nuwatu wadawadamna yalivasiyako kolimiu kabo
nuwamiu sidudulai na siya tomo uloili nigele. Walo kobwaibwaili mena
yaedeedede kolili na mesabana simanman-kulakulamo na nige sigigitai,
yo sibenabenalimo na nige sikakatai.”

Yeisu patu toyasulu kana kobwaibwaili ikabiyamayale
(Madiu 13:18-23; Malika 4:13-20)

11 Yeisu iwaloba, “Patu toyasulu ana walo kobwaibwaili kana dudulai
bwaite besiele. Patune Yaubada ana walo. 12 Patu toyasulu iyasululi na
sitalu-suwala kamwasa mena bwaimwa siya tomo Yaubada ana walo
sibenalan kabo Seitani ilaoma yo walone kateli mena ikele-gabaen na
tabu simemeli yo lebo silolobai. 13 Patu toyasulu iyasululi na sitalu-
suwala malavekuveku mena bwaimwa tomo siya walone sibenalan yo
mwayamwayau me ali yaliyaya sipeili kateli mena. Na ginauli kaigeda
walone nige sinuwanuwatu dudulai kateli mena, lamli nige silolobi
namwanamwa kabo ali meli nige imamamalawe. Saugana tem woya
o polowe silobai mwayamwayau yaluyaluwali sibui yo sisikote. 14 Patu
toyasulu iyasululi na sitalu-suwala kawasi naenaeli luwali mena,
bwaimwa tomo siya walone sibenalan mowoi, na yanuwa yaulina kana
yaliyaya yo kana wasawasa kaiwena sinuwanuwatu, kabo walone
bwaite sipan-yamate, nige kanna ipapagan. 15 Patu toyasulu iyasululi
na sitalu-dudulai bwatano namwanamwana koina, bwaimwa tomo siya
walone sibenalan yo sikabi-kalatan kateli mena. Kateli sikalapowon
nuwatu dudulaina yo namwanamwana yo sikalakisiye kanasiga uwena
iyawatagili.”

Yeisu iya ala mayale kabo nige sowasowana ala meli Yeisu koina tawadam
(Malika 4:21-25)

16 Yeisu iwaloyoi kolili iwaloba, “Tem mayale tagabu, gubesi, tapei
gulewa yaulina mena o kaba keno yaulina mena? Nigele. Tapei kaba

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

peina mena na mesabana tomo meuloili numene koina silusae na
mayalene sigitai. 17 Tawae tomo siwadam kateli mena Yaubada kani
iyamayale na tomo meuloili sikatai. 18 Tawae kwabenalan kwanuwatu
namwanamwa kaiwena. Yaiya me ana katai Yaubada kaiwena Yaubada
kani ietulan. Yaiya iboma ana nuwatu mena yo ana katai mena Yaubada
kani ikelegabaen."

Analiyao siya Yeisu ana susuwo?
(Madiu 12:46-50; Malika 3:31-35)

19 Yeisu sinana yo kanakavao silaoma sabi gitaina na nige sowasowali
silau salina mena kaiwena boda ilalakisosi. 20 Kabo tomo yabo ana wasa
iwolena iba, "Sinam yo kamkavao siyaele bwaite sitotolo gana muli mena,
nuwanuwali siedeedede koliwo." 21 Yeisu kainana iyamaisa, iba, "Siya
Yaubada ana walo sibenalan yo sipaisowai ali miyamiya koina siya mwa
sinaguwao yo kaukavao."

Yeisu yaumai yo wowoli iloinayagili
(Madiu 8:23-27; Malika 4:35-41)

22 Kaliyate yabo koina Yeisu me ana tobenaliyao waga yabo koina
simwalisae kabo iwalo kolili iba, "Takuke talopanaisi dedei yabo mena."
Kabo sikuke silau. 23 Sikalakalau na Yeisu ikenokeno. Yo wowoli lalakina
silobai yo tabe bagolu isuwesuwe-likwa waga mena masa kikiunamo
waga ipowon yo isalili. 24 Ana tobenaliyao silau koina siyanoi siba,
"Taubala, Taubala, kutolo masa kikiunamo tasalili." Kabo Yeisu itolo
yo yaumai yo bagolu iyokoiyagili. Yo yaumai ilopei yo sowasowaga
idaumwali. 25 Yo iwalo kolili iba, "Tomalaele naga kwamemeli." Kabo
kateli sipitali yo simatausi lalakina yo sienelineli-yagili siba, "Toisabo
tomo bwaitete? Ginauli meuloina kainana sibenalan yo tabe besiele
yaumai yo bagolu."

Yeisu tokabaleya yabo iwoisi
(Madiu 8:28-34; Malika 5:1-20)

26 Yeisu me ana tobenaliyao silopanaisi siulisi Gelasa. Na dedei Gelasa
bwaimwa Galili na iyamo dedei yabo mena. 27 Saugana Yeisu ikaisuluma
waga mena tomo yabo yaluyaluwa biki imiyamiya koina igitai. Na
tomone sauga meuloina mekowakowana nige ana nume ipapagan
na imiyamiya salai luwaluwalili mena. 28-29 Saugana yaluyaluwane
imiyamiya koina nige sowana yabo ipan-kalatan bwagana tem seni koina
sipan. Sauga tupwana nimana yo kaena sipanli seni mena na iyamo
nimana mena iutusili yo seni kaena mena igoluli yo yaluyaluwane ana
kaiwe koina iyabubu ilau dedei paepaeli bwagabwaga mena. Tomone
Yeisu igitai kabo iwui yo ilaoma koina, manna mena tutulina italu-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sakonayan yo ipwalou. Yo Yeisu iwalo yaluyaluwa biki koina iba,
“Kowa yaluyaluwa biki tomone bwaite koina kuyawatagilima.” Kabo
yaluyaluwa bikine iyoga kainana lalakina mena iba, “Yeisu, Yaubada
Tomiyasaesosi Natuna, tawae nuwanuwam uginauli koliyau? Tabu
kuyayakamkamnayau.” 30 Yo Yeisu ineli koina iba, “Kowa esam?”
Kabo kainana iyamaisa iba, “Yau esagu Boda”. Iwalo besiele kaiwena
yaluyaluwa biki sibaibaiwa tomo bwaite kalona mena simiyamiya.
31 Kabo sikawanoi samasamalulu Yeisu koina tabu igagabae-yataluli gula
kaba silae kalona mena bwaimwa Giyena koina. 32 Na putete salina mena
polo baibaiwali sidumudumuli. Kabo yaluyaluwa bikine sikawanoi Yeisu
koina tem silusae polone kolili. Yeisu italam, 33 kabo yaluyaluwa bikine
siyawatagili tomone koina yo silau silusae polone kolili. Kabo polo gwauli
sisagena silobi mala naenaena mena sibeku na sigalomwasi kalita mena.
34 Saugana polo togitekalatan sigitai sisagena silau yanuwa lalakili
yo yanuwa kikiuli kolili na ginauli meuloina siwalo-masalagili tomo
kolili. 35 Kabo tomo meuloili silaoma na tem manli mena sigitai tawae
iyawatagiliko. Saugana siyawatagilima Yeisu koina, tokabaleyane
silobai yo sigitai, iya baguna yaluyaluwa biki bodaliyao silusae koina,
imiyasio Yeisu kaena mena, imiyamiya mekana kwama yo kulukuluna
idudulaiko kabo meuloili simatausi me ali nuwa pwanopwano. 36 Siya
Yeisu ana paisowa sigitaiyako kalikavao tomuliyama ali wasa siwolegili
tokabaleyane gubesi Yeisu ana woiwoisina. 37 Kabo tomo meuloili Gelasa
koina sikawanoi Yeisu koina tem ali dedeine ilogabaen kaiwena meuloili
me ali matausi lalakina. Mwa Yeisu ipileyoi wagane koina yakato
ikukeyoi ilau. 38 Ana sauga mwalisae tokabaleyane ilau koina ikawanoi
tem mekanakava sikuke silau. Na Yeisu nige itatalam yo iba, 39 “Kuvivila
kulau am susuwo ali wasa kuwolegili tawae Yaubada ipaisowai kaiwem.”
Na tokabaleyane ilau itakikili yanuwane tomoliyao kolili iedeedede tawae
Yeisu ipaisowaiyako koina.

Yeisu sinesineo labui iwoisili
(Madiu 9:18-26; Malika 5:21-43)

40 Yeisu me ana tobenaliyao sikuke silopanaisiyoima siulisi. Saugana
Yeisu ikaisulu boda lalakina silaoma me ali yaliyaya siyogan kaiwena
sisanasanai. 41 Kabo tomo yabo esana Yailo, iya tapwalolo kana
tobaguna yabo, ilaoma. Sauganane Yeisu igitai, manna mena tutulina
italu-sakonayan, na ikawanoi samasamalulu tem ilau ana nume mena,
42 kaiwena nige natuna yaboyoi, natunane bwaite kaigedamo sinena ana
bolime tuwelo ikasiebwa lalakina masa kikiunamo iboita. Kabo Yeisu
mekanakava silau. Yo boda lalakina simulimuliya na siyetubatubali. 43 Na
bodane luwali mena sine yabo me ana kasiebwa, kwasine ididididi bolime
tuwelo na iyamo naga medidina. Tomo sibaibaiwa sitonan tem siwoisi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na nige sowasowali. 44 Sinene ilau Yeisu dagelana mena kana kaleko
sopana ikabitonan. Mwayamwayau kwasine ana didi ilopei. 45 Kabo
Yeisu iba, “Yaiya ikabitonagau?” Meuloili siwaloba, “Nigele”. Yo Pita
iba, “Taubala, boda lalakina siyatakikilagiwo silaulau yo siyetubatubali
mwa situpaiwo.” 46 Na Yeisu iba, “Yakatai yabo ikabitonagau kaiwena
yalotonan yagu kaiwe tupwana iyawatagili koliyau.” 47 Sinene ikatai
nige sowasowana ikeno-wadam kabo me ana matausi yo me ana tabubu
ilaoma italumiyasio Yeisu manna mena yo iba, “Yau yakabitonagiwo
kaiwena nuwanuwagu woisi yalobai. Kam kaleko sopana yakabitonan
kabo mwayamwayau woisi yalobai.” Tomo meuloili sinene ana walo
sibenalan. 48 Yeisu iwalolau sinene koina iba, “Natugu, am meli iwoisiwo,
kulau me am nuwa-daumwali.”
49 Yeisu iyaelemo iedeedede kabo tomo yabo Yailo ana nume mena
wasa ilawanama iba, “Natum iboitako. Nige sowana toyakayakatai ana
sauga kuyavenuwan.” 50 Yeisu tomone ana walo ibenalan na iwalolau
Yailo koina iba, “Tabu ukakatewakaka na kumelimo koliyau na natum
inamwanamwa.” 51 Saugana silaoma siyawatagili Yailo ana nume mena
Yeisu bodane ikausili tabu silulusae bwaimwanamo Pita, Yoni yo Yemesa
yo gamasinene tamana yo sinana. 52 Bodane meuloina sivalavalam
koyasili gamasinene kaiwena na iba, “Valam besi. Kaiwena gamasinene
nige iboboita ikenokenomo.” 53 Ali nuwatu iboitako mwa Yeisu ana walo
kaiwena simalumaluwan. 54 Yeisu gamasinene nimana mena ikabilau
iba, “Gamasine, kutolo.” 55 Kabo gamasinene boita mena itoloyoi,
yaluyaluwana ipileyoima, manna ilala yo ana kaba keno mena itolo
yo imiyasio. Yeisu iwalo kana siwolena yo ikekan. 56 Sinana yo tamana
kateli sipitali siyaliyaya na iwalo kaiwe kolili iba, “Tabu yaiya yabo koina
kwawawalo-masala yagu paisowa bwaite kaiwena.”

Yeisu tobenaliyao iyawasali siyawatagili
(Madiu 10:5-15; Malika 6:7-13)

9 1 Yeisu tobenaliyao yoli tuwelo iyoganlima simiyagogo, kabo kaiwe yo
loina iwolegili kolili na yaluyaluwa biki sitao-yawatagilagili yo tomo
siya mekali kasiebwa sikabi-namwanamwaili. 2 Kabo iyawasali siyawatagili
silau Yaubada ana kaba loina wasana siyakayakatai-yani yo tokasiebwa
sikabi-namwanamwaili. 3 Sauga kikiunamo kabo silau na kali loina iwolegili,
iwalo kolili iba, “Tabu ginauli yabo kwalolokalai ami laune kaiwena, tem
sige, tem kaleko kana tobwa, tem kan o tem mane. Yo tem kami kwama
tabu labui. 4 Tem kwalusae yanuwa yabo koina yo tomo yabo iyoganmiu,
kwamiyamiya ana nume mena kanasiga yanuwane kwalogabaen. 5 Tem
yanuwa yabo tomonliyao nige siyayaliyaya kaiwemiu, kaemiu dekadekawana
wakotatai-yani, kabo sikatai yakato kali maisa kani silobai. Imwawasi kabo
yanuwane kwalogabaen.” 6 Mwa tobenaliyaone siyawatagili silotakikili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

silau yanuwa yo yanuwa kolili, kabo yanuwa meuloili kolili wasana namwanamwana siyakayakatai-yani yo tokasiebwao sikabi-namwanamwaili.

Elodi nuwana ipwanopwano Yeisu kaiwena
(Madiu 14:1-12; Malika 6:14-29)

7 Elodi, iya dedei Galili kana gavana, ginauli meuloili bwaite
Yeisu ipaisowaili wasana ibenalan. Kabo nuwana ipwanopwano yo
inuwanuwatu lalakina kaiwena tomo tupwaliyao siwaloba, "Tomone
bwaite iya Yoni Toyababitaiso boita mena itoloyoima." 8 Tupwaliyao
siwaloba, "Bwaimwa Ilaitiya iyawatagilimayoi." Yo tabe tupwaliyaoyoi
siba, "Palopitao bagubagunali yabo itoloyoima boita mena." 9 Na Elodi
iba, "Beyabeyana yawalo Yoni galogalona sitomyako, na tomone bwaite
yaiya iya na tomo meuloili ana paisowa meuloina kaiweli siedeedede?"
Kabo Elodi nuwanuwana lalakina tem Yeisu igitai.

Yeisu ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowai tomo paibi tausan iyakanli
(Madiu 14:13-21; Malika 6:30-44; Yoni 6:1-14)

10 Kabo tobenaliyao yoli tuwelo esali ipeili apositoloyao sipileyoima Yeisu
koina yo ali paisowa meuloina wasana siwalowen koina. Kabo siyamo ikalaili
mekanakavao silau yanuwa yabo esana Betesaida. 11 Na boda lalakina Yeisu
ana laune wasana sibenalan kabo siyamuli-kusuli. Yeisu iyaliyaya kolili mwa
iyoganlima, kabo iedeedede kolili Yaubada ana kaba loina kaiwena yo siya
sikasiebwa yo nuwanuwali namwanamwa silobai iwoisili. 12 Kabo kikiunamo
dabwelo isugu, tobenaliyao yoli tuwelo silau Yeisu koina siwaloba, "Bodane
kuyawasali silau kalo lalakili yo kalo kikiuli kolili dedei salili mena, kabo kali
yo kaba keno siloya kaiwena dedei bwaite paepaeli bwagabwaga." 13 Kabo
Yeisu kainali iyamaisa iba, "Komiu kan kwaolegili sikekan." Kabo tobenaliyao
siwalo-talawasi koina siba, "Bwaite tawae kolimai imiyamiyane bwaimwa
beledi paibi yo iye labui. Gubesi, nuwanuwam kalau na kan kayamaisa
bodane bwaite kaiweli?" 14 Na bodane bwaite kaloli mena tatao kali
baibaiwa besiele paibi tausan. Yeisu iwalo ana tobenaliyao kolili iba, "Tomo
kwayakasali boda kaigeda pipti yo boda kaigeda pipti na kwawalo simiyasio."
15 Mwa tobenaliyao siginauli besiele, kabo tomo meuloili simiyasio. 16 Yo Yeisu
beledi paibi yo iye labui ikalaili isakaisae bulibuli mena yo iwalo-muloloili
Yaubada koina kabo itabekivikivili, iwolegili ana tobenaliyao kolili yo siya
siyauyan tomo kolili. 17 Tomo meuloili sikekan diyali sisu, kabo ali kantele
tobenaliyao sitano-gogon sitauli kodo mena kodo kana baibaiwa tuwelo.

Pita iwalo-masala Yeisu iya Mesaiya
(Madiu 16:13-28; Malika 8:27–9:1)

18 Kaliyate yabo Yeisu ibomamo ikawakawanoi na ana tobenaliyao
siya siyaele mekanakavao kabo ineli kolili iba, "Boda siwaloba yakato

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yau yaiya?” [19] Kainana siyamaisa siwaloba, “Tupwaliyao siba kowa Yoni
Toyababitaiso, tupwaliyao siba kowa Ilaitiya yo tupwaliyao siba kowa
palopitao bagubagunali yabo itoloyoima boita mena.” [20] Kabo Yeisu
iba, “Na komiu, kwawalo yakato yau yaiya?” Pita kainana iyamaisa
iba, “Kowa Mesaiya iya Yaubada iwaloyameliyako.” [21] Kabo Yeisu ana
tobenaliyao iyanuwapeili iba, “Tabu tomo yabo ana wasa kwaolena.” [22] Yo
iwaloyoi kolili iba, “Tomo Natuna kani kamkamna meuloina ilobai, kabo
Yudiya ali toloinao yo topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakataiwo
kani sisikotanan yo siunuyamate kabo kaliyate yaiyona koina kani
itoloyoi.”

Yeisu kana muliya ipolowesosi

[23] Kabo iwalo meuloili kolili iba, “Tem yabo nuwanuwana imuliya
koliyau iboma ana namwanamwa isikotanan, kabo kaliyate kaigeda
kaigeda kana kelose ikalai yo ikewai na imuliya koliyau. [24] Kaiwena
yaiya tem nuwanuwana iboma yawasina ileboi kani yawasina igabaen,
na yaiya tem yawasina igabaen kaiwegu ee kani yawasinane ileboi.
[25] Tem tomo yabo yanuwa yaulina meuloina ikalai iloinayan na
ibomayoi yaluyaluwana igabaen yo maisana naenaena ilobai, tawae
kana namwanamwa? Nigele, awa? [26] Tem tomo yabo imwalimwaline-
yagau yo yagu walo imwalimwalineyan ee yau Tomo Natuna kani
yamwalimwaline-yani saugana tem yapileyoima me yagu wasawasa
yo mekaukava Tamagu ana wasawasa yo mekaukava aneloseyao
yakayakasisili ali wasawasa. [27] Yawalo yawasosi kolimiu, tomo tupwaliyao
siyaele bwaite koina Yaubada ana kaba loina sigitai kabo muli mena kani
siboita.”

Yeisu iya Yaubada ana gitesipwa tomona
(Madiu 17:1-8; Malika 9:2-8)

[28] Yeisu walone bwaite iwalowen nuwana kaliyate eit (8) imwawasi kabo
tobenaliyao yoli yaiyona ikalaili Pita, Yoni yo Yemesa mekanakavao silau
sikawasae koya mena sabi kawanoi. [29] Iya iyaele ikawakawanoi na manna
kana koleya ibui yo kana kaleko mayamayalesosina yo ipigapigabu.
[30] Kabo tautaubalao labui Mosese yo Ilaitiya, [31] sitolo-mayale Yeisu salina
mena mayaleli ipigapigabu yo mekalikava Yeisu siedeedede ana boita
kaiwena, naga kani iboita Yelusalema koina besiele Yaubada ana nuwatu.
[32] Pita mekanakavao manli ikenokeno mwa sikenomate na saugana
sikeno-tolo kabo Yeisu ana wasawasa sigitai yo tabe tautaubalao labui
sigitaili mekalikava sitotolo. [33] Tautaubalao labuine ali sauga logabaenna
Yeisu, kabo Pita iwalo koina iba, “Taubala, inamwanamwa tem kita
tamiyamiya bwaite koina. Kabo gwau yaiyona takabili, yabo kowa
kaiwem, yabo Mosese kaiwena yo yabo Ilaitiya kaiwena.” Iwalo besiele

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na nige ikakatai tawae kaiwena iwalowalone. 34 Saugana Pita iyaelemo
iedeedede yaloyaloi ilaoma meuloili iyakaboboili kabo Pita yo kanakavao
labui simatausi, kaiwena siya siyaele silusaeko yaloyaloi kalona mena.
35 Kabo kaina yabo ilaoma yaloyaloine koina iba, “Bwaite natugu iya
yagitesipwai, kwabenali koina.” 36 Saugana kainane imwawasi mwa Yeisu
ibomamo sigitai. Sauganane koina tobenaliyao simwanou yo nige tomo
yabo ana wasa siwowolena ginauli bwaite sigigitaine kaiwena.

Yaubada ana kaiwe koina yaluyaluwa biki kaikaiwena gamene koina Yeisu itao-yawatagilan
(Madiu 17:14-18; Malika 9:14-27)

37 Yanuwa ilayan Yeisu me ana tobenaliyao yoli yaiyona silobima koya
mena, kabo boda lalakina silaoma Yeisu mekalikava sielobelobe. 38 Tomo
yabo bodane luwali mena iyoga-laoma iba, “Toyakayakatai, yakawanoi
koliwo, natugu tauna ukwate-kamkamna-yani kaiwena iya natugune
kaigedamo. 39 Sauga ibaibaiwa yaluyaluwa biki koina imiyamiya yo iwui
yo ikikiwasi yo polu gamwana mena iyawayawatagili. Na yaluyaluwa
bikine nige natugu ilologabaen kanasiga yona meuloina isibayanayanae.
40 Mwa yakawanoiko am tobenaliyao kolili yakato yaluyaluwane sitao-
yawatagilan na nige sowasowali.” 41 Kabo Yeisu iwalo tobenaliyao kolili
iba, “Yogu ikwatakwata-yagimiu. Kaiwena komiu te yau tamiyamiya
sauga imamalawesosi yo yakalakisiye-yagimiu na nuwana nige ami
meli ipapagan na yaluyaluwa bikine kwatao-yawatagilan.” Kabo
Yeisu itagelakeile yo iwalo tomone koina iba, “Natum ukwalaiyama
koliyau.” 42 Na saugana gamene ilalaoma kabo yaluyaluwa bikine
igabae-yatalu bwatano mena yo ikikiwasi. Yeisu iwalo yaluyaluwa
bikine koina iyawatagili, kabo gamene ilogabaen yo inamwanamwa.
Mwa Yeisu gamene iwolena-yapileyoi tamana koina. 43 Yo tomo meuloili
kateli sipitali Yaubada ana kaiwe lalakina kaiwena. Tomo siya siyaele
sinuwanuwatu ginauli meuloili bwaite Yeisu ipaipaisowaili kaiweli,
mwa iwalo ana tobenaliyao kolili iba, 44 “Yagu walo bwaite kwabenalan-
namwanamwai. Tomo Natuna sauga kubwakubwana koina kani
sitalamwan tomo nimali mena.” 45 Na tobenaliyao nige nuwali imamayale
Yeisu ana walone kaiwena. Matausi kaiwena nige sowasowali sineli koina
ana walo kana dudulai kaiwena.

Yaiya esana yanuwa yaulina mena ipeiyatalu naga Yaubada kani ipeiseyan
(Madiu 18:1-5; Malika 9:33-40)

46 Tobenaliyao ali boda kalona mena siegamwagamwa-pakiki-yagili
tem yaiya kaloli mena esana ilalaki. 47 Yeisu ali nuwatu ikataiyako kabo
melumelu kikiuna yabo iyoganama yo iyatolo salina mena. 48 Kabo
iwalo kolili iba, “Yaiya tem esagu mena melumelu kikiuna yabo isagui

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bwaimwana iya isaguiyau, na yaiya tem isaguiyau ee iya kagu toyawasa
tabe isagui. Yaiya tem luwamiu mena esana kwapeiyatalu ee iya esana
ilalakisosi." 49 Kabo Yoni iwalo Yeisu koina iba, "Taubala, tomo yabo
kagitai esam mena yaluyaluwa biki itao-yawatagilagili kabo kawalo-kausi
tabu ipapaisowai yoi, kaiwena iya nige ala boda yabo." 50 Yeisu iwaloba,
"Tabu kwawawalo-kausi kaiwena yaiya tem nige ikakalomagigi-lagimiu
bwaimwa iya kamikava."

Sameliya yanuwana yabo tomoliyao Yeisu sisikotanan

51 Yeisu ana boita kana sauga ikelakubwamako mwa kani yanuwa yaulina
ilogabaen na ipileyoi bulibuli mena kabo ana nuwatu iyakaiwe yakato ilau
Yelusalema. 52 Tomo tupwaliyao iyawasa-bagunayagili silau dedei Sameliya
yanuwana yabo koina na kaba miya sikatububunan Yeisu mekanakavao
kaiweli. 53 Na yanuwane tomonliyao nige Yeisu koina siyayaliyaya tem ilusae
ali yanuwa mena, kaiwena sikatai yakato ilalau Yelusalema kaiwena na siya
Sameliya Nume Tabu Yelusalema koina sisikotanan. 54 Saugana tobenali
Yemesa yo Yoni wasane bwaite sibenalan simunamunai mwa sineli Yeisu
koina siwaloba, "Taubala, nuwanuwam kalau kawalo mayau ilobima bulibuli
mena yo igabuli siwedoli?" 55 Mwa itagelakeile manna ilau kolili kabo
iyokoiyagili, 56 mwa Yeisu me ana tobenaliyao silau yanuwa uloina koina.

Yeisu kana muliya kaiwena sowasowana tatalam yawasosi
(Madiu 8:19-22)

57 Yeisu me ana tobenaliyao silalau kamwasa mena, kabo tomo yabo
iwalolau koina iba, "Toisabo yanuwa koina kulalau, kani yamuliya
koliwo." 58 Yeisu tomone kainana iyamaisa iwaloba, "Bwauwa ule mekali
gula simiyamiya yo man sievaeva me kali noi simiyamiya, na yau Tomo
Natuna nige yau kaba miya ipapagan na koina yakeno." 59 Tabe iwalo tomo
yaboyoi koina iba, "Kumuliya koliyau." Na tomone Yeisu kainana iyamaisa
iwaloba, "Guyau, kutalamwagau na kusanasanaiyau tamagu iboita yalau
yapei, kabo yamuliya koliwo." 60 Kabo Yeisu iwalo koina iba, "Toboita ali
toboita sipei, na kowa kulaoma kulau Yaubada ana kaba loina wasana
kuluwewasayani." 61 Yo tomo yaboyoi iwaloyoi Yeisu koina iba, "Taubala,
nuwanuwagu yamuliya koliwo na baguna kutalamwagau na yalau yakawa-
kaiyoni totouguwao kolili." 62 Na Yeisu iwalo koina iwaloba, "Tem yaiya
tomo nuwanuwana ipaisowa na sauga meuloina igitegite-pileyoi iya nige
sowasowana Yaubada ana kaba loina kaiwena ipaisowa."

Yeisu tomo kali baibaiwa sebenti tu iyawasali siyawatagili
(Madiu 11:20-24)

10 1 Kabo muli mena Yeisu boda uloili igitesipwaili tomuliyayao
kaloli mena yo iyawasali kali baibaiwa sebenti tu sibaguna silau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yanuwa yo kalo meuloili iya kani ilau kolili. Ali lau koina yoli labui labui
iyawasali. 2 Kali loina iwolegili iwaloba, “Tano ilalaki kanna simatuwa,
na topaisowa nige sibabaibaiwa. Na sowasowana wakawanoi Guyau
koina, iya tano tanuwagana, na tem topaisowao tupwaliyaoyoi iyawasali
silaowa sisaguimiu ana tano kanna wakeli. 3 Na kani yayawasamiu
kwalalau besiele sipi silalau bwauwa sokasokali luwali mena. 4 Tabu ami
mane wakakalaili o tem ami gogo kana tobwa, o tem kaemiu kana suma
kwalolokalaili. Tabu kwalolo-totolo kamwasa mena na tomo mekamikavao
kwaedeedede. 5 Saugana tem kwamwalisae nume yabo koina baguna
kwawalo kolili kwaba, ‘Nuwadaumwali Yaubada iyeyawa numene kana
tomiya kolimiu.’ 6 Tem tomo me ali nuwadaumwali simiyamiya, ami
walo-mulolo nuwadaumwali kani imiyamiya kolili. Tem nigele, ami walo-
mulolone kani ipileyoiwa kolimiu. 7 Kwamiyamiya numene koina, kabo
kan yo waila siya siyeliwa wakekan yo kwanuma kaiwena ilonamwayan
bwaite topaisowa maisana. Tabu kwatatakikili nume yo nume kolili. 8 Tem
kwalusae yanuwa yabo koina na tomo siyoganmiu yo siyaliyaya kaiwemiu
kanne sikakatububunanne kaiwemiu wakekan. 9 Tokasiebwaone yanuwane
koina wakabi-namwanamwaili yo ali wasa kwaolegili kwawaloba, ‘Yaubada
ana kaba loina ilaomako salimiu mena.’ 10 Na tem kwalusae yanuwa yabo
koina na tomo nige siyayaliyaya kaiwemiu, kwalau ali kamwasa mena
kwawaloba, 11 ‘Ami yanuwa kauna yo dekadekawana kaekaemai mena
ipatu kakotatai-yani kolimiu na wakatai kani maisana naenaena kwalobai.
Tabe kwanuwatu-kalatan yakato Yaubada ana kaba loina ilaomako salimiu
mena.’ 12 Na yawalo kolimiu, yanuwane siya sisikotanagimiu yatala kana
sauga koina kali maisa kani ilalakisosi sikalai kabo Sodoma.
13 Oo tomo Yudiya kwamiyamiya yanuwa Kolasin yo Betesaida
katekamkamnamiu, bwaliga kani kwasilae. Tauna kona ginauli
kaba nuwapwanopwano yapaisowailiko luwamiu mena, na nige
kwanunuwabui. Ginauli kaba nuwapwanopwanone nige yapapaisowaili
Taiya yo Saidoni manli mena. Na tem yapaisowaili Taiya yo Saidoni
manli mena kani mwayamwayau kwauya kwamana sikwamai yo kau
koina simiyasio yo sinuwabui. 14 Na siya Taiya yo Saidoni, Yaubada kani
isikotanagili kaiwena siya toyauyaule yawasosi. Na yawalo kolimiu,
yatala kana kaliyate koina, komiu Kolasin yo Betesaida, maisamiu
ipolowesosi kabo muli mena Taiya yo Saidoni kali maisa. 15 Gubesi komiu
Kapeneomi? Nuwana ami nuwatu yakato Yaubada esamiu ikeleisinan
bulibuli mena? Nigele. Kani ipeiyatalumiu kwalobi molosi toboitao ali
yanuwa gunna mena.” 16 Kabo Yeisu iwaloyoi yoli sebenti tune kolili
iba, “Yaiya tem ami walo ibenalan yagu walo ibenalan. Yaiya tem
isikotanagimiu, isikotanagau. Na yaiya isikotanagau bwaite iya kagu
toyawasa isikotanan.” Yeisu ana walo bwaite sibenalan kabo meuloili
silau yo sipaisowai besiele tawae Yeisu iwalowen kolili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tomo sebenti tune sipileyoima Yeisu koina
(Madiu 11:25-27; 13:16-17)

17 Yoli sebenti tune sipileyoima me ali yaliyaya yo siwaloba, “Guyau,
tomo meuloili ama walo sibenalan. Yo tabe besiele yaluyaluwa biki
saugana esam mena kawalo kolili ama walo sibenalan simwasali
siyawatagili.” 18 Yeisu iyaliyaya ali paisowa kaiwena kabo kainali
iyamaisa iba, “Yamanman-kulakula na Seitani yagitai ana kaiwe
ibelu yo bulibuli mena ibekuma besiele pigabu. 19 Ami kaiwe yaeyawa
na sowasowana weso yo gasakilikili pwatali mena kwalau kwautu-
yamateli yo kami tokalomagigili Seitani ana kaiwe wakaiwe-gabaen,
nige sowasowana kwasilae. 20 Na tabu yakato yaluyaluwa biki ami
walone sibebenalanne kaiwena kwayaliyaya. Na iyamo kwayaliyaya
kaiwena esamiu Yaubada ilele-lobiyenako ana buki koina bulibuli
mena.” 21 Sauganane koina Yaluyaluwa Tabuna yaliyaya koina Yeisu
iloyakalapowon kabo iwaloba, “Tamagu, bulibuli yo yanuwa yaulina ali
Guyau, yatobalanagiwo kaiwena am kaba loina kana katai kuwadam
tosonoga yo tokatai kolili yo kuyamayaleyako siya besiele gagagili kolili.
Tamagu, yakawa-toki koliwo kaiwena am nuwatu kupaisowai besiele.”
22 “Katai meuloina Tamagu iyeyamako na yayamayale tomo kolili. Nige
yabo ikakataiyau iyamo Tamagu yo nige yabo Tamagu ikakatai yaumo
Natuna yo siya yagitesipwaili Tamagu yayamayale kolili.”
23 Yeisu itagelakeile manna ilau ana tobenaliyao yoli tuwelo sibomamo
kolili iwalolau iba, “Walo yawasosi Yaubada iwalo-muloloimiu kaiwena
tawae komiu wagitai tomo tupwaliyao nige sigigitai. 24 Na yawalo
kolimiu, palopitao yo kin bagubagunali sibaibaiwa nuwanuwali lalakina
tawae komiu wagitai siya tabe sigitai, na nige sigigitai, yo nuwanuwali
lalakina tawae komiu kwabenalan siya tabe sibenalan, na nige
sibebenalan.”[f]

Walo kobwaibwaili tomo Sameliya kaiwena

25 Sauga yabo koina loina kana toyakayakatai yabo itolo na Yeisu itonan
ineliyan iwaloba, “Toyakayakatai, tawae yapaisowai na yawasi miyamiya
yaina yalobai?” 26 Yeisu kainana iyamaisa iba, “Buki Tabu ana walo
gubesi am yasiyasilina? Kana dudulai gubesi am kalakalaina?” 27 Mwa
tomone iwaloba, “Yeoba am Yaubada kumulolo koina katem meuloina
koina, yaluyaluwam meuloina koina, am kaiwe meuloina koina yo am
nuwatu meuloina koina. Yo kamkava kumulolo koina besiele kuboma
kumulolo koliwo.” 28 Yeisu iwalolau koina iwaloba, “Am walo idudulai.
Kupaisowai besiele na yawasi miyamiya yaina ukwalai.” 29 Na loina kana

---

f 10:24 Yeisu iwalowalo ibomayoi kaiwena yo ana yakayakatai kaiweli.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

toyakayakataine nuwanuwana iboma ipeiseyan yakato iya todudulai. Kabo
iwalo Yeisu koina iwaloba, “Yaiya kaukava na yamulolo koina?” 30 Ana walo
Yeisu iyamaisa iwaloba, “Tomo yabo ilaomaya Yelusalema ilalau yanuwa
Yeliko kaiwena kabo tokewali sikeno-wadam kamwasa mena, sikabikalatan
kana kwama silolo yo ana gogo meuloina sikewalili na siunu-gwalagwalai
kikiunamo iboita kabo silogabaen. 31 Na sauganane koina topwaoli yabo
ilalau kamwasane kaigedana koina. Saugana tomone igitai ikenokeno kabo
ilogege ilau papali yabo mena. 32 Besiele tabe tapwalolo kana topaisowa
yabo susu Libai tomona, iyawatagilima dedeinane koina yo tomone igitai
kabo ilogegeyoi ilau kamwasa papali yabo mena. 33 Na Sameliya tomona
yabo imwalisae ana donki pwatana mena ilaulau yo iyawatagili dedeinane
koina tomone igitai ikenokeno, kabo katena ikamkamna-yani. 34 Kabo
ikaisulu ilau olibe kanna mekanakava oine ikalaili kana gai kolili ipeili
yo kaleko mena ipanli. Ipeiseyan ana donki pwatana mena yo ilawan
yanuwa mena, kabo ilawan nume taumana yabo koina yo igitekalatan.
35 Yanuwa ilayanyoi, kabo siliba labui iwolena nume taumana tanuwagana
koina yo iwalolau koina iwaloba, ‘Tomone bwaite ugitekalatan na
saugana tem yapileyoima tawae kusagui koina kani yayamaisa-yapileyoi
koliwo.’ ” 36 Kabo Yeisu ana edeedede iyemwawasi yo inelilau loina kana
toyakayakatai koina iwaloba, “Gubesi am nuwatu? Tomone yoli yaiyonane
luwali mena yaiya tosilaene kanakava?” 37 Loina kana toyakayakataine
neline iyamaisa iwaloba, “Iya ikatekamkamna-yani mwa isagui.” Kabo
Yeisu iwalolau koina iwaloba, “Tabe kowa kulau kupaisowai besiele.”

Yeisu iyaele Mata yo Meli ali nume mena

38 Yeisu me ana tobenaliyao ali laune koina siyawatagili yanuwa yabo
koina. Na yanuwane koina sine yabo esana Mata imiyamiya. Yo iya Yeisu
iyoga-luseyan ana nume mena. 39 Na Mata kanakava imiyamiya esana
Meli iya ilau imiyasio Yeisu salina mena na ana edeedede ibenabenalan.
40 Na Mata inuwanuwatu lalakina kan kana paisowa yo paisowa
tupwaliyao kaiweli kabo ilau Yeisu koina yo iwaloba, “Guyau, gubesi
am nuwatu paisowa meuloina yabomamo yaginaginauli na kaukava
Meli ilogabaegau iyaele mekamkava am edeedede ibenabenalan na
nige isasaguiyau? Kuwalo na ilaoma isaguiyau.” 41 Guyau Mata kainana
iyamaisa iba, “Mata, Mata, kunuwanuwatusosi ginauli meuloili kaiweli,
42 na ginauli kaigedamo kana nuwatu ilalaki. Bwaite Meli igitesipwai
inamwanamwasosi, kabo tabu yaiya yabo ikakausi.”

Yeisu ana yakayakatai kawanoi kaiwena
(Madiu 6:9-13; 7:7-11)

11 1 Sauga yabo Yeisu iyaele ikawakawanoi yanuwa yabo koina.
Saugana ana kawanoi iyemwawasi, kabo ana tobenali yabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iwalo koina iba, “Guyau, kuyakataimai na tem kakawanoi besiele Yoni
ana tobenaliyao iyakataili.” 2 Kabo Yeisu iwalo kolili iwaloba, “Saugana
wakawanoi kwawalo bwaite besiele. Tamamai, esam siyakasisiyan,
mumugam ilobima. 3 Kaliyate kaigeda kaigeda kamai kuyelima kolimai.
4 Ama naenaena kunuwatu-pwaikili, kaiwena kamakavao meuloili ali
naenaena kolimai kanuwanuwatu-pwaikili. Tabu kulalawagimai woya
koina.”

Takawanoi samasamalulu

5 Kabo Yeisu iwaloyoi kolili iwaloba, “Kaba gite yabo bwaite. Tem yabo
kolimiu boniyai luwaluwalina ilau ana eliyam ana nume mena yo iba,
‘Kaukava, beledi yaiyona kuyelima, 6 kaiwena kagu taumana yabo ilaoma
kamwasa mamalawena koina iyaele yagu nume mena, na nige kan yabo
imiyamiya koliyau na yaolena koina.’ 7 Tem ana eliyam kainana iyamaisa
iwaloba, ‘Tabu kuyayanoiyau, gamwa yakausiyako yo menatuguwao
kakenokeno nige sowasowana yatolo yo ginauli yabo yaeyawa.’ 8 Na
iyamo tomone ana kipisi-samasamalulu kaiwena kani ana eliyamne itolo
na tawae nuwanuwana iwolena. 9 Na yawalo kolimiu, wakawanoi kabo
Yaubada iyeyawa, yo kwaloya kabo kwalobai, yo wakipisi kabo gamwa
isoke kolimiu. 10 Kaiwena tem yaiya ikawanoi kani ikalai, yaiya iloyai
kani ilobai yo yaiya ikipisi kani gamwa isoke koina. 11-13 Kabo takatai tem
takawanoi Yaubada koina yakato Yaluyaluwa Tabuna iyeyama kolila kani
iginauli besiele, kaiwena iya katena sokesokena yawasosi. Iya ana mulolo
kita natunao kolila ilalakisosi kabo tama yanuwa yaulina ali mulolo
natuliyao kolili. Komiu tamaliyao, tem natumiyao sikawanoi iye kaiwena,
gubesi, kani weso kwaolena? Nigele. O tem sikawanoi pou kaiwena, kani
gasakilikili kwaolena? Nigele. Bwaine besiele, tem takawanoi Tamala
koina Yaluyaluwa Tabuna kaiwena kani iyeyama kolila.”

Yeisu iya nige Seitani ana boda yabo kaiwena ikalekaleya
Seitani ana boda koina
(Madiu 12:22-30; Malika 3:20-27)

14 Yaluyaluwa biki yabo imiyamiya tomo yabo koina yo nige
sowasowana iedeedede. Yeisu ilau tomone koina yo yaluyaluwa bikine
itao-yawatagilan. Kabo tomone iyatubu iedeedede kabo sauganane
koina boda kateli sipitali. 15 Na Palisi tupwaliyao siwaloba, “Yeisu iya
imiyamiya Seitani ana boda kalona mena mwa kaiwena sowasowana
yaluyaluwa biki itao-yawatagilagili.” 16 Boda tupwaliyaoyoi nuwanuwali
Yeisu sitonan kabo siwalo koina siwaloba, “Kilakilala yabo uginauli na
kakatai walo yawasosi am kaiwe ilaoma Yaubada koina.”
17 Yeisu bodane ali nuwatu ikataiyako kabo iwalolau kolili iwaloba,
“Tem boda kaigeda na siyakasa boda labui sipaisowai kolili na sibomayoi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siekalekaleya-yagili kabo bodane kani mwayamwayau itatagwaligwali
imwawasi. Tabe besiele tem susu yabo iyakasa kani mwayamwayau
itatagwaligwali imwawasi. 18 Ee besiele tabe Seitani ana boda. Tem
sibomayoi siekalekaleya-yagili kolili kabo bodane kani mwayamwayau
itatagwaligwali imwawasi. Na iyamo nigele, Seitani ana boda ikaiwe,
kaiwena siyesagusagu-wagili, na nige siekalekaleya-yagili. Na komiu
kwawawalo yakato yau Seitani ana boda yabo mwa kaiwena yaluyaluwa
biki yatao-yawatagilagili. Bwaine mwakota kaiwena tem yau yamiyamiya
Seitani ana boda kalona mena kani nige yaluyaluwa biki yabo yatatao-
yawatagilan. 19 Komiu Palisiyao ami tobenaliyao yaluyaluwa biki
sitao-yawatagilagili. Na yau tem Seitani ana kaiwe koina yaluyaluwa biki
yatao-yawatagilagili kabo yaiya ana kaiwe koina komiu ami tobenaliyao
yaluyaluwa biki sitao-yawatagilagili? Kaiwena ama paisowa kaigedana.
Na ami tobenaliyao ami yakewa mwakomwakotana kani siwalo-masalan
kolimiu kaiwena siya sikataiyako yakato Yaubadamo ana kaiwe koina
sowasowana yaluyaluwa biki tatao-yawatagilagili. 20 Na tem Yaubada ana
kaiwe koina yaluyaluwa biki yatao-yawatagilagili walo yawasosi Yaubada
ana kaba loina ilaomako kolimiu. 21-22 Tem tokaiwe yabo ana nume
igitekalatan yo ana kaleya kelepana yo ana ebeu inonowaili, me ana
nuwadaumwali kaiwena ana meli ipei ana kaleya kelepana yo ana ebeu
kolili. Na saugana tem yabo iya ana kaiwe ilalakisosi ilaoma mekanakava
sikaleya yo iunui kani ana kaleya kelepana yo ana ebeu ikele-gabaegili
koina. Imwawasi kani ana gogo wasawasa iyauyan. Bwaine besiele
yaginauli saugana tomone nige kainana yawoisi, yakaleya Seitani koina,
yaunui, ana kaleya kelepana yo ana ebeu yakele-gabaegili yo tomone
yawasina yaolena-yavivila. 23 Yaiya nige imiyamiya koliyau iya kagu
tokalomagigili. Yo tem yaiya yabo nige mekaukava kapapaisowa-gogo iya
yagu paisowane kana tosibayanae."

Yaluyaluwa biki ana pileyoima tomone kalona mena
(Madiu 12:43-45)

24 Yeisu iwaloyoi iba, "Saugana yaluyaluwa biki iyawatagilima tomo
yabo koina, yaluyaluwane dedei leleyana ule bwagabwaga mena
itakitakikili ana kaba kaiyawasi iloyaloyai, na nige yabo ilolobai. Mwa
iba, 'Naga kani yapileyoi tomone yalologabaenne koina.' 25 Saugana
ipileyoi igitai tomone katena besiele nume yabo sikuyayako yo
sikatububu-nonowaiyako. 26 Kabo ilau yo ana tali yaluyaluwa biki kolili
kali baibaiwa seben tabe ikalaili siya mumugali naenaesosili, kabo
mekanakavao silusae yo simiyamiya tomone katena koina. Tomone ana
miyamiya bagubagunana inae na bwaite muli mena inaesosi." 27 Saugana
Yeisu iyaele iedeedede kabo sine yabo iyoga-laoma bodane luwali mena
iba, "Sinene ikabiwo yo susuna koina kususu tatobalani." 28 Yeisu kainana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyamaisa iwaloba, “Siya analiyao Yaubada ana walo sibenalan yo siobigai sinamwanamwasosi kabo muli mena sinene iya ikabiyau kana tobali.”

Tomo nuwanuwali Yeisu kilakilala yabo iginauli sigitai
(Madiu 12:38-42)

29 Tomo bodali ilalaki ilaulau kabo Yeisu iwalolau kolili iwaloba, “Yaso
bwaite komiu toyauyaule, nuwanuwamiu kaba gite yabo yaginauli
kaiwemiu na kani nige kaba gite yabo yaeyawa, bwaimwanamo
iyawatagiliko palopita Yona koina. 30 Yona iyamala kaba gite tomo
Ninibe kaiweli, na besiele tabe yau Tomo Natuna yaemala kaba gite
yaso bwaite saugane kaiwemiu. 31 Kaliyate yatala koina Seba ali toloina
lalakina sine yabo (kuin) kani itolo yo ikawa-naenae-yagimiu kaiwena
sauga beyabeyana koina ilaoma dedei kelamamalawe koina yavana ana
dedei mena nuwanuwana Kin Solomoni ana yakayakatai sonosonogana
ibenalan. Na yawalo kolimiu, yabo iyaele bwaite, iya Kin Solomoni
esana ilalaki-gabaen. Na ana yakayakatai nige kwabebenalan yo nige
kwanunuwabui. 32 Tabe kaliyate yatala koina tomo Ninibe kani sitolo
sikawa-naenae-yagimiu, kaiwena sauga beyabeyana koina Yona ana
guguye sibenalan kabo mumugali naenaena koina sinuwabui. Na yawalo
kolimiu, yabo iyaele bwaite, iya Yona esana ilalaki-gabaen. Na ana
guguye nige kwabebenalan yo nige kwanunuwabui.”

Kaba gite mayale kaiwena
(Madiu 5:15; 6:22-23)

33 Nige sowasowana tomo yabo mayale igabu kabo iwadam o gulewa
ikalai yo mayalene ikopwaiki. Na kani ipei ana kaba miya mena na
mesabana siya tolusae numene koina mayalena sigitai. 34 Manim iya
besiele yom kana mayale. Tem manim sinamwanamwa, kani yom
meuloina imayale. Na tem manim sinae, kani yom meuloina iboniboniyai.
35 Ugitekalatagiwo tabu mayalene katem mena ibobonibonyai. 36 Kabo
tem yom meuloina imayale yo nige dedei yabo ibobonibonyai kani
meuloina imayale yawasosi besiele odam mayalena imayamayale koliwo.

Palisiyao yo loina kana toyakayakataiwo ali mwakota kaiwena maisana silobai
(Madiu 23:1-36; Malika 12:38-40)

37 Saugana Yeisu ana walo iyemwawasi Palisi yabo ikawanoiyan tem
ilau ana nume mena yo mekanakava sikekan. Kabo Yeisu ilau ana nume
mena ilusae yo imiyasio kaba kekan mena. 38 Na Palisine igitai Yeisu
nige nimana idedeuli kekan kana loina kaiwena kabo katena ipitali.[g]

---

g 11:38 Yudiya ali loina bwaite besiele. Baguna nimali sideulili kabo sikekan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39 Kabo Yeisu iwalo koina iwaloba, “Komiu boda Palisi besiele komwa
yo gaeba bikibikili, kaiwena dagelamiumo kwadeudeulili, na kalomiu
ipowon yawasosi kewali yo mumuga naenaeli kolili. 40 Toyauyaule komiu.
Iya Yaubada kaigedana dagela yo kalo iboma labuine iyamayaleli. 41 Na
temga gogo wasawasane kalomiu mena siya kwamankikiwasi-yagili sauga
meuloina kwasoiyagili tobubutumao kolili kani yomiu meuloina sikapwa.
42 Oo katekamkamnamiu Palisi, bwaliga kwasilae. Kaiwena loina
lalakili kwanuwa-mwatainagili na loinamo kikiuli kwanuwanuwatu-
kalatagili. Loina lalakili siya Yaubada ana mulolo yo yatala dudulaina.
Loina kikiuli siya loina kaigalu yo pam yo venavena kaiweli. Komiu ami
sauga wagabagabaen kaigalu yo pam yo venavena kali yakasa koina,
kikiuna kwaolena Yaubada koina na meuloina wakalai kaiwemiu. Na
ilonamwayagimiu bwaite ginauli lalakiline waginauli-baguna-yagili
kabo muli mena ginauli kikiuli. 43 Oo katekamkamnamiu Palisi, bwaliga
kwasilae. Kaiwena nume tapwalolo koina nuwanuwamiu kwamiyasio
baguna tomo manli mena. Tabe tem tomo silobaimiu kaba maketi koina
nuwanuwamiu sigitaimiu na me ali yakasisi sikawatoki kolimiu. 44 Oo
katekamkamnamiu, bwaliga kwasilae. Kaiwena komiu katemiu luwana
mena ginauli naenaeli sipowon besiele salai siya nige kilakilala yabo
yo tomo nige sikakatai yakato kalona mena bowa ikalapowon, kabo
silolokeikeile pwatali mena siutumonamona.”
45 Loina kana toyakayakatai yabo Yeisu ana walo ibenalan, kabo
iwalolau koina iwaloba, “Toyakayakatai, saugana am walo kuwalowen
palisi kaiweli ee kai tabe ukawa-naenae-yagimai.” 46 Yeisu kainana
iyamaisa iwaloba, “Oo katekamkamnamiu loina kana toyakayakataiwo,
komiu tabe bwaliga kwasilae. Kaiwena loina polopoloweli kwapeili
tomo pwatali mena kabo kali kayakayale ipolowesosi kolili na
komiu nige ginauli yabo kwapapaisowai na yakato kwasaguili. 47 Oo
katekamkamnamiu, bwaliga kwasilae. Kaiwena palopitao salaili mena
kali nuwatu-kalatan kwapaisowaili na siya palopitaone tubumiyao
siunuyamateli. 48 Kabo kwawalo-masalagimiu tubumiyao ali paisowa
wakawa-namwanamwa-yani, kaiwena siya palopitao siunuyamateli yo
komiu salaili mena kilakilala kwapaisowaili. 49 Bwaite kaiwena Yaubada
ana sonoga mena iwaloba, ‘Palopitao yo apositoloyao kani yayawasali
silau kolili, mwa tupwaliyao kani siunuyamateli yo siya tupwaliyao
siyakamkamnali.’ 50 Mwa koina komiu yaso bwaite kani maisa naenaena
meuloina kwalobai palopitaone ali boita kaiweli yanuwa yaulina ana
kaba tubu mena yo kanasiga kabona. 51 Iyatubuya Eibeli koina kanasiga
Sekalaiya. Sekalaiya siunui kaba pwaoli yo Nume Tabu kana dedei
yakayakasisina luwaluwalili mena. Na yawalo kolimiu, todudulai
ali boita meuloina maisana komiu yaso bwaite kani kwalobai. 52 Oo
katekamkamnamiu komiu loina kana toyakayakataiwo, bwaliga kwasilae.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kaiwena Yaubada ana katai kana ki iyaele wakele-gabaenako. Nige
Yaubada wasana kwayayakatai-yadudulai tomo kolili. Mwa kaiwena kani
nige kwaboma kwalulusae. Tabe siya nuwanuwali silusae ali kamwasa
wakaukausi."
53 Yeisu numene ilogabaenako. Kabo sauganane koina Palisi
mekalikavao loina kana toyakayakataiwo me ali munamunai kabo
siyatubu Yeisu sikawa-naenae-yani mwa siloina yakato kani neli
sibaibaiwa sineliyagili koina na tem sigamwapakiki mekalikava.
54 Kaiwena siya nuwanuwali tem Yeisu ana edeedede koina lopwano yabo
silobai na mesabana koina sikabikalatan.

12 1 Sauganane tomo bodali kali baibaiwa tausan yo tausan
silogogoma yo sietubatubali-yagili, kabo Yeisu iedeedede baguna
ana tobenaliyao kolili iwaloba, "Wagite-kalatagimiu Palisi ali yisti
kaiwena, mumugali mwakomwakotana bwaite kabona yawalowenako
kolimiu kisi mumugaline ipanaisiwa kolimiu. 2 Tawae ginauli
wadawadamli waginaulili kani simayale tomo sigitaili sikataili. 3 Kabo
tawae kwawalowalowen boniboniyai mena kani tomo sibenalan imayale,
yo tawae kwabalabala-mumuwan kamikavao tenali mena biliutusi kalona
mena kani siyoga kaikaiwe ganamuli mena na tomo meuloili sibenalan."

Tabu kwamamatausi tem tomo nuwanuwali siunuyamatemiu
(Madiu 10:26-33; 12:32; 10:19-20)

4 "Yagu eliyamwao, tabu tomo kwamamatausagili siya tem nuwanuwali
siunuyamatemiu kaiwena siya sowasowana kwapimiumo siunuyamate,
na nige sowasowali ginauli yaboyoi siginauli boita mulina mena. 5 Ami
wasa yaeyawa, Yaubadamo iya kwamatausan, iya ana kaiwe imiyamiya
sowasowana yomiu iunuyamateli yo muli mena tabe sowasowana ikele-
luse-yagimiu mayau wedowedolina koina. Besiele yawalo kolimiu, iya
bwaite kwamatausan. 6 Bwagana kitekitele valigigi sigimwala-yagili
maisana toeya labuimo, na Yaubada nige kitekitelene yabo igigite-
gabaen. 7 Besiele tabe komiu itomiu wiyaliyao kali baibaiwa iyasiliyako.
Kabo tabu kwamamatausi kaiwena komiu maisamiu ilalakisosi kabo
kitekitele meuloili maisali. 8 Na yawalo kolimiu, tem yaiya tomo manli
mena iwalo-masala yakato iya yagu tomo, iya esana kani yau Tomo
Natuna yawalo-masalan Yaubada ana aneloseyao manli mena. 9 Na
tem yaiya tomo manli mena siuvalayagau, yau tabe kani yauvalayan
Yaubada ana aneloseyao manli mena. 10 Yaiya tem Tomo Natuna ikawa-
naenaeyan, sowasowana inuwabui na nuwatu-pwaiki ilobai Yaubada
koina sauga yatala koina, na yaiya iwalo kawasewa Yaluyaluwa Tabuna
koina, Yaubada tomone ana pwanoli kani nige inunuwatu-pwaiki.
11 Saugana tem sikalaimiu silawagimiu Yudiya ali nume tapwalolo mena
yatala kaiwena, o tem sipeimiu yanuwa kana toloinao manli mena tabu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwanuwanuwatu tawae kani kwawalowen na koina livasi kwalobai.
12 Kaiwena sauganane koina Yaluyaluwa Tabuna iyakenayagimiu tawae
kani kwawalowen."

Tabu tanuwanuwatusosi yanuwa yaulina kana wasawasa kaiweli

13 Tomo yabo boda luwali mena iwalo Yeisu koina iwaloba,
"Toyakayakatai, kuwalo kaukava koina tamamai ana wasawasa bwaite
iboita-gabaegili iyakasa tupwana iyeyama koliyau." 14 Yeisu kainana
iyamaisa iwaloba, "Eliyam, yaiya ipeiyau na yaemala ami toloina na
mesabana tamamiu ana wasawasa yayakasa yomiu labui kaiwemiu?"
15 Kabo Yeisu iwalo bodane kolili iwaloba, "Wagite-kalatagimiu, tabu
kwamamankikiwasi ginauli uloi yo uloi kaiweli, kaiwena bwagana
tem ami wasawasa ibaibaiwa, nige sowasowamiu yawasimiu kwalobai
wasawasane kolili." 16 Kabo walo kobwaibwaili mena iedeedede kolili
iwaloba, "Towasawasa yabo ana witi kana tano kanna ilalakisosi. 17 Kabo
inuwanuwatu yo iba, 'Nige yagu kaba lopei ipapagan na yagu tano
kanna yatano-gogon na yapeiseyan. Kani gubesi yagu paipaisowaina?
18 Kani yaginauli bwaite besiele. Yagu lakawa kani yasokeli na lalakili
yakabili kabo bwaine koina yagu witi kanna mekanakava yagu wasawasa
tupwaliyao tabe yakatububunagili na yapeiseyagili. 19 Imwawasi
kabo yabomayoi kani yawalo koliyau yaba, Oo yagu gogo wasawasa
sibaibaiwasosi mwa yapeiseyagiliko sowasowana bolime sibaibaiwa
sisaguiyau. Kabo yakaiyawasi, yakekan, yanuma yo yayaliyaya kanasiga
yaboita.' 20 Na Yaubada iwalo koina iba, 'Yauyaule kowa. Bwaite
boniyaine koina yawasim yakelegabaen na kuboita. Ginauline meuloina
bwaite kupepeiliwa kaiwem siya kani tomo uloili sikalaili.' " 21 Ana walo
kobwaibwaili iyemwawasi kabo Yeisu iwaloba, "Na besiele tabe tomo
meuloili kolili, siya ali wasawasa sikele-gogonagili sibomayoi kaiweli
kani sibubutuma Yaubada manna mena."
22 Kabo Yeisu iwalo ana tobenaliyao kolili iwaloba, "Yawalo kolimiu,
tabu kwanuwanuwatusosi yawasimiu kaiwena yo kwawaloba, 'Tawae kan
kakan o tem tawae kani kalilikwane?' 23 Yawasi kana nuwatu ilalakisosi
kabo kan kana nuwatu. Yola kana nuwatu ilalakisosi kabo kaleko kana
nuwatu. 24 Kwanuwatui man aoao kaiweli, siya nige sikumakuma yo nige
sikekelikeli. Yo bwagana nige ali lakawa ipapagan na iyamo Yaubada
iya iyakayakanli. Komiu ginauli lalakisosina Yaubada manna mena
kabo man. 25 Gubesi, yaiya luwamiu mena sowasowana yawasina kana
sauga ikabi-yamamalawe tem sauga meuloina inuwanuwatusosi me ana
kate wakaka? Nigele, awa? 26 Walo yawasosi katewakaka ginauli bwaite
kikiuna kaiwena nige ana sagu kolila. Kabo tawae kaiwena ginauli
kikiuli tupwaliyao tabe kaiweli kwanuwanuwatusosi? 27 Kwanuwatui
mula lalali kaiweli. Siya nige sipaipaisowa yo siya nige ali kaleko

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikokonakona. Na yau yawalo kolimiu, walo yawasosi Kin Solomon
ana kaleko wasawasa inamwanamwasosi. Na iyamo mula lalaline kali
koleya sinamwanamwasosi kabo muli mena Kin Solomon ana kaleko
wasawasa kana koleya. 28 Kabo takatai Yaubada kawasi kali kwama
iwolegili kawasine kabona tagitaili silala na bwaliga siboita yo sigabuli
mayau mena. Komiu kawasi kwanamwanamwa-gabaegili mwa walo
yawasosi kami kwamaone kani iyeliwa. Na komiu ami meli nige ilalalaki
bwaite yagu walone kwanuwatu-kalatan. 29 Tabu me ami katewakaka
na kwanuwanuwatu tawae kani wakakan yo tawae kani kwanunuma.
30 Yanuwa yaulina tomonliyao siya nige tomeli sauga meuloina ginauliline
besiele siloyaloyaili. Na Tamamiu iya ikataiyako komiu ami nuwatu
ginauline kaiwena. 31 Na Yaubada ana kaba loina kwaloya-bagunayan
kabo muli mena ginauline kaiweli kwanuwanuwatune kani iyeliwayoi
kolimiu. 32 Komiu yagu boda kikiuna, tabu kwamamatausi, kaiwena
Tamamiu nuwanuwana lalakina tem ana kaba loina iyeyawa kolimiu.
33 Ami gogo wasawasa wagimwala-yagili na manenane kwaolena
tobubutumao kolili. Bwaite kamwasane koina bulibuli kana wasawasa
wakalai, iya bwaite Yaubada ana tobwane nige sowasowana sauga yabo
inae yo nige sowasowana sauga yabo imwawasi (gaibuna). Dedeinane
koina nige tokewali silaulau yo nige sowasowana wesoweso sisibayanaeli.
34 Toisabo dedei koina ami wasawasa imiyamiya kani yaluyaluwamiu
imiyamiya tabe koina."

Takatububu Yeisu ana laoma kaiwena
(Madiu 24:45-51)

35 Yeisu iwaloyoi iba, "Wakatububu-nagimiu paisowa kaiwena,
kami kaleko kwalikwali, kami beleti kwapanli yo tabe ami odam
siwedowedoli. 36 Kwayamala besiele topaisowa sisanasana ali taubala
ipipileyoima kasole kekanna yabo koina. Kabo sauganane iyawatagilima
ikipisi gamwa mena mwayamwayau sisoke kaiwena. 37-38 Inamwanamwa
topaisowaone kaiweli tem saugana ali taubala ipileyoima na ilobaili
siyaele sisilasilawa bwagana boniyai luwaluwalina o tem yanuwa
layalayanna koina iyawatagilima. Yawalo yawasosi kolimiu, ali taubala
paisowa kalekona kani ilikwa yo kana beleti ipan-kalatan, kabo iwalo
simiyasio ali kaba miyasio kolili yo kali ikalailima iwolegili yo sikekan.
39 Kwanuwatu-kalatan bwaite. Tem nume tanuwagana ikataiyako toisabo
sauga tokewali ilalaoma kani ikatububu na isanasanai tabu tokewaline
ana nume isosoke yo ilulusae. 40 Na komiu wakatububunagimiu. Saugana
Tomo Natuna iyawatagilima kani iyakate-yapitalimiu kaiwena ana sauga
laoma nige wakakatai."
41 Pita ineli Yeisu koina iwaloba, "Guyau, kaba gite bwaite kuwalowenne
kai kaiwemai o tomo meuloili kaiweli?" 42 Guyau kainana iyamaisa iba,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Yau yaedeedede iya yaiya topaisowa sanasanapuna yo kalakalakisiyena
kaiwena. Iya ana taubala paisowa iwolena ana nume igite-kalatan yo ana
susuyao iyakanli kekan kana sauga yawasosi koina. 43 Tem ana taubala
ipileyoima yo igitai paisowane iginaginauli, kani ikawa-namwanamwa-
yani. 44 Yawalo yawasosi kolimiu, ana taubala kani igitesipwai yoi yo ipei
ana gogo meuloina igitekalatagili. 45 Na tem topaisowane ana nuwatu
yakato ana taubala kani nige imwamwaya-mwayauma kabo iyatubu
ana tali topaisowao tatao yo sinesineo iunu-gwalagwalaili, yo ikekan,
inuma yo tabe inuma kabakabaleya, 46 na saugana ana taubala ipileyoima
kani katena ipitali kaiwena ana pileyoima kana kaliyate yo kana sauga
nige ikakatai. Kabo taubalane topaisowane kani iunu-gwalagwalai yo
igabaen toyauyaule ali dedei koina bwaimwa Giyena. 47 Tem topaisowa
yabo ikataiyako tawae ana taubala nuwanuwana iginauli kaiwena, na
tem nige ikakatububu tawae ana taubala ana nuwatu kani ana pileyoima
koina unu lalakina ilobai. 48 Na tem topaisowa yabo ana taubala ana
nuwatu nige ikakatai yo ipaisowa-yanae sowasowana sisapi na kana sapi
nige ilalalaki. Tabe besiele tem topaisowane kana yauyauya lalakina
ilonamwayan ana taubala kaiwena ipaisowa lalakina na tem kana
yauyauya lalakisosina ilonamwayan ipaisowa lalakisosina.”

Yeisu kaiwena miya yakasa yo kalomagigili kani siyawatagili
(Madiu 10:34-36)

49 Kabo Yeisu iwaloyoi iwaloba, “Yau yalaoma na mayau
kalapulupululuna yakalaiyama yanuwa yaulina mena. Ilonamwayan
tem baguna mayaune iyatubu iwedowedoli kabo yalaoma. 50 Babitaiso
yabo polopolowena iyaele manigu mena kani yababitaiso koina na iyamo
yaluyaluwagu ipolowesosi kanasiga babitaisone yaemwawasi. 51 Tabu
kwanuwanuwatu yakato yalaoma yanuwa yaulina mena daumwali
yakalaiyama. Nigele, na yalaoma kolimiu kani miya-yakasa iyawatagili.
52 Bwaite koina yo sauga ilalaoma susu kani miya yakasa silobai yoli
yaiyona siya yagu boda na siya yoli labui kagu tokalomagigiliwo o
nuwana tabui dedei yabo. 53 Tama yo natuna tauna koina kani yakasa
iyawatagili kolili, yo tabe sina yo natuna sinena koina kani yakasa
iyawatagili yo tabe lawana keduluma yo lawana sine koina kani yakasa
iyawatagili kolili.”

Yeisu iyokoiyagili kilakilala kali nuwamayale kaiwena
(Madiu 16:2-3; 5:25-26)

54 Yeisu itagelakeile yo iwalolau boda kolili iba, “Saugana tem yaloyaloi
dubadubana yabo wagitai ikin-saema bwauli mena, kwawaloba, ‘Kani
galewa italu,’ kabo muli mena iyawatagili besiele. 55 Tem yaumai
yavana ilotalu kwawaloba, ‘Kani yanuwa iwedowedoli,’ kabo muli

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mena iyawatagili besiele. 56 Komiu tomwakomwakota. Yanuwa yaulina
kali kilakilala wakilalali, na Yaubada ana kilakilalao nige nuwamiyao
simamayale-yagili sauga bwaine waluwalunane kaiwena.”

Wakatububu yatala kaiwena

57 “Tawae kaiwena nige sowasowana kuboma ugitesipwa tawae
inamwanamwa yo idudulai? 58 Tem tomo yabo iyakewaiwo yo
nuwanuwana iyatalayagiwo, kutonan kaiwe na tem kamwasa mena
kuyadudulai bagunayan na mesabana tabu ilalawagiwo kaba yatala koina
kisi bwaine koina sipeiwo toyatala koina kabo toyatala ipeiwo pilisiman
nimali mena na sipei-luseyagiwo deli mena. 59 Yawalo yawasosi koliwo,
tem sipei-luseyagiwo deli mena, nige sowana kuyawatagili kanasiga kam
yagayaga meuloina kuyamaisaoli.”

Tem nige tanunuwabui ala pwanoli kolili kani taboita yawasosi

13 1 Sauganane koina tomo tupwaliyao silaoma yo Yeisu ana
wasa siwolena yakato Pailato Galili tomoliyao tupwaliyao
iunuyamateli saugana sipwaopwaoli Yelusalema Nume Tabu mena.
2 Yeisu kainali iyamaisa iba, “Naga kwanuwatu bodane bwaite Pailato
iunuyamateli siya ali pwanoli ilalakisosi Yaubada manna mena
kabo tomo Galili meuloili ali pwanoli? Gubesi, bwaite kaiwena mwa
sikamkamna? 3 Nigele. Na yawalo kolimiu tem nige ami pwanoli kolili
kwanunuwabui komiu tabe meuloimiu kani kwaboita. 4 Beyabeyana nume
malamalawesosina Sailoma koina iguli mwa italu tomo kali baibaiwa
eitin (18) pwatali mena yo siboita. Gubesi, siya tomone bwaite ali
pwanoli ilalakisosi Yaubada manna mena kabo tomo Yelusalema meuloili
ali pwanoli? 5 Nigele. Na yawalo kolimiu, tem nige ami pwanoli kolili
kwanunuwabui komiu tabe meuloimiu kani kwaboita.”
6 Kabo Yeisu walo kobwaibwaili mena iwalolau kolili iba, “Mayau yabo
besiele damaya tomo yabo ikumai ana tano mena, ikin kabo ilau kanna
iloyaloyai, na nige yabo ilolobai. 7 Kabo iwalo tano kana togitekalatan
koina iba, ‘Ugitai, bolime yaiyona koina yalaoma mayaune kanna
yaloyaloyai, na nige yabo yalolobai. Ukogabaen kaiwena bwatano kanna
iyaveyavenuwan bwagabwagai.’ 8 Togitekalatan kainana iyamaisa iba,
‘Taubala, imiyamiya bolime kaigedayoi naga kabo bwatanone yaina
mena yakeli-takikilan yo bwatanone kanna mekanakava yaebweli. 9 Tem
bolime ilalaoma na iuwe, ee inamwanamwasosi. Na tem nigele kani kabo
tako-gabaen.’ ”

Yeisu sine dagelana youyouna iwoisi Sabati mena

10 Yudiya ali Sabati yabo koina Yeisu ilau nume tapwalolo mena
yo iyakayakatai tomo kolili. 11 Na sine yabo iyaele imiyamiya nume

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tapwalolo mena yaluyaluwa biki yabo ilusae koina yo ikasiebwa bolime
kana baibaiwa eitin (18). Sinene dagelana iyou yo ilolopwalopwalou yo
nige sowasowana dagelana iyadudulai. 12 Saugana Yeisu sinene igitai
iyoga isaema koina kabo iwalo sinene koina iba, “Sine, livasi kulobaiyako
kam kasiebwa koina.” 13 Nimana ipeili sinene koina kabo sauganane
koina sinene itolo-dudulai yo Yaubada itobalan. 14 Kabo nume tapwalolo
kana tobaguna imunamunai, kaiwena Yeisu tokasiebwane iwoisi kaliyate
sabati koina. Kabo tobagunane iwalo tomo kolili iwaloba, “Kaliyate sikisi
sowasowana tapaisowa. Kabo kaliyateliyaone kolili kwalaoma woiwoisi
kaiwena na kaliyate sabati koina nigele.”
15 Yeisu tomone kainana iyamaisa iba, “Tomwakomwakota komiu,
meuloimiu kaliyate Sabati koina kwapaisowa saugana ami yakayakan
kwalivasili ali nume mena kwaniuli-yawatagilagili na kwayakanli
yo kwayanumali. Besiele wa? 16 Na sinene iya Abelamo tubuna
yabo, yo Seitani ipan bolime eitin. Na sowasowana kana panne
talivasi Sabati koina. Kaiwena tomo ginauli lalakina Yaubada manna
mena kabo yakayakan.” 17 Saugana Yeisu iwalo bwaite besiele kabo
kana tokalomagigiliwo simwalimwaline. Na tomo meuloili ginauli
namwanamwali meuloina Yeisu iginaulili kaiwena siyaliyaya.

Yaubada ana kaba loina kana koleya kaba nuwapwanopwano
(Madiu 13:31-32; Malika 4:30-32)

18 Kabo Yeisu iwaloyoi iwaloba, “Toisabo kaba gite koina na Yaubada
ana kaba loina kana koleya yawalo-lawan koina? 19 Bwaite besiele
mayaune esana ketabu patuna, tomo yabo ikalai yo ikumai bwatano
mena. Patune kikitoitoinane ikin yo iyamala mayau lalakina yabo, kabo
man meuloili silaoma na ali noi siginaulili lagalagana kolili. Bwaite kaba
nuwapwanopwano kolila.” 20 Kabo Yeisu iwaloyoi iba, “Kaba gite labuina
bwaite koina na Yaubada ana kaba loina kana koleya kani yawalo-lawan
koina. 21 Bwaite besiele, sine yabo yisti kikiuna ikalai yo isuwai pwalawa
baiki yaiyona kalona mena, kabo mekanakava iyebweli kanasiga yistine
pwalawa meuloina ilusae kalona mena kabo pwalawa isese. Bwaite kaba
nuwapwanopwano kolila.”

Gamwa kipakipana kana lusae kaiwena
(Madiu 7:13-14,21-23)

22 Yeisu ilalau Yelusalema kaiwena na ana laune koina yanuwa lalakili
yo yanuwa kikiuli kolili iyakayakatai tomo kolili. 23 Tomo yabo luwali
mena ineli koina iba, “Guyau, nuwana tomo nige sibabaibaiwa kani
lebo silobai?” 24 Kabo Yeisu iwalo boda kolili iba, “Wakaiwe kwalusae
kaba lusae kipakipana koina. Yawalo kolimiu, tomo sibaibaiwa
sitonan nuwanuwali silusae na nige sowasowali. 25 Saugana tem nume

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tanuwagana ana gamwa ikausi, komiu Yudiya kani kwatotolo gana muli
mena yo wakipikipisi kwawaloba, ‘Guyau, gamwa kusoke kaiwemai,’
na kabo kani kainamiu iyamaisa iwaloba, ‘Sauga imwawasiko, nige
yakakataimiu yo tabe toweya kwalaomaya.’ 26 Kabo kani kwawalo
koina kwaba, ‘Na iyamo tauna kona mekamakava kowa takekan yo
tanuma. Yo kutolo ama kamwasa kolili, mwa kuyakayakataimai.’
27 Na kainamiu kani iyamaisa iba, ‘Nige yakakataimiu yo tabe toweya
kwalaomaya. Meuloimiu kwalowasi, komiu tonaenaena.’ 28 Komiu Yudiya
kani kwavalavalam yo mwakamiu siyekalasi saugana ami tali Yudiya
bwaimwa Abelamo, Aisake, Yakobo yo palopitao wagitaili simiyamiya
Yaubada ana kaba loina mena. Na komiu kani sikele-yawatagilagimiu
kwamiyamiya gana muli mena. 29 Tomo uloili kani silaomaya dabwelo
ana kaba sae yo ana kaba sugu, dedei pwata yo dedei pae, kabo simiyasio
Yaubada ana kaba loina koina na sikekan.[h] 30 Kabo tomo siya esaliyao
kikiuli kani simiya-baguna yo siya esaliyao lalakili kani simiya-muliya.”

Yeisu nuwana inae Yelusalema kana tomiya kaiweli
(Madiu 23:37-39)

31 Sauganane koina boda Palisi tupwali silau Yeisu koina siwalolau
siba, “Yanuwane bwaite kulogabaen na kulau dedei uloina koina
kaiwena kin Elodi nuwanuwana iunuiwo.”[i] 32 Yeisu kainali iyamaisa iba,
“Kwalau kwawalo bwaine bwauwane sokasokanane koina kwawaloba,
‘Kabona yo bwaliga yaluyaluwa biki kani yatao-yawatagilagili yo
tokasiebwaone yawoisili, na kaliyate yaiyonane koina kani yagu paisowa
yaemwawasili.’ ” 33 Yo Yeisu iwaloyoi iba, “Na besiele bwaite kabo
kaliyatene kabona yo bwaliga yo bolawa yalalauyoi mwa kaiwena nige
sowasowana palopita yabo iboita dedei uloina koina bwaimwanamo
Yelusalema. 34 Oo Yelusalema kana tomiya, komiu tubumiyao baguna
palopitao siunuili yo siya Yaubada iyawasali tubumiyao kolili silovekuili.
Sauga meuloina nuwanuwagu ami tomo yakele-gogonagilima besiele
kamkam sinena natunao ikele-gogonagili pepena yaulina mena, na
nige nuwanuwamiu besiele. 35 Na kabo ami nume tabu kani imiya-
bwagabwaga. Na yawalo kolimiu, nige tabe kani wagigitaiyau yoi
kanasiga yapileyoimayoi, kabo sauganane koina kani kwatobalanagau
kwawaloba, ‘Yaubada iwalo-muloloi iya ilaoma Guyau esana mena.’ ”

Sabati kana loina kaiwena

14 1 Yudiya ali Sabati yabo koina, Yeisu ilau Palisi ali boda kali
tobaguna yabo ana nume mena ikekan. Na siya tupwaliyao

---

h 13:29 Iwalowalo siya nige Yudiya kaiweli. **i 13:31** Elodi bwaite esana Elodi Antipas. Na iya nige Elodine nuwanuwana Yeisu iunuyamate Yeisu mekikiuna mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kekanne koina simanman-kulakulai nuwanuwali tem ginauli yabo
sigitelobai na tem siyakewai. 2 Na tomo yabo iyaele imiyamiya Yeisu
manna mena yona silolo. 3 Kabo Yeisu ineli Palisiyao yo loina kana
toyakayakataiwo kolili iwaloba, “Ilonamwayan tem tokasiebwa tawoisi
kaliyate Sabati mena o tem nigele?” 4 Na simwanoumo nige kainana
siyayamaisa. Kabo Yeisu ikabi-lau tomone koina yo iwoisi inamwanamwa
yo iyawasa ilau. 5 Mwa kabo iwalolau kolili iba, “Tem yabo kolimiu
natum tauna o tem am bulumakau ibeku waila keli kalona mena kaliyate
Sabati koina, kani mwayamwayau kulau kutabeisin, besiele wa?” 6 Na
simwanoumo.

Tem tomo yabo iboma ipeiseyan, Yaubada kani ipei-yatalu

7 Yeisu igitai tomo siya kekan kaiwena siyoganlima numene koina
sibomamo tomo lalakili ali kaba miya sigitesipwaili yo simiyasio kolili.
Saugana mumugali igitelobai kabo walo bwaite iwalowen kolili iwaloba,
8 “Tem tomo yabo ikawanoi kulau kasole soina koina tabu kumimiyasio
tomo lalakili ali kaba miyane koina, kisi kaba miyane sigitesipwaiyako
tomo uloina kaiwena, bwaite iya esana esam ilalaki-gabaen. 9 Kabo soi
tanuwagana iya yomiu labui iyoganmiu kani ilaowa yo iwalo koliwo,
‘Bwaite kaba miyane kutolo-gabaen na tomone bwaite imiyasio koina,’
mwa kowa kani kumwalimwaline yo kulau kumiyasio mulisosi mena.
10 Na tem siyoganiwo kekan koina kulusae kulau kumiyasio mulisosi mena
kabo sauganane tem soi tanuwagana ilaowa, kani iba, ‘Yagu eliyam,
kutolo kulau kaba miya namwanamwana koina kumiyasio.’ Kabo tomo
meuloili siya mekamkavao wakekan kani sigitaiwo kowa esam ipagan.
11 Kaiwena tem tomo yabo iboma ipeiseyan Yaubada kani ipei-yatalu, yo
tem yabo iboma ipeiyatalu, Yaubada kani ipeiseyan.” 12 Kabo Yeisu iwalo
nume tanuwagana koina iba, “Saugana kala pwasinasina kanna o tem
lolau kanna kupaisowai, am eliyamwao tem kamkavao o tem totoumwao,
tem towasawasao siya am yanuwa mena, tabu kuyoyoganli. Kaiwena
tem uginauli besiele, ee siya kani siyamaisayoi koliwo. Mwa bwaite kani
maisam ukwalaiyako. 13 Sauganane tem soi uginauli kabo tobubutuma
siya nima youyouli yo tolosigesige yo tomangibugibu kuyoganli.
14 Kani mumugamne koina Yaubada ana walo-mulolo kulobai. Siya nige
sowasowali siyamaisa-yapileyoi koliwo na sauga ana kaba mwawasi koina
tem todudulai sitoloyoima boita mena Yaubada kani maisam iyeyawa.”

Analiyao siya simiyasio soi kanna sikekan Yaubada ana kaba loina koina?
(Madiu 22:1-10)

15 Siya Palisiyao tokekanne simiyasio kekanne koina, kalikava
yabo Yeisu ana walone ibenalan, kabo iwalo-gagasa koina iba, “Siya
simiyasio soi kanna sikekan Yaubada ana kaba loina koina siya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kani siyaliyaya lalakina.” 16 Kabo Yeisu walo kobwaibwaili yabo
iwalowen kolili iba, “Tomo yabo kekan lalakina iginauli kabo tomo
sibaibaiwa iyoganli kekanne kaiwena. 17 Kaliyatenane koina kekanne
iginauli kabo ana topaisowa iyawasa ilau iwalo siya beyabeyana
kekanne kaiwena ikawanoi-yagili iwalo kolili iba, ‘Kwalaoma ginauli
meuloina sikatububunanako.’ 18 Kabo kaigeda kaigeda siwalo-
panaisi. Tomo bagubagunana iwalo topaisowane koina iba, ‘Bwatano
yabo yayamaisayako naga yalau yagitai mwa yawalo koliwo kani
nige yalalaowa.’ 19 Yo yaboyoi tabe iwaloba, ‘Bulumakau sanaulu
yayamaisaliko, na yalalau yapaisowa-tonagili.[j] Mwa yawalo koliwo kani
nige yalalaowa.’ 20 Yaboyoi tabe iba, ‘Bwaite waluwaluna kabo yakasole
mwa kani nige yalalaowa.’ 21 Kabo topaisowane ipileyoi ilau tomone
ali sikote wasana iwalowen ana taubala koina. Taubalane imunamunai
lalakina kabo iwalo ana topaisowa koina iba, ‘Mwayamwayau kupileyoi
kulau yanuwane kana kamwasa lalakili yo kikiuli kolili na tobubutumao
yo siya nimali siyou, tomangibugibu yo siya kaeli sinae kuyoganlima
silaoma yagu nume mena.’ 22 Kabo topaisowa iginauli besiele ana taubala
ana walo. Imwawasi kabo ipileyoima yo iwalo koina iba, ‘Taubala, am
walo yaginauliyako besiele kuwawalowenwa, na nume kalona ilalaki
iyaele imiyamiya nige naga ikakalapowon.’ 23 Mwa taubala iwaloyoi ana
topaisowane koina iba, ‘Kupileyoi kulau kuyawatagili ganamuli molosi
mena kamwasa lalakili yo kikiuli kolili, na tomo kuwalo samasamaluluili
silaoma na mesabana yagu nume siloyakalapowon. 24 Na yawalo kolimiu,
siya tomone yayoga-bagunayagili kani nige yagu soi kanna yabo
sikakan-tonan.’ ”

Tem nuwanuwam Yeisu kumuliya baguna kunuwanuwatu gubesi sowasowana kupaisowai o nigele

(Madiu 10:37-38; 5:13; Malika 9:50)

25 Tomo boda lalakina mekalikava Yeisu silotoyawa silaulau, kabo
itagelakeile kali koleya mena iwalo kolili iba, 26 “Tem tomo yabo
nuwanuwana imuliya koliyau baguna tamana, sinana, wainena,
natunao, kanakavao, dunao kali nuwanuwatu isikotanagili yo tabe
ibomayoi mumugana isikotanagili kabo sowasowana iyamala kagu
tomuliya. 27 Yaiya tem nige kana kelose ikekewai yo imumuliya koliyau
ee iya nige sowasowana iyamala kagu tomuliya. 28 Tem yabo kolimiu
nuwanuwana nume lalakina ikabi baguna imiyasio na inuwanuwatu
kabikabine maisana kana lalaki isa, kabo ikatai tem ana mane besiele
sowasowana numene ikabiwoli o tem nigele. 29 Na tem tuki iyatololi

---

j 14:19 Tem nuwanuwana ipaisowa-tonagili kani ipeili kaba giyali valigigi kolili na igitai tem sipaisowa dudulai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo nige sowasowana numene ikabi woli ee kani tomo meuloili sigitai
sitalatalawasiyan. 30 Kani siwaloba, ‘Tomone bwaite numene iyatubu
ikabi, na nige sowasowana iyemwawasi.’ 31 Tem kin yabo ana tokaleyayao
kali baibaiwa ten tausan yo nuwanuwana siyawatagili silau mekalikava
kin yabo tabe ana tokaleyayao kali baibaiwa tuwenti tausan na
sikaleya kani baguna imiyasio na inuwanuwatu gubesi sowasowana
situbali-yavivilali siya silalaoma kaleyane kaiwena o tem nigele.
32 Tem nige sowasowana kana kaleyane mekalikavao sikaleya kani
ana tosagenawasao iyawasali silau kana kaleyane koina yo sikawanoi
saugana naga silalaoma salili mena siwaloba, ‘Tawae kani kaeyawa na
tabu kaleya iyayawatagili?’ 33 Besiele tabe bwaite, tem yabo kolimiu
nige ana wasawasa meuloina isisikotanan, ee iya nige sowasowana
iyamala kagu tomuliya. 34 Ilonamwayagila tem kita besiele kalita me ana
kaiwe. Kalita ginauli namwanamwana na tem ana kaiwe yo kamnana
imwawasi, nige sowasowana taula-kalikalitayoi. 35 Nige ana paisowa
ipapagan. Nige ilolonamwayan na bwatano ikabi-namwanamwai,[k] mwa
sowasowana tagabaen mowoi. Tem metenamiu, walo bwaite kwabenalan
na kwanuwatu-kalatan.”

Palisiyao ali walo lolokwalaleleli kaiweli Yeisu walo kobwaibwaili yaiyona iedeedede-yagili

(Madiu 18:12-14)

15 1 Tonaenaeli sibaibaiwa silaoma Yeisu koina simiya-takikilan
nuwanuwali ana edeedede sibenalan. Yo tonaenaeli bodane
kaloli mena takesi kana totano tupwaliyao simiyamiya. 2 Na saugana
Palisi mekalikavao loina kana toyakayakataiwo sigitai tonaenaeli
sibaibaiwa silalaoma Yeisu koina kabo sibalabalamumu yo sietaetalapili
siba, “Tomone bwaite tonaenaeli iyoganli, yo mekanakavao sikekan.
Tawae kaiwena ana sauga iyavenuwan lolokwalaleleli kolili?” 3 Kabo
Yeisu kainali iyamaisa yo walo kobwaibwaili yaiyona iedeedede-yagili.

Sipi lolokwalalelena

4 Yeisu ana walo kobwaibwaili bagubagunana iwalowen Palisiyao kolili
iba, “Tem yabo kolimiu ana sipi kali baibaiwa wan andeledi na kaigeda
ikwalalele kani tawae iginauli? Sowasowana naenti naen (99) ilogabaegili
sikekakekan mala bakubakuna mena na iya ilau sipine ikwakwalalelene
iloyai kanasiga ilobai. 5 Sauganane ilobai, me ana yaliyaya ikalai isapwali
yo ipeiseyan leyaleyana mena, 6 kabo ikewai yo ipileyoi yanuwa mena
yo ana eliyamwao yo yanuwa tomonliyao iyoga-gogonagilima yo iwalo

---

k 14:35 Yakato kalita bwatano mekanakava siebweli na kan ikin namwanamwa. (Kaina Dimdim siba fertilizer)

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kolili iba, ‘Kaukavao, tayaliyaya kaiwena yagu sipi yabo ikwalalele na
yalobaiyako.’ 7 Na yawalo kolimiu, tem tolokwalalele yabo ana naenaena
koina inuwabui tomiya bulibuli ali yaliyaya ilalakisosi kabo muli mena
ali yaliyaya tonamwanamwa naenti naen kaiweli, kaiwena siya nige
silolokwalalele.”

Siliba kwalakwalalelena

8 Yeisu ana walo kobwaibwaili labuina iwalowen Palisiyao kolili
iba, “Saugana tem sine yabo ana mane siliba kali baibaiwa sanaulu,
yo kaigeda ikwalalele tawae kani iginauli? Odam igabu na ana nume
kalona ikuya yo iloya-namwanamwai kanasiga ilobai. 9 Sauganane ilobai
kabo ana eliyamwao yo ana yanuwa tomonliyao iyoga-gogonagilima
yo iwalo kolili iwaloba, ‘Kaukavao, tayaliyaya kaiwena yagu siliba
kwalakwalalelena yalobaiyako.’ 10 Yawalo kolimiu, tem tonaenaena yabo
ana naenaena koina inuwabui Yaubada ana aneloseyao ali yaliyaya
ilalakisosi besiele bwaite.”

Natu lolokwalalelena

11 Yeisu ana walo kobwaibwaili yaiyonana iwalowen Palisiyao kolili
iba, “Taubala yabo natunao tatao labui. 12 Tomulimuliye iwalo tamana
koina iba, ‘Tamagu, am wasawasa kuyakasa na yau gogo saugamo
bwaite kuyeyama.’ Kabo tamali ana wasawasa iyakasali yoli labuine
kaiweli. 13 Nige sauga imamamalawe, kabo tomulimuliye ana wasawasa
meuloina ikelegogon ikalaili yo ilau dedei kelamamalawe koina. Kabo
ginauli bwagabwaga kolili ana wasawasa iyavenuwagili. 14 Ana wasawasa
meuloina iyemwawasili, kabo guliyam lalakina iyawatagili dedeinane
koina yo nige ginauli yabo imiyamiya koina. 15 Kabo gamene paisowa
iloyai. Na yanuwa yabo kana taubala ilobai yo taubalane iyawasa
ilau ana polo ali dedei mena igitekalatagili. 16 Kabo gamene guliyam
lalakina ilobai. Nuwanuwana lalakina tem polo kali bembem kwapina
tupwana koina ikekan na tem diyana isese. Na nigele, nige tomo yabo
kan iwowolena ikakan. 17 Kabo nuwana imayale iba, ‘Kategu tamagu,
ana topaisowa meuloili siya siyaele kan namwanamwali sikekakekan
na kan tupwa ilalaki imiyamiya, na yau kabona guliyam kaiwena
kani yaboita. 18 Saugamo kani yatolo yapileyoi tamagu koina yo kani
yawaloba, Tamagu, yalopwanoko Yaubada koina yo kowa koliwo. 19 Nige
yagu namwanamwa yabo imiyamiya na ukwawa-natu-wagau, kupeiyau
yau besiele am topaisowa yabo.’ 20 Kabo itolo yo ilau tamana koina.
Gamene iyaele ilalaoma kelamamalawe mena mwa tamana manna ilau
igitai yo katena ikamkamna kabo isagena ilau, natuna isapwali yo inisoi.
21 Gamene iwalo tamana koina iba, ‘Tamagu, yalopwanoko Yaubada
koina yo kowa koliwo, nige yagu namwanamwa yabo imiyamiya na

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ukwawa-natu-wagau.' 22 Kabo tamana iwalo ana topaisowao kolili iba,
'Mwayamwayau kwama namwanamwasosina malamalawena wakalai
kwalawanama yo kwayalikwa. Yo nimana mena pasa kwapeili yo kaena
kana suma kwapeili. 23 Na kwalau bulumakau natuna sinisinibuna
wakalaiyama kwaunuyamate kabo takekan toyawa yo tayaliyaya.
24 Kaiwena natugu bwaite iboita na sauga bwaite yawasina ilobaiyoi,
ilokwalalele na talobaiyoi.' Kabo kan lalakina siginauli yo siyaliyaya."

Yeisu ana guguye Palisiyao kolili tonaenaeli siya sinuwabui kaiweli

25 Yeisu ana walo kobwaibwaili yaiyonana ietulan iba, "Sauganane
tobagubaguna ipileyoima iyawatagilima nume salina mena ibenalan
dagugu yo talawauwau lalakina nume mena. 26 Kabo topaisowa yabo
iyoganama yo koina ineli iba, 'Tawae sipaipaisowaine?' 27 Kainana
iyamaisa iba, 'Kamkava ipileyoima mwa tamamiu kan lalakina iginauli
kaiwena kamkava lolokwalalelena ilobaiyako me ana namwanamwa.'
28 Saugana tobagubagunane walone bwaite ibenalan kabo imunamunai
yo isikote nige nuwanuwana ilusae numene kalona mena. Mwa tamana
iyawatagili koina ikawanoi samasamalulu yakato ilau ilusae. 29 Na tamana
kainana iyamaisa iwaloba, 'Ugitai, bolime ibaibaiwasosi yapaisowa
kaiwem yau besiele topaisowa panpanna, yo nige sauga yabo am loinane
yalilikwaili. Na nige sauga yabo gouti natuna kuyeyeyama yo meyagu
elieliyamwao kayaliyaya. 30 Na natum bwaite iya am wasawasa meuloina
iyavenuwan sinesineo ganaganawalili kolili na saugana ipileyoima kuwalo
bulumakau natuna sinisinibuna siunuyamate iya kaiwena.' 31 Tamana
iwalo koina iwaloba, 'Natugu, sauga meuloina kowa te yau tamiyamiya
mwa ginauli meuloina koliyau kowa am gogo. 32 Na sauga bwaite kamkava
inuwabuiko mwa ilonamwayagila takekan yo tayaliyaya. Kaiwena
kamkava bwaite iboita na meyawasina, ilokwalalele na talobaiyoi.' "

Tanuwanuwatu namwanamwana na takatububu ala sauga yatala kaiwena
(Madiu 11:12-13; 5:31-32; Malika 10:11-12)

16 1 Yeisu nuwanuwana ana tomuliyayao ikabiyakaiweli yanuwa
yaulina kana wasawasa siyapaisowa na mesabana tem
wasawasane imwawasi Yaubada iyoganli silusae simiyamiya ana nume
miyamiya yaina koina. Mwa walo kobwaibwaili bwaite iwalowen kolili
iba, "Taubala yabo iya towasawasa na togitekalatan ipei ana wasawasane
igitegite-kalatan. Kabo sauga yabo tomo tupwaliyao silau taubalane koina
ana wasa siwolena siwaloba, 'Togitekalatanne am wasawasa isibasiba-
yanae.' 2 Kabo taubalane togitekalatanne iyoganama yo iba, 'Wasam
siwalowen yabenalan gubesi? Yagu wasawasa isa kuyapaisowailiko yo isa
simiyamiya kuleleli pepa mena yo kuyeyama koliyau, kaiwena kani nige
kuyayamala togitekalatan yoi kaiwegu, kani ukwaisulu paisowane koina.'

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Mwa togitekalatanne iboma inuwanuwatu yo iba, ‘Tawae kani
iyawatagili koliyau? Toweya kani yamiyaya? Kaiwena kikiunamo yagu
taubala yagu kaba paisowane koina kani ikele-gabaegau. Genuwagu
yaemala tokawakawanoi kisi yamwalimwaline yo nige yagu kaiwe na
paisowa polopolowena yapaisowai besiele siya tokelikeli bwatano. 4 O,
kabo nuwagu imayale, yakatai tawae kani yaginauli. Kani toloyagane
kali yagayaga yatom-yataluli na tem saugana yagu kaba paisowane
yalogabaen siya toloyagane kani siyoganiyau yalusae yamiyamiya
ali nume mena.’ 5 Kabo siya analiyao kali yagayaga simiyamiya ana
taubalane koina kaigeda kaigeda iyoganlima koina. Ineli bagubagunana
koina iba, ‘Kam yaga kana lalaki isa yagu taubala koina?’ 6 Kainana
iyamaisa iwaloba, ‘Oo yagane olo olibe kali baibaiwa dalam andeledi.’
Kabo togitekalatan iwalo koina iba, ‘Ee kam yagayaga kana lalaki pepana
bwaite, ukwalai kumiyasio mwayamwayau na andeledi kusoke-gabaen
na kulele-lobiyen pipti.’ 7 Kabo togitekalatan ineliyoi labuina koina iba,
‘Kowa kam yagayaga kana lalaki isa?’ Kainana iyamaisa iba, ‘Yagayagane
kana lalaki witi kanna baikina andeledi.’ Mwa togitekalatan iwalo
koina iwaloba, ‘Ee kam yagayaga kana lalaki pepana bwaite ukwalai na
andeledi kusoke-gabaen na kulele-lobiyen eiti.’ Kabo toloyagaone iwalo
silau. 8 Kabo ana taubalane togitekalatanne ana paisowa wasana ibenalan
yo iwalo koina iba, ‘Bwagana ukewali koliyau na iyamo yawasosimo
kusonoga kaiwena toloyagaone kani siyoganiwo ali nume mena saugana
tem yasikotanagiwo am paisowane koina.’ ” Yeisu ana walo kobwaibwaili
iyemwawasi kabo iba, “Bwaite kobwaibwailine iyakenayagila yakato
yanuwa yaulina tomoliyao ali bisinisi paisowana koina sisonogasosi kabo
muli mena tomeliwo ali sonoga. 9 Na yau yawalo kolimiu, yanuwa yaulina
kana wasawasa kwasoiyagili tomo tobubutumao kolili na siyaliyaya
kolimiu yo siyamala ami elieliyamwao mesabana tem wasawasane
imwawasi Yaubada iyoganmiu kwalusae kwamiyamiya ana nume
miyamiya yaina koina.
10 Yaiya tem ginauli kikiuna koina iobiga tabe ginauli lalakili
kolili iobiga. Na tem ginauli kikiuna koina imwakota tabe ginauli
lalakina koina imwakota. 11 Besiele komiu, tem nige yanuwa yaulina
kana wasawasa kwayayapaisowa namwanamwai kani Yaubada nige
sowasowana wasawasa yawasosi iyeliwa wagigite-kalatagili. 12 Yo tem
kamikavao ali wasawasa nige kwayayapaisowa namwanamwai kani nige
tabe Yaubada ami wasawasa iyeyeliwa. 13 Nige sowasowana tomo kaigeda
ipaisowa tautaubalao labui kolili. Kani yabo imulolo koina na yabo
isikotanan. Nige sowana labuine kolili kupaisowa Yaubada yo wasawasa.”
14 Boda Palisi siya tonuwa-mane, kabo saugana Yeisu ana edeedede
meuloina kabona iwalowen sibenalan mwa ana walone simalumaluwan.
15 Kabo Yeisu iwalo kolili iba, “Tomo manli mena kwayakenayagimiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakato komiu todudulai na Yaubada katemiu ikatailiko. Na tawae tomo
sigitai yo siwalo inamwanamwasosi, Yaubada manna mena ginauline
ikawa-naenaeyan. 16 Loinao yo palopita ali palopisai simiyamiya ilaoma
kanasiga Yoni Toyababitaiso koina. Mulina mena tomo sibaibaiwa wasana
namwanamwana Yaubada ana kaba loina kaiwena sibenabenalan kabo
sitonan kaikaiwe na tem silusae. 17 Mosese ana loina yabo kikiuna kana
soke-gabae ikololososi kabo muli mena bulibuli yo yanuwa yaulina ali
tatagwaligwali. 18 Tem tau wainena isikotanan yo sine uloina ikasolanan
kani taune iganawali. Yo tem tau yabo ilaoma na sinene inainawasenane
ikasolanan bwaimwa taune iya iganawali."

Towasawasa yabo mekanakava Lasalo edeededeli

19 "Towasawasa yabo sauga meuloina kwama kali koleya
namwanamwasosili maisaliyao lalakili ilikwalikwali yo kaliyate
kaigeda kaigeda kan namwanamwana ikankan. 20-21 Tobubutuma yabo
esana Lasalo sauga meuloina sikalakalaiyama towasawasane ana
nume gamwana manna mena sipeipei, iya nuwanuwana towasawasane
ana kantele sigabagabaegili ikalaili kolili ikekakekan. Yona meuloina
silobalibaliyan yo bwauwa silau koina kana baliyan sinamonamosili.
22 Imiyamiya kabo Lasalo iboita kabo aneloseyao sikalai silawan Abelamo
salina mena yo mekanakava simiyamiya. Yo mulina mena towasawasane
iboita kabo tomo yona sipei salai mena. 23 Kabo imiyamiya Edesi yo
kamkamna lalakina ilobalobai. Isakaisae igitai Abelamo mekanakava
Lasalo siyaele kelamamalawe mena. 24 Mwa iyoga iba, 'Tamagu Abelamo,
ukwate-kamkamna-yagau na Lasalo kuyawasa ilau nimana gibuna
iyabuta waila mena na ilaoma memenagu mena ipei na memenagu
iyatulu. Kaiwena yau yakamkamnasosi mayau bwaite kalona mena.'
25 Na Abelamo kainana iyamaisa iba, 'Natugu, kunuwatu-kalatan tauna
kona meyawasim koina yanuwa yaulina mena gogo namwanamwali
ukalakalaili, na Lasalo iya gogo naenaeli ikalakalaili. Na sauga bwaite
Lasalo iyaliyaya dedei bwaite koina yo kowa kamkamna lalakina kulobai.
26 Na ginauli yabo tabe, komiu yo kai luwaluwalila mena sowasowaga
lalakina imiyamiya, nige sowasowamai kalopanaisiwa yo komiu tabe
besiele nige sowasowamiu kwalopanaisima kolimai.' 27 Towasawasane
iwalolau Abelamo koina iba, 'Tamagu, tem besielene yakawanoi koliwo
Lasalo kuyawasa ilobi tamagu ana nume mena. 28 Kaiwena kaukavao yoli
valigigi siyaele simiyamiya. Tem ilau na iyanuwapeili na sinuwabui tabu
silalaoma kamkamnane yanuwanane bwaite koina.' 29 Abelamo kainana
iyamaisa iwaloba, 'Mosese ana walo yo palopitao ali walo siyaele Buki
Tabu mena sowasowali sibenalan.' 30 Na towasawasane iwalo Abelamo
koina iba, 'Tamagu Abelamo, bwaite nigele. Na tem tomo yabo besiele
Lasalo itoloyoima boita mena na ilau iwalo kolili kani sinuwabui.'

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31 Abelamo iwalo koina iba, ‘Tem Mosese yo palopitao ali walo nige
sibebenalan tabe besiele tem toboita yabo itoloyoima boita mena nige
sowana nuwali ikoi na sinuwabui.’ ”

Naenaena kana nuwatu-pwaiki walona
(Madiu 18:6-7,21-22; Malika 9:42)

17 1 Yeisu iwalo ana tobenaliyao kolili iba, “Walo yawasosi,
ginauliline siya tomo siwoya-pwanolili kani siyawatagili na
yaiya tomo koina woyane iyawatagili kani maisana polopolowesosina
ilobai Yaubada koina. 2 Tem towoyane tomeli kikiuna iwoya-pwanoli
kana maisa Yaubada koina kani ipolowesosi. Kaba gite yabo bwaite
yawalowen. Tem tomo yabo veku polopolowena galogalona mena sipan
yo sigabaen kalita mena igalomwasi iboita maisana tupwana ipolowe
kaiwena yona iboita. Na towoyane maisana Yaubada koina ipolowesosi
kaiwena Yaubada kani towoyane yaluyaluwana isibayanae. 3 Mwa wagite-
kalatagimiu kisi yabo kwawoya-pwanoli. Tem kamkava ilopwano kuwalo
koina kuba, ‘Tabu ugiginauli besiele bwaite’ yo tem iwaloba ‘O, walo
yawasosi tomala yalopwano,’ kabo ana lopwano kunuwatu-pwaiki. 4 Tabu
am nuwatu-pwaiki kamkava koina ilolopei. Tem kamkava ilopwano
koliwo yo ikawanoi nuwatu-pwaiki kaiwena ee kunuwatu-pwaiki. Tem
kaliyate kaigeda kalona mena iginauli besiele meseben kabo sauga
kaigeda kaigeda ilaowa yo iba, ‘Yalopwano koliwo tem sowasowana
kunuwatu-pwaikiyau’ kabo sauga kaigeda kaigeda ana pwanoli
kunuwanuwatu-pwaikili.”

Meli walona

5 Apositoloyao siwalo Yeisu koina siwaloba, “Ama meli kuyalalakiyoi.”
6 Kainali iyamaisa iba, “Tem ami meli kikitoitoina imiyamiya,
bwagana ana kikiu besiele ketabu patuna, sowasowamiu ginauli kaba
nuwapwanopwano kwapaisowaili. Kabo tem kwawalo mayau lalakina
yabo koina kwawaloba, ‘Kuboma kutasulu yo kuboma kulau ukumaiwo
kalita mena,’ kabo kani iginauli besiele ami walo.”

Kita Yaubada ana topaisowa ilonamwayagila tapaisowamo me ala nuwalobi

7 “Tem yabo kolimiu me ana topaisowa panpanna na topaisowane ilau
ipaisowa tano mena, o nuwana sipi igitekalatagili, saugana ipileyoima
tano mena, kani nige kuwawalo ilaoma imimiyasio na ikekan baguna
kabo muli mena kowa. 8 Nigele. Kani kuwalo koina mayau ipei na
kam iloliga isugu ikatububunan kabo kam ikalaiyama na ukekan yo
kunuma. Imwawasi kabo muli mena iya ikekan yo inuma. 9 Nige kana
lonamwa yakato taubalane ikawa-toki ana topaisowane koina kaiwena
topaisowane iya ipaisowamo besiele ana taubala ana walo. 10 Na besiele

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabe bwaite komiu, saugana tem paisowa bwaite yaeyawa kolimiu
kwaemwawasi woli, kabo kwaba, ‘Kai topaisowa bwagabwagamo nige
ama namwanamwa kolimai imiyamiya, ama paisowa bwaite kuyeyama
kolimai kapaisowamo.’ ”

Tolepelo kali baibaiwa sanaulu Yeisu iwoisili

11 Saugana Yeisu ilalau Yelusalema kaiwena, Galili yo Sameliya
luwaluwalili mena iyawatagili. 12 Kikiunamo iyawatagili yanuwa yabo
koina kabo tolepelo yoli sanaulu ilobaili. Sitolo tupwana kali mwayaga
iyai, 13 kabo siyoga kainali lalakina mena siba, “Taubala Yeisu, ukwate-
kamkamna-yagimai.” 14 Saugana igitaili, mwa iwalolau kolili iba,
“Kwalau topwaoli kolili yomiu kwayakenayagili.” Silaulau kamwasa
mena kabo kali lepelo imwawasi. 15 Kalikava yabo saugana yona igitai
inamwanamwa kabo ipileyoi ilolotobatobali Yaubada koina kainana
lalakina mena. 16 Ipileyoi ilau Yeisu koina italu-pwaopwaom kaekaena
mena mwa ikawatoki koina. Na iyamo iya Sameliya tomona. 17 Yeisu iba,
“Tomo yoli sanaulu (10) yawoisili, na yoli naen (9) toweya siyaele? 18 Iya
nige Yudiya dedeina tomona na iya ibomamo ipileyoima na Yaubada
itobalan.” 19 Kabo Yeisu iwalo tomone koina iba, “Kutolo yo kulau, am
meli kaiwena kunamwanamwa.”

Yaubada ana kaba loina ana sauga laoma kaiwena
(Madiu 24:23-28,37-41)

20 Boda Palisi sineli Yeisu koina siba, “Sauga esana Yaubada ana
kaba loina iyawatagili?” Kainali iyamaisa iwaloba, “Saugana tem
Yaubada ana kaba loina iyawatagili, nige besiele yakato tomo manli
mena kilakilalane sigitaili, 21 o tem siwaloba, ‘Kagitai iya bwaite’ o ‘iya
bwaine,’ nigele, kaiwena Yaubada ana kaba loinane iyaele imiyamiya
luwamiu mena.” 22 Kabo Yeisu iwalo ana tobenaliyao kolili iba, “Sauga
ilalaoma nuwanuwamiu lalakina Tomo Natuna ana kaliyate yabo wagitai
na iyamo kani nige wagigitai. 23 Tomo kani siwalo kolimiu siwaloba,
‘Wagitai iya bwaine’ o tem ‘iya bwaite’ na tabu kwamumuliya kolili.
24 Kaiwena Tomo Natuna ana kaliyate kana kilakilala besiele pigabu
tem ipigabu luwaluwali bwagabwaga mena na mayalena mena dedei
meuloina imayale kani tomo meuloili sigitai. 25 Na baguna Tomo Natuna
kani kamkamna lalakina ilobai, yo tabe yaso bwaite kani sisikotanan.
26 Besiele beyabeyana Nowa ana sauga koina Tomo Natuna ana sauga
besiele. Kani tomo iyakate-yapitalili. 27 Sauganane tomo sikekakekan yo
sinumanuma sikasokasole kanasiga kaliyatenane koina Nowa ilau ilusae
waga kalona mena kabo yalubwasi ididi yo tomo meuloili siboitaoli. 28 Na
mumuga kaigedana besiele tabe Lota ana sauga koina tomo sikekakekan
sinumanuma gogo sigimwagimwala-yagili, sikumakuma yo sinumenume-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabi. [29] Na kaliyatenane koina Lota Sodoma iyabubu-gabaen kabo
Yaubada veku salepa wedowedolina isuwe-lobiyenama bulibuli mena
italu besiele galewa yo tomo meuloili igabuli siboitaoli. [30] Na kani bwaite
besiele kaliyatene koina Tomo Natuna tomo sikilala. [31] Kaliyatene koina
tem tomo yabo iyaele ana nume kewana mena yo ana gogo iyaele nume
kalona mena, tabu ikakaisulu ilulusae ana gogone ikakalaili kaiwena
nige sauga imiyamiya. Besiele tem tomo yabo iyaele ipaipaisowa tano
mena tabu ipipileyoi ginauli yabo kaiwena. [32] Kwanuwatu-kalatan Lota
wainena tawae iyawatagili koina. [33] Yaiya tem itonan yawasina ileboi
kani igabaen yo yaiya tem yawasina igabaen kani yawasina ileboi.
[34] Yawalo kolimiu, boniyainane koina tomo labui kaba keno kaigeda
koina sikenokeno, yabo kani sikalai na yabo imiyamiya. [35] Besiele tabe
sinesineo labui sipaisowa toyawa witi kanna sitamtam, yabo kani sikalai
na yabo imiyamiya. [36] Tatao labui sipaipaisowa tano mena besiele, yabo
kani sikalai na yabo imiyamiya." [37] Saugana tobenaliyao walone bwaite
sibenalan, mwa sineli Yeisu koina siba, "Guyau, toisabo dedei koina kani
ginauli bwaite kuwalowegili siyawatagili?" Kainali iyamaisa iba, "Tem
wagitai aoao bodali sitowa niu liguli kolili sivalavalam ee wakatai bowa
kana kilakilala iyaele yauli mena imiyamiya."

Takawanoi samasamalulu tabu yola ikwakwatakwata

18 [1] Kabo Yeisu walo kobwaibwaili yabo iedeedede-yani ana
tobenaliyao kolili na tem iyakenayagili yakato sauga meuloina
sikawakawanoi na tabu silolopei. [2] Iba, "Yanuwa yabo koina toyatala
yabo imiyamiya iya nige Yaubada iyayakasisiyan yo nige tomo
kaiweli inuwanuwatu. [3] Na kwabukwabuli yabo imiyamiya tabe
bwaine yanuwane koina ilaolaoma toyatalane koina yo iwalowalo,
'Kusaguiyau yo kagu tokalomagigili kuyatalayan ana pwanoli koliyau
kaiwena.' [4] Sauga imamalawe toyatalane isikote, genuwana isagui.
Muli mena kabo ibomayoi iba, 'Bwagana nige Yaubada yayakasisiyan
yo nige yanuwanuwatu tomo kaiweli, [5] na kaiwena kwabukwabuline
iyapoloweyau kani yasagui yo ana yatala yaginauli. Tem nigele, kani
isamasamalulu ilaolaoma kabo kani yogu ikwatakwata-yani.' " [6] Yeisu ana
walo kobwaibwaili iyemwawasi kabo iba, "Wagitai toyatala naenaenane
ana waloyameli sinene koina. Kabo ala toyatala dudulaina ana
waloyameli kolila sowasowana tameliyan. [7] Yaubada iya bulibuli kana
toyatala ana loina idudulaisosi kabo muli mena yanuwa yaulina kana
toyatala ali loina. Mwa koina takatai yawasosi Yaubada ana gitesipwa
tomonliyao siya kaliyate yo boniyai sivalavalam koina sagu kaiwena kani
isaguili. Nige sowana ali kawanoi ipeipei-yavivila na isanasana besiele
yanuwa yaulina kana toyatala mumugali. [8] Yawalo kolimiu Yaubada
kani mwayamwayau ana tomoyao isaguili. Na saugana Tomo Natuna

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipileyoima, kani isa tomo siya simiyamiya yanuwa yaulina mena sitolo kaiwe me ali meli ilobaili?”

Palisi yo takesi kana totano ali kawanoi

9 Tomo tupwaliyao sibomayoi siwaloseyagili yo kalikavao meuloili tabe
sigite-lobiyegili. Kabo Yeisu iwalo-kobwaibwaili-yagili tonuwasaesaene
kaiweli iba, 10 “Sauga yabo tomo labui silau Nume Tabu koina na
sikawanoi. Yabo Palisi yo yabo takesi kana totano. 11 Palisi ilusae itolo
mwa ibomayoi kaiwena ikawanoi iba, ‘Yaubada, yakawatoki koliwo yau
nige besiele tomo tupwaliyao kaiwena siya tokewali, siya mumugali
inae yo siya siganaganawali, yo yau nige besiele takesi kana totano
bwaite. 12 Wiki kaigeda kalona mena kaliyate labui tapwalolo kaiwena
guliyam yakalakisiyeyan. Wiki kaigeda kaigeda yaginauli, mumugagu
besiele. Yo ginauli meuloina yalobai kabo yayakasali gwau sanaulu, na
gwau kaigeda yamulolowan koliwo.’ 13 Palisi ana walo iyemwawasi kabo
takesi kana totano ilusae na itolo suwala gamwa mena. Nige isasakaisae
bulibuli mena kaiwena me ana mwalimwaline yo gamwagamwalina
mena ikoikoi iba, ‘Yaubada yau tonaenaena, ukwate-kamkamna-yagau.’ ”
14 Yeisu ana walo kobwaibwaili iyemwawasi kabo iba, “Yawalo kolimiu,
saugana tomone ipileyoi ana nume mena, iya idudulai Yaubada manna
mena na Palisi iya nigele. Kaiwena tomo meuloili siya sibomayoi sipei-
seyagili Yaubada ipei-yataluli yo siya sibomayoi sipei-yataluli Yaubada
kani ipei-seyagili.”

Yeisu melumeluwo kikiuli iwalo-muloloili
(Madiu 19:13-15; Malika 10:13-16)

15 Tomo tupwaliyao melumeluwo kikiuli sikalailima Yeisu koina na tem
nimana ipeili pwatali mena. Tobenaliyao sigitaili kabo ali paisowane
kaiwena siyokoiyagili. 16 Na Yeisu melumeluwone iyoganli silaoma
koina yo iba, “Melumeluwo kwatalamwagili silaoma koliyau, tabu
kwanunuwaili kaiwena melumeluwo besiele bwaite Yaubada ana kaba
loina ilonamwayagili yawasosi. 17 Yawalo yawasosi kolimiu, tem tomo
yabo Yaubada ana kaba loina nige iyayaliyaya-yani yo nige ikakalai
besiele melumeluwo kikiuli ali kalai, iya kani nige ilulusae koina.”

Towasawasa yabo ana neli Yeisu koina
(Madiu 19:16-30; Malika 10:17-31)

18 Toloina yabo ineli Yeisu koina iba, “Toyakayakatai namwanamwana,
tawae yaginauli na yawasi miyamiya yaina yalobai?” 19 Kabo Yeisu
iwalolau koina iba, “Gubesi, ukwatai tawae kuwalowen saugana
ukawa-namwanamwa-yagau? Nige tonamwanamwa yabo imiyamiya,
Yaubadamo iboma iya tonamwanamwa. 20 Na ukwatai bwaite loinane iba,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tabu ganawali, tabu unuyamate, tabu kewali, tabu kamkava kuyakewa
bwagabwagai, tamam yo sinam kuyakasisiyagili." 21 Towasawasane
iba, "Yagu sauga melumelu koina kanasiga sauga kabona loina bwaite
meuloili yaobigaili." 22 Yeisu walone ibenalan kabo iwalolau koina
iba, "Ginauli kaigeda koina kudeva. Kulau am wasawasa meuloili
ugimwala-yagili maneliyao kuwolegili tobubutuma kolili kabo kani am
wasawasa kulobai bulibuli mena. Kabo muli mena kulaoma kumuliya
koliyau." 23 Saugana tomone walone bwaite ibenalan kabo nuwana inae
kaiwena iya iwasawasasosi. 24-25 Yeisu tomone imankulakulai kabo iba,
"Towasawasao ali lusae Yaubada ana kaba loina koina ikololososi kabo
muli mena kameli sinalom gulana mena ana lusola."
26 Siya ana walo sibenalan sineli siba, "Na kabo yaiya sowasowana
lebo ilobai?" 27 Yeisu kainali iyamaisa iba, "Ginauli tawae tomo nige
sowasowali sipaisowai Yaubada iya sowasowana ginauline ipaisowai.
Yaubada ibomamo iloina yaiya ilusae bulibuli mena yo yaiya nigele."
28 Kabo Pita iwalo koina iba, "Na gubesi kai? Ama gogo meuloina
kalogabaegili na kalaoma kamuliya koliwo." 29 Yeisu iwalo kolili iwaloba,
"Walo yawasosi yawalo kolimiu, yaiya tem ana yanuwa, tem wainena,
tem kanakavao, tem sinana yo tamana o tem natunao ilogabaegili
Yaubada ana kaba loina kaiwena, 30 kani sauga bwaite koina maisana
lalakisosina yo sauga muli mena yawasina miyamiya yaina ilobai."

Yeisu iedeededeyoi ana tobenaliyao kolili ana boita kaiwena
(Madiu 20:17-19; Malika 10:32-34)

31 Yeisu tobenaliyao yoli tuwelo iyoga-suwalagili yo iwalolau kolili iba,
"Iyaele talalau Yelusalema kaiwena kabo ginauli meuloina siya palopitao
sileleleliwa Tomo Natuna kaiwena kani iyamala yawasosi. 32 Kani
siwolena siya nige Yudiya[l] kolili yo sitalawasiyan, sikawa-naenaeyan,
sikaikaisoi, sisapi-gwalagwalai yo siunuyamate, 33 iboita yo kaliyate
yaiyonana koina kani itoloyoi boita mena." 34 Tobenaliyao Yeisu ana walo
nige nuwali imamayaleyan, ana walo kana nuwa-mayale iwadam kolili
kabo nige sikakatai tawae walona iwalowalo.

Tomangibugibu yabo ana meli Yeisu koina mwa woisi ilobai
(Madiu 20:29-34; Malika 10:46-52)

35 Yeisu kikiunamo iyawatagili yanuwa Yeliko koina kabo
tomangibugibu yabo silobai. Iya imiyasio kamwasa dedeina mena yo
ikawakawanoi tomo kolili. 36 Saugana ibenalan boda silologabaen, kabo
ineli tomo kolili iba, "Tawae siginaginauline?" 37 Kainana siyamaisa
siwaloba, "Yeisu game Nasaleta ilalau." 38 Kabo iyoga iba, "Yeisu, kowa

---

l 18:32 Iwalowalo Loma tokaleyayao kaiweli

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Deibida tubuna, ukwate-kamkamna-yagau."[m] [39] Tomo siya sibagubaguna
siyokoiyan yo siwalo koina yakato imwanou, na iyoga samasamalulu
yoi iba, "Deibida tubuna, ukwate-kamkamna-yagau." [40] Yeisu ilotolo
mwa iwalo tomo kolili tomangibugibune sikalaiyama koina. Saugana
ilaoma Yeisu koina mwa Yeisu ineli koina iba, [41] "Tawae nuwanuwam
yapaisowai kaiwem?" Kainana iyamaisa iba, "Guyau, nuwanuwagu
mangu silala." [42] Yeisu iwalo koina iba, "Am meli kaiwena manim silala,
kunamwanamwa." [43] Sauganane manna sinamwanamwa kabo Yeisu koina
imuliya yo Yaubada itobatobalan. Tomo meuloili ginauline sigitai kabo
siya tabe sitobatobali Yaubada koina.

Tomo lolokwalalelena Sakiusa ana meli Yeisu koina mwa lebo ilobai

19 [1] Kabo Yeisu Yeliko koina ilusae mwa yanuwane kalona mena
ilaulau. [2] Na tomo yabo iyaele esana Sakiusa iya takesi kana
totano ali tobaguna yabo, yo iya towasawasa. [3] Nuwanuwana lalakina
tem Yeisu igitai na nige sowasowana kaiwena saliyana ikubwa yo boda
ilalaki. [4] Kabo isagena baguna boda luwali mena ilau mayau esana
sikamole ivinaei kaiwena Yeisu ana laomane koina tem igitai. [5] Saugana
Yeisu ilaoma iyawatagili dedeinane koina kabo isakaisae yo iwalo koina
iba, "Sakiusa, mwayamwayau ukwaisuluma, kaiwena nuwanuwagu
sauga bwaite koina am nume mena yamiyamiya." [6] Kabo saugana Sakiusa
isaluluma mayaune koina me ana yaliyaya Yeisu iyogan silau ana nume
mena. [7] Tomo meuloili sigitai kabo sietaetalapili Yeisu kaiwena siba,
"Gubesi mwa Yeisu ilusae tonaenaenane ana nume mena." [8] Na numene
kalona mena Sakiusa itolo yo iwalolau Yeisu koina iba, "Guyau, kani
yagu wasawasa yayakasa gwau labui kabo gwau yabo kani yaolena
tobubutumao kolili. Tem tomo yabo yamwakotayanako yo ana gogo
yakewaliyako, kani me esopali yayamaisa-yapileyoi." [9] Kabo Yeisu
iwaloba, "Kabona Yaubada nume bwaite kana tomiyayao ileboili, kaiwena
tomone bwaite Sakiusa ana meli ipei Yaubada koina kabo sowasowana
tawalo yakato iya tabe Abelamo tubuna yabo. [10] Kaiwena Tomo Natuna
ilaoma lolokwalaleleli iloyaili yo ileboili besiele tomone bwaite."

Tapaisowa kaikaiwe Yeisu ana pileyoima sauga yatala kaiwena
(Madiu 25:14-30)

[11] Tomo siya siyaele Yeisu ana edeedede sibenabenalan mwa walo
kobwaibwaili yabo iedeededeyan kolili kaiwena tomo ali nuwatu yakato
kikiunamo Yeisu ilusae Yelusalema na Yaubada ana kaba loina iyatubu.
Yelusalema nige imamamalawe Yeliko koina. [12] Iba, "Tomo lalakina

---

m 18:38 Saugana tomangibugibune walone bwaite iwalowen Yeisu koina, Yeisu ikatai yakato tomangibugibune me ana meli ikilala iya Tolebolebo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yabo ilalau yanuwa kelamamalawe koina na tem kana pwaopwaom
wasawasana siwolena na ipileyoimayoi iboma ana yanuwa mena iloina.
13 Ana topaisowao yoli sanaulu iyoganlima, mwa yoli sanaulune mane siliba
andeledi kaigeda kaigeda iwolegili kolili yo iwalo kolili iba, ‘Mane bwaite
kwayapaisowaili kanasiga yapileyoima.’ Imwawasi kabo ilau. 14 Na ana
yanuwa tomonliyao sikalomagigilan kabo tomo tosagenawasa siyawasali
silau yanuwane ilalaune koina mwa siba, ‘Nige nuwanuwamai tomo
lalakinane bwaite iyamala ama kin.’ Na walone bwaite nige sibebenalan.”
15 “Na iyamo tomo lalakinane sipei iyamala kin kabo ipileyoima iboma
ana yanuwa mena na iloina. Saugana ipileyoima, kabo iba, ‘Topaisowa siya
beyabeyana mane yaolegili kolili kuyoganli silaoma koliyau nuwanuwagu
yakatai mane gubesi ali yapayapaisowaili, nuwana kana etulan isa tabe
silobailiko.’ 16 Topaisowa bagubagunana ilaoma iba, ‘Taubala, beyabeyana
mane siliba andeledi kaigeda kuyeyama, mwa yayapaisowa mwa kana
etulan andeledi kaigeda tabe yalobai.’ 17 Kainana iyamaisa iba, ‘Kowa
topaisowa namwanamwana am paisowa idudulai kaiwena bwagana ginauli
bwaite nige ginauli lalakina na iyamo ugitekalatan namwanamwai, mwa
kani yapeiwo yanuwa kali baibaiwa sanaulu kuloinayagili.’ 18 Topaisowa
labuina ilaoma koina iba, ‘Taubala, beyabeyana mane siliba andeledi
kaigeda kuyeyama mwa bwaite yayapaisowa kana etulan pipti yalobai.’
19 Tomo lalakinane iwalo koina iba, ‘Inamwanamwa, kani bwaite maisam
yaeyawa yapeiwo yanuwa kali baibaiwa paibi kuloinayagili.’ 20 Yo
topaisowa yaboyoi ilaoma koina iba, ‘Taubala, beyabeyana siliba andeledi
kaigeda kuyeyama ee iyaele bwaite, kaleko tupwatupwana kikiuna yakalai
mwa yasuma koina yawadam kisi ikwalalele. 21 Kowa tomo kolokololona
kaiwena am wasawasa ukwalakalai tomo uloili ali paisowa koina. Siya
sipelipeli yo sikelikeli na kowa nonowanamo ukwalakalai na kupeipei am
lakawa mena. Kabo yamatausagiwo mwa manene nige yayayapaisowa.’
22 Tomo lalakinane iwalolau koina iwaloba, ‘Kowa topaisowa naenaena,
na kuboma am walo ipileyoi koliwo yo iletaiwo. Ukwataiyako yau
tomo kolokololona yo yagu wasawasa yakalakalai tomo uloili ali
paisowa koina. 23 Na tawae kaiwena nige kulalau yagu mane kupepei
benki koina na siyapaisowa? Tem uginauli besiele kani kana etulan
yalobai. Na nigele, nige kupaipaisowai.’ 24 Kabo iwalo siya sitotolo
salina mena kolili iba, ‘Manene wakele-gabaen koina yo kwaolena
topaisowa bagubagunanane koina iya siliba tu andeledine koina.’ 25 Na
siwalo koina siba, ‘Na Taubala, iya siliba andeledi ikalaiyako.’ 26 Kabo
tomone lalakinane kainali iyamaisa iba, ‘Yawalo kolimiu, yaiya ipagan
koina, kani Yaubada ietulan. Na yaiya nige ipapagan koina bwagana
kikiuna imiyamiya koina Yaubada kani ikele-gabaen mowoi.[n] 27 Na siya

---

n 19:26 Nuwana iwalowalo meli kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikalomagigili koliyau yo nige nuwanuwali yaemala ali kin, kwalau
wakalaili silaoma koliyau, kabo wakoyamateli mangu mena.' "

Yeisu ana lusae Yelusalema kana koleya besiele kin yabo ana lusae
(Madiu 21:1-11; Malika 11:1-11; Yoni 12:12-19)

28 Yeisu ana walo iyemwawasi kabo ilalauyoi yakato ilau Yelusalema.
29 Yeisu me ana tobenaliyao silokelakubwamako kalo kikiuli labui kolili
bwaimwa Bedipegi yo Bedani koya Olibe salina mena kabo tobenali labui
iyawasa-bagunayagili. 30 Iwalo yoli labuine kolili iba, "Kwalau kalone
koina na manimiu mena ase yabo kani wagitai bwaimwa sipan-kalatan.
Asene wauwau-bona nige yabo tomo imwamwalisae-tonan. Kwalivasi yo
kwayoganama. 31 Tem tomo yabo iwalo kolimiu, 'Tawae kaiwena asene
kwalivalivasi?', kabo kainana kwayamaisa bwaite besiele kwaba, Guyau
nuwanuwana." 32 Tobenali labuiwa siya iyawasaliwa silau yo silobai
besiele Yeisu ana walo kolili. 33 Saugana tobenaline asene silivalivasi ase
tanuwagaliyao siwalo kolili siba, "Tawae kaiwena asene kwalivalivasi?"
34 Kabo tobenaliwone kainali siyamaisa siba, "Guyau nuwanuwana."
35 Asene sikalaiyama Yeisu koina, ali kaleko siyeseli pwatana mena
kabo Yeisu sisagui sikele-mwaliseyan asene koina. 36 Ase mena ilaulau
yo tomo tupwaliyao kali kwama siyeseli kamwasa mena. 37 Saugana
iyawatagilima koya Olibe salina mena kabo tomuliyayao siya boda
lalakina siyatubu Yaubada sitobalan kainali lalakina mena kaiwena
ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa sigitailiko. 38 Siba, "Osana.
Yaubada iwalo-muloloi kinne iya ilaoma Guyau esana mena. Osana.
Daumwali yo wasawasa bulibuli mena." 39 Palisi tupwaliyao siyaele
bodane luwali mena nige siyayaliyaya tomuliyayao ali walo-tobali
kaiweli kabo siwalolau Yeisu koina siwaloba, "Toyakayakatai, am
tomuliyayao kuwalo simwanou." 40 Yeisu kainali iyamaisa iba, "Na yawalo
kolimiu, tem simiya-mwanou kani vekune meuloili siyoga."

Yeisu ana palopisai Yelusalema kaiwena

41 Yeisu Yelusalema ilokela-kubwai-yamako mwa saugana manna
igabaen ilau igitai kabo me ana valam tawae kani iyawatagili Yelusalema
tomiyayao kaiweli, 42 iba, "Tem komiu kaliyate kabona wakatai tem tawae
waginauli yakato daumwali kwalobai inamwanamwa, na iyamo nige
sowasowamiu wakatai kaiwena iwadam kolimiu. 43 Na sauga ilalaoma
kani kami tokalomagigiliwo silaoma sikaleya kolimiu, kabo simiya-
takikilagimiu kani ami kaba lusae yo ami kaba yawatagili meuloina
simiya-kausili. 44 Ami yanuwa kani sikele-gwaligwali yo sisibayanaeli,
nige veku tupwa yabo imiyamiya dedeine koina yo kana tomiyayao
siunuyamateli. Ginauli bwaite siya kani siyawatagili kaiwena Yaubada
ilaoma nuwanuwana ileboimiu, na iyamo nige wakikilala."

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yudiya tautaubalao yo topwaoli lalakili ali mane kana kamwasa Yeisu isibayanae
(Madiu 21:12-17; Malika 11:15-19; Yoni 2:13-22)

45 Yeisu ilusae Nume Tabu kalona mena yo togimwala kalona mena
iyatubu itawoili siyawatagili. 46 Iwalolau kolili iba, “Buki Tabu mena
Yaubada ana walo silele iba, ‘Yagu nume esana kani sipei kaba kawanoi.’ Na
komiu kwayapaisowa besiele tokewali ali gula kaba lowadam.” 47 Kaliyate
kaigeda kaigeda Yeisu iyakayakatai Nume Tabu mena. Topwaoli lalakili yo
loina kana toyakayakataiwo yo Yudiya tautaubalao simunamunai lalakina
yo nuwanuwali siunui, 48 na nige sowasowana ginauli yabo siginauli koina,
kaiwena tomo meuloili nuwali iyai ana yakayakatai kaiwena.

Yudiya toloinao sitonan tem Yeisu siyakewai ana edeedede koina na Yeisu isonoga-gabaegili
(Madiu 21:23-27; Malika 11:27-33)

20 1 Saugana Yeisu tomo iyakayakataili Nume Tabu mena yo tabe
wasa namwanamwana igugugugugyeyan, kabo kaliyate yabo koina
Yudiya toloinao siya topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakataiwo yo
tautaubalao silaoma koina sabi yokoiyanna, 2 siwaloba, “Yaiya ana loina
mena kulaoma na togimwala kutawoili siyawatagili Nume Tabu mena?
Yaiya ana loina mena kupaisowai besiele?” 3 Yeisu ikataiyako yakato
sitonatonan na siyakewai ana edeedede koina kabo kainali iyamaisa iba,
“Baguna bwaite yagu neli kaigeda kani yaeyawa kolimiu. 4 Kita takataiyako
Yoni Toyababitaiso tomo iyababitaisoli. Yagu neline bwaite besiele. Gubesi,
yaiya ana loina koina Yoni Toyababitaiso ipaipaisowane, Yaubada ana loina
koina o nuwana tomo ali loina kolili?” 5 Toloinaone Yeisu ana neli sibenalan
kabo siedeedede sibomamo kolili siba, “Tem tawaloba, ‘Yaubada ana loina
koina’ kani Yeisu ineliyagilayoi kani iba, ‘Na tawae kaiwena mwa nige
Yoni kwamemeliyan?’ Tem neline iwalowen kolila kani tamwalimwaline
lalakina boda bwaitete manli mena kaiwena siya sikataiyako yakato Yoni
tasikotanan. 6 O tem tawaloba, ‘Tomo ali loina kolili’ kani boda bwaitete
silovekuila kaiwena ali nuwatu yakato Yoni iya palopita yabo yo ipaisowai
besiele Yaubada ana loina koina.” 7 Mwa koina siba, “Nige kakakatai.”
8 Kabo Yeisu iba, “Tem nige sowasowamiu yagu neline kwayamaisa, yau
besiele kani nige yawawalowen yaiya ana loina koina ginauliline bwaite
yapaisowai.”

Walo kobwaibwaili togitekalatan naenaeli kaiweli
(Madiu 21:33-46; Malika 12:1-12)

9 Muli mena Yeisu walo kobwaibwaili bwaite iwalowen Yudiya
toloinao yo tabe boda meuloili kolili iwaloba, “Taubala yabo ana tano

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikumai wain bwagabwagamo. Kabo iwolegili tomo tupwaliyao kolili
na siyapaisowa na wain maisana siwolena koina. Na iya ilau ilokeikeile
dedei yabo koina sauga imamamalawe kaiwena. 10 Na kelikeli kana sauga
koina taubalane iya imiyamiya dedei yabo mena na ana topaisowa yabo
iyawasa yakato ilau wain uwena maisana tupwana tano togitekalatanwo
kolili ikalai ilawan iwolena koina. Na iyamo tano togitekalatanne
topaisowane sikabikalatan yo sisapi mwa siyawasa-yapileyoi menimana.
11 Kabo taubalawa ana topaisowa labuina iyawasayoi kolili kabo kana
kaleko silolo yo siunu-gwalagwalai mwa siyawasa-yapileyoi menimana.
12 Yo tabe yaiyonana iyawasayoi kolili yo topaisowane siunui kelepa
mena yo mekwasikwasinena sitawoi ipileyoi. 13 Kabo taubalane
iwaloba, 'Kani tawae yaginauli? Natugu tauna yamulolo lalakina kani
yayawasa, nuwana iya bwaite natugu kani siyakasisiyan.' 14 Na saugana
togitekalatan taubalane natunane sigitai sibomayoi siedeedede kolili
siba, 'Iya tano tanuwagana natu yawasosina. Talau taunuyamate na kita
tanone takalai ala tano.' 15 Mwa sikabikalatan yo sigabae-yawatagilan
ganamuli mena na siunuyamate." Yo Yeisu ana edeedede iyemwawasi yo
iwalo kolili iwaloba, "Tawae kani taubalane ipaisowai? 16 Walo yawasosi,
taubalane kani ilaoma togitekalatanne iunuyamateli yo tanone kani
iwolena togitekalatan uloili kolili." Saugana tomo walo bwaite sibenalan
siba, "Tabu Yaubada igiginauli besiele."
17 Yo Yeisu imankulakulaili yo iba, "Buki Tabu ana walo bwaite, 'Baguna
vekune tokabi nume sisikotanan na sauga bwaite Yaubada iyatoloyoi
iyamala veku kaikaiwena yo veku meuloili iloinayagili.' 18 Tem yaiya
ibeku veku bwaite pwatana mena kani ikogaogaoli. Na tem veku bwaite
ibeku tomo yabo pwatana mena kani ikomutumutu." 19 Saugana topwaoli
lalakili yo loina kana toyakayakataiwo walo kobwaibwailine bwaite
sibenalani, sikatai yakato siya kaiweli mwa iwalowalo, kobwaibwailine
tano togitekalatan bwaimwa siya. Simunamunai kabo sauganane koina
nuwanuwali Yeisu sikabi-kalatan na iyamo boda simatausagili kaiwena
boda bwaite meuloili ali nuwatu yakato Yeisu iya palopita yabo.

Yudiya toloinao sitonatonan tem Yeisu siyakewai ana edeedede koina takesi kaiwena na iyamo isonoga-gabaegili

(Madiu 22:15-22; Malika 12:13-17)

20 Toloinaone Yeisu sigitagitai kabo tomo tupwaliyao siyawasali
koina na sineli mwakota mena gubesina Yeisu kaba yakewaina yabo
siginauli na siwalo-masalan Pailato koina kaiwena nuwanuwali Yeisu
siyatalayan. 21 Kabo tomone silau Yeisu koina sitobali-mwakomwakota
siba, "Toyakayakatai, kakatai yakato sauga meuloina kuwalo yawasosi yo
am yakayakatai Yaubada ana kamwasa kaiwena idudulai. Yo tabe nige
tomo yabo kumamatausan, bwagana tosonosonoga o nuwana towasawasa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na iyamo nige ugogolulau kolili. 22 Gubesi, sowasowana Sisa kaiwena
takesi tapei o nigele?”[o] 23 Yeisu ikataiyako yakato siya nuwanuwali
Sisa kana kawa-naenae sibenalan na ana walone siwalo-masalan
toloinao kolili na tem siyakewai kabo iba, 24 “Mane siliba wakalaiyama
kwayakenayagau.” Mwa sikalaiyama yo siyakenayan kabo ineliyagili
iba, “Yaiya makamakayauna yo tabe yaiya esana silele manene koina?”
Siwalolau koina siba, “Sisa.” 25 Yo Yeisu iwalo kolili iba, “Ginauline siya
Sisa ana gogo kwaolena Sisa koina na ginauline siya Yaubada ana gogo
kwaolena Yaubada koina.” 26 Saugana ana walo sibenalan kateli sipitali,
nige sowasowali ana lopwano silobai tomo manli mena kabo simwanou.

Sadusi Yeisu sineliyan toboita ali toloyoi kaiwena
(Madiu 22:23-33; Malika 12:18-27)

27 Tabe Sadusi tupwaliyao silaoma Yeisu koina. Na Sadusi ali nuwatu
yakato nige toloyoi yaboyoi, 28 mwa Yeisu sineliyani siba, “Toyakayakatai,
Mosese iwalo tem tomo yabo ikasole nige natunao na iboita kani kanakava
yawasosi ilaoma yo kanakavane kwabukwabulina ikasolanan na tem
natunao ipagan siya melumeluwone siyamala kanakavane boiboitanane
iya natunao. 29 Na bwaite kaba gite yabo. Tomo yabo mekanakavao
yoli seben, tobagubaguna ikasole nige natunao na iboita, 30-31 kabo
kwabukwabulina kanakava ikasolanan. Besiele kaigedana iyawatagili
kanakava labuina koina besiele yaiyonana koina yo besiele meuloiline
kolili paganne silobai. 32 Ana kaba mwawasi sinewa iboita. 33 Tem yawasosi
toboita kani sitoloyoi, ali toloyoine koina yoli seben luwali mena yaiya iya
wainena yawasosi, kaiwena meuloiliwa sikasolanan?”
34 Yeisu kainali iyamaisa iwaloba, “Sauga bwaite koina tomo sikasole,
35 na siya Yaubada ikawa-namwanamwa-yagili yo sitoloyoi nige kasoleyoi,
36 kaiwena nige sowana siboitayoi. Sitoyatoyawa aneloseyao kolili yo
Yaubada natunao kaiwena sitoloyoiko. 37 Mosese iyakenayagila yakato
toloyoi ipagan kaiwena mayau kalapulupululuna edeededena koina
Mosese iwalo Yeoba koina iba, ‘Kowa Abelamo, Aisake yo Yakobo ali
Yaubada.’ Bwagana siboitako yoli yaiyonane siyaele bulibuli mena
meyawasili. 38 Mwa koina Yaubada nige tomo boiboitali ali Yaubada,
siya tomo meyawasili ali Yaubada.” 39 Kabo loina kana toyakayakatai
tupwaliyao siya toloyoi walona sikawa-namwanamwayan siwaloba,
“Toyakayakatai am walo idudulai”. 40 Kabo Sadusiyao yo tabe toloinao
meuloili nige nuwanuwali neli yaboyoi sineliyan kisi simwalimwaline.

---

o 20:22 Na Sisa iya Loma tomona yo dedei meuloili iloiloinayagili na takesi polopolowena ipei tomo meuloili kolili na tem Sisa kamwasa kaba lokeikeile sibaibaiwa ipaisowaili yo tabe ana tokaleyayao sibaibaiwa iyamaisali. Na tomo Yudiya nige siyayaliyaya takesine kaiweli.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yudiya toloinao ali katai Mesaiya kaiwena nige idududulai
(Madiu 22:41-46; Malika 12:35-37)

41 Yeisu iwalolau bodane sitotolo salina mena kolili iwaloba, “Gubesi na
Yudiya toloinao siwalo yakato Mesaiya iya besiele tomo molosi na naga
iya kani ilaomaya Deibida kana mumuga kalona mena? 42 Na Deibida ana
nuwatu nige besiele kaiwena ana Same koina iwaloba, ‘Yeoba Yaubada
iwalo yagu Guyau koina, ulaulagu mena kumiyasio, 43 kanasiga kam
tokaleyayao yapeili kaekaem yaulina mena.’ 44 Tem toloinao ali nuwatu
idududulai Mesaiya kaiwena kani Deibida Mesaiya ikawa-tubu-wan na iyamo
nigele. Ikawa-Guyau-wan besiele talobai ana Same Buki Tabu mena.”

Yeisu loina kana toyakayakataiwo ikawa-naenae-yagili
(Madiu 23:1-36; Malika 12:38-40)

45 Saugana tomo meuloili ana yakayakatai sibenabenalan Yeisu
iwalo ana tomuliyayao kolili iba, 46 “Wagite-kalatagimiu loina kana
toyakayakataiwo kaiweli. Kaiwena gagasa mena silaoma kwama
malamalawena siluwuili silolokeikeile kaba gimwala kolili na mesabana
tomo sigitaili na sikawatoki kolili. Yo yaboyoi nuwanuwali kaba miya
namwanamwali nume tapwalolo kolili yo besiele soi kali sauga koina
nuwanuwali simiya-baguna tomo manli mena kali yakasisi kaiwena.
47 Yo tabe kwabukwabuliwo ali nume sikalaili mwakota mena. Kabo
muli mena silau sitapwalolo yo ali kawanoi simamalawe na mesabana
tomo ali nuwatu yakato siya todudulai. Na nigele, naga Yaubada maisa
polopolowena iwolegili.”

Kwabukwabuli ana mulolo ilalakisosi Yaubada manna mena kabo muli mena towasawasao ali mulolo
(Malika 12:41-44)

21 1 Yeisu igitai towasawasao silaolaoma Nume Tabu koina ali
mulolo mane sipeipeili mulolo kaba peina koina. 2 Yo tabe igitai
kwabukwabuli iya tobubutuma yabo ana mulolo pene kikiuli labuimo
ipeili. 3 Kabo Yeisu iwaloba, “Yawalo yawasosi kolimiu, Yaubada manna
mena, kwabukwabuli bwaine ana mulolo, meuloili ali mulolo ilalaki-
gabaegili. 4 Kaiwena meuloili ali tupwa lalakili simiyamiya na bwaite
kwabukwabuline iya tobubutuma yo ana mane meuloina ipei yo nige
yaboyoi ana tupwa imiyamiya na koina kana igimwala.”

Yeisu ana walo-masala Nume Tabu ana tatagwaligwali kaiwena
(Madiu 24:1-2; Malika 13:1-2)

5 Tobenaliyao tupwali Nume Tabu kana koleya namwanamwana
sigitai mwa Yeisu siyakenayan yo siwalo siba, “Taubala, Nume Tabune

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kana pasao kali koleya sinamwanamwasosi kaiwena veku lalakili kolili
sikabili na tabe tomo ali mulolo namwanamwali kolili siyapasali.”
6 Kabo Yeisu kainali iyamaisa iwaloba, “Sauga ilalaoma koina ginauline
wagitagitailine kani meuloili sitatagwaligwali yo nige sowasowana
veku yaboyoi itupwa ana kaba miya mena imiyamiya wagitaiyoi.”
7 Mwa sineliyani siba, “Toyakayakatai, toisabo sauga koina ginauline
kuwalowalowegiline kani siyawatagilima? Toisabo kilakilala kani
kagitai na kakatai ginauline kani kikiunamo siyawatagili?” 8 Kabo
Yeisu iwalo kolili iwaloba, “Sauganane koina kani tomo sibaibaiwa
esagu mena silaoma na kaigeda kaigeda iwaloba, ‘Yau Mesaiya’ yo
‘Sauga ilaomako.’ Na wagitekalatagimiu, kisimo tomo simwakota-
yagimiu. Tabu kwamumuliya kolili. 9 Yo sauganane koina tabe kani
wasa kwabenalagili kaleya yo talawauwau lalakili. Tabu kwamamatausi
yo tabu wakakatewakaka kaiwena ginauli bwaitete kani siyawatagili
baguna, kabo muli mena yanuwa yaulina ana kaba mwawasi iyawatagili.
10 Boda yo boda kani sikaleya yo tabe yaboyoi kaba loina yo kaba loina
kani sikaleya. 11 Mwanikiniki lalakili yo guliyam lalakili yo muya lalakili
kani siyawatagili dedei meuloili kolili. Yo ginauli kaba matamatausi yo
kilakilala bulibuli mena kani siyawatagili tabe. 12 Na baguna kani tomo
sikabi-kalatagimiu yo siyakamkamnamiu yo silawagimiu nume tapwalolo
yo nume pan kolili yatala kaiwena. Kaiwena komiu kwameliyagau kani
sikalaimiu yo silawagimiu siyatolomiu toloinao yo kinyao manli mena.
13 Sauganane koina sowasowana wasa namwanamwana kwayawasayan
kolili. 14 Tabu kwanuwanuwatu ali yakewaimiu kaiwena yo tabe ali walo
kolimiu kaiwena, 15 kaiwena sonoga yo ami walo kani yaeliwa kabo kami
tokalomagigili nige sowana sikawa-mwakomwakota-yagimiu. 16 Yo kani
ami susuyao, nuwana tamamiyao, sinamiyao, kamikavao yo dumiyao yo
ami eliyamwao siwalo-masalagimiu toloinao kolili. Yo tupwamiyao kani
siunuyamatemiu. 17 Yo tomo meuloili kani sikalomagigi-lagimiu kaiwena
komiu kagu tomeliwo. 18 Na iyamo nige sowasowana itomiu kaigeda
ikwalalele. 19 Na tem me ami kalakisiye yo kwatolo kaiwe kani yawasimiu
kwalobai.”

Sauga Naenaena Ana Yawatagili
(Madiu 24:15-21; Malika 13:14-19)

20 Yeisu iwaloyoi iba, “Na saugana wagitai tokaleyayao yanuwa
Yelusalema siyatakikilan kabo wakatai yanuwane kani kikiunamo
sisibayanae. 21 Bwaine sauganane koina Yudiya dedeina kana tomiya
meuloili ilonamwayagili siyabubu koya kolili. Yo siya simiyamiya
Yelusalema taon kalona mena ilonamwayagili silogabaen. Yo siya
Yelusalema gana muli mena tabu silulusae. 22 Kaiwena sauganane koina
Yaubada ana sauga gum yai Buki Tabu iwalo-masalanako kani iyamala

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yawasosi. 23 Ooo. Yawasosi yakatekamkamna-yagili siya tosiumao yo
toyasuyasusuwo kaiweli, kani ikololososi kolili sauganane koina. Kaiwena
kamkamna lalakina kani iyawatagili dedeinane koina yo tomo Yudiya
bwaitete kani sikamkamna, 24 yo siboita kaleya kelepana mena. Siya
nige siboboita kani sipanili yo silawagili dedei uloi uloi kolili me kali
pan. Siya nige tomo Yudiya kani silaoma na Yelusalema sisibayanae yo
dedeinane siutumutumutu molosan kanasiga ali loinane kana sauga
imwawasi."

Tomo Natuna ana laoma kana kilakilala
(Madiu 24:29-31; Malika 13:24-27)

25 "Sauganane koina kani kilakilala siyawatagili dabwelo, waikena yo
utu kolili. Yo yanuwa yaulina mena tomo meuloili kani sikatewakaka
kaiwena kani kalita iyokoyokososi yo dibwali yo bagolu balamumuliyao
kani silalakisosi. 26 Tomo meuloili kani simatausi yo mankaluwa isaeili
yo yoli siwelai yo sisawosawowoli saugana sisanasana tawae kani
iyawatagili yanuwa yaulina mena. Yo tabe ginauli meuloili bulibuli
mena Yaubada kani inukuili. 27 Kabo tomo kani sigitai Tomo Natuna
ilalaoma yaloyaloi mena, me ana kaiwe yo me ana wasawasa lalakina.
28 Na saugana ginauliline bwaite siyatubu siyawatagili kwatolo kaiwe yo
wakatepatu kaiwena ami lebo kikiunamo kwalobai."

Kaba gite saido koina
(Madiu 24:32-35; Malika 13:28-31)

29 Kabo kaba gite bwaite iwalowen iba, "Tem saido yo mayau meuloili
tagitaili, 30 yo liguli waluwaluli sikin takatai yaikin kana sauga
ikelakubwamako. 31 Yo tabe besiele saugana tem ginauli meuloina
yawawalowegiline wagitaili siyawatagili, wakatai Yaubada ana kaba
loina ikelakubwa-olimako. 32 Yawalo yawasosi kolimiu, ginauli meuloiline
yawawalowegiline kani siyawatagili kabo muli mena yasone bwaite
imwawasi. 33 Naga bulibuli yo yanuwa yaulina simwawasi na iyamo
yagu walo kani nige sowana imwawasi. 34 Na wagite-kalatagimiu tabu
numa yauyaule yo tabu katemiu yanuwa yaulina kana polowe kolili
siloloyapowonli kisi yaluyaluwamiyao sikabi-yabeluli. Tem mumugamiu
besiele kani Tomo Natuna katemiu iyapitali ana yawatagili kaliyatenane
koina besiele yakayakan sokasokali ali beku sipwasipwa kalona mena.
35 Kaiwena tomo meuloili simiyamiya dedei meuloili kolili yanuwa
yaulina mena kani kateliyao sipitali. 36 Kabo tabu miya bwagabwaga,
sauga meuloina wagitekalatagimiu yo wakawakawanoi yakato me ami
meli kaikaiwena na tabu ginauli naenaeline siyayawatagili kolimiu.
Wakawanoi ami meli ikaiwe na mesabana kwatolo Tomo Natuna manna
mena."

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37 Kaliyate kaigeda kaigeda Yeisu iyakayakatai Nume Tabu mena.
Iboniyai kabo ilau ikeno koya Olibe koina. 38 Malala kikiuna tomo
meuloili silogogoyoima Nume Tabu koina na ana yakayakatai
sibenalanyoi.

Yudiya ali tobagunao kamwasa siloyaloyai Yeisu sabi unuyamatena
(Madiu 26:1-5,14-16; Malika 14:1-2,10-11; Yoni 11:45-53)

22 1 Na mwalelikwa soina kana nuwatu-kalatan kana sauga
iyawatagilimako. Soine esana labuina pwalawa gaibumo
nige kana ebweli.[p] 2 Topwaoli lalakili yo loina kana toyakayakataiwo
kamwasa siloyaloyai tem gubesi na wadam mena Yeisu sikabikalatan na
siunuyamate, kaiwena tomo simatausagili.

Yudasa Isikaliota ana paisowa

3 Kabo Seitani ilusae Yudasa Isikaliota koina, iya yabo yoli tuwelone
kolili, 4 ilau topwaoli lalakili yo Nume Tabu kana pilisiman ali tobagunao
kolili na mekanakavao siedeedede gubesina Yeisu iwalo-masalan kolili.
5 Yo ana walo kaiwena siyaliyaya na siwaloyameli yakato maisana mane
siwolena. 6 Mwa Yudasa italam kabo sauga namwanamwana isanai na
wadam mena Yeisu italamwan kolili na sikabikalatan.

Guyau ana kekan kana katububu
(Madiu 26:17-19; Malika 14:12-16)

7 Beledi gaibumo nige ebwelina soina kana kaliyate iyawatagilima
yo bwaine koina lamiyao siunuili mwalelikwa kanna kana nuwatu-
kalatan kaiwena. 8 Kabo Yeisu iwalo Pita te Yoni kolili iba, “Kwalau yo
mwalelikwa soina wakatububun kaiwela na takekan.” 9 Siwalo koina
siba, “Toweya nuwanuwam kakatububun?” 10 Kabo iwalo kolili iba,
“Kwalusae Yelusalema kabo tomo yabo waila patu ikalakalai kani
ilobaimiu. Na tomone kwayamulikusuli yo mekamikava kwalusae
nume mena, 11 yo nume tanuwagana koina kwawalo bwaite besiele.
‘Toyakayakatai iwawalo yakato toisabo biliutusi kutalamwan na meyagu
tobenaliyao mwalelikwa soina kanna kakatububun na kakekan?’ 12 Kani
iyakenayagimiu biliutusi lalakina kewa mena sikatububunanako. Na
bwaine koina mwalelikwa kanna wakatububun kaiwela.” 13 Kabo yoli

---

p 22:1 Sauga beyabeyana koina Yaubada ana anelose, iya boita kana anelose, iyawasa Itipita koina na Itipita kabi bagubagunali iunuyamateli na siya tomo Isileli ali gamwa mena ebaebai kwasineli sisau mwa koina boita kana anelose ilaoma na siya tomo Isileli imwalelikwaili, nige iuunuyamateli. Tabe ali yabubu Itipita koina sitotoyasosi, nige sowana sisanasanai yisti ana sese kaiwena kabo kali kanalene nige kana ebweli ipapagan. Bwaite kaiwena bolime kaigeda kaigeda tomo Yudiya soine kana nuwatu-kalatan sipaipaisowai. Wagitai Buki Tabu beyabeyana esana Siyawatagili peina 12 koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

labuine silau Yelusalema koina silusae, yo tawae besiele Yeisu iwalo-
masalan kolili ginauli meuloili silobaili. Mwa numewa koina mwalelikwa
kanna sikatububun kaiweli.

Guyau ana kekan
(Madiu 26:20-25; Malika 14:17-21; Yoni 13:21-30; 1 Kolinita 11:23-25)

14 Kekan kana sauga koina Yeisu imiyasio teibeline koina me ana
tobenaliyao. 15 Yo iwalo kolili iba, “Nuwanuwagu lalakina tem kekan
bwaite takekan toyawa kabo muli mena yakamkamna. 16 Yawalo yawasosi
kolimiu, kani nige yakekekanyoi kanasiga Yaubada ana kaba loina
ilaoma kabo mwalelikwa soina kana dudulai iyawatagili yawasosi.”
17 Kabo wain mekomwana ikalai yo kaiwena ikawatoki Yaubada koina
kabo iba, “Wakalai bwaite yo kwayauyan kolimiu, 18 kaiwena yawalo
kolimiu, sauga bwaite yo sauga muli mena wain bwaite nige sowasowana
koina yanumayoi kanasiga Yaubada ana kaba loina iyawatagilima.” 19 Yo
pwalawa ikalai yo ikawatoki Yaubada koina. Imwawasi ikivi yo iwolegili
ana tobenaliyao kolili iba, “Bwaitete yogu yaeyawa kaiwemiu. Waginauli
besiele yakato ami kaba nuwatu-kalatagau.” 20 Besiele tabe kekan
mulina mena komwane ikalai yo iwolena kolili iba, “Komwane bwaitete
kamwasa waluwaluna iya kwasinegu kani ididi kaiwemiu.[q] 21 Na kagu
tokalomagigili iyaele mekalakava teibeli mena yo nimana iyaele nimagu
salina mena. 22 Tomo Natuna kani ilau boita mena besiele Yaubada
ana nuwatu, na iyamo kana tokalomagigiline kani katekamkamnana.”
23 Kabo tobenaliyao siyatubu sienelineli-yagili sibomayoi kolili yaiya
tokalomagigiline.

Yaiya esana ilalakisosi Yaubada ana kaba loina koina?

24 Tobenaliyao siyatubu sigamwagamwa-pakiki tem gubesi na yaiya
esana ilalakisosi kolili. 25 Kabo Yeisu iwalo kolili iba, “Siya nige Yudiya ali
kinyao mumugali bwaite besiele. Me ali nuwasaesae siloina kaiwe yakato
tomo meuloili ali walo sibenalagili yo siyakasisiyagili. 26 Na komiu tabu
mumugane wagiginauli besiele. Na yaiya kowa nuwanuwam esam ilalaki
ilonamwayagiwo kuyamala besiele tomulimuliya. Na tem yaiya kowa
nuwanuwam kuyamala tobaguna ilonamwayagiwo kuyamala topaisowa.
27 Yaiya esana ilalakisosi, iya imiyasio teibeli mena o iya topaisowane?
Tomiyasione esana ilalakisosi, wa? Na yau yamiyamiya luwamiu mena na
yaemala topaisowa kaiwemiu. 28 Saugana kamkamna yalobailiko komiu
mekaukavao, 29 yo besiele Tamagu iginauliyako kaiwegu, kabo kaba loina
yabo kani yaeyawa kolimiu, 30 na mesabana esamiyao silalaki yagu kaba
loina koina, bwaine koina kani wakekan yo kwanuma yagu teibeli koina

---

q 22:20 Wagitai Ibeliu Peina 8 yo Peina 10.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo kwamiyasio kaba miya wasawasali kolili na Isileli bodaliyao yoli
tuwelo kwayatalayagili.”

Pita iwawalo yakato Yeisu kani nige iuuvalayan
(Madiu 26:31-35; Malika 14:27-31; Yoni 13:36-38)

31 Yeisu iwaloyoi iba, “Saimon, Saimon, Seitani ilaomako Yaubada
ana talam ikalai na tem inukuimiu besiele topaisowa yabo tano witi
kanna inukui na tem iyakasali mosomosoliyao ikelegabaegili. 32 Na yau
yakawanoiko Yaubada koina kaiwem tem tabu am meli ibebelu. Na sauga
ilalaoma kani kunuwabui koliyau, na kamkavao ukwabi-yakaiweli.”
33 Pita Yeisu kainana iyamaisa iba, “Guyau, yatalamwagau mekaukava
kowa talau nume pan mena yo mekaukava kowa taboita.” 34 Yeisu
iwalo koina iba, “Pita, yawalo yawasosi koliwo, kansiga boniyai muliya
kabo kamkam tauna ivalam kani kuuvalayagau meyaiyona, kani kuba,
‘Tomone bwaite nige yakakatai.’ ”

Mane mekanakava kaleko kana tobwa yo kaleya kelepana waloli

35 Kabo ineli ana tobenaliyao kolili iba, “Sauga beyabeyana koina
yayawasamiu kwayawatagili yo nige ami mane kana tobwa, o tem kami
kaleko kana tobwa o tem kaemiu kana suma kwalolokalaili. Gubesi,
sauganane koina ginauli yabo kwadeva koina?” Kainana siyamaisa
siwaloba, “Nigele”. 36 Mwa iwalo kolili iba, “Na sauga bwaitete tem
ami mane kana tobwa o tem kami kaleko kana tobwa imiyamiya,
kwalokalaili. Na tem nige ami kaleya kelepana ipapagan, kami kwama
tulutulu kaiwena wagimwala-yani na manena wakalai yo kaleya
kelepana yabo wagimwalai wakalai kabo kami koleya besiele kaleya
lalakina kana toyatubu. 37 Kwapaisowai besiele yagu walo na mesabana
Buki Tabu ana walo iyamala yawasosi iba, ‘Tomo kani siwalo yakato
Mesaiya imiyamiya kaleya lalakina kana toyatubu ali boda koina.’ Na
yawalo kolimiu kani tomo sipaisowai koliyau yakato yau kaleya lalakina
kana toyatubu na mesabana ginauli meuloina bwaite sileleyako kaiwegu
Buki Tabu mena kani kikiunamo iyamala walo yawasosi.” 38 Tobenaliyao
siwalo koina siba, “Guyau, ugitai kaleya kelepana labui siyaele kolimai.”
Mwa kainali iyamaisa iba, “Sowasowana.”

Yeisu ikawakawanoi koya Olibe koina
(Madiu 26:36-46; Malika 14:32-42)

39 Yeisu iyawatagili yo ilau koya Olibe koina besiele mumugana. Ana
tobenaliyao siyamuli-kusuli. 40 Yo saugana iyawatagili dedeinane koina
iwalo kolili iba, “Wakawanoi Yaubada koina na tabu kwabebeku woya
koina.” 41 Yo ilogabaegili ilau tupwana kana mwayaga iyai, yo tutulina
italu-sakonayan yo ikawanoi. 42 Iba, “Tamagu, tem am nuwatu besiele,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kamkamna komwana bwaite ukwele-gabaen koliyau, na tabu yau yagu
nuwatu mena, na kowa am nuwatu mena uginauli." 43 Kabo anelose yabo
ilobimaya bulibuli mena iyawatagili koina yo ikabiyakaiwe. 44 Yeisu
yaluyaluwana ipolowesosi, kabo ikawanoi kaikaiwe, na kamweyaina
ididi bwatano mena besiele kwasine ididididi. 45 Yo saugana itolo kawanoi
koina, ipileyoiwa ana tobenaliyao kolili ilobaili nuwanae kaiwena
sikenomate. 46 Kabo iwalo kolili iba, "Tawae kaiwena wakenokeno?
Kwatolo yo wakawakawanoi na tabu kwabebeku woya koina."

Yeisu sikabikalatan
(Madiu 26:47-56; Malika 14:43-50; Yoni 18:3-11)

47 Yeisu iyaelemo iedeedede kabo boda yabo siyawatagilima na
Yudasa Isikaliota iya yoli tuwelo yabo, kamwasane koina ibagunayagili.
Ilaoma Yeisu manna mena yakato Yeisu inisoi, 48 na Yeisu iwalo koina
iba, "Yudasa, nuwanuwam kunisoiyau yakato Tomo Natuna kuwalo-
masalan?" 49 Kabo saugana ana tobenaliyao sigitai tawae kani iyawatagili
siba, "Guyau, gubesi, takaleya ala kaleya kelepana kolili?" 50 Yo tobenali
yabo topwaoli lalakina ana topaisowa tenana ulaulana ikoutusi. 51 Na
Yeisu iba, "Besi." Kabo topaisowane tenana ikabitonan yo iwoisi. 52-53 Na
bodane siya silaoma na Yeisu sikabikalatan kaloli mena topwaoli lalakili
yo Nume Tabu kana pilisiman ali tobagunao yo Yudiya ali tautaubalao.
Kabo Yeisu iwalo kolili iba, "Kaliyate sibaibaiwa mekaukavao komiu
Nume Tabu koina yamiyasio yo yayakayakatai, na nige wakakabi-
kalatagau. Na bwaite sauga gubesi? Kwalaoma me ami kaleya kelepana
yo me ami kule na wakabi-kalatagau yakato yau kaleya lalakina kana
toyatubu? Sauga bwaite koina komiu boniboniyai bodaliyao ami sauga
loina."

Yeisu silawan yatala kaiwena
(Madiu 26:57-58,69-75; Malika 14:53-54,66-72; Yoni 18:12-18,25-27)

54 Kabo sikabikalatan yo silawan siluseyan topwaoli lalakina ana
nume mena. Pita iyamuli-kusulili kana mwayaga iyai. 55 Yo saugana
mayau sipei iwedowedoli numene kana gana kalona mena Pita imiyasio
mekanakavao. 56 Kabo topaisowa gamasine yabo Pita igitai imiyasio
mayaune koina, imankulakulai yo iba, "Tomone bwaine Yeisu ana boda
yabo." 57 Na Pita iuvalayan iwaloba, "Gamasine, tomone bwaimwa nige
yakakatai." 58 Nige sauga imamamalawe na tomo yabo ilaoma Pita igitai
yo iwalo koina iba, "Kowa ali boda yabo." Na Pita iba, "Taubala, yau
nigele." 59 Sauga tupwana imamalawe besiele wan awa mulina mena
tomo yaboyoi ilaoma igitai yo iba, "Walo yawasosi tomone bwaite Yeisu
mekanakava kaiwena iya game Galili tabe." 60 Na Pita iba, "Taubala,
nige yakakatai tawae kuwalowalowen." Pita iyaele iedeedede kabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sauganane koina kamkam tauna ivalam. 61 Yo Yeisu itagelakeile yo Pita
imankulakulai. Kabo Pita Yeisu ana walo nuwana mena isae saugana
Yeisu iba, “Kansiga boniyai muliya kabo kamkam tauna ivalam kani
kuuvalayagau meyaiyona.” 62 Kabo Pita numene kana gana ilogabaen
ikaisulu iyawatagili bakubaku mena yo me ana nuwanae ivalam.

Yeisu siunu-gwalagwalai yo sitalatalawasi-yani
(Madiu 26:59-68; Malika 14:55-65; Yoni 18:19-24)

63 Na tomone siya Yeisu sikabikabi-kalatan na sitalatalawasi-yani yo
siunuunui, 64 yo kaleko sikalai manna sisuma-kausili siunuiyoi kabo siwalo
koina siba, “Tem kowa palopita yabo kuwalo kolimai yaiya iunuiwo.” 65 Yo
walo polopoloweli sibaibaiwa siwalowegili koina yo sikawa-naenae-yani.
66 Yanuwa ilayan kabo Yudiya tautaubalao meuloili bwaimwa topwaoli
lalakili yo loina kana toyakayakataiwo silogogoma. Kabo Yeisu silawan
ali logogone koina. 67 Siwalo koina siba, “Tem kowa Mesaiya ama wasa
kuyeyama kolimai.” Na iwalo kolili iba, “Tem ami wasa yaeyawa, kani
nige yagu walo kwamemeliyan, 68 yo tem yaneliyagimiu kani nige kainagu
kwayayamaisa. 69 Na bwaite sauga yo sauga ilalaoma koina kani Tomo
Natuna imiyasio Yaubada Tokaiwesosi ulaulana mena.” 70 Kabo meuloili
sineliyan siba, “Yakato kowa Yaubada Natuna?” Yo iwalo kolili iba, “Iyaele
bwaimwa komiu kwabomayoi kwawalowenako.” 71 Mwa siba, “Besi, kani
nige tomo taloloyaiyoili na silaoma siedeedede kaiwena. Kawasewane
iwalowenako sopana mena na kita tabenalanako.”

Yeisu itolo Pailato manna mena
(Madiu 27:1-2,11-14; Malika 15:1-5; Yoni 18:28-38)

23 1 Ali logogo imwawasi kabo Yudiya tautaubalao meuloili sitolo
yo Yeisu silawan ali gavana Pailato koina, iya Loma tomona
Sisa ipei Yudiya dedeina meuloina iloiloinayan. 2 Yo siyatubu Yeisu
siyakeyakewai Pailato manna mena siba, “Tomone bwaite kalobai tomo
meuloili iyakatai-yanaeli. Iwalo tabu Sisa ana takesi siyayamaisa. Yo
tabe iwaloyoi yakato iya ibomayoi Mesaiya yo kin yabo.” 3 Mwa Pailato
ineli koina iba, “Gubesi, kowa Yudiya ali kin o nigele?” Yeisu kainana
iyamaisa iba, “O, besiele am walo.” 4 Kabo Pailato itagelakeile topwaoli
lalakili yo bodane igitaili yo iwalo kolili iba, “Nige loina yabo ililikwai
na tem yakawa-naenae-yani.” 5 Na sisamasamalulu siba, “Tomo meuloili
Yudiya dedeina mena iula-munamunaili ana yakayakatai koina. Iyatubu
Galili dedeina mena kabo muli mena ilaoma bwaite koina.”

Yeisu itolo Elodi manna mena

6 Ali edeedede Pailato ibenalagili mwa ineli kolili iba, “Nuwana tomone
bwaite Galili tomona?” Kabo kainana siyamaisa siba, “O, besiele.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Saugana Pailato ikatai yakato Yeisu ilaomaya Galili bwaimwa Elodi ana
kaba loina mena kabo iyawasa ilau Elodi koina. Na sauganane Elodi iya
iyaele Yelusalema koina. 8 Na Elodi Yeisu igitai kabo iyaliyaya lalakina,
kaiwena wasana ibenalanako yo sauga imamalawe nuwanuwana tem
igitai. Na nuwanuwana ginauli kaba nuwapwanopwano tupwaliyao
Yeisu ipaisowaili na igitaili. 9 Kabo neli sibaibaiwa ineliyagili Yeisu
koina na nige kainana iyayamaisa. 10 Topwaoli lalakili yo loina kana
toyakayakataiwo sitotolo salina mena kabo siyakewa-tupatupai. 11 Elodi
mekanakavao tokaleyayao Yeisu sitalawasiyan yo simalumaluwan. Kabo
kaleko mamalawena kana saba namwanamwasosina sikalai siyalikwa,
kabo siyawasa-yapileyoi ilau Pailato koina. 12 Na kaliyatenane koina Elodi
mekanakava Pailato sikelabilabin toyawa yo sikawa elieliyam tabe, na
beyabeyana mekanakava siekalokalo-magigi-lagili.

Pailato Yeisu italamwan iboita
(Madiu 27:15-26; Malika 15:6-15; Yoni 18:39–19:16)

13 Pailato topwaoli lalakili, toloinao yo tomo meuloili iyoga-
gogonagilima, 14 mwa iwalo kolili iba, “Tomone bwaite wakalaiyama
koliyau yo kwawalo yakato tomo meuloili iyakatai-yanaeli. Na manimiu
mena yaneli namwanamwaiyako na yalobai nige loina yabo ililikwai
yakato yakawa-naenae-yani. 15 Elodi tabe iya besiele nige yakewane yaina
yabo ilolobai, kabo bwaite iya kaiwena mwa iyawasa-yapileyoiyama
kolila. Ee na wagitai, nige ginauli yabo igiginauli-yanae na yakato
kaiwena iboita. 16 Koinaele kani yawalo tokaleyayao sikabi-kalatan siunui
balae mena, kabo silivasi ilau.” 17 Na Pailato mumugana bwaite besiele,
bolime kaigeda kaigeda, mwalelikwa soina kana sauga koina, tolusae
deli yabo iya tem Yudiya sigitesipwai sikawanoiyan, Pailato kani ilivasi
yo iyawatagili deli mena. 18 Na boda lalakina meuloili siyoga kainali
lalakina mena siba, “Tomo bwaimwana kuunuyamate na Balabasi
kulivasi kaiwemai.” 19 Na sauganane koina tomo yabo imiyamiya deli
mena esana Balabasi, iya sipei-gabaen kaiwena tauna kona tomo yabo
iunuyamate yo iya kaleya lalakina kana toyatubu Yelusalema taon koina.
20 Pailato nuwanuwana Yeisu ilivasi kabo iedeedede yoi bodane kolili.
21 Na siyogayoga siba, “Kuyakelose. Kuyakelose.” 22 Kabo iwaloyoi kolili
iba, “Tawae kaiwena? Tomone tawae ana nae? Nige yaina yabo yalolobai
na tem iboita, nuwanuwagu tem yasapi mowoi na yalivasi ilau.” 23 Na
sisikote kaikaiwe yo siyogayoga kainali lalakina mena siba, “Kuyakelose.
Kuyakelose.” Kabo bodane ali yoga-samasamalulu kaiwena mwa Pailato
nuwana sikoi. 24-25 Kabo iwalo ana tokaleyayao kolili Yeisu siyakelose
besiele bodane ali nuwatu. Na iya Balabasi sikawanoiyan, bwaimwa iya
tounuyamate tauna kona sipei-gabaen deli mena kaiwena iya kaleya
lalakina kana toyatubu, ilivasi-gabaen yo ilau.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu silawan Goligota na siyakelose
(Madiu 27:32-44; Malika 15:21-32; Yoni 19:17-27)

26 Tokaleyayao Yeisu sikabikalatan siyogan silawan sabi yakelosena
kaiwena. Kabo tomo yabo silobai game Sailini esana Saimoni ilaomaya
gana muli mena ilulusae Yelusalema kaiwena kabo sikabikalatan yo
siyadidiga mwa Yeisu kana kelose siwolena Saimoni ikewai leyaleyana
mena Yeisu siyabaguna Saimoni mulina mena silau. 27 Tomo boda lalakina
Yeisu siyamuli kusuli, luwali mena sinesineo tupwaliyao siya sivalavalam
koyasili Yeisu kaiwena. 28 Yeisu itagelakeikeile yo iwalo kolili iba,
"Yelusalema sinesineoliyao, tabu kaiwegu kwavavalam na kwabomayoi
kaiwemiu yo natumiyao kaiweli kwavalam. 29 Kaiwena sauga ilalaoma
kani nae lalakina iyawatagili yo tomo kani siwaloba, 'Sinesineo
siya miyamiya yaili siya sinamwanamwa, kaiwena nige natuliyao
sikakabili yo nige siyayasuyasusu.' 30 Mwa sauganane koina kani tomo
kamkamna lalakina polowena silotonan kabo siwalo koya kolili siwaloba,
'Wagunaima pwatamai mena yo wakopwaikimai mwayamwayau kaboita.'
31 Mayau kilaina tagabu kalapulupululuna nige ikakaiwe na tem mayau
leleyanna tagabu kani kalapulupululuna ikaiwesosi. Walo yawasosi
yau kani yasilae na komiu naga kwasilae yawasosi kaiwena yau besiele
mayau kilakilaina na komiu besiele mayau leleyanna."
32 Tomo labui tabe siya nae kana toginauli, tokaleyayao siyoganli
yo mekalikava Yeisu na siyakeloseli. 33 Saugana silau siyawatagili
yanuwa esana siba Kulukulu Yanuwana, kabo Yeisu siyakelose koina,
mekanakavao toloinalikwa yoli labuine, yabo kana kelose siyatolo dedei
ulaulana mena yo yabo dedei gegebana mena. 34 Yeisu iba, "Tamagu, ali
pwanoli kunuwatu-pwaikili kaiwena tawae sipaipaisowai koliyau nige
sikakatai." Na tokaleyayaone Yeisu kana kwama sikalai yo venu yabo
sivenuwan na tem analiyao sibaguna kwamane sikalaili. 35 Tomo meuloili
sitolo Yeisu simankulakulai kabo Yudiya ali toloinao sitalatalawasi-yani
yo siwalo-lamwalamwai siba, "Tomo uloili ileboili, na tem iya Mesaiya,
Yaubada ana gitesipwa tomona, sowasowana ibomayoi ileboi."
36 Tokaleyayao tabe Yeisu sitalawasi-yani. Silau koina yo oine
malumaluluna siwolena yakato inuma, 37 mwa siwalo koina siwaloba,
"Tem kowa Yudiya ali kin kubomayoi kuleboiwo." 38 Lelelele yabo silele
kabo situtu-yapatu kana kelose koina kulukuluna pwatana mena iba,
'Bwaite iya Yudiya ali kin.' 39 Toloinalikwa yoli labuiwa sitaketake kali
kelose mena, yabo Yeisu ikawa-naenae-yani yo iwaloba, "Tem kowa
Mesaiya ee kubomayoi kuleboiwo, na tabe kai kuleboimai." 40 Na yabo
ibenabenali mwa kanakavawa iyokoiyan iwaloba, "Nuwana nige Yaubada
kumamatausan, wa? Na kubenali, yola yaiyonane kala loina kaigedana.
41 Kowa yo yau kala maisa idudulaisosi kaiwena kamwasa naenaena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tapaisowai mwa maisana bwaite, na tomone bwaite iya nige ginauli yabo
ipapaisowa-yanae." 42 Kabo tomone iwaloyoi Yeisu koina iba, "Yeisu,
saugana tem am kaba loina koina kuyamala kin kunuwatu-kalatagau."
43 Yeisu kainana iyamaisa iba, "Yawalo yawasosi koliwo, kaliyate kabona
kowa yo yau kani tamiyamiya Paladaisi."

Yeisu ana boita
(Madiu 27:45-56; Malika 15:33-41; Yoni 19:28-30)

44 Kala pwasinasina mena kabo dabwelo mayalena imwawasi yo
yanuwa meuloina iboniboniyai kanasiga tili koloki lolau mena. 45 Kaleko
tabatabana bwaimwa siyatake Nume Tabu kalona mena itaigali isae
yo ilobi dedei labui. 46 Kabo Yeisu iyoga kainana lalakina mena iba,
"Tamagu, yaluyaluwagu yapei nimam kalona mena." Saugana iwalo
besiele mwa yawasina imwawasi. 47 Tokaleyayao ali tobaguna igitai tawae
iyawatagili, kabo Yaubada itobalan yo iba, "Walo yawasosi tomone bwaite
iya todudulai yawasosi." 48 Tomo meuloili siya simiyagogo yo simanman-
kulakulai saugana sigitai tawae iyawatagiline nuwali sinae kabo
gamwagamwalili situtututu yo sipileyoi silau ali nume mena. 49 Na Yeisu
ana eliyamwao yo sinesineo siya beyabeyana simuliya mekanakavao
silaoma Galili sitolo-suwala manli ilau ginauli meuloina sigitagitai.

Yeisu sipei salai mena
(Madiu 27:57-61; Malika 15:42-47; Yoni 19:38-42)

50-51 Tomo yabo esana Yosepa ilaoma Yudiya dedeina yabo esana
Alimadiya mumugana inamwanamwa yo idudulai. Iya isanasanai Yaubada
ana kaba loina kaiwena na iya Yudiya ali toloinao kalikava yabo, na iya
nige besiele kanakavao ali nuwatu yo ali paisowa koina. 52 Ilau Pailato
koina Yeisu yona ikawanoiyan yakato ikalai, mwa Pailato italam. 53 Kabo
ilau ikelegabaen kelose koina kaleko namwanamwana koina isuma yo ilau
ipei salai bwaimwa ikeli-nonowaiyako veku koina, salaine nige toboita
yabo sipepei koina. 54 Kaliyate kabona sabati kana kaliyate katububu na
sauga kubwakubwana Yudiya ali sabati kana sauga iyatubu. 55 Sinesineone
siya beyabeyana mekalikava Yeisu silaoma Galili Yosepa siyamuli-kusuli
kabo silau salai sigitai Yeisu yona gubesi ana peipeina. 56 Imwawasi
sipileyoi silau ali nume mena kabo kwapi kaba sausauli yo olo bwalaina
namwanamwasosili sikatububunagili Yeisu yona kaiwena. Na Yudiya ali
sabati kana kaliyate ilaoma-oliko kabo sikaiyawasi besiele loina ana walo.

Yeisu itoloyoi boita mena
(Madiu 28:1-10; Malika 16:1-8; Yoni 20:1-10)

24 1 Wiki kana kaliyate bagubagunana koina malala kikiuna,
sinesineone olo bwalaina namwanamwana sikatububunanako

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikalai yo silau salai mena. [2] Sigitai veku salai gamwana kana
kokaukausiwa siyatapipili-suwalanako. [3] Kabo silau silusae salai
kalona mena na iyamo nige Guyau Yeisu yona sigigitai. [4] Siya siyaele
sinuwanuwatu Yeisu yona kaiwena, kabo sauganane koina tomo labui
kali kaleko pigapigabuli sitotolo salili mena. [5] Sinesineone simatausi
lalakina mwa sipwalou manli ilobi bwatano mena. Na tomo labuiwa
siwalolau kolili siba, “Tawae kaiwena iya meyawasina kwaloyaloyai
toboita ali kaba miya koina? [6] Nige imiyamiya bwaite koina, itoloyoiko.
Ana walo kwanuwatu-kalatan bwaite iwalowenako kolimiu saugana
mekamikava kwamiyamiya dedei Galili koina, [7] iwaloba, ‘Tomo Natuna
kani sitalamwan tomo naenaeli nimali mena na siyakelose, kabo muli
mena kaliyate yaiyonana koina kani itoloyoi boita mena.’ ” [8] Mwa
sinesineowa kabo ana walowa nuwali mena isae.
[9] Saugana sipileyoima salai mena ginauli meuloina wasana siyawasayan
apositoloyao yoli ileben kolili, kalikavao mekalikavao tomuliyayao
meuloili tabe. [10] Sinesineowa wasa bwaite siyawasayan kolili siya
Meli Magidala yo Yowana yo Meli iya Yemesa sinana, mekalikavao
sinesineo tupwaliyao tabe. [11] Na apositoloyao nige sinesineone ali
walo simemeliyan, kaiwena ali nuwatune yakato ali edeedede besiele
walo bwagabwaga. [12] Na Pita itolo yo isagena ilau salai mena. Ipwalou
mwa kaleko bwagabwagamo igitai mwa ipileyoi ana nume mena yo
inuwanuwatu ginauli bwaite ana yawatagili kaiweli.

Emiusa kana kamwasa mena Yeisu iyawatagili tomuliyayao yoli labui kolili
(Malika 16:12-13)

[13] Kaliyate kaigedanane koina tomuliya yoli labui silalau dedei
esana Emiusa kaiwena, Emiusa yo Yelusalema kali sowasowaga kana
mamalawe besiele ileben kilomita. [14] Yoli labui silolo-edeedede ginauli
meuloina iyawatagiliko kaiwena. [15] Siya siyaele silolo-edeedede yo
sinelineli ginauline kaiwena, kabo Yeisu iyawatagili kolili yo mekalikava
silotoyawa. [16] Sigitai mowoi na nige sikikilala yo nige sikakatai yaiya
iya. [17] Mwa kabo ineli kolili iba, “Saugana kwalaulau tawae edeededena
kwalolo-edeededene?” Mwa sitalu-tolo kali koleya besiele nuwali sinae.
[18] Yabo esana Kaliyopasa iwalo Yeisu koina iba, “Tolokeikeile sibaibaiwa
siyaele Yelusalema, na nuwana kowa kuboma nige ukwakatai tawae
iyawatagili saugane bwaite kolili.” [19] Kabo ineli kolili iba, “Ginauli esana
walona?” Kainana siyamaisa siba, “Ginauli bwaite iyawatagili Yeisu
game Nasaleta koina. Game bwaite iya palopita yabo, ana edeedede yo
ana paisowa kaikaiwena Yaubada manna mena yo tomo meuloili manli
mena. [20] Topwaoli lalakili mekalikavao ama toloinao sipei gavana nimana
mena, kabo italamwan siyakelose na iboita. [21] Na kai ama nuwatu yakato
Yaubada tomone bwaite igitesipwai na kai tomo Isileli ilivasimai Loma ali

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

loina koina. Na ginauline siyawatagiliko kaliyate yaiyona simwawasiko.
22 Na kai sinesineo tupwaliyao katemai siyapitali kaiwena kabona malala
kikiuna silau salai mena, 23 na nige yona silolobai. Saugana sipileyoima,
kabo siwaloma kolimai yakato aneloseyao sigitaili na siwalo kolili siba,
'Yeisu itoloyoiko.' 24 Kamakavao tupwaliyao silau salai mena yo besiele
sinesineo ali walo siya tabe besiele silobai, Yeisu yona nige sigigitai."
25 Kabo Yeisu iwaloyoi tabe kolili iba, "Kwayauyaulesosi, yo ami meli
ikikiu kaiwena palopitao ali walo Mesaiya kaiwena nige kwamemeliyan.
26 Beyabeyana siwaloko yakato Mesaiya kani kamkamna ilobai kabo muli
mena ilusae ana wasawasa koina." 27 Kabo Yeisu Buki Tabu ana walo
iya kaiwena ikabi-yamayale kolili, iyatubuya Mosese ana buki kolili yo
palopitao meuloili ali lelelele.

28 Kikiunamo siyawatagili yanuwane silalau kaiwena, kabo Yeisu
iginauli besiele bwaite nuwanuwana yakato ilogabaegili ilauyoi.
29 Na sikawanoi samasamalulu koina siwaloba, "Mekamakava kowa
tamiyamiya, kaiwena kikiunamo iboniyai yo yanuwa iboniboniyai." Kabo
ilau ilusae nume mena yo mekalikava simiyamiya. 30 Kekan kana sauga
kabo ilau mekalikava simiyasio kaba miya koina. Mwa beledi ikalai yo
ikawatoki Yaubada koina kabo itabekivikivi yo iyauyan kolili. 31 Iginauli
besiele bwaite kabo sikilala yo sikatai yaiya iya, na ikwalalele manli
mena. 32 Yoli labui sienelineli-yagili siba, "Saugana talaulau kamwasa
mena yo iedeedede kolila Buki Tabu ana walo-masala, walo yawasosi
katela iwedowedoli, awa?"

33 Na sauganane yoli labuine sitolo yo sipileyoi silau Yelusalema, mwa
apositoloyao yoli ileben silobaili mekalikavao tupwaliyao simiyagogo.
34 Kabo apositoloyao siwalolau yoli labuine kolili siba, "Walo yawasosi,
Guyau itoloyoiko mwa iyawatagili Saimon koina." 35 Kabo siya yoli
labuine ali wasa siwolegili tawae iyawatagili kolili kamwasa mena. Mwa
siwaloba, "Saugana beledi ikalai yo itabekivikivi, kabo koina kakilala iya
Yeisu."

Yeisu iyawatagili tobenaliyao kolili

(Madiu 28:16-20; Malika 16:14-18; Yoni 20:19-23; Apositolo 1:6-8)

36 Tobenaliyao siyaele siedeedede kalikavao kolili ginauline bwaite
kaiwena, kabo Yeisu iyawatagili yoi luwaluwalili mena yo iwalo
kolili iba, "Me ami nuwadaumwali." 37 Kateli sipitali yo simatausi, ali
nuwatu yakato kalukaluwa sigitai. 38 Mwa iwalo kolili iba, "Gubesi
mwa kwanuwa-pwanopwano yo kwanuwa-labulabui? 39 Nimagu yo
kaegu wagitaili. Bwaite yau. Yogu wakabitonan yo wakatai, kalukaluwa
nige bulumana yo tuwatuwana ipapagan besiele wagigitaine koliyau."
40 Saugana iwalo besiele bwaite kabo nimana yo kaena iyakenayagili.
41 Siya siyaliyaya lalakina yo kateli sipitali na nige naga simemeli mwa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ineliyagili iba, “Tabu kan yabo imiyamiya na yakan?” 42 Kabo iye
gabugabuna maimaisana siwolena, 43 mwa ikalai yo ikan manli mena
na mesabana sikatai iya nige kalukaluwa besi. 44 Kabo iwalo kolili iba,
“Tauna kona komiu te yau tamiyamiya na yawaloko kolimiu bwaite
besiele, ginauli meuloina sileleyako kaiwegu Mosese ana loina koina,
palopitao ali lelelele koina yo tabe Same koina siyamala yawasosi.”
45 Mwa ali nuwatu ikabi-yamayale na mesabana Buki Tabu ana walo
kana dudulai sikatai. 46 Iwalolau kolili iba, “Buki Tabu iwalo bwaite
besiele, Mesaiya kani kamkamna ilobai yo iboita na kaliyate yaiyonana
koina itoloyoi boita mena. 47 Kabo iya esana koina kani siguguguguye
na tomo sinuwabui na mesabana Yaubada ali pwanoli inuwatu-pwaikili.
Kani siyatubu Yelusalema koina kabo muli mena siyadebalala dedei
meuloili kolili. 48 Na komiu kani kwaemala toyawasa ginauli meuloili
bwaite kaiweli. 49 Tawae Tamagu iwaloyameliyako kaiwemiu yau kani
yayawasayama kolimiu. Na kwamiyamiya naga Yelusalema kanasiga
kaiwe ilobima Yaubada koina wakalapowon.”

Yeisu isasae bulibuli mena
(Malika 16:19-20; Apositolo 1:9-11)

50 Yeisu tobenaliyao ibagunayagili yo iyoganli Yelusalema silogabaen
silau Bedani dedeina mena, kabo nimana ikeleisinagili yo iwalo-
muloloili. 51 Iya iyaele iwalowalo-muloloili, na kabo ilogabaegili yo
Yaubada ikalai isasae bulibuli mena. 52 Siya sipwalou yo sitapwalolo
koina, imwawasi kabo me ali yaliyaya lalakina sipileyoi Yelusalema.
53 Kabo sauga meuloina silaulau Nume Tabu koina Yaubada sitobatobalan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu wasana namwanamwana

Yoni

ana lelelele

Walo bagubagunana

Buki bwaite kana tolelelele iya Yoni, Sebedi natuna, iya apositoloyao yoli tuwelo kalikava yabo. Nige sauga yabo iboma esana ilelele bukine bwaite koina, na ibomayoi walona bwaite iba, “Tobenaline bwaite iya Yeisu imulolo lalakina koina”. (13:23, 19:26, 20:2 yo 21:7)

Peina 20 tomna 31 koina Yoni bukine bwaite ana lelena yaina iwalo-masalani iwaloba, “Na walo bwaite yaleleli na mesabana kwameli yakato Yeisu iya Mesaiya, Yaubada Natuna, na ami meline koina kani yawasi yawasosi esana mena kwalobai.” Buki bwaite koina walo kobwaibwaili nige ibabaibaiwa talolobaili. Iya walo bwaite kaba yatubu koina Yeisu iyaele imiyamiya yo iyamala tomo (1:1 yo 1:14), iya sipi natuna bwaite Yaubada iyawasayama (1:29), iya beledi meyawasina (6:35), iya waila (4:13-14 yo 7:37-38), iya yanuwa yaulina kana mayale (8:12 yo 9:5), iya sipi kali gamwa (10:7 yo 10:9), iya sipi togitekalatan namwanamwana (10:11 yo 10:14), iya toloyoi yo yawasi (11:25), iya kamwasa, walo yawasosi yo yawasi (14:6) yo iya mayau uweuwe yaina (15:1 yo 15:5).

Yeisu Keliso iya Walo meyawasina

1 [1]Sauga ana kaba yatubu koina Walone iyaele imiyamiya. Yo walone iya Yaubada mekanakava, na iya Yaubadanane. [2]Sauganane koina walone imiyamiya Yaubada mekanakava. [3]Na iya koina Yaubada ginauli meuloili iyamayaleliko. Na tem iya nigele, Yaubada kani nige ginauli yabo iyayamayale. [4]Iya koina yawasi, na yawasine iya tomo ali mayale. [5]Yo boniboniyaine koina mayalene ilala, na boniboniyaine mayalene nige ikakatai. [6]Mwa Yaubada ana tosagenawasa iyawasayama yanuwa yaulina mena esana Yoni. [7]Iya ilaoma towalo-masala mayalene kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ilaoma na mesabana iwalo-masala na tomo meuloili simeli. 8 Yoni
iya nige mayalene, na iya mayale kana towalo-masala. 9 Na mayalene
ilalaomane, iya mayale yawasosi kani tomo iwolegili. 10 Kabo ilaoma yo
imiyamiya yanuwa yaulina mena. Bwagana iya koina Yaubada yanuwa
yaulina iyamayale, na iyamo tomo yanuwa yaulina nige sikakatai iya
yaiya. 11 Ilaoma yo imiyamiya iboma ana yanuwa mena na iyamo ana
yanuwa tomoliyao nige siyayaliyaya koina. 12 Na siya analiyao siyaliyaya
koina yo ali meli sipei koina, italamwagili siyamala Yaubada natunao.
13 Siyamala Yaubada natunao nige yanuwa yaulina ana kabi mumugana
koina o nuwana tomo ali nuwatu mena na Yaubada kabi waluwaluna
koina iwolegili.

Walo iyamala tomo

14 Walone iyamala tomo, kabo imiyamiya mekamakava sauga
kubwakubwanamo, iya ikalapowon katekamkamna yo walo yawasosi.
Kagitai ana wasawasa besiele Yaubada natuna kaigeda-sosisosimo ana
wasawasa, iya ilaomaya tamana koina. 15 Yoni Toyababitaiso wasane
namwanamwanane iyawasa iyogayoga iwaloba, “Iya bwaite tomonane
baguna kaiwena yawalo-masala, saugana yawaloba, ‘Iya ilalaoma muligu
mena iya ilalakisosi kabo yau, kaiwena iya baguna imiyamiya kabo
muli mena yau yayawatagilima.’ ” Bwaine Yoni Toyababitaiso ana walo
Yeisu kaiwena. 16 Iya katekamkamna ikalapowon mwa kaiwena sauga
ibaibaiwa kai meuloimai tomeli ana mulolo iloyapowonmai. 17 Yaubada
Yudiya kali loinaone iwolegili Mosese koina yo tomo iyakenayagili, na
katekamkamna yo walo yawasosi siyawatagilimaya Yeisu Keliso koina.
18 Nige tomo yabo Yaubada igigitai bwaimwanamo Natuna iboma igitai.
Iya besiele Yaubada, yo iya me tamana simiya toyawa, iya koina Yeisu
Yaubada kana koleya iyakenayan tomo kolimai.

Yoni Toyababitaiso ibomayoi kaiwena iwalo-masala
(Madiu 3:1-12; Malika 1:1-8; Luka 3:1-18)

19 Yudiya ali tobagunao Yelusalema koina tomo tupwaliyao siyawasali
silau Yoni koina. Na tomone tolaune kaloli mena siya topwaoli yo
tupwaliyao siya Libai ana susuwo yo tabe tupwaliyaoyoi Palisi. Tolaune
sineli Yoni koina siba, “Yaiya kowa?” 20 Yoni nige imwamwanou na
kainali iyamaisa walo dudulai mena iwaloba, “Yau nige Mesaiya.”[a]
21 Kabo sineliyoi siba, “Na kabo kowa yaiya? Kowa Ilaitiya o nigele?” Yoni
iba, “Yau nige Ilaitiya.” Tabe sineliyoi siba, “Nuwana kowa palopitawa
lalakinawa ilalaoma o nigele?” Kainali iyamaisa iba, “Nigele.” 22 Kabo

---

a 1:20 Kaina Ibeliu koina siba Mesaiya, na kaina Giliki koina siba Keliso, labuine kali katai Yaubada ana tomo gitegite-sipwaina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siba, “Kabo kowa yaiya? Tawae kuwalowen kaiwem? Kuwalo dudulai
kolimai na mesabana kalau kama toyawasaone ali wasa kaolegili.”
23 Yoni kainali iyamaisa besiele palopita Aiseya ana walo-masala iba,
“Yau bwaite tomonaele yayogayoga ule bwagabwaga mena yawaloba,
‘Guyau ana kamwasa kwayadudulai.’ ” 24 Bodane Yudiya tobagunao
siyawasali Yoni koina luwali mena Palisi tupwaliyao, 25 sineliyani Yoni
siba, “Na tawae kaiwena babitaiso uginauli tem kowa nige Mesaiya o
Ilaitiya o palopita yabo lalakina?” 26 Yoni kainali iyamaisa iba, “Yau waila
koina yayababitaiso na iya luwamiu mena itotolo nige wakakatai. 27 Iya
ilalaoma muligu mena ilalakisosi, nige yagu namwanamwa ipapagan na
tem yapwalou yo kaena kana suma kana maina yalivasili.” 28 Ginauline
meuloina bwaite siyawatagili yanuwa Bedani dedei teya kaluwabu mena
bwaine Yolidan wailana koina Yoni tomo iyababitaisoli.[b]

Yaubada ana lami

29 Yanuwa ilayan kabo Yoni manna ilau Yeisu igitai ilalaoma koina
kabo iba, “Wagitai, bwaine iya laminane Yaubada iyawasayama na tomo
yanuwa yaulina mena ali pwanoli ikele-gabaegili. 30 Iya bwaine kaiwena
baguna yawalowalo, ‘Tomone iya ilalaoma muligu mena ilalakisosi
kabo yau, kaiwena iya itubu baguna kabo muli mena yayawatagilima.’
31 Sauganane koina nige yakakatai yaiya kaiwena yaedeedede na iyamo
yalaoma tomo yayababitaisoli waila mena, yaina mesabana tomonane
yayakenayan tomo Isileli kolili.” 32-33 Yo Yoni iwalo-masala yoi iba,
“Baguna nige yakakatai yaiya ilalaoma, na iya iyawasayau na tomo
yayababitaisoli waila mena iwalo koliyau iba, ‘Tomone iya naga kani
ugitai Yaluyaluwa Tabuna ilobima imiyamiya koina, iya kani tomo
iyababitaisoli Yaluyaluwa Tabuna koina.’ Bwaine Yaubada ana walo
koliyau. Kabo muli mena yagitai Yaluyaluwa Tabuna ilobima bulibuli
mena besiele bunetutu itowa koina.” 34 Yabomayoi manigu mena yagitai
mwa bwaite kaiwena yawaloba, “Tomone bwaite iya Yaubada Natuna.”

Yeisu ana tobenaliyao bagubagunali ilobaili

35 Yanuwa ilayanyoi Yoni yo me ana tobenaliyao labui sitotolo
dedeinane koina, 36 yo saugana Yoni Yeisu igitai ilaulau mwa iwaloba,
“Wagitai. Iya bwaite laminaele Yaubada iyawasayama.” 37 Saugana
tobenali labuine Yoni ana walo sibenalan kabo Yeisu mulina
mena silau. 38 Yeisu itagelakeile igitaili mwa ineli kolili iwaloba,
“Tawae nuwanuwamiu?” Kainana siyamaisa siba, “Labai, toweya
koina kumiyamiya?” (Walone bwaite kaina Ibeliu Labai kana katai

---

b 1:28 Bedani yanuwa labui, yabo teya yalasi mena bwaine Meli yo Mata ali dedei, yo yabo teya kaluwabu mena iya waila Yolidan koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

toyakayakatai.) 39 Yeisu kainali iyamaisa iwaloba, “Kwalaoma na wagitai.”
Kabo Yeisu mekalikava silau yo sigitai ana kaba miya, mwa kaliyatenane
koina simiyamiya mekalikava. Bwaite saugane besiele powa koloki lolau.
40 Na siya yoli labuine kabona sitotolo Yoni mekalikava kainana sibenalan
kabo Yeisu mulina mena silau yabo iya Anidulu yo yabo ana eliyam.
Na Anidulu iya Saimon Pita kanakava, 41 mwa Anidulu ana paisowa
bagubagunana bwaimwa ilau kanakava Saimon iloyai yo ana wasa
iwolena iwaloba, “Mesaiya kalobai, bwaimwa Keliso.” 42 Kabo Anidulu
Saimoni iyogan ilawan Yeisu koina. Yeisu manna ilau Saimoni koina
yo igitai kabo iwaloba, “Kowa Saimoni, Yoni natuna, na esam yaeyawa
Sipasa.” (Na esa Sipasa kana bui kaina Giliki koina Pita, bwaimwa kana
katai veku.)

Pilipi Yeisu wasana iwalowen Nataniela koina

43 Yanuwa ilayanyoi Yeisu inuwanuwatu tem ilau Galili. Pilipi ilobai
kabo iedeedede koina iba, “Kulaoma kumuliya koliyau.” 44 Pilipi
ana yanuwa Betesaida bwaimwa yanuwane Anidulu te Pita tabe ali
yanuwa. 45 Pilipi Nataniela ilobai yo iedeedede koina iwaloba, “Tomo
yabo esana Yeisu kalobai. Ilaomaya Nasaleta yo tamana esana Yosepa.
Iya kaiwena Mosese ilele loina bukina mena yo tabe palopitao silele.”
46 Mwa Nataniela ineli iba, “Tawae namwanamwana yabo kani ilaoma
Nasaleta koina? Nuwana nigele.” Kabo Pilipi iba, “Talau na ugitai.”
47 Saugana igitai Nataniela ilalaoma koina kabo Yeisu iba, “Bwaite tomone
iya Isileli yawasosi, nige sowasowana mwakota yabo talobai koina.”
48 Kabo Nataniela Yeisu ineliyan iba, “Gubesi na ukwataiyau?” Yeisu iba,
“Yagitaiwo damaya yaulina mena kumiyamiya, muli mena kabo Pilipi
iyoganwo.” 49 Kabo Nataniela katena ipitali mwa iwalo Yeisu koina iba,
“Toyakayakatai, kowa Yaubada Natuna yo kowa Isileli ali kin.” 50 Yeisu
iwaloba, “Kumeli kaiwena yawalo koliwo, ‘yagitaiwo damaya yaulina
mena.’ Bwaite nige ginauli lalakina, na naga kani ginauli lalakili ugitaili
muli mena. 51 Yawalo yawasosi koliwo, naga kani ugitai bulibuli kana
gamwa isoke yo Yaubada ana aneloseyao ugitaili sisaesae yo silobilobima
Tomo Natuna koina.”

Yeisu waila ibui iyamala oine yanuwa Kena koina

2 1 Yo kaliyate labui simwawasi kabo kasole kekanna siginauli yanuwa
Kena koina bwaimwa dedei Galili. Na kekanne kalona mena Yeisu
sinana imiyamiya. 2 Yo Yeisu me ana tobenaliyao tabe siyoganli kekanne
koina yo boda tupwaliyao mekalikavao silusae yo sikekan. 3 Sauganane
ali kekan kalona mena yo kali oine siyemwawasili, mwa Yeisu sinana
iwalo koina iba, “Natugu, oine meuloina simwawasi.” 4 Yeisu sinana
kainana iyamaisa iba, “Tawae kaiwena kuwalowalo koliyau besiele? Yagu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sauga naga ilalaoma.” 5 Kabo Yeisu sinana iwalo topaisowao kolili iba,
“Tem tawae iwalowen waginauli besiele ana walo.”
6 Yudiya mumugali muli mena kabo sikekan kani nimali yo kekan
gogoliyao sideuli-baguna-yagili ali tapwalolo kana loina besiele. Mwa
bwaite kaiwena waila kaba suwe kauli sikisi veku koina siginaulili
simiyamiya, kaigeda kaigeda sowasowana waila kana lalaki andeledi
lita.[c] 7 Kabo Yeisu iwalo topaisowao kolili iba, “Waila kwalegulima
na kaba suwe kauline kwayapowonli.” Mwa waila silegulima yo kaba
suwe kauliwa siyapowonli. 8 Kabo Yeisu topaisowaone kolili iwaloba,
“Wailane tupwana kaba suwe kauline koina kwalegu na kwalawan
kekan tanuwagana kwaolena.” Mwa siginauli tawae ana walo besiele,
9 kabo kekan tanuwaganane wailane ikalai inuma-tonan, katena ipitali
kaiwena bwaite oine namwanamwasosina. Na wailane Yeisu ibuiyako
iyamala oine. Na kekan tanuwaganane nige ikakatai oinene toweya
ilaomaya, na topaisowao siya sikatai. Kabo kekan tanuwaganane
kasole tauna iyoganama koina, 10 me ana yaliyaya itobalan iwalo
koina iba, “Tomo tupwali mumugali besiele yakato oine kana lotonan
namwanamwana sipei-bagunayan kekan mena yo saugana tomo
sinuma-towa yo kali lotonan sowasowali kabo oine bwagabwaga sipei.
Na komiu bwaine kamwasane naenaenane nige wagiginauli besiele.
Kaiwena oine namwanamwana kwapei-baguna-yani yo saugana tomo
sinuma-towa yo kali lotonan sowasowali kabo muli mena oine bwaite
namwanamwasosina kwapeiyama.” 11 Ginauli kaba nuwapwanopwanone
bwaite Yeisu iginauli yanuwa Kena koina Galili dedeina mena bwaimwa
ana paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano bagubagunana. Paisowane
koina ana wasawasa iyakenayagili tobenaliyao kolili kabo ali meli sipei
koina.

Yeisu togimwala itao-yawatagilagili Nume Tabu kalona mena
(Madiu 21:12-13; Malika 11:15-17; Luka 19:45-46)

12 Kasole kekanna mulina mena Yeisu mesinana yo kanakavao yo ana
tobenaliyao silobi Kapeneomi, bwaine koina kaliyate isa simiyamiya.
13 Yudiya ali mwalelikwa soina kana sauga ikelakubwamako mwa Yeisu
isae Yelusalema.[d] 14 Na Yelusalema koina Yeisu ilusae Nume Tabu mena,
tomo tupwaliyao ilobaili bulumakau, sipi, yo bunetutu sigimwagimwala-
yagili, yo tupwaliyao simiyamiya teibeli mena mane siyakuyakunelae.[e]

---

c 2:6 Tawaloba besiele andeledi lita o nuwana tuwenti paibi galen dalam kaigeda.
d 2:13 Yudiya ali mwalelikwa soina siginauli bolime kaigeda kaigeda ali nuwatu-kalatan tawae iyawatagili kolili Itipita koina saugana boita kana anelose Isileli imwalelikwaili.
e 2:14 Toyakuyakunelae ali paisowa mane sibui Giliki ali mane koina ilau Yudiya ali mane koina na koina tomo Yudiya ali pwaoli sigimwalai. Na ali paisowa koina etulan tupwana silobai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Kabo maina giligilili ikalaili yo balae iginauli kabo koina togimwala,
bulumakau, sipi, meuloili itao-yawatagilagili Nume Tabu koina yo mane
toyakunelaewo ali mane nimana mena ikuya-yabekuli yo ali teibeli
ibuili. 16 Kabo iwalolau bunetutu kana togimwalayao kolili iba, “Ami gogo
meuloina bwaite wakalaili kwayawatagili. Tabu sauga yaboyoi Tamagu
ana nume waginauli kaba maketi.” 17 Ana tobenaliyao nuwali mena isae
Buki Tabu ana walo iba, “Am nume kana mulolo iwedoli kategu mena
besiele mayau.” 18 Yudiya ali tobagunao tupwaliyao Yeisu ana paisowa
sigitai simunamunai kabo siwalolau Yeisu koina siwaloba, “Yaiya ana
loina uginauli besiele? Ginauli kaba nuwapwanopwano yabo uginauli
na kakatai yakato kowa am loina ilaomaya Yaubada koina, yakato
sowasowam ginauli bwaite uginaulili.” 19 Yeisu kainali iyamaisa iwaloba,
“Tem Nume Tabu bwaite wakogwaligwali kani kaliyate yaiyona koina
yayatoloyoi.” 20 Kainana siyamaisa siba, “Bolime poti sikisi nume bwaite
sikabikabi, na gubesi kowa kuwawalo yakato kaliyate yaiyona koina
kani kuyatoloyoi?” 21 (Na Nume Tabu bwaite Yeisu kaiwena iwalowalo
ibomayoi yona kaiwena. 22 Saugana boita mena itoloyoi ana tobenaliyao
nuwali mena isae tawae tauna kona iwalowen kabo simeli Buki Tabu ana
walo yo Yeisu ana walo ana toloyoi kaiwena.)

Yeisu tomo ali nuwatu ikataili

23 Saugana Yeisu iyaelemo Yelusalema imiyamiya mwalelikwa soina
kana sauga koina ginauli kaba nuwapwanopwano tupwali ipaisowaili.
Tomo sibaibaiwa sigitaili mwa simeli yakato iya Mesaiya. 24 Na Yeisu
nige igogolulau yo nige imemeli kolili, kaiwena tomo meuloili ali nuwatu
ikatailiko. 25 Nige sowasowana tomo yabo Yeisu ana wasa iwolena tomo
mumugali kaiwena. Yeisu tomo meuloina katena yo ana nuwanuwatu
mayamayalena koina. Kaiwena kaliyate kaigeda kaigeda tomo
mumugaliyao sibuibuili.

Nikodimo ilau Yeisu koina boniyai mena

3 1 Tomo yabo esana Nikodimo, iya Palisi yo tabe Yudiya ali tobaguna
yabo. 2 Boniyai mena ilau Yeisu koina yo itobalan iwalo koina iba,
“Labai, kakatai kowa toyakayakatai kulaomaya Yaubada koina kaiwena
ginauli kaba nuwapwanopwano bwaite uginaginauliline nige sowasowana
yaiya yabo iginaulili tem Yaubada nige mekanakava.” 3 Yeisu Nikodimo
kainana iyamaisa iba, “Yawalo yawasosi koliwo, tem nige ukwakabi
yaboyoi kani nige Yaubada ana kaba loina ugigitai.” 4 Na Nikodimo
iba, “Tem tomo ilalakiko kani gubesi sikabiyanyoi? Nige sowasowana
ilusaeyoi sinana diyana kalona mena na ikabiyoi.” 5 Yeisu Nikodimo
kainana iyamaisa iba, “Yawalo yawasosi koliwo, nige sowasowana tomo
yabo ilusae Yaubada ana kaba loina koina bwaimwanamo ikabi yaboyoi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waila yo Yaluyaluwa Tabuna kolili. 6 Tomo tamana yo sinana sikabi kwapi
koina meyawasina, na tem Yaluyaluwa Tabuna kabi waluwaluna iwolena
tomone koina kani yaluyaluwana meyawasina. 7 Tabu katem iwawakaka
yagu walone kaiweli saugana yawaloba ukwabi yaboyoi kabo Yaubada
ana kaba loina kulusae. 8 Toweya koina yaumai itowa ilalau iboma
iloina. Kita yaumaimo daguguna tabenalan na iyamo nige takakatai
toweya ilaomaya yo toweya ilalau. Besiele tomo meuloina siya ali kabi
waluwaluna silobai Yaluyaluwa Tabuna koina, ali meli nige sowasowana
tagitai na ali paisowa koina ali meli uwena sowasowana tagitai."
9 Kabo Nikodimo Yeisu ineliyanyoi iba, "Gubesi na kani am walone
kanna iyawatagili?" 10 Yeisu iba, "Kowa yakato Isileli ali toyakayakatai
lalakina yabo. Na gubesi mwa nige nuwam imamayale yagu walone
kaiwena? 11 Yawalo yawasosi koliwo, ginauline kakataili kaedeedede
kaiweli yo kawalo-masalagili tawae kagitaili, na iyamo komiu nige
kwamemeli ama walone kaiweli. 12 Nige sowana yaedeedede ginauli
bulibuli mena kaiweli kaiwena kani nige kwamemeli. Kaiwena
ginauli situbu yanuwa yaulina mena kaiweli yaedeededeko na iyamo
nige wakakawa-yawasosi. 13 Nige yabo yaiya isasae bulibuli mena
bwaimwanamo Tomo Natuna iya ilobimaya bulibuli mena. 14 Mosese
kopa ikalai yo weso makamakayauna iginauli yo iyatake ginagina
koina ule bwagabwaga mena. Ee bwaine besiele naga muli mena Tomo
Natuna sikeleisinan kelose mena. 15 Mwa tem yaiya imeli koina yawasi
miyamiya yaina ilobai. 16 Yaubada yanuwa yaulina imulolososi koina
kabo natuna kaigeda-sosisosimo italamwan mwa tem yaiya imeli koina
nige sowasowana iboita na yawasina miyamiya yaina ilobai. 17 Yaubada
natuna iyawasayama yanuwa yaulina mena, nige tomo sabi yatalayanna
na iyawasayama sabi leboili. 18 Nige sowasowana tomo yabo yatala ilobai
tem imeli natuna koina. Na tem yaiya nige imemeli koina ana yatala
mayamayalena imiyamiya kaiwena iya nige imemeli Yaubada Natuna
kaigeda-sosisosimo koina. 19 Yatala yaina bwaite besiele. Mayale ilaomako
ilusae yanuwa yaulina mena na tomo ali nuwatu iyaelemo boniboniyai
mena yo nuwanuwali lalakina boniyai, mayalene sisikotanan kaiwena
mumugaliyao sinae. 20 Siya analiyao mumugana naenaena siginaginauli
mayalene sikalomagigilan nige nuwali silau mayalene koina kaiwena
genuwali mayalene ali naenaena iyakenayan mayale mena. 21 Na siya
analiyao mumugali sinamwanamwa yo sidudulai silau mayale mena
kaiwena nuwanuwali tomo ali paisowa sigitai yo sikatai yakato ali kaiwe
ilaomaya Yaubada koina."

Yoni Yeisu itobalan

22 Muli mena Yeisu me ana tobenaliyao silau dedei Yudiya yo bwaine
koina simiyamiya sauga tupwana na tomo iyabayababitaisoli. 23 Yoni

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Toyababitaiso besiele tomo iyabayababitaisoli yanuwa Ainon bwaimwa
Salim papalina mena kaiwena bwaine koina waila lalakina imiyamiya
mwa tomo meuloili silaulau koina na iyabayababitaisoli. 24 Bwaine
sauganane koina Yoni naga sipepei deli mena. 25 Yoni ana tobenaliyao
tupwaliyao sigamwapakiki Yudiya yabo mekalikava sugu mumugana
kaiwena toisabo simuliya mesabana kani idudulai Yaubada manna mena.
26 Kabo tobenaliyaone silau Yoni koina siba, "Toyakayakatai, tomowa
baguna mekamkava waila Yolidan dedei yabo mena, iya kaiwena
kuwalo-masala, iya bwaite sauga iyaele tomo iyabayababitaisoli. Tomo
sibaibaiwasosi silaulau koina, na nige silalaoma kolila." 27 Yoni kainali
iyamaisa iba, "Nige sowasowana ginauli yabo iyawatagili tomo yabo
koina bwaimwanamo tem Yaubada kaiwe iwolena koina. 28 Na komiu
beyabeyana kwaboma kwabenalan yawaloba yau nige Mesaiyanane
na Yaubada iyawasa-baguna-yagauma Mesaiyane kaiwena. 29 Tokasole
tauna iya kani sinene ikalai na kasole taunane ana eliyam isanasana
kasole tauna yo sine ali yawatagili kaiweli, mwa iya iyaele ibenabenali.
Saugana ibenalan kasole tauna kainana iyaliyaya lalakina. Ee bwaine
yagu yaliyaya lalakisosina yalobaiyako. 30 Esana kani ilalaki na esagu
kani ilobi."

Tomone ilaomaya bulibuli mena Yaubada kainana iwalowalowen

31 Yoni iwaloyoi iba, "Tomone iya ilaomaya yanuwa yaulina mena iya
yanuwa yaulina tomona yo iedeedede ginauli tawae situbu yanuwa
yaulina kaiweli. Na tomone ilobimaya bulibuli mena iya ilalakisosi kabo
tomo meuloila. 32 Ginauli tawae bulibuli mena igitaili yo ibenalagili
wasaliyao iwalo-masalagili, na iyamo nige yabo ana walone simemeliyan.
33 Na tem yaiya ana walone imeliyan iya ikawa-yawasosi yakato Yaubada
iya towalo-yawasosi. 34 Iya Yaubada iyawasayama iedeedede Yaubada
kainana kaiwena Yaubada Yaluyaluwana iwolena koina yo iya ipowon.
35 Tamana imulolo Natuna koina mwa ginauli meuloina ipei nimana
mena. 36 Tem yaiya imeli Yaubada Natuna koina iya yawasi miyamiya
yaina ilobaiyako. Na tem yaiya Natunane isikotanan nige sowana yawasi
miyamiya yaina ilobai, na Yaubada ana munamunai kani imiyayai
koina."

Yeisu mekanakava Sameliya sinena siedeedede waila kaiwena

4 1 Palisi wasa sibenalan yakato Yeisu tomo sibaibaiwa ikalaili
iyabayababitaisoli siyamala ana tomuliyayao, kabo ana tomuliyayao
Yoni ana tomuliyayao sibaibaiwa-gabaegili. 2 Na Yeisu nige iboma tomo
yabo iyayababitaiso na ana tobenaliyaomo siya siyabayababitaiso.
3 Sauganane koina Yeisu ikataiyako yakato iya wasana Palisi
sibenalanako, mwa dedei Yudiya ilogabaen na ipileyoi ilau dedei Galili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Yeisu ana laune Galili kaiwena kani ilau dedei Sameliya kana kamwasa
koina iloutusi, 5 kabo ilau iyawatagili yanuwa yabo esana Saika bwaimwa
Sameliya dedeina mena. Yanuwane nige kana mwayaga imamamalawe
bwatanone beyabeyana Yakobo iwolena natuna Yosepa koina. 6 Waila
keli yabo iyaele bwaine beyabeyana Yakobo ikeliyako. Laune koina Yeisu
kamnana inae, kabo imiyasio waila keline dedeina mena. Sauganane
koina besiele kala pwasinasina.
7-8 Sauganane koina Yeisu ana tobenaliyao iyawasali silaoko yanuwa
yabo koina na kan sigimwala, kabo Sameliya sinena yabo ilaoma
waila legu kaiwena. Mwa Yeisu iwalo sinene koina iba, “Sowasowana
waila kuleguyama yanuma?” 9 Kabo Sameliya sinena iwalo Yeisu koina
iba, “Kowa Yudiya tomona yo yau Sameliya sinena. Na gubesi mwa
ukawanoi koliyau yakato waila yaleguyawa kunuma?” Sinene walone
bwaite iwalowen kaiwena Yudiya yo Sameliya nige sikakawa-elieliyam.
10 Yeisu sinene kainana iyamaisa iba, “Temga ukwatai tawae Yaubada
sowasowana iyeyawa yo temga ukwatai yaiya yau mwa wailane
yakawanoiyan koliwo, kabo ukwawanoi koliyau na waila meyawasina
yaeyawa.” 11 Kabo sinene iba, “Taubala, waila keline imamalawesosi,
na nige am kaba legu ipapagani na mesabana wailane kulegu. Waila
meyawasina toweya kani ukwalaiya? 12 Gubesi, am nuwatu yakato kowa
kulalakisosi kabo tubumai Yakobo na tem waila namwanamwasosina
kuyeyama? Nuwana nigele, kaiwena Yakobo waila keline bwaite iyeyama
kolimai, yo iya mekanakava natunao, yo ana sipi yo ana bulumakau,
beyabeyana waila keline iya ali kaba numanuma.” 13 Yeisu sinene
kainana iyamaisa iba, “Tem yaiya tomo wailane bwaite koina inuma
kani galogalona imaguyoi, 14 na tem yaiya wailane koliyau yaolena
inuma nige sowasowana galogalona imaguyoi. Wailane bwaite yaolena
koina kani iyamala waila bunubunuwasina (doelu) yo waila miyamiya
yaina.” 15 Sinene iwaloba, “Taubala, waila bwaite kuyeyama yanuma na
tabu galogalogu imamaguyoi na tabu yalalaomayoi waila keline koina
yaleleguyoi.”
16 Yeisu iba, “Kulau wainem kuyogan na mekamkava kwalaoma.”
17 Sinene iba, “Nige wainegu ipapagani.” Mwa Yeisu sinene kainana
iyamaisa iba, “Na walo yawasosi kuwalowen, nige wainem ipapagani.
18 Beyabeyana ukwasole me paibi na taune iya sauga bwaite mekamkava
kwamiyamiya nige wainem besi. Mwa kabona am walo iyamala yawasosi.”
19 Saugana sinene Yeisu ana walo bwaite ibenalan katena ipitali kabo
iwaloba, “Taubala, yakataiwo tomala kowa palopita yabo. 20 Kai Sameliya
tubumayao koyane bwaite koina sipwalopwalou Yaubada koina na komiu
Yudiya kwawalo yakato kaba tapwalolo bwaimwanamo iya Yelusalema.”
21 Kabo Yeisu iba, “Sine, yagu walone kumeliyan. Sauga ilalaoma tomo
meuloili kani sipwalou Tamali koina na nige koyane bwaite koina o tem

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yelusalema. 22 Komiu Sameliya kwapwalopwalouya iya nige wakakatai
koina na kai Yudiya kapwalou Yaubada iya kakatai koina, kaiwena
tolebolebo ilaomaya kai Yudiya kolimai. 23 Na sauga ilalaoma yo tabe
iyawatagilimako, kabo siya Tamala kana topwalou yawasosiwo koina
sitapwalolo yo ali tapwalolone yaluyaluwali meuloina mena yo tabe kate
yawasosili mena. Siya bwaite besiele totapwalolone Yaubada nuwanuwana.
24 Yaubada iya yaluyaluwa, mwa koinaele analiyao siya sipwalopwalou
koina ilonamwayagili yaluyaluwali meuloina mena yo tabe kate yawasosili
mena sipwalou koina." 25 Sinene iwaloba, "Yakatai yakato iya Mesaiyane
ilalaoma, mwa saugana tem ilaoma, kabo ginauli meuloina ikabi-yamayale
kolimai." (Na walone Mesaiya bwaimwa kaina Ibeliu na kana bui kaina
Giliki koina siba 'Keliso.' Kali katai Yaubada ana gitesipwa tomona.) 26 Yeisu
kainana iyamaisa iba, "Na yau Mesaiyanaele mwa koliwo yawalowalo."

Tobenaliyao sipileyoima Yeisu koina

27 Saugana tobenaliyao sipileyoima Yeisu koina, yo kateli ipitali kaiwena
sigitai Yeisu iedeedede sine yabo koina. Na nige yabo ineneliyan ali
edeedede yaina o tawae kaiwena iedeedede sinene koina. 28 Kabo sinene
kana waila patu ilogabaen yo mwayamwayau mena ipileyoi ilau yanuwa
mena. Kabo iwalo tomo meuloili kolili iba, 29 "Kwalaoma tomo yabo wagitai,
iya mumugagu meuloina yaginauliliko iwalo-masalagili koliyau. Nuwana
iya Mesaiyanane." 30 Mwa tomo meuloina yanuwa mena silau Yeisu koina.
31 Saugana sinene ipipileyoi yanuwa mena, na naga bodane siyayawatagili
Yeisu koina, kabo tobenaliyao siwalo Yeisu koina siwaloba, "Toyakayakatai,
kan yabo ukwan." 32 Mwa kainali iyamaisa iba, "Kagu imiyamiya komiu
nige wakakatai." 33 Kabo tobenaliyao sibomayoi siedeedede kolili siwaloba,
"Nuwana tomo yabo kan ikalaiyama ikekanko." 34 Kabo Yeisu iba, "Kagu
ele bwaite, iya iyawasayaumane ana nuwatu yaginauli yo ana paisowa
yaemwawasi. 35 Komiu ami edeedede yabo kwawalo bwaite besiele,
'Waikena esopalimo simiyamiya kabo sepasepa yo kelikeli kali sauga.'
Na yawalo kolimiu, manimiu ilau tanone wagitai. Kanna imatuwako
mwa sowasowana takeli. 36 Saugana tokelikeli tano kanna sikeli maisana
namwanamwana sikalai yo kannane bwaimwa tomo yawasi miyamiya
yaina silobalobai. Kabo tokuma yo tokelikeli siyaliyaya toyawa lalakina.
37 Walo bwaite iba 'yabo ikuma yo tabe yabo ikelikeli,' na iyamala walo
yawasosi besiele bwaite. 38 Saugana yayawasamiu kwalau tano wakeli
bwaimwa beyabeyana komiu nige wakukumai. Tomo uloili tanone sikumai
na komiu ali paisowa kanna kana namwanamwa kwalobai."

Tomo Sameliya sibaibaiwa simeli Yeisu koina

39 Tomo Sameliya sibaibaiwa simiyamiya yanuwa Saika koina simeli
Yeisu koina kaiwena sinene ana edeedede sibenalan iba, "Iya mumugagu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meuloina yaginaulilikо iwalo-masalagili koliyau.” 40 Kabo saugana
silaoma Yeisu koina mwa sikawanoi tem imiyamiya mekalikava. Kabo
kaliyate labui Yeisu imiyamiya yanuwane koina yo iyakayakatai. 41 Mwa
tomo sibaibaiwa tabe simeli Yeisu ana yakayakatai kaiwena. 42 Kabo tomo
siwalolau sinene koina siwaloba, “Nige yakato am walone bwaite kaiwena
na kameli, na iyamo kabomamo ana edeedede kabenalan mwa kakatai
walo yawasosi iya tomo yanuwa yaulina mena kali tolebolebo.”

Yeisu toloina lalakina yabo natuna iwoisi

43 Kaliyate labuine simwawasi kabo Yeisu dedei Sameliya ilogabaen yo ilau
dedei Galili. 44 Na tauna kona Yeisu iwaloko ana tobenaliyao kolili iba, “Palopita
yabo iboma ana yanuwa tomonliyao nige siyayakasisiyan.” 45 Na iyamo saugana
ilau iyawatagili Galili dedeina koina Galili tomonliyao Yeisu ana yawatagili
kaiwena siyaliyaya. Kaiwena beyabeyana ilau Yelusalema mwalelikwa soina
kaiwena yo ana paisowa meuloili ipaipaisowaili Galili tomonliyaone sigitaiyako
bwaine koina. 46 Yeisu ilauyoi Kena, Galili dedeina beyabeyana yanuwane
koina waila ibui iyamala oine. Na bwaite koina toloina yabo ilaoma, na natuna
tauna ikasiebwa Kapeneomi koina. 47 Saugana toloinane wasa ibenalan yakato
Yeisu ipileyoimako Yudiya dedeina koina yo iyawatagilimako Galili, kabo ilau
koina yo ikawanoi yakato tem mekanakava silau Kapeneomi na natuna iwoisi,
kaiwena melumelune ana kasiebwa ipolowesosi. 48 Yeisu iwalo koina iba, “Nige
yabo kolimiu imemeliyagau. Tem ginauli kaba nuwapwanopwano yo kaba
nuwayai wagitaili kabo kwameli.” 49 Kabo toloinane iba, “Taubala, kulaoma
talau natugu ugitai kabo muli mena iboita.” 50 Yeisu iwalo koina iba, “Kupileyoi,
natum kani nige iboboita.” Tomone Yeisu ana walo imeliyan kabo ipileyoi
ilau. 51 Iya iyaele naga ilaulau kamwasa mena, kabo ana topaisowao ilobaili yo
ana wasa siwolena siwaloba, “Natum inamwanamwako.” 52 Kabo ineliyagili
toisabo sauga koina natunane yona itulu, mwa siba, “Laina lolau mena wan
koloki besiele yona wedowedolina itulu.” 53 Kabo melumelune tamana nuwana
mena isae laina bwaine saugane koina mwa Yeisu iwalo koina iba, “Natum
kani nige iboboita”. Kabo toloinane mekanakavao ana nume kana tomiyayao
meuloili simeli. 54 Yeisu saugana ipileyoima Yudiya dedeina mena ginauli kaba
nuwapwanopwano labuina bwaite ipaisowai Galili dedeina mena.

Yeisu tobelu yabo iwoisi waila Beteseda koina

5 1 Sauga yabo tabe, Yeisu ilauyoi Yelusalema Yudiya ali tapwalolo kekanna
yabo kaiwena. 2 Yelusalema kaba lusalusaena yabo esana siba Sipi ali
Gamwa. Na waila kipukipuna yabo iyaele kaba lusalusaene dedeina mena,
esana kaina Ibeliu siba Beteseda.*f* Nume gwau kali baibaiwa paibi sikabi-

---

f 5:2 Betesaida iya yanuwa esana imiyamiya Galili dedeina mena na Beteseda iya waila esana imiyamiya Yelusalema kalona mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takikilagili wailane koina. 3-4 Gwaune tokasiebwao sibaibaiwa ali kaba miya,
siya tomangibugibu, siya kaeli youyouli, yo siya yoli sitawalololi.g 5 Bwaine koina
tobelu yabo iyaele ikasiebwa bolime kana baibaiwa teti eit (38). 6 Yeisu tomone
igitai ikenokeno yo ikatai sauga imamalawesosi ikasikasiebwa, mwa ineli iba,
"Gubesi, nuwanuwam kunamwanamwa?" 7 Tobelune Yeisu kainana iyamaisa
iba, "Taubala, saugana tem wailane imwasali, nige tosagu yabo imiyamiya na
isaguiyau na mesabana yalobi wailane kalona mena. Saugana tem yatonan
yakato yagayolobi waila mena na tomo yabo igayolobi bagunako." 8 Kabo
Yeisu iwalo tobelune koina iba, "Kutolo am dam ukwalai na kulau." 9 Kabo
sauganane koina tobelune inamwanamwa yo itolo, ana dam ikalai yo ilau. Na
ginauli bwaite iyawatagili Yudiya ali Sabati koina, 10 mwa Yudiya ali toloinao
sigitai tobelune ana dam ikalakalai kabo siwalo koina siba, "Kaliyate Sabati
kabona. Loina isikote tabu paisowa Sabati koina. Nige sowana am dam ukwalai
na kulau." 11 Kabo kainali iyamaisa iba, "Tomo bwaite iwoisiyau iba, 'Am dam
ukwalai na kulau.' " 12 Kabo toloinaone sineli siba, "Toisabo tomo iwalo koliwo
yakato am dam ukwalai kulau?"
13 Na tobelune bwaite nige sowasowana kainali iyamaisa kaiwena
kana towoisine esana nige ikakatai, kaiwena boda lalakina siyaele waila
dedeina mena yo Yeisu ilusola luwali mena ilau. 14 Saugana toloinaone
silowasi, nige sauga mamalawena kabo Yeisu tobelune ilobaiyoi Nume
Tabu kalona mena, yo iwalo koina iba, "Ugitai, kunamwanamwako.
Mumugana naenaena kulopei koina kisi sauga muli mena ginauli
naenaesosina kulobai." 15 Kabo tobelune ilau Yudiya ali toloinao ali wasa
iwolegili iba, "Tomala Yeisu mwa iwoisiyau."

Yaubada Natuna iya Toyatala yo yawasi yaina

16 Yeisu tobelune iwoisi Sabati koina mwa kaiwena Yudiya toloinao
siyatubu Yeisu sikalomagigilan yo sauga meuloina sigamwapakiki
koina. 17 Kabo Yeisu iwalo kolili iba, "Tamagu kaliyate kaigeda kaigeda
ipaipaisowa bwagana Sabati, yau tabe besiele yapaisowa." 18 Walone
bwaite Yudiya toloinao iula-munamunaili kaiwena ali nuwatu yakato
Sabati kana loina ilikwai, yo tabe iwawalo iya tamana Yaubada yo
iwawalo iya Yaubada mekanakava sitoyatoyawa. Kabo sikepate kaikaiwe
nuwanuwali Yeisu siunuyamate. 19 Kabo Yeisu iwalo kolili iba, "Yawalo
yawasosi kolimiu, Yaubada Natuna nige sowasowana ginauli yabo
iboma ipaisowai, na ginauline bwaite igitaiya Tamana koina mwa tabe
sowasowana ipaisowai. Kaiwena ginauline bwaite Tamana ipaipaisowaili

---

g 5:3-4 Tolele-panaisi tupwaliyao walo bwaite sipei. Tokasiebwane sisanasana tem wailane imwasali kaiwena ali nuwatu Yaubada ana anelose sauga tupwana ilaoma yo wailane ikasi-bui. Na yaiya ibaguna wailane kalona mena woisi ilobai. Bwaite ali meli tubuliyao kolili ilaoma.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mwa tabe Natuna ipaisowai besiele. 20 Tamana natuna imulolo koina,
yo paisowa bwaite ipaisowaili meuloina iyakenayan natuna koina.
Paisowane siya sauga bwaite nige ilalalaki, na tamana paisowa
lalakisosina kani iyakenayan na ipaisowaili, ana paisowane koina kani
katemiu iyapitali. 21 Kaiwena tamana toboita ikeleyatololi yo yawasili
iwolegili kabo besiele tabe iya natuna yawasina iwolena tomo siya
igitesipwaili kolili. 22 Yaboyoi tabe, tamana nige tomo yabo iyayatalayan,
na yatala kana loina meuloina iwolena natuna koina, 23 na mesabana
tomo meuloili natuna siyakasisiyani besiele Tamana siyakasisiyan.
Yaiya tem natuna nige iyayakasisiyan, iya kana toyawasayamane nige
iyayakasisiyan."
24 Yeisu iwaloyoi iba, "Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem yagu walo
ibenalan yo imeli kagu toyawasayaumane koina kani yawasi miyamiya
yaina ilobai yo nige sowasowana loina kolokololona ilobai. Kani boita
dedeina ilogabaen yo ilau yawasi miyamiya yaina koina. 25 Yawalo
yawasosi kolimiu, sauga iyaele ilalaoma yo tabe iyawatagilimako,
kabo toboita Yaubada Natuna kainana sibenalan, yo siya tem kainana
sibenalan yawasi sikalai. 26 Tamana iya yawasi yaina, kabo besiele
tabe italamwan natuna iya yawasi yaina. 27 Iya Tomo Natuna kabo
tamana ipei iya tomo meuloili ali toyatala. 28 Tabu katemiu siwawakaka
walone bwaite kaiwena. Sauga iyaele ilalaoma yo toboita siya salai
mena kainana kani sibenalan, 29 kabo sitoloyoima kali salai mena. Siya
ginauli namwanamwana sipaipaisowaili kani sitolo yawasi miyamiya
yaina koina, na siya ginauli naenaena sipaipaisowaili kani sitolo loina
kolokololona manna mena maisali kaiwena. 30 Nige sowasowana ginauli
yabo yabomamo yapaisowai yagu nuwatu mena. Na yayatala-yagimiu
besiele tawae Tamagu iwalowen koliyau, mwa yagu yatala idudulai.
Kaiwena nige yakato yaboma yagu nuwatu mena yapaipaisowa, na iya
kagu toyawasa ana nuwatu mena yapaisowa."

Yeisu wasana kana toyawasa waloli

31 Yeisu iwaloyoi Yudiya toloinao kolili iba, "Tem yabomayoi wasagu
yayawasayan, kani ami nuwatu yakato yagu walo-masala nige walo
yawasosi. 32 Na yaboyoi tabe iyaele wasagu iwalo-masalanako yo
yakatai walo bwaite iwalowen kaiwegu iyamala yawasosi, kabo
ilonamwayagimiu yagu walo-masala wakawa-yawasosiyan. 33 Kaiwena
beyabeyana tomo tupwali, bwaimwa topwaoli yo Palisiyao, kwayawasali
silau Yoni Toyababitaiso koina yo saugana Yoni wasagu iwalowen iwalo
yawasosi kolili. 34 Yau nige yanuwanuwatu yakato tomo yabo iyawasa
kabo yagu wasa isagui yo iyamala yawasosi, na Yoni ana yawasa
kaiwegu yawalowen kolimiu kaiwena nuwanuwagu kwameliyan na lebo
kwalobai. 35 Yoni iya besiele lampa iwedoli tauna kona yo imayale, kabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sauga kubwakubwana koina nuwanuwamiu kwalau mayalenane koina
na kwayaliyaya. 36 Yagu paisowa kaikaiweli kilakilalali siyakenayagimiu
yakato yaiya yau na siya ali walo-masala ilalakisosi kabo Yoni ana walo-
masala. Na ginauline kaikaiweline yapaipaisowailine siwalo-masala
yakato kagu toyawasa iya Tamagu. Kaiwena ginauline yapaipaisowailine
Tamagu kaiwena. 37 Tabe Tamagu iya iyawasayau iya iboma wasagu
iwalowalowen. Na kainana nige sauga yabo kwabebenalan, yo kana
koleya nige wagigitai. 38 Ana walo nige wakakalaili yo kwamemeliyagili
kaiwena nige kwamemeliyagau. 39 Komiu Buki Tabu kwayasiyasili yo
kwanuwanuwatui lalakina kaiwena ami nuwatu iya ana walo koina
yakato yawasi miyamiya yaina kwalobai. Na Buki Tabu ana walo bwaite
iwalowalo yau kaiwegu, 40 na komiu kwasikotanagau nige kwalalaoma
koliyau na yawasi miyamiya yaina wakalai. 41 Nige yanuwanuwatu tomo
ali tobali kaiwena, 42 na yakataimiu, yakatai Yaubada ana mulolo nige
imiyamiya katemiu mena. 43 Tamagu esana koina yalaoma na komiu
kwasikotanagau. Na tem tomo yabo iboma esana koina ilaoma ee kani
kwayaliyaya-yan. 44 Nuwanuwamiu tem kamikavao sitobalanagimiu
na nige wakekepate Yaubada kana tobali kaiwena, iya Yaubada
kaigeda-sosisosimo. Bwaite mumugamiune kaiwena nige sowasowamiu
kwameliyagau. 45 Tabu kwanuwanuwatu yakato yau kani yayakewaimiu
Tamagu koina. Nigele, Mosese iya mwa kwabatoko yakato iya kami
tosagu, kani sauga muli mena iyakewaimiu. 46 Tem kwameliko Mosese
ana walo koina sowasowana kwameli tabe koliyau kaiwena ilelelele
kaiwegu. 47 Na nige sowasowamiu sauga bwaite yagu walo kwameliyan
kaiwena Mosese ana lelelele nige kwamemeliyan."

Yeisu boda paibi tausan iyakanli
(Madiu 14:13-21; Malika 6:30-44; Luka 9:10-17)

6 1 Kabo muli mena Yeisu iyaele Galili dedeina mena kabo kalita
Galili ilopanaisi. Na kalita Galili esana labuina waila Taibiliya.
2 Kabo boda lalakina Yeisu siyamuli kusuli kaiwena ana paisowa kaba
nuwapwanopwano siya tokasiebwa sibaibaiwa iwoisili sigitaili. 3 Yeisu
ikawasae koya mena yo me ana tobenaliyao simiyasio. 4 Sauganane koina,
tomo Yudiya ali mwalelikwa soina ikelakubwamako. 5 Yeisu manna ilau
boda lalakina igitaili silalaoma koina, mwa iwalo Pilipi koina iba, "Kani
toweya kali tagimwalaiya na bodane bwaite tayakanli?" 6 Yeisu iwalo
besiele bwaite kaiwena nuwanuwana Pilipi itonan. Na Yeisu ikataiyako
tawae kani iginauli. 7 Pilipi Yeisu kainana iyamaisa iba, "Nuwana mane
siliba kana baibaiwa tu andeledi takalai na beledi tagimwalai na nuwana
tatabe-kivikivi kikiuna kikiuna tayauyan, na kani nige sowasowana
meuloiline silobai." 8 Yeisu ana tobenali yabo esana Anidulu, iya Saimon
Pita kanakava, iwaloba, 9 "Bwaite gamene kana beledi esana bali kali

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

baibaiwa paibi yo kana iye kikiuli labui. Na iyamo tomo meuloili bwaite
kani nige sowasowali.”
10 Kabo Yeisu iwalo ana tobenaliyao kolili iba, “Kwawalo tomo
meuloili simiyasio bwaine dedeinane koina kawasine ana kaba kin
namwanamwane koina.” Siginauli besiele kabo tomo meuloili simiyasio
kawasi pwatana mena. Tomo kali baibaiwa nuwana besiele paibi tausan.
11 Kabo Yeisu beledine ikalaili yo ikawatoki Yaubada koina, yo muli mena
iwolegili ana tobenaliyao kolili na siyauyagili tomo siya tomiyasiyone
kolili. Iye ikalaili yo tabe iginauliyoi besiele. Kabo tomo sikekan kanasiga
kali liye silobai. 12 Saugana sikekan yo meuloili diyali sisu, mwa Yeisu
iwalo ana tobenaliyao kolili iba, “Kantele meuloina kwatano-gogonan,
tabu yabo mosomosona kwalologabaen.” 13 Kabo kantele meuloina sitano-
gogonan yo kodo kali baibaiwa tuwelo sitauli sikalapowon kantelene
ilaomaya beledine kali baibaiwa paibi kolili. 14 Kabo tomo siya Yeisu
ana paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano sigitai siwaloba, “Walo
yawasosi iya palopitawa tasanasanaiwa ilaomako.” 15 Yeisu ikataiyako
tomo nuwanuwali silaoma koina na sisamalului tem iyamala ali kin, mwa
ilogabaegili ibomamo ilau ikawasaeyoi koya mena.

Yeisu kalita pwatana mena ilau
(Madiu 14:22-33; Malika 6:45-52)

16 Saugana dabwelo isusugu, Yeisu ana tobenaliyao silobi kalita Galili
koina, 17 simwalisae waga mena yo sikuke sipapanaisi Kapeneomi.
Saugana iboniyai, Yeisu nige naga ipipileyoi kolili. 18 Yaumai kaikaiwena
ilotalu yo kalita ibagolu. 19 Kabo siwosewose tupwana kali mwayaga
imamalawe besiele paibi o sikisi kilomita kabo Yeisu sigitai ilalaoma
kalita pwatana mena wagane kaiwena, kabo simatausi lalakina. 20 Na
Yeisu iwalo kolili iba, “Tabu kwamamatausi, koyau.” 21 Kabo me ali
yaliyaya Yeisu imwalisae waga mena yo mwayamwayau siulisi dedeinane
koina nuwanuwali silalauwa.

Yeisu kana loya kaiwena tomo silau Kapeneomi

22-24 Yanuwa ilayan Yeisu me ana tobenaliyao siyaele Kapeneomi, na
bodane paibi tausanwa siyaelemo simiyamiya Galili dedei yabo mena
dedeinane koina Guyau iyayakanliwa. Siyaelemo dekawa mena Yeisu
sisanasanai, kaiwena sikatai laina waga kaigeda imiyamiya magu mena
yo tabe sikatai saugana tobenaliyao waga mena simwalisae yo sikuke
Yeisu nige mekalikava. Saugana bodane sikatai Yeisu bwaine koina
nigele kabo sitonan tem kamwasa siloyai na silopanaisi Kapeneomi
Yeisu kaiwena. Kabo waga tupwali silaoma siulisi. Na wagane silaomaya
yanuwa Taibiliya koina. Kabo bodane simwalisae wagane kolili yo
silopanaisi Kapeneomi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu iba "Yau yawasi miyamiya yaina beledina"

25 Saugana bodane siulisi Kapeneomi Yeisu bwaine koina silobai.
Kabo siwalo koina siba, "Toyakayakatai, tawanesana kulalaoma
bwaite koina yo gubesi am laolaoma?" 26 Yeisu kainali iyamaisa iba,
"Yawalo yawasosi kolimiu, nige yakato ginauli kaba nuwapwanopwano
yapapaisowaiwa wagitai mwa kaiwena kwaloyaloyaiyau, na beledi
bwaite yaeyawa wakan na diyamiu sisu kaiwena mwa kwaloyaloyaiyau.
27 Tabu kwapapaisowa kaiwesosi beledine naga kani inae kaiwena. Na
iyamo kwapaisowa kaiweya beledi miyamiya yainane bwaimwana Tomo
Natuna kani iyeyawa kolimiu. Kaiwena Yaubada kawa-namwanamwa
ipeiyako Natunane koina." 28 Kabo bodane sineli Yeisu koina siba, "Na
tawae Yaubada nuwanuwana kapaisowai?" 29 Kainali iyamaisa iba,
"Paisowane bwaite besiele, Yaubada nuwanuwana iya iyawasayauma
kwameliyan." 30-31 Kabo tomo siwalo Yeisu koina siba, "Ginauli kaba
nuwapwanopwano yabo uginauli kabo kagitai na mesabana kameli-
yagiwo. Tubumayao beyabeyana beledi bwaite mana sikekan ule mena,
besiele Buki Tabu ana walo iba, 'Beledi ilobimaya bulibuli mena iwolena
sikan.' Na tawae kowa kani uginauli?" 32 Mwa Yeisu iwalo kolili iba,
"Yawalo yawasosi kolimiu, nige yakato Mosese beledine ilobimaya
bulibuli mena iyeyawa kolimiu na Tamagu beledi yawasosi ilobimaya
bulibuli mena sauga bwaite iyeyawa kolimiu. 33 Na beledi bwaite Yaubada
iyeyawa ilobimaya bulibuli mena bwaimwa iya mwa yawasi miyamiya
yaina iwolena tomo yanuwa yaulina kolili." 34 Kabo siwaloba, "Taubala,
beledine bwaite kuyeyama kolimai kaliyate kaigeda kaigeda." 35 Yeisu
iwalo kolili iba, "Na yau yawasi miyamiya yaina beledina. Yaiya tem
ilaoma koliyau kani nige sowasowana iguliyam yo yaiya tem imeliyagau
nige sowasowana galogalona imaguyoi sauga yabo. 36 Na besiele tabe
yawaloko kolimiu, wagiteyauko na iyaele nagamo nige kwamemeliyagau.
37 Analiyao tomo siya Tamagu iyelimako koliyau kani silaoma koliyau,
nige sowasowana yasikotanagili. 38 Kaiwena yau yalobimaya bulibuli
mena nige yakato yaboma yagu nuwatu yapaisowai na iya iyawasayauma
ana nuwatu yapaisowai. 39 Mwa bwaite Tamagu ana nuwatu, yakato
tabu yabo yayayakwalalele siya tomone iyelimako koliyau, na kaliyate
mwawamwawasina koina yakele-yatololi boita koina. 40 Kaiwena Tamagu
ana nuwatu bwaite besiele, analiyao tem sigitaiyau yo simeliyagau
yawasili miyamiya yaina silobai, yo sauga ana kaba mwawasi koina boita
mena yakele-yatololi."
41 Saugana Yeisu iwaloba, "Yau beledi bwaite ilobimaya bulibuli mena",
tomo Yudiya walo bwaite kaiwena siyatubu sibalabalamumu. 42 Siba,
"Tomone iya Yeisu, Yosepa natuna, tamana yo sinana takataili, awa? Na
gubesi na iba, 'Yau yalobimaya bulibuli mena'?" 43 Yeisu iwalo kolili iba,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Kwamwanou, tabu kwabomayoi kwabalabala-mumu luwamiu mena.
44 Nige sowasowana yabo ilaoma koliyau bwaimwanamo Tamagu iya
iyawasayauma kaiwe iwolena koina na ilaoma koliyau. Na kaliyate ana
kaba mwawasi koina kani boita mena yakele-yatoloyoi. 45 Palopitao silele
siba, ‘Yaubada kani ginauli meuloina iyakenayagili.’ Kabo siya analiyao
Tamagu ana walo sibenalan yo ali katai sikalai koina, kani meuloili
silaoma koliyau. 46 Nige tomo yabo Tamagu igigitai, na iyamo iya ilaoma
koina iyamo igitai. 47 Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem imeli koliyau,
iya yawasi miyamiya yaina ikalaiyako. 48 Yau yawasi miyamiya yaina
beledina. 49 Tubumiyao beledi bwaite mana sikan ule mena na iyamo
siboita. 50 Na beledi bwaite ilobimaya bulibuli mena tem tomo sikan kani
nige sowasowana siboita. 51 Yau yawasi miyamiya yaina beledina bulibuli
mena yalobimaya. Tem yaiya tomo beledine bwaite ikan, kani yawasina
imiyayai sauga meuloina. Bwaite beledine iya bulumagu, iya kani
yatalamwan na tomo meuloili yanuwa yaulina mena yawasili miyamiya
yaina silobai.”
52 Tomo Yudiya walone bwaite sibenalan kabo sibomayoi sigamwapakiki
lalakina siba, “Tomone gubesi mwa bulumana iyeyama takan?” 53 Yeisu
iwalo kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, tem Tomo Natuna bulumana
nige wakakan yo kwasinena nige kwanunuma kani nige yawasimiu
imiyamiya. 54 Yaiya tem bulumagu ikan yo kwasinegu inuma iya
yawasina miyamiya yaina ilobaiyako yo kaliyate mwawamwawasina
koina kani yakele-yatoloyoi boita mena. 55 Kaiwena bulumagu iya kan
yawasosi yo kwasinegu iya waila yawasosi. 56 Yaiya tem bulumagu ikan
yo kwasinegu inuma, iya imiyamiya koliyau yo yau yamiyamiya koina.
57 Tamagu iya meyawasina iyawasayau yo iya koina yawasigu yakalakalai.
Kabo besiele tabe, yaiya tem bulumagu ikan, iya kani yawasina koliyau
ikalakalai. 58 Yawalowalo bwaite beledine ilobimaya bulibuli mena
kaiwena. Manane tubumiyao sikan ule mena siboita. Na yaiya tem beledi
bwaite ilobimaya bulibuli mena kaiwena yawalowalo ikan kani yawasina
imiyayai sauga meuloina.” 59 Yeisu walo bwaite iwalowen yanuwa
Kapeneomi koina saugana iyakayakatai nume tapwalolo mena.

Tomuliya sibaibaiwa Yeisu silogabaen

60 Sauganane tomuliyayao Yeisu ana walo beledi kaiwena sibenalan,
mwa sibaibaiwa sibomamo siwaloba, “Walo bwaite kana benali
ipolowesosi, kita genuwala.” 61 Yeisu ikataiyako tomuliyayaone
sibalabalamumu ana walone kaiwena mwa iwalo kolili iba, “Tawae
kaiwena yagu walone bwaite kaiwena kwamunamunai? 62 Na gubesi,
tem ginauli kaba nuwapwanopwano wagitai o nuwana tem Tomo
Natuna isaeyoi bulibuli mena, bwaimwa beyabeyana imiyamiya koina,
kani yagu walone kwameliyan? 63 Yaubada yaluyaluwana sowasowana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yawasi iwolena tomo kolili, tomo sibomamo nige sowasowali. Yaubada
yaluyaluwana yo yawasina siya mwa yagu walone yayapanaisanako
kolimiu. 64 Na komiu tupwamiyao nige kwamemeli." Yeisu iwalo besiele
kaiwena beyabeyana ikataiyako analiyao siya nige simemeliyan yo yaiya
iya bwaite kani iwalo-masalan Yudiya toloinao kolili. 65 Yo Yeisu iwaloyoi
iba, "Yagu walo kana katai bwaite besiele. Nige sowasowana yabo ilaoma
koliyau bwaimwanamo Tamagu kaiwe iwolena koina na ilaoma."
66 Sauga bwaite koina Yeisu ana tomuliyayao sibaibaiwa sipileyoi yo
nige tabe simumuliya yoi. 67 Kabo Yeisu itagelakeile yo ana tobenaliyao
yoli tuwelo kolili iba, "Na komiu, nuwanuwamiu tabe kwalau?" 68 Saimon
Pita Yeisu kainana iyamaisa iba, "Guyau, yaiya kani koina kalalaune?
Kowa koliwo walo miyamiya yaina. 69 Kakataiyako mwa kameli yakato
kowa Yaubada ana tomo yakayakasisina." 70 Kabo Yeisu iwalo kolili iba,
"Na yau yomiu tuwelone yagitesipwaimiuko, awa? Na luwamiu mena
kaigeda iya Seitani gamwana kana tokabi." 71 Yeisu iedeedede Yudasa
iya Saimon Isikaliota natuna kaiwena. Mwa bwagana iya yoli tuwelone
kalikava yabo na iyamo kani Yeisu iwalo-masalan Yudiya toloinao kolili.

Yeisu yo kanakavao

7 1 Kabo muli mena Yeisu itakitakikili dedei Galili kalona mena. Nige
nuwanuwana ilau dedei Yudiya kalona mena yaina kaiwena Yudiya
ali toloinao nuwanuwali siunuyamate. 2 Na Yudiya ali soi lalakina yabo
esana sipei Gwau Soi kana sauga ikelakubwamako.[h] 3 Na Yeisu ana susu
bwaimwa kanakavao yawasosi sigitai kana tomuliyayao nige sibabaibaiwa
kabo sitalawasiyan siwalo Yeisu koina siba, "Dedei bwaite kulogabaen
na kusae Yelusalema Yudiya dedeina kabo am tomuliyayao am paisowa
ginauli kaba nuwa pwanopwano kupaipaisowaili na sigitagitaili. 4 Tem
tomo yabo nuwanuwana wasana ilalaki na boda sikatai, nige sowasowana
ana paisowa ipaisowa wadam. Ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa
kupaisowaili mayale mena na tem tomo meuloili yanuwa yaulina mena
sigitaili kabo esam ilalaki." 5 Bwagana iya kanakavao, na nige simemeli
koina. Ali nuwatu besiele tomo meuloili ali nuwatu. 6 Koinaele Yeisu iwalo
kanakavao kolili iwaloba, "Yagu sauga yawasosi nige naga ilalaoma.
Na komiu bwaite ami sauga saugane meuloina. 7 Tomo meuloili nige
sikakalomagigi-lagimiu, na yau sikalomagigi-lagau kaiwena ali nae
yawalo-masalan kolili yo yayakenayagili. 8 Komiu kwalau Yelusalema
soine kaiwena. Na yau kani nige yalalau bwaite sauga, kaiwena yagu
sauga naga ilalaoma." 9 Yeisu walo bwaite iwalowen kanakavao kolili, mwa
nige ilalau na imiyamiya Galili.

---

h 7:2 Gwau Soine koina, Yudiya sinuwatu-kalatan beyabeyana tubuliyao Isileli silokeikeile ule mena na sikenokeno gwau kaloli mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Yeisu kanakavao silau soine kaiwena, iya mulili mena kabo ilau, na
nige iuutu-mayale, ilolowadawadam-yagili. 11 Soi kalona mena Yudiya
ali toloinao Yeisu siloyaloyai yo sinelineliyan siba, “Iya toweya?”
12 Boda luwali mena tomo sibaibaiwa siedeedede Yeisu kaiwena.
Tupwaliyao siwaloba, “Iya tomo namwanamwana,” na tupwaliyaoyoi
siba, “Nigele, iya tomwakota yo tomo iwoyawoya-pwanolili.” 13 Na nige
yabo nuwanuwana iedeedede tomo manli mena kaiwena tomo meuloili
simatausi Yudiya toloinaone kolili.
14 Soi bwaite luwaluwalina mena, kabo Yeisu ilau ilusae Nume Tabu
mena kabo ilau kaba yakayakatai ana dedei koina yo iyatubu iyakayakatai.
15 Yudiya ali toloinao kateli sipitali ana yakayakatai kaiwena kabo siba,
“Tomo bwaite iya nige isisikulu, na gubesi mwa ana sonoga ilalaki?”
16 Yeisu kainali iyamaisa iba, “Yagu yakayakatai bwaite nige yaboma
yagu nuwatu mena, na ilaomaya kagu toyawasayauma koina. 17 Tem tomo
yabo nuwanuwana Yaubada ana nuwatu ipaisowai kani igite-lobai yagu
yakayakataine ilaomaya Yaubada koina na nige ilalaoma yaboma yagu
nuwatu mena. 18 Walo yawasosi, tem tomo yabo iedeedede iboma ana
nuwatu mena, iya nuwanuwana iboma kana tobali ipaisowai na esana
ilalaki. Na iya ipaisowai kana toyawasa kana tobali kaiwena iya towalo-
yawasosi yo nige mwakota koina. 19 Mosese loinaone iyeliwa kolimiu, wa?
Na nuwanuwamiu kwaunuyamateyau mwa kaiwena yawalo yakato nige
yabo luwamiu mena Mosese ana loinaone ioobigaili.” 20 Toloinao boda
Yeisu kainana siyamaisa siwaloba, “Nuwana yaluyaluwa biki ilusae koliwo
mwa kuwalowalo bwaite besiele. Yaiya nuwanuwana iunuyamatewo?”
21 Kabo Yeisu iba, “Yau tobelu yabo yawoisi Sabati mena kabo meuloimiu
katemiu sipitali. 22-23 Komiu kwawalo tabu paisowa Sabati. Na tem
natumiyao kali nigwenigwe kana kaliyate iyawatagili Sabati yabo koina
kani kwatalam na nigwenigwe sikalai kaiwena nuwanuwamiu lalakina
tem Mosese ana loina kwamuliya.[i] Nigwenigwe mumugana Mosese nige
iyayatubu, na ilaomaya tubumiyao bagubagunasosili kolili. Na tawae
kaiwena kwamunamunai koliyau saugana tobelune yona meuloina yawoisi
Sabati mena? 24 Tabu yagu paisowane kaiwena kwanunuwatu-bwagabwaga
yakato kwayakewaiyau. Na ilonamwayagimiu tem kwanuwatu-
namwanamwa yo kwaloina dudulai kabo wakatai yakato yagu paisowane
idudulai Yaubada manna mena.”

Tomo Yudiya siwaloba, “Yeisu iya Mesaiya o nigele?”

25 Tomiya Yelusalema tupwaliyao siba, “Tomo bwainene iya toloinao
sitonatonan yakato tem siunuyamate, wa? 26 Na wagitai. Iedeedede tomo

---

i 7:22-23 Yudiya mumugali bwaite. Melumelu ikabi kabo kaliyate eit (8) mulina mena nigwenigwe mumugana siginauli koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

manli mena na toloinaone ana walo nige situtupa-kaukausi. Gubesi,
nuwana toloinao ali nuwatu yawasosi yakato iya Mesaiya? 27 Tem Mesaiya
ilaoma nige sowasowana tomo sikatai toweya ilaomaya. Na Yeisu kita
takataiyako toweya ilaomaya, mwa iya nige Mesaiya." 28 Yeisu iyaelemo
iyakayakatai Nume Tabu koina, kabo kainana lalakina mena iwaloba,
"Na gubesi, ami nuwatu yakato wakataiyau na tabe wakatai toweya
koina yalaomaya? Nuwana nigele. Nige yau yaboma yagu nuwatu
mena yalalaoma, na Tamagu iyawasayau kabo yalaoma. Iya mumugana
inamwanamwa. Iya nige wakakatai, 29 na yau yakatai, kaiwena iya
iyawasayau mwa yalaoma kolimiu." 30 Yeisu iwalo besiele, kabo Yudiya
toloinao nuwanuwali yakato silokalatan yo sipan, na nige sowasowana
tomo yabo nimana ipei yona mena kaiwena ana sauga nige naga
iyayawatagilima. 31 Yo boda luwali mena tomo sibaibaiwa simeli Yeisu
koina, yo siwalo siba, "Na tem tomo uloina iyawatagilima yakato iya
Mesaiya, gubesi, sowasowana ana paisowa kaikaiweli Yeisu ana paisowa
kaikaiweli silalaki-gabaegili? Nuwana nigele. Mwa koinaele ama nuwatu
yakato Yeisu iya Mesaiya."
32 Tomo ali walone bwaite kaiwena mwa Palisiyao sibenalan. Kabo
Palisiyao yo topwaoli lalakili simiyagogo siedeedede kabo siloina
yakato pilisiman, siya Nume Tabu kana togitekalatanwo, silau yakato
Yeisu sikabikalatan na sipan. 33 Kabo Yeisu iwaloba, "Yagu miyamiya
mekaukavao komiu sauga kubwakubwana, kabo muli mena kani
yalogabaegimiu yo yapileyoi yalau toyawasayaumane koina. 34 Kani
kwaloyaiyau, na kani nige kwalolobaiyau kaiwena dedeine bwaite
yalalaune koina nige sowasowana kwalaoma koina." 35 Yudiya ali toloinao
walone bwaite sibenalan kabo sibomamo sitalatalawasi siba, "Tomone
iya toweya ilalauya yakato kani taloyai na nige talolobai? Nuwana kani
ala dedei ilogabaen yo ilau Giliki ali dedei kolili toweya siya Yudiya
tupwaliyao simiyamiya na tem siya yo Giliki tomoliyao iyakayakataili?
36 Iwaloba, 'Tem kwaloyaiyau kani nige kwalolobaiyau.' Na gubesi kana
katai? Tabe besiele iwaloba, 'Nige sowasowamiu kwalau dedei bwainene
yalalaune koina.' Walone bwaite kaiwena kaba nuwapwanopwano
yawasosi kolila."

Yeisu iedeedede waila meyawasina kaiwena

37 Gwau soina kana kaliyate mwawamwawasina koina, iya kaliyate
lalakisosina, Yeisu itolo yo iwalo kainana lalakina mena iba, "Yaiya
kowa tem galogalom imagu ilonamwayagiwo kulaoma koliyau kunuma.
38 Tem kumeli koliyau kulaoma na kunuma. Kaiwena Buki Tabu iwalo-
masala yakato waila yalubwasi meyawasina kani ididi-yawatagilima
siya analiyao simeli koliyau." 39 Saugana Yeisu iwalo 'waila yalubwasi
meyawasina' iedeedede Yaluyaluwa Tabuna kaiwena, analiyao tomo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

simeli Yeisu koina kani sikalai. Na sauganane koina Yaluyaluwa Tabuna
nige naga iwowolegili, kaiwena Yeisu nige naga itotoloyoi boita mena yo
naga ana wasawasa ikakalai.

Tomo boda labui siginauli

40 Boda lalakina meuloina Yeisu ana walo sibenalan mwa sibaibaiwa
siba, “Walo yawasosi, tomone bwaite Yeisu iya palopitawa Yaubada
iwaloyameli kani ilaoma.” 41-42 Tomo tupwaliyao siba, “Iya Mesaiya.”
Na tupwaliyaoyoi siba, “Kita takataiyako Buki Tabu ana walo iwaloba,
‘Mesaiya kani ilaoma Deibida ana susu koina yo sikabi Bedeliema, dedei
bwaimwa beyabeyana Deibida imiyamiya koina.’ Na Yeisu iya Galili
tomona, nige sikakabiyan Bedeliema, mwa iya nige Mesaiya.” 43 Kabo
Yeisu kaiwena boda labui siyakasa. 44 Tupwali nuwanuwali sikabi-kalatan
yo sipan, na iyamo nige tomo yabo nimana ipepei Yeisu yona mena.

Yudiya ali toloinao nige Yeisu simemeliyan

45 Kabo pilisimanwo siya Nume Tabu kana togitekalatanwo sipileyoi
silau topwaoli lalakili mekalikavao Palisi kolili kabo siya siwalo pilisiman
kolili siba, “Tawae kaiwena nige wakakalaiyama?” 46 Mwa kainali
siyamaisa siba, “Nige sauga yabo tomo yabo ana walo besiele tomone
bwaite ana walo.” 47 Kabo Palisi me ali munamunai siwalo pilisimanwo
kolili siba, “Imwakota tomo meuloili kolili na sauga bwaite ana mwakota
kolili ikalaimiu tabe. 48 Kai Palisi mekamakavao toloinao nige tomonane
kamemeliyan. 49 Nigele molosi. Na boda bwaite simeliko koina siya
Mosese ana loina nige sikakatai, siya Yaubada iwaloko kaiweli kani
iyamaisali.” 50 Nikodimo, iya Palisi ali boda yabo yo iya beyabeyana
ilau Yeisu koina boniyai mena, iwalolau kanakavao kolili iba, 51 “Ala
loina iba tabu tomo kana loina tagiginauli tem nige naga ana edeedede
tabebenalan yatala koina yo talolobai ginauli tawae ipaisowa-yanaeli.”
52 Na Palisiyaone Nikodimo siyokoiyan siba, “Na gubesi, nuwana
kowa tabe kulaomaya Galili? Kulau naga Buki Tabu ukwalai kuyasili
namwanamwai kabo ukwatai yakato kani nige palopita yabo ilalaomaya
Galili.”

Sine ganaganawalina sikalaiyama Yeisu koina

8 1 Tomo meuloili sipileyoi silau ali nume kaigeda kaigeda kolili, na
Yeisu ilau ikawasae koya Olibe koina. 2 Yanuwa ilayanyoi malala
kikiuna, Yeisu ipileyoi ilau Nume Tabu mena kaba yakayakatai dedeina
mena, mwa boda silaoma simiya-takikilan, yo iya imiyasio iyakayakatai
kolili. 3 Loina kana toyakayakataiwo mekalikavao Palisiyao sine yabo
siyogan mekalikava silusae. Na sinene bwaite silobai iganaganawali kabo
silawanama boda manli mena siyatolo. 4 Mwa siwalo Yeisu koina siba,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Toyakayakatai, sine bwaite kalobai tau yabo mekanakava siganawali.
5 Na Mosese ana loina koina iba sine ganaganawalina besiele bwaite
talovekui kanasiga iboita. Na kowa am nuwatu gubesi?” 6 Neli bwaite
sineliyan yakato Yeisu sitonan na tem siyakewai. Na Yeisu nige kainali
iyayamaisa na ipwalou yo nima gibuna mena ilelelele bwatano mena.
7 Siya siyaelemo simiyamiya na sinelineli koina, mwa itolo yo iba, “Tem
yaiya kolimiu nige sauga yabo nae igiginauli, iya veku ikalai igabae-
bagunayan sinene koina.” 8 Kabo tabe ipwalouyoi yo ilelelele yoi bwatano
mena. 9 Ana edeedede bwaite sibenalan mwa kaigeda kaigeda ilaulau
iyatubuya tautaubalao kolili ilau kanasiga meuloili silowasi-woli. Yeisu
ibomamo silogabaen mekanakava sinene bwaite itotolo salina mena.
10 Yeisu itoloma yo ineli sinene koina iba, “Kam toyakewao meuloili
toweya siyaele?” 11 Sinene Yeisu kainana iyamaisa iba, “Taubala, nige
yabo imiyamiya, meuloili silowasiko.” Kabo Yeisu iba, “Yau tabe
kani nige yayayakewaiwo. Na kulau, tabu sauga yaboyoi naenaena
ugiginauliyoi.”

Yeisu ibomayoi kaiwena iedeedede

12 Sauga yabo koina Yeisu iwalo tomo kolili iba, “Yau yanuwa yaulina
kana mayale. Tem yaiya imuliya koliyau kani yawasi kana mayale ikalai
yo nige sowasowana ilokeikeile boniboniyai koina.” 13 Kabo Palisi siwalo
koina siba, “Kuboma yakato wasam kuyawasayan, kani nige sowasowana
kameliyagiwo.” 14 Yeisu Palisi kainali iyamaisa iba, “Bwaite walone
yawalowen walo yawasosi, bwagana yaboma kaiwegu yawalo-masala.
Kaiwena yakatai toweya koina yalaomaya yo toweya koina yalalau, na
komiu nige wakakataiyau. 15 Komiu tomo kwayatalayagili besiele tomo
yanuwa yaulina ali nuwatu. Na yau nige yagiginauli besiele. 16 Na tem
tomo yabo yayatalayan yo kana loina yawalowen yagu loina idudulai yo
iyamala yawasosi, kaiwena nige yaboma loinane bwaite yagiginauli, na
Tamagu iya iyawasayau iya mekaukava. 17 Komiu ami loina koina silele-
lobiyen yakato tem tomo labui ali walo sitoyatoyawa kabo toyatala kani
walone ikawa-yawasosi. 18 Yau yaboma wasagu yayawasayan, besiele
Tamagu iya iyawasayau iya tabe wasagu iyawayawasayan.”
19 Kabo Yudiya toloinao Yeisu sineliyan siba, “Na tamam toweya?”
Kainali iyamaisa iba, “Yau nige wakakataiyau yo Tamagu tabe nige
wakakatai. Tem wakataiyau, tabe Tamagu wakatai.” 20 Yeisu walo bwaite
iwalowegili, saugana iya iyaele iyakayakatai Nume Tabu kalona mena,
dedei bwaine mulolo kaba peipeina salina mena bwaimwa toloinao
ali kaba miyagogo dedeina salina mena. Na nige toloina yabo Yeisu
ikakabikalatan na sipan, kaiwena ana sauga nige naga iyayawatagili.
21 Yeisu iwaloyoi Yudiya toloinao kolili iba, “Yalalau yo kani
kwaloyaiyau. Na iyamo kani nige wagigitaiyau kaiwena komiu nige

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sowasowamiu yagu kaba lau dedeinane koina kwalaoma, na komiu
kwalalau naenaena koina mwa kani kwaboita.” 22 Kabo Yudiya toloinao
sibomamo siedeedede siba, “Iya iba kita nige sowasowala talau dedeine
ilalaune koina. Ana walo bwaite kana katai gubesi? Nuwana kani
ibomayoi iunuyamate na ilau toboita ali dedei mena.” 23 Yeisu ali nuwatu
ikataiyako kabo iwalo kolili iba, “Komiu kwalaoma yauli mena, na yau
yalaoma kewa mena. Komiu yanuwa yaulina bwaite tomonliyao, na
yau nige yanuwa yaulina tomona besi. 24 Bwaite iya kaiwena yawaloba
ami naenaena koina kani kwaboita. Tem yagu walone kaiwegu nige
kwamemeliyan kani ami naenaena koina kwaboita.”
25 Kabo toloinaone siwalo koina siba, “Kuwalo kolimai yaiya kowa.”
Kainali Yeisu iyamaisa iba, “Besiele tauna kona yawalowenako kolimiu.
26 Ginauli sibaibaiwa sowasowagu yawalowen kaiwemiu yo maisamiu
yaginauli na nige yawawalowegili. Kaiwena iya iyawasayau iya towalo
yawasosi yo ginauli bwaite yabenalagili koina mwa yawalowen yanuwa
yaulina tomonliyao kolimiu.” 27 Na iyamo nige naga sikakatai tawae Yeisu
iwalowalowen kolili tamana kaiwena. 28 Kabo Yeisu iwaloba, “Saugana
Tomo Natuna wakeleisin kelose mena kabo kani wakatai yakato yau
yaiya. Yo tabe kani wakatai nige ginauli yabo yaboma yapapaisowai na
iya Tamagu iyakenayagau mwa yawalowalowen. 29 Na iya iyawasayau
iya mekaukava. Iya nige ilologabaegau, ginauli meuloina bwaite
yapaipaisowailine iyaliyaya kaiweli.” 30 Na siya tomo Yudiya Yeisu ana
yakayakatai sibenabenalan sibaibaiwa simeliyan.

Abelamo natunao yo Seitani natunao waloli

31 Kabo Yeisu iwalo siya tomo Yudiya ana yakayakatai simeliyan
kolili iba, “Tem kwameli yagu yakayakataine koina yo wakabikalatan,
komiu kagu tomuliya yawasosi. 32 Kabo kani wasa namwanamwana
kaiwegu wakatai yakato walo yawasosi yo walo yawasosine iya kani
ilivasimiu.” 33 Mwa Yeisu kainana siyamaisa siba, “Kai Abelamo tubunao,
nige sauga yabo kapapaisowa besiele topaisowa panpanli. Gubesi mwa
kuwaloba ‘walo yawasosine kani ilivasimiu?’ ” 34 Yeisu iwalo kolili iba,
“Yawalo yawasosi kolimiu, tomo meuloili siya naenaena siginaginauli
siya naenaena kana topaisowa panpanli. 35 Topaisowa panpanna nige
imimiyasosi ana taubala ana susuyao mekanakavao, na taubalane natuna
iya imiyayai susune kolili. 36 Na tem Yaubada Natuna ilivasimiu kani
kwaemala tomo livalivasili yawasosi. 37 Yakatai komiu Abelamo tubunao.
Na komiu tupwamiyao nuwanuwamiu kwaunuyamateyau kaiwena yagu
yakayakatai kwasikotanan. 38 Tawae Tamagu iyakenayagau yaginauli
na komiu waginauli besiele tamamiu Seitani iyakenayagimiu.” 39 Kabo
kainana siyamaisa siba, “Kai tamamai Abelamo.” Yeisu iba, “Tem
Abelamo natunao komiu sowasowana ami paisowa besiele Abelamo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana paisowa. 40 Tawae yabenalan Yaubada koina iya walo yawasosi
mwa yawalowen kolimiu. Komiu nuwanuwamiu kwaunuyamateyau, na
Abelamo mumugana nige besiele mumugamiu, iya nige tounuyamate,
mwa kaiwena komiu nige Abelamo natunao besi. 41 Na komiu
kwapaipaisowa tamamiu Seitani ana paisowa." Kabo Yeisu kainana
siyamaisa siba, "Tabu kuwawalo yakato kai tamamai uloina. Kaiwena kai
tamamai ele mwa Yaubada iboma yo kai natunao yawasosi."
42 Kabo Yeisu iwaloyoi kolili iba, "Tem nuwana Yaubada iya tamamiu
kani kwamulolo koliyau, kaiwena yau yamiyamiya koina yo yalaomaya
koina. Na yau nige yaboma yagu nuwatu mena yalalaoma, iya
iyawasayauma. 43 Yagu walo nige nuwamiu idududulai-yan, kaiwena nige
nuwanuwamiu yagu walone kwabenalan. 44 Komiu tamamiu Seitani,
iya natunao komiu mwa sauga meuloina nuwanuwamiu tamamiu ana
nuwatu kwamuliya. Ilaoma kaba yatubu koina iya tounuyamate yo nige
sauga yabo kamwasa dudulaina koina ilalau, kaiwena walo yawasosi
nige imiyamiya koina. Saugana tem imwakota bwaimwa iya mumugana
yawasosi, yo bwaite kaiwena iya tomwakomwakota yo mwakota
mumugana meuloina iya tamali. 45 Mwa kaiwena yau walo yawasosi
yawalowen na komiu nige kwamemeliyagau. 46 Tem wakatai me yagu
naenaena kwayakenayagau. Na tem yagu walone walo yawasosi tawae
kaiwena nige kwamemeli-yagau? 47 Yaubada natunao Yaubada ana walo
sibenalan. Komiu nige Yaubada ana walo kwabebenalan kaiwena komiu
nige natunao besi."

Yeisu mekanakava Abelamo waloli

48 Kabo tomo Yudiya Yeisu kainana siyamaisa siba, "Nuwana kawalo
dudulai saugana kawalo yakato kowa toyauyaule besiele Sameliya
tomonliyao yo yaluyaluwa biki ilusae koliwo." 49 Mwa kainali iyamaisa
iba, "Nige yaluyaluwa biki ilulusae koliyau, yau Tamagu yayakasisiyan
na komiu nige kwayayakasisi-yagau. 50 Yau nige yakepakepate yakato
esagu yapeiseyan, na yabo iyaele nuwanuwana esagu ipeiseyan yo iya
toyatala dudulaisosina. 51 Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem yagu
walo iobigaili nige sowasowana iboita." 52 Tomo Yudiya ali nuwatu
yakato Yeisu iwalowalo kwapina ana boita kaiwena mwa siwalo koina
siba, "Kabo kakatai yawasosi yakato yaluyaluwa biki ilusae koliwo.
Abelamo yo palopitao siboitako na kowa kuba 'yaiya tem yagu walo
iobigaili nige sowasowana iboita.' 53 Tubumai Abelamo iboitako, nuwana
kuboma am nuwatu mena yakato kulalaki-gabaen? Yo palopitao siboitako
tabe. Na kunuwatui yakato yaiya kowa?" 54 Yeisu kainali iyamaisa iba,
"Tem nuwana yaboma esagu yapeiseyan, na kani esagune nige kanna
ipapagan. Na komiu kwawalo yakato Tamagu iya ami Yaubada, iya mwa
esagu ipeipeiseyan. 55 Komiu nige wakakatai, na yau yakatai. Nuwana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tem yawaloba, iya nige yakakatai, kani yau yaemala tomwakomwakota
besiele komiu. Na iya yakatai mwa ana walo yabenalan yo yabenali-
kalatan. 56 Beyabeyana tubumiu Abelamo inuwatui yakato yagu sauga
yawatagilima yanuwa yaulina mena igitai, kabo iyaliyaya, yo saugana
imiyamiya Yaubada salina mena igitaiyau mwa iyaliyaya." 57 Kabo tomo
Yudiya siwalo koina siba, "Am bolime nige naga pipti ilolobai kabo gubesi
mwa kuwalo yakato Abelamo ugitai?" 58 Kainali iyamaisa iba, "Yawalo
yawasosi kolimiu, muliya kabo Abelamo iyawatagilima yau yamiyamiya."
59 Yeisu ana walone bwaite kaiwena, mwa veku sikalaili yakato silovekui,
na ikeno-wadam, kabo Nume Tabu ilogabaen.

Yeisu tomangibugibu yabo manna iyalala

9 1 Saugana Yeisu ilalau kamwasa mena kabo tomangibugibu yabo
igitai sinana ikabiyan man gibugibuna. 2 Ana tobenaliyao sineli
siba, "Toyakayakatai, yaiya ana pwanoli, iya o sinana yo tamana ali
pwanoli mwa kaiwena sikabi man gibugibuna?" 3 Yeisu iba, "Nige iya ana
pwanoli o sinana yo tamana ali pwanoli kaiwena na manna igibu. Bwaite
iyawatagili na mesabana tomo sigitai Yaubada ana paisowa yo ana kaiwe
iyawatagili yawasina koina. 4 Kaliyate koina sowasowana kagu toyawasa
ana paisowa taginauli na boniyai ilalaoma nige sowasowana paisowa
yabo taginauli. 5 Saugana yau yamiyamiya yanuwa yaulina mena yau
yanuwa yaulina kana mayale."
6 Yeisu walone bwaite iwalowen kabo ikaiso bwatano mena, kaisona
koina iyebweli, yo ikalai isau tomangibugibu manna mena. 7 Kabo iwalo
koina iba, "Kulau kipukipu Sailoma koina manim kudeuli." (Esa Sailoma
kana katai yawayawasa.) Kabo tomone ilau kipukipune koina manna
ideuli yo ipileyoima inamwanamwa manna silala yo ginauli meuloina
igitaili. 8 Kabo ana elieliyamwao yo tomo siya beyabeyana sigitai
ikawakawanoi siba, "Tomangibugibune bwaite beyabeyana imiyasio
na ikawakawanoi bwaite iya o nigele?" 9 Kabo tupwali siba, "Nuwana
tomonaele bwaite." Na tupwaliyao siba, "Kana koleya besiele iya na
iyamo nuwana nigele." Mwa tomangibugibune iboma iba, "Bwaite yau."
10 Mwa sineli siba, "Na gubesi mwa manim ilalane?" 11 Kainali iyamaisa
iba, "Tomo bwaite esana siba Yeisu, kaisona iyebweli bwatano mena kabo
ikalai isau mangu mena mwa iba, 'Kulau Sailoma koina manim kudeuli.'
Kabo yalau mangu yadeuli mwa mangu ilala yo ginauli meuloina
yagitaili." 12 Kabo sineli siba, "Tomone toweya iyaele?" Kainali iyamaisa
iba, "Nige yakakatai."

Palisi sineli samasamalulu tomangibugibune koina

13 Kabo tomangibugibune siyogan silawan Palisi kolili. 14 Na bwaite
kaliyate Sabati koina Yeisu kaisona iyebweli yo isau tomangibugibune

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

manna mena kabo manna ilala. 15 Kabo Palisi sineli siba, “Gubesi na
manim ilala?” Kainali iyamaisa iba, “Yeisu kaisona iyebweli yo isau
mangu mena, kabo mangu yadeuli yo sauganane koina mangu ilala yo
ginauli meuloili yagitaili.” 16 Palisi tupwaliyao siba, “Tomone bwaite Yeisu
iya nige ilalaoma Yaubada koina kaiwena Sabati kana loina ilikwai.” Na
tupwaliyaoyoi ali nuwatu uloi kabo siba, “Nuwana ilaomaya Yaubada
koina kaiwena nige sowasowana loina kana tolikwai yabo ginauli kaba
nuwapwanopwano besiele bwaite ipaisowai, awa?” Kabo boda labui
siginaulili yo sigamwapakiki.
17 Kabo Palisi sineliyoi tomangibugibune koina siba, “Na kowa am
nuwatu gubesi tomone kaiwena? Kaiwena kowa mwa manim iyalalali.”
Tomangibugibune kainali iyamaisa iba, “Iya palopita yabo.” 18 Na Yudiya
ali toloinao ali nuwatu tomangibugubune iya tomwakota, nige simemeli
yakato beyabeyana iya tomangibugibu yabo. Ali nuwatu besiele kabo
tamana yo sinana siyoganlima kolili. 19 Mwa sineliyagili siba, “Bwaite
komiu natumiu, iya kwawaloba beyabeyana wakabi manna gibugibuna?
Gubesi kabo manna inamwanamwa?” 20 Tamana yo sinana siba, “Kakatai
mowoi iya natumai yo kakatai saugana kakabi man gibugibuna.
21 Na nige kakakatai gubesi kabo manna inamwanamwa o tem yaiya
mannane iwoisili mwa ilalayoi. Kwaneliyan, iya ilalakiko, sowasowana
ibomayoi kaiwena iedeedede.” 22 Tamana yo sinana siwalo bwaite besiele
kaiwena Yudiya ali toloinao simatausagili. Na siya loina sipaisowaiyako
yakato yaiya tem Yeisu ikawa-Mesaiya-yan kani simalimaliu-wani tabu
mekalikava sitatapwalolo yoi ali boda koina. 23 Bwaite iya kaiwena mwa
tamana yo sinana siba, “Kwaneliyan, iya ilalakiko.”
24 Kabo Palisi tomangibugibune siyogan ilusaeyoi kolili, yo siwalo koina
siba, “Ukwawalulu Yaubada manna mena yo kuwalo yawasosi. Kai kakatai
tomone bwaimwa Yeisu iya tomo naenaena.” 25 Na iwalo kolili iba, “Nige
yakakatai tem iya tonaenaena o nigele. Na bwaimwanamo iya yakatai
beyabeyana mangu igibu na sauga kabona inamwanamwako.” 26 Kabo
sineliyan siba, “Na tawae iginauli koliwo? Gubesi ana paipaisowaina
manimne mwa ilalayoi?” 27 Kainali iyamaisa iba, “Yawaloko kolimiu na
komiu nige kwabebenali. Tawae kaiwena nuwanuwamiu yawalowen
yoi? Gubesi, komiu tabe nuwanuwamiu kwaemala ana tomuliyayao?”
28 Kabo me ali munamunai lalakina sikawa-naenaeyan yo siwalolau koina
siba, “Kowa ana tomuliya yabo, na kai Mosese ana tomuliyayao. 29 Kai
kakatai Yaubada iedeedede Mosese koina yo loina iwolena, na tomone
bwaite iya nige kakakatai toweya ilaomaya.” 30 Kabo kainali iyamaisa iba,
“Nuwagu ipwanopwano-wagimiu kaiwena kwawaloba, ‘Nige kakakatai
toweya ilaomaya,’ na iya mwa mangu iyanamwanamwali. 31 Takatai
Yaubada nige sowasowana ibenali tonaenaeli kolili. Na iya ibenabenali
siya siyakasisiyan yo ana nuwatu sipaipaisowai. 32 Kaba yatubu koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ilaoma kanasiga sauga kabona, nige sauga yabo wasa tabebenalan yakato
tomo yabo iya sikabi manna gibugibuna manna sikabi-namwanamwai yo
inamwanamwa. 33 Temga tomone nige ilalaomaya Yaubada koina kani nige
sowasowana ginauli yabo iginauli." 34 Tomangibugubune ana walo bwaite
kaiwena toloinao simunamunaisosi mwa siyokoiyan siwalolau koina siba,
"Kowa naenaena koina kuyawatagili yo kulalaki, gubesi mwa yakato
kuyakayakatai kolimai." Kabo situbali-yawatagilan simalimaliu-wani ilau.

Siya nige simemeli siya besiele tomangibugibu

35 Yeisu tomangibugibune wasana ibenalan yakato situbali-yawatagilan,
kabo iloyai yo saugana ilobai mwa Yeisu iwalolau koina iba, "Gubesi,
kumeli Tomo Natuna koina o nigele?" 36 Kainana iyamaisa iba, "Taubala,
yaiya Tomo Natuna? Kuwalowen koliyau na yameli koina." 37 Yeisu iba,
"Ugitaiyako, iya bwaite saugane mekamkava kwaedeedede." 38 Kabo
tomangibugibune iwaloba, "Guyau, yameliyagiwo." Kabo tutulina
italusakonayan yo ipwalou Yeisu koina. 39 Yeisu iba, "Yalaoma yanuwa
yaulina mena na tomo mumugali yapei-yawatagilan mayale mena kabo
tomangibugibu manli silala yo siya yakato manli namwanamwali manli
sigibu." 40 Palisi tupwali Yeisu salina mena ana walo sibenalan mwa
sineli siba, "Gubesi, kuwalo yakato kai tabe manimaiyao sigibu?" 41 Yeisu
iwalolau kolili iba, "Tem kwawaloba, 'kai manimai igibu,' nige naenaena
yabo imiyamiya kolimiu Yaubada manna mena. Na komiu kwawaloba,
'kai manimai lalalalana' kabo ami naenaena iyaele imiyamiya, nige
imwamwawasi."

Sipi togitekalatan namwanamwana mumugana

10 1 Yeisu iwaloba, "Yawalo yawasosi kolimiu, tem yaiya nige
ilulusaema sipi kana gana gamwana mena na ivinae-likwama
ganane koina, iya tokewali. 2 Na tem yaiya ilusaema gamwa mena, iya
sipi kali togitekalatan. 3 Saugana sipi togitekalatan ilaoma ganane koina
gamwa kana togitekalatan gamwane isoke na sipi togitekalatan ilusae
na ana sipiyao esali kolili iyoganlima. Saugana kainana sibenalan kabo
silaoma koina simuliya yo siyawatagili yauli mena. 4 Mwa meuloili
siyawatagili, yo kali togitekalatan ibaguna na simulimuliya, kaiwena
kainana kana dagugu sikatai mwa simanasamwanako. 5 Sipi nige
sowasowana tomo uloina koina simuliya, kani siyabubu-gabaen kaiwena
kainana kana dagugu uloina." 6 Kobwaibwaili bwaite Yeisu iwalowen
Palisiyao kolili na kana katai nige nuwali imamayaleyan.

Yeisu iya sipi togitekalatan namwanamwana

7 Yeisu iwaloyoi kolili iba, "Yawalo yawasosi kolimiu, yau sipi kali
gamwaele. 8 Na sipi togitekalatan uloili silaoma baguna kabo muli mena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yau siya tokewali mwa sipine nige kainali sibebenalan. 9 Yau bwaite
gamwaele, tem yaiya koliyau ilusaema kani inamwanamwa yo lebo
ilobai. Kaiwena kani sauga meuloina ilusalusaema yo iyawayawatagili
na kawasi namwanamwana ilobalobai. 10 Na tokewali siya ali paisowa
silaoma sikewali sisibayanae yo siunuyamate. Na yau yalaoma na
mesabana tomo yawasili namwanamwana yo powopowona koliyau
silobai. 11 Yau sipi kali togitekalatan namwanamwana, togitekalatan
namwanamwana kani yawasina italamwan ana sipiyao kaiweli iboita.
12 Na tem yaiya iya nige sipi tanuwagana na ipaisowamo maisa kaiwena
na tem bwauwa sokasokali igitaili silalaoma kani sipine iyabubu-
gabaegili. Na bwauwane sokasokali sipi sitonan tem sikwayaili kabo
sipine matausi mena siyabubu-gwaligwali. 13 Tomone ana yabubu yaina
kaiwena iya ipaisowamo maisa kaiwena, mwa sipine nige kaiweli
inuwanuwatu kaiwena tomo uloina ana sipi. 14 Yau sipi kali togitekalatan
namwanamwana kaiwena yagu sipiyao yakataili yo siya sikataiyau.
15 Besiele Tamagu ikataiyau yo yau tabe yakatai. Yo tabe yau yawasigu
yatalamwan yo yagu sipiyao kaiweli yaboita. 16 Yagu sipi tupwaliyao nige
simiyamiya bwaite ganane kalona mena. Mwa yatonan na yakalailima na
mesabana kainagu sibenalan yo silaoma koliyau na mekalikavao siyaboda
kaigeda na kali togitekalatan kaigedamo yau. 17 Tamagu imulolososi
koliyau kaiwena yawasigu yatalamwan na yakato yaboita kabo muli
mena yawasigu yalobaiyoi. 18 Nige sowasowana yabo yawasigu koliyau
ikalai. Yaumo yaboma yatalam-wagau na yaboita, yo sowasowagu tabe
yawasigu yakalai yoi. Kaiwena bwaite besiele Tamagu ana nuwatu yo
tabe ana loina koliyau."

19 Walone bwaite kaiweli tomo Yudiya sibomamo kolili sigamwapakiki
lalakina, mwa koina yakasa kolili iyawatagili. 20 Tupwana sibaibaiwa
siba, "Iya dimoni koina mwa ikabaleya. Tabu ana walo kwabebenalagili."
21 Na tupwaliyao siwaloba, "Bwaite nige besiele dimoni ana walo. Gubesi
kwawawalo yakato iya dimoni? Kaiwena dimoni nige sowasowana
tomangibugibu manna iyalala."

Yudiya toloinao Yeisu sisikotanan

22 Saugana tulutulu kana sauga Yudiya ali soi yabo sipaisowai
bwaimwa Nume Tabu kana kabiyakapwa kana nuwatu-kalatan kaiwena.[j]
23 Sauganane koina Yeisu Nume Tabu kalona mena ilokeikeile dedei yabo
koina iya sipei Kin Solomon ana kaba kelolon. 24 Kabo bwaine koina

---

j 10:22 Beyabeyana yanuwa uloili tomonliyao silaoma na Nume Tabune sikabikalatan bolime yaiyona. Kabo tomo Yudiya tomone uloiline sitawoili yo Nume Tabu sikalaiyoi mwa sikabi-yakapwa yoi. Na soi bwaite siginauli bolime kaigeda kaigeda ali nuwatu-kalatan kabi-yakapwane kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yudiya toloinao Yeisu sitolo-takikilan yo siwalo koina siba, “Tawanesana
kani kuwalo dudulai kolimai? Ama wasa kuyeyama, kowa Mesaiya o
nigele?” 25 Yeisu kainali iyamaisa iwaloba, “Yawaloko kolimiu, na nige
kwamemeli-yagau. Ginauli kaba nuwapwanopwano yapaisowailiko
Tamagu esana mena na kilakilalane siya siwalo-masalagau, 26 na iyamo
nige kwamemeli-yagau, kaiwena komiu nige yagu sipiyao. 27 Yagu sipi
kainagu sibenalan, yo tabe yakataili mwa simuliye koliyau. 28 Yawasili
miyamiya yaina yaolegili na mesabana tabu siboboita yo tabu yaiya
yabo nimagu mena ikwakwayaili. 29 Tamagu iya iyelima koliyau mwa
iya ilalakisosi kabo ginauli meuloina mwa nige sowasowana yaiya yabo
Tamagu nimana mena ikwayaili. 30 Yau yo Tamagu kaigedamai.”
31 Yeisu ana walone bwaite kaiwena Yudiya toloinao simunamunai mwa
veku sikalaiyoi yakato siunui. 32 Kabo Yeisu kolili iwaloba, “Ginauli kaba
nuwapwanopwano namwanamwali sibaibaiwa yapaisowaili siya Tamagu
iyelima wagitailiko. Toisabo paisowa kaikaiwena kaiwena nuwanuwamiu
kwaunuyamateyau?” 33 Kabo siya toloinaone Yeisu kainana siyamaisa
siba, “Nige yakato am paisowane namwanamwali kaiwena kaunuiwo,
na iyamo am walo kawasewa kaiwena. Kaiwena kowa tomo molosi na
kuwalo yakato kuyamala Yaubada.” 34 Yeisu kainali iyamaisa iba, “Same
koina Yaubada toyatala bagubagunali ikawa-yaubada-yagili. 35 Yaubada
walone bwaitete iwalowegili tomo kolili yakato siya yaubadao. Komiu
wakatai Buki Tabune iya sauga meuloina walo yawasosi. 36 Na tawae
kaiwena kwawalo yakato yakawasewa saugana yawaloba ‘Yau Yaubada
Natuna’? Tamagu iyakasisi-yagau yo iyawasayauma yanuwa yaulina
mena na ana paisowa yapaisowai. 37 Tem nige Tamagu ana paisowa
yaginaginauli kabo tabu yagu walone kwamemeli-yagili. 38 Na iyamo yau
ana paisowa yaginaginauli. Na tem nige kwamemeli yagu walone koina
sowasowana yagu paisowane koina kwameli. Kabo nuwamiu imayale na
wakatai yakato Tamagu imiyamiya koliyau na yau yamiyamiya koina.”
39 Bwaine koina siya Yudiya toloinao sitonanyoi yakato sikabikalatan, na
iyamo Yeisu nimali mena iyabubu.
40 Mwa ilau yo Yolidan wailana igayopanaisi yoi, bwaine dedeine
koina tauna kona Yoni tomo iyababitaisoli, yo bwaine koina imiyamiya.
41 Yo tomo sibaibaiwa silau koina sagu kaiwena. Tomone meuloili
siedeedede Yeisu kaiwena siba, “Yoni Toyababitaiso nige ginauli
kaba nuwapwanopwano yabo ipapaisowai na iyamo tawae ana walo
iwalowegili tomone bwaite kaiwena walo yawasosi.” 42 Mwa dedei bwaine
koina tomo sibaibaiwa Yeisu koina simeli.

Lasalo ana boita yo ana toloyoi

11 1 Tomo yabo esana Lasalo ikasiebwa lalakina. Iya Bedani tomona
dunao labui Meli yo Mata mekanakavao simiyamiya. 2 Bwaite

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iya Meline iya naga kani Yeisu kaekaena iyaoloi yo itona mena isau, iya
tokasiebwane duna. 3 Sauganane koina duli Lasalo ikasiebwa kabo walo
siyawasa ilau Yeisu koina siba, “Taubala, am eliyam namwanamwanawa
ikasiebwa.” 4 Saugana Yeisu Lasalo ana kasiebwa wasana ibenalan kabo
iwalo tomo kolili iba, “Kasiebwa kana katai yakato Lasalo tabu iboboita,
na iyamo kasiebwa bwaite iyawatagili na tomo meuloili Yaubada
sitobalan yo tabe Natuna siwaloseyani ana paisowa kaiwena.” 5 Yeisu
Mata yo kanakava yo tabe duli Lasalo ikatekamkamna-yagili lalakina.
6 Lasalo ana kasiebwa wasana ilau Yeisu koina siwalo-masalan, na
Yeisu nige ilalau Bedani, na imiyamiya dedeine bwaine koina kaliyate
labui. 7 Muli mena kaliyate labui simwawasi kabo ana tobenaliyao
kolili iba, “Bwaite koina tapileyoi Bedani Yudiya dedeina mena.” 8 Na
ana tobenaliyao siwalo koina siba, “Toyakayakatai, tauna kona Yudiya
toloinao sitonan tem siunuiwo veku mena, tabu tapipileyoi kaiwena
toloinaone nagamo sinuwanuwatu tem siunuiwo.” 9 Na Yeisu nuwanuwana
iyakenayagili yakato iya ilolokeikeile Yaubada ana mayale koina yo
Yaubada iyamo ana boita kana sauga iloiloinayan, nige sowana simatausi,
kabo kainali iyamaisa iba, “Kaba gite yabo yaeyawa. Kaliyate meuloina
koina bwaine malala mena yo kanasiga ilolau mwa tem yaiya kaliyatene
bwaine koina ilokeikeile kani nige itutupa, kaiwena bwaite yanuwa
yaulina kana mayale imiyamiya. 10 Na tem boniyai koina ilokeikeile
naga itupa yo ibeku, kaiwena nige mayale koina imiyamiya.” 11 Iwalo
bwaite besiele kabo ietulanyoi iba, “Ala eliyam Lasalo iya ikenokenomo,
mwa yalau na yayanoi.” 12 Na tobenaliyaone siwaloba, “Taubala, tabu
talalau kaiwena ikenokenomo naga kani kabo inamwanamwa na
itoloyoi.” 13 Yeisu iedeedede Lasalo ana boita kaiwena na ana tobenaliyao
sinuwanuwatu yakato ikenokenomo. 14 Kabo Yeisu ana walo kana katai
iwalo-masalan kolili iba, “Lasalo iboitako. 15 Na yayaliyaya kaiwena ana
kasiebwane koina nige yamiyamiya. Na besi, talau tagitai na bwaine
koina yagu paisowane wagitai na kwameli yawasosi.” 16 Na Tomasi, iya
esana labuina Didiluwaluwa, kanakavao kolili iwaloba, ‘Besimo talau ala
toyakayakatai mekalakava na taboita.”

Yeisu iya toloyoi yaina

17 Saugana Yeisu iyawatagili Bedani, wasa ibenalan yakato Lasalo
sipeiyako salai mena kaliyate esopali simwawasiko koina. 18 Na Bedani
yo Yelusalema nige mamalawena, nuwana tili kilomita, 19 kaiwena mwa
Yudiya tovalavalam sibaibaiwa silaoma Bedani koina na yakato Mata yo
Meli nuwali tupwana sikabi-namwanamwaili duli kaiwena. 20 Na Mata
wasa ibenalan yakato Yeisu ilalaoma, mwa iya iyawatagili ilau kamwasa
mena na Yeisu isanai, na kanakava Meli nume mena imiyamiya. 21 Kabo
Mata Yeisu ilobai yo koina iwaloba, “Guyau, tem laina kowa kumiyamiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bwaite koina, kani dugu nige iboboita. 22 Na yakatai bwaite saugane
koina tem tawae kaiwena ukawanoi Yaubada koina kani iyeyawa besiele.”
23 Mwa Yeisu Mata koina iwaloba, “Dum boita mena kani itoloyoima.”
24 Na Mata iwaloba, “Yakatai yakato naga sauga ana kaba mwawasi koina
toloyoi kana kaliyate koina kani tomo meuloili sitoloyoi.” 25 Na Yeisu
iwalo koina iba, “Yau toloyoi yo yawasi yaina. Mwa tem yaiya imeliyagau
na saugana iboita kani yawasina miyamiya yaina ilobai. 26 Tem yaiya
meyawasina imiyamiya na imeliyagau kani nige iboboita. Mata, gubesi,
walone bwaite kaiwena kumeli?” 27 Mata iwaloba, “Guyau, besiele,
yameliyagiwo kowa Mesaiya, Yaubada Natuna, kulaoma yanuwa yaulina
mena.”
28 Mata ana walo imwawasi, kabo ipileyoi nume mena yo kanakava
Meli iyoga-suwalan iba, “Toyakayakataiwa ilaomako mwa ineliyagiwo.”
29 Saugana Meli walone bwaite ibenalan mwayamwayau mena iyawatagili
yo ilau Yeisu igitai. 30 Na Yeisu naga ilulusaema yanuwane koina
na iyaelemo imiyamiya toweya koina Mata ilobai. 31 Na siya Yudiya
tovalavalamne siya Meli mekalikavao nume mena nuwana sikabikabi-
namwanamwai sigitai Meli mwayamwayau mena iyawatagili gana muli
mena ali nuwatu yakato ilalau salai mena sabi valam, kabo mulina
mena silau. 32 Saugana Meli iyawatagili dedeinane bwaine koina Yeisu
imiyamiya tutulina italusakonayan Yeisu manna mena yo iwaloba,
“Guyau, tem laina kowa kumiyamiya bwaite koina kani dugu nige
sowasowana iboita.” 33 Na bwaine koina Yeisu igitai Meli ana valam
yo tabe Yudiya siya mekalikava silaoma ali valam igitaili na katena
ikamkamna yo nuwana inae lalakina. 34 Kabo kolili ineli iba, “Toweya
koina kana salai?” Kabo siba, “Taubala, kulaoma na kayakenayagiwo.”
35 Kabo bwaine koina Yeisu ivalam. 36 Saugana Yudiya tovalavalamne
Yeisu ana valam sigitai, mwa siba, “Walo yawasosi, ana eliyamne
kaiwena katena ikamkamna lalakina.” 37 Na tupwaliyao siba, “Tauna kona
toman gibugibu yabo manna iyalala. Na gubesi mwa nige sowasowana
laina ilaoma na ana eliyam namwanamwanane iwoisi na ana kasiebwa
mena tabu iboboita?”

Yeisu Lasalo boita mena ikele-yatoloyoi

38 Na Yeisu katena ikamkamna lalakina saugana ilau salai mena.
Salaine bwainene duluwa na kana kokaukausi veku lalakina koina
sikokausi. 39 Kabo Yeisu iba, “Vekune kwatubali-suwalan.” Na Mata,
Lasalo duna, iwalo iba, “Guyau, kaliyate esopali simwawasiko ikenokeno
salai mena mwa ibowako.” 40 Kabo Yeisu Mata kainana iyamaisa iba,
“Kabona yawaloko koliwo yakato tem kumeliyagau kani Yaubada ana
kaiwe ugitai.” 41 Mwa vekune situbali-suwalan. Kabo Yeisu isakaisae
bulibuli mena iba, “Tamagu, kagutoki lalakina kaiwena sauga bwaite

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina kubenalagau. 42 Bwaite yakataiwo yakato sauga meuloina yagu
kawanoi kubenalagili, yo bwaite sauga yakawakawanoi koliwo tomo
bwaite saligu mena sitotolo kaiweli na am kaiwe sigitai yakato kowa
kuyawasayauma na simeli." 43 Yo ana kawanoi mulina mena kainana
lalakina mena iyoga iba, "Lasalo, kuyawatagilima." 44 Kabo toboitane
mekana suma iyawatagilima, nimana yo kaena yo tabe manna kwama
mena sisumali. Mwa Yeisu bodane iwalo kolili iba, "Kwalivasi na
kwamane wakele-gabaegili."

Yudiya toloinao nuwanuwali Yeisu siunuyamate

45 Siya Yudiya tovalavalamne siya silaoma Yelusalema koina na Meli
nuwana sikabi namwanamwai Yeisu ana paisowa sigitai yo sibaibaiwa
simeli yawasosi. 46 Na siya tupwaliyao nige simemeli, sipileyoi Palisiyao
kolili, na siwalo-masala besiele sigitai tawae Yeisu ipaisowai. 47 Mwa
Palisiyaone yo topwaoli lalakili siwalo toloinao meuloili simiyagogo.
Meuloili simiyagogo kabo siba, "Tawae kani tomone koina taginauli?
Kaiwena ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa ipaipaisowaili.
48 Tem nige ginauli yabo tapapaisowai tomone koina na ipaisowamo
ilaulau bwaine besiele, tomo meuloili kani simeli koina na sipei iyamala
kin. Tem Sisa ibenalan kani Loma ali tokaleya iyawasalima ala Nume
Tabu sisibayanae yo tabe ala boda meuloina siunuili." 49 Na Kaiyapa
bolime bwaite koina iyamala topwaoli ali toloina lalakina iwaloba,
"Kwamwanou, komiu nige ami katai yabo. 50 Nige wakakatai yakato
ginauli namwanamwanaele tomo kaigeda iboita meuloili kaiweli na
tabu tomo Yudiya meuloila taboboita Loma ana loina kaikaiwena koina."
51 Na Kaiyapa walone bwaine iwalowegili toloinao kolili nige iya ana
nuwanuwatu mena na Yaubada walone ipei ana nuwatu mena yakato
naga walone kani iyamala yawasosi saugana Yeisu iboita tomo Yudiya
meuloili kaiweli, 52 na nige yakato siyamo kaiweli, na tabe yakato siya
Yaubada ana tomoyao meuloili siya simiyamiya dedei uloi uloi kolili
ikele-gogonagilima siyamala boda kaigeda. 53 Mwa kaliyate bwaine koina
siya Yudiya toloinaone siyatubu sinuwanuwatu gubesi na tem Yeisu
siunui.
54 Mwa Yeisu ali nuwatu bwaite ikataiyako koinaele nige iuutu-mayale
toloinaone manli mena, na me ana tobenaliyao silau yo simiyamiya
yanuwa esana Epileimi bwaimwa ule mena dekawa bwagabwaga salina
mena. 55 Na sauganane koina Yudiya ali mwalelikwa soina kana sauga
ikelakubwamako, mwa tomo meuloili ali yanuwa silogabaegili sisae
Yelusalema koina sabi kabiyakapwali besiele mumugali kabo muli
mena soine kana sauga iyawatagili. 56-57 Topwaoli lalakili yo Palisiyao
walo siyawasa itakikili tomo meuloina Yelusalema koina tem toisabo
dedei koina Yeisu sigitai mwayamwayau siwalo-masala kolili na Yeisu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikabikalatan. Mwa saugana tomo meuloili sitotolo Nume Tabu mena
Yeisu sigitegite-loyaloyai na sibomamo kolili sienelineli-yagili siba,
“Gubesi ami nuwatu, tomo bwaite kani ilaoma soine koina o nigele?
Nuwana kani nigele.”

Meli Yeisu kaekaena iyaoloili
(Madiu 26:6-13; Malika 14:3-9)

12 [1] Kaliyate sikisi simiyamiya na mwalelikwa soina sipaisowai
Yelusalema koina kabo Yeisu Epileimi ilogabaen yo ilau Bedani,
Lasalo ana yanuwa mena iya baguna boita mena Yeisu ikele-yatoloyoi.
[2] Saugana Yeisu iyawatagili Bedani koina kekan yabo sipaisowai Yeisu
kaiwena. Na Mata kan itanuwagai na Lasalo yo Yeisu me ali bodao
mekalikavao simiyagogo na sikekan. [3] Kabo Meli olo yabo esana nadi
tupwatupwana maisana lalakina, ikalaiyama yo isuwai Yeisu kaekaena
mena. Kabo muli mena ipwalou na itona mena Yeisu kaekaena isauli.
Na olone bwalaina namwanamwana numene iloyapowoni. [4] Yeisu ana
tobenali yabo esana Yudasa Isikaliota iya naga iwalomasalan toloinao
kolili, me ana munamunai Meli iyokoiyan, [5] iba, “Bwaite olone tem
tagimwala-yani kani maisana besiele tili andeledi siliba, na bwaite
manene sowasowana taolena tobubutumao kolili.” [6] Na Yudasa nige
ana nuwatu yabo tobubutuma kaiweli kaiwena tokewali iya yo tabe
iya Yeisu me ana tobenaliyao ali mane kana togitekalatan yo manene
kolili ikewakewali. [7] Kabo Yeisu iwalolau Yudasa koina iba, “Besi, tabu
Meli kuyoyokoiyan. Kaiwena tawae iginaginauli koliyau kagu pei salai
kaiwena. [8] Tobubutumao sauga meuloina mekamikavao kwamiyamiya
mwa tem nuwanuwamiu kwasaguili inamwanamwa na yau kani nige
sauga meuloina mekamikava tamiyamiya.”

Topwaoli lalakili nuwanuwali Lasalo siunuyamate

[9] Tomo Yudiya meuloili Yeisu wasana sibenalan iya iyaele imiyamiya
Bedani mwa Yelusalema koina silaoma. Nige yakato iya iboma kaiwena
silau na nuwanuwali tabe tem Lasalo sigitai iya beyabeyana Yeisu boita
mena ikeleyatoloyoi. [10-11] Yo bwaine Bedani koina tomo meuloiline Lasalo
sigitai nuwali iyai kabo Yeisu koina simeli. Na bodane ali meli Yeisu
koina kaiwena toloinaone, siya topwaoli lalakili, simunamunaisosi kabo
nuwanuwali Lasalo tabe siunuyamate.

Yeisu ana lusae Yelusalema koina
(Madiu 21:1-11; Malika 11:1-11; Luka 19:28-40)

[12] Yanuwa ilayanyoi boda lalakina siya silaoma mwalelikwa soina
kaiwena, Yeisu wasana sibenalan yakato iyaele ilalaoma kamwasa mena
Yelusalema kaiwena. [13] Mwa bodane kasiyala liguliyao sitomli na sikele-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gogonagili na silau kamwasa mena Yeisu sigitai, siyogayoga, “Osana,
Guyau tatobalani, Yaubada iwalo-muloloi iya ilaoma Guyau esana
mena, Yaubada iwalo-muloloi, iya Isileli ali kin.” 14 Yo Yeisu donki mena
imwalisae na ilaulau besiele baguna Buki Tabu koina iwalo-masalan iba,
15 “Saiyoni tomoliyao, tabu kwamamatausi. Wagitai ami kin iya ilalaoma
kolimiu, iya donki natuna koina imwalisae.”[k] 16 Sauganane bwaine koina
ana tobenaliyao nige nuwali imamayaleyan Buki Tabu ana walo yo tomo
ali paisowa Yeisu koina, na ana toloyoi mulina mena kabo sinuwa-mayale
Buki Tabu ana walo yo tawae tomo sipaisowai koina.
17 Bodane siya tovalavalamne baguna manli mena Yeisu Lasalo salai
mena iyoganama yo boita mena itoloyoi, bwaite silau kalikavao kolili
Yelusalema koina, na wasane siluwewasa-yagili. 18 Bwaine koina siya
Yudiya meuloili Yeisu ana paisowa kaikaiwena wasana sibenalan, mwa
silaoma sabi sanaina sauganane ana lusaema Yelusalema koina. 19 Kabo
Palisiyao sibomamo kolili siba, “Wagitai, ala kaiwe imwawasiko, kaiwena
tomo meuloili Yeisu ana boda koina simulimuliya.”

Yeisu iedeedede ana boita yo kana muliya kaiwena

20 Bodane sisasae sabi tapwalolo Yelusalema mwalelikwa soina kaiwena
luwali mena tomo Gilisi tupwaliyao mekalikavao. 21 Silau Pilipi koina
iya ilaomaya yanuwa Betesaida koina Galili dedeinane koina siwaloba,
“Taubala, nuwanuwamai tem Yeisu kagitai.” 22 Pilipi ilau Anidulu koina
kabo yoli labuine silau Yeisu koina na siedeedede Gilisine ali nuwatu
kaiwena. 23 Mwa Yeisu iwalo kolili iba, “Sauga iyawatagilimako na
Yaubada kani Tomo Natuna ana wasawasa iginauli.” 24 Yeisu nuwanuwana
iyakenayagili yakato kani iboita na mesabana tomo meuloili yawasi
miyamiya yaina silobai, mwa kaba gite bwaite iwalowen kolili iba, “Tem
witi patuna nige ibebeku bwatano mena kani nige iboboita kani imiya
bwagabwagamo. Na tem ibeku bwatano mena kani iboita na ikin kabo
iuwe na idebalala. 25 Yaiya tem yawasina imulolo koina kani sauga muli
mena yawasina igabaen. Na yaiya tem yawasina nige imumulolo koina
yanuwa yaulina mena nige sowasowana yawasina igabaen, na kani
ikabikalatan kanasiga yawasina miyamiya yaina ilobai. 26 Tem tomo yaiya
nuwanuwana na ipaisowa kaiwegu ilonamwayan imuliya koliyau, na
toisabo dedei koina yamiyamiya iya tabe besiele imiyamiya koina. Kabo
Tamagu topaisowane esana kani ikeleisin kaiwena iya ipaisowa kaiwegu.
27 Sauga bwaite koina nuwagu ipolowe lalakina mwa nige yakakatai tawae
kani yawalowen. Gubesi, kani yawalomo Tamagu kamkamna bwaitete
tabu ilalaoma koliyau? Na nigele, kamkamna bwaitete iya kaiwena
yalaoma.” 28 Kabo Yeisu ikawanoi Tamana koina iba, “Tamagu, esam

---

k 12:15 Walone Saiyoni kana katai bwaimwa Yelusalema.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wasawasana ukeleisinan.” Kabo kaina bulibuli mena ilobima iwaloba,
“Esagu wasawasana yaginauliyako na kani yaginauliyoi.” 29 Bodane
sitotolone kainane sibenalan kabo tupwaliyao siwaloba, “Bwaine tutu
daguguna.” Na tupwaliyao siwaloba, “Nigele, anelose yabo iedeedede
koina.” 30 Yeisu iwalo kolili iba, “Kainane bwaine kwabebenalanne nige
ilalaoma yagu namwanamwa kaiwena na ilaoma ami meli ikabiyakaiwe.
31 Bwaite saugane koina Yaubada kani iyatala tomo yanuwa yaulina mena
mumugali kaiwena. Yo tabe sauga bwaite koina Yaubada kani Seitani iya
yanuwa yaulina kana toloina naenaena imalimaliu-wani. 32 Na saugana
sikeleisinagau kelose mena tomo meuloili kani yatabeili silaoma koliyau.”
33 Walone bwaine iwalowen na iyakenayagili gubesi ana boita kana koleya.
34 Kabo bodane siwaloba, “Kabenalanako loina, bwaimwa iyaele Buki
Tabu mena, iwalo-masala yakato Mesaiya kani imiyayai. Na gubesi
kuwaloba sauga muli mena kani Tomo Natuna sikeleisinan kelose
mena yo iboita? Tomone Natuna kaiwena kuedeededene iya yaiya?”
35 Yeisu kainali iyamaisa iba, “Mayalene kani imiyamiya kolimiu sauga
kubwakubwanamo. Kabo ilonamwayagimiu mayalene koina kwalokeikeile
saugana mayalene iya mekamikava, na mesabana boniboniyaine tabu
ipwapwaikimiu. Kaiwena tem yaiya ilokeikeile boniboniyai mena nige
ikakatai toweya ilalau. 36 Saugana mayalene imiyamiya kolimiu kwameli
koina na mesabana kwaemala mayale natunao.” Saugana Yeisu ana walo
bwaite iyemwawasi ilogabaegili ilau ikeno-wadam.

Siya tomo Yudiya nige simemeli

37 Bwagana Yeisu ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa manli
mena ipaisowailiko na iyamo tomo Yudiya nige simemeli koina. 38 Kabo
palopita Aiseya ana walo iyamala yawasosi iwaloba, “Guyau, nige tomo
yabo ama walo imemeliyan, yo nige tomo yabo am kaiwe ikikilala.”
39 Nige sowasowali simeli kaiwena Aiseya iwaloyoi iba, 40 “Yaubada
manliyao iyagibuli yo ali nuwanuwatu iyaboniboniyaili mwa nige
sowasowali manli mena sigitai yo nige sowasowali sinuwatu dudulai.
Yaubada iwaloba, ‘Nige sowasowali sinuwatu-pileyoima koliyau na
yawoisili.’ ” 41 Aiseya beyabeyana Yeisu ana wasawasa igitai mwa Yeisu
kaiwena iedeedede bwaite besiele. 42 Yudiya toloinao tupwana sibaibaiwa
tabe Yeisu simeliyan, mwa nige sowasowana siwalo-masala Palisiyao
kolili kaiwena simatausi kisimo ali nume tapwalolo mena simalimaliu-
wagili. 43 Siya toloinaone nuwanuwali kali tobali lalakina ilaoma tomo
kolili kabo muli mena Yaubada kana tobali.

Yeisu ana walo koina yatala iyawatagili

44 Yo Yeisu kainana lalakina mena iwalo kolili iba, “Tem yaiya kowa
kumeliyagau kagu toyawasa tabe kumeliyani. 45 Tabe yaiya kowa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ugitaiyau kagu toyawasa tabe ugitai. 46 Yalaoma yanuwa yaulina mena
yau besiele mayale. Mwa analiyao simeli koliyau nige sowasowana
simiya boniboniyai mena. 47 Na yaiya iya kainagu ibenalan na nige
ioobigai, nige sowasowana ana nae kaiwena yayatalayan. Kaiwena yau
yalaoma nige sabi yatala, na yalaoma tomo sabi leboili. 48 Kaiwena tem
yaiya isikotanagau, yo tabe yagu walo isikotanan, naga sauga ana kaba
mwawasi koina kani yatala ilobai. Nige yau yayatalayan na yagu walone
iyatalayan. 49 Kaiwena walone nige yaboma yagu nuwatu mena, na iyamo
Tamagu iyawasayau tawae besiele iyanuwapeiyau yawalo-masalagili
kolimiu. 50 Mwa yakatai Tamagu ana walone iedeedede yawasi miyamiya
yaina kaiwena. Kabo walone meuloili yawalowalowegiline besiele tawae
Tamagu iwalowen koliyau."

Yeisu ana mulolo ana tobenaliyao kolili ilalakisosi mwa kaekaeli ideulili

13 1 Kaliyate kaigeda imiyamiya kabo mwalelikwa soina kana sauga.
Yeisu ikataiyako ana sauga ikelakubwamako na yanuwa yaulina
ilogabaen na ipileyoi Tamana koina. Ana tomoyao imulolososi kolili
siya simiyamiya yanuwa yaulina mena kabo bwaite sauga ana mulolone
kaiweli kana lalaki iyakenayagili. 2 Yeisu me ana tobenaliyao sikekakekan
lolau kekanna. Seitani ana nuwatu naenaena ipeiyako Yudasa Isikaliota
koina, iya Saimoni natuna, naga kani iya Yeisu iwalo-masalan toloinao
kolili. 3 Yeisu ikataiyako Tamana loina meuloina ipeiyako nimana mena
yo ikatai iya ilaomaya Yaubada koina na tabe kani ipileyoi koina. 4 Mwa
kekan mena itoloma na kana kwama bwaimwa kaleko mamalawena,
ipei-suwalan na tawelo ikalai yo kasipuna mena ipan. 5 Kabo waila isuwai
gaeba mena na iyatubu ana tobenaliyao kaekaeli ideulili yo tawelone
kasipuna mena ipapanne ikalai yo kaeliyao isauli. 6 Yo saugana ilaoma
Saimoni Pita koina, Pita iba, "Guyau, gubesi, yakato kaekaegu kudeulili?"
7 Yeisu Pita kainana iyamaisa iba, "Yagu paisowane nige nuwam
imamayaleyan, na kani muli mena kabo nuwam imayaleyan." 8 Kabo
Pita iwaloba, "Nigele, tabu kisi sauga yabo kaekaegu kudeulili." Yeisu
iba, "Tem nige kaekaem yadedeulili kowa kani nige kagu tomuliya."
9 Saimon Pita iwaloba, "Guyau, tem bwaimwa besiele, tabu kaekaegumo
kudedeulili, na nimagu yo kulukulugu besiele kudeulili." 10 Yeisu iwaloba,
"Tem yaiya tomo isugu kani dumdum meuloina yona mena imwawasi.
Mwa nige sowasowana isuguyoi na sowasowanamo kaenamo ideulili.
Komiu meuloimiu kwanamwanamwako na iyamo nige meuloimiune."
11 Yeisu ikataiyako yaiya kani iwalo-masalan toloinaone kolili. Bwaite
kaiwena mwa iba, "Nige meuloimiune kwananamwanamwa."
12 Saugana ana tobenaliyao kaekaeli ideulili imwawasi, kana kaleko
malamalawenawa ilikwayoi kabo ilau imiyasio yoi ana kaba miya mena.
Kabo ana tobenaliyao ineliyagili, iwaloba, "Gubesi, nuwamiu simayale

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tawae yapaisowaine kolimiu? 13 Kaiwena sauga meuloina kwawalowalo
koliyau ‘Toyakayakatai’ yo ‘Guyau.’ Mwa ami walone bwaite idudulai,
kaiwena yau bwaimwa besiele. 14 Yau, ami guyau yo ami toyakayakatai,
yaemala ami topaisowa kabo kaekaemiu yadeuliliko mwa komiu tabe
sowasowana kwaemala ami elieliyamwao ali topaisowao na kaekaeliyao
kwadeulili. 15 Yau kaba gite bwaite yapaisowai kaiwemiu na mesabana
komiu waginauli besiele tawae yaginauliyako kolimiu. 16 Yawalo
yawasosi kolimiu, topaisowa nige ilalalaki kabo ana taubala. Tabe besiele
tosagenawasa iya nige ilalalaki kabo kana toyawasane. 17 Komiu yagu
paisowane kana nuwamayale wakataiyako, mwa tem saugana waginaulili
Yaubada kani iwalo-muloloimiu.”
18 “Komiu yagu tomoyao yagitesipwaimiuko yo yakatai-
namwanamwaimiu. Nige meuloimiu kaiwemiu walo bwaite yawawalowen.
Na iyamo yabo kani isikotanagau besiele Buki Tabu ana walo bwaite
iwaloba, ‘Tomo bwaine iya naga gaeba kaigeda koina kakekan iya kani
ikalomagigi-lagau.’ Mwa walo bwaite kana yawasosi kani naga iyawatagili.
19 Mwa walone bwaite kolimiu yawalo-masalan bagunayan kabo muli mena
siyawatagili mwa saugana tem siyawatagili kani wakawa-yawasosi yakato
yaiya yau. 20 Yawalo yawasosi kolimiu, tem yaiya iyogan iya yayayawasane
iya iyoganyau. Na yaiya iya iyoganyau kagu toyawasane iyogan.”

Yeisu iedeedede kana tokalomagigili kaiwena
(Madiu 26:20-25; Malika 14:17-21; Luka 22:21-23)

21 Yeisu ana walo iyemwawasi kabo nuwana ipolowe lalakina mwa
iwalolau kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, kaigeda kolimiu kani
iwalo-masalagau.” 22 Ana tobenaliyao siemankulakula-yagili nuwali
ipwanopwano nige sikakatai yaiya Yeisu kaiwena iwalowalo. 23 Yeisu
ana tobenali iya imulolososi koina, imiyasio Yeisu salina mena. 24 Kabo
Saimon Pita manna ilau tobenaline koina na gamwana iyamwasali
yakato Yeisu ineliyan yaiya kaiwena iwalowalo. 25 Tobenaline itagelakeile
Yeisu koina na ineli, “Guyau, yaiya kaiwena kuwalowalo?” 26 Kabo
Yeisu iba, “Naga beledine tupwatupwanane yayabuta gaeba mena na
yaolena koina. Bwaimwana tomonane.” Yeisu ana walo iyemwawasi
kabo beledi iyabuta yo iwolena Yudasa iya Saimon Isikaliota natuna.
27 Saugana Yudasa beledine ikalai Seitani ilusae koina. Yeisu iwaloba,
“Ginauline nuwanuwam uginauli kupaisowa mwayamwayauwan.” 28 Kabo
tobenaliyao simiyamiya teibeli mena nige sikakatai tawae kaiwena Yeisu
iwalo bwaite besiele Yudasa koina. 29 Yudasa iya mane tobwana kana
togitekalatan mwa tobenaliyao tupwaliyao sibatoko Yeisu iwalolau koina
na ilau gogo igimwala kekanne kaiwena o nuwana ilau mane tupwana
tobubutuma iwolegili. 30 Saugana Yudasa beledine ikalai kabo ikaisulu
mwa ilau boniboniyai mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Loina waluwaluna Yeisu koina

31 Saugana Yudasa ilaoko Yeisu iwaloba, “Bwaite sauga tomo kani
sigitai Tomo Natuna ana wasawasa yo iya tabe koina kani Yaubada ana
wasawasa sigitai. 32 Iya kani koina Yaubada ana wasawasa sigitai yo
Yaubada ibomayoi kani Tomo Natuna ana wasawasa iginauli yo kani
iginauli mwayamwayau mena. 33 Natuguwao, yau nige yamiyamiya
kolimiu sauga mamalawena. Kani kwaloyaiyau bwaite saugane koina na
yawaloyoi kolimiu besiele beyabeyana yawaloko Yudiya toloinao kolili,
komiu nige sowasowamiu kwalau dedeinane koina yalalaune. 34 Bwaite
loina waluwaluna yaeyawa kolimiu, kwamulolo kaigeda kaigeda koina.
Kwamulolo kaigeda kaigeda koina besiele yamulolo kolimiu. 35 Tem
kwamulolo kaigeda kaigeda koina, iya koina kani tomo meuloina sikatai
komiu walo yawasosi kagu tomuliyayao.”

Yeisu Pita ana uvala kaiwena iwalo bagunayan
(Madiu 26:31-35; Malika 14:27-31; Luka 22:31-34)

36 Mwa Saimon Pita Yeisu ineliyan iba, “Guyau, to kulalau?” Yeisu iba,
“Bwaite sauga yalalau dedeinane koina nige sowasowam kulau koina
na kani muli mena kabo kulaoma koliyau.” 37 Kabo Pita iwalolau koina
iba, “Guyau, gubesi na bwaite saugane nige sowasowagu yalau koina,
yabomayoi yatalamwagau yaboita kaiwem.” 38 Kabo Yeisu kainana
iyamaisa iba, “Gubesi, kani yawasosi kuboma kutalamwagiwo na kuboita
kaiwegu? Yawalo yawasosi koliwo, muliya kabo kamkam tauna ivalam na
kowa kani meyaiyona kuuvalayagau.”

Yeisu iya kamwasa Tamala koina

14 1 Yeisu iwalolau ana tobenaliyao kolili iba, “Tabu
kwamamatausi, yo wakakatewakaka, Yaubada kwameliyani
yo yau kwameliyagau. 2 Tamagu ana nume mena biliutusi sibaibaiwa
simiyamiya, kani yalau na yakatububunagili kaiwemiu. Tem walone
bwaite mwakota nige sowasowana yawalowen kolimiu besiele. 3 Tem
yalau na yanuwane yakatububunan na imwawasi kabo muli mena kani
yapileyoima na yakalaimiu. Na toweya koina yamiyamiya komiu kani
besiele koina kwamiyamiya. 4 Dedeinane koina yalalaune kana kamwasa
wakataiyako.”

Yeisu iya kamwasa, walo yawasosi yo yawasi

5 Mwa Tomasi Yeisu ineliyan iba, “Taubala, toisabo kamwasa koina
kulalau? Kamwasane kai nige kakakatai.” 6 Yo Yeisu kainana iyamaisa
iba, “Yau kamwasa, walo yawasosi, yo yawasimiu yaina. Nige kamwasa
yaboyoi imiyamiya Tamagu koina bwaimwanamo yau koliyau. 7 Tem

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ukwataiyau besiele Tamagu ukwatai. Bwaite saugane koina yo sauga
ilalaoma Tamagu ukwataiyako yo ugitaiyako." 8 Kabo Pilipi iwaloba,
"Guyau, bwaimwanamo nuwanuwamai tem Tamam kuyakenayagimai."
9 Yeisu Pilipi iyokoiyan iwaloba, "Sauga imamalawe kowa te yau
tamiyamiya. Gubesi na nige ukwakataiyau? Tem yaiya igitaiyau
bwaimwana Tamagu igitaiyako. Mwa tawae kaiwena kuwaloba, 'Tamam
kuyakenayagimai.' 10 Tomalaele kumeli yakato yau Tamagu koina
yamiyamiya yo tabe Tamagu iya koliyau imiyamiya, bwaite besiele awa?
Walone bwaite yawalowalowegiline kolimiu nige yau yagu walo na
Tamagu ana walo, kaiwena iya koliyau imiyamiya yo tabe koliyau ana
paisowa ipaipaisowaili. 11 Yagu walone kwameliyagili, yau yamiyamiya
Tamagu koina yo Tamagu imiyamiya koliyau. Na tem yagu walone nige
kwamemeliyagili besi kwamelimo yagu paisowa kaikaiweline kilakilalali
tawae yaginaulilikо kolili. 12 Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem imeli
koliyau kani sauga muli mena paisowa kaikaiweline yaginaginauliline
kani iginaulili. Kani ana paisowane yagu paisowane ilalaki-
gabaegili, kaiwena yau yalalau Tamagu koina na Yaluyaluwa Tabuna
yayawasayama kolimiu. 13 Na tawae esagu mena wakawanoiyan kani
yaginauli ami kawanoine besiele, na mesabana yagu paisowane kolili
Tamagu esana wasawasana yakeleisinan. 14 Tem tawae yabo kaiwena
wakawanoi esagu mena kani yaginauli besiele."

Yeisu ana waloyameli Yaluyaluwa Tabuna kaiwena

15 Yeisu iwaloyoi iba, "Tem kwamulolo koliyau yagu loinane
kwaobigaili. 16-17 Kani yakawanoi Tamagu koina na kami tosagu
yabo iyawasayama na mekamikava sauga meuloina. Tosagu bwaine
iya Yaluyaluwa Tabuna na iya towalo yawasosi. Na tomo yanuwa
yaulina nige sowasowali sikalai kali sagu, kaiwena nige sigigitai yo
nige sikakatai. Na komiu wakatai kaiwena iya imiyayai mekamikava
yawasimiu koina. 18 Nige sowasowana yalogabaegimiu komiu
sinasinagemiu, na kani muli mena yapileyoima kolimiu. 19 Sauga
kikiunamo na tomo yanuwa yaulina kani nige sigigitaiyau yoi na
komiu kani wagitaiyau. Kaiwena meyawasigu mwa komiu besiele kani
meyawasimiu. 20 Bwaine kaliyatene koina wakatai kani yau yamiyamiya
Tamagu koina na komiu kwamiyamiya koliyau na yau yamiyamiya
kolimiu. 21 Tem yaiya yagu loina ikalaili na iobigaili iya imulolo koliyau.
Iya kagu tomulolone Tamagu kani imulolo koina. Yau tabe besiele kani
yamulolo koina na yabomayoi yayakenayagau koina."
22 Kabo Yudasa yabo, iya tamana esana Yemesa, iwaloba, "Guyau,
gubesi mwa kani kubomayoi kam koleya kuyakenayan kolimai na nige
kuyakenayagiwo tomo yanuwa yaulina kolili?" 23 Yeisu Yudasa kainana
iyamaisa iwaloba, "Tem yaiya imulolo koliyau yagu walo iobigaili. Kabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tamagu kani imulolo tomone koina na Tamagu yo yau kalau koina
mekamakava kamiyamiya. 24 Na tem yaiya nige imumulolo koliyau yo
yagu yakayakatai nige ioobigaili kani nige sowasowana kalau koina. Mwa
yakayakatai bwaite kwabebenalagiline nige yaboma yagu nuwatu mena
na ilaoma Tamagu koina iya kagu toyawasa. 25 Saugana yamiyamiya
mekamikava walo bwaite yawalowegili kolimiu, 26 na Tamagu muli mena
kani kami tosagu iyawasayama esagu mena iya Yaluyaluwa Tabuna
na iya kani ginauli meuloina iyakenayagimiu yo iyanuwapeimiu walo
meuloina siya yawalowegiliko kolimiu. 27 Nuwadaumwali yalogabaen
mekamikava, yo yagu nuwadaumwali yaeyawa kolimiu. Tawae
yae-eyawane nige besiele yanuwa yaulina iyeyawa. Tabu katemiu
siwawakaka yo tabu kwamamatausi. 28 Komiu kwabenalagiliko tawae
yawalowegili yakato yau yalalau na muli mena kani yapileyoima kolimiu.
Tem kwamulolo koliyau kani kwayaliyaya kaiwena yalalau Tamagu
koina iya ilalaki kabo yau. 29 Bwaite saugane koina ginauli yawalo-
masala bagunayagili kolimiu, na sauga silalaoma kolili tem ginauliline
siyawatagilima, bwaite yagu walone kani wakawa-yawasosi-yagili. 30 Nige
sowasowana yaedeedede mamalawe kolimiu kaiwena yanuwa yaulina
kana toloina naenaena Seitani ilalaoma. Na nige yabo ana kaiwe koliyau.
31 Yabomayoi yatalamwagau kaiwena nuwanuwagu yanuwa yaulina ikatai
yakato yamulolo Tamagu koina yo ana loina meuloina yaginaulili ana
walo koliyau besiele. Kwalaoma na dedei bwaite talogabaen.”

Yeisu iya mayau uweuwe yaina yawasosi

15 1 Yeisu iwalo kolili iba, “Yau mayau uweuwe yawasosi, na
Tamagu iya topaisowa tano. 2 Toisabo lagalaga nige iuwe
itom-gabaen koliyau. Na toisabo lagalaga iuwe namwanamwa kani
itom-yawasi na mesabana iuwe kanna ibaibaiwa. 3 Na komiu yatom-
yawasimiuko kaiwena tawae yawalowen kolimiu wakataiyako.
4 Kwamiyamiya koliyau na yau yamiyamiya kolimiu. Nige sowasowana
lagalaga yabo iuwe tem nige imiyamiya mayaune koina. Besiele tabe
nige sowasowana kwauwe tem nige kwamiyamiya koliyau. 5 Yau mayau
yaina na komiu lagalagana. Tem yaiya imiyamiya koliyau yo yau
yamiyamiya koina kani iuwe lalakina. Na tem koliyau nige kwamiyamiya
kani nige sowasowana ginauli yabo kwapaisowai. 6 Tem yaiya nige
koliyau imiyamiya iya besiele mayau lagalagana sigabaen iweweka.
Lagalagane wewekali meuloina sitano-gogon na sigabaen mayau
mena iwedoli. 7 Tem kwamiyamiya koliyau yo yagu walone imiyamiya
kolimiu na ginauli tawae wakawanoiyan kani kwalobai. 8 Siya siuwe
lalakina siya kagu tomuliyayao yawasosi. Ali paisowane uwena koina
tomo sigitai na Tamagu sitobalan. 9 Yamulolo kolimiu besiele Tamagu
imulolo koliyau. Kabo kwamiyamiya yagu mulolo kalona mena. 10 Tem

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yagu loina kwaobigaili kani yagu mulolo kalona mena kwamiyamiya,
besiele Tamagu ana loina yaobigaili mwa yamiyamiya ana mulolo
kalona mena. 11 Walone bwaite yawalowegili kolimiu na mesabana yagu
yaliyaya imiyamiya kolimiu na kwayaliyaya lalakina. 12 Bwaite yagu
loina, kwaemulomulolo-wagimiu kamikavao kolili besiele yagu mulolo
kolimiu. 13 Mulolo lalakisosinaele tem yaiya yawasina italamwan na
iboita kanakavao kaiweli, bwaite mulolo yawasosi. Bwaite mulolone iya
mulolo meuloina isae-gabaegili. 14 Tem yagu loina kwaobigaili komiu
kaukavao. 15 Baguna yakawa-topaisowa-yagimiu, kaiwena topaisowa
nige ilolonamwayan na ana taubala ana nuwatu ikatai. Na sauga bwaite
koina yakawa-kava-yagimiu kaiwena ginauli meuloina Tamagu iwalowen
koliyau yawalowegiliko kolimiu, mwa kaiwena yakawa-kava-yagimiu.
16 Komiu nige wagigite-sipwaiyau, na yau yagite-sipwaimiu na kwalau
kwauwe na uwemiyaone kani simiyayai. Mwa tem tawae wakawanoiyan
esagu mena kani Tamagu iyeyawa. 17 Mwa bwaite yagu loina, kwamulolo
kaigeda kaigeda koina."

Tomo yanuwa yaulina kani Yeisu ana tomuliyayao sikalomagigi-lagili

18 Yeisu iba, "Tem tomo yanuwa yaulina sikalomagigi-lagimiu
kwanuwatu-kalatan yakato yau sikalomagigili-baguna-yagau. 19 Na tem
komiu kwamiyamiya ali bodane kalona mena tomo yanuwa yaulina
mena kani simulolo kolimiu yakato komiu ali bodao. Na iyamo nigele,
komiu nige ali boda kaiwena yakele-yawatagilagimiu ali bodane
luwana mena. Bwaite kaiwena mwa sikalomagigi-lagimiu. 20 Tawae
yawalowegiliko kolimiu yagu walone kwanuwatu-kalatagili, topaisowa
nige ilalalaki kabo ana taubala. Mwa tem siyakamkamnayau kani tabe
besiele siyakamkamnamiu. Na tem yagu walo siobigaili kani ami walo
siobigaili besiele. 21 Yau kaiwegu mumugali bwaite kani sipaisowai
kolimiu kaiwena komiu yagu bodao, na tabe kaiwena kagu toyawasa nige
sikakatai. 22 Tem nige yalaoma yawawalo kolili kani nige siyayatala ali
pwanoli kaiwena. Na nigele, yalaomako kolili yawalo mwa koina nige
sowasowana ali pwanoli kaiwena siwalo-vivila. 23 Yaiya tem isikotanagau
tabe besiele Tamagu isikotanan. 24 Baguna nige yakewa yabo imiyamiya
tomo ali pwanoli kaiweli kaiwena naga yalalaoma. Muli mena yalaoma
yo ginauli kaba nuwapwanopwano tupwali yapaisowaili, paisowane
nige sauga yabo tomo yabo ipapaisowai. Yagu paisowane sigitai na
iyamo nige simemeli-yagau, yau yo Tamagu sikalomagigi-lagimai. Mwa
kaiwena yawalo yakato kani yatala silobai ali pwanoli kaiwena. 25 Na
iyawatagili koliyau bwaite besiele mesabana ali Buki Tabu ana walo
iyamala yawasosi iwaloba, 'Ali kalomagigi-lagaune nige yaina.' 26 Kami
Tosagu kani ilaomaya Tamagu koina. Iya Yaluyaluwa Tabuna yo towalo
yawasosi. Kani yayawasayawa kolimiu na iwalo-masala kaiwegu. 27 Tabe

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

komiu besiele kani kwawalo-masala kaiwegu, kaiwena saugana paisowa
yayatubu komiu mekaukavao.”

16 [1] Yeisu iwaloyoi iba, “Walone bwaite kabona yawalowegili
kolimiu mesabana ikabi-yakaiwemiu na tabu woya ilalaowa
kolimiu na kwalolosuwala. [2] Sauga muliya kani siwalo kwayawatagili ali
nume tapwalolo kolili na nige sowasowana mekamikavao kwatapwalolo.
Tabe sauga ilalaoma tem tomo iunuimiu kani ibatoko yakato Yaubada
ana paisowa igiginauli. [3] Paisowa besiele bwaitete kani siginauli kolimiu
kaiwena nige sikakataiyau, besiele Tamagu nige sikakatai. [4] Bwaite
walone yawalo-baguna-yagili kolimiu kabo muli mena ginauline
siyawatagili. Tem siyawatagili yagu walone kwanuwatu-kalatagili
kaiwena yayanuwapeimiuko. Baguna walone bwaite nige yawawalowegili
kolimiu kaiwena yau mekamikava.”

Yaluyaluwa Tabuna ana paisowa

[5] Yeisu iba, “Sauga bwaitete yalologabaegimiu na yalalauyoi kagu
toyawasayauma koina. Na nige yabo kowa bwaite sauga kuneneli koliyau,
‘Toweya kulalau?’ [6] Yagu walo kaiweli nuwamiu sipolowe lalakina.
[7] Yawalo yawasosi kolimiu, ami namwanamwa kaiwena yalologabaegimiu.
Kaiwena tem nige yalalau kani kami Tosagu nige ilalaoma, mwa yalau
na kami Tosagu yayawasayama kolimiu. [8] Tem ilaoma kani ginauli
yaiyona iyakenayagili tomo meuloili kolili, bwaimwa ali pwanoli,
mumugana namwanamwana kana katai, yo ali yatala. [9] Kani ali pwanoli
iyakenayagili, kaiwena nige simemeli koliyau. [10] Yo kani mumugana
namwanamwana kana katai iyakenayagili, kaiwena yau yalalau Tamagu
koina na kani nige wagigitaiyau yoi. [11] Yo kani iyakenayagili yakato
kani sauga muli mena iyatalayagili, kaiwena yanuwa yaulina kana
toloina bwaimwa Seitani, iyatalayanako yo kana loina iwalowenako.
[12] Ginauli sibaibaiwa nuwanuwagu yawalowegili kolimiu na komiu nige
sowasowamiu. [13] Na saugana Yaluyaluwa Tabuna, bwaimwa towalo
yawasosi, ilaoma kani ibaguna-yagimiu walo yawasosi koina. Kani nige
iboma ana nuwatu mena iedeedede na kani iedeedede tawae ibenalan
na ginauliline iyakenayagimiu tawae kani situbu manimiu mena. [14] Ana
nuwatu kani ikalaili koliyau na iyakenayagimiu na bwaine koina kani
esagu ikeleisinan. [15] Nuwatu meuloina Tamagu kaiwena yo yau tabe
kaiwegu. Bwaite kaiwena yawaloba Yaluyaluwa Tabuna ana nuwatu kani
ikalaili koliyau na iyakenayagimiu.”

Nuwapolowe koina kani ibui yaliyaya

[16] Mwa Yeisu tabe iwalo kolili iba, “Sauga kubwakubwana koina
kani nige wagigitaiyau na sauga kubwakubwana mulina mena kabo
wagitaiyau.” [17] Ana tobenaliyao tupwaliyao sibomayoi sienelineli-yagili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siwaloba, “Na gubesi ana walone bwaite kana katai? Kaiwena iwalo
yakato sauga kubwakubwana kani nige tagigitai na sauga kubwakubwana
mulina mena kani tagitai. Tabe iwalo yakato yainane bwaimwa ilalau
Tamana koina. 18 Na bwaite walone, sauga kubwakubwana, tawae kana
bui? Ana walone nige nuwala imamayaleyan.”
19 Yeisu ikatai ana tobenaliyao nuwanuwali sineliyan kabo iwalo kolili
iwaloba, “Kabona yawalo yakato sauga kubwakubwana koina kani nige
wagigitaiyau na sauga kubwakubwana mulina mena kabo wagitaiyau.
Nuwana bwaite walone kaiwena kwabomayoi kwaenelineli-yagimiu,
awa? 20 Yawalo yawasosi kolimiu, kikiunamo kani nuwamiu sinae yo
kwavalam koyasili kaiwegu na iyamo tomo yanuwa yaulina siya kagu
tokalomagigili, kani siyaliyaya. Sauga kubwakubwana mulina mena
kabo ami valam iyamala ami kaba yaliyaya. 21 Tem saugana sine ana
sauga kabi kani kamkamna lalakina ilobai. Na saugana tem melumelu
ikabiyan iyawatagili kani ana kamkamna meuloina imwawasi na
iyaliyaya kaiwena melumelu iyawatagilimako mayale mena. 22 Besiele
bwaite saugane koina kwanuwanae na sauga kubwakubwana koina kani
wagitaiyau yoi na kwayaliyaya. Na ami yaliyayane nige sowasowana
yabo ikele-gabaen kolimiu. 23 Bwaine kaliyateliyaone kolili kani nige
sowasowana ginauli yabo kwaneliyan koliyau. Yawalo yawasosi kolimiu,
tem tawae wakawanoiyan esagu mena Tamagu kani iyeyawa kolimiu.
24 Baguna yo kanasiga kabona nige ginauli yabo wakakawanoiyan esagu
mena. Wakawanoi na kwalobai, na koina kwayaliyaya lalakina.”

Yeisu yanuwa yaulina ikaiwe-gabaeni

25 Yeisu iwaloyoi iba, “Walo kobwaibwaili mena yaedeedede na sauga
ilalaoma kani nige sowasowana walo kobwaibwaili mena yaedeedede
kolimiu, kani yawalo dudulai kolimiu Tamagu kaiwena. 26 Sauganane
koina esagu mena kani wakawanoi. Nige yawawaloba yakato yau
yakawanoi Tamagu koina kaiwemiu, 27 kaiwena Tamagu iboma imulolo
kolimiu. Imulolo kolimiu kaiwena kwamulolo koliyau yo kwameli yau
yalaomaya koina. 28 Yau Tamagu koina yalaoma yo yanuwa yaulina
mena yamiyamiya, koina bwaite sauga yanuwa yaulina yalologabaeni na
yapipileyoi Tamagu koina.”
29 Ana tobenaliyao walone bwaite sibenalan mwa siwalolau koina, siba,
“Guyau, bwaite saugane kabo nuwamai simayale, kaiwena nige kuedeedede
walo kobwaibwaili mena. 30 Bwaite koina kakatai yawasosi yakato
kowa ginauli meuloili ukwataili. Koina tabu kaneneliyagiwo kaiwena
ama nuwatu meuloili ukwatailiko. Mwa bwaite saugane kameliyagiwo
yakato kowa Yaubada koina kulaoma.” 31 Yeisu iwalo kolili iba, “Kabo
kwameliyagau, wa? 32 Sauga iyaele ilalaoma yo iyawatagilimako meuloimiu
kani kwasagena-gwaligwali kwalau ami dedei kaigeda kaigeda na yau kani

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwalogabaegau yaboma. Na iyamo kani nige yaboma kaiwena yau Tamagu
mekaukava. 33 Nuwanuwagu kwamiya daumwali kaiwena kwamiyamiya
koliyau, bwaite kaiwena mwa walone yawalowegili kolimiu. Sauga muli
mena kani wakamkamna yanuwa yaulina mena. Na wakatepatu kaiwena
yanuwa yaulina ana kaiwe yakaiwe-gabaenako."

Yeisu ibomayoi kaiwena ikawanoi

17 1 Yeisu ana walo bwaite iyemwawasi kabo manna isae bulibuli
mena na iba, "Tamagu, sauga ilaomako na yau natum esagu
ukeleisinan na mesabana yau tabe esam kani yakeleisinani. 2 Kaiwena
loina yo kaiwe kuyelima koliyau mwa tomo meuloili yaloinayagili na
yau sowasowagu yawasi miyamiya yaina yaolena tomo meuloina siya
analiyao kuyelima koliyau. 3 Na yawasi miyayainane bwaite, mesabana
sikatai yakato kowa Yaubada yawasosi, na tabe sikatai yau Yeisu
Keliso kuyawasayauma. 4 Esam yakeleisinanako yanuwa yaulina mena
kaiwena paisowa kuyeyama yaemwawasi-yako. 5 Tamagu nuwanuwagu
yamiyamiya koliwo sauga bwaite. Nuwanuwagu esagu kuyawasawasa
besiele ala wasawasa beyabeyana kowa te yau tamiyamiya muliya kabo
yanuwa yaulina kuyamayale."

Yeisu ana tobenaliyao kaiweli ikawanoi

6 Yeisu iwaloyoi iba, "Yayakenayagiwoko tomone kolili siya yanuwa
yaulina mena ukwalaili na kuyelima. Siya am tomoyao yo kuyelima koliyau
yo am walo siobigaili. 7 Mwa sauga bwaite sikatai ginauli meuloina kuyelima
koliyau silaomaya koliwo. 8 Walone siya kuyelima koliyau yawalowegiliko
kolili mwa walone sibenalagiliko yo kaiweli siyaliyaya, mwa sikawa-
yawasosi yo sikatai yakato yau yalaomaya koliwo mwa simeli yakato
kowa kuyawasayau. 9 Yakawanoi kaiweli. Nige yakakawanoi tomo yanuwa
yaulina kaiweli na siya kuyeyelimane kaiweli, kaiwena siya am tomoyao.
10 Yagu tomo meuloina siya am tomoyao yo am tomoyao meuloili siya
yagu tomoyao. Na siya mumugali mena esagu sikeleisinan. 11 Bwaite sauga
yalalaowa koliwo, kani nige yamimiyayoi yanuwa yaulina mena na siya
kani simiyamiya yanuwa yaulina mena. Kowa Tamagu esam yakasisi, ugite-
kalatagili esam kaikaiwena mena bwaimwana iya esane kuyeyama koliyau
na mesabana silaoma siyaboda kaigeda besiele kowa te yau tamiya kaigeda.
12 Saugana yamiyamiya mekaukavao yagite-kalatagili esam kaikaiwena
koina bwaine esane iya kuyeyama koliyau. Na nige yabo ikwakwalalele
bwaimwanamo tomone baguna Buki Tabu koina iya kaiwena iwalowalone
na yakato isilae.[l] 13 Sauga bwaite yau yanuwa yaulina mena na yalalaowa
koliwo. Yagu kawanoi yawalowenako koliwo na mesabana yagu yaliyaya

---

l 17:12 Yeisu iwalowalo Yudasa Isikaliota kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kateli iloyakalapowon. 14-16 Am walone yawalowegiliko kolili mwa tomo
yanuwa yaulina sikalomagigi-lagili kaiwena siya nige simiyamiya bodane
yanuwa yaulina tomoliyao kolili besiele tabe yau nige yamiyamiya ali
bodaone kolili. Nige yakakawanoi kaiweli na yakato yanuwa yaulina mena
ukele-gabaegili na iyamo tabu Seitani ikakabitonagili. 17 Am walone walo
yawasosi, mwa nuwanuwagu walo yawasosine ipaisowa kolili na bwaine
koina kuyakasisiyagili am paisowa kaiwena. 18 Yayawasali siyawatagili
dedei meuloina kolili besiele kuyawasayau yalaoma yanuwa yaulina mena.
19 Siya kaiweli yayakasisiyagau koliwo kaiwena nuwanuwagu siya besiele
siyakasisiyagili koliwo."

Yeisu ikawanoi siya naga simeli kaiweli

20 Yeisu iwaloyoi iba, "Nige yakakawanoi yagu tobenaliyaomo kaiweli
na yakawanoi siya naga tobenaliyao ali guguye simeliyan kaiweli.
21-23 Yakawanoi kaiweli na mesabana siyaboda kaigeda. Tamagu
nuwanuwagu simiya kaigeda besiele kowa te yau tamiya kaigeda
na simiyamiya kolila na mesabana yanuwa yaulina sikatai yakato
kumuloloiyau yo kumuloloili mwa kaiwena kuyawasayauma. Baguna
am wasawasa kuyeyamako koliyau. Mwa bwaine wasawasane koina
yayawasawasaliko na siyaboda kaigeda besiele kowa te yau. 24 Tamagu
nuwanuwagu siya kuyeyelimane mekaukavao kamiya toyawa toweya
koina yamiyamiya na yagu wasawasa sigitai, bwaine wasawasane
kuyeyama kaiwena kumulolo koliyau muliya kabo yanuwa yaulina
kuyamayale. 25 Tamagu kowa todudulaisosi kaigedamo. Yanuwa yaulina
nige sikakataiwo na yau yakataiwo yo siya kuyelimakone sikataiyako
yakato kowa kuyawasayau. 26 Yayakenayagiwoko kolili na iyamo kani
yapaipaisowa-kalatan kaiwena nuwanuwagu siemulomulolo-wagili
besiele kumulolo koliyau na yau yamiyamiya kolili."

Yeisu kana kabikalatan
(Madiu 26:47-56; Malika 14:43-50; Luka 22:47-53)

18 1 Kabo Yeisu ana kawanoi iyemwawasi yo ana tobenaliyao
mekanakavao silau, yo waila esana Kidilon sigayopanaisi
dedei yabo mena. Bwaine koina mayau Olibe yaowana sitotolo kabo
mekanakavao dedeinane koina silusae. 2-3 Kabo sauganane koina
boda yabo me ali odam yo mayale yo tabe me ali gogo kaleyayao
siyawatagilima. Bodane kaloli mena siya tokaleyayao yo Nume Tabu
kana pilisiman tupwaliyao yo tabe Yudasa Isikaliota, iya Yeisu kana
tokalomagigili. Na Yudasa dedeinane kana kamwasa iyakenayagili
kaiwena dedeinane ikatai yo tabe sauga ibaibaiwa Yeisu me ana
tobenaliyao silaulau dedeinane koina. Bodane bwaite silaomaya topwaoli
lalakili yo Palisiyao siya siyaele simiyamiya Yelusalema koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Yeisu ikataiyako tawae kani iyawatagili mwa ilau tokaleyayao bodane kolili
ineli iba, “Yaiya kwaloyaloyai?” 5 Kainana siyamaisa siwaloba, “Yeisu game
Nasaleta.” Kabo Yeisu iba, “Yau bwaite.” Na Yudasa iyaele bodane luwana
mena itotolo. 6 Saugana Yeisu iba “Yau bwaite” mwa boda meuloili siutu-
pileyoi sibeku bwatano mena. 7 Yeisu ineliyoi iba, “Yaiya kwaloyaloyai?” Kabo
siwaloyoi siba, “Yeisu, game Nasaleta.” 8 Kabo kainali iyamaisa iba, “Yawaloko
kolimiu yawaloba, yau bwaite. Tem kwaloyaloyaiyau kaukavaone bwaite
wakabi-gabaegili silau.” 9 Iwalo bwaine besiele tawae kabona iwalowen ana
kawanoi kalona mena saugana iwaloba, “Tamagu siya kuyeyelimane nige yabo
ikwakwalalele”. Na bwaite sauga iyamala yawasosi. 10 Saimon Pita ana kaleya
kelepana iniwisiyama mwa topwaoli lalakina ana topaisowa tenana ulaulana
mena ikoutusi. Topaisowane esana Maliko. 11 Kabo Yeisu iwalolau Pita koina iba,
“Am kaleya kelepana kupei-yavivilayoi ana kaba miya mena. Gubesi, am nuwatu
yakato kamkamna komwana bwaimwa Tamagu iyeyama kani tabu yanunuma?”

Yeisu silawan Anasa manna mena

12 Kabo tokaleya bodane me ali tobaguna yabo yo tabe siya Yudiya Nume
Tabu kana pilisiman silaoma Yeisu sikabikalatan yo nimana sipanili. 13 Siyogan
silawan Anasa koina Yelusalema koina. Na Anasa iya Kaiyapa wainena tamana.
Kaiyapa iya topwaoli lalakili ali tobaguna bwaine bolimene koina. 14 Na tabe iya
Kaiyapane tauna kona iwalolau ana boda Yudiya toloinao kolili ali miyagogo
koina iba, “Nige wakakatai yakato ginauli namwanamwanaele tomo kaigeda
iboita meuloili kaiweli na tabu tomo Yudiya meuloila taboboita Loma ana loina
kaikaiwena koina.”

Pita ana uvala bagubagunana
(Madiu 26:69-70; Malika 14:66-68; Luka 22:55-57)

15-16 Saugana Yeisu silalawan Anasa koina Saimon Pita yo tobenali yabo Yeisu
mulina mena silau. Bwaine tobenali yabone Anasa ikatai namwanamwai. Mwa
boda meuloina yo tobenali yabone silau numene kana gana kalona mena. Na
Pita nige ilulusae na itotoloya ganane kana gamwa mena. Kabo tobenali yabone
itagelakeile Pita igitai nige ilulusae kabo ipileyoi yo ilau iedeedede gamwa kana
togitekalatan sinene koina kabo Pita iyogan yo silusae. 17 Kabo togitekalatanne
sinene Pita ineliyan iba, “Kowa nuwana Yeisu ana tobenali yabo wa?” Kabo Pita
iuvala iba, “Yau nigele.” 18 Boniyainane itulutulu mwa topaisowao yo pilisiman
mayau sipei ganane kalona mena yo simwasimwasiguli, yo Pita tabe ilusae kolili
mekalikava simwasimwasiguli.

Anasa Yeisu ineliyan
(Madiu 26:59-66; Malika 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 Yo topwaoli lalakina Anasa Yeisu ineliyan kana tomuliyayao kaiweli yo tabe
ana yakayakatai kaiwena. 20 Kabo Yeisu iwaloba, “Sauga meuloina yaedeedede

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomo meuloili kolili mayale mena. Yo tabe yayakayakatai tomo Yudiya ali kaba
miyagogo kolili nuwana Nume Tabu koina o ali nume tapwalolo kolili. Nige
walo yabo yawawalo-wadam. 21 Tawae kaiwena kuneliyagau? Siya analiyao
yagu walo sibenalan kuneliyagili, yagu walo meuloina sikatai." 22 Saugana
Yeisu iwalo bwaine besiele kabo pilisiman yabo itotolo Yeisu dedeina mena
papalina mena ikoi iyokoiyan iba, "Tawae kaiwena topwaoli lalakina kainana
kuyamaisa bwaimwa besiele?" 23 Kabo Yeisu kainana iyamaisa iba, "Tem walo
yabo yawalo-sapuli kuwalowen tomo meuloili kolili na sibenalan. Na tem yagu
walo idudulai tawae kaiwena kusapi-papali-yau?" 24 Kabo Anasa Yeisu iyawasa
mekana pani ilau topwaoli lalakina Kaiyapa koina.

Pita ana uvala labuina yo yaiyonana
(Madiu 26:71-75; Malika 14:69-72; Luka 22:58-62)

25 Saimon Pita iyaele itotolo imwasimwasiguli mwa tomo yabo iwalolau
koina iwaloba, "Kowa bwaine tomone ana tobenali yabo, awa?" Na Pita
iuvalayoi iba, "Yau nigele." 26 Topwaoli lalakina ana topaisowa yabo
iya totouna kabona tenana Pita ikoutusi iwalolau Pita koina iba, "Kowa
yagitaiwo Yeisu mekamkava Olibe dedeina koina, awa?" 27 Na Pita
iuvalayoi, yo bwaine sauganane koina kamkam tauna ivalam.

Yeisu ana yatala Pailato manna mena
(Madiu 27:1-2,15-31; Malika 15:1-20; Luka 23:1-5,13-30)

28 Kaiyapa me ana bodao toloinao Yeisu sineliyan, imwawasi kabo siyawasa
Pailato ana nume wasawasana koina. Na Pailato iya Loma tomona yo Sisa ipei
Yudiya ali gavana na Yudiya dedeina iloiloinayan. Bwaite saugane koina malala
boniboniyaina. Yudiya bodane nige silulusae gavana ana nume mena kisi
tubuliyao ali loina yabo silikwai na siuladumdumli na mwalelikwa soina kanna
nige sikakan.[m] 29 Mwa koinaele Pailato iyawatagili yo Yudiya toloinao ineliyagili
iba, "Tomo bwaite tawae ana pwanoli mwa koina kwayakewai?" 30 Kainana
siyamaisa siba, "Tem nige naenaena yabo igiginauli nige sowasowana
kakalaiyama koliwo." 31 Pailato iwaloba, "Wakalai kwalawan na kwabomayoi
ami loina koina kwayatalayan." Kabo Yudiya toloinaone siwaloba, "Komiu
Loma ami loina nige itatalam-wagimai na tem kai tomo Yudiya ama loina
kaginauli na mesabana ana boita kaloinayan." 32 Bwaite besiele ilaoma na Yeisu
ana walo iyamala yawasosi. Baguna iwalowenako ana boita kana lau kana
koleya.[n]

---

m 18:28 Yudiya tubuliyao ali loina yakato siya nige Yudiya siya bwaimwa tomo dumdumli. Mwa Pailato iya nige Yudiya tomona mwa kaiwena Yudiya siwawalo yakato iya nige ali boda nige sowasowali silusae ana nume mena. **n 18:32** Siya Loma mumugali yakato toloinalikwa siyakeloseli, Yudiya mumugali nige besiele kaiwena siya Mosese ana loina simuliya.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33 Pailato ipileyoi ilusae ana nume mena kabo Yeisu iyoganama yo
ineliyan iba, “Gubesi, kowa Yudiya ali kin o nigele?” 34 Yeisu kainana
iyamaisa iba, “Walone bwaimwa kuwalowalowegiline kuboma am nuwatu
mena o nuwana Yudiya siwalowen koliwo kaiwegu?” 35 Pailato Yeisu
kainana iyamaisa iwaloba, “Nigele molosi. Yau nige Yudiya besi. Na kowa
am tomoyao yo tabe topwaoli lalakili silawagiwoma koliyau. Nae esana
uginauli mwa silawagiwoma koliyau?” 36 Yeisu iwaloba, “Yanuwa yaulina
nige yau kaba loina. Tem besiele kagu tosaguwo sitoloma na sikaleya
kaiwegu na tabu Yudiya toloinao sipapanyau. Na nigele, bwaite yanuwane
nige yau kaba loina.” 37 Kabo Pailato ineliyan iba, “Mwa yakato kowa kin
yabo?” Yeisu kainana iyamaisa iba, “Kubomayoi kuwalowenako. Bwaite
iya kaiwena mwa yalaoma yanuwa yaulina mena sikabiyau na yawalo-
masala tomo kolili walo yawasosi kaiwena. Analiyao siya nuwanuwali
walo yawasosi sibenalan nuwanuwali yagu walo sibenalagili.” 38 Kabo
Pailato iba, “Na walo yawasosine tawae?” Kabo Pailato iyawatagiliyoi
Yudiya toloinao kolili iwaloba, “Nige yabo kana yakewa yalolobai koina
na mesabana ana yatala yaloinayan. 39 Wakatai bolime kaigeda kaigeda
mwalelikwa soina kana sauga koina tomo yabo nume pan mena imiyamiya
yalivasi kaiwemiu na iyawatagili. Gubesi, nuwanuwamiu komiu tomo
Yudiya ami kin yalivasi kaiwemiu?” 40 Kainana siyamaisa siyogayoga
siwaloba, “Nigele, iya nigele. Nuwanuwamai Balabasi kulivasi.” Tomo
Yudiya siwalo besiele. Na Balabasi iya toloinalikwa lalakina.

Tomo Yudiya ali samalulu mena Pailato Yeisu italamwan iboita
(Madiu 27:26-31; Malika 15:15-26; Luka 23:24-25)

19 1 Pailato tokaleya iloinayagili Yeisu siyogan na siunui maina
matumatuwana koina. 2 Kabo samasamali sakosakonana sikalaili
yo sipaisowai na sipwaom kulukuluna mena. Yo kaleko malamalawena
sikalai besiele kin kana kaleko yo siyalikwa, 3 yo silau koina na siwaloba,
“Kagutoki, Yudiya ali kin kowa.” Kabo sikoi papalina mena. 4 Pailato
iyawatagiliyoi yo iwalolau Yudiya bodane kolili iba, “Kwabenabenali,
kani yayawatagilanama wagitai na wakatai yakato nige yabo ana
pwanoli yalolobai kana yakewa kaiwena na mesabana yaloinayan
ana yatala.” 5 Kabo Yeisu iyawatagili samasamali kulukuluna mena yo
kana kwama malamalawena ilikwa. Mwa Pailato iwalo kolili iwaloba,
“Wagitai, bwaite tomonaele.” 6 Saugana topwaoli lalakili yo pilisimanwo
Yeisu sigitai siwaloba, “Kwayakelose, kwayakelose.” Na Pailato kainali
iyamaisa iwaloba, “Komiu kwaboma wakalai na kwayakelose, nige yabo
ana pwanoli yalolobai na koina yayakewai na yawalo-masalan ana yatala
kaiwena.”
7 Na tomo Yudiya Pailato sisamalului siba, “Ama loina imiyamiya
loinane iwawalo yakato iboita, kaiwena iwawalo yakato iya Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Natuna.” 8 Bwaite walone Pailato ibenalani mwa imatausi lalakina. 9 Kabo
Pailato Yeisu iyogan iluseyanyoi ana nume mena yo ineliyan yoi iba,
“Toweya koina kulaomaya?” Na Yeisu nige Pailato kainana iyayamaisa.
10 Kabo Pailato iba, “Tawae kaiwena genuwam kuwaloma koliyau? Nige
ukwakatai me yagu loina yakato sowasowana yalivasiwo yo sowasowana
yaloinayagiwo siyakeloseo?” 11 Yeisu Pailato kainana iyamaisa iba, “Tem
Yaubada nige loinane iyeyeyawa koliwo nige yabo am kaiwe imiyamiya
koliyau. Na iya italam-wagau koliwo ana pwanoli ilalakisosi kabo kowa
am pwanoli.” 12 Bwaine sauganane koina Pailato kamwasa iloyaloyai
na tem Yeisu ilivasi. Na iyamo tomo Yudiya siyogayoga siwaloba, “Tem
tomo bwaimwa kulivasi kowa nige Sisa ana eliyam. Kaiwena tem yaiya
ibomayoi iwaloba ‘yau kin’ iya Sisa isinali.” 13 Saugana Pailato Yudiya ali
walone ibenalan Yeisu iyogan-iyawatagilima mayale mena tomo Yudiya
meuloili manli mena. Kabo Pailato imiyasio toyatala ali kaba miya
mena bwaine kaba miyane nume dedeina mena esana veku kamwasa.
Na kaina Ibeliu koina siba Gabada. 14 Bwaine sauganane koina ilaoko
ipwasinasina na sauga katububu mwalelikwa soina kanna kaiwena. Kabo
Pailato iwalolau Yudiya kolili iba, “Ami kinwa iyaelete.” 15 Na siya Yudiya
siyoga siba, “Kulowasiyan kulowasiyan. Kulawan kuyakelose.” Pailato
ineliyagili iba, “Nuwanuwamiu ami kin yayakelose?” Na topwaoli lalakili
kainana siyamaisa siwaloba, “Nige yaboyoi ama kin bwaimwanamo Sisa
iboma.” 16 Kabo Pailato Yeisu italamwan kolili na siyakelose. Mwa Loma
tokaleyayao Yeisu siyogan silawan.

Yeisu siyakelose
(Madiu 27:32-44; Malika 15:21-32; Luka 23:26-43)

17 Tokaleyayaone siloinayan ibomayoi kana kelose ikewai yo iyawatagili
ilau Yelusalema kana gana dagelana mena dedeine esana kulukulu
tuwatuwana yanuwana, kaina Ibeliu siwaloba Goligota.[o] 18 Yo bwaine
koina siyakelose. Na tomo labui mekanakavao siyakeloseli, yabo
ulaulana mena na yabo gegebana mena. 19 Pailato kilakilala yabo ilele na
iloinayagili kelosene kewana mena situtu-yapatu, bwaine lelelelene iba,
“Bwaite Yeisu game Nasaleta, Yudiya ali kin.” 20 Yudiya sibaibaiwa lelelele
bwainene sowasowali siyasili kaiwena dedeinane Yeisu koina siyakelose
nige mamalawena ali taonne Yelusalema koina. Mwa silele kaina yaiyona
kolili kaina Ibeliu, kaina Latin yo tabe kaina Giliki koina. 21 Yudiya
topwaoli lalakili silau Pailato koina siwaloba, “Inamwanamwaele tem
tabu kulelele ‘Yudiya ali kin’ na kulele ‘Tomo bwaite iwawalo yau Yudiya
ali kin’.” 22 Na Pailato kainali iyamaisa iwaloba, “Tawae yaleleyako
bwaimwa iyaele yaleleyako.” 23 Saugana tokaleya Yeisu siyakelose

---

o 19:17 Goligota kana katai koyane kana koleya besiele tomo kulukuluna

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabo kana kaleko sikalai yo sisoiyagili sibomayoi yoli esopali kolili,
kaigeda kaigeda kana kaleko ikalai. Na kana kwama malamalawena
tabe imiyamiya. Bwaine kaleko kaigeda koina sikona nige kana tubwe
ipapagan, 24 mwa siwaloba, “Tabu taiigali na venu mena taloyai tem yaiya
ibaguna kwamane ikalai kana kwama.” Siginauli besiele na Buki Tabu
ana walo ilaoma iyamala yawasosi iwaloba, “Kau kaleko sisoiyagili yo
venu mena siloyai yaiya kau kwamane kani ikalai.” 25 Kelosene salina
mena sinesineo esopali sitotolo, Meli iya Yeisu sinana yo Meli kanakava
kikiuna yo Meli yabo iya Kaliopasi wainena yo Meli yaboyoi ilaomaya
yanuwa Magidala koina. 26 Yeisu manna ilobi sinana igitai yo tobenaline
iya imulolososi koina salina mena itotolo mwa iwalolau sinana koina iba,
“Sine, bwaimwa natum.” 27 Besiele tobenaline koina iwalolau iwaloba,
“Bwaimwa sinam.” Sauganane koina tobenaline Yeisu sinana iyogan
ilawan ana nume mena ikawa-sina-yan kabo igite-kalatan.

Yeisu ana boita
(Madiu 27:45-56; Malika 15:33-41; Luka 23:44-49)

28 Yeisu ikatai yakato ana paisowa meuloina imwawasi, kabo iwaloba,
“Galogalogu imagu.” Walone bwaite iwalowen na mesabana Buki Tabu
ana walo ilaoma iyamala yawasosi. 29 Na oine malumaluluna mekomwana
imiyamiya bwaine koina kabo balou sikalai yo siyalakwa oinene koina yo
mayau yabo esana isopi lagalagana koina sisakona yo siyagaseyan Yeisu
sopana mena. 30 Saugana inuma kabo iwaloba, “Imwawasi.” Mwa Yeisu
galogalona itapwai yo yawasina imwawasi.

Yeisu lusulusuna dedeina mena sisakona

31 Bwaine kaliyatenane Yudiya ali kaliyate katububu kaiwena kikiunamo
ali Sabati iyatubu yo kaliyatenane koina kani mwalelikwa soina siginauli.
Mwa Yudiya toloinao genuwali Yeisu yo toboitane labuine kwapiliyao
sitaketake kelose mena Sabati kana sauga koina. Mwa koina silau yo
Pailato koina sikawanoi na tem iwalolau tokaleya kolili na Yeisu yo yoli
labuine kaekaeliyao sikogoluli na siboita mwayamwayau, na kwapiliyao
sikele-kaisulu-wagili. 32 Pailato italam kabo tokaleyayao silaoma yoli
labuine sitaketake Yeisu mekalikava kelose mena kabo kaigeda kaena
sikogoluli yo silau yaboyoine koina besiele tabe. 33 Na saugana silau
Yeisu koina sigitai Yeisu iboitako mwa nige kaena sikokogoluli. 34 Kabo
tokaleya yabo wamali ikalai yo Yeisu lusulusuna dedeina mena isakona
kabo kwasine yo waila sididi-yawatagilima. 35 Na tomo yabo ibomayoi
ginauliline igitaili manna mena mwa iwaloba walo yawasosi yo ikatai
ana walo dudulaina iwalowalo na mesabana komiu tabe kwameli.
36 Ginauline bwaite siyawatagili na Buki Tabu ana walo-masala iyamala
yawasosi iwaloba, “Kani nige tuwatuwana yabo itatagolu.” 37 Yo besiele

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Buki Tabu ana walo-masala yabo iba, “Tomo bwaine sisakona sauga muli mena kani sikilala yakato ali Mesaiya siunuyamate.”

Yeisu sipei salai mena
(Madiu 27:57-61; Malika 15:42-47; Luka 23:50-56)

38 Yo ginauli bwaite meuloina simwawasi, kabo tomo yabo esana
Yosepa, iya Alimadiya tomona, ilaoma yo Pailato koina Yeisu yona
ikawanoiyan. Na Yosepa bwaite iya Yeisu kana tomuliya yabo yo
inuwabui wadam mena kaiwena imatausi Yudiya toloinao kolili. Pailato
italam kabo ilau Yeisu yona ikalai. 39 Nikodimo ilau Yosepa mekanakava,
iya Nikodimone baguna ilau Yeisu koina boniyai mena. Nikodimo ana
laune koina olo labui bwalaili namwanamwali ikalaili bwaimwa yabo
esana mula yo yabo esana aloe siebwelili na kali polowe besiele teti
(30) kilogelam. 40 Yeisu yona sikalai yo olone bwalaina namwanamwana
sisau koina yo kaleko malamalawena namwanamwana yona koina
sisuma. Siginauli bwaite besiele kaiwena tomo Yudiya mumugali tem ali
toboita sipepeili salai mena kani siginauli besiele. 41 Dedeine koina Yeisu
siyakelosene kawasi kana koleya namwanamwana imiyamiya bwaine
dedeine koina salai waluwaluna sikeli imiyamiya nige sauga yabo toboita
yabo sipepei koina. 42 Yeisu yona sipei salaine koina kaiwena salaine nige
imamamalawesosi kelosene koina yo tabe kikiunamo Yudiya ali Sabati,
bwaimwa kita ala Satade, kani iyatubu, kaiwena sauga ilaomako.

Yeisu ana toloyoi
(Madiu 28:1-8; Malika 16:1-8; Luka 24:1-12)

20 1 Yo wiki kana kaliyate bagubagunana bwaimwa kita ala Sabati
malala boniboniyaina naga dabwelo imwamwalisae na Meli
Magidala ilau salai mena mwa igitai salai kana kokaukausi vekune
siyatapipili-suwalanako. 2 Kabo isagena ipileyoi ilau Yeisu ana tobenaliyao
labui Saimoni Pita yo yabo iya Yeisu imulolososi koina kolili iwaloba, “Ala
Taubala yona sikele-yawatagilanako salai mena, yo toweya sipeiya nige
yakakatai.” 3 Kabo Pita mekanakava tobenaline silau salai mena. 4 Yoli labuine
sisagena mwa tobenaline yabo isagena baguna ana eliyam Pita isagena-
gabaen mwa iyawatagili baguna salai mena. 5 Yo igite-lusae Yeisu yona kana
sumamo kaleko igitaili na iyamo nige ilulusae. 6 Muli mena Pita iyawatagili
idudulaimo ilau ilusae salai mena. Yeisu yona kana sumamo kaleko igitaili
bwaine koina, 7 yo tabe igitaiyoi kalekone kulukuluna kana suma. Nige
mekanakava yona kana suma na kana koleya besiele tomo simouli na sipei
yakasali. 8 Kabo tobenaline iya toyawatagili bagunane salai mena muli
mena tabe besiele ilusae kabo igitai mwa imeli. 9 Na iyamo nige naga nuwali
imamayale Buki Tabu ana walo-masala yakato Yeisu kani kaliyate yaiyona
koina boita mena itoloyoi. 10 Kabo yoli labuine sipileyoi silau ali nume mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu ana yawatagili Meli Magidala koina
(Madiu 28:9-10; Malika 16:9-11)

11 Meli iyaele salai gana mulina mena itotolo na ivalavalam. Me ana
valam na iboeboe salai mena, 12 kabo anelose labui igitaili kali kwama
mayamayalena simiyamiya Yeisu ana kaba keno mena, yabo kulubwawa
mena na yabo kaegigi mena. 13 Kabo anelosene Meli sineliyan siba,
"Sine, tawae kaiwena kuvalavalam?" Kabo kainali iyamaisa iwaloba,
"Yagu Guyau yona sikalaiyako na nige yakakatai toweya koina sipei."
14 Saugana iwalo bwaite besiele kabo itagelakeile igitai Yeisu itotolo na
nige ikakatai yakato iya Yeisu. 15 Kabo Yeisu ineli iwaloba, "Sine tawae
kaiwena kuvalavalam? Yaiya kuloyaloyai?" Meli ibatoko nuwana iya
pwalawesi kali togitekalatan yabo kabo iwalo koina iba, "Taubala, tem
yagu Guyau yona ukwalaiyako kuwalowen koliyau toweya koina kupei na
yalau yakalai." 16 Yeisu iwalolau koina iba, "Meli". Kabo Meli itagelakeile
yo kaina Ibeliu mena iwaloba, "Laboni". Na walo bwaite kana katai
toyakayakatai. 17 Yeisu iwalolau koina iba, "Tabu kisi ukwabitonagau
kaiwena nige naga yasasae Tamagu koina. Na kulau kaukavao kolili
kuwalo yau yalalau Tamagu koina yo Tamamiu, yagu Yaubada yo ami
Yaubada." 18 Yeisu ana walo iyemwawasi kabo Meli Magidala ipileyoi ilau
iedeedede tobenaliyao kolili iba, "Guyau yagitai". Yo tawae Yeisu kainana
iwalowen Meli koina iwalowegili kolili.

Yeisu ana yawatagili ana tobenaliyao kolili
(Madiu 28:16-20; Malika 16:14-18; Luka 24:36-49)

19 Kabo wiki kana kaliyate bagubagunana, bwaimwa kita ala Sabati,
lolaunane koina, Yeisu ana tobenaliyao nume yabo koina silusae, yo
gamwa sikausi, na kalona mena simiyamiya, me ali matausi siya Yudiya
toloinao kaiweli. Kabo Yeisu itolo-mayale luwaluwalili mena, mwa
kolili iwaloba, "Daumwali kolimiu." 20 Yo muli mena nimana yo dedeina
iyakenayagili, kabo tobenaliyao siyaliyaya kaiwena ali Guyau sigitai.
21 Yo Yeisu tabe iwaloyoi kolili iba, "Daumwali kolimiu. Tamagu iya
iyawasayau, yo yau tabe kani besiele yayawasamiu." 22 Ana walo bwaine
iwalowegili kabo yawasina iyui-panaisan ana tobenaliyao kolili iwaloba,
"Yaluyaluwa Tabuna wakalai. 23 Tem tomo ali pwanoli kwanuwatu-
pwaikili, Yaubada kani inuwatu-pwaikili. Na tem tomo ali pwanoli nige
kwanunuwatu-pwaikili besiele kani Yaubada nige inunuwatu-pwaikili."

Yeisu ana yawatagili Tomasi yo kanakavao kolili

24 Na Yeisu iyawatagiliyoi ana tobenaliyao kolili, kalikava yabo esana
Tomasi iya esana yaboyoi Didiluwaluwa iya nige mekalikava. 25 Saugana
Tomasi ilaoma kanakavao ana wasa siwolena siwaloba, "Ala Guyau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kagitai.” Kabo Tomasi iwalolau kolili iwaloba, “Kanasiga mangu mena
yagitai yo nimagu yapei nimana gaina kolili yo lusulusuna gaina pwawati
mena sisasakona kabo yakawa-yawasosi.” 26 Wiki kaigeda imwawasi
mulina mena tobenaliyao meuloili simiyamiya nume kalona mena Tomasi
mekalikava. Gamwa sikausili na iyamo Yeisu itolo-yawatagili luwaluwalili
mena iwaloba, “Daumwali kolimiu.” 27 Kabo Yeisu iwalolau Tomasi koina
iwaloba, “Nimagu ugitaili na nimam kupei koina. Yo nimam kuyagayan
na kupei wamaline leleyanane gulana mena dedeigu mena. Tabu
nuwalabulabui na kumeli.” 28 Mwa Tomasi iba, “Kowa yagu Guyau yo yagu
Yaubada.” 29 Kabo Yeisu iwalo koina iba, “Tomasi, kaiwena ugiteyau mwa
kumeli. Na siya nige sigigiteyau simeli, Yaubada kani iwalo-muloloili.”

Yoni ana walo-masala buki bwaite kaiwena

30 Yeisu ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa iginaulili
tobenaliyao manli mena na nige meuloili yaleleleli buki bwaite kalona
mena. 31 Na walo bwaite yaleleli na mesabana kwameli yakato Yeisu iya
Mesaiya, Yaubada Natuna, na ami meline koina kani yawasi yawasosi
esana mena kwalobai.

Yeisu ana yawatagili tobenali yoli seben kolili

21 1 Muli mena Yeisu iyawatagili yoi ana tobenaliyao kolili kalita
Taibiliya dekawana mena. Ana yawatagili kolili bwaite besiele.
2 Saimon Pita, Tomasi iya esana Didiluwaluwa, Nataniela iya ilaomaya
yanuwa Kena koina Galili dedeina mena yo Sebedi natunao labui
mekalikavao tobenaliyao labui. 3 Saimon Pita iwalolau kolili iba, “Yau
yalalau yagogomana.” Kabo siwaloba, “Kai kalalaowa tabe.” Mwa silobi
simwalisae ali waga mena yo silau siyaoyaoni boniyai meuloina na
bwaine boniyainane koina nige kikiuna iye yabo siyayakona.
4-8 Malala kikiuna dabwelo itunsae kabo Yeisu ilobi dekawa mena
itolo. Tobenaliyaone Yeisu sigitai na nige sikakatai yakato iya Yeisu.
Kali mwayaga nige imamamalawe Yeisu koina nuwana besiele andeledi
mita. Mwa iyoga kolili iba, “Eliyamwao, tabu iye yabo kwayayakona?”
Kainana siyamaisa siwaloba, “Nigele.” Kabo iwalolau kolili iwaloba, “Ami
yagidane wagabaen ami wagane dedeina mena ulaulamiu mena na kani
iye tupwana kwayakona.” Kabo yagida sigabae-yatalu kalita mena mwa
nige sowasowali sitabeisin waga mena kaiwena iye sikona sibaibaiwasosi.
Kabo tobenaline, iya Yeisu imulolososi koina, iwalolau Pita koina
iwaloba, “Bwaine iya Guyau.” Saugana Pita walone bwaite ibenalan kabo
kana kwama ikalai ilikwa mwa ikapusele-kaisulu kalita mena ituba isae
dekawa mena. Na tobenaline tupwaliyaone muli mena kabo waga mena
siwose-saema yo ali yagida sitabei siseyan dekawa mena kaiwena dekawa
nige imamamalawe kolili. Ali yagida iye ipowon.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Saugana sisaema waga mena sikaisulu sigayosae dekawa mena sigitai
mayau yo iye tupwali kau mena simiyamiya yo tabe besiele pwalawa.
10 Kabo Yeisu iwalo kolili iwaloba, “Iye tupwana wakalailima na tagabu-
lawagili mayau mena.” 11 Mwa Pita ilobi imwalisae waga mena na yagida
iniuli-seyan magu mena. Yagidane koina iye lalakili sibaibaiwa sikona
kali baibaiwa besiele andeledi pipti tili (153) na iyamo yagidane nige
itataigali. 12 Yeisu iwalolau kolili iwaloba, “Kwalaoma wakekan.” Na
nige yabo yaiya ineneli ‘yaiya kowa?’ kaiwena sikataiyako iya ali Guyau.
13 Kabo Yeisu ilau beledi ikalai yo iwolena kolili yo tabe iginauli besiele
iye kolili. 14 Bwaite Yeisu ana yawatagili yaiyonana ana tobenaliyao kolili
ana toloyoima ana boita mulina mena.

Yeisu yo Pita ali edeedede

15 Kabo ali kekan mulina mena, Yeisu Saimon Pita ineliyan iba,
“Saimon, kowa Yoni natuna, kumulolo koliyau kabo muli mena siya
kamkavao kolili?” Kabo Pita Yeisu kainana iyamaisa iba, “Besiele
Guyau, ukwataiyauko yamulolo koliwo.” Kabo Yeisu iwaloba, “Yagu
lamiyao ugitekalatagili.” 16 Yeisu ana neli labuina iwaloba, “Saimon,
kowa Yoni natuna, kumulolososi koliyau?” Yo Pita iba, “Besiele
Guyau, ukwataiyauko yamulolo koliwo.” Kabo Yeisu iba, “Yagu sipiyao
ugitekalatagili.” 17 Yeisu ana neli yaiyonana iwaloba, “Saimoni, kowa
Yoni natuna, kumulolo koliyau?” Pita katena ikamkamna kaiwena Yeisu
meyaiyona ineliyan iwaloba, “Kumulolo koliyau?” Pita iba, “Guyau,
ginauli meuloina ukwatailiko. Ukwataiyako yamulolo koliwo.” Kabo
Yeisu iba, “Yagu sipiyao ugitekalatagili. 18 Yo yawalo yawasosi koliwo
am sauga kilakai koina kuboma kam kwama kulikwali na toisabo dedei
koina nuwanuwam kulau koina kani koina kulau. Na tem am sauga
tautaubala kani nimam kuyagayagili na tomo uloili nimam sipanli, na
toisabo dedei koina nige nuwanuwam kulau koina bwaine dedeine koina
kani silawagiwo.” 19 Yeisu walo bwaite iwalowen Pita ana boita sabi
yakelosena kaiwena na ana boitane koina Yaubada esana ikeleisin. Kabo
Yeisu iwaloba, “Pita, kumuliya koliyau.”

Yeisu me ana tobenaliyao ali edeedede kalikava Yoni kaiwena

20 Pita itagelakeile yo tobenaline Yeisu imulolososi koina igitai, na
tobenaline iya kekan kana sauga mena imiyasio Yeisu salina mena yo
sauganane koina ineliyan iba, “Guyau, yaiya kani iwalo-masalagiwo?”
21 Saugana Pita tobenaline igitai kabo ineli Yeisu koina iba, “Guyau,
tomone bwaite iya kani gubesi?” 22 Yeisu kainana iyamaisa iwaloba, “Tem
nuwanuwagu kani imiyamiya kanasiga yapileyoima. Bwaimwa kowa
nige am dedei. Bwai kumuliyamo koliyau.” 23 Kabo wasa mwakomwakota
yabo ilau tomeliwo kolili yakato Yeisu iwawalo tobenaline kani nige

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iboboita. Na iyamo Yeisu nige iwawalo besiele yakato kani nige iboboita.
Na iwaloba, “Tem nuwanuwagu kani imiyamiya kanasiga yapileyoima.
Bwaimwa kowa nige am dedei.” 24 Tobenaline iya ginauliline kaiweli
iwalo-masala kolimiu bwaite yau. Yo buki bwaite yau yalele. Yagu walo-
masalane siya walo yawasosi. 25 Yeisu ginauli sibaibaiwa tabe iginaulili
besiele. Na nige meuloili yaleleleli bwaite bukine koina. Tem ana
paisowa kaigeda kaigeda taleleli buki mena kani yanuwa yaulina buki
ikalapowon.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apositolo ali paisowa

Walo bagubagunana

Buki bagubagunana Luka iya Yeisu wasana namwanamwana Luka ilele. Kabo kana etulan buki bwaitete ileleyoi. Na buki labuine iyawasali tomo kaigeda koina esana Tiopilo. Buki bwaite kalona mena iedeedede tomeli bagubagunali ali paisowa. Iwalo-masala Yeisu kana tomeliwone Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina kabo Yeisu wasana siyawasayan siyatubuya Yelusalema, ilau Yudiya meuloina yo Sameliya yo yanuwa yaulina dedeina meuloili kolili, besiele Peina 1 tomna 8 ana walo. Tomo sibaibaiwa ali edeedede talobai buki bwaite koina na kaigeda lalakisosina bwaimwana Paulo. Paulo ana takikili edeededena iyatubu peina 13 koina. Sauga tupwana Luka mekanakava Paulo silotakikili, mwa edeededena tupwana kolili Luka ilelelele iba, “Kai” (16:10-17 yo 20:5–21:18 yo 27:1–28:16). Buki ana kaba mwawasi koina Paulo iyaele Loma isanasana ana yatala kaiwena. Buki bwaite kalona mena Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe yo ana gitesipwa tomeli bagubagunali kolili tagitai. Yo tabe ali yakayakatai tupwali siya siyakayakatai-yani tayasili.

Yeisu Ana Waloyameli Yaluyaluwa Tabuna kaiwena

1 1 Ae Tiopilo, kagutoki lalakina yagu eliyam. Yau Luka yagu
buki bagubagunana kalona mena yalele ginauli meuloina tawae
iyawatagili Yeisu koina, ana kabi yo ana paisowa yo ana yakayakatai,
2 yo kanasiga Yaubada ikalai isae bulibuli mena, meuloina yalele. Naga
isasae bulibuli mena na Yeisu itolo-mayale ana apositolo manli mena
siya igitesipwaili, yo Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe mena kali loina
iwolegili. 3 Ana boita mulina mena itoloyoi kabo muli mena kaliyate poti
(40) kalona mena iyawayawatagili kolili, yo kaba gite meuloina koina
iyakenayagili kabo ana toloyoine sikawa yawasosiyan yo Yaubada ana
kaba loina kaiwena iyakataili. 4 Iyaelemo mekalikava simiyamiya yo kali
loina iwolegili iwaloba, “Tabu Yelusalema kwalologabaeni, na baguna
Tamagu ana waloyameli yawalowegiliko kolimiu kaiwena kwasanasana.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Kwanuwatu-kalatan Yoni waila mena iyababitaisomiu, na kaliyate isamo
simiyamiya na Tamagu kani Yaluyaluwa Tabuna koina iyababitaisomiu."

Yeisu isasae bulibuli mena

6 Sauga yabo koina Yeisu me ana tobenaliyao simiyagogo yo sineli
koina, siba, "Taubala, bwaite sauga kani kaba loina kuyapileyoi Isileli
kolili na sibomamo siloinayagili?" 7 Kabo Yeisu iwalo kolili iba, "Nige
ami katai yabo, Tamagu iya ibomamo sauga ipeiliko yo ikatailiko,
na nige sowasowana komiu wakatai tawanesana loinane ipaisowaili.
8 Na Yaluyaluwa Tabuna kani ilobima kolimiu yo ana kaiwe mena
ikabiyakaiwemiu, na Yelusalema taon koina yo dedei Yudiya yo dedei
Sameliya yanuwaliyaone kolili yo yanuwa yaulina dedeiliyao meuloili
kolili kani wasana namwanamwana kaiwegu waguguyeyani." 9 Kabo
ana walo bwaite iyemwawasi yo manli mena Yaubada Yeisu ikalai
isasae bulibuli mena yo yaloyaloi ikausi mwa nige sowasowali sigitaiyoi.
10 Ilogabaegiliko na nagamo sitotolo sisakasakai-sae bulibuli mena,
kabo sauganane koina tomo labui mekali kwama mayamayaleli sitolo
salili mena, 11 yo siwaloba, "Tomo Galili, tawae kaiwena kwatotolo
kwasakasakai-sae bulibuli mena? Yaubada Yeisu ikalai isasae bulibuli
mena, na naga kani ilobiyoima, besiele tawae wagitai ana saene koina,
besiele kani ana lobiyoima koina."

Yudasa Isikaliota miyalaena sigitesipwai

12 Kabo koya esana Olibe silogabaen na sipileyoi Yelusalema bwaimwa
nige kelamamalawe, nuwana kilomita kaigeda. 13 Yo nume mena
simwalisae sisae kewa mena silusae biliutusi yabo koina bwaite ali kaba
kaiyawasi saugana simiyamiya Yelusalema kalona mena. Siya bwaite Pita,
Yoni, Yemesa, Anidulu, Pilipi, Tomasi, Batolomiu, Madiu yo Yemesa yabo
iya Alipio natuna yo Saimoni iya ilaoma boda esana Selot[a] yo Yudasa
iya Yemesa yabo natuna. 14 Meuloili bwaitete me ali talam siwaloyameli
yakato sauga meuloina silogogo na sikawakawanoi Yaubada koina,
sinesineo mekalikavao, yo Meli iya Yeisu sinana, yo Yeisu kanakavao
yawasosi mekalikavao. 15 Sauga yabo koina tomeli meuloili silogogoma
yo kali baibaiwa wan andeledi tuwenti (120). Pita itolo luwaluwalili
mena 16 yo iwaloba, "Kaukavao yo duguwao, beyabeyana Yaluyaluwa
Tabuna Deibida gamwana mena iwalo-masala Yudasa kaiwena. Ee walo
yawasosi, bwaite sauga ana walo-masalane iyawatagiliko. Kaiwena
saugana Yeisu kana tokalomagigili silau na sikabikalatan Yudasa isaguili
kaiwena iya kamwasane iyakenayagili yo bodane iyoganli. 17 Yo tauna
kona Yudasa iya Yeisu ana tobenali yabo luwamai mena yo mekamakava

---

a 1:13 Boda esali Selot nuwanuwali Loma tomoliyao sitawoili Yudiya kalona mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kapaisowa toyawa." 18 (Na ana paisowa naenaena maisana mane
siwolena, kabo ikalai yo bwatano yabo igimwalai yo kabo bwaine koina
ibeku yo italuboita, diyana itaigali yo malisina iyawatagili. 19 Yelusalema
kana tomiya meuloili wasane sibenalan kabo siya kainali koina bwatano
esana sipei Akelidama, kana bui bwaite Kwasine Bwatanona.) 20 Kabo
Pita iwaloyoi iba, "Walo yawasosi, Deibida ana lelelele Buki Same kalona
mena Yudasa kaiwena iyawatagiliko kaiwena iwaloba, 'Ana nume kani
ilaoma gaibuna. Kani nige tomo yabo imimiya ana numene kalona mena.'
Yo tabe Deibida ileleyoi iwaloba, 'Tomo uloina kani tomone ana paisowa
ikalai.' "
21-22 Yo Pita iwaloyoi iba, "Saugana talolokeikeile Guyau Yeisu
mekalakava, ana babitaiso Yoni koina kanasiga ana sae bulibuli mena
tomeli tupwaliyao mekalakavao simiyamiya mwa ginauli meuloina
sigitai. Kaloli mena Yudasa miyalaena taloyai na yabo tagitesipwai na
isaguila Yeisu ana toloyoi wasana taluwewasayani." 23 Kabo tomo labui
esaliyao sikeleisinagili, yabo esana Yosepa iya esana labuina Basabasi yo
esana yaiyonana Yusito na tomo labuina esana Matayasi. 24 Muli mena
sikawanoi Yaubada koina, siwalo "Guyau, kowa tomo meuloimai ama
nuwatu ukwataili, kabo am gitesipwa tomo labui bwaite kaiweli kolimai
kuyakenayagimai 25 yo Yudasa iyamiyalae yo iyamala am apositolo,
kaiwena Yudasa bwaite paisowane ilogabaeni iboita ilau yanuwa
wedowedolina koina." 26 Mwa koina Yudiya mumugali gitesipwa kaiwena
simuliya,[b] na Matayasi esana siyasili kabo iya ilusae Yeisu ana apositolo
ali boda koina yoli ilebeni mekanakavao.

Yaluyaluwa Tabuna ana lobima Pentikos koina

2 1 Saugana Yudiya ali soi kana kaliyate yabo esana sipei Pentikos[c]
iyawatagili Yeisu kana tomeliwo meuloili silogogoma nume lalakina
yabo koina. 2 Kabo bulibuli mena dagugu yabo sibenalani besiele yaumai
kaikaiwena daguguna, yo ali nume kalona meuloina iloyapowon,
3 na ginauli yabo sigitai kana koleya besiele mayau kalapulupululuna
memenana, ilobima itatagwaligwali kaigeda kaigeda kulukululi mena
sitowa. 4 Kabo Yaluyaluwa Tabuna iloyakalapowonli yo siyatun kaina
uloina uloina kolili siedeedede, besiele Yaluyaluwa Tabuna ana olena.
5 Na sauganane bwaine koina taumanao simiyamiya Yelusalema koina
sabi tapwalolo Nume Tabu koina. Siya tomo Yudiya simeli Yaubada

---

b 1:26 Veku labui sikalaili veku yabo koina Matayasi esana silele yo veku yabo koina Yosepa esana silele. Kabo veku labuine sikabi-labui-yagili nima kaigeda koina sinukuili nimali mena yo yabo sigabae-yatalu bwatano mena kabo sikalai esane siyasili.
c 2:1 Pentikos kana bui "kaliyate pipti", esanane sipei kaiwena mwalelikwa soina imwawasi kabo pipti kaliyate simiyamiya kanasiga soine bwaite

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina silaomaya yanuwa yaulina dedei kaigeda kaigeda kolili. 6 Saugana
dagugune iyawatagili taumanaone tupwali sibenalani yo silogogoma
kabo sigite-lobai Yeisu kana tomeliwo siedeedede taumanaowa kainali
mena mwa kaiwena nuwali ipwanopwano lalakina. 7 Yo taumanaone
siwaloba, “Wagitai. Siya siedeededene meuloili Galili tomoliyao na
nige kainali mena siedeedede. 8 Gubesi na kita kaigeda kaigeda kainala
mena tabenalani siedeedede? Kaiwena kita kainala uloina uloina. 9-11 Na
kita Palitiya yo Midi yo Elami yo Mesopotemiya kana tomiyayao, yo
Yudiya yo Kapadosiya yo Ponitiyo yo Eisiya yo Piligiya yo Pamipiliya yo
Itipita yo Kiliti yo Alibiya yo tabe Libiya dedeinao Sailini salina mena.
Tupwalao taumanao Loma koina talaoma. Tupwalao kita Yudiya yawasosi
yo tupwalao nige Yudiya na iyamo nigwenigwe mumugana takalai yo
Yudiya ali tapwalolo mena talusae. Na boda bwaitete, siya Yeisu kana
tomeliwo, siwalowalo Yaubada ana paisowa kaikaiwena kaiwena na
siedeedede kita meuloila kainala uloina uloina kolili.” 12 Kabo meuloili me
ali nuwapwanopwano sibomamo kolili siwalowalo, “Ginauli bwaite kana
katai gubesi?” 13 Na taumanaone tupwaliyao sitalatalawasi tomeliwone
kolili siwaloba, “Boda bwaitete waila kaikaiwena sinuma-yalalaki-sosi.”

Pita ana edeedede boda kolili

14 Na Pita yoli ilebeni salili mena itolo yo kainana lalakina mena
iedeedede boda lalakina kolili iba, “Komiu Yudiya tomoliyao yo
Yelusalema kana tomiya meuloimiu yagu walo kwabenalani, yo nuwamiu
simayale 15 yakato kai nige kanunuma kabaleya besiele ami nuwatune.
Sauga bwaite naen (9) koloki malala. Kita nigele mumugala besiele oine
tanuma malamalala. 16 Tawae wagitagitai sauga bwaite Yaubada iwalo-
masalanako baguna palopita Yoeli gamwana mena, iwaloba, 17 ‘Naga
sauga ana kaba mwawasi koina, Yaluyaluwagu yasuwai tomo meuloili
kolili, kabo natumiyao tataoliyao yo sinesineoliyao sipalopisai yo ami
kilakaiwo yakenayan sigitaili, yo ami tautaubalao kenoliyao sikenoili.
18 Walo yawasosi, sauga bwaine koina kani Yaluyaluwagu yasuwai yagu
topaisowao tataoliyao yo sinesineoliyao kolili, yo siwalo-masala kaiwegu.
19-20 Kabo ginauli kaba nuwa pwanopwano yaginaulili bulibuli mena
dabwelo iboniboniyai yo waikena ibalagiya kana gite besiele kwasine.
Yo ginauli kilakilala kani yaginaulili yanuwa yaulina mena. Kwasine
yo mayau yo bogau balubaluna kani siyawatagili kabo muli mena
yatala kana sauga mena Guyau ana kaliyate lalakina yo ana wasawasa
siyawatagilima. 21 Yo analiyao siyoga Yaubada koina sagu kaiwena kani
ileboili.’ ”

22 Pita iwaloyoi iba, “Tomo Isileli, walo bwaite kwabenalagili. Yaubada
Yeisu Game Nasaleta ana loina yo ana kaiwe iyakena-yagimiuko,
kaiwena ginauli kaba nuwapwanopwano yo ginauli kaikaiweli iginaulili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu nimana mena. Wakataiyako bwaimwa kaiwena mwa ipaisowaili
luwaluwalimiu mena. 23 Beyabeyana Yaubada Yeisu kaiwena iloina, yo
tawae tem ilobai yanuwa yaulina mena Yaubada ikataiyako, na komiu
wakalomagigilan yo ami loina mena tomo naenaeli siyakelose yo iboita.
24 Na Yaubada boita ana dedei mena Yeisu ileboi yo ikele-yatoloyoi,
kaiwena nige sowasowana boita ana kaiwe koina imiyayai. 25 Bwaite
Yeisu kaiwena beyabeyana Deibida iwaloba, ‘Yeoba yagitai mangu
mena imiyayai. Yo sauga meuloina iyaele ulaulagu mena imiyamiya,
ikabiyakaiweyau na tabu yabebelu. 26 Bwaite iya kaiwena kategu
iyaliyaya lalakina yo kainagu mena yatobatobali. Bwagana tem yaboita,
Yaubada ana waloyameli yanuwatu-kalatan yo me yagu katepatu.
27 Kaiwena nige sowana kusikotanagau na yamiyamiya salai mena.
Tabe kani nige kutatalam am topaisowa yakayakasisina yona ibobowa.
28 Yawasi miyamiya yaina kana kamwasa kuyakenayagauko. Kabo
saugana nimam mena yamiyamiya kani yaliyaya kategu iloyapowon.’ ”
29 Muli mena Pita iwaloyoi iba, “Kaukavao, yawalo yawasosi kolimiu,
takataiyako tubula Kin Deibida iboitako yo sipului salaina iyaelete
imiyamiya sauga kabona. 30 Iya palopita yo Yaubada ana waloyameli
koina imeli. Yaubada waloyameli kaikaiwena yabo iginauli yakato
Deibida tubuna yabo iyamala kin besiele iya. 31 Deibida ikatai tawae
naga Yaubada kani iginauli saugana Mesaiya ikele-yatoloyoi kabo
iwaloba, ‘Yaubada, nige sowana kusikotanagau na yamiyamiya salai
mena. Tabe kani nige kutatalam am topaisowa yakayakasisina yona
ibobowa.’ 32 Yaubada iya Yeisu ikele-yatoloyoi boita mena na kai
kagitai mwa kakawa-yawasosi. 33 Kabo ikeleisinan isae bulibuli mena
imiyamiya Yaubada ulaulana mena yo Yaluyaluwa Tabuna ikalai
Tamana koina besiele ana waloyameli. Yo muli mena isuwai kolimai.
Ee bwaimwa wagitagitai saugana kaedeedede kaina uloina uloina kolili
na kwabenalan. 34 Deibida nige meyona isasae bulibuli mena na iyamo
iboma iwaloba, ‘Yaubada iwalolau yagu Guyau koina iba, Kumiyasio
ulaulagu mena, 35 kanasiga kam tokalomagigiliwo yapei-yataluli kaem
yaulina mena.’ ”
36 Yo Pita iwaloyoi iba, “Tomo Isileli meuloimiu, bwaite kaiwena yawalo
kolimiu, wakatai namwanamwai Yaubada Yeisu ipeiseyan iya Guyau
yo Mesaiya, bwaite Yeisune iya mwa komiu kwayakelose.” 37 Saugana
bodane bwaite walone sibenalan kateliyao siwakaka kabo siwalo Pita yo
apositolo meuloili kolili siba, “Kamakavao, na kani tawae kapaisowai?”
38 Yo Pita kainali iyamaisa iwaloba, “Kaigeda kaigeda ami pwanoli kolili
kwanuwabui na kayababitaisomiu Yeisu Keliso esana mena kabo ami
pwanoli Yaubada inuwatu-pwaikili yo Yaluyaluwa Tabuna wakalai iya
Yaubada ana mulolo. 39 Kaiwena Yaubada ana waloyameli kaiwemiu,
tubumiyao kaiweli, yo tomo meuloili kelamamalawe mena kaiweli,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meuloili tem ala Yeoba Yaubada igitesipwaili iyoganli silaoma koina.”
40 Pita ana walo meuloina koina iyadidigali yo iwalo kaiwe kolili iba,
“Kwanuwabui, kisi yaso yauyauleli ali naene maisana kwalobai.”
41 Kabo tomo sibaibaiwa Pita ana walo koina simeli kabo sibabitaiso. Na
kaliyatenane koina tomo kali baibaiwa tili tausan (3,000) siyamala Yeisu
kana tomeliwo waluwaluli.

Tomeliwo bagubagunali mumugali

42 Meuloili sitalamwagili sauga meuloina apositolo ali yakayakatai
sibenalan. Siyaboda kaigeda yo sakalameni sikele-toyawai Yeisu ana
boita kana nuwatu kalatan kaiwena yo me ali nuwalobi sikawakawanoi
Yaubada koina. 43 Kabo tomo kaigeda kaigeda Yeisu esana siyakasisiyan
yawasosi kaiwena apositolo kilakilala yo ginauli kaba nuwa pwanopwano
sibaibaiwa siginaulili mwa tomo meuloili nuwali iyai. 44 Sauga meuloina
tomeliwo siyaboda kaigeda yo ali gogo kaigeda yo sipaisowa toyawa.
45 Ali gogo wasawasa sigimwala-yagili yo tabe maisana mane sikalai
yo siwolena yaiya tem polowe koina. 46 Kabo kaliyate kaigeda kaigeda
kolili Yeisu kana tomeliwone simiyagogo Nume Tabu koina, na ali nume
mena kawa-elieliyam kanna koina sikekan toyawa me ali yaliyaya yo
tabe me ali nuwalobi. 47 Yo Yaubada sitobatobalan yo tabe tomo meuloili
ali paisowa sikawa-namwanamwayan. Kaliyate kaigeda kaigeda tomo
tupwaliyao sinuwabui yo simeli Yeisu koina yo Yaubada ileboili mwa
Yeisu kana tomeliwo ali boda ilalalalaki.

Tomo yabo kaena naenaena Pita ikabi-namwanamwai

3 1 Kaliyate yabo tili koloki lolau mena kawakawanoi kana sauga
koina Pita te Yoni silalau Nume Tabu koina sabi kawanoi. 2 Kaba
lusaene bwaite esana Kana Koleya Namwanamwasosina, tomo yabo
kaena belubeluna sinana ikabiyan naenaena imiyamiya. Kaliyate kaigeda
kaigeda sikalai silawan Nume Tabu gamwanane koina na ikawakawanoi
mane kaiwena tomo kolili tem silulusae Nume Tabune koina. 3 Saugana
Pita te Yoni igitaili silulusae Nume Tabune koina, kabo ikawanoi kolili
tem ginauli yabo siwolena koina. 4 Kabo Pita te Yoni simankulakulai
yo Pita iwaloba, “Manim ilaoma kolimai.” 5 Mwa imankulakulaili yo
inuwanuwatu yakato kani ginauli yabo siwolena koina. 6 Kabo muli mena
Pita iwalo, “Siliba yo gole nigele koliyau, na tawae bwaite koliyau kani
yaeyawa. Yeisu Keliso Game Nasaleta esana mena yawalo koliwo, kutolo
yo kulokeikeile.” 7 Kabo Pita tomone ikabilau nima ulaulana mena yo
itabeyatolo. Sauganane koina kaena meuloina tubweliyao sikaikaiwe.
8 Isagena-tolo yo ilokeikeile mekanakavao Pita te Yoni silusae Nume Tabu
kalona mena ilokapukapusele yo Yaubada itobatobalan. 9 Tomo meuloili
sigitai ilolokeikeile yo ilolokapukapusele yo Yaubada itobatobalan, 10 kabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikatai iya bwaine tomowa imiyasio ikawakawanoi kaba lusae esana
Kana Koleya Namwanamwasosina koina mwa koina kateli sipitali yo
nuwali ipwanopwano ana namwanamwa kaiwena.

Pita ana edeedede Nume Tabu kalona mena

11 Tomone Pita te Yoni ikabikalatagili siya siyaele kaba lokeikeile yabo
Nume Tabu kalona mena esana siba Solomon Ana Dedei. Sauganane
koina tomo sigitai kabo nuwali ipwanopwano ana namwanamwa kaiwena
mwa sisagena silau kolili. 12 Kabo Pita igitaili yo iwalo kolili iba, “Tomo
Isileli, tawae kaiwena katemiu sipitali? Tabu kwanuwanuwatu yakato kai
kaboma ama kaiwe mena o namwanamwa mena tomo bwaite kakabi-
namwanamwai yo ilokeikeile. 13 Tubulao Abelamo, Aisake yo Yakobo ali
Yaubada ana topaisowa Yeisu ipeiseyan kaba miya wasawasana ikalai. Na
komiu tauna kona Yeisu kwatalamwan toloinao kolili sabi unuyamatena.
Pailato nuwanuwana ilivasi na iyamo komiu kwasikote. 14 Yeisu iya
tomo namwanamwana yo iya tomo yakayakasisina na iyamo komiu
kwasikotanan. Kabo wakawanoi Pailato koina tem tounuyamate yabo
ilivasi kolimiu. 15 Mwa koina Yeisu bwaimwa yawasi yaina kwayakelose
yo iboita. Muli mena iya Yaubada ikele-yatoloyoi boita mena. Yo kai
kagitaiyako mwa tabe kayawayawasa. 16 Yeisu esana kameliyan yo tabe
esana ana kaiwe koina tomo bwaite namwanamwa yo kaiwe ilobai.
Bwaite paisowane wagitai na wakatai tomone bwaite koina meli kana
paisowa Yeisu esana mena. Walo yawasosi, Yeisu kameliyan mwa tomone
bwaite ikabi-namwanamwai. 17 Kaukavao, walo yawasosi, tawae komiu
yo ami tautaubalao mekamikavao waginauli Yeisu koina kana dudulai
nige wakakatai. 18 Na beyabeyana Yaubada iwalo-masala palopitao
gamwali mena yakato naga ana Mesaiya kamkamna ilobai kabo kabona
ana walo-masalawa iyawatagiliko nimamiu mena. 19 Bwaite kaiwena
yawalo kolimiu, kwanuwabui mumugamiu naenaeli kolili yo kwalau
Yaubada koina na ami naene ideuli-gabaegili. 20 Tem waginauli besiele
kani Yaubada mekamikava yo yaluyaluwamiyao me ali yaliyaya yo
kabo Mesaiya iyawasa kolimiu iya igitesipwai kaiwemiu, bwaite Yeisu.
21 Iya imiyamiya bulibuli mena kanasiga Yaubada ginauli meuloina
iyawaluwaluili besiele ana waloyameli sauga beyabeyana ana palopitao
yakayakasisili gamwali mena siwalo-masalan. 22 Walo yawasosi Yaubada
ana Mesaiya iyawasayamako. Besiele baguna Mosese iba, ‘Yeoba ami
Yaubada naga palopita yabo iyawasa kolimiu besiele yau iyawasayau.
Palopitane kani iyawatagilimaya ami boda luwana mena. Tawae tem
kani meuloili iwalowegili kolimiu, kwabenalagili. 23 Analiyao tem
palopitane kainana nige sibebenalan Yaubada ikelegabaegili yawasosi
ana bodao kolili.’ 24 Yo tabe palopitao sibaibaiwa, iyatubu Samuela koina
yo mulimuliyali, siya Yaubada ana walo sipalopisai, siwalo-masala

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tawae iyawatagiliko sauga kabona koina. 25 Yaubada ana waloyameliwa
palopita siwalo-masalagiliko komiu kaiwemiu. Tabe ana walo-mulolo yo
namwanamwa kani kwalobai besiele Yaubada iwaloyameli tubumiyao
kolili. Kaba gite yabo bwaite, Yaubada iwalo Abelamo koina iba, 'Tubum
ana paisowa kaiwena naga yanuwa yaulina tomoliyao yawalo-muloloili
yo namwanamwa silobai.' 26 Walo yawasosi, Yaubada iwalo-muloloimiu
kaiwena ana topaisowa namwanamwana igitesipwai bagunayan yo
iyawasa kolimiu na tem ikabi-yanuwabuimiu yakato mumugamiu
naenaeli kwasikotanagili yo lebo kwalobai."

Yudiya ali toloinao Pita te Yoni siyatala-yagili

4 1 Saugana Pita te Yoni siyaele tomo kolili siedeedede topwaoliyao
mekalikavao Nume Tabu kana pilisiman ali tobaguna yo
Sadusiyao silaoma kolili. 2 Me ali munamunai kaiwena apositolo tomo
siyakayakataili siwaloba, "Yeisu itoloyoiko yo tabe takatai toboita naga
kani sitoloyoi." 3 Kabo sikabikalatagili yo silawagili sipeili deli mena
kaiwena iboboniyai na sisanasana bwaliga siyatala. 4 Na tomo sibaibaiwa
siya Pita ana guguye sibenalan mwa sinuwabui. Sauganane koina
tomeli ali boda ilalalalaki yo kali baibaiwa besiele paibi tausan (5,000).
5 Kaliyate mena kabo Yudiya ali tobaguna yo tautaubalao yo loina
kana toyakayakatai, 6 yo tabe topwaoli lalakina Anasa mekalikava ana
susu tupwaliyao besiele Kaiyapa, Yoni, Alekesenda yo tabe tupwaliyao
silogogoma ali kaba logogo mena Yelusalema koina. 7 Siloinayagili Pita
te Yoni sitolo manli mena yo sineli siwaloba, "Yaiya ana kaiwe koina yo
yaiya esana koina ginauli bwaite waginauli?" 8 Pita Yaluyaluwa Tabuna
iloyakalapowon kabo iwalo kolili iwaloba, "Komiu ama tautaubalao
yo tobagunao, 9 kaliyate kabona kwanelima kaiwena tomo kaena
naenaena kasagui na kwawalo gubesi mwa inamwanamwa. 10 Kabo
nuwanuwamai wakatai yo tomo Isileli sikatai Yeisu Keliso Game Nasaleta
iya kwayakelose na Yaubada ikele-yatoloyoi boita mena, esana koina
tomo bwaite itolo manimiu mena yo inamwanamwa yawasosi. 11 Yeisu iya
kaiwena mwa Buki Tabu iba, 'Vekune bwaite wakalai nume waginauli
kabo komiu tokabikabi vekune wakawa-naenae-yani yo kwasikotanan
kabo Yaubada vekune ikalai ipei veku kaikaiwena ana kaba miya koina.'
12 Yo iya ibomamo sowasowana ileboila, nige yabo tomo esana besiele
yanuwa yaulina mena na koina lebo talobai."
13 Toloinaone kateli sipitali kaiwena silobai Pita te Yoni siedeedede
besiele tomo bwagabwaga na iyamo siedeedede me ali katepatu yo me ali
kaiwe. Kabo siwaloba, "Ee, walo yawasosi, tomone labuine tauna kona
Yeisu yo ana bodao mekalikavao silolokeikeile." 14 Na nige sowasowali
Pita kainana siyamaisa kaiwena sigitai tomone siwoisiyako Pita te
Yoni mekanakavao sitotolo. 15 Topwaoli lalakili siloina apositoloyao

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siyawatagili yauli mena na siya sibomamo siedeedede. 16 Kabo sineli
siwaloba, “Gubesi, tawae kani taginauli tomone kolili? Kaiwena tomo
meuloili Yelusalema koina sikatai ginauli kaba nuwapwanopwano
lalakina siginauli na nige sowasowana tauvalayani. 17 Na tayadidigali
tabu sauga yabo esa bwaite siguguguyeyan yoi. Genuwala wasane
idebalala tomo meuloili kolili.” 18 Kabo siyoganyoilima kolili siwaloba,
“Tabu sauga yaboyoi Yeisu esana waguguguyeyan yo kwayakayakatai-
yani tomo kolili.” 19 Na Pita te Yoni kainali siyamaisa siwaloba,
“Gubesi, tawae ami nuwatu toisabo nuwatu dudulaina Yaubada manna
mena, kainamiu kabenalan o nuwana Yaubada kainana kabenalan?
20 Ginauli bwaite kagitaili yo kabenalagili kaiwena nige sowasowamai
kamwanou edeedede.” 21 Kabo siyadidigali siwaloba, “Tem wasanane
kwaluwewasayani yoi kani nae yabo kaginauli kolimiu.” Mwa
siloina silivasili kaiwena nige kamwasa yabo sinunuwatu-lobai na
siyakamkamnali, sikatai tomo meuloili Pita te Yoni ali paisowa sigitai
yo Yaubada sitobatobalan. 22 Kaiwena tobelune ana bolime poti (40)
ilogabaen na sikabi-namwanamwai Yaubada ana kaiwe mena.

Tomeliwo sikawanoi Yaubada koina ana kaiwe kaiwena

23 Kabo Pita te Yoni silivasili yo silau kalikavao kolili kabo topwaoli
lalakili yo tautaubalao kainali siwalo-masalan kolili. 24 Wasa bwaite
sibenalan kabo meuloili ali nuwatu kaigeda kabo sikawanoi Yaubada
koina siwaloba, “Guyau Tomiyasaesosi, bulibuli yo yanuwa yo kalita
yo ginauli meuloili kaloli mena kali toyamayale kowa. 25 Yaluyaluwa
Tabuna ana kaiwe koina beyabeyana am topaisowa tubumai Deibida
ipalopisai iwaloba, ‘Tawae kaiwena dedei uloili tomoliyao simunamunai
yo sikalekaleya Yaubada koina? Tawae kaiwena siyaboda kaigeda yo
siloina yakato sikaleya? Na nige sowasowali siginauli. 26 Yanuwa yaulina
ali kinyao yo toloinao siyaboda kaigeda yo sikatububu sabi kaleya
Yaubada yo ana Mesaiya kolili.’ 27 Walo yawasosi, yanuwa bwaite koina
Elodi yo Pontio Pailato mekalikavao dedei uloili tomoliyao yo tabe boda
Isileli siyaboda kaigeda siloina na sikaleya am topaisowa yakayakasisina
am Mesaiya Yeisu koina. 28 Ee walo yawasosi, siyaboda kaigeda yo
siginauli besiele am loina yo am nuwatu bagubagunanawa koina.
29 Guyau, tem sowasowana ugitai ali yadidigane kaiwena siwalowalo
kolimai kabo kutalamwagimai am topaisowao me ama katepatu na am
walo kaluwewasayani. 30 Nimam kuyagayan na tokasiebwao kuwoisili
yo ginauli kaikaiweli yo kilakilala yo ginauli kaba nuwapwanopwano
uginaulili am topaisowa yakayakasisina Yeisu esana mena.” 31 Saugana
ali kawanoi siyemwawasi nume mena simiyamiya yo nume inuku. Kabo
meuloili Yaluyaluwa Tabuna iloyapowonli yo tabe me ali katepatu na
Yaubada ana walo siyawasayan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu kana tomeliwo meuloili ali gogo siyauyagili luwali mena

32 Tomeliwo meuloili ali nuwatu kaigeda yo ali gogo meuloili sitalamwagili
kalikavao kolili, nige yabo yaiya iwawalo, “Bwaite yau gogo.” 33 Apositoloyao
Guyau Yeisu ana toloyoi siyawasa me ali kaiwe yo Yaubada tomeli meuloili
iwalo-muloloili. 34 Kaloli mena nige tobubutuma yawasosi yabo ipapagan,
meuloili me ali bwatano yo me ali nume. Sauga tupwana ali gogone sigimwala-
yagili yo mane sikalai, 35 yo siwolena apositoloyao kolili kabo siyauyan siwolena
yaiya tem polowe koina. 36 Mwa tomo yabo esana Yosepa, ana boda Libai,
ilaoma yanuwa Saipilosi, esana labuina apositoloyao sipei Banabasi. Na esanane
Banabasi kana katai bwaite, tokabiyakaiwe. 37 Na tomo bwaite ana bwatano
igimwala-yani yo tabe manene ikalai yo ilau iwolena apositoloyao kolili.

Ananaiyasi yo Sapaila ali mwakota

5 1 Na tomo yabo esana Ananaiyasi yo wainena esana Sapaila ali bwatano
sigimwala-yani yo tabe manena sikalai. 2 Siya yoli labuine ali nuwatu
kaigeda kabo tomone mane tupwana ikabikalatan yo tupwana ilau iwolena
apositoloyao kolili. 3 Muli mena Pita iwalo Ananaiyasi koina iba, “Tawae
kaiwena Seitani katem iloyakalapowon yo am nuwatu iloinayan kabo
Yaluyaluwa Tabuna kumwakotayan? Ugitai am bwatano maisana tupwana
ukwalaiyako kuboma kaiwem. 4 Saugana bwatano imiyamiya kolimiu yo kowa
kuloinayan kabo ugimwala-yani manena ukwalai kowa am mane. Gubesi
mwa mwakota uginauli yakato mane meuloina bwaite ukwalaiyama? Kai nige
kumwamwakota-yagimai. Bwaite Yaubada kumwakotayan.” 5-6 Ananaiyasi
walone ibenalan kabo ibeku yo iboita. Kabo kilakaiwo sitolo kwapina sisuma yo
sikalai sikele-yawatagilan silawan sipei salai mena. Saugana yanuwa tomoliyao
wasane bwaite sibenalan simatausi lalakina.
7 Tupwana sauga imamalawe kabo Sapaila ilau ilusae nige ikakatai tawae
iyawatagili. 8 Kabo Pita ineli koina iba, “Kuwalo yawasosi koliyau. Kowa yo
wainem Ananaiyasi ami bwatano maisana meuloina bwaite?” Kabo kainana
iyamaisa iba, “O, meuloina bwaite ikalaiyama.” 9 Pita iwalo koina iba, “Tawae
kaiwena kowa yo wainem yakato tem sowasowamiu Guyau Yaluyaluwana
kwamwakotayan yo kwabatoko ami naene maisana kani nige kwalolobai?
Ugitai, kilakaiwo wainem silawanako sipei salai mena siya siyaele sitotolo
gamwa mena na sisanasana tabe sikalaiyoiwo.” 10 Sauganane koina ibeku-talu
Pita kaena mena iboita. Muli mena kilakaiwo silaoma silusae sigitai iboitako
kabo sikalai siyawatagilani yo silawan sipei wainena salaina salina mena.
11 Kabo tomeliwo meuloili yo analiyao wasane sibenalan simatausi lalakina.

Apositoloyao tokasiebwa sibaibaiwa siwoisili

12 Apositoloyao kilakilala yo ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa
siginaulili tomo manli mena. Sauga meuloina tomeliwo meuloili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

simiyagogo Nume Tabu dedeina yabo koina esana sipei Solomon ana
dedei. 13 Yanuwa tomoliyao simatausi kabo genuwali tomeliwo bodaline
luwali mena silusae. Na iyamo siyakasisi-yagili yo sikawa-namwanamwa-
yagili. 14 Na iyamo tomeliwo ali boda ilalalalaki isaesaeyoi mwa kaiwena
tupwaliyao tatao yo sinesineo sibaibaiwa simeli Guyau koina. 15 Tomo
apositoloyao ali paisowa sigitai kabo silau tokasiebwa sikalaili yo
silawagilima kamwasa papalina mena yo ali kaba keno pwatali mena
sipeili sikenokeno na tem Pita ilalau yo makamakayauna lolonna ilobi
kolili na sinamwanamwa. 16 Yo tomo meuloili silaomaya yanuwa kikiuli
Yelusalema salina mena kabo tokasiebwao yo siya yaluyaluwa biki silusae
kolili sikalailima apositoloyao kolili na meuloili siwoisili.

Apositoloyao sipeili deli mena

17 Topwaoli lalakili ali tobaguna me kana tosagu siya boda Sadusi
meuloili kalomagigili yo lamwa-polowe kateliyao sipowon. 18 Mwa
apositoloyao sikabi-kalatagili yo sipeili deli mena. 19 Na boniyai mena
Guyau ana anelose yabo ilau deli kana gamwa isoke kabo apositoloyao
iyoganli siyawatagili. 20 Kabo iwalo kolili iba, “Kwalau yo kwatolo Nume
Tabu kalona mena yo yawasi waluwaluna wasana kwayawasayan tomo
kolili.”
21 Malala kikiuna kabo siginauli besiele anelose ana walo kolili. Silau
silusae Nume Tabu kalona mena yo siyatubu siyakayakatai tomo kolili.
Na topwaoli lalakili ali tobaguna mekana tosaguwo sibatoko apositoloyao
siyaele deli mena kabo walo siyawasa toloinao kolili na silaoma
apositoloyao sabi yatala-yagili. Yo tabe Nume Tabu kana pilisiman
siyawasali silau na tem apositoloyao siyoganlima deli mena. 22 Na
saugana silau siyawatagili deli mena apositoloyao nige silolobaili kabo
sipileyoi yo silau toloinao ali wasa siwolegili siwaloba, 23 “Saugana kalau
kayawatagili deli mena kagitai gamwa sikausi yawasosi togitekalatan
kagitaili siyaele sitotolo gamwa mena na saugana gamwa kasokeli yo
kalusae tomoliyaowa nigele.” 24 Walo bwaite sibenalan kabo topwaoli
lalakili yo pilisiman ali tobaguna nuwali ipwanopwano sinuwanuwatu
siwaloba, “Gubesi bwaite? Tawae yabo iyawatagili?”
25 Kabo tomo yabo ilau toloinao kolili yo iwaloba, “Wagitai.
Tomoliyaowa kwapepeiliwa deli mena siyaele sitotolo Nume Tabu
kalona mena siyakayakatai tomo kolili.” 26 Mwa koina Nume Tabu kana
pilisiman ali tobaguna mekanakavao boda tupwaliyao silau apositoloyao
siyoganli kikiuna kikiuna silawagilima toloinao kolili. Nige sowana
sitabe-sikosikoko-wagili, kaiwena simatausi kisi tomo simunamunai
kolili na siunuili veku mena. 27 Kabo apositoloyao siyatololi Yudiya ali
toloinao manli mena kabo topwaoli lalakili ali tobaguna iwalo kolili iba,
28 “Kawalo-kausimiuko tabu Yeisu esana kwayayakayakatai-yani yoi. Na

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ama loina nige kwabebenalani, wasa bwaite kwayadebalala Yelusalema
meuloina kalona mena. Yo tabe kwayakewaimai ana boita kaiwena."
29 Pita mekanakavao kainali siyamaisa siba, "Yaubada iya kainana
kabenali-bagunayan kabo muli mena tomo. 30 Tubulao ali Yaubada
Yeisu ikele-yatoloyoiyako boita mena bwaite iya wakoyapatu kelose
mena yo iboita. 31 Yaubada Yeisu ipeiseyan imiya nima ulaulana mena
mwa iya kala tobaguna yo kala Tolebo. Kabo Yeisu koina sowasowana
Isileli sinuwabui ali pwanoli kolili yo Yaubada ali pwanoli inuwatu-
pwaikili. 32 Yo kai ginauli bwaitete kagitai kayawayawasayan yo tabe iya
Yaluyaluwa Tabuna besiele ipaipaisowa. Yaluyaluwane bwaite Yaubada
iwolewolena tomo kolili siya analiyao ana walo sibenalan."
33 Yudiya ali toloinao walo bwaite sibenalan kabo simunamunai lalakina
mwa nuwanuwali apositoloyao siunuyamateli. 34 Kabo kalikava yabo
esana Gameliela iya Palisi ali boda yo loina kana toyakayakatai yabo
tabe tomo meuloili siyakasisiyan kabo itolo iwalo apositoloyao sipeili
ganamuli mena sauga kikiunamo. 35 Muli mena iwalo kolili iba, "Isileli
tomoliyao, kwanuwatu namwanamwa muli mena kabo tomone kali
loina waginaulili. 36 Beyabeyana Teudas iyawatagili yo iwalo yakato iya
tobaguna lalakina yabo. Ana boda ikalaili kali baibaiwa powa andeledi
(400) muli mena tomo yabo iunui yo iboita mwa kana tomuliyayao
sitatagwaligwali kabo ana boda imwawasi yo nige yaboyoi imiyamiya.
37 Muli mena kabo Yudasa iya game Galili iyawatagili Sensisi kana sauga
mena. Yo boda yabo ibagunayagili na iyamo tomo yabo iunui yo iboita
kabo ana tomuliyayao sitatagwaligwali yoi. 38 Mwa yawalo kolimiu
tabu tawae yabo kwapapaisowai tomone kolili. Kwalivasili kaiwena
tem sibomamo ali nuwatu mena ginauliline siginaulili kani nuwatuline
simwawasi. 39 Na iyamo tem nuwatune ilaomaya Yaubada koina nige
sowasowamiu ali paisowa kwawalokausi. Kwabomamo kwanuwatu
namwanamwa kisi wakalekaleya Yaubada koina."
40 Gameliela ana walo kanakavao sibenalan kabo apositoloyao siwalo
silusaema yo sisapili yo siwalo kolili tabu Yeisu esana siwalowalowen
yoi kabo silivasili. 41 Apositoloyao toloinao silogabaegili me ali yaliyaya
lalakina kaiwena Yaubada ana nuwatu besiele kolili sowasowali
Yeisu esana kaiwena kamkamna yo mwalimwaline silobai. 42 Kaliyate
kaigeda kaigeda Nume Tabu kalona mena yo tomo ali nume mena wasa
namwanamwana siyakayakatai-yani yo siguguguyeyan siwalo, "Yeisu iya
Mesaiya".

Apositoloyao kali tosagu yoli seben sigitesipwaili

6 1 Sauganane koina tomeliwo ali boda ilalalalaki isaesae. Kaloli
mena boda labui simiyamiya, boda yabo siedeedede kaina Giliki
koina yo boda yabo siedeedede kaina Ibeliu koina. Na siya tokaina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Giliki sietaetalapili siba, “Kaliyate kaigeda kaigeda tem kan sisoiyagili
kwabukwabuli kolili kai ama kwabukwabuliwo nige sinunuwatu-
kalatagili.” 2 Mwa koina apositolo yoli tuwelo tomeliwo siyoganli kolili
siedeedede siwaloba, “Kai nige sowana kan kana yauya kaginauli
na Yaubada ana walo kana yakayakatai kapei-suwalan. 3 Kaukavao,
luwaluwalimiu mena tomo yoli seben wagitesipwaili siya Yaluyaluwa
Tabuna sonoga iloyapowonli yo paisowane taolena kolili na sigitekalatan.
4 Mwa kai ama sauga meuloina katalamwan kawanoi kaiwena yo besiele
tabe Yaubada ana walo kana yakayakatai kaiwena.” 5 Tomeli meuloili
apositoloyao ali nuwatu siyaliyaya kaiwena. Mwa sigitesipwaili Sitibeni
iya tomeli yawasosi yabo yo Yaluyaluwa Tabuna iloyapowon, tabe Pilipi,
Polokolasi, Nikano, Timoni, Pamenasi yo Nikolasi iya game Antioki yo
tauna kona nigwenigwe ikalai mwa Yudiya ali tapwalolo koina ilusae.
6 Siya bwaite siyatololi apositolo manli mena kabo apositoloyao nimali
sipei kulukululi mena sikawanoi kaiweli yo siwalo-muloloili yakato ali
paisowa siyayatubu kaiwena.
7 Mwa koina Yaubada ana walo bwaimwa wasana namwanamwana
ikinkin ilalalaki ilaulau Yelusalema koina. Tabe Yudiya topwaoli
sibaibaiwa wasana namwanamwana sibenalan yo sinuwabui.

Sitibeni sikabikalatan

8 Kabo Sitibeni iya Yaubada ana mulolo yo ana kaiwe iloyakalapowon,
kilakilala yo ginauli kaba nuwa pwanopwano iginaulili tomo manli
mena. 9 Yo tomo Yudiya ali boda yabo sitolo na Sitibeni sikalomagigilan.
Bodane esana sipei Tolivalivasi. Siya silaomaya yanuwa Sailini,
Alekesendaliya yo tabe dedei Silisiya yo Eisiya mekalikavao. Siya Sitibeni
mekalikava sigamwapakiki. 10 Yo nige sowasowali Sitibeni siwalo-
yamwanou kaiwena ana walo sonoga ilaomaya Yaluyaluwa Tabuna
koina. 11 Kabo wadam mena bodane silau tomo tupwaliyao kolili siba,
“Kwatolo yo mwakota waginauli Sitibeni kaiwena yo kwawalolau tomo
kolili yakato Sitibeni Mosese yo Yaubada ipeiyataluli.” Yo siginauli
besiele. 12 Walone bwaite kaiwena tomo siula-munamunai molosili yo
tabe besiele siya tautaubalao yo loina kana toyakayakataiyao. Kabo
bodao bwaite silau Sitibeni sikabikalatani yo silawani Yudiya ali toloinao
meuloili kolili siya silogogomako. 13 Yo bodaone tomo tupwali sikalaili
yo walo mwakomwakota siwolegili na saugana toloinao siyoga-luseyagili
ali logogo mena tomone siba, “Tomo bwaite Sitibeni sauga meuloina ala
Nume Tabu yo Mosese ana loina isinalili. 14 Kabenalan iwalo yakato Yeisu
game Nasaleta Nume Tabu bwaite ikele-gwaligwali, na kala kulutubu
mumugaline silaomaya Mosese koina yakato ibuili.” 15 Toloinao meuloili
simiyagogo simiyamiya Sitibeni simanman-kulakulai yo kana koleya
sigitai kana gite besiele anelose yabo kana koleya.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sitibeni iguguye Yudiya ali toloinao kolili

7 [1] Yo topwaoli lalakina Sitibeni ineliyan iba, “Gubesi ali yakewa
kaiwem, walo yawasosi o nigele?” [2] Sitibeni kainana iyamaisa
iba, “Kaukavao yo Tamaguwao, yagu walo bwaite kwabenalani. Sauga
beyabeyana koina Yaubada Tomiyasaesosi itolo-mayale tubula Abelamo
koina saugana iyaele Mesopotemiya kabo muli mena Abelamo ilau
imiya yanuwa esana Elana. [3] Yaubada iwalolau koina iba, ‘Am yanuwa
yo am susu tomoliyao kulogabaegili, yo kulau dedei bwaine naga kabo
yayakenayagiwo. [4] Mwa Abelamo dedei Salidiya ilogabaen yo ilau imiya
Elana. Tamana ana boita mulina mena kabo Yaubada iyawasa ilaoma
ala dedei bwaite koina tamiyamiyane. [5] Sauganane koina Yaubada nige
bwatano yabo iwowolena Abelamo koina, nigele molosi. Na iyamo
iwaloyameli koina yakato iya Abelamo yo tubunao naga bwatano
bwaite siloinayan ali bwatano. Bwagana Abelamo nige natuna ipapagan
na iyamo Yaubada waloyameline ipei-bagunayanako koina. [6] Yaubada
iwalolau koina iba, ‘Tubumwao naga simiya-taumana dedei uloina
koina yo yanuwa tanuwagaliyao paisowa polopolowena siwolena kolili
sipaisowai bolime powa andeledi (400) kamkamna koina simiyamiya
dedeine koina. [7] Tomone siya tubumwao siyakamkamnali kani yayatala-
yagili yo tubumwao kani siyawatagilima yanuwane koina yo sipwalou
koliyau dedei bwaite koina.’ [8] Kabo Yaubada waloyameli kaikaiwena
iginauli Abelamo koina yo iwalo tatao yoli isuli kwapili sitom-gabaegili
waloyameline kana kilakilala. Mwa Abelamo natuna Aisake sikabi kabo
kaliyate eit (8) imwawasi yona isuna kwapina sitom-gabaen, bwaimwa
tomo Yudiya ali kilakilala nigwenigwe kaiwena. Muli mena Aisake
natuna Yakobo yo Yakobo natunao siya kita tubulao yoli tuwelo.”
[9] “Yabo luwali mena esana Yosepa kanakavao yoli ilebeni siya silamwa-
poloweyan yo sikalomagigilan mwa sigimwala-yani tomo uloili kolili
silawan Itipita. Na iyamo Yaubada mekanakava, [10] mwa ileboi kana
polowe meuloina koina. Sonoga namwanamwana iwolena koina yo
Itipita ali kini esana Pelo igite-lobai yo Yosepa ikawa-namwanamwa-
yani, kabo ipei Itipita ali gavana yo besiele kini ana nume lalakina yo
nume dedeina iloinayan. [11] Guliyam lalakina Itipita meuloina koina, yo
besiele Kenani miya polowe iyawatagili mwa tubulao Kenani koina nige
kali ipapagan. [12] Yakobo wasa ibenalan yakato kan iyaele Itipita koina yo
natunao tatao kita tubulao iyawasali silau Itipita ali lau bagubagunana.
[13] Saugana sivivilayoi labuina Itipita koina yo Yosepa iboma iyamayale
kanakavao kolili iba, ‘Yau kamikava Yosepa’ yo kabo Kin Pelo Yosepa
kanakavao ikataili. [14] Yo Yosepa walo iyawasa tamana Yakobo yo ana
susuwo meuloili silaoma Itipita meuloili kali baibaiwa sebenti paibi (75).
[15] Yakobo ilau Itipita yo kabo muli mena iya yo natunao meuloili siya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tubulao siboita dedeinane koina. 16 Yoli silawagili yanuwa Sikemi koina
sipeili salai mena, kaiwena tauna kona Abelamo mane tupwana ikalai yo
bwatanone igimwalai susu Emoli kolili."
17 "Yaubada ana waloyameli Abelamo koina, yakato ali bwatano iwolena
tubulao Isileli kolili, kana sauga ikubwamako kikiunamo iyawatagili
yo siya simiyamiya Itipita sikabikabi yo sidebalala sibaibaiwa, 18 muli
mena kabo kin naenaena yabo Itipita iloinayan. Kinne bwaite Yosepa
ana paisowa wasana nige ibebenalan. 19 Mumugana inaesosi kabo Isileli
iyakamkamnali. Sauga yabo loina ipei yakato Isileli tokabi waluwaluli
natuliyao sipeili bakubaku mena na siboita. 20 Sauganane koina Mosese
sikabi iya Yaubada ana nuwatu melumeluna. Waikena yaiyona tamana
yo sinana sigitekalatani nume mena. 21 Yo sikalai sipei bakubaku mena
kabo muli mena Pelo natuna sine ilobai yo ikalai igitekalatan besiele
natuna. 22 Itipita ali sonoga meuloina Mosese siyakatai yo iyamala tomo
kaikaiwena ana edeedede koina yo ana paisowa koina."
23 "Saugana Mosese ana bolime poti (40) ana nuwatu yakato ilau ana
tali tomoyao Isileli igitaili kabo ilau. 24 Na bwaine koina Mosese Itipita
tomona yabo igitai Isileli tomona iunu-gwalagwalai yo ilau ana tali Isileli
isagui mwa Itipita mena iunuyamate. 25-26 Kaliyate labuina koina Mosese
Isileli labui igitaili sikalekaleya yo itonan iyalotomli iba, 'Kaukavao,
komiu boda kaigeda tawae kaiwena mekamkava wakalekaleya?'
Mosese ibatoko yakato ana tali Isileli sikatai iya Yaubada ana nuwatu
melumeluna yo isagusaguili na iyamo nige sikakatai. 27 Tomone kanakava
iunuunuine Mosese itubali-kalai yo iba, 'Kowa nige kai kama toloina yo
kama toyatala besi kowa. 28 Yakato kuunuiyau besiele laina Itipita tomona
kuunui?' 29 Saugana Mosese walone bwaite ibenalan kabo iyabubu
ilau imiya taumana dedei Midiyan mwa ikasole yo natuliyao labui
sikabiliwaya."
30 "Bolime poti simwawasi Mosese ule mena imiyamiya Koya Sainai
salina mena na mayau saliyana kubwakubwana yabo iwedoli na Mosese
igitagitai. Kabo anelose yabo itolo-mayale kalapulupululune kalona
mena. 31 Saugana anelosene igitai katena iwakaka mwa ilau salina mena
nuwanuwana igite-namwanamwai. Yo Yaubada kainana ibenalan iba,
32 'Yau tubumwao Abelamo, Aisake yo Yakobo ali Yaubada.' Mosese
itabubu me ana matausi yo itagelakeile manna ipei-suwalan tabu
manna ilalauyoi koina. 33 Yaubada iwalolau koina iba, 'Kaem kana suma
ukwele-gabaegili, kaiwena bwatanone koina kutotolone bwatano tabu.
34 Yagitaiyako yagu tomoyao sikamkamna Itipita koina yo ali valam
yabenalanako na sauga bwaite yalobima sabi leboili. Kulaoma yayawasao
kulau Itipita.' 35 Na baguna tomo Isileli Mosese sisikotanan siba, 'Kowa
nige kai kama toloina yo kama toyatala besi.' Na iyamo saugana anelose
itolo-mayale mayau kalapulupululunane pwatana mena Yaubada Mosese

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

igitesipwai yo iyawasa iyamala Isileli kali toloina yo kali tolebo. 36 Tomo
iyoganili siyawatagilima Itipita koina yo kilakilala yo ginauli kaba
nuwapwanopwano ipaisowaili Itipita koina yo Kalita Balabalagiyana
koina yo besiele ule mena bolime poti kalona mena. 37 Bwaite iya
Mosesenane iwalolau tomo Isileli kolili iba, ‘Yaubada palopita yabo naga
iyawasa kolimiu ilaoma kamikavao luwali mena besiele yau iyawasayau.’
38 Yo tabe bwaite iya Mosesenane mekanakavao tubulao simiyagogo ule
mena yo iya mekanakava anelose siedeedede koina Koya Sainai pwatana
mena. Iya Yaubada ana walo me yawasina ikalai yo iyawasa kita kolila.”
39 “Na tubulao Mosese kainana nige sibebenalan, sisikotanan na
nuwanuwali sivivilayoi Itipita. 40 Kabo siwalolau Eloni koina siba,
‘Kokotomo tupwaliyao uginaulili kaiwela na kabo sibaguna-yagila.
Tomone Mosese iya ikalaila tayawatagilimaya Itipita gubesi? Nige
takakatai tawae iyayai.’ 41 Mwa sauganane koina kokotomo yabo
siginauli kana koleya besiele bulumakau natuna. Yakayakan tupwali
sikalailima sipwaoli-yagili koina yo soi siginauli yo kokotomone nimali
mena sigiginauline siyakasisiyani. 42 Kabo Yaubada isikotanagili ikabi-
gabaegili mowoi na tem sipwalouya bulibuli utunao kolili besiele
palopitao beyabeyana siwalo-masala ali buki kaloli mena siba, ‘Tomo
Isileli, nige yau kaiwegu yakayakan kwaunuili yo kwapwapwaoli-
yagili ule mena bolime poti (40). 43 Kwabatoko yagu palai elobelobe
numena wakewakewai. Na iyamo katemiu mena palai uloina
wakewakewai. Kaba pwalou esana Moloke makamakayauna yo utu
Lepani makamakayauna wakalaili, kokotomone siya ami yaubadao
waginaulili yo kwapwalopwalou kolili. Mwa koina kani yatalamwagimiu
yo yayawasamiu kwalau Babiloni dedei yabo mena.’ ”[d]
44 “Tubulao mekalikava palai elobelobe numena silolokeikeile ule
mena. Sikabi besiele Yaubada ana walo Mosese koina, kana koleya
besiele Yaubada iyakenayan. 45 Muli mena tubulao mekalikava Yosuwa
palai elobelobe numena sikalai sikewai silawanama saugana Yaubada
Kenani tomoliyao itawoili manili mena. Kabo tubulao yanuwa Kenani
sikalai ali yanuwa. Yo palai elobelobe numenane imiyamiya bwaite koina
kanasiga Deibida ana sauga mena. 46 Yaubada iyaliyaya Deibida kaiwena
yo Deibida ikawanoi Yaubada koina iba, ‘Tem kutalam Nume Tabu
yakabi am kaba miya yakato kalona mena kai Isileli meuloimai, Yakobo
ana boda, kapwalou koliwo.’ 47 Na iyamo Solomon iya ikabi Yaubada
ana nume. 48 Na Yaubada Tomiyasaesosi nige imiyamiya nume tomo
sikabikabi koina besiele iwalo palopita gamwana mena iba, 49 ‘Bulibuli

---

d 7:43 Moloke iya Kenani tomoliyao ali kokotomo yabo. Kenani mumugali bwaite besiele, natuliyao melumelu sikalaili sipwaoliyagili (sigabuli) Moloke koina yakato iya ali yaubadaele dabwelo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iya yau kaba miya wasawasana, yo yanuwa yaulina iya kaegu kaba peina.
Na gubesi, nume kana koleya tawatawaena wakakabine kaiwegu? Nigele.
Yo toisabo dedei koina yakaiyawasi? Nigele. 50 Kaiwena yau ginauline
meuloili yaginaulili nimagu mena, wa?' "
51 Yo Sitibeni iwalolau yoi Yudiya ali tobagunao kolili iba, "Komiu
togamwapanapanawa molosi. Katemiu imiya kelamamalawe Yaubada
koina, Yaubada kainana nige kwabebenalan, tenamiyao sikola. Komiu
toyauyaule, mumugamiu besiele tubumiyao mumugali. Sauga meuloina
Yaluyaluwa Tabuna kwasikotanan. 52 Tubumiyao palopitao meuloili
siyakamkamnali yo tabe ana tosagenawasao siunuyamateli siya
beyabeyana siwalo-masala Tonamwanamwasosi ana laoma kaiwena.
Walo yawasosi, iya Yaubada ana topaisowa dudududulaina. Yo komiu
tauna kona topaisowane wakalomagigilan yo kwaunuyamate. 53 Komiu
Yaubada ana loina wakalaiyako loinane aneloseyao siwolena tubumiyao
kolili na iyamo nige kwabebenalan."

Sitibeni veku mena siunui

54 Saugana Yudiya ali toloinao walone bwaite sibenalan kabo
mwakali siyekalasi kaiwena simunamunai lalakina koina. 55 Na Sitibeni
Yaluyaluwa Tabuna iloyapowon yo isakaisae bulibuli mena, Yaubada ana
wasawasa pigapigabuna igitai yo Yeisu igitai itotolo Yaubada nimana
ulaulana mena. 56 Yo iba, "Wagitai, bulibuli yagitai isoke yo Tomo Natuna
iya yagitai itotolo Yaubada nimana ulaulana mena." 57 Yudiya ali toloinao
tenali sikabi-kausi yo siwui kainali lalakina. Yo meuloili sisagena silau
Sitibeni koina sikabikalatani. 58 Siniuli-yawatagilani yanuwane kana gana
dagelana mena yo veku mena siunuunui. Toyakewa mwakomwakota
kali kwama silololi na tem Sitibeni siunui veku mena, kali kwama sipei-
gogonagili kilakai yabo esana Saulo kaena mena yo igitegite-kalatagili.
59 Siyaele veku siulaulan koina yo Sitibeni ikawakawanoi iba, "Guyau
Yeisu yaluyaluwagu ukwalai." 60 Yo tutulina italu-sakonayani yo iyoga
kainana lalakina iba, "Guyau, lopwano bwaite siginaginauli koliyau tabu
kuyayamaisa kolili." Walone iwalowen yo yawasina imwawasi.

8 1a Yo Sitibeni ali unuyamatena Saulo ikawa-namwanamwa-yani.

Tomeliwo kamkamna silobai

1b Kaliyatenane koina tokalomagigili meuloili siyatubu tomeliwo
siyakamkamnali Yelusalema koina. Kabo tomeli meuloili siyabubu-
gwaligwali silau Yudiya yo Sameliya dedeina meuloina kolili,
apositoloyaomo simiyamiya Yelusalema koina.
2 Yo tomo tupwali siya Yaubada simeliyani Sitibeni boiboitana sikalai
silau sipei salai mena yo sivalam lalakina kaiwena. 3 Na iya Saulo
nuwanuwana tomeliwo isibayanaeli yo ilau nume kaigeda kaigeda kolili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ilusae yo tomeli tatao yo sinesineo ipanili yo itabe-niuniulili me ana
kaiwe ilawagili ipeili deli mena.

Pilipi ana guguye Sameliya koina

4 Yo tomeliwo siya siyabubu-gwaligwali dedei meuloili kolili silau
wasana namwanamwana siguguyeyani. 5 Pilipi ilobi Sameliya yanuwana
koina yo Mesaiya wasana iguguyeyani tomone kolili. 6 Boda meuloili
Pilipi ana guguye sibenalan namwanamwai kaiwena ana walo kaigeda
kaigeda sibenalani yo ginauli kaba nuwapwanopwano yo kilakilala
kaikaiweli ipaisowaili sigitaili. 7 Kaba gite bwaite besiele. Pilipi
yaluyaluwa biki sibaibaiwa itao-yawatagilagili tomo kolili. Saugana
yaluyaluwa bikine siyawatagili siwui. Yo besiele tabe tolosigesige yo
tobelu sibaibaiwa iwoisili. 8 Mwa yanuwane koina tomo yaliyaya lalakina
silobai.

Saimoni tokukula

9 Na tokukula yabo esana Saimoni iyaele yanuwane koina yo sauga
imamalawe kukula iyapayapaisowa yo ana sonogane kaiwena Sameliya
tomoliyao meuloili nuwali iyai. Sauga meuloina iba yakato iya tomo
lalakina yabo. 10 Na yanuwane koina tomo meuloili siya esali lalakina
yo siya nigele, Saimoni siyakasisiyani yo siba, “Saimoni iya tomo
lalakina kaiwena yaubada yabo ana kaiwe koina mwa esana tapei
Tokaiwesosi.” 11 Sauga imamalawe tomo nuwali iyai ana kukula kaiwena
yo simuliya koina. 12 Na saugana Pilipi Yaubada ana kaba loina wasana
namwanamwana yo Yeisu Keliso esana iguguyeyani kolili tatao yo
sinesineo simeliyani mwa iyababitaisoli. 13 Saimoni iya tabe imeli yo
ibabitaiso yo tem Pilipi toweya ilau Saimoni mekanakava silau. Kaiwena
ginauli kaba nuwapwanopwano yo kilakilala kaikaiweli Pilipi ipaisowaili
Saimoni igitaili yo nuwana ipwanopwano lalakina.
14 Na apositoloyao siyaele Yelusalema wasa sibenalani yakato Sameliya
tomoliyao kateli sitalamwan Yaubada ana walo koina mwa Pita te Yoni
siyawasali silau kolili. 15-16 Na Yaluyaluwa Tabuna nige naga ilolobima
tomeli yabo koina, bwaine koina Guyau Yeisu esanamo koina sibabitaiso.
Mwa saugana Pita te Yoni siyawatagilima sikawanoi tomeli kaiweli
tem Yaluyaluwa Tabuna kateli iloyapowonli. 17 Kabo nimali sipei tomeli
kulukululi mena yo Yaluyaluwa Tabuna ilobima tomeline kolili yo ilusae
kateli mena.
18 Na saugana Saimoni tokukula igitai apositoloyao nimali sipei
tomeli kulukululi mena yo tomeli siya Yaluyaluwa Tabuna sikalai kabo
mane ikalai yakato iwolena Pita te Yoni kolili yo iba, 19 “Mane bwaite
wakalai kabo kaiwe bwaimwana kwaeyama koliyau na tem yau tabe
tem nimagu yapei tomo yabo kulukuluna mena na Yaluyaluwa Tabuna

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ilusae koina.” 20 Na Pita kainana iyamaisa iba, “Kulowasi, bwalubwalu
uyawana mena kulouyo yo am mane besiele kaiwena kunuwatui yakato
Yaubada ana mulolo kuyamaisa mane koina. 21 Kowa nige esam ipapagan
paisowa bwaite koina kaiwena katem ibikisosi Yaubada manna mena.
22 Kunuwabui, yauyaule mumugana ugwabaeni na ukawanoi Guyau koina
tem am nuwatu naenaena inuwatu-pwaiki. 23 Ee mwa yagitai kalomagigili
yo munamunai kana nuwatu katem siloyapowon yo pwanoli mumugana
ipan-kalatagiwo.” 24 Yo Saimoni iwalolau Pita te Yoni kolili iba, “Tem
ukawanoi Guyau koina kaiwegu na ginauline kuwawalowegiline koliyau
tabu yabo iyayawatagili koliyau.” 25 Kabo ali katai Yeisu kaiwena
siyawasa yo Yaubada ana walo siguguyeyan imwawasi kabo sipileyoi
Yelusalema, ali pileyoine koina wasana namwanamwana siguguyeyani
Sameliya yanuwana meuloina kolili.

Pilipi yo Tomo Idiopiya

26 Kabo Guyau ana anelose yabo iwalolau Pilipi koina iba, “Sameliya
kulogabaen na kulobi Yelusalema kamwasana ilalau Gasa kaiwena
koina.” Na kamwasane koina nige tomo simiyamiya iya paepaeli
bwagabwagamo. 27-28 Mwa Pilipi ilalau kamwasa mena kabo waga
niuniuli igitai. Waga niuniuline pwatana mena tomo Idiopiya imiyasio.
Na tomone iya tomo lalakina yabo yo ana paisowa bwaite besiele,
Idiopiya ali toloina sine esana Kanidesi ana gogo wasawasa igitegite-
kalatagili. Tauna kona tomone ilau itapwalolo Yelusalema koina, mwa
bwaite sauga ipipileyoi ana yanuwa kaiwena, imiyasio ana waga niuniuli
pwatana mena yo Buki Tabu iyasiyasili, bwaimwa palopita Aiseya ana
lelelele. 29 Kabo Yaluyaluwa Tabuna iwalolau Pilipi koina iba, “Kulau
waga niuniuline salina mena.” 30 Kabo Pilipi isagena ilau waga niuniuline
koina yo ibenalan tomone Aiseya ana buki iyasiyasili. Mwa ineli iba,
“Bukine kuyasiyasiline bwaimwa kana dudulai imayale koliwo o nigele?”
31 Tomone iba, “Nigele, tem tomo yabo iyamayale koliyau kabo yakatai.”
Mwa iwalo Pilipi imwalisae yo mekanakava simiyasio. 32 Na bukine
iyasiyasiline iwalo bwaite besiele. ‘Iya besiele sipi sikalai silawani
sabi unuyamatena. Nige walo yabo iwawalowen, besiele sipi natuna
saugana tem wiyana sitomtom nige kainana ipapagan. 33 Mwalimwaline
lalakina ilobai yo ana yatala koina mwakota mena siyakewai. Nige
natuna ipapagan mwa nige yabo sowasowana natunao kaiweli iedeedede
kaiwena tomone ana sauga imwawasi.’
34 Kabo Tomo Idiopiya iwalolau Pilipi koina iba, “Yagu wasa kuyeyama,
toisabo tomo palopita Aiseya iwalowalo kaiwena, iboma o tomo uloina
iwalowalo kaiwena?” 35 Kabo Pilipi Yeisu wasana namwanamwana
iyawasayani koina, ana walo bagubagunana Aiseya ana lelelele. 36 Waga
niuniuli isagesagena kamwasa mena kabo waila yabo sigitai mwa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Idiopiya mena iba, “Waila yabo bwaite. Nuwanuwagu lalakina tem sauga
bwaite kuyababitaisoyau.” 37 Pilipi iwalolau koina iba, “Sowasowana
yayababitaisowo tem kumeli katem meuloina koina.” Tomone Pilipi
kainana iyamaisa iba, “O, yameli yakato Yeisu Keliso iya Yaubada
Natuna.” 38 Tomo Idiopiyane iwalo ana waga niuniuli siyalotom yo
mekanakava Pilipi yoli labui sikaisulu sigayolobi waila mena kabo Pilipi
tomone iyababitaiso. 39 Saugana sigayosaema waila mena, kabo Yaubada
Yaluyaluwana Pilipi ikalaimowoi ilau yo Idiopiya mena nige Pilipi igigitai
yoi. Mwa tomo Idiopiya me ana yaliyaya lalakina ilau ana yanuwa
kana kamwasa mena. 40 Na Pilipi iyawatagili yanuwa Asota koina yo
wasana namwanamwana iguguyeyani yanuwa meuloili kolili kanasiga
iyawatagili yanuwa Sisaliya yo bwaine koina imiyamiya.

Saulo iyamala Yeisu kana tomeli
(Apositolo 22:6-16; 26:12-18)

9 1 Sauganane koina Saulo iyaele Yelusalema yo Yeisu kana tomeliwo
ikalokalomagigi-lagili. Sauga meuloina iwalowalo, “Tem Yeisu
kana tomeliwo yalobaili kani yaunuyamateli.” Mwa ilau topwaoli
lalakina koina, 2 yo ikawanoi leta tupwali sileleli kaiweli, kaiwena Saulo
nuwanuwana iwolegili Damasiko ali tapwalolo kana tobagunao kolili sabi
yanuwapeili na sikatai yo sisagui. Letane kaloli mena iba tem Yeisu ana
kamwasa kana tomuliya Saulo ilobaili tatao yo sinesineo sowasowana
ipanili yo ilawagili Yelusalema. Saulo letane ikalaili kabo ilau. 3 Saugana
ilalau Damasiko kaiwena yo masa kikiunamo iyawatagili kabo mayale
yabo ilobima bulibuli mena yo Saulo imayale-takikilani. 4 Mwa ibeku
ilobi bwatano mena yo kaina yabo ibenalani iwalowalo koina iba, “Saulo,
Saulo. Tawae kaiwena kuyakamkamnayau?” 5 Kabo Saulo ineli iba,
“Taubala, yaiya kowa?” Mwa ana neli iyamaisa iba, “Yau Yeisu iya mwa
kuyayakamkamnawa. 6 Sauga bwaite kutolo yo kulau yanuwa Damasiko
koina kabo tomo yabo kani kam loina iwalowen koliwo.”
7 Tomone siya mekalikava Saulo silaulau sitolo-mwanou, kainana
balamumunamo sibenalan na nige tomona sigigitai. 8 Kabo Saulo bwatano
mena itoloma manna iyalalali na iyamo nige ginauli yabo igigitai
mwa sikabi-nimai na silawani Damasiko. 9 Kaliyate yaiyona manna
iboniboniyai yo besiele nige kan ikakan yo nige waila inunuma.
10 Na Yeisu kana tomeli yabo esana Ananaiyasi imiyamiya Damasiko.
Yo yakenayan yabo imayale koina yo yakenayanne koina Guyau iyogani
iba, “Ananaiyasi.” Kainana iyamaisa iba, “Guyau, yau elete.” 11 Mwa
Guyau iwalolau koina iba, “Kulau kamwasane koina esana siba ‘Kamwasa
Dudulaina’ yo tomo yabo esana Saulo iya game Tasisi kuloyai Yudasa
ana nume mena kaiwena iyaele ikawakawanoi. 12 Yo tomone kana
yakenayan koina esam ibenalan yo igitaiwo iboma nimam kupeili koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo ukawanoi yakato manna sinamwanamwa yoi.” 13 Ananaiyasi iba,
“Guyau, tomo sibaibaiwa wasana siwalowen koliyau yakato iya Saulo
kam tomeliwo Yelusalema koina iyakamkamnali. 14 Yo ilaoma Damasiko
koina Yelusalema topwaoli lalakili esali mena yakato tomone meuloili
sipwalou esam mena ipanili.” 15 Na iyamo Guyau iwalolau koina iba,
“Kulau, kaiwena Saulo yagitesipwaiyako iyamala yagu topaisowa iya
esagu iyawasayan siya nige Isileli yo tabe kinyao kolili yo tabe besiele
siya tomo Isileli kolili. 16 Na naga kabo yayakenayan kamkamna lalakina
kani ilobai esagu kaiwena.” 17 Kabo Ananaiyasi ilau Kamwasa Dudulaina
koina na Yudasa ana nume mena ilusae yo nimana ipeili Saulo koina iba,
“Kaukava Saulo, Guyau iesimilagau iya Yeisu imayale koliwo saugana
kulalaoma kamwasa mena. Iya iyawasayau yalaoma manim sabi yalalali
na sinamwanamwa yo tabe Yaluyaluwa Tabuna iloya-kalapowonwo.”
18 Sauganane koina ginauli yabo besiele iye kunaili sibeku Saulo manna
mena kabo manna sinamwanamwa mwa itolo yo Ananaiyasi Saulo
iyababitaiso. 19a Kabo muli mena ikekani yo yona ikaiweyoi.

Saulo iguguye Damasiko koina

19b Kaliyate isamo Saulo imiyamiya Damasiko tomeliwo mekanakavao.
20 Nige ikakaiyawasi, na ilau Yudiya ali nume tapwalolo kolili yo iyatubu
iguguye iba, “Yeisu iya Yaubada Natuna.” 21 Tomo siya sibenabenali Saulo
koina nuwali ipwanopwano yo sineli siba, “Tomone bwaite nuwana iya
tauna kona Yelusalema koina Yeisu kana tomeliwo iyakamkamnali,
nuwana iya bwaite? Yo iya ilaoma dedei bwaite koina nuwanuwana
tupwali ipaniliyoi yo ikalaili ilawagili topwaoli lalakili kolili, wa?”
22 Na Saulo ana guguye ikaiwesosi. Yudiya tomoliyao siya simiyamiya
Damasiko iyakenayagili yawasosi yakato Yeisu iya Mesaiya kabo
nuwali ipwanopwano na nige sowasowali kainana siyamaisa. 23 Kaliyate
sibaibaiwa simwawasi kabo Yudiya tomoliyao siya simiyamiya Damasiko
simiyagogo na siloina yakato Saulo siunuyamate. 24 Mwa kaliyate
yo boniyai Saulo sisanasanai yo yanuwane kana gana kana gamwa
sigitegite-kausi yakato tem Saulo iyawatagilima na sikabikalatan yo
siunuyamate. Na iyamo Saulo ana eliyam yabo wasane ibenalan mwa
iwalo-masalan koina. 25 Mwa koina boniyai yabo Saulo kana tomuliyayao
siyogan silawan Damasiko kana gana koina yo siwalo kodo lalakina
kalona mena imwalisae kabo gana pwatana mena maina koina siyalawe-
likwa-yani ilobi. Kabo iyawatagili gana muli mena na iyabubu.

Saulo ilalau Yelusalema

26 Saulo ilau Yelusalema yo nuwanuwana apositoloyao igitaili na
meuloili simatausan kaiwena nige simemeliyan yakato inuwabuiko
iyamala tomeli. 27 Kabo Banabasi Saulo ikalai yo ilawan apositoloyao

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kolili mwa iwalo-yadudulai kolili iba, “Kamwasa mena Guyau imayale
Saulo koina yo iedeedede koina kabo muli mena Damasiko kalona
mena me ana katepatu Yeisu esana iguguyeyani.” 28 Mwa koina Saulo
mekanakavao apositoloyao simiyamiya Yelusalema yo iya ali boda yabo,
kabo Yelusalema ilotakikilan yo tomeli meuloili igitagitaili. 29 Yo me ana
katepatu iguguye Guyau esana mena. Tabe iedeedede Yudiya boda yabo
siya sikaikaina Giliki kolili yo mekanakavao sigamwapakiki Mesaiya
kaiwena. Kabo siya Saulo sikalomagigilan yo kamwasa siloyaloyai yakato
siunuyamate. 30 Saugana tomeli wasane sibenalani kabo Saulo sikalai
silawani Sisaliya yo siyawasa ilau ana yanuwa mena Tasisi. 31 Mwa tomeli
meuloili Yudiya yo Galili yo Sameliya dedeili meuloina kolili sinuwa-
daumwali yo simiyamiya. Ali meli siyakaiwe yo me ali yakasisi Guyau
koina Yaluyaluwa Tabuna ana sagu kolili yo kali boda ilalalaki.

Pita ana paisowa yanuwa Lida yo Yopa kolili

32 Pita ilau itakikili Yudiya dedeina koina tomeliwo simiyamiya yanuwa
kaigeda kaigeda kaloli mena sabi gitaili tabe sauga yabo ilau siya
simiyamiya yanuwa Lida koina. 33 Yanuwane koina tobelu yabo ilobai
esana Aneyasi nige sowana ana kaba keno mena itolo bolime eit (8).
34 Kabo Pita iwalolau koina iba, “Aneyasi, Yeisu Keliso iwoisiwo, kutolo
yo am kaba keno ukatububu.” Kabo sauganane koina Aneyasi itolo. 35 Yo
tomo meuloili siya simiyamiya yanuwa Lida yo dedei Saloni tomone
sigitai yo sinuwabui simeli Guyau koina.
36 Na yanuwa Yopa koina sine yabo esana Tabita iya tomeli, esana
kaina Giliki koina siba Dokasa, ana sauga meuloina italamwan paisowa
namwanamwali iginaginaulili yo tobubutumao isagusaguili. 37 Sauganane
koina ikasiebwa yo iboita mwa yona sideuli yo sipei nume kana biliutusi
kewana mena. 38 Yopa nige kelamamalawe Lida koina yo saugana tomeli
siya simiyamiya Yopa wasa sibenalan Pita iyaele Lida mwa tomo labui
siyawasali silau siwalolau Pita koina siba, “Mwayamwayau kulaoma talau
ama yanuwa mena.” 39 Kabo Pita itolo yo mekanakavao silau. Saugana
iyawatagilima siyoga-luseyani nume kana biliutusi kewana mena. Isae
kabo kwabukwabuliwo meuloili Pita simiya-takikilan sivalavalam
yo kwama yo kaleko siyakenayani siya Dokasa ikonali saugana nige
naga iboboita. 40 Na Pita iwalo tomo meuloili biliutusi kalona mena
siyawatagili kabo tutulina italusakonayan yo ikawanoi Yaubada koina.
Imwawasi itolo itagelakeile yo iwalolau toboitane koina iba, “Tabita,
kutolo.” Yo Dokasa manna silala yo Pita igitai kabo itolo imiyasio. 41 Pita
nimana mena ikabilau yo itabeyatolo. Kabo tomeli yo kwabukwabuliwo
iyoganili silusaema na iyakenayagili Dokasa inamwanamwako. 42 Mwa
ana namwanamwa wasana isagena Yopa dedeina meuloina koina yo tomo
sibaibaiwa simeli Guyau koina. 43 Kaliyate sibaibaiwa Pita imiyamiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yopa koina tomo yabo esana Saimoni ana nume mena, iya ana paisowa
yakayakan kwapili koina ginauli tupwali ipaipaisowaili.

Pita ilau Loma tomona yabo esana Konilio ana nume mena

10 1 Sisaliya koina Loma tomona yabo imiyamiya esana Konilio.
Iya Loma ali tokaleya kali tobaguna yabo, ana tokaleyayao
kali baibaiwa wan andeledi (100) iloinayagili. Na ana bodane bwaite
ikalailimaya tokaleya bodanane lalakina luwali mena yo esana sipei Itali
bodana. Siya tokaleya kaikaiweli. 2 Mekanakavao ana nume kana tomiya
Yaubada siyakasisiyani yo sitapwatapwalolo koina yo tabe tobubutuma
isagusaguili lalakina yo ikawakawanoi Yaubada koina. 3 Kaliyate yabo
tili koloki lolau mena yakenayan yabo imayale koina yo Yaubada ana
anelose yabo igitemolosan ilaoma koina yo iba, “Konilio”. 4 Konilio anelose
imankulakulai me ana matausi yo iba, “Guyau, gubesi?” Mwa anelose iba,
“Am kawanoi Yaubada ibenalanako yo am sagu tobubutuma kolili kaiwena
iyaliyaya. 5 Mwa sauga bwaite tomo tupwali kuyawasali silau Yopa na
Saimoni iya esana siba Pita siyoganama. 6 Imiyamiyaya ana waliesa
Saimoni, iya yakayakan kwapili koina ginauli tupwali ipaipaisowaili, ana
nume mena iyaele dekawa mena.” 7 Anelose ana edeedede iyemwawasi
mwa ikwalalele kabo Konilio topaisowa labui yo tabe tosagu yabo
iyoganilima. Na tosagune iya tokaleya yabo yo Yaubada iyakasisiyan.
8 Ginauline meuloina iwalo-masalan kolili kabo iyawasali silau Yopa.
9 Kaliyate labuinane koina siyaele kamwasa mena silaulau masa
kikiunamo siyawatagili yanuwa Yopa koina. Sauganane koina besiele
pwasinasina ana dedei mena, Pita isae nume kewana mena sabi kawanoi.
10 Pita iguliyam mwa nuwanuwana ikekani. Na saugana siyaele kani
sikatukatububu nume mena, yakeyakenayan yabo iyawatagili Pita
koina. 11 Igitai bulibuli itasoke yo ginauli yabo kana koleya besiele
kaleko tabatabana sikabikalatani isuna esopali kolili mwa bulibuli mena
siyalawe-lobiyenama ilobima yanuwa yaulina mena. 12 Yakayakan uloili
uloili yo man uloili uloili yo ginauli nenenenenli uloili uloili siyaele
ginauline kalona mena. 13 Yo kaina yabo ibenalani iba, “Pita kutolo,
kuunuili na ukwekan.” 14 Pita iba, “Imiyawa Guyau. Mosese ana loina
iwalo-kausi. Nige sauga yabo yakakanili kisi yadumdum.” 15 Kaina
ibenalani labuina iba, “Ginauline Yaubada ikawa-namwanamwa-yagiliko
kekan kaiwena, tabu ukakawa-dumdum-yagili.” 16 Ginauline iyawatagili
meyaiyona Pita koina kabo kaleko tabatabanane isaeyoi bulibuli mena.
17 Pita nuwana ipwanopwano yo iyaele inuwanuwatu kana yakenayanne
kana dudulai kaiwena kabo sauganane koina tomone siya Konilio
iyawasali Pita kaiwena Saimoni ana nume silobai yo sitotolo kaba lusae
koina. 18 Yo siyoga sineli, “Saimoni iya esana siba Pita iyaele bwaimwa
koina?”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Pita iyaele nume kewana mena inuwanuwatu kana yakenayanne
kaiwena kabo Yaluyaluwa Tabuna iwalolau koina iba, “Pita, tomo yaiyona
siloyaloyaiwo. 20 Mwa kutolomo kulau ukwaisulu yauli mena. Tabu
nuwam ilalabulabui kulaumo mekamkavao kaiwena yau yayawasali.”
21 Mwa Pita ilau ikaisulu yauli mena yo iwalolau tomone kolili iba, “Yau
elete. Ami nuwatu gubesi mwa kwalaoma kwaloyaloyaiyau?” 22 Kainana
siyamaisa siba, “Konilio iyawasamai mwa kalaoma iya tokaleya kali
tobaguna yabo. Iya tomo dudulaina ipwalou Yaubada koina yo Yudiya
meuloili siyakasisiyan. Yaubada ana anelose yabo iwalolau koina
nuwanuwana iyoganiwo yo kulau ana nume mena na tawae kuwalowen
ibenalan.” 23 Mwa Pita iwalo nume mena silusae sikaiyawasi yo bwaine
koina sikeno.

Yanuwa ilayan kabo Pita yo tomeli tupwaliyao siya Yopa tomoliyao
mekanakavao silau. 24 Yanuwa ilayanyoi mwa kabo siyawatagili Sisaliya.
Konilio totounao yo ana eliyamwao yawasosi iwalo silogogoma ana nume
mena na meuloili sisanasana Pita kaiwena. 25 Pita ilaoma nume kana
gana gamwana mena kabo Konilio iyawatagilima koina tutulina italu-
sakonayani yo ipwalou koina. 26 Mwa Pita Konilio itabeyatolo yo iba,
“Kutolo, yau tomomo besiele kowa.” 27 Yoli labui silolo-edeedede kabo
silusae nume kalona mena yo tomo sibaibaiwa Pita ilobaili simiyagogoko.
28 Yo iwalolau kolili iba, “Komiu wakatai namwanamwai kai Yudiya
ama tapwalolo kana loina isikotanan yakato kani nige kalalaowa
mekamakavao komiu boda uloi tomoliyao na takakawa-elieliyam na
iyamo Yaubada iyakenayagauko tabu tomo yabo yakakawa-dumdumyan.
29 Mwa saugana am kawanoi ilaoma koliyau nige yasisikote yatalam
yalaoma. Na tawae yaina ukawanoi-yagau yalaomane?”

30 Konilio iba, “Kaliyate esopali simwawasiko yau ele yakawakawanoi
yagu nume mena sauganane besiele tili koloki lolau mena kabo tomo
yabo kana kwama pigapigabuna yagitai itotolo manigu mena. 31 Iwaloma
koliyau iba, ‘Konilio, am kawanoi Yaubada ibenalanako yo am sagu
tobubutumao kolili kaiwena iyaliyaya. 32 Na sauga bwaite tomo tupwali
kuyawasali silau Yopa yo Saimoni iya esana siba Pita siyoganama. Iya
imiyamiya ana waliesa Saimoni koina, iya yakayakan kwapili koina
ginauli tupwali ipaipaisowaili, na ana numene iyaele dekawa mena.’
33 Kabo sauganane koina yagu topaisowa yayawasali silaowa. Yayaliyaya
lalakina kaiwena kutalam yo kulaomako mwa sauga bwaite meuloimai
kamiyagogoko Yaubada manna mena yo ginauline meuloina Guyau
iwalowen koliwo kuwalo-masalan kolimai kabenalani.”

Pita ana guguye Konilio ana nume mena

34 Kabo Pita iyatubu iedeedede kolili iba, “Walo yawasosi kabo
nuwagu idudulai tomala tomo meuloili sitoyatoyawa Yaubada manna

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mena nige yakato kai Yudiyamo imulolo kolimai. 35 Na dedei meuloina
tomoliyao Yaubada iyaliyaya kaiweli analiyao tem siyakasisiyan
yo mumugali sidudulai. 36 Wasane bwaite Yaubada iyawasa boda
Isileli kolili ilaoma Yeisu Keliso koina bwaimwa iya nuwa-daumwali
wasana namwanamwana yo iya yanuwa yaulina kana Guyau. 37-38 Yo
kwabenalanako tawae Yeisu Game Nasaleta iginauli Yudiya kalona
meuloina koina. Ana paisowa iyatubu dedei Galili koina Yoni ana
sauga guguye babitaiso kaiwena mulina mena. Besiele nuwana
wakataiyako Yaubada Yaluyaluwa Tabuna isuwai koina yo kaiwe ikalai
kabo ilotakikili paisowa namwanamwali ipaisowaili yo tomo meuloili
Seitani iyakamkamnali Yeisu ikabi-namwanamwaili kaiwena Yaubada
mekanakava. 39 Ginauli meuloina iginaulili Yelusalema yo Yudiya dedeili
mena kai kagitailiko mwa kayawasayani. Iya siyakelose yo iboita, 40 yo
iya kaliyate yaiyonana koina Yaubada ikele-yatoloyoi boita mena na
italamwani itolo-mayale tomo sigitai. 41 Nige itotolo-mayale tomo meuloili
kolili bwaimwanamo kai Yaubada igite-sipwaimai yo kaemala kana
toyawasa mwa ana toloyoi mulina mena mekamakava kakekan kanuma
toyawa. 42 Iloinayagimai wasana namwanamwana kaguguyeyan tomo
kolili yo ali wasa kaolena yakato iya Yaubada igitesipwaiyako yo kani
tomo meuloili iyatalayagili, siya nige naga siboboita yo siya siboitako.
43 Palopitao meuloili sikawa-yawasosi yakato analiyao siya simeli Yeisu
koina Yaubada ali pwanoli inuwagabaegili.

Yaluyaluwa Tabuna ilobi siya nige Yudiya tomoliyao kolili

44 Pita iyaelemo iedeedede kabo Yaluyaluwa Tabuna ilobi siya wasana
namwanamwana sibenabenalan kolili yo kateli iloyapowonli. 45-46 Kabo
kaina uloili siwalowalowegili yo Yaubada sitobatobalani. Na tomeli
Yudiya tomoliyao siya mekalikava Pita silaomaya Yopa sibenalani mwa
nuwali ipwanopwano kaiwena Yaluyaluwa Tabuna, iya Yaubada ana
mulolo, isuwaiyako siya nige Yudiya tomoliyao kolili. 47 Kabo Pita iba,
“Sauga bwaite Konilio yo ana boda Yaluyaluwa Tabuna sikalai besiele
tauna kona kita, na nige sowasowana tomo yabo iwalo-nuwaili yakato
tabu sibababitaiso waila mena.” 48 Mwa Pita iloina siyababitaisoli Yeisu
Keliso esana mena. Kabo muli mena Konilio me ana bodao sikawanoi Pita
koina tem mekalikava naga simiyamiya kaliyate tupwaliyao yoi.

Pita iedeedede tomeliwo kolili Yelusalema koina

11 1 Apositoloyao yo tomeli meuloili siya simiyamiya Yudiya dedeina
mena sibenalan yakato siya nige Yudiya tomoliyao Yaubada
ana walo sibenalanako yo sipei kateli mena. 2 Saugana Pita iyawatagili
Yelusalema koina tomeliwo boda yabo, siya Mosese ana loina simuliya
yawasosi, Pita sikawa-naenae-yani siwalolau koina siba, 3 “Tawae kaiwena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kulau kulusae siya nige nigwenigwe mumugana sikakalai tomoliyao ali
nume mena na mekamkavao wakekakekani?”
4 Kabo Pita ginauli meuloina iyawatagili koina iwalo-masala kolili
iba, 5 “Tauna kona yau ele Yopa yakawakawanoi kabo yakenayan
yabo iyawatagili koliyau. Ginauli yabo yagitai kana koleya besiele
kaleko tabatabana isuna esopali sikabi-kalatan yo siyalawe-yatalu-
yamaya bulibuli mena yo ilobima koliyau. 6 Manigu ilau kalona mena
yo yakayakan, yo tupwali ule tumaliyao, yo ginauli nenenenenli yo
man evaevali yagitaili. 7 Kabo kaina yabo yabenalan iwalo koliyau
iba, ‘Pita, kutolo, kuunuili na ukwekan.’ 8 Na kainana yayamaisa yaba,
‘Imiyawa Guyau. Mosese ana loina iwalo-kausi mwa nige sauga yabo
yakakanili kisi yadumdum.’ 9 Na melabui kainane yabenalani ilobimaya
bulibuli mena iba, ‘Ginauline Yaubada ikawa-namwanamwa-yagiliko
kekan kaiwena, tabu ukakawa-dumdum-yagili.’ 10 Meyaiyona ginauline
iyawatagili koliyau muli mena kabo meuloina isaeyoi bulibuli mena.
11 Sauganane koina tomo yaiyona, siyawasali kaiwegu silaomaya Sisaliya,
siyawatagili numene koina yamiyamiya. 12 Yaluyaluwa Tabuna iwaloma
koliyau iba, ‘Tabu nuwam ilalabulabui, kulaumo mekamkavao.’ Kabo
Yopa tomoliyao yoli sikis (6) tabe Sisaliya yoli yaiyona mekaukavao kalau
Sisaliya yo Konilio ana nume mena kalusae. 13 Bwaine koina Konilio
ama wasa iyeyama yakato anelose yabo igitai itotolo ana nume mena
yo iba, ‘Tomo tupwali kuyawasali silau Yopa yo Saimoni esana siba
Pita siyoganiyama. 14 Naga wasa yabo iwalowen koliwo wasane koina
kowa yo am nume kana tomiyayao lebo kwalobai.’ 15 Saugana yayatubu
yaedeedede Yaluyaluwa Tabuna ilobi kolili besiele tauna kona ilobima
kolimai kaba yatubu koina. 16 Kabo yanuwatu-kalatan Guyau ana walo
iba, ‘Yoni iyababitaisomiu waila mena na Tamagu kani iyababitaisomiu
Yaluyaluwa Tabuna koina.’ 17 Na imayale koliyau yakato Yaubada imulolo
kolili yo Yaluyaluwa Tabuna iwolena kolili besiele tauna kona saugana
tameli Guyau Yeisu Keliso koina imulolo kolila yo Yaluyaluwa Tabuna
iyeyama kolila. Walo yawasosi, nige sowasowana Yaubada ana nuwatu
yakausi.”
18 Saugana Pita ana walone sibenalan simwanou nige sikakawa-naenae-
yani yoi na Yaubada sitobalan siba, “Yawasosi siya nige Yudiya tomoliyao
na Yaubada ipaisowako kateli mena yo ali pwanoli koina sitagelakeile yo
yawasi waluwaluna silobai.”

Tomeliwo yanuwa Antioki koina

19 Na tauna kona Sitibeni siunuyamateyako, kabo muli mena
tokalomagigili tomeli siyakamkamnali mwa tomeli Yelusalema
silogabaen yo silogwaligwali. Tupwali silobi dedei Ponisiya, tupwali
silobi Saipilosi yo tupwali silobi Antioki yo wasana namwanamwana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siyawasayani siya Yudiya tomoliyaomo kolili. 20 Na tologwaligwali
tupwali, siya tomo Saipilosi yo tomo Sailini, Yelusalema silogabaen silobi
Antioki yo bwaine koina siedeedede Giliki tomoliyao kolili yo Guyau
Yeisu wasana namwanamwana siyawasa kolili. 21 Guyau ana kaiwe
imiyamiya kolili mwa koina tomo sibaibaiwa sinuwabui yo simeli Guyau
koina. 22 Tomeliwo Yelusalema wasane sibenalani mwa Banabasi siyawasa
ilobi Antioki. 23 Saugana Banabasi iyawatagilima Antioki koina Yaubada
ana mulolo kolili igitai mwa iyaliyaya. Kabo ikabiyakaiweli yakato
kateli meuloina sitalamwan yo ali meli ikaiwe Guyau koina. 24 Kaiwena
iya tomo namwanamwana yo sauga meuloina Yaluyaluwa Tabuna
iloyapowon yo ana meli ilalaki mwa koina tomo sibaibaiwa sinuwabui yo
simeli Guyau koina.
25 Kabo Banabasi ilau Tasisi Saulo sabi loyaina. 26 Saugana Saulo
ilobai yo iyogan mekanakava sivivilayoima Antioki. Saulo yo Banabasi
simiyamiya bolime kaigeda yo bwaine koina boda ekalesiya lalakina
siyakayakataili. Antioki koina Yeisu kana tomuliya esali waluwaluli sipei
Kelisitiyani.[e] 27 Sauganane koina palopitao tupwali silaomaya Yelusalema
silobi Antioki. 28 Kalikava yabo esana Agabusi itolo yo Yaluyaluwa Tabuna
ana kaiwe mena tomo ali wasa iwolena ipalopisai iba, "Guliyam lalakina
kani iyawatagili yanuwa yaulina mena." (Na guliyam bwaite naga kani
iyawatagili saugana tem Kalodiyasi iya iyamala Loma ali toloina)[f] 29 Kabo
siya tomeli siya simiyamiya Antioki koina ali nuwatu tem sagu mane
siyawasa tomeliwo kolili siya simiyamiya dedei Yudiya koina kali sagu
kaiwena na kaigeda kaigeda sipei besiele tawae sowasowali. 30 Siginauli
besiele yo ali mulolone siwolena Banabasi yo Saulo kolili yo silawan
Yelusalema ekalesiya kali tobagunao kolili.

Anelose Pita iyoga-yawatagilan deli mena

12 1 Sauganane koina Kin Elodi iwalo ana tokaleya tomeliwo
tupwaliyao silokalatagili sabi yakamkamnali kabo siginauli
besiele. 2 Yo tabe iwalo ana tokaleya yabo koina na Yemesa, iya Yoni
kanakava, kaleya kelepana mena iunuyamate kabo tokaleyane iginauli
besiele. 3 Elodi igitai siya Yudiya siyaliyaya ana paisowane kaiwena kabo
iwaloyoi ana tokaleya Pita silokalatan. (Na nuwatunane iyawatagili
soi kana wiki kalona mena soine pwalawa nige mekana yisti sieebweli
soina.) 4 Kabo Pita silokalatani yo sipei deli mena. Bwaine dedeine koina
Elodi boda esopali kolili Pita ipei nimali mena. Na boda kaigeda kaigeda
kolili tokaleya esopali na siya Pita sigite-kalatani kisi iyabubu. Boda

---

e 11:26 Esana Kelisitiyani sipei kaiwena siya Keliso kana tomuliya. **f 11:28** Bwaite walone "Na guliyam bwaite naga kani iyawatagili saugana tem Kalodiyasi iya iyamala Loma ali toloina" tolelelele Luka ana etulan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yabo sigitekalatan malala, boda yabo pwasinasina, boda yabo lolau yo
boda yabo boniyai, sauga uloina uloina kolili. Elodi ana nuwatu yakato
tem mwalelikwa soina imwawasi Pita iyatala tomo manli mena. 5 Mwa
Pita imiyamiya deli mena. Na sauganane koina Yeisu kana tomeliwo
sikawanoi samasamalulu Yaubada koina Pita kaiwena.
6 Boniyai kaigedamo imiya kabo Elodi Pita iyoga-yawatagilan yo
iyatalayan tomo manli mena. Na sen labui sikalaili Pita sipankalatan.
Pita ikenokeno tokaleya labui luwaluwalili mena. Tabe tokaleya tupwali
deli kana gamwa sigitegite-kalatan. 7 Sauganane koina Yaubada ana
anelose yabo iyawatagili. Kabo mayale yabo iyawatagili deli mena Pita
ana biliutusi koina. Anelose nimana ipei Pita leyaleyana mena yo iyanoi
iba, “Mwayamwayau kutolo.” Yo sen Pita nimana mena sitalivasi yo
sibeku. 8 Yo anelose iwalolau koina iba, “Kam kwama kulikwa yo kaem
kana suma kupeili.” Mwa Pita iginauli besiele yo anelose iwaloyoi,
“Kaleko malamalawena balubaluna ukwalai ukwabobowan yo muligu
mena kulaoma.” 9 Mwa mulina mena ilau yo siyawatagili na iyamo nige
ikakatai nuwana anelose iyoga-yawatagilanama deli mena o nuwana
kenonamo. 10 Togitekalatan tupwaliyao siloyagiulili yo tabe silaoma
togitekalatan tupwaliyao yoi siloyagiulili kabo silau kanasiga siyawatagili
deli kana gamwa ana kaba mwawasi koina gamwane kana gulune
pwawati mena siginauli. Gulune iboma itasoke kabo siyawatagili yo
silalau yanuwane kamwasana yabo koina ee kabo anelose Pita ilogabaeni.
11 Pita kabo nuwana idudulai yo iba, “Kabo yawasosi yakatai Guyau
ana anelose iyawasayama ileboiyau Elodi ana kaiwe mena yo tabu
Yudiya ali nuwatu sigiginauli koliyau.” 12 Nuwana idudulai kabo
ilau Meli ana nume mena, iya Yoni Malika sinana. Tomo sibaibaiwa
simiyagogo nume mena yo sikawakawanoi. 13 Pita ilaoma yo itolo nume
kana gamwa ganamulina mena na ikipisi. Kabo gamasine yabo numene
kana topaisowa esana Loda ilau yakato gamwa isoke. 14 Na Pita kainana
ikilala, yo ana yaliyaya kaiwena gamwa nige isosoke na isagena-vivila
ilau kanakavao ali wasa iwolena iba, “Pita iyaele itotolo yauli mena.”
15 Siwalolau koina siba, “Nuwana kuyauyaule.” Na iwalo-samasamalulu
iba, “Yawasosi, Pita iyaele yauli mena.” Yo kainana siyamaisa siba,
“Nuwana ana anelose bwaimwana.” 16 Pita iyaelemo ikipikipisi kabo silau
gamwa sisoke yo sigitai mwa kateli sipitali. 17 Yo Pita nimana ikeleisinani
kolili yakato simwanou kabo ali wasa iwolena Guyau gubesina na ikele-
yawatagilanama deli mena. Imwawasi iba, “Yemesa yo tomeli meuloili ali
wasa kwaolegili.” Yo ilogabaegili ilau dedei uloina koina.
18 Yanuwa ilayan tokaleyayao sigamwapakiki yo sitalawauwau kaiwena
simatausi yo nuwali ipwanopwano molosi siba, “Tawae iyawatagili Pita
koina?” 19 Elodi iwalo tokaleya kolili Pita siloyai na nige silolobai. Kabo
iwalo deli kana gamwa togitekalatan siyoga-luseyagilima, ineliyagili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pita ana yawatagili kaiwena mwa koina iwalo siunuyamateli. Ginauline mulina mena Elodi Yudiya ali dedei ilogabaen ilobi Sisaliya koina imiyamiya.

Kin Elodi ana boita

20 Sauga mamalawena Elodi yo tomo Taiya yo Saidoni sigamwagamwa-
pakiki. Na bwaite sauga tomo Taiya yo Saidoni nuwanuwali
sikawa-elieliyam Elodi mekalikava kisi kan inuwai kolili kaiwena kali
sikalakalaiya Elodi ana kaba loina koina. Mwa silau Balasitusi koina,
kin Elodi ana topaisowa lalakina yabo na sikawanoi isaguili. Kabo
Balasitusi ana sagu mena silaoma Elodi koina yo sikawanoi tem kaliyate
yabo igitesipwai na silogogo siedeedede ali gamwapakiki kaiwena yo
kaleya silopei na sikawa-elieliyam yoi. 21 Mwa kaliyatenane koina Elodi
kwama wasawasana iluwui yo imiyasio kaba miya wasawasana koina
yo iedeedede tomo kolili. 22 Kabo tomo siyoga me ali tobali siba, “Nige
tomo kainana besi na yaubada yabo kainana bwaite.” 23 Sauganane
koina Guyau ana anelose Elodi iunui yo kasiebwa lalakina ilobai
kaiwena igagasa ali tobalanna kaiwena yo Elodi genuwana Yaubada
itobalan. Kabo muli mena Elodi diyana kalona mena wesoweso sikan
yo iboita. 24 Na tomeli Guyau ana walo siyalalaki yo siyadebalala dedei
meuloina kolili mwa koina tomo sibaibaiwa simeliyan. 25 Banabasi yo
Saulo Yelusalema tomeliwo kali sagu siwolena kabo Yoni (esana labuina
Malika) siyogani yo mekalikava Yelusalema silogabaeni sivivilayoi silobi
Antioki.

Yaluyaluwa Tabuna Paulo yo Banabasi iyawasali

13 1 Palopitao yo toyakayakatai tupwali siyaele ekalesiya Antioki
koina siya Banabasi, Simioni esana yabo siba kwapi duba,
Lusiyasi iya tomo Sailini, Manaeni iya yagiyagigiwasi melumeluna Kin
Elodi mekanakava silalaki toyawa yo tomo mwawamwawasina iya
Saulo. 2 Sauga yabo mekali guliyam sikalakisiye na sitapwatapwalolo
Guyau koina. Kabo Yaluyaluwa Tabuna iwalolau kolili iba, “Banabasi
yo Saulo yayoganiliko yagu paisowa kaiwena. Kwatalamwagili na silau
paisowane kaiwena.” 3 Sauga yaboyoi mekali guliyam sikalakisiye yoi
yo sikawakawanoi, imwawasi nimali sipei Banabasi yo Saulo kulukululi
mena yo siwalo-muloloili paisowane kaiwena kabo siyawasali yo silau.

Paulo iwalo tokukula yabo manna sinae Saipilosi koina

4 Yaluyaluwa Tabuna tomo labuiwa iyawasali kabo silobi Selusiya
yo waga mena simwalisae sikuke silau bwanabwana Saipilosi koina.
5 Saugana siulisi Salamis koina sikaisulu kabo Yaubada ana walo
siguguyeyani Yudiya ali nume tapwalolo kaloli mena na Yoni (esana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

labuina Malika) mekalikava paisowane isaguili. 6-8 Bwanabwanane
meuloina silotakikili kanasiga siyawatagili Pepose taon. Bwaine koina
bwanabwana Saipilosi kana gavana esana Segiyasi Paulosi silobai. Iya
tosonoga yabo mwa Banabasi yo Saulo iyoganili nuwanuwana Yaubada
ana walo siguguyeyani ibenalani. Na iyamo gavana ana eliyam tomo
Yudiya yabo esana Elimasi, esana labuina Ba-Yeisu, iwalo-kausili yo ali
edeedede ikawa-naenae-yani nuwanuwana gavana yaluyaluwana ikabi-
yabelu na tabu imemeli. Na Elimasi iya tokukula yo tomwakomwakota
yabo kaiwena sauga meuloina mwakota mena ipalopalopisai. 9 Kabo
Saulo, esana labuina Paulo, Yaluyaluwa Tabuna iloyapowon yo Elimasi
imankulakulai, 10 yo iba, “Kowa Seitani natuna, ginauli meuloili
namwanamwali siya kali tokalomagigili kowa. Kuyauyaule yo mwakota
kana nuwatu koina ukalapowon. Sauga meuloina kutonatonan tem walo
yawasosi Guyau kaiwena ukawa-mwakomwakota-yani, mwa koina tomo
kutabe-suwalagili yakato tabu silalau Yaubada ana kamwasa dudulaina
koina. 11 Sauga bwaite Guyau ana loina kaikaiwena kani kulobai, kabo
manim sinae yo nige sowasowam dabwelo mayalena ugitai na sauga
kubwakubwana kaiwena.” Sauganane koina manna siboniboniyai mwa
ikabikabilalaka nuwanuwana tem tomo yabo nimana mena ikabilau
na isagui. 12 Saugana gavana igitai tawae iyawatagili tokukulane
koina mwa imeli kaiwena Yaubada ana kaiwe igitai. Yo Guyau wasana
namwanamwana kaiwena gavanane nuwana iyai.

Silau yanuwa Antioki bwaimwa Pisidiya dedeina mena

13 Paulo yo kanakavao sikukeya Pepose, sisagena-lau siulisi Peliga
bwaine Pamipiliya dedeina mena. Bwaine koina kabo Yoni Malika
ilogabaegili na ivivilayoi ilau Yelusalema. 14 Paulo yo Banabasi yanuwa
Peliga silogabaeni yo silau siyawatagili yanuwa Antioki iya bwaimwa
dedei Pisidiya koina.[g] Yudiya ali sabati koina silau silusae yo simiyasio
nume tapwalolo kalona mena yo sibenabenali yo sigitagitaili. 15 Mosese
ana loina kana buki yo palopitao ali buki siyasilili imwawasi yo
tapwalolo kana tobagunao walo siwolena tomo yabo koina ilau Paulo
yo Banabasi ali wasa iwolena iba, “Kamakavao, tem tomone kali
kabiyakaiwe yabo kolimiu nuwanuwamai kwawalo-masalan.”
16 Mwa Paulo itolo yo nimana ikeleisinan yo iba, “Kaukavao, kagu
toki lalakina. Tomo Isileli yo komiu yanuwa uloili tomoliyao iyaele
kwatapwaloloko Yaubada koina, kwabenali koliyau. 17 Boda Isileli ali
Yaubada tubulao igitesipwaili yo ali sauga miya taumana Itipita koina
ali boda idebalala yo ilalaki. Kabo Yaubada ana kaiwe mena iyoganli yo

---

g 13:14 Yanuwa Antioki bwaite dedei uloina koina, nige iwalowalo Antiokine 13:1-3 koina kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Itipita silogabaeni. 18 Bolime kana baibaiwa poti (40) silaulau ule mena
yo mumugali naenaeli yo ali walo kololo meuloina ikalakisiye-yagili.
19 Mwa Yosuwa ana sauga mena Yaubada kaba loina kali baibaiwa seben
me tomoliyao iyemwawasili dedei Kenani kalona mena yo bwatanone
iwolena ana tomoyao Isileli kolili ali yanuwa besiele ana waloyameli.
20 Yakobo ana sauga Itipita koina kanasiga Isileli ali bwatano sikalai
Kenani koina kana mamalawe bolime besiele powa andeledi yo pipti
(450). Muli mena kabo Yaubada tobagunao tupwaliyao igitesipwaili
iwolegili kolili na sibagunayagili kanasiga palopita Samuela ana sauga
koina. 21 Kabo muli mena tomo Isileli siwalo Samuela koina siba, 'Ama
kin yabo kuyeyama kolimai.' Kabo Yaubada ali kin igitesipwai yo iwolena
kolili iya Kisi natuna esana Saulo iya susu Beniyamina na iloinayagili
bolime kana baibaiwa poti (40). 22 Muli mena Yaubada Saulo ikelegabaen
yo Deibida ipeiseyan kabo Saulo ana kaba miya ikalai iyamala kin na
iya kaiwena Yaubada iba, 'Deibida, Yese natuna, yalobai iya tomonane
nuwanuwagu kaiwena katena besiele yau kategu yo yagu nuwatu
meuloina kani iginaulili.' 23 Deibida tubunao kolili mwa Yaubada boda
Isileli kali tolebo iwolena Yeisu, besiele ana waloyameli. 24-25 Masa
kikiunamo Yoni Toyababitaiso ana paisowa iyemwawasi kabo Yeisu
ana paisowa iyatubu. Tauna kona Yoni Toyababitaiso iguguye tomo
Isileli meuloili kolili yo iwalo mumugali naenaeli kolili sinuwabui kabo
iyababitaisoli. Sauganane koina iwalolau tomo kolili iba, 'Nuwana ami
nuwatu yakato yau tolebolebowa kwasanasanawa? Yawalo kolimiu,
nigele, iya iyaele ilalaoma muligu mena. Na yau nige ilolonamwa-yagau
yakato kaena kana suma yalivasi-gabaegili.' "
26 "Kaukavao, komiu Abelamo tubunao yo komiu yanuwa uloili
tomoliyao iyaele kwapwalopwalou Yaubada koina, kita kolila mwa
lebo wasana Yaubada iyawasayama. 27-28 Na Yelusalema kana tomiya
mekalikavao ali toloinao nige sikakatai yakato Yeisu iya tolebolebo.
Bwagana nige ana nae yabo silolobai na iyamo siwalolau Pailato koina
iunuyamate mowoi. Saugana Yeisu iunuyamate mwa koina palopitao
beyabeyali ali palopisai iyamala yawasosi, walone ali sabati kaigeda
kaigeda Yudiya siyasiyasili ali nume tapwalolo mena. 29 Saugana
naenaena meuloina siginauli koina imwawasi besiele Buki Tabu ana
walo iya kaiwena, kabo siyaigabaen kelose mena yo sipei salai mena.
30 Na Yaubada ikele-yatoloyoi boita mena. 31 Yo kaliyate sibaibaiwa
iyawayawatagili ana tomuliyayao kolili siya tauna kona mekanakavao
Galili koina sisae Yelusalema. Sauga bwaite koina siya siyamala ana
tokawa-yawasosi na wasana namwanamwana siyawayawasa-yani boda
Isileli kolili."
32 "Wasane namwanamwanane kai kakalaiyama yo kayawasa
kolimiu besiele bwaite. Waloyameline tolebolebo kaiwena Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iwaloyameli tubulao kolili, [33] ipaisowaiyako kita tubuliyao kaiwela
iya Yeisu ikele-yatoloyoi boita mena. Besiele ana walo Same labuina
koina, ‘Kowa natugu, kabona yakawa-natu-wagiwo.’ [34] Yo tabe palopita
Aiseya gamwana mena Yaubada iwaloba ‘Walo-mulolo namwanamwali
yawaloyamelili Deibida koina kani yaeliwa kolimiu.’ Kabo kaiwela
Yaubada Yeisu ikele-yatoloyoi boita mena na yona nige ibobowa. [35] Besiele
Same 16 kalona mena Deibida iwalo-masala iba, ‘Nige sowana kutalam
am topaisowa yakayakasisina yona ipwasa yo ibowa.’ [36] Deibida iwalo
besiele na nige iedeedede ibomayoi kaiwena. Kaiwena Yaubada ana
nuwatu iginauli-wolili mwa iboita yo yona sipei salai mena tubunao
mekanakavao mwa koina yona ipwasa yo ibowa. [37] Na Yeisu, iya
Yaubada ikele-yatoloyoi boita mena, yona nige ipwapwasa yo ibobowa.
[38] Kaukavao, yawalo yawasosi kolimiu Yeisu koina sowasowana ami
pwanoli kali nuwatu-pwaiki kwalobai. [39] Na tem yaiya iya imeliyan ana
pwanoli kolili ilivasi. Mosese ana loina nige sowasowana ami pwanoline
kolili ilivasimiu. [40] Mwa wagitekalatagimiu yo palopitao ali walo tabu
iyayawatagili kolimiu. Siya Yaubada ana walo siwalo-masalagili besiele
bwaite. [41] ‘Totalatalawasi komiu, yagu paisowa kani wagitai kabo
nuwamiu sipwanopwano na iyamo naga kwasawowoli kaiwena ginauli
namwanamwali kani yapaipaisowaili ami sauga mena. Na wasanane kani
nige kwamemeliyani bwagana tem siyawasa namwanamwai kolimiu.’ ”

[42] Paulo ana edeedede iyemwawasi kabo Paulo yo Banabasi nume
tapwalolo silogabaeni mwa bodane sikawanoi kaiwe kolili nuwanuwali
tem sivivilayoima sabati ilalaoma na siedeedede yoi kolili. [43] Logogo
imwawasi mwa yanuwa uloili tomoliyao siya simeliko Yaubada
koina yo tomo Yudiya sibaibaiwa siyamulikusuli Paulo yo Banabasi.
Mwa Paulo yo Banabasi siedeedede kolili yo sikabiyakaiweli yakato
Yaubada iya tomulolo sauga meuloina simeliyani, tabu ali meli
ibebelu. [44] Sabati muli mena koina yanuwane tomoliyao sibaibaiwasosi
silogogo na tem Yaubada ana walo sibenabenalan. [45] Saugana Yudiya
tomoliyao boda lalakina sigitaili kabo lamwa-polowe kateliyao sipowon
mwa Paulo sikalomagigilan siwalo-yanayanae molosi yo ana walo
sikawa-mwakomwakota-yani.

[46] Mwa Paulo yo Banabasi me ali katepatu kainali siyamaisali siba,
“Idudulai tem Yaubada ana walo kayawasa bagunayani kolimiu na
iyamo komiu Yaubada ana walo kwasikotanani. Imiyawa. Kwaboma
kwayatala-yagimiu yakato tabu yawasimiu miyamiya yaina wakakalai.
Mwa kani kalogabaegimiu yo kalau siya nige Yudiya tomoliyao kolili.
[47] Kaiwena Guyau loina iyeyama kolimai iwalo besiele bwaite. ‘Yapeimiu
komiu besiele mayale siya nige Yudiya tomoliyao kaiweli yo wasa
namwanamwana kani kwayawasayan na tem tomo silaoma dedei
meuloina kolili lebo silobai.’ ”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

48 Saugana boda siya nige Yudiya tomoliyao wasa bwaite sibenalan
siyaliyaya yo Guyau ana walo sikawa-namwanamwa-yani mwa siya
Yaubada igitesipwaili yawasi miyamiya yaina kaiwena meuloili
simeliyani. 49 Yaubada ana walo bwaimwa wasana namwanamwana
idebalala yanuwanane dedeina meuloina koina. 50 Na Yudiya tomoliyao
siya Paulo yo Banabasi sikalomagigi-lagili silau yanuwane kana
tobagunao kolili mekalikavao sinesineo siya esali lalakili sipwalou
Yaubada koina na siulamunamunaili. Kabo boda bwaite sitolo yo Paulo yo
Banabasi sikalomagigi-lagili yo sitawoili dedeine koina. 51 Mwa Paulo yo
Banabasi kilakilala naenaena yabo siginauli bwaite kaeli dekadekawana
sikotatai-yani kaiwena tomone wasana namwanamwana sisikotanani.
Kabo Paulo yo Banabasi silogabaegili silau Ikoniyami. 52 Na tomeli siya
simiyamiya Antioki dedei Pisidiya yaliyaya kateliyao sipowon yo tabe
Yaluyaluwa Tabuna iloyapowonli.

Ikoniyami koina

14 1 Paulo yo Banabasi silau Ikoniyami yo silusae Yudiya ali nume
tapwalolo koina. Yo besiele mumugali, siguguye me ali kaiwe
mwa tomo sibaibaiwasosi simeli, tupwali Yudiya tomoliyao yo tupwali
siya nige tomo Yudiya tabe. 2 Na tomo Yudiya siya Paulo ana walo
nige simemeliyan silau siya nige Yudiya tomoliyao kolili yo siyetalapili
tomeliwo kaiweli kabo siya nige Yudiya simunamunai mwa koina Paulo
yo Banabasi yo tomeliwo sikalomagigi-lagili. 3 Sauga imamalawe Paulo
yo Banabasi simiyamiya yanuwane koina me ali katepatu siguguguguye
Guyau kaiwena na Guyau kaiwe iwolena Paulo yo Banabasi kolili.
Ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa sipaisowaili mwa koina
tomo meuloili siwaloba, “Yaubada ana mulolo wasana Paulo yo Banabasi
siwalowalowen bwaimwana walo yawasosi.” 4 Na tomone yanuwa mena
kali boda siyakasa, tupwali silau Yudiya tomoliyao kolili na tupwali silau
apositolo siya Paulo yo Banabasi kolili.[h] 5 Kabo Yudiya yo siya nige Yudiya
tomoliyao mekalikavao ali tobagunao siloina toyawa yakato apositolo
labuine siyakamkamnali yo tabe siunuili veku mena. 6 Na apositolo
labuine wasane sibenalani kabo Pisidiya dedeina silogabaen yo siyabubu
silau Laikoniya dedeina mena yanuwa Lisitila yo Dabi yo yanuwa siya
simiyamiya salili mena. 7 Yo wasana namwanamwana siguguyeyani kolili.

Yanuwa Lisitila koina tomo yabo kaena sinae

8 Yanuwa Lisitila koina tomo yabo sinana ikabiyan kaena naenaeli
iyaele yo nige sauga yabo ilolokeikeile. 9 Tomone imiyasio yo Paulo ana

---

h 14:4 Buki bwaite kana tolelelele Luka Paulo yo Banabasi iyoga-yagili siyamala apositolo. Na apositolo kana bui tosagenawasa.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

edeedede ibenabenalani. Paulo manna ilau tomone koina yo igitai imeli
yo sowasowana inamwanamwa. 10 Kabo Paulo iyoga iba, “Kutolo kaem
mena.” Sauganane koina tomone isagena-tolo yo ilokeikeile. 11 Tomo
meuloili Paulo ana paisowa sigitai tobelune iwoisi mwa siyoga kaina
Laikoniya koina siba, “Yaubadao sikaisulu silobimako kolila, kali koleya
besiele tomo.” 12 Tomone siba Paulo iya yaubada ‘Emisi’ kaiwena iya
toedeedede yo siba Banabasi iya yaubada ‘Susi’.[i] 13 Na yaubada esana Susi
ana nume tapwalolo imiyamiya yanuwa kana gana dagelana mena. Susi
ana topwaoli bulumakau tataoliyao tupwali yo mayau lalali siyelanli
ikalaili ilawagilima yanuwa kana gamwa kaba lusae mena kaiwena iya
yo yanuwane tomoliyao nuwanuwali sipwaoli apositoloyao kolili.
14 Na saugana Paulo yo Banabasi wasane sibenalani mwa kali kwama
sitabeigalili kaiwena nige nuwanuwali mumugane bwaine yo sisagena
silau silusae boda luwali mena yo siyogayoga siba, 15 “Tautaubalao,
tawae kaiwena mumugane bwaite waginaginauli? Kai tomo besiele
komiu, kalaoma wasana namwanamwana kayawasa kolimiu na yaubada
mwakomwakotali siya kwasikotanagili yo kwanuwabui yo kwameli
Yaubada meyawasina koina iya bulibuli, yanuwa yaulina, dumwakali yo
ginauli meuloili kali toyamayale. 16 Beyabeyana Yaubada tomo meuloili
italamwagili sibomamo ali nuwatu mena siloinayagili. 17 Na tomo meuloili
sowasowali Yaubada ana paisowa sigitai. Ginauli namwanamwali
iyamayaleliko kaba gite bwaimwa galewa iyeyawa ilobimaya bulibuli
mena yo kan iyeyawa kwamasuli lalakina na katemiu yaliyaya
sikalapowon.”
18 Bwagana tomo meuloili walone bwaite sibenalanako, na iyamo nige
simemeliyani, nuwanuwalimo sipwaoli apositoloyao kolili. 19 Kabo muli
mena Yudiya tomoliyao tupwali silaomaya Antioki yo Ikoniyami kolili
kabo boda nuwali sikoi. Yo siyoganli mekalikavao kabo Paulo veku
mena siunui yo siniuli-yawatagilan yanuwane kana gana dagelana mena,
sibatoko yakato iboitako. 20 Na tomeliwo wasa sibenalan kabo silau Paulo
simiya-takikilani, kabo itolo yo ipileyoi yanuwa mena mekanakavao.
Sikeno yanuwa ilayani kabo Paulo yo Banabasi silogabaegili silau Dabi.

Paulo yo Banabasi sipileyoimayoi kamwasane koina

21 Paulo yo Banabasi wasana namwanamwana siguguyeyani Dabi
koina yo tomo sibaibaiwa simeli yo simuliya. Imwawasi kabo sipileyoi
silau Lisitila, Ikoniyami yo Antioki dedei Pisidiya koina. 22 Yo tomeliwo
waluwaluli sikabiyakaiweli yo siwalo-kalatagili ali meli Yeisu kaiwena

---

i 14:12 Giliki sibatoko Emisi iya yaubadao ali tosagenawasa yo ali toedeedede. Esana labuina Emisi kaiwena Mekiuli. Tabe sibatoko Susi iya yaubadao ali taubala. Esana labuina Susi kaiwena Yupita.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabu ibebelu yo siwalolau kolili siba, “Polowe sibaibaiwa kani talobaili
muli mena kabo talusae Yaubada ana kaba loina koina.” 23 Yanuwa
kaigeda kaigeda kolili Paulo yo Banabasi tomeliwo kali tobagunao
sigitesipwaili. Guliyam sikalakisiyeyan yo sikawakawanoi kaiweli siba,
“Yaubada, tobagunao bwaite siya simeliyagiwoko kapei-suwalagili,
kuwalo-muloloili yo ugitekalatagili.” 24 Dedei Pisidiya silogabaen silau
siyawatagili yanuwa Peliga dedei Pamipiliya koina. 25-26 Yo wasana
namwanamwana siguguyeyani Peliga tomoliyao kolili kabo silogabaegili
yo siyawatagili silobi Atalaiya, waga yabo koina simwalisae yo sikuke
sipileyoi silau Antioki iya dedei Siliya. Na beyabeyana bwaine Antioki
koina toekalesiyayao sikawanoi Paulo yo Banabasi kaiweli yo nimali
sipeili kulukululi mena yo siwalo-muloloili yo siyawasali Yaubada ana
paisowa kaiwena. 27 Ali takikili yo ali paisowa imwawasi Paulo yo
Banabasi siyawatagilima Antioki koina kabo toekalesiyayao siyoga-
gogonagili yo ginauli meuloina siwalo-masalan kolili. Tawae Yaubada
iginauli kolili siedeedede-yani kolili yo siba, “Yaubada meli kana gamwa
isokeyako siya nige Yudiya tomoliyao kaiweli.” 28 Kabo Paulo yo Banabasi
simiyamiya Antioki sauga imamalawe tomeliwo mekalikavao.

Tomeliwo meuloili silogogoma Yelusalema na siloina tem tomeliwo siya nige tomo Yudiya nigwenigwe sikalai o nigele

15 1 Tomo tupwali silaomaya Yudiya silobi Antioki siyakayakatai
tomeliwo kolili siba, “Nige sowasowamiu lebo kwalobai kanasiga
tem tatao nigwenigwe mumugana sikalai besiele Mosese ana loina.”
2 Saugana ali yakayakatai sibenalan Paulo yo Banabasi simunamunai yo
mekalikavao sigamwapakiki lalakina. Kabo tomeliwo Paulo yo Banabasi
yo tupwaliyoi sigitesipwaili yakato sisae Yelusalema apositoloyao yo
ekalesiya kana tobagunao sigitaili nigwenigwe nuwatuna kaiwena. 3 Mwa
Antioki ekalesiyao siyawasali sisasae yo dedei Ponisiya yo Sameliya
silulikwa. Bwaine koina Paulo yo Banabasi tomeli silobaili yo ali wasa
siwolena yakato tomo sibaibaiwa siya nige Yudiya simiyamiya Antioki
dedei Pisidiya, Ikoniyami, Lisitila yo Dabi sinuwabui yo simeli Yeisu
koina. Kabo Ponisiya yo Sameliya tomeliwone wasane sibenalani yo
siyaliyaya lalakina. 4 Saugana siyawatagili Yelusalema mwa toekalesiya
mekalikavao apositoloyao yo tobagunao Paulo yo Banabasi siyoganli
kabo ginauli meuloina tawae Yaubada italamwan Paulo yo Banabasi
nimali mena sipaisowai ali wasa siwolena kolili. 5 Na tomeli tupwali, siya
simiyamiya Palisi ali boda koina, sitolo yo siwalo siba, “Temga tomeli
siya nige Yudiya tomoliyao siwaloyameli yakato Mosese ana loina siobigai
yo nigwenigwe mumugana sikalai kabo tatalam siyamala toekalesiya.”
6 Mwa apositoloyao mekalikavao tobagunao simiyagogo yo siedeedede
nuwatune kaiwena. 7 Siedeedede tupwana imamalawe mulina mena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabo Pita itolo yo iwaloba, “Kaukavao, wakataiyako tauna kona ala
boda luwana mena Yaubada igitesipwaiyau wasana namwanamwana
yaguguyeyani bodane siya nige Yudiya tomoliyao kolili yakato sibenalani
yo simeli. 8 Yaubada iya tomo meuloili kateli ikataili, Yaluyaluwa Tabuna
iwolena kolili besiele iyeyamako kolila, na koina takatai Yaubada
iyaliyaya kaiweli yo ikatailiko. 9 Nige kaba yakasa yabo igiginauli siya
yo kita ala boda koina kaiwena kateli ikabiyakapwali ali meli mena.
10 Tawae kaiwena tem polowe meuloina tagwaui pwatali mena na Mosese
ana loina simuliya? Tem taginauli besiele kani Yaubada taulamunamunai.
Wagitai, polowene tubulao tauna kona nige sowasowali sikalai yo bwaite
sauga kita besiele. 11 Nige sowana. Kaiwena ala meli besiele bwaite,
Guyau Yeisu Keliso ana mulolo mena siya yo kita lebo talobai.”
12 Kabo muli mena Paulo yo Banabasi sitolo yo siedeedede ali takikili
kaiwena. Ginauli kaba nuwapwanopwano Yaubada ipaisowaili siya nige
Yudiya tomoliyao luwali mena siwalo-masala kolili. Saugana siedeedede
tologogo meuloili simiya-mwanou. 13 Ali edeedede imwawasi kabo Yemesa
itolo yo iba, “Kaukavao, kwabenali koliyau. 14 Saimoni Pita iyaele iwalo-
masala namwanamwai kolila yakato Yaubada ana nuwatu iyakenayagila
saugana tupwali igitesipwaili siya boda nige Yudiya tomoliyao kolili
na siya siyamala ana tomoyao. 15 Beyabeyana palopita silele Buki Tabu
mena ginauline bwaite kaiweli siba, 16 ‘Muli mena kani yapileyoima yo
Deibida ana nume iguguliwa yayatoloyoi. Ana kaba tatagwaligwali kani
yakatububunan na yakabiyoi. 17-18 Mwa koina tomo yanuwa yaulina mena
sinuwabui yo Yaubada simeliyan. Yo besiele siya nige Yudiya tomoliyao
yagitesipwaili na siyamala yagu tomoyao. Yaubada ana walo bwaite, yo
beyabeyana ginauline iyawatagiliko.’ ” 19 Yo Yemesa iwaloyoi, “Mwa yagu
nuwatu bwaite besiele. Boda siya nige Yudiya tomoliyao sinuwabuiko
yo simeli Yeisu koina, tabu kali polowe tapeipei yakato Mosese ana
loina meuloina simuliya. 20 Ali leta talele yo ali wasa taolena yakato
kanne kokotomo kolili sipwaopwaoliyanne tabu koina sikekekan, tabu
sigaganawali yo tabe tabu kwasine sinunuma. Yaboyoi na tem ebaebai
galogalona sikikimoi na iboita tabu sikakan. 21 Walo yawasosi nige
sowana Mosese ana loina tatom-gabaen kaiwena bagubagunana kanasiga
sauga kabona, Mosese ana loina siguguyeyan yanuwa kaigeda kaigeda
koina yo besiele sauga bwaite sabati kaigeda kaigeda siyasiyasili Yudiya
ali nume tapwalolo mena.”

Tologogo Yelusalema koina leta siyawasa

22 Kabo apositoloyao mekalikavao tobagunao yo toekalesiya meuloili
siloina yakato tomo tupwali sigitesipwaili ali bodane luwali mena na
siyawasali, mekalikavao Paulo yo Banabasi silau yanuwa Antioki. Mwa
tomo labui sigitesipwaili Yudasa, iya esana sipei Basabasi yo tabe Sailasa,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siya yoli labuine tomeliwo siyakasisi-yagili. 23 Letane siwolena kolili yo
silokalai.

Letane ana walo bwaite besiele. “Kamatoki komiu kamakavao. Kai
apositoloyao yo toekalesiya kali tobagunao leta bwaite kalele tomeliwo
kolimiu, komiu nige Yudiya tomoliyao kwamiyamiya nuwana yanuwa
Antioki dedei Siliya o nuwana dedei Silisiya kolili. 24 Wasa kabenalanako
yakato tomo tupwali ama boda mena silaowa, yo ali edeedede kaiwena
yaluyaluwamiu sikabi-yabeluli yo nuwamiu sitomatoma na kai nige
ama walo besiele na silaowa siya siboma ali nuwatu. 25 Mwa koina
meuloimai katalam na tomo tupwali kagitesipwaili yo kayawasaliwa
kolimiu mekalikavao ala eliyamwao namwanamwali Paulo yo Banabasi.
26 Walo yawasosi, Paulo yo Banabasi yawasili sitalamwan ala Guyau Yeisu
Keliso ana paisowa kaiwena. Siya tauna kona wasana namwanamwana
siluwewasa-yani na tomo sitonan tem siunuyamateli. 27 Tabe Yudasa yo
Sailasa kayawasaliwa kabo kani siwalo-masala kolimiu tawae letane
kalele kalona mena. 28 Yaluyaluwa Tabuna iloina yo kai kaloina tabu
polowe sibabaibaiwa kapepeili kolimiu. Inamwanamwa tem Mosese
ana loina lalakili kwamuliya na siya bwaite besiele. 29 Kanne kokotomo
kolili sipwaopwaoliyanne tabu wakakanli, tabu wagaganawali yo
tabe tabu kwasine kwanunuma. Yaboyoi na tem ebaebai galogalona
sikikimoi na iboita tabu wakakan. Tem bwaite loinane kwayakasisi-yagili
inamwanamwa. Kaiyoni.”

30 Mwa tomone siyawasali yo silobi Antioki kabo toekalesiyayao siyoga-
gogonagili yo ali leta siwolegili. 31 Saugana toekalesiyayao letane siyasili
siyaliyaya lalakina kabiyakaiwene kaiwena. 32 Yudasa yo Sailasa, siya
palopitao, siedeedede lalakina toekalesiyayao kolili kabo toekalesiyayao
kateli sipatu yo ali meli ikaiwe. 33-34 Simiyamiya sauga tupwana
imamalawe kabo Antioki toekalesiyayao Yudasa yo Sailasa siwalo-
muloloili yo siyawasali sipileyoi Yelusalema na bwaine koina Yudasa
yo Sailasa ali paisowa siwalo-masalan Yelusalema ekalesiyao kolili siya
tauna kona yoli labuine siyawasali silau Antioki. 35 Na Paulo yo Banabasi
simiyamiya Antioki yo mekalikavao tomo tupwaliyoi Guyau kainana
siyakayakatai yo siguguyeyan.

Paulo yo Banabasi sigamwapakiki Malika kaiwena

36 Kaliyate tupwaliyoi imwawasi Paulo iwalolau Banabasi koina iba,
“Tapileyoi talau yanuwane siya tauna kona tatakikiliwa kolili Guyau
wasana taguguyeyanwa kolili, na tomeliwo waluwaluli tagitaili gubesi
ali miyamiya.” 37-38 Banabasi nuwanuwana Yoni iya esana labuina
Malika siyogan mekalikava, na Paulo nige ana nuwatu besiele kaiwena
tauna kona Yoni Malika ilogabaegili Peliga koina (dedei Pamipiliya),
nige mekalikava sipapaisowa. 39 Yoli labuine sigamwapakiki lalakina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Malika kaiwena mwa silogwaligwali, yabo ilosuwala yo yabo ilosuwala.
Banabasi Malika ikalai mekanakava sikuke silau Saipilosi. 40 Na Paulo
Sailasa igitesipwai yo iyogan mekanakava. Toekalesiyayao Antioki
koina sikawanoi Yaubada koina igitekalatagili yo iwalo-muloloili, kabo
silogabaegili. 41 Silau dedei Siliya yo Silisiya sitakikili na tomeli bodaliyao
sikabiyakaiweli.

Paulo yo Sailasa Timoti siyogan mekalikava

16 1 Silau yanuwa Dabi kabo muli mena silau Lisitila. Paulo tomeli
yabo ilobai esana Timoti, sinana Yudiya sinena iya Yeisu
kana tomeli yabo, na tamana tomo Giliki. 2 Tomeli siya simiyamiya
yanuwa Lisitila yo Ikoniyami Timoti sikawa-namwanamwa-yani. 3 Paulo
nuwanuwana siyogani mekalikava silotakikili mwa Paulo iwalo Timoti
nigwenigwe ikalai besiele Mosese ana loina mesabana Yudiya tomoliyao
dedeine koina tabu Timoti sikakalomagigilan kaiwena meuloili sikatai iya
tamana tomo Giliki. Mwa Timoti iginauli besiele. 4 Saugana silau yanuwa
kaigeda kaigeda kolili apositoloyao yo tobagunao siya Yelusalema ali
nuwatu siwaloweni tomeliwo kolili yakato loinane esopaline siobigaili.
5 Kabo tomeliwo ali meli ikaiwe yo ali boda ilalalalaki kaliyate kaigeda
kaigeda.

Paulo kenona mena tomo Masidoniya igitai

6 Dedei Piligiya yo Galetiya silusae sitakikili yo wasana
namwanamwana siguguyeyani bwaine koina kaiwena Yaluyaluwa
Tabuna Paulo yo ana eliyamwao ikausili tabu dedei Eisiya koina
silulusae. 7 Saugana silusae dedei Misiya ali nuwatu yakato silauyoi
silusae dedei Bidiniya na Yeisu Yaluyaluwana ikausili. 8 Mwa dedei
Misiya siloluwaluwali silau kabo silobi Tilowasi. 9 Boniyai mena Paulo
kenona mena tomo yabo iya tomo Masidoniya igitai itotolo ikawakawanoi
Paulo koina iba, “Kulaoma Masidoniya dedeina mena na kusaguimai.”
10 Kenonane mulina mena kabo kai[j] kakatububu yo kalauyoi dedei
Masidoniya kaiwena ama nuwatu Yaluyaluwa Tabuna nuwamai ikoi
mwa koina kakatai Yaubada iyoganimaiko na wasana namwanamwana
kaguguyeyani tomone kolili.

Pilipai koina Lidiya imeli

11 Yo kamwalisae waga mena yo Tilowasi kalogabaen kasagena
dudulaimo kalau Samotilesi. Koina kakeno, yanuwa ilayani mwa kabo
kakukeyoi kalau Niyapolis. 12 Kabo kaemai mena kalau Pilipai iya yanuwa

---

j 16:10 Bwaite Tilowasi koina, Luka, iya bukine bwaite kana tolele, Paulo me ana bodao ilusae kolili mwa isaguili. Mwa bwaite iya kaiwena Luka iba kai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lalakina Masidoniya ana dedei mena. Beyabeyana dedeine bwaite
lugulugumna kabo Loma silaoma yo sisepa, nume baibaiwali sikabili
iyamala Loma ali taon yabo. Kamiyamiya kaliyate tupwana ibaibaiwa.
13 Kaliyate sabati mena kalau kayawatagili yanuwane kana gana dagelana
mena waila salina mena, kaiwena kakataiyako siya Yudiya ali kaba
kawakawanoi wailane salina mena. Kabo kamiyasio yo kaedeedede
sinesineo kolili siya silaoma simiyagogo. 14 Siya sibenabenali kalikava
yabo esana Lidiya, yanuwa Taiyatila sinena, iya kaleko wasawasa pepolo
igimwagimwala-yagili, yo iya itapwalolo Yaubada koina. Kabo katena
Yaubada isoke yo Paulo ana walo Yeisu kaiwena imeliyan. 15 Lidiya yo
ana nume kana tomiya kayababitaisoli kabo ikawanoi kolimai iba, “Tem
ami nuwatu yameli yawasosi Guyau koina, kwalaoma kwamiyamiya yagu
nume mena.” Kabo katalam na kalau ana nume mena.

Paulo yo Sailasa sipeili deli mena

16 Kaliyate yabo kalalau kaba kawakawanoi wailane salina mena
na gamasine yabo kalobai, iya topaisowa yabo na ana tautaubalao
tauna kona sigimwalai. Yo iya yaluyaluwa biki imiyamiya koina mwa
sowasowana iwalo tawae naga iyawatagili sauga muli mena. Ana
paisowane koina mane lalakina ikalakalai ana tautaubalao kaiweli.
17 Gamasinene iyamuli-kusuli mulimai mena mekamakava Paulo na
iyogayoga iba, “Tomone bwaite Yaubada Tomiyasaesosi ana topaisowao,
silaoma yo lebo kana kamwasa wasana siyawasayani kolimiu.” 18 Kaliyate
ibaibaiwa iyogayoga-samasamalulu kabo Paulo yona ikwatakwata mwa
itagelakeile yo yaluyaluwa biki koina iwalolau iba, “Yeisu Keliso esana
mena yawalo koliwo kuyawatagili gamasinene kulogabaeni.” Sauganane
koina yaluyaluwa bikine iyawatagili gamasinene koina yo ilowasi.
19 Saugana ana tautaubalao gamasinene sigitai na sikatai yakato ali mane
ana kaba laoma inaeko, mwa silau Paulo yo Sailasa sikabi-kalatagili
yo sitabe-niuniulili silawagili toloinao kolili maketi ana dedei mena
sabi yatala-yagili. 20 Mwa sipeili toloinao manli mena yo siba, “Tomo
bwaite siya Yudiya tomoliyao, silaoma na ala yanuwa tomoliyao siula-
munamunaili yo talawauwau lalakina iyawatagili. 21 Kaiwena mumuga
uloina siyakayakatai-yani, mumugane siya nige ala loina itatalam yakato
kita Loma ana kaba loina tomoliyao takalai yo tapaisowai.” 22 Yo boda
lalakina sitolo yo kalikavao sisaguili Paulo yo Sailasa siyokoi-yagili,
mwa toloinao siwalo tomo tupwali Paulo yo Sailasa kali kwama siololi
yo balae sikalai dagelali mena sisapili. 23 Sisapili lalakina imwawasi
sitabe-sikosikoko-wagili siniulili silawagili deli mena sipei-luseyagili,
togitekalatani kana loina siwolena iya igitekalatan namwanamwaili tabu
siyayabubu. 24 Togitekalatani kana loina ibenalani mwa tomone labui
ikalaili yo ilau ipeili biliutusi kikiuna koina deli kalona mena yo mayau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

polopoloweli yabo kewa mena yo yabo yauli mena na luwaluwalili mena
kaekaeli siyasolali silusae yo sikokalatagili.

Deli togitekalatan imeli

25 Boniyai luwaluwalina mena Paulo yo Sailasa sikawakawanoi yo
siwaliwali Yaubada koina. Ali tali pilisin siyaele sibenabenali kolili.
26 Kabo mwanikiniki lalakina inuku yo deli kana wauwau inukui yo
imwasali. Sauganane koina gulu meuloili sitasoke yo siya simiyamiya
deli kalona mena kali pani sitalivasi. 27 Saugana deli kana togitekalatan
ikeno-tolo yo igitai gulu meuloili sitasokeko, ibatoko yakato deli kana
tomiya meuloili siyabubuko, mwa ana kelepa kaleya iniwisiyama yakato
iboma isakonayamate. 28 Na Paulo manna ilau igitai mwa iyoga kainana
lalakina mena iba, “Eliyam, tabu kubomayoi kusasakona-yamatewo, kai
ele meuloimai kamiyamiya.” 29 Kabo togitekalatani iyoga ana topaisowao
kolili yo odam sikalaiyama koina. Yo ikalai isagena-lusae, me ana tabubu
ilau tutulina italu-sakonayani Paulo yo Sailasa kaeli mena. 30 Kabo
muli mena itolo yo iyoga-yawatagilagili yauli mena yo iwalolau kolili
iba, “Tautaubalao, tawae yaginauli na lebo yalobai?” 31 Mwa kainana
siyamaisa siba, “Guyau Yeisu kumeliyani na lebo kulobai, kowa yo am
nume kana tomiyayao.” 32 Yo Yaubada ana walo siguguyeyani iya yo ana
nume kana tomiya kolili. 33 Boniyainane koina, deli kana togitekalatani
Paulo yo Sailasa ikalaili kali sapi gailiyao ideulili, mwa sauganane koina
iya yo ana nume kana tomiya meuloili sibabitaiso. 34 Kabo iyoganli silau
ana nume mena kani ipaisowai yo sikekan, yo mekanakavao ana nume
kana tomiya meuloili yaliyaya sikalapowon kaiwena simeliko Guyau
koina.
35 Yanuwa ilayani toloinao siwalo pilisiman kolili silau deli kana
togitekalatan koina siba, “Tomone labuine kulivasili.” 36 Mwa deli
kana togitekalatani iwalolau Paulo koina iba, “Toloinao walo siyawasa
kaiwemiu kowa yo Sailasa kalivasimiu yo me ami yaliyaya kwalau.”
37 Na Paulo iwalolau pilisiman kolili iba, “Kai Loma ana kaba loina
tomoliyao. Toloinao nige siyayatala-baguna-yagimai na iyamo siloina
sisapi-bwagabwagaimai boda manli mena yo sipei-luse-yagimai deli
mena. Kabo nige sowana siwalo yo kaboma kalowasi-wadam. Siboma
silaoma yo siyoga-yawatagilagimai.” 38 Mwa pilisiman sipileyoi silau
toloinao kolili yo Paulo kainana siwaloweni. Saugana toloinao kainanane
sibenalani yakato Paulo yo Sailasa siya Loma ana kaba loina tomoliyao
mwa simatausi.[k] 39 Yo silau deli mena sikawa-soli Paulo yo Sailasa kolili.
Kabo siyoga-yawatagilagili deli mena yo sikawanoi kolili yanuwane

---

k 16:38 Loma ana loina imiyamiya iwawalo nige sowana Loma ana kaba loina tomoliyao sipeili deli mena tem nige siyayatala baguna.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

silogabaeni. 40 Kabo deli mena siyawatagili silau Lidiya ana nume
mena na tomeli sigitaili yo sikabiyakaiweli kabo muli mena yanuwane
silogabaen.

Paulo yo Sailasa silau Tesalonaika

17 1 Kabo silau dedei Amipipoli yo dedei Apoloniya siloluwaluwali
silau siyawatagili Tesalonaika. Yanuwane koina Yudiya ali nume
tapwalolo yabo imiyamiya. 2 Yo Paulo ilau ilusae ali nume tapwalolo
mena, besiele ana paisowa dedei meuloina kolili. Imiyamiya wiki
yaiyona na sabati kaigeda kaigeda Buki Tabu iyasili yo iyakayakatai
tomo kolili. 3 Ana yakayakataine kolili ikabi-yamayale yakato Buki Tabu
ana walo tomala Mesaiya kamkamna ilobai yo iboita yo kabo muli
mena itoloyoi. Tabe iwaloyoi iba, “Yeisu iya wasana yayawayawasayani
kolimiu, iya Mesaiya.” 4 Tomo Yudiya tupwali yo Giliki tomoliyao siya
Yaubada simeliyani sibaibaiwa yo tabe sinesineo esali lalakili sibaibaiwa
mekalikavao meuloili Paulo ana walo sikawa-yawasosi-yani mwa
sitalamwagili Paulo yo Sailasa kolili.

5 Na tupwaliyao Yudiya tomoliyao Paulo ana walo sisikotanan
silamwa-polowe kabo silau kamwasa mena tolobwagabwaga tupwali
siya mumugali naenaeli sikalaili yo siyaboda kaigedai kabo yanuwa
tomoliyao siula-munamunaili yo talawauwau lalakina iyawatagili. Kabo
boda lalakina sisagena silau Yesoni ana nume mena, sibatoko Paulo yo
Sailasa siyaele, ali nuwatu yakato silokalatagili yo numene koina sitabe-
niuniulili silawagili tomo manli mena. 6 Na iyamo nige silolobaili, mwa
Yesoni mekanakavao tomeli tupwali silokalatagili yo silawagili yanuwa
kana toloinao kolili. Yo siyogayoga siba, “Paulo me ana bodao tomo ali
miyamiya sisibayanae dedei meuloili kolili na sauga bwaite silaomako
ala dedei mena. 7 Iyaele Yesoni iyoga-mwaliseyagili ana nume mena.
Siya meuloili Sisa ana loina silikwai kaiwena siwalowalo yakato kin
uloina yabo iyawatagiliko iya esana Yeisu.” 8 Saugana boda lalakina yo
yanuwa kana toloinao walone sibenalani kabo simunamunai molosi
yo sitalawauwau lalakina. 9 Mwa toloinao siwalo Yesoni me ana bodao
kolili siba, “Mane tupwana kwaeyama kolimai na mesabana kalivasimiu
kwalau.” Mwa koina Yesoni me ana bodao manene siwolena kolili kabo
silivasili yo silogwaligwali.

Paulo yo Sailasa silau Beliya

10 Iboniyai kabo tomeli Paulo yo Sailasa siyawasali silau Beliya.
Saugana siyawatagili Beliya silau Yudiya ali nume tapwalolo mena.
11 Na Yudiya tomoliyao siya simiyamiya Beliya koina mumugali nige
besiele siya simiyamiya Tesalonaika koina, siya tomo namwanamwali
kaiwena kateli sisoke yo sibenali namwanamwa nuwanuwasosili wasana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

namwanamwana sibenalani. Mwa kaliyate kaigeda kaigeda Buki Tabu
siyasiyasili kaiwena nuwanuwali Paulo ana walo kana yawasosi silobai.
12 Yudiya tomoliyao sibaibaiwa simeli tabe Giliki sinesineo siya esali
lalakili yo Giliki tatao sibaibaiwa molosi mekalikavao. 13 Na siya Yudiya
tomoliyao simiyamiya Tesalonaika koina wasane sibenalani yakato
Paulo ilau Beliya na Yaubada ana walo iguguyeyani. Kabo sitolo yo silau
Beliya tomone siula-munamunaili yo sikasokaso-keikeile. 14 Sauganane
koina kabo tomeliwo Paulo siyawasa ilobi dekawa mena sabi kuke Akaya
dedeina kaiwena na Sailasa yo Timoti simiyamiya Masidoniya dedeina
mena. 15 Tomeliwo tupwaliyao mekalikava Paulo waga mena simwalisae
kabo sikuke Ateni kaiwena kabo muli mena sivivilayoima na Paulo
kainana siwaloweni Sailasa yo Timoti kolili yakato tem ali paisowa
imwawasi silomwayamwayau silau Ateni na Paulo sisagui.

Paulo ana miyamiya yanuwa Ateni koina

16 Saugana Paulo iyaele Ateni Sailasa yo Timoti isanasanaili, nuwana
inae me ana nuwapolowe kaiwena igitai kokotomo sibaibaiwa siginaulili,
tomo siyatololi yanuwa kalona mena yo simeliyagili yo sikukula esali
mena. 17 Mwa ilau Yudiya ali nume tapwalolo mena yo mekanakavao
Yudiya yo siya nige Yudiya tomoliyao na iyamo Yaubada siyakasisiyan,
siedeedede besiele kaliyate kaigeda kaigeda. Tabe ilau kaba maketi
koina tomo ilobaili yo mekanakavao siedeedede. 18 Tonuwatu sonosonoga
tupwali, siya bodaline esali siba Epikulio yo Sitoiki silau Paulo
mekalikava sigamwapakiki.[l] Tupwali siba, “Toyauyaule bwaite, tawae
nuwanuwana iwalowen?” Na tupwaliyao kainali siyamaisa siba, “Kai ama
nuwatu igugugugugye dedei uloi ali yaubadao kaiweli.” Siwalo besiele
bwaite kaiwena Paulo iguguye Yeisu yo toboita ali toloyoi kaiwena.
19 Mwa Paulo siyogan yo silawan tautaubalao lalakili kolili bodane
esana sipei Aliopegasi. Kabo siwalolau koina siba, “Tem sowasowana
yakayakatai waluwaluna iya ugugugugyeyanwa kuyamayale kolimai.
20 Kaiwena ginauli siya kali benali uloili kolimai yo nuwanuwamai kana
dudulai kakatai.” 21 Sauga meuloina Ateni tomoliyao yo siya laolaoma
meuloili ali sauga siyavenuwan yo sibenabenali yo siedeedede ginauli
waluwaluli kaiweli.
22 Kabo Paulo itolo kaba logogo mena yo iwalolau tautaubalao kolili
iba, “Kagutoki komiu Ateni tomoliyao. Yagitaimiu komiu sauga meuloina
yaubadao meuloili kwayakasisi-yagili, 23 kaiwena yalokeikeile ami
yanuwa kalona mena yo ami kaba pwalou yagitaili sibaibaiwa. Yagu
lokeikeilene koina kaba pwaoli yabo yagitai kana lelelele yayasili iwalo,

---

l 17:18 Tonuwatu sonosonoga siya sauga meuloina yawasi yo miyamiya sinuwanuwatui yo siedeedede kaiweli.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

‘Yaubada bwaite nige tokataina kana nuwatu-kalatan.’ Na Yaubadane
iya koina kwapwalopwalou, iya nige wakakatai, bwaimwana iya kani
yayawasa kolimiu. 24 Yaubada iya yanuwa yaulina yo ginauline meuloina
iyamayaleli, iya bulibuli yo yanuwa yaulina kali Guyau, nige imiyamiya
nume kaba tapwalolo tomo sikabi koina. 25 Nige ginauli yabo ibwabwaga
koina yakato kita tomo nimala mena tasagui kaiwena iya tomo meuloila
yawasila, yaluyaluwala yo ginauli meuloili iyelima kolila. 26 Tomo
kaigeda iyamayale, yo iya koina tomo boda uloina uloina sidebalala
yo sitatagwaligwali yanuwa yaulina dedei meuloina kolili simiyamiya.
Tabe bodane kaigeda kaigeda ali sauga yo ali dedei iloinayan. 27 Yaubada
iginauli besiele, kaiwena nuwanuwana tomo siloyai yo ali loyane kalona
mena iya silobai. Tomala iya nige imimiya-suwala tomo kaigeda kaigeda
kolila. 28 Kaiwena yawasila yaina iya, mekalakava talolokeikeile yo
mekalakava tamiyamiya. Besiele kwaboma kami wali kana tobuibui siba,
‘Yawasosi kita meuloila natunao.’ 29 Mwa kita natunao, nige sowana ala
nuwatu yakato Yaubada kana koleya besiele yamayamayale kokotomo
tomo ali katai mena yo ali sonoga mena gole nuwana siliba nuwana
veku koina siginaulili. 30 Beyabeyana tomo nige ali katai yabo Mesaiya
kaiwena mwa koina tomo ali naenaena koina igite-gabaegili. Na sauga
bwaite iloina-yagili tomo dedei meuloina ali naenaena koina sinuwabui.
31 Kaiwena kaliyate yabo ipeiyako yanuwa yaulina kana tomiya meuloili
naga iyatala namwanamwaili, yo tomo yabo igitesipwai-yako iya yatalane
kani iginauli, kana yawasosi iyakenayagila meuloila kolila, kaiwena
tomonane ikele-yatoloyoi-yako boita mena.”
32 Saugana sibenalani Paulo iedeedede toloyoi kaiwena kabo boda
tupwali sikawa-mwakomwakota-yani yo sitalatalawasi-yani. Na boda
tupwaliyao siba, “Nuwanuwamai kuedeedede yoi nuwatu bwaite kaiwena
na kabenalani.” 33 Logogone imwawasi kabo Paulo ilogabaegili ilau.
34 Tomo tupwali Paulo ana walo simeliyani mwa silusae ana boda koina.
Luwali mena tomo yabo esana Dionisiya iya boda Aliopegasi kana
tautaubalao kalikava yabo, sine yabo esana Damali yo tupwaliyao tabe.

Paulo ana miyamiya Kolinita koina

18 1 Kabo muli mena Paulo Ateni ilogabaeni yo ilau Kolinita.
2 Yanuwane koina tomo Yudiya yabo iyaele esana Akuila sikabiya
Ponitiyo polovinsi koina. Akuila mewainena Pilisila siya silaomaya Loma,
Itali ana dedei mena, na sauga bwaite simiyamiya Kolinita kaiwena
tauna kona Loma ali kin esana Sisa Kolodiyasi iwalo Yudiya meuloili
yanuwa Loma silogabaen. Paulo wasali ibenalan yakato siyaele Kolinita
koina na nuwanuwana ilau igitaili. Kabo ilau Kolinita koina ilobaili.
3 Mwa imiyamiya kolili yo mekalikava sipaipaisowa, kaiwena iya yo siya
ali paisowa kaigeda bwaimwa palai sikonakona besiele nume. 4 Sabati

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaigeda kaigeda Paulo iedeedede Yudiya ali nume tapwalolo mena. Yo siya
Yudiya yo Giliki mekalikava sigamwagamwa-pakiki na Paulo itonatonan
nuwanuwana lalakina tem simeli. 5 Sailasa yo Timoti Masidoniya dedeina
silogabaen silobima Kolinita kabo Paulo ana paisowa palai konakona
ilopei na ana sauga meuloina italamwani guguye koina yo ikabiyamayale
Yudiya tomoliyao kolili iba, “Yeisu iya Mesaiya.” 6 Na saugana Yudiya
siwalo-yavivilayoi Paulo koina yo sikawa-naenaeyani mwa kana kwama
ikotataiyani kolili, kaiwena wasana namwanamwana sisikotanani mwa
iwalolau kolili iba, “Tem kwasawowoli amokisa, kwaboma ami pwanoli.
Nige sowana kwayakewaiyau. Sauga bwaite yalau siya nige Yudiya
tomoliyao na wasana namwanamwana yaguguyeyani kolili.” 7 Kabo Paulo
Yudiya ali nume tapwalolo ilogabaeni yo ilau Taita Yusito ana nume mena,
iyaele nume tapwalolo salina mena. Tomone iya nige Yudiya tomona, na
iyamo iya itapwatapwalolo Yaubada koina. 8 Yudiya ali nume tapwalolo
kana tobaguna esana Kilisipasi, iya yo ana nume kana tomiya meuloili
sinuwabui na Guyau Yeisu simeliyani. Tabe Kolinita tomoliyao sibaibaiwa
besiele, Paulo ana walo sibenalani, sinuwabui, simeli yo sibabitaiso.
9 Boniyai yabo Paulo kenona ikenoi yo Guyau iwalo koina iba, “Tabu
kumamatausi, wasana namwanamwana kuyawasa-kalatan tomo kolili, tabu
kulolopei. 10 Yau mekamkava mwa nige sowana tomo yabo ikaleya koliwo
na isibayanaewo, kaiwena yanuwa bwaite koina tomo sibaibaiwa naga
siyamala yagu tomoyao.” 11 Mwa Paulo imiyamiya sauga tupwanayoi yo
ana miyamiya Kolinita koina kana mamalawe bolime kaigeda yo tupwana.
Sauganane koina Yaubada ana walo igugugugugyeyani tomo kolili.
12 Galio ana sauga gavana dedei Akaya bwaimwa Gilisi koina mwa
Yudiya tomoliyao ali nuwatu kaigeda kabo silau Paulo sikabikalatani
yo silawani gavanane koina yakato iyatalayan. 13 Siba, “Tomone bwaite
tomo nuwaliyao ikoikoili, nuwanuwana kamwasa waluwaluna koina
sitapwalolo Yaubada koina, kamwasane ama loina nige itatalamwani.”
14 Saugana Paulo gamwana isaei yakato iedeedede, mwa Galio iwalolau
Yudiya tomoliyao kolili iba, “Temga tomo bwaite ilopwano na nae
yabo iginauli kabo sowasowagu ami walo yabenalani. 15 Na ami
gamwapakikine bwaimwa ami edeedede yo esa yo ami loina kaiweli
bwaimwana siya ginauli kikiuli kwaboma kwayadudulaili, genuwagu
bwaite ginauline yayatalayagili.” 16 Mwa itawoili siyawatagili kaba yatala
mena. 17 Kabo bodane sigitai Sositeni, iya Yudiya ali nume tapwalolo kana
tobaguna, silokalatani yo siunu-gwalagwalai kaba yatala salina mena na
Galio nige inunuwatui ali paisowane kaiwena.

Paulo ana kalau takikili labuina ana kaba mwawasi

18 Paulo imiyamiya Kolinita sauga tupwana imamalawe, kabo muli
mena tomeliwo ilogabaegili yo Pilisila mewainena Akuila mekanakavao

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

silobi silau galowa Sensiliya. Bwaine koina itona itom-gabaeni kaiwena
tauna kona ana waloyameli iginauli Yaubada manna mena. Imwawasi
waga mena simwalisae kaiwena Paulo nuwanuwana ivivilayoi dedei
Siliya. 19 Sikuke silau siulisi Epeso bwaine koina sikaisulu. Paulo Pilisila
yo Akuila ilogabaegili, na iboma ilau Yudiya ali nume tapwalolo mena,
yo mekanakavao Yudiya tomoliyao siedeedede yo sigamwapakiki.
20 Sikawanoi koina yakato tem mekalikava simiyamiya naga sauga
tupwana imamalawe na iyamo nige ana nuwatu besiele. 21 Ana sauga
lowasi koina iwaloyameli kolili iba, “Tem Yaubada ana nuwatu besiele,
kani yapileyoima.” Yo ikukeyoi Epeso ilogabaeni. 22 Saugana waga
iulisi Sisaliya koina, kabo Paulo isae Yelusalema toekalesiyayao igitaili
kabo muli mena ilobi Antioki Siliya dedeina mena. 23 Paulo imiyamiya
Antioki sauga kubwakubwana koina kabo ilogabaegili yoi ilau ilotakikili
Galetiya yo Piligiya ali dedei mena na tomeliwo waluwaluli meuloili
ikabiyakaiweli.

Apolosa ilau iguguye Epeso yo Kolinita

24 Sauganane koina Yudiya tomona yabo esana Apolosa, sikabiya
Alekesendaliya, ilaoma Epeso. Iya toedeedede namwanamwana yo Buki
Tabu ikatai namwanamwai. 25 Tauna kona tomeliwo tupwali Guyau
Yeisu kaiwena siyakayakatai Apolosa koina, kabo muli mena me ana
kaiwe iyakayakatai yo iedeedede dudulai Yeisu kaiwena. Iya ikakatai ele
Yoni ana babitaiso, na Yaluyaluwa Tabuna ana babitaiso nige ikakatai.
26 Apolosa ilau Yudiya ali nume tapwalolo mena me ana katepatu
iguguye. Saugana Pilisila yo Akuila Apolosa ana guguye sibenalani, mwa
siyogan ali nume mena kabo Guyau Yeisu kaiwena siyakayakatai yo
siyamayale namwanamwai koina. 27 Yo muli mena Apolosa nuwanuwana
ilau Akaya bwaimwa Gilisi, mwa tomeliwo siya Epeso koina sisagui.
Kabo tomeliwo Akaya ali leta silele siba, “Saugana tem Apolosa ilaowa
kwayogan me ami yaliyaya.” Mwa ilau Akaya. Saugana iyawatagili
bwaine koina kabo tomeliwo, siya tauna kona Yaubada ana mulolo mena
sinuwabui yo simeli, siyogan me ali yaliyaya. Kabo Apolosa tomeliwone
ikabiyakaiweli. 28 Kaiwena ana gamwapakiki mena Yudiya tomoliyao
isonoga-gabaegili tomo manli mena na iyakenayagili Buki Tabu koina
yakato Yeisu iya Mesaiya.

Paulo ana paisowa Epeso koina

19 1 Apolosa iyaele Kolinita, na Paulo ilau kamwasa mena yo Eisiya
dedeina ilulikwa ilau iyawatagili Epeso. Bwaine koina tomeli
tupwaliyao ilobaili. 2 Mwa ineliyagili iba, “Gubesi, saugana kwayamala
tomeli Yaluyaluwa Tabuna ilobima iloyapowonmiu?” Kainana siyamaisa siba,
“Nuwana nigele, kaiwena nige ama katai yabo Yaluyaluwa Tabuna kaiwena.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Mwa Paulo ineliyagili, “Toisabo babitaiso koina kwababitaisone?” Siba,
“Yoni ana babitaiso koina.” 4 Paulo iba, “Yoni ana babitaiso kana nuwamayale
ele mumugana naenaena kana nuwabui. Yo Yoni iwalolau tomo kolili iba,
‘Kwameliya iya ilalaomane muligu mena bwaimwa Yeisu.’ ” 5 Saugana walone
bwaite sibenalani Guyau Yeisu esana mena sibabitaiso. 6 Paulo nimana ipei
kulukululi mena kabo Yaluyaluwa Tabuna ilobi kolili yo edeedede uloina
uloina koina siedeedede yo Guyau ana walo sipalopisai. 7 Yo tataone kali
baibaiwa nuwana besiele tuwelo (12).

8 Paulo ilau Yudiya ali nume tapwalolo mena yo waikena yaiyona
kalona mena me ana katepatu iguguye Yaubada ana kaba loina kaiwena
yo tomo mekanakavao siedeedede nuwanuwana tem tomone sinuwabui
na simeli. 9 Iyamo tupwali sigamwa-panapanawa, Paulo ana walo
sikawa-mwakomwakota-yani yo Guyau ana kamwasa sikawa-naenaeyani
bodane manli mena. Mwa Paulo ilogabaegili yo tomeliwomo ikalaili
mekanakavao kabo kaliyate kaigeda kaigeda tomo mekanakavao
siedeedede Tilanus ana kaba sikulu numena koina. 10 Bolime labui kalona
mena ali paisowa besiele, mwa Yudiya yo Giliki siya simiyamiya Eisiya
dedeina mena, meuloili Guyau ana walo sibenalani.

11 Yaubada ginauli kaba nuwapwanopwano lalakili iginaulili Paulo ana
paisowa kalona mena. 12 Kaba gite besiele, tem kaleko, nuwana kamweyai
kaba sausauna o nuwana kwama kana kokaukausi dumdum kaiwena, tomo
sikalai na siyapatu Paulo kwapina mena na tem silawan tokasiebwao sipei
kolili kabo sinamwanamwa yo yaluyaluwa biki silogabaegili. 13-14 Na Yudiya
ali topwaoli lalakina yabo esana Sikiba natunao kilakai kali baibaiwa seben.
Siya sitakikili tokasiebwao kolili yo ali sonoga mena yaluyaluwa biki sitao-
yawatagilagili. Sauga yabo kabo sitonan yakato Guyau Yeisu esana mena
na yaluyaluwa biki yabo sitao-yawatagilan siwalo besiele bwaite, “Yeisu
iya Paulo iguguguyeyani esana mena kawalo kuyawatagili.” 15 Yaluyaluwa
bikine kainali iyamaisa iba, “Yeisu iya yakatai yo Paulo besiele iya yakatai
na analiyao komiu?” 16 Kabo tomone iya yaluyaluwa biki koina isagena-tolo
yo Sikiba natunao iunu-yanayanaeli mwa mekowakowali numene siyabubu-
gabaeni yoli mekwasikwasineli. 17 Tomo Yudiya yo tomo Giliki siya simiyamiya
Epeso, wasane bwaite sibenalan mwa meuloili simatausi yo Guyau esana
siyakasisiyani lalakina. 18 Siya sinuwabui yo simeli sibaibaiwa silaoma yo
mumugali naenaeli siwalo-masalagili. 19 Tokukula sibaibaiwa sinuwabui kabo
kali kukula bukiliyao sikalailima yo sigabuli tomo meuloili manli mena. Na
bukine siya tem sigimwala-yagili maisali kana lalaki pipti tausan kina. 20 Ee
kabo bwaine besiele Guyau ana walo idebalala yo ikaiwe tomo kolili.

Demitiliyasi yo ana boda simunamunai Paulo koina

21 Ginauline simwawasi kabo Paulo inuwanuwatu yoi ilotakikili ilau
mwa iba, “Nuwanuwagu dedei Masidoniya yo Akaya yalulikwaili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na yalau Yelusalema. Kabo muli mena kani yalau yanuwa Loma
yagitai." 22 Kana tosagu labui, Timoti yo Elasitasi, iyawasali silau dedei
Masidoniya, na iya imiyamiya Eisiya dedeina mena sauga kikiunamo.
23 Sauganane koina gamwapakiki lalakina yabo iyawatagili Epeso koina
Yeisu kana tomeliwo ali yakayakatai kaiwena. 24 Na siliba kana topaisowa
yabo esana Demitiliyasi, iya ana paisowa yaubada Atemisi ana nume
tapwalolo kana makamakayau kikiuli ipaipaisowaili siliba koina yo
igimwala-yagili tomo kolili, mwa me ana topaisowao mane lalakina
silobalobai. 25 Ana topaisowa iyoga-gogonagili, mekanakavao tupwaliyoi
siya ali paisowa besiele iya. Mwa iba, "Tautaubalao, wakataiyako
mane lalakina talobalobaiya ala paisowane bwaite koina. 26 Na komiu
kwaboma wagitaiyako yo wasana kwabenalani tomone Paulo kaiwena.
Iya iwawalo yakato yaubadao siya tomo sipaisowaili nimali mena, nige
yaubada yawasosi besi. Ee mwa tomo sibaibaiwa Epeso koina yo salili
mena Eisiya ana dedei meuloina nuwali ikoi yo iyoga-suwalagili. 27 Bwaite
iya koina yamatausi kisi besiele ala mane ana kaba laoma tomo sikawa-
naenae-yani. Na Eisiya ana dedei tomoliyao meuloili yo tomo yanuwa
yaulina meuloina sipwalou ala yaubada sine Atemisi koina yo ana nume
tapwalolo esana ilalaki. Besiele yamatausi kisi Atemisi sisikotanan yo ana
nume tapwalolo sikawa-naenae-yani."
28 Saugana walone bwaite sibenalan mwa simunamunai lalakina
yo siyogayoga siba, "Kita Epeso ala yaubada Atemisi esana isaesosi."
29 Kabo talawauwau lalakina yanuwa kalona meuloina iloyakalapowon.
Boda silau Paulo kanakavao labui, Masidoniya tomoliyao, Geiyo yo
Alisitako silokalatagili na meuloili sisagena-gogo silau silusae ali kaba
logogo mena. 30 Paulo nuwanuwana ilusae bodane luwali mena na itolo
iedeedede boda manli mena, na iyamo tomeliwo siwalo-kausi. 31 Dedei
Eisiya kana tautaubalao tupwali siya Paulo ana eliyamwao, walo
siyawasa siwalo-yakasisiyan tabu imamayale kaba logogo mena.
32 Logogone koina bodane talawauwau lalakina siginauli. Tupwali
siyoga ginauli yabo walona yo tupwaliyao tabe siyoga ginauli
uloina walona. Tomo sibaibaiwa nige sikakatai tawae kaiwena mwa
silogogomane. 33 Yudiya tomoliyao Alekesenda sibibin ilau imiya baguna
na boda tupwali sibatoko iya nae yabo iginauli kabo siba, "Kuwalo
kolimai tawae uginauli." Mwa nimana ikeleisinan nuwanuwana bodane
iyamwanouli kabo iwalolau kolili yakato iya yo ana tali Yudiya nige
ginauli yabo sigiginauli pwanoli Atemisi kaiwena. 34 Na iyamo saugana
boda sikatai iya Yudiya tomona, meuloili metoyawa siyogayoga sauga
tupwana imamalawe siba, "Kita Epeso ala yaubada Atemisi esana
isaesosi."
35 Kabo yanuwa kana toloina lalakina bodane iyamwanouli yo iba,
"Epeso tomoliyao, yanuwa yaulina meuloina sikatai Atemisi, iya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

esana lalakina, ana nume tapwalolo yo ana kilakilala, bwaimwa veku
yakayakasisina ibekumaya bulibuli mena, kali togitekalatan ele kita
Epeso meuloila. 36 Nige tomo yabo ginauli bwaite iuvalayagili mwa
kwamwanou yo imiyawa yauyaule mumugana waginaginauli. 37 Tomo
bwaite iyaele kwayoganilimako, na nige ginauli yabo sikekewali ala
nume tapwalolo mena yo tabe ala yaubada sine esana nige sisisinali.
38 Tem Demitiliyasi yo ana boda nuwanuwali tomo yabo siyakewai,
kaba yatala imiyamiya yo toyatala siyaele, na ali yakewane siwalo-
masalagili kolili. 39 Tem ami nuwatu tupwaliyao siyaele na nuwanuwamiu
kwaedeedede kaiweli kabo tayadudulaili ala logogo mena besiele ala
loina. 40 Na yamatausi kisi toloinao siyakewaila ala talawauwaune yo
ala paisowa kabona kaiweli. Temga siyakewaila nige sowana tawalo-
yadudulai kolili, kaiwena talawauwau bwaite nige yaina yabo." 41 Ana
walone iyemwawasi mwa iwalo meuloili silogwaligwali.

Paulo ana takikili Masidoniya yo Akaya dedeili kolili

20 1 Yanuwane Epeso koina talawauwau imwawasi kabo Paulo
tomeliwo iyoga-gogonagili ikabiyakaiweli yo ilokaiyoni kolili.
Muli mena ilogabaegili ilau dedei Masidoniya. 2 Dedeinane itakikilan
yo tomeliwo sibaibaiwa ikabiyakaiweli kabo muli mena ilau Akaya
dedeina mena. 3 Yo imiyamiya bwaine koina waikena yaiyona. Muli
mena yakato ikuke ilau dedei Siliya na wasa ibenalan Yudiya siloina
wadam yakato siunui kabo ana nuwatu ibui yo mwayamwayau ilau
dedei Masidoniya yakato ipileyoi Siliya kamwasa uloina koina. 4 Boda
mekanakavao silotoyawa esaliyao bwaite, Sopeta (Pilasi natuna iya
tomo Beliya), Tesalonaika tomoliyao labui esali Alisitako yo Sekandasi,
Gayasi ilaomaya Dabi, Timoti, yo tabe labuiyoi silaomaya dedei Eisiya
esali Tikiko yo Tolopimasi. 5 Bodane sibaguna silau Tilowasi yo bwaine
koina sisanasanaimai. 6 Na kai kamiyamiya Pilipai kanasiga pwalawa
gaibumo nige yisti mekanakava sieebweli soina. Imwawasi kabo kakuke
yo kaliyate valigigi imwawasi kamakavao kalobaili Tilowasi koina mwa
bwaine koina kamiyamiya wiki kaigeda.

Paulo ana guguye luwana mena kilakai yabo ikeno-beku.

7 Wiki kana kaliyate bagubagunana koina kalogogo kekan toyawa
kakalai Yeisu ana boita kana nuwatu-kalatani kaiwena. Paulo
igugugugugye tomo kolili kanasiga boniyai luwaluwalina, kaiwena tem
yakato yanuwa ilayani ilogabaegili. 8 Numene koina kamiyamiya nume
saliyana malamalawena, na kai ama kaba miyane koina nume kalona
yaiyonana koina. Yo mayale sibaibaiwa siwedowedoli mwa biliutusine
kalona iwedowedoli lalakina. 9 Na kilakai yabo esana Yutiko imiyasio
tomlape (windo) mena. Paulo iyaele igugugugugye kabo Yutiko manna

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikenokeno molosi. Mwa nuwana ikeno-mwatainani kabo ibeku yo ilobi
italu bwatano mena. Sikaisulu silobi kilakaine sikeleisinani na sigitai
iboitako. 10 Paulo ilau ikaisulu ilobi, tutulina italu-sakonayani kilakaine
isapwali kabo iba, “Tabu wakakate-wakaka, meyawasina.” 11 Paulo
imwalisae yoi nume kalona mena Guyau kana nuwatu-kalatan kanna
pwalawa sipaisowai, imwawasi kabo mulina mena kakekan. Kekan
imwawasi ana guguye iyatubu yoi na iedeedede kanasiga yanuwa ilayani
kabo ilogabaegimai. 12 Kilakaine inamwanamwa yo mekanakavao silau
ana nume mena me ali yaliyaya lalakina.

Tilowasi koina kakuke kalau Milito

13 Kai kamwalisae waga mena kakuke kabaguna Asosi. Na Paulo
nuwanuwana kaekaena mena ilau Asosi kabo bwaine koina katauli.
14 Saugana ilobaimai Asosi koina kabo imwalisae mekamakava kakuke
kalau Mitilini. 15 Yanuwa ilayani kakuke kalau bwanabwana Kiyosi
kaiwena na iyamo nige kaloloyasali bwanabwanane. Kakalakalau
kaliyate labui kabo kalau bwanabwana Samosi kalogabaen yo kaliyate
yaiyonana koina kabo kaulisi yanuwa Milito. 16 Na Paulo ana nuwatu
yanuwa Epeso kasagena-gabaeni kisi tomeliwo sigitai na sikabi-kalatan
imiyamiya sauga imamalawe kaiwena nuwanuwana ilomwayamwayau
ilau Yelusalema Pentikosi kana kaliyate kaiwena.

Paulo ana walo lokaiyoni toekalesiya Epeso ali tobagunao kolili

17 Paulo iyaele Milito mwa toekalesiya Epeso ali tobagunao walo
iyawasa kolili na sisaema koina. 18 Kabo sisaema na iwalolau kolili iba,
“Saugana yayawatagili Eisiya dedeina mena yau te komiu tamiyamiya
yo kanasiga kabona mumugagu wakataiyako. 19 Meyagu nuwalobi yo
meyagu valam Guyau ana paisowa yaginauli yo polowe sibaibaiwa
yalobaili Yudiya tomoliyao ali kalomagigili kaiwena yo tabe ali loina
siunuyamateyau kaiwena. 20 Wakatai ginauli tem sowasowana isaguimiu
nige yabo yanununwai, yaguguyeyan yo yayakayakatai-yani boda manli
mena yo kwaboma ami nume kolili. 21 Boda labui, Yudiya yo Giliki
tomoliyao, ali wasa yaolena ali pwanoli koina sinuwabui sitagelakeile
Yaubada koina yo simeli ala Guyau Yeisu Keliso koina. 22 Sauga bwaite
Yaluyaluwa Tabuna iloinayagau na yalalau Yelusalema, na nige yakakatai
tawae kani iyawatagili koliyau bwaine koina. 23 Yakatai yawasosi yakato
yanuwa kaigeda kaigeda kolili Yaluyaluwa Tabuna iyakeyakena-yagau
yakato kamkamna kani yalobai na sipeiyau deli mena. 24 Na iyamo nige
yanununwatui bwagana yawasigu ginauli lalakina manigu mena, na
nuwanuwagumo kaba sagena mena yasagenaya yo paisowane Guyau
Yeisu iyeyamako koliyau yaemwawasi, paisowane iya Yaubada ana
mulolo bwaimwana wasana namwanamwana yayawasayani.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Tauna kona yalaoma yo yatakikili na Yaubada ana kaba loina wasana
yaguguyeyani meuloimiu kolimiu. Sauga bwaite yalotonagau yakato
kani nige luwamiu mena wagigitaiyau yoi. 26-27 Mwa kaliyate kabona
yawalo kolimiu, Yaubada ana nuwatu meuloina iyaele yawalowenako
kolimiu, nige yabo yanunuwai, na tem komiu yabo iboita na nige lebo
ilolobai, nige yau yagu pwanoli, iboma ana pwanoli. 28 Komiu tobagunao
wagitekalatagimiu, yo besiele tabe sipi wagitekalatagili, siya Yaluyaluwa
Tabuna ipeili nimamiu mena kami gitegitekalatan. Komiu besiele
togitekalatan sipi kabo Yaubada ana ekalesiyao wagitekalatagili, kaiwena
Natuna Yeisu kwasinena mena ileboili, iya ana tomoyao. 29 Yakatai yagu
lau mulina mena kani bwauwa sokasokali silaoma silusae luwamiu mena
yo sipi sisibayanaeli. 30 Besiele tabe tomo tupwali ami boda luwana
mena kani sitolo yo wasa mwakomwakota tupwana siwaloweni, yo
tomeli tupwali simwakotayagili yo siyoga-luseyagili ali boda koina.
31 Mwa wagitekalatagimiu yo kwanuwatu-kalatan bolime yaiyona kalona
mena kaliyate yo boniyai kaigeda kaigeda yayanuyanuwa-peimiu yo
yayakayakataimiu meyagu valam. 32 Sauga bwaite yapeimiu Yaubada
nimana mena yo ana mulolo mena igitekalatagimiu, iya sowasowana
ikabiyakaiwemiu yo ana mulolo iyeyawa kolimiu besiele ana tomo
meuloili kolili. 33 Nige tomo yabo ana siliba o nuwana ana gole o tem
kana kwama yagagadosisi-yani. 34 Kwaboma wakatai nimagu ana paisowa
mena ginauline tawae nuwanuwamai yau yo mekaukavao kalobailiko.
35 Mwa sauga meuloina yayakena-yagimiu tem tapaisowa me ala kaiwe
besiele yau yapaisowa, mwa sowasowala tobelu tasaguili. Guyau Yeisu
ana walo tanuwatu-kalatan iwalo besiele, ‘Tem takayakayalemo kana
yaliyaya nige lalakina na tem tayauyauya kana yaliyaya ilalakisosi.’ ”
36 Paulo ana walone iyemwawasi kabo mekanakavao tutulili sitalu-
sakonayagili yo sikawanoi Yaubada koina. 37 Meuloili Paulo sisau yo
sivalam. 38 Ali nuwanae yaina yawasosi bwaite kaiwena Paulo walo
iwaloweni iba, ‘Kani nige wagigitaiyau yoi.’ Kabo mekalikava silau yo
waga mena sipei-gabaeni.

Paulo ilau Yelusalema

21 1 Kalokaiyoni toekalesiya Epeso ali tobagunao kolili kabo kakuke
katata molosi kalau kaulisi bwanabwana Kosa. Kaliyate labuina
koina kabo kakukeyoi kalau bwanabwana Lodesi kabo muli mena
kalau kaulisi yanuwa Patala. 2 Waga yabo kalobai ilalau Ponisiya dedei
Siliya kaiwena mwa kamwalisae-panaisi yo kakuke kalau. 3 Saugana
bwanabwana Saipilosi kagitai ee kabo katatayasali yo kasagena-lauya
tete yavana mena. Kakalau kalau dedei Siliya yo kalau kaulisi Taiya. Mwa
topaisowa waga kana ketauli siyasio yo kai kakaisulu waga kalogabaen.
4 Tomeliwo tupwali kalobaili yanuwane koina mwa mekamakavao

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kamiyamiya wiki kaigeda. Yaluyaluwa Tabuna iyanuwapeili mwa
siwalolau Paulo koina tabu ilalau Yelusalema kisi siunuyamate. 5 Ama
kaiyawasi bwaine koina imwawasi kikiunamo kalogabaegili kakukeyoi.
Ama elieliyamwao meuloili mewaineliyao yo menatuliyao siyoganmai
yanuwa kalogabaeni kalobi dekawa mena na tutulimai katalu-sakona-
yagili kabo kakawanoi. 6 Kakawanoi imwawasi, kabo siya yo kai
kakawa-kaiyoni, kabo kai kamwalisae waga mena na siya sivivilayoi ali
yanuwa mena.
7 Kakukeyoi Taiya koina yo kakalau kalau kaulisi Tolimeisi. Yanuwane
koina tomeliwo kalobaili na kolili kamiyamiya kaliyate kaigeda.
8 Yanuwa ilayan yoi kakuke kalau kaulisi Sisaliya na bwaine koina waga
mena kakaisulu kalau Pilipi ana nume mena yo koina kamiyamiya.
Na Pilipi bwaite iya dikon yoli seben kalikava yabo siya tauna kona
sigitesipwailiya Yelusalema yo wasana namwanamwana kana toguguye
yabo. 9 Natunao gamagamasineo yoli esopali siya palopitao, Guyau ana
walo sipalopalopisai tomo kolili.
10 Kamiyamiya kaliyate tupwaliyao simwawasi kabo palopita yabo
esana Agabusi iyawatagilima ilobimaya Yelusalema, 11 iya ilaoma kolimai,
Paulo kana beleti ikalai yo ibomayoi nimana yo kaena ipanli kabo iba,
“Yaluyaluwa Tabuna iwalo bwaite besiele. Tomo Yudiya siya Yelusalema
koina naga kani beleti tanuwagana sipani besiele bwaite, na siwolena
boda uloi tomoliyao kolili.” 12 Saugana walone kabenalani mwa tomo
meuloimai Paulo kawalo-nuwai tabu isasae Yelusalema. 13 Na Paulo
iwaloma kolimai iba, “Tabu kwavavalam yo kategu kwayayakamkamna.
Nuwana tem sipeiyau deli mena nige tawae yabo o nuwana tem siloina
siunuyamateyau na yaboita Guyau Yeisu esana mena, nige tawae yabo
besiele kaiwena yatalamwagauko.” 14 Nige sowasowamai ana nuwatu
kabui mwa kakelegabaeni mowoi kabo kawaloba, “Ginauli meuloina kani
siyawatagili besiele Yaubada ana nuwatu.” 15 Yo muli mena ama gogo
kakatububu na kasasae Yelusalema. 16 Tupwali tomeliwo siya Sisaliya
koina mekamakavao kalau yo sipei-gabaegimai Neson ana nume mena,
ama nuwatu yakato kakeno bwaine koina. Tomonane ilaomaya Saipilosi
yo iya ana meli Yeisu koina sauga imamalawesosi.

Paulo ilau Yemesa yo ekalesiya kana tobagunao igitaili

17 Saugana kayawatagili Yelusalema kamakavao tomeliwo siyoganimai
me ali yaliyaya. 18 Kaliyate labuina koina, mekamakava Paulo kalau
Yemesa kagitai yo ekalesiya kana tobagunao siyaele mekanakavao.
19 Paulo iwalo-mulolo kolili yo kabo ginauli meuloina bwaimwana
Yaubada ipaisowaiyako siya nige Yudiya tomoliyao kolili iwalo-masalan.
20 Saugana wasane sibenalani mwa Yaubada sitobalani. Yo tomo yabo
iwalolau Paulo koina iba, “Inamwanamwasosi kaukava, na tabe bwaite

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yelusalema koina kamakavao tomo Yudiya yoli tausan isa sinuwabuiko
yo meuloili Mosese ana loina simulolo lalakina koina. 21 Na iyamo wasa
sibenalan yakato tomo Yudiya siya simiyamiya siya nige Yudiya ali
yanuwa kolili, meuloili kuyakayakataili Mosese ana loina sisikotanani
yakato kuwalo tabu nigwenigwe mumugana sigiginauli natuliyao
kolili yo tabe mumugala tabu simumuliya. 22 Na tomo kani sibenalani
yakato kulaomako kabo simunamunai koliwo. Tem tawae taginauli?
23 Ama nuwatu bwaite besiele. Ama boda kalona mena siyaele tomo yoli
esopali tauna kona ali waloyameli sipaisowai Yaubada manna mena yo
sauga bwaite nuwanuwali itoli sitom-gabaeni, kaiwena waloyameline
kana sauga imwawasiko. 24 Tomo yoli esopaline ukwalaili kwalau na
tawae kabiyakapwa mumugana sipaisowai kupaisowai besiele. Tabe
man ugimwalaili kaiweli na sipwaoliyagili kabo sowasowali itoli
sitom-gabaeni. Tem uginauli besiele tomo meuloili kani sikatai wasa
mwakomwakotane sibenalanako kaiwem nige walo yawasosi, na kowa
Mosese ana loina kumulimuliya. 25 Na tomeliwo siya nige Yudiya kaiweli
tauna kona ali leta kaleleliko yo kayawasali ama loina kawalo-masalan
kolili yakato kanne kokotomo kolili sipwaopwaoliyanne tabu koina
sikekekan, tabu sigaganawali yo tabe tabu kwasine sinunuma kekan
saugana mena. Yaboyoi na tem ebaebai galogalona sikikimoi na iboita
tabu sikakan."
26 Mwa koina yanuwa ilayan Paulo tomo yoli esopaline iyoganli silau
kabiyakapwa mumugana mekanakavao siginauli. Imwawasi kabo ilau
Nume Tabu koina topwaoli ana wasa iwolena yakato kaliyate seben kabo
ali kabiyakapwane imwawasi na sauganane koina kani topwaoli man
ipwaoliyagili tomo yoli esopaline kaiweli.

Paulo sipan Yelusalema koina

27 Ali kabiyakapwa kana kaliyate seben masa kikiunamo imwawasi
kabo tomo Yudiya tupwali siya silaomaya dedei Eisiya Paulo yo tomo
yoli esopaline sigitaili Nume Tabu mena mwa silau boda lalakina
siulamunamunaili mwa sikasokaso-keikeile kabo Paulo sikabikalatani.
28 Siyogayoga siba, "Isileli tomoliyao, kwalaoma kwasaguimai. Tomo
bwaite ilau tomo dedei meuloina iyakayakataili yakato ala boda Isileli
yo Mosese ana loina yo ala Nume Tabu siyamala ginauli bwagabwaga.
Sauga bwaite Giliki tomoliyao tupwali ikalaili yo iyoga-luseyagili Nume
Tabu kalona mena mwa siulabikibiki."[m] 29 Na Paulo siyakewai besiele
bwaite kaiwena tauna kona Giliki tomona esana Tolopimasi mekanakava
Paulo sigitaili Yelusalema kamwasa yabo koina silolokeikeile mwa

---

m 21:28 Mesese ana loina yabo bwaite besiele, tabu siya nige Yudiya tomoliyao Yaubada ana Nume Tabu silulusae koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sibatoko yakato Paulo Tolopimasi iyoga-luseyani Nume Tabu kalona
mena.[n]
30 Mwa Yelusalema kana tomiya meuloili simunamunai molosi yo
tomo sisagena-gogoma Paulo sikabikalatani yo siniuli-yawatagilani kabo
mwayamwayau Nume Tabu kana gulu sikausili. 31 Bodane nuwanuwali
lalakina tem Paulo siunuyamate mwa siunuunui nimali mena. Sauganane
koina Loma ali tokaleya ali toloina wasa ibenalani yakato Yelusalema
kana tomiyayao meuloili sikalekaleya. 32 Mwa tokaleyayao tupwali yo ali
tobagunao tupwali ikalaili yo sisagena silau bodane tokaleyayaone kolili.
Saugana bodane Loma toloinane me ana tokaleyayao sigitaili mwa Paulo
nige siuunui-yoi. 33 Loma tokaleya ali toloina ilaoma Paulo ilokalatani yo
iwalo sen labui sikalaili koina sipani kabo bodane ineliyagili iba, “Yaiya
tomone bwaite yo tawae iginauli?” 34 Tomo tupwali siyoga ginauli yabo
walona siwalowen, tupwali siyoga ginauli uloi walona siwalowenyoi.
Talawauwau ilalakisosi mwa toloinane nige kana dudulai ikakatai mwa
nuwana ipwanopwano. Kabo iwalo tokaleya Paulo silawani ali baleki
mena.[o] 35 Saugana silaoma gamwa kaba mwalisae koina tokaleya Paulo
sikeleisinan sikewai kaiwena boda simunamunai molosi. 36 Boda siyamuli-
kusulili yo siyogayoga siba, “Taunuyamate, taunuyamate.”

Paulo iedeedede tomo kolili

37 Masa kikiunamo Paulo siyoga-luseyani ali baleki kalona mena mwa
iwalolau tokaleya ali toloina koina iba, “Tem sowasowana ginauli yabo
yawalowen koliwo?” Toloinane Paulo kainana iyamaisa iba, “Kategu
ipitali, tomala kaina Giliki ukwatai. 38 Yabatoko kowa Itipita tomona
yabo tauna kona gabeman toloinao ikalomagigi-lagili yo tokaleya
kali baibaiwa powa tausan (4,000) yauyauleli iyoganli silau paepaeli
bwagabwaga mena.” 39 Paulo iba, “Nigele. Yau Yudiya tomona yalaomaya
Tasisi dedei Silisiya yo yagu yanuwa esana ilalaki. Yakawanoi koliwo tem
kutalam na yaedeedede tomo kolili.” 40 Kabo toloinane italam mwa Paulo
itolo gamwa kaba mwalisae koina nimana ikeleisinan bodane kolili.
Meuloili simwanou kabo Paulo iedeedede kaina Ibeliu mena.

22 1 Yo Paulo iba, “Kaukavao yo Tamaguwao, kwabenali koliyau.
Yawalo dudulai kolimiu yakato nige nae yabo yagiginauli.”
2 Saugana sibenalan ikaina Ibeliu kolili kabo simwanou yawasosi. Kabo
Paulo iedeedede yoi iwaloba, 3 “Yau game Yudiya yabo sikabiyau Tasisi
dedei Silisiya koina na yalalakiya yanuwa bwaite koina. Gameliela koina
yasikulu kabo tubulao ali loina kana kamwasa meuloina iyakataiyau

---

n 21:29 Paulo kana toyakewao sigite-pwano kaiwena sibatoko Tolopimasi iya yoli esopaline ali boda luwana mena kabo toyakewaone simunamunai. **o 21:34** Balekine Loma tokaleya ali nume kaba kaiyawasi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo yatalamwagau yawasosi yapaisowa Yaubada kaiwena besiele komiu
kwatalamwagimiu kaliyate kabona. 4 Me yagu kaiwe Yeisu ana kamwasa
kana tomuliyayao yayakamkamnali. Tomo sibaibaiwa, tatao yo sinesineo,
yapanli yagabae-luse-yagili deli mena yo tupwali siboita bwaine koina.
5 Mwa topwaoli lalakina yo tobagunao meuloili sowasowali yagu walo
sikawa yawasosi. Kaiwena tauna kona leta tupwaliyao yakalailiya kolili
na letane yaolegili Damasiko ali tobagunao kolili ali talam kaiwena
na tem yalau na Yeisu kana tomuliyayao yapanli yo yakalaili silaoma
Yelusalema na kamkamna silobai. 6 Kala pwasinasina ana dedei mena
yalalau kamwasa mena na kikiunamo yayawatagili Damasiko. Kabo
sauganane koina mayale lalakina ilobima bulibuli mena yo imayale-
takikilagau. 7 Kabo yabeku yalobi bwatano mena yo kaina yabo yabenalan
iwalo koliyau, ‘Saulo, Saulo, tawae kaiwena kuyakamkamnayau?’ 8 Yaneli
yaba, ‘Taubala, yaiya kowa?’ Kainagu iyamaisa iba, ‘Yau Yeisu game
Nasaleta bwaite kuyayakamkamnawa.’ 9 Tomone siya mekaukavao mayale
sigitai na ana edeedede kainana tawae iwalowalowen nige sikakatai.
10 Yaneli yaba, ‘Guyau, tawae kani yaginauli?’ Guyau iba, ‘Kutolo kulau
Damasiko. Bwaine koina kam loina meuloina siwalowegili nuwanuwagu
uginaulili.’ 11 Kaukavao, nimagu mena sikabilau siyoganiyau kaiwena
mayale lalakina mangu isibayanaeli kabo kalau kalusae Damasiko.”
12 “Tomo yabo esana Ananaiyasi ilaoma igitaiyau. Iya totapwalolo
kala loina meuloina ikatai yo Yudiya meuloili siya Damasiko koina
siyakasisiyan. 13 Ilaoma itolo saligu mena yo iba, ‘Kaukava Saulo, manim
kuyalalali.’ Kabo sauganane koina mangu yayalalali yo yagitai. 14 Kabo
Ananaiyasi iwalo koliyau iba, ‘Tubulao ali Yaubada igitesipwaiwo yakato
ana nuwatu ukwatai. Besiele igitesipwaiwo yakato Yeisu iya todudulai
yawasosi ugitai yo tabe kainana yawasosi kubenalan. 15 Kani kuyamala
ana toyawasa tomo meuloili kolili, ginauli bwaite ugitaili yo kubenalagili
naga kuyawasa-yagili. 16 Tawae kusanasanai? Kutolo, ukawanoi Yaubada
koina sagu kaiwena, kubabitaiso yo ukawanoi Guyau koina na tem am
pwanoli ideuli-gabaegili.’ ”
17 “Yapileyoima Yelusalema yo saugana yakawakawanoi Nume Tabu
kalona mena kabo yakenayan yabo iyawatagili koliyau, 18 yo Guyau
yagitai iwalo koliyau iba, ‘Mwayamwayau Yelusalema kulogabaen
kaiwena am guguye kaiwegu kani nige simemeliyan.’ 19 Kabo yawaloba,
‘Guyau, Yelusalema tomoliyao sikatai namwanamwai tauna kona
yalau nume tapwalolo kaigeda kaigeda kolili kabo siya simeli koliwo
yakabikalatagili yapeili deli mena kabo yawalo sisapili. 20 Yo tabe
saugana am toyawasa Sitibeni siunuyamate yau iyaele yatotolo yo ana
boita yakawa-namwanamwa-yan yo siya tounuyamatena kali kwama
yagite-kalatagili.’ 21 Kabo Guyau iwalo koliyau iba, ‘Kani yayawasao kulau
dedei kelamamalawe koina siya nige Yudiya kolili.’ ”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Paulo silokalatani

22 Saugana iedeedede siya nige Yudiya kaiweli kabo boda simunamunai
yo siyoga kainali lalakina mena siba, “Kwaunuyamate. Kwaunuyamate.
Nige sowasowana imiyamiya yanuwa yaulina mena, iboita.” 23 Boda
siyoga kaiwe yo kali kwama sigabaegili sisae yo kau sikalai siyasulu sisae
kewa mena. 24 Mwa toloina iwalo ana tokaleyayao kolili iba, “Kwalawan
baleki mena, kwasapi yo kwaneliyan na tem iwalo-masalan tawae
kaiwena tomo simunamunai koina yo siyogayoga besiele.” 25 Na saugana
Paulo siyatolo yo nimana yo kaena sigasili simomosili sabi sapina kabo
Paulo iwalolau tokaleyayao ali kapiten koina iba, “Yau Loma ana kaba
loina tomona. Na ala loina nige itatalam yakato Loma tomona kusapi
tem nige naga iyayatala.” 26 Saugana kapitenne Paulo ana walo ibenalan
ilau tokaleyayao ali toloina koina yo ana wasa iwolena iwaloba, “Tawae
yakato uginauli? Tomone bwaite Loma ana kaba loina tomona.” 27 Kabo
toloinane ilau Paulo koina yo ineli iba, “Kuwalo yawasosi koliyau, kowa
Loma ana kaba loina tomona o nigele?” Paulo kainana iyamaisa, iwaloba,
“O, walo yawasosi.” 28 Yo toloina iba, “Yau mane lalakina koina yagu
pepa yagimwalai mwa yaemala Loma tomona.” Paulo iba, “Na tamagu yo
sinagu siya Loma ana kaba loina tomoliyao kabo yau sikabiyau Loma ana
kaba loina kalona mena.” 29 Bodane siya silaoma Paulo sabi neliyanna ana
walo sibenalan mwa mwayamwayau silogabaen. Toloinane iya imatausi
saugana ikatai yakato Paulo iya Loma ana kaba loina tomona kaiwena iya
ana loina mena seni mena sipani.[p]

Paulo itolo Yudiya ali tobagunao manli mena

30 Yanuwa ilayan tokaleyayao ali toloina nuwanuwana ikatai
namwanamwai tawae kaiwena tomo Yudiya Paulo siyakewai. Mwa walo
iyawasa Yudiya topwaoli lalakili yo tobagunao meuloili kolili yakato
simiyagogo ali kaba logogo mena. Kabo muli mena toloinane Paulo kana
seni ilivasili iyogan sikaisulu ali kaba logogo mena na iyatolo manli
mena.

23 1 Paulo Yudiya ali toloinao imankulakulaili mwa iwaloba,
“Kaukavao, ginauli meuloina bwaite yaginaulili kanasiga
kabona Yaubada ikataiyako na yau meyagu nuwa-daumwali kaiwena
ana loina yabenalan.” 2 Kabo topwaoli lalakina esana Ananaiyasi iwalo
boda sitotolo Paulo salina mena gamwana sisapi-kaukausi. 3 Paulo iwalo
koina iba, “Yaubada kani isapiwo kowa tomo naenaena. Bwagana kam

---

p 22:29 Toloinane imatausi kaiwena genuwana Loma toloinao ana paisowa kaiwena sikatai yakato ali loina ilikwai. Loinane iwalo yakato nige sowana Loma tomona silokalatan na sipan seni mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koleya inamwanamwa na iyamo mumugam inae. Kowa kumiyamiya
am kaba miya mena nuwanuwam tem kuyatalayagau Mosese ana loina
koina na iyamo loinane kulikwai kaiwena kuwalo mwa gamwagu
sisapi-kaukausi." 4 Boda sitotolo Paulo salina mena siwalo, "Tabu walo
naenaena kuwawalowen Yaubada ana topwaoli lalakina koina." 5 Paulo
kainali iyamaisa yoi iwaloba, "Kaukavao, soli lalakina, nige yakakatai
iya topwaoli lalakina. Walo yawasosi Buki Tabu iwaloba, 'Tabu kuwalo
naenae tomo kali toloina koina.' "
6 Na Paulo ikatai siya tupwaliyao Sadusi yo tupwaliyao Palisi ali
logogone koina kabo iyoga iba, "Kaukavao, yau Palisi yabo yo tamagu iya
Palisi yabo besiele. Yatolo yatalane bwaite koina kaiwena yameli toboita
sitoloyoi." 7 Saugana iwalo besiele kabo Palisi yo Sadusi sigamwapakiki
yo ali boda siyakasa. 8 (Kaiwena Sadusi siwawalo yakato toboita nige
sowasowana sitoloyoi yo tabe aneloseyao yo yaluyaluwayao nige
simiyamiya na Palisi ali meli koina ginauli yaiyona simiyamiya.)
9 Talawauwau lalakina iyawatagili kabo loina kana toyakayakatai siya
simiyamiya Palisi ali boda koina tupwali sitolo yo siedeedede kainali
kaikaiwena siwalowalo, "Tomone nige ana nae yabo kalolobai. Nuwana
walo yawasosi yaluyaluwa yabo o tem anelose iedeedede koina."
10 Sigamwapakiki lalakina kabo tokaleyayao ali toloina imatausi kisi
Paulo siyetabeyan na yona sitabe-gasigasi. Mwa iwalo ana tokaleyayao
kolili silau yo Paulo siniuli-yawatagilan boda luwali mena na siyoganama
ali baleki mena. 11 Boniyai mena kabo Guyau Yeisu itolo Paulo salina
mena yo iba, "Ukwatepatu. Besiele tawae kuyawasayan kaiwegu
Yelusalema koina kani tabe besiele kuyawasayan Loma koina."

Tomo Yudiya tupwali siloina wadam yakato Paulo siunuyamate

12 Yanuwa ilayan malala mena Yudiya tupwali simiyagogo yo
siedeedede wadam Paulo kaiwena kabo waloyameli kaikaiwena yabo
siginauli Yaubada manna mena siwalo yakato tabu sikekekan yo tabu
sinunuma kanasiga Paulo siunuyamate. 13 Boda bwaite waloyameli
siginauli kali baibaiwa poti (40) na me ana tupwa. 14 Kabo silau topwaoli
lalakili yo tautaubalao kolili siwaloba, "Waloyameli kaikaiwena yabo
kaginauli Yaubada manna mena yakato kani nige kakekekan kanasiga
Paulo kaunuyamate. 15 Nuwanuwamai komiu mekamikavao tobagunao
walo kwayawasa tokaleyayao ali toloina koina kabo kwawalo Paulo
siyoganama kolimiu. Kwamwakotayan na tem kwaneli yoi yo wakatai
namwanamwai ana naenaena kaiwena. Na kai kakatububu saugana
iyawatagili kani kaunuyamate."
16 Na Paulo ana game, duna natuna, wasane ibenalan kabo ilau baleki
mena yo Paulo ana wasa iwolena. 17 Kabo Paulo kapiten yabo iyoga
ilaoma yo iwalo koina iba, "Gamene bwaite kulawan ami toloina koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo ana nuwatu tawae iwalowen.” 18 Mwa kapiten gamene iyogan ilawan
tokaleyayao ali toloina koina yo iba, “Tolusae deli Paulo iyoga yalaoma
yo iwalo koliyau iba, ‘Gamene kuyogan kulawan kaiwena nuwanuwana
ana nuwatu yabo iwalowen toloinane koina.’ ”
19 Toloinane gamene nimana mena ikabilau iyoga-suwalan kabo ineli
iba, “Tawae am nuwatu kuwalowen koliyau.” 20 Kabo gamene iwaloba,
“Tomo Yudiya ali nuwatu siwalo-masalan yakato sikawanoi koliwo
bwaliga Paulo kuyoganama Yudiya ali toloina koina ana naenaena
yakato sineliyan yo sikatai namwanamwai ana naenaenane kaiwena.
21 Tabu kainali kubebenalan kaiwena siya kali baibaiwa poti me ana
tupwa yakato sikeno-wadam yo sikatukatububu am talam kaiwena na
sisanasana kamwasa mena na saugana Paulo kulawan kolili sisagena-
yawatagili kabo siunuyamate. Waloyameli kaikaiwena siginauliyako
kani nige sikekekan yo nige sinunuma kanasiga Paulo siunuyamate.
Na sikatukatububu sisanasana am talam kaiwena.” 22 Toloinane iwalo
gamene koina iba, “Tabu tomo yabo koina kuwawalowen yakato
kulaomako yo ginauli bwaite kuwalo-masalanako koliyau.” Kabo iyawasa
ilau.

Paulo siyoganama Gavana Pilikesa manna mena

23 Kabo toloina kapiten labui iwalo silaoma yo iwalo kolili iba,
“Tokaleyayao kali baibaiwa tu andeledi (200) wakalaili siya kaekaeli
mena silau yo yoli sebenti (70) siya tomwalisae osi mena yo yoli tu
andeledi (200) siya me ali pwawati. Meuloili wakatububu-nagili kabo
kani boniyai mena naen (9) koloki koina kwalau Sisaliya. 24 Osi yabo
kuwolena Paulo koina imwalisae na osi yabo kana sagu mekanakava.
Kuyogan kulawan Gavana Pilikesa koina na tabu kisi nae yabo ilobai.”
25 Kabo leta bwaite ilele. 26 “Kagutoki Gavana Pilikesa kowa tomo
lalakina, yau Kolodiyasi Lisiyasi letane yalele. 27 Tomo bwaite tomo
Yudiya sikabikalatan yo yakato siunuyamate kabo mekaukavao
tokaleyayao kalau kasagui kaiwena yakatai iya Loma ana kaba loina
tomona. 28 Nuwanuwagu yakatai tawae kaiwena siyakewai mwa
yayoganama ali toloinao kolili. 29 Kabo yalobai ana naenaena ali
tapwalolo kana loina koina na nige ginauli yabo isisibayanae na yakato
kaiwena iboita o ilau deli. 30 Saugana wasa yabenalan yakato Yudiya
tomoliyao boda yabo siginauli wadam mena tomone sabi unuyamatena
kabo mwayamwayau yayawasa koliwo. Muli mena yawalo toyakewane
bodane kolili silaowa na tomone ana nae siwalo-masalan koliwo.”
31 Mwa koina tokaleyayao siginauli besiele ali loina kabo boniyai
mena Paulo sikalai mekalikava silawan Antipatilis. 32 Yanuwa ilayan
tokaleyayao meuloili tolau kaeli mena sipileyoi Yelusalema ali baleki
mena na siya tomwalisae osi mena kalikavao silogabaegili na Paulo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mekalikava silauyoi Sisaliya. 33 Saugana siyawatagili Sisaliya kabo Paulo
silawan Gavana koina meletana. 34 Gavana letane iyasili kabo ineli Paulo
koina iba, “Toisabo dedei koina kulaoma?” Paulo iba, “Yalaomaya dedei
Silisiya.” 35 Mwa Gavana iba, “Bodane toyakewaiwone naga silaoma
kabo am yatala yabenalan.” Kabo muli mena iwalo Paulo imiyamiya
nume lalakina beyabeyana Elodi koina imiyamiya yo tokaleyayao Paulo
sigitegite-kalatan.

Paulo ana yatala Pilikesa manna mena

24 1 Kaliyate valigigi imwawasi kabo topwaoli lalakina Ananaiyasi
mekanakavao tautaubalao tupwaliyao yo ali toedeedede
esana Tetalas, silau Sisaliya mwa Paulo tawae koina siyayakewaiwa
siwalowen Gavana Pilikesa koina. 2 Saugana Paulo siyogan ilusae kabo
Tetalas iyatubu iedeedede Pilikesa koina iwaloba, “O Pilikesa, kowa
tomo lalakina am loina namwanamwana kaiwena sauga imamalawe
miya namwanamwana kalobai yo ginauli sibaibaiwa kuyadudulaili
dedei bwaite kalona mena. 3 Kabo ginauli bwaite kaiwena kai meuloimai
sauga meuloina kamulolososi koliwo. 4 Na nige nuwanuwagu walo
yayamamalawe kisi am sauga yayavenuwan kabo yakawanoi koliwo
ama walo kubwakubwana kubenalan. 5 Tomo bwaite kalobai iya tomo
naenaena yo dedei meuloina kolili tomo Yudiya simiyamiya kaleya
iyatuyatubu yo tabe iya game Nasaleta ana boda ali tobaguna yabo.
6 Sauga yabo itonan ama Nume Tabu kana yakasisi ilikwai na kagitai
kabo kalau kakabikalatan yakato kayatalayani ama loina koina, 7 na
tokaleyayao ali toloina Lisiyasi ilaoma yo me ana kaiwe Paulo ikwayai
nimamai mena, 8 yo iwalo kai kana toyakewao kalaoma koliwo. Tem
kowa kuboma kuneliyan, kabo gubesi ama yakewa tomone kaiwena kana
yawasosi kulobai.” 9 Tabe tomo Yudiya tupwaliyao siwalo-sagu yakato ali
yakewane walo yawasosi.

10 Kabo gavana nimana iyagalawan Paulo koina na ana sauga iwolena
iedeedede mwa Paulo itolo iba, “Yakatai bolime sibaibaiwa dedei
bwaite kuloinayan mwa yayaliyaya lalakina ali edeedede kaiwegu
yabenalanako kani yayamaisa. 11 Tem tomo kolili kuneli kani am
wasa siyeyawa saugana kaliyate tuwelo imwawasi yasae Yelusalema
sabi tapwalolo. 12 Kagu toyakewao nige sigigitaiyau tomo yabo
mekaukava kagagamwapakiki Nume Tabu kalona mena yo tabe nige
sigigitaiyau boda yauulamunamunaili ali nume tapwalolo kolili yo
tabe yanuwa Yelusalema kalona mena. 13 Yo ali yakewa kaiwegu nige
sowasowali sikawa yawasosi koliwo. 14 Na yawalo koliwo, walo yawasosi
Yeisu ana kamwasa yamuliye bwaite siya siwalo yakato kamwasa
mwakomwakotana. Yo tubumayao ali Yaubada yatapwalolo koina. Tabe
Mosese ana loina yo palopitao ali lelelele meuloina yameliyan. 15 Yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yau yagu meli besiele siya ali meli yakato Yaubada toboita ikeleyatololi
boita mena sabi yatala, nuwana siya tonamwanamwali o nuwana siya
tonaenaeli. 16 Mwa sauga meuloina yatonan mumugagu idudulai Yaubada
manna mena yo tomo kolili, na tabu yamwamwalimwaline. 17 Bolime
tupwali yanuwa sibaibaiwa yatakikili. Imwawasi yapileyoi Yelusalema
na tem gogo yo mulolo yakalailima kaukavao yaolegili na sisoiyagili
tobubutumao kolili. Tabe nuwanuwagu tem yagu pwaoli yaolegili
Yaubada koina."
18 "Kabiyakapwa mulina mena sigitaiyau Nume Tabu kalona mena
Yudiya ali pwaoli mumugana mena yapwaopwaoli. Nige boda lalakina
mekaukavao mwa nige talawauwau yo tabe nige gamwapakiki. 19 Na tomo
Yudiya tupwaliyao silaomaya dedei Eisiya siyaele. Tem siboma silaoma yo
sitolo manim mena kabo tem ginauli yabo sigiteyanae koliyau yakewane
siwalowen koliwo, na nige silalaoma. 20 Tem siya silaoma sauga bwaite
koina na tawae silobai naenaena koliyau sauganane ali yatalayagau
Yelusalema koina. 21 Saugana yatolo yatalane koina ginauli kaigeda
yawalowen yaba, 'Yatolo manimiu mena kaiwena yameliyan toboitao
naga sitoloyoi.' "
22 Na Pilikesa Yeisu ana kamwasa wasana meuloina ikataiyako.
Mwa iwalo iba, "Tem saugana toloina Lisiyasi ilobima kabo am yatala
yaloinayan." Imwawasi iwalo silogwaligwali. 23 Kabo Pilikesa iwalo
kapiten koina iba, "Tomone kuyapileyoi deli mena yo tabu kana loina
kuyayakaiwesosi na tem ana eliyamwao kana sagu sikalaiyama tabu
ukakausili."

Pilikesa mewainena Dulusila Paulo ana yatala sibenalan

24 Kaliyate tupwali simwawasi kabo Pilikesa mewainena Dulusila iya
Yudiya sinena, silaoma yo Pilikesa iwalo Paulo siyoganama. Kabo Paulo
ilaoma yo iedeedede Yeisu Keliso ana meliyan kaiwena yo sibenali koina.
25 Paulo iedeedede mumugana dudulaina kana yakasisi kaiwena yo tabe
sauga yatala ilalaoma kaiwena. Kabo Pilikesa imatausi yo iba, "Besi.
Naga kulau. Tem imalamalae koliyau naga sauga yabo yayoganyoiwo."
26 Sauganane koina Pilikesa nuwanuwana tem Paulo mane yabo koina na
manene iwolena Pilikesa na Paulo isagui iwalo silivasi ilau. Nuwatune
kaiwena sauga meuloina Pilikesa iwalo Paulo ilaolaoma yo mekanakava
siedeedede. 27 Bolime labui simwawasi kabo Posiyasi Pesito ilaoma
na Pilikesa iyamiyalae. Pilikesa nuwanuwana tomo Yudiya sikawa-
namwanamwa-yani mwa iba, "Paulo imiyamiya deli mena."

Paulo ikawanoi ilau Sisa koina ana yatala kaiwena

25 1 Gavana waluwaluna Pesito iyawatagilima dedeinane koina yo
ana paisowa iyatubu. Kaliyate yaiyona simwawasi kabo Sisaliya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ilogabaen na isae Yelusalema. 2 Yelusalema koina topwaoli lalakili yo
tomo Yudiya ali tobaguna silau Pesito koina yo ali yakewa Paulo kaiwena
siwalo-masalan. 3 Sikawanoi samasamalulu Pesito koina yakato nuwali
ikabi-yaliyaya-yagili na tem Paulo iyawasa isaema Yelusalema. Na Yudiya
ali nuwatu yabo siginauliyako yakato tem Paulo isasaema kamwasa mena
sikeno-wadam na sikabikalatan sikoyamate. 4 Pesito kainali iyamaisa
iba, “Paulo iyaele Sisaliya deli mena yo yau sauga kikiunamo na yalobi
koina. 5 Ami tobagunao tupwaliyao kwawalo silaoma mekaukavao
kalobi Sisaliya kabo bwaine koina Paulo ali yakewaina kaiwena
siwalo-masalan.”
6 Pesito imiyamiya Yelusalema nuwana kaliyate eit (8) o sanaulu (10)
simwawasi kabo silobi Sisaliya. Yanuwa ilayan ilau imiyasio kaba yatala
mena yo iba, “Paulo kwayoganama.” 7 Saugana Paulo siyoganama kabo
Yudiya tobagunao siya silaomaya Yelusalema sitolo-takikilan yo siwalo
ginauli naenaeli sibaibaiwa iginaulili. Na iyamo ali yakewane yakewa
bwagabwaga nige sowasowali sikawa yawasosi.
8 Kabo Paulo ali walo iyamaisa iba, “Nige ginauli yabo naenaena
yagiginauli Yudiya ali loina koina o Nume Tabu koina o Sisa koina.”
9 Pesito nuwanuwana tomo Yudiya nuwali ikabi-yayaliyaya-yagili kabo
iwalo Paulo koina iba, “Tem kutalam na tasae Yelusalema yo am yatala
yabenali na yagitai tem ali yakewaiwone yawasosi.” 10 Paulo Pesito
kainana iyamaisa iba, “Nigele, inamwanamwa tem sauga bwaite yau
yatotolo Sisa ana loina yo ana yatala koina. Ukwatai namwanamwai
yau nige naenaena yabo yagiginauli tomo Yudiya kolili.” 11 Tem ginauli
yabo yaginauli-yanae kabo sowasowana kaiwena yaboita na boita
nige yasisikotanan. Na iyamo tem yakewane bwaite tomo Yudiya
sikalaiyama nige yawasosina nige sowana kutalamwagau nimali mena.
Yakawanoi tem yalau Loma na Sisa iyatala-yagau. 12 Pesito kana tosaguwo
mekanakavao siedeedede kabo iba, “Ukawanoi kulau Sisa ana yatala
koina. Inamwanamwa, kani yayawasao kulau Sisa koina.”

Pesito mekanakava Kin Agilipa Paulo kaiwena siedeedede

13 Kaliyate tupwali simwawasi Kin Agilipa meduna Benisi silau Sisaliya,
nuwanuwali Pesito sigitai na sikabi-yaliyaya-yani. 14 Kaliyate sibaibaiwa
simiyamiya Sisaliya mwa Pesito Kin mekanakava siedeedede Paulo
kaiwena. Yo Pesito iwalo Kin koina iba, “Tomo yabo Pilikesa ipei iyaele
deli mena imiyamiya. 15 Beyabeyana yasae Yelusalema kabo Yudiya
ali topwaoli lalakili yo ali tautaubalao silaoma tomowa siyakewai yo
sikawanoi koliyau tem yaloinayan na iboita. 16 Na ali wasa yaolena
yawaloba, ‘Kai Loma nige mumugamai besiele. Tem tomo yabo siyakewai
tomone sowasowana itolo na iedeedede ali yakewainane kaiwena muli
mena yaloina gubesi ana naenaena. Tem ali yakewainane iyamala

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yawasosi kabo yatalamwan maisana ilobai.’ 17 Mekaukavao kalobima
na nige yasasana kabo yalau yamiyasio kaba yatala koina yo yawalo
Paulo siyoganama. 18 Kabo toyakewao sitolo yo siyakewa bwagabwagai.
Yabatoko ginauli lalakili kaiweli siyakewai na nigele, ginauli kikiuli
kaiweli siyakewai. 19 Ali gamwapakiki ilauya Yudiya ali tapwalolo koina
yo tomo yabo esana Yeisu iya iboitako kaiwena. Na Paulo iwaloba, ‘Naga
itoloyoi.’ 20 Mwa nuwagu ipwanopwano gubesi tem ginauli bwaite kali
dudulai yalobai kabo Paulo yaneli koina tem italam na kasae Yelusalema
yo ana yatala yabenalan. 21 Na Paulo ikawanoi koliyau yakato ilau
Sisa ana yatala koina mwa yawaloba, ‘Imiyamiya deli mena kanasiga
tem kamwasa yabo yalobai kabo yayawasa ilau Sisa koina.’ ” 22 Kabo
Agilipa iwalo Pesito koina iba, “Yau nuwanuwagu tomone ana edeedede
yabenalan.” Pesito iba, “Bwaliga kani yawalo ilaoma kabo ana edeedede
kubenalan.”

Paulo iedeedede Agilipa yo kanakavao kolili

23 Yanuwa ilayan Agilipa yo Benisi silaoma me kali yakasisi silusae kaba
miyagogone koina mekalikavao tokaleyayao ali toloina lalakili yo yanuwa
tautaubalaoliyao. Kabo muli mena Pesito iloina Paulo siyoganama.
24 Kabo Pesito iwaloba, “Kin Agilipa, yo tomo meuloimiu komiu
kwalaoma tomone bwaite wagitai. Iya kaiwena tomo Yudiya meuloili siya
Yelusalema yo siya yanuwane bwaite koina sikawanoi koliyau yo kainali
lalakina mena siwaloba, ‘Gubesi tem tomone iboitamo.’ 25 Na yalobai
nige nae yabo igiginauli na kaiwena iboita. Mwa kaiwena iboma ana
kawanoi iginauli ilau Sisa ana yatala koina, kabo ana loina iginauli yo
kani yayawasa ilau Loma. 26 Nige wasa yawasosi yabo yakakatai yakato
yalelelele yo yawalo-masala Sisa koina. Kabo yayoganama yo yawalo
itolo Kin Agilipa manim mena yo besiele meuloimiu manimiu mena.
Nuwanuwagu kana yakewa yaina taloyai na tem tawae talobai kani
yalelelele yawalo-masala Sisa koina. 27 Koliyau nige idududulai tem tomo
yabo yayawasa bwagabwagai Sisa koina tem nige ana pwanoli yaina
ipapagan. Nuwanuwagu ali yakewane yaina yawasosi talobai na yalele.”

26 1 Kabo Agilipa iwalo Paulo koina iba, “Am sauga yaeyawa
kuboma kaiwem kuedeedede ali yakewaiwone kaiweli.”
Kabo Paulo nimana ikeleisinan yo iyatubu iedeedede iwaloba, 2 “Kin
Agilipa, yayaliyaya lalakina kaliyate kabona yatolo manimiu mena
yo yaedeedede tomo Yudiya ali yakewaiyau meuloili kaiweli. 3 Yagu
yaliyaya yaina kaiwena Yudiya mumugamai meuloina yo ginauli bwaite
kaiweli kagamwapakiki ukwatai namwanamwai kabo yakawanoi koliwo
ukwalakisiye yo yagu walo kubenalan.
4 Tomo Yudiya meuloili yagu miyamiya yo mumugagu sikatai, iyatubu
yagu sauga gagagili koina yamiyamiya yagu yanuwa mena Silisiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dedeina mena yo besiele tabe saugana yamiyamiya Yelusalema. 5 Sauga
imamalawe sikataiyau yo besiele sowasowali wasagu siyawasayan
yakato yau Palisi ali boda koina yalusae yo ali loina meuloili yamuliya
yo yaobigaili yawasosi. 6 Kaliyate kabona siyatala-yagau na yatala
yaina kaiwena Yaubada yameliyan yakato kani iginauli besiele ana
waloyameli tubumayao kolili bwaimwana Mesaiya ana laoma. 7 Kabo kai
ama susu yoli tuwelo waloyameline kaiwena kasanasanai nuwali mena
sikawa yawasosi kabo kaliyate yo boniyai sitapwatapwalolo Yaubada
koina. O Kin, yagu meli Mesaiyane koina kaiwena mwa tomo Yudiya
siyakewaiyau. 8 Gubesi, ami nuwatu yakato Yaubada nige sowasowana
toboita iwalo sitoloyoi? 9 Yau beyabeyana yagu nuwatu besiele yakato
ginauli meuloina yapaisowaili na tem tomo Yeisu Game Nasaleta esana
sikawa-naenae-yani. 10 Yo bwaine besiele yapaisowai Yelusalema koina.
Kaiwe yakalai topwaoli lalakili kolili kabo Yeisu kana tomeliwo yapeili
deli mena yo ali sauga unuyamateli koina yau besiele tabe yatalam
siunuyamateli. 11 Sauga meuloina yalau nume tapwalolo kaigeda kaigeda
kolili kabo tomeliwone yatonan yakabikalatagili na yaloinayagili tem
Yeisu esana sisikotanan yo sikawa-naenae-yani. Yamunamunai lalakina
kolili kabo yalau yanuwa uloina uloina kolili na tem tomeliwone
yayakamkamnali.
12 Bwaite yaina kaiwena mwa beyabeyana Yelusalema topwaoli lalakili
siyawasayau yalau Damasiko yo ali leta nimagu mena. 13 Pwasinasina mena
yau ele kamwasa mena yo mayale kaikaiwena yabo yagitai. Ilaoma bulibuli
mena yo kana koleya besiele dabwelo na dabwelo mayalena ilalaki-
gabaen. Yau yo kaukavao iyatakiki-lagimai. 14 Meuloimai kabeku kalobi
bwatano mena na kaina yabo yabenalan kaina Ibeliu koina iwalo koliyau
iba, ‘Saulo, Saulo, tawae kaiwena kuyayakamkamnayau. Am sikotanagau
koina kubomayoi kuunuunuiwo.’ 15 Kainana yayamaisa yawaloba, ‘Taubala,
yaiya kowa?’ Kainagu iyamaisa iba, ‘Yau Yeisu iya kuyayakamkamna.
16 Sauga bwaite kutolo kaem mena. Yayawatagili koliwo yakato kowa
kuyamala yagu topaisowa yo yagu toyawasa tawae tem ugitai koliyau na
yau yayakenayagiwo kuyawasayan tomo kolili. 17-18 Tem tomo Yudiya o
tem boda yabo uloili tomoliyao sikalomagigi-lagiwo kani yaleboiwo nimali
mena. Na yayawasao kolili yakato manili kuyalalali na boniboniyai mena
sitagelakeile mayale sigitai. Besiele Seitani ana kaiwe mena ukwalailima
na Yaubada sikatai simeli koliyau na Yaubada ali naenaena inuwatu-
pwaikili. Kabo kani ali kaba miya iwolena kolili ana wasawasa tomoliyao
luwaluwalili mena.’ Bwaite Yeisu ana walo koliyau besiele. 19 Kin Agilipa,
yakeyakenayanne bwaite ilaomaya bulibuli mena nige yasisikotanan.
20 Yaguguye baguna Damasiko tomoliyao kolili kabo muli mena Yelusalema
tomoliyao kolili yo Yudiya tomo simiyamiya dedei meuloina koina, yo tabe
siya nige tomo Yudiya kolili. Yaguguye na yakato mumugali naenaeli kolili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sinuwabui na silau Yaubada koina mumugana namwanamwana sikalai
kabo ali nuwabui kana yawasosi siyakenayan ali paisowa koina. 21 Bwaite
iya kaiwena tomo Yudiya sikabikalatagau Nume Tabu kalona mena yakato
siunuyamateyau. 22 Na Yaubada ana sagu yalobai ilaoma kanasiga kaliyate
kabona. Mwa koina yatolo manimiu mena na Yeisu wasana yayawasa tomo
meuloili kolili, nuwana esaliyao lalakili o nuwana esaliyao kikiuli. Mosese
yo palopitao ali palopisai yo yau yagu guguye sitoyatoyawa. 23 Wasa bwaite
iyamala yawasosi Mesaiya kamkamna ilobaiyako yo iya totolo baguna
boita mena na iwalo-masala lebo kana mayale kaiwena tomo Yudiya yo
siya nige Yudiya kolili."

Pesito Paulo ikawa-kabakabaleya-yani

24 Paulo iyaelemo iedeedede na Pesito kainana lalakina mena iba, "Paulo
kowa ukabaleya. Am katai ilalakisosi ikabi-yakabaleya-yagiwo." 25 Mwa
Paulo iba, "Pesito tomo lalakina kowa, yau nige yakakabaleya. Walo bwaite
yawalowen walo yawasosi yo walo dudulaina. 26 Na Kin Agilipa ginauli
bwaite meuloina ikatailiko mwa sowasowana me yagu katepatu yawalo
koina. Yakatai nuwatu bwaite wasana yawalowen nuwana imayaleyan,
kaiwena nige ginauli yabo imimiya-wadam." 27 Kabo Paulo itagelakeile
yo iedeedede Agilipa koina, iwaloba, "Kin Agilipa, yakataiyako palopitao
ali walo kumeliyagili, awa?" 28 Kabo Agilipa iwalo Paulo koina iwaloba,
"Kunuwatui sowasowam sauga kubwakubwana koina kuyanuwabuiyau
kabo yaemala Kelisitiyani yabo?" 29 Paulo kainana iyamaisa iba, "Bwagana
sauga ikubwa o tem imamalawe yakawanoi Yaubada koina nuwanuwagu
kowa yo tobenali meuloili kwayamala Kelisitiyani besiele yau, na
bwaimwanamo genuwagu seni mena sipanmiu besiele yau."
30 Kabo Kin meduna Benisi mekalikavao gavana Pesito yo tomo meuloili
sitolo silogwaligwali. 31 Na ali laune koina siedeedede siba, "Tomo bwaite
nige ginauli yabo isisibayanae na kaiwena tem iboita o tem ilusae deli
mena." 32 Kabo Agilipa iwalo Pesito koina iba, "Tem tomo bwaite baguna
nige ikakawanoi Sisa koina yatala kaiwena sowasowana talivasi."

Tokaleyayao yo Paulo me ana bodao sikuke Loma kaiwena

27 1 Saugana Gavana iwalo Paulo yo tomo panpanli tupwali
mekalikavao sikuke silau Itali kabo sipeili yakato tokaleyayao ali
kapiten yabo esana Diyuliyasi igitekalatagili. Na kapiten Diyuliyasi me
ana tokaleyayao esali sipei "Sisa ana tokaleyayao." 2 Waga yabo ilaomaya
Adalamitiyam silobai. Na wagane yakato ikuke ilalau dedei Eisiya
yanuwaliyao tupwali kolili. Mwa meuloimai kamwalisae wagane koina
kakuke kalau.[q] Mekamakava Alisitako iya game Tesalonaika imwalisae.

---

q 27:2 Buki bwaite kana tolele Luka Paulo ana boda luwana mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Yanuwa ilayan kabo kaulisi Saidoni, na Diuliyasi nuwanuwana Paulo
isagui mwa italamwan waga mena ikaisulu yo ilau ana eliyamwao igitaili
na tem ginauli tawae ikubwa koina siwolena. 4 Imwawasi ipileyoima
imwalisae yoi kabo kakuke yoi, yaumai ikogigilimai mwa kalau Saipilosi
nogina koina. 5 Silisiya yo Pamipiliya kalitana sowasowagali mena
kalopanaisi kalau kaulisi yanuwa Maila koina, Laisiya dedeina mena.
6 Diyuliyasi waga yabo ilobai yanuwane koina ilaomaya Alekesendaliya
yakato ilalau Itali, mwa iba, "Tamwalisae-panaisi." 7 Kakukeyoi na
ama kalau tupwana ipolowe mwa kaliyate sibaibaiwa kikiuna kikiuna
kasagesagena kanasiga kaulisi yanuwa Naidasi salina mena. Yaumai
itowanae nige sowasowamai kalodudulai kama koleya mena yaumai
ilaoma kaloyasali bwanabwana Kiliti isuna esana siba Salimoni,
kasagenalau Kiliti nogina mena. 8 Ama kalau ipolowe kabo katata-
yasayasali yanuwa salina mena kanasiga kalau kaulisi galowa esana
Galowa Namwanamwana iyaele yanuwa Leisiya salina mena, bwaimwana
bwanabwana Kiliti koina.
9 Kaliyate sibaibaiwa kayavenuwan yo kamatausi kaiwena kikiunamo
tulutulu yo yaumai naenaena kana sauga iyatubu. Kabo nige sowasowana
kakalauyoi mwa Paulo ana nuwatu iwolena kolili iba, 10 "Tautaubalao,
yawalo kolimiu yagitai sauga nige inanamwanamwa. Tabu takukuke
kisi wowoli talobai na waga meketaulina isalili yo tomo tupwali besiele
sisalili." 11 Na tokaleya ali kapiten Diyuliyasi Paulo ana walo nige
ibebenalan na ibenabenaliya waga kana kapiten yo waga tanuwagana
ali loina koina. 12 Galowane kamiyamiya koina nige inanamwanamwa
kabo tomo sibaibaiwasosi sinuwanuwatu gubesi na kakuke kalau Pinikisa
yakato kakaiyawasi galowane bwaine koina. Pinikisa iya Kiliti kana
galowa namwanamwana kaiwena yavana yo yalasi ilonamwayagili.

Yaumai kaikaiwena itowa

13 Sauganane koina yavana kikiuna iyatubu ilotalu kabo waga kana
kapiten yo waga tanuwagana sibatoko bwaite yaumai namwanamwana
mwa koina anka sitabei na kakuke kalau Kiliti nogina mena. 14 Na iyamo
sauga kubwakubwana koina yaumai kaikaiwena, esana Kaluwabu,
itowa iyui-lobiyenama bwanabwana mena. 15 Kabo yaumai waga iunui.
Mwayamwayau iyokoyoko lalakina yo nige sowasowamai kakalau
dudulai na yaumai iyuibibinmai. 16 Saugana kasosola-sae bwanabwana
kikiuna esana Koda kabo nogina kikiuna kalobai mwa sitonatonan
tem dingi siniuliseyan. 17 Paisowa kolokololona na iyamo siniuliseyan
sipan-kalatan. Imwawasi kabo maina tupwaliyao sikalai na waga
sipanyamatuwa na ikaiwe kisi bagolu waga ikogasi. Yaumai ikaiwesosi
yo waga iloiloinayan na kakalakalau. Simatausi kisi tayali mena waga
siyaduna Libiya dedeina mena kabo anka sigabae-bwagabwagai didiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mena. 18 Yaumai iyaelemo itowatowa yo waga iunui yawasosi kabo
kaliyate labuina koina waga kana ketauli siyasululi. 19 Kaliyate yaiyona
koina kabo waga gogoliyao nimali mena sigabaegili kalita mena.
20 Kaliyate sibaibaiwa nige dabwelo yo nige utu yabo kagigitai yo yaumai
kaikaiwena iyaelemo itowatowa kabo ama nuwatu nige sowasowamai
lebo yabo kalobai.
21 Sauga imamalawe kakalakalau nige kakekekan kabo Paulo itolo
manli mena yo iba, “Tautaubalao, tem tauna kona yagu walo kwabenalan
yo tabu Kiliti talologabaen ee kani nige nae yabo talolobai yo nige
sowasowana gogo tagabaegili. 22 Na sauga bwaite yawalo kolimiu,
wakatepatu. Walo yawasosi, waga kani isibayanae na iyamo kani nige
yabo iboboita. 23 Boniyai mena Yaubada iya yameliyan yo yakawanoi
koina ana anelose ilaoma itolo saligu mena, 24 yo iba, ‘Paulo, tabu
kumamatausi kowa kani kutolo Sisa ana yatala koina yo Yaubada ana
mulolo koliwo kaiwena tabe kani bodane mekamkavao wakalakalau
meuloimiu ileboimiu.’ 25 Mwa tautaubalao, wakatepatu. Yau yagu nuwatu
yakato ginauli meuloili kani siyawatagili besiele Yaubada ana waloyameli
koliyau. 26 Na ginauli kaigeda yawalo kolimiu, kani taduna bwanabwana
yabo koina.”

Waga iduna

27 Wowoli kaliyate potin (14) kalona mena kai ele kalita Mediteleiniya
koina kakalakalau. Iboniyai yo boniyai luwaluwalina koina waga
topaisowao sinuwanuwatu yakato tem kalau yanuwa yabo salina
mena. 28 Mwa liye sikalai sigabaen yo iwalo-masala kalita ana lobi
kana mamalawe teti seben mita (37 metres).[r] Sauga kikiuna yoi tabe
sigabaen yoi yo silobai kalita ana lobi kana mamalawe tuwenti seben
mita. (27 metres)[s] 29 Waga tanuwagana imatausi kisi yaumai waga
igabaeseyan veku pwatali mena mwa iwalo lo esopali sigabae-lobiyegili
waga tala muliyena mena yo tomo sikawanoi ali Yaubada koina na tem
mwayamwayau yanuwa ilayan. 30 Waga topaisowao siyatubu yakato waga
silogabaen yo silau dingi sigabae-yatalu yo ali mwakota siginauli yakato
silau lo tupwali silivasili waga tala bagunana mena. 31 Kabo Paulo iwalo
Diyuliyasi yo ana tokaleyayao kolili iba, “Tem waga kana topaisowao
nige simiyamiya waga mena nige sowasowana lebo kwalobai.” 32 Mwa
koina tokaleyayao dingi kana maina sitom na dingi ibeku mwa iyaluwan.
33 Yanuwa ilayan Paulo tomo meuloina iwalo kolili iba, “Wakekan.
Kaliyate potin imwawasi kwamiyamiya me ami nuwalubu nige
wakekekan. 34 Sauga bwaite yawalo kolimiu kan tupwana wakan na
yomiu sikaikaiwe yo sowasowana kwanamwanamwa. Walo yawasosi

---

r 27:28 120 piti **s 27:28** 90 piti

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kani nige tomo yabo nae ilolobai.” 35 Walo bwaite iwalowen kabo beledi
tupwana ikalai yo meuloili manli mena iwalo-muloloi Yaubada koina
kabo muli mena itabekivi yo iyatubu ikekan. 36 Meuloili sikatepatu kabo
kan tupwana sikalai yo sikekan. 37 Siya tomwalisae wagane koina kali
baibaiwa tu andeledi sebenti sikisi (276). 38 Kakekan kanasiga diyamai
sisu kabo witi katatauliliwa waga mena sigabaegili kalita mena kabo
waga tupwana imalamalae yo ipoulisae.
39 Yanuwa ilayan waga kana topaisowao yanuwa sigitai na iyamo
sinuwa-pwanopwano toisabo yanuwa bwaite. Kalotau yabo sigitai kabo
sikatai galowa yabo bwaine koina. Kabo sinuwanuwatu tem sowasowali
wagane siseyan magu mena. 40 Kabo lo sitomli yo besiele eyaisi kana
maina silivasili yo oleole sikukeisin. Yaumai itowa mwa kakuke kasae
galowane kaiwena. 41 Na waga tala baguna iduna tayali pwatana mena.
Iduna yawasosi nige sowasowana ikukeyoi mwa waga tala muliyena
bagolu isapi-gwaligwali.
42 Tokaleyayao sinuwanuwatu tem tomo panpanili siunuyamateli
kisi yabo itubasae na iyabubu. 43 Na Diyuliyasi, tokaleya ali kapiten,
ali walone ibenalan mwa iwalo-kausili kaiwena nuwanuwana Paulo
yawasina ileboi. Mwa iwalo iba, “Tomo siya tubatuba sikatai sikapusele
baguna na sitonan situbasae yanuwa mena. 44 Na siya tupwaliyao nige
tubatuba sikakatai waga kana bwalekai sikalaili ali kaba tuba na
situbasae.” Bwaite loinane koina meuloili sigayosae yanuwa mena yo
sinamwanamwa.

Paulo ana paisowa bwanabwana esana Melita koina

28 1 Saugana kagayosae magu mena kabo kabenalan yakato
bwanabwanane esana Melita. 2 Yanuwane tomoliyao mumugali
sinamwanamwasosi kolimai. Mayau lalakina sipei kaiwena galewa
italutalu yo yanuwa itulutulu kabo meuloimai siyoganmai kalau
kamwasiguli. 3 Paulo mayau itanogogo ikalailima ipei-luseyagili mayau
wedowedolina kalona mena, kabo wedowedolina kaiwena weso naenaena
yabo inene-yawatagilima mayaune kalona mena, ilau Paulo nimana
ikapukalatan. 4 Kabo yanuwa tomoliyaone sigitai wesone itaketake
Paulo nimana mena yo sibomamo siedeedede siwaloba, “Tomone bwaite
tounuyamate yabo. Bwagana nae iyabubu-gabaen kalita mena na
yakato inamwanamwa na iyamo loina dudulaina kani ilobai bwaimwa
boita.” 5 Na Paulo wesone isapi-kalai ilau italu mayau wedowedolina
kalona mena, na Paulo iya nige kwapina tawae iyayai. 6 Kabo tomo ali
nuwatu yakato Paulo kani yona silolo o nuwana kani ibeku na iboita.
Yanuwa tomoliyao sisanasana sauga imamalawe na iyamo nige nae yabo
iyayawatagili Paulo koina, kabo ali nuwatu sibui yo siba, “Tomone iya
yaubada yabo.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Pabiliyasi iya bwanabwanane ali taubala lalakina ana yanuwa yo ana
bwatano tupwana iyaele dedeine bwaite koina kamiyamiya salina mena.
Kabo iya iyoganmai kalau ana nume mena yo kaliyate yaiyona igitegite-
kalatagimai. Na ana gitekalatan kolimai inamwanamwasosi. 8 Pabiliyasi
tamana ikasiebwa, yona iwedowedoli yo diyana isagesagena, mwa iyaele
ikenokeno ana kaba keno mena. Paulo ilau ilusae igitai ikawanoi Yaubada
koina yo nimana ipeili pwatana mena kabo inamwanamwa. 9 Mwa koina
tokasiebwao meuloili silaoma Paulo koina yo ikabi-namwanamwaili.
10 Kabo yanuwa tomoliyao siyaliyaya lalakina mwa simulolo lalakina
kolimai. Naga tem ama sauga kuke koina ginauli meuloina nuwanuwamai
ama kalaune kaiwena sitauli waga mena.

Melita kalogabaen na kakalau Loma kaiwena

11 Waikena yaiyona kamiyamiya bwanabwanane Melita koina. Na waga
yabo yaumai ikausi bwaine koina imiyamiya. Bwaite wagane ilaomaya
Alekesendaliya yo kana tabule koina yaubada susi natunao didiluwaluwa
makamakayauli sitalili. Ee iya wagane koina mwa kamwalisae kakuke.
12 Kalau kaulisi Sailakusa yo kaliyate yaiyona kamiyamiya. 13 Kabo
kakukeyoi kalau kaulisi Lidiyam yo kakeno. Yanuwa ilayan yavana
itowa kabo kakukeyoi yo kaliyate labuina koina kaulisi Puteoli. 14 Tomeli
tupwaliyao kalobaili kabo siwalo mekamakavao kamiyamiya wiki
kaigeda. Bwaine besiele kalaoma kanasiga kayawatagili Loma. 15 Tomeli
simiyamiya Loma koina wasamai sibenalan yakato kaulisiko. Silogogo
sisaema kamwasa mena yanuwa esana Nume Taumana Yaiyona koina
tupwaliyao sisanasanamai na tabe tupwaliyao sisaemayoi yanuwa esana
Apiyasi Maketi yo koina sisanasanamai. Saugana Paulo tomone igitaili
kabo ikatepatu yo ikawatoki Yaubada koina. 16 Saugana kayawatagili
Loma toloinao sitalam Paulo nume yabo ikalai ana kaba miya kana
togitekalatan tokaleya yabo mekanakava.

Paulo iguguye tomo Yudiya yo siya Loma kolili

17 Kaliyate yaiyona imwawasi kabo Paulo tomo Yudiya ali tobagunao
iyoga-gogonagilima. Saugana simiyagogo Paulo iwalo kolili iba,
“Kaukavao, nige ginauli yabo yagiginauli-yanae ala bodao kolili yo tabe
nige sauga yabo mumugala ilaoma tubulao kolili yakakawa-naenaeyan.
Tomo Yudiya sikabi-kalatagau Yelusalema koina na sipeiyau Loma
nimali mena. 18 Siya sinelineli-yagau yaina siloyai kabo nuwanuwali
silivasiyau kaiwena nige nae yabo yapapaisowai na kaiwena yaboita.
19 Sauganane koina tomo Yudiya Loma ali nuwatu sikawa-naenaeyani
kabo nige kamwasa yabo yanunuwatui mwa yakawanoi tem sowasowana
yalaoma Sisa ana yatala koina. Na nige yakato ala tomoyao Yudiya
yakakawa-naenaeyagili, nigele. 20 Bwaite kaiwena yayoganimiu tamiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

toyawa komiu te yau taedeedede. Kita tomo Yudiya meuloila tasanasanai
Mesaiya, iya bwaite kaiwena mwa seni mena sipanyau.”
21 Paulo kainana siyamaisa siba, “Nige wasam yabo leta koina kalolobai
ilalaoma Yudiya dedeina mena. Besiele kalakavao saugana silaoma na
nige wasam yabo siwawaloweni kabebenalan yakato kowa naenaena
kupaisowai. 22 Na nuwanuwamai am nuwatu kabenalagili, kaiwena
kakatai tomo meuloili tapwalolo waluwaluna sikawa-naenae-yani dedei
meuloina kolili.” 23 Mekalikava Paulo kaliyate yabo sigitesipwai, kabo
Yudiya meuloili silaoma Paulo ana nume mena. Kabo iyatubu malala
mena iedeedede ilau kanasiga lolau. Iguguye Yaubada ana kaba loina
kaiwena yo tabe Mosese ana loina yo palopitao ali lelelele ikalai iyasilili
kolili na itonan tem iyakenayagili yakato Yeisu kaiwena iwalo yawasosi.
24 Tomo tupwali Paulo ana walo sikawa-yawasosi yo simuliya na tupwali
nige sikakawa-yawasosi. 25 Nige ali nuwatu kaigeda kabo sikatububu
sabi logwaligwali. Na ali logwaligwaline yaina kaiwena walone bwaite
Paulo iwalowen kolili iba, “Yaluyaluwa Tabuna iwalo-masala tubulao
kolili saugana iwalo Aiseya gamwana mena iwalowegili besiele, 26 ‘Kulau
tomo kolili na kuwalo, Bwagana kwabenalan na iyamo nige wakakatai,
bwagana kwamankulakulai na iyamo nige wagigitai, 27 Kaiwena tomo
kateli sikololo, tenali sikausili, yo manli siyagibuli. Na iyamo tem nige
sipapaisowai besiele nuwana sigite namwanamwai nuwana sibenalan
namwanamwai yo tabe nuwana sikatai namwanamwai, kabo sinuwabui
simuliya koliyau yo namwanamwa silobai.’ ”
28 Yo Paulo iwaloyoi iba, “Na wakatai Guyau ana lebo wasana
siyawasayanako siya nige Yudiya tomoliyao kolili. Walo yawasosi
kani sibenalan.” 29 Paulo ana edeedede iyemwawasi kabo tomo Yudiya
silogwaligwali, ali logwaligwaline koina sibomayoi mekalikavao
sigamwapakiki.
30 Bolime labui imiyamiya nume kaigeda koina na iyamayamaisa
waikena kaigeda kaigeda nume tanuwagana koina. Na analiyao siya
nuwanuwali silaoma koina meuloili iyoganli. 31 Guyau ana kaba loina
kaiwena iguguye yo Yeisu Keliso wasana iyakayakataili. Iguguye me ana
katepatu yo nige tomo yabo sowasowana itonan na ikausi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Loma ali leta

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Paulo ana takikili yaiyonana koina ilau yanuwa Kolinita koina. Sauganane koina nige ilalau yanuwa Loma, kaiwena tomeliwo Masidoniya polovinsi yo Akaya polovinsi ali mulolo sikatububunan yo siwolena Paulo koina na tem ilawagili tomeliwo Yelusalema iwolegili. Kana katai besiele yakato Paulo iyaele Kolinita, mwa tomeliwo Loma ali leta ilele yo ali wasa iwolegili yakato nuwanuwana lalakina igitaili mulina mena kabo ilau Sipein.

Yeisu kana tomeliwo sibaibaiwa simiyamiya Loma koina. Tomeliwone bodane koina boda labui simiyamiya, boda yabo siya Diyentail (Kaina Dimdim Gentile) bwaimwa siya nige tomo Yudiya, sibaibaiwasosi. Yo boda yabo siya tomo Yudiya siya kali kulutubu ilaomaya Abelamo koina, nige sibabaibaiwa Loma koina.

Leta bwaite kalona mena Paulo ana nuwatu lalakina iyaele Peina 1 tomna 17, iba, “Wasana namwanamwana iyakenayagila yakato melimo koina Yaubada ikawa-namwanamwa-yagila.” Paulo iwalo-masala yakato Yaubada manna mena tomo meuloili siya tolopwano, nuwana siya tomo Yudiya o nuwana siya nige tomo Yudiya (1:18–3:20). Na siya Yeisu Keliso kana tomeliwomo Yaubada ikawa-namwanamwa-yagili (3:21–4:25). Kabo tabe Paulo iedeedede yoi yawasi waluwaluna kaiwena. Iwalo yakato tem Yaubada ikawa-namwanamwa-yagila kani tamiya yawasi waluwaluna koina (peina 5-peina 8). Peina 9 yo kanasiga peina 11 koina Paulo iedeedede tomo Yudiya meuloili kaiweli. Tomo Yudiya bwaimwa tomo Isileli yakato siya Yaubada ana gitesipwa tomoliyao kaiwena siya silaomaya Abelamo koina na iyamo Yeisu Keliso nige simemeliyan, mwa kani nige lebo silolobai. Koinaele Paulo ineli iba, “Gubesi siya boda Isileli? Yaubada ana paisowa kolili idudulai o nigele? Isikotanagili molosi o nigele?” Kabo ana neline iyamaisali. Yo Paulo iwalo-masala kolila toisabo mumuga ilonamwayagila tapaisowai kalakavao yo toloinao kolili kaiwena kita Yaubada ikawa-namwanamwa-yagilako (12:1–15:13). Letane

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana kaba mwawasi koina Paulo yo kanakavao ali walo-mulolo siwalowen tomeliwo Loma kolili (Peina 16).

---

1 [1] Yau Paulo, Yeisu Keliso ana topaisowa, yo Yaubada iyoganiyau yaemala tosagenawasa (apositolo) yo ipeiyau wasana namwanamwana kana toyawasa. [2] Yaubada ana waloyameli ipei-bagunayan yakato naga wasa namwanamwanane kani itubu, mwa palopitao waloyameline siwalo-masalan yo silele Buki Tabu beyabeyana kalona mena. [3] Wasa namwanamwanane iya Natuna wasana, iya ala Guyau Yeisu Keliso. Yo ana emala tomo koina kaiwena mwa iya Kin Deibida tubuna, [4] na takatai iya bulibuli tomona yo Yaubada Natuna kaiwena Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe mena itoloyoima boita mena.
[5] Iya bwaimwana kagu yauyauya iyeyama koliyau na yaemala apositolo esana kana tobali kaiwena, na mesabana yanuwa uloina uloina tomonliyao bwaimwa siya nige Yudiya tomonliyao yayoganlima Keliso simeliyan yo siobigai. [6] Yo komiu tabe besiele kwamiyamiya yanuwa Loma koina, Yaubada tabe iyoganmiuko kwaemala Yeisu Keliso ana susu tomonliyao. [7] Yau Paulo leta bwaite yalele yo yayawasa ilaowa kolimiu meuloimiu komiu kwamiyamiya yanuwa Loma koina, komiu Yaubada imuloloimiu yo iyoganmiu kwalaoma kwaemala ana tomoyao. Yo yakawanoi Tamala Yaubada yo ala Guyau Yeisu Keliso ali katekamkamna yo ali nuwa-daumwali katemiyao siloyapowonli.

Paulo nuwanuwana lalakina ilau Loma igitaili

[8] Yagu nuwatu bagubagunana bwaite besiele. Yeisu Keliso esana mena yakawatoki yagu Yaubada koina komiu meuloimiu kaiwemiu, kaiwena ami meli wasana yanuwa yaulina dedeina esopali sibenalanako. [9-10] Sauga meuloina yakawakawanoi kaiwemiu. Iya Yaubadane, bwaimwana wasana namwanamwana yaluwewasayani me kate-yawasosigu mena kaiwena, iya ikatai sauga meuloina yanuwatu-kalatagimiu yagu kawakawanoi koina. Na sauga bwaite koina yakawanoi koina tem ana nuwatu besiele, na tem kamwasa isoke na yalaowa yagitaimiu. [11] Yawalo bwaite besiele, kaiwena nuwanuwagu lalakina tem yagitaimiu na yasaguimiu na mesabana Yaluyaluwa Tabuna ana yauya tupwana wakalai na wakaiwe. [12] Tem yalaowa yagitaimiu kani komiu yo yau taesagusagu-wagila ala edeedede koina na mesabana yau yagu meli mena yasaguimiu yo komiu ami meli mena kwasaguiyau. [13] Kaukavao yo duguwao, nuwanuwagu wakatai sauga ibaibaiwa yanuwanuwatu gubesina na yalaowa. Kaiwena nuwanuwagu lalakina yalaowa na yakabi-yakaiwemiu yo yaguguye ami bodao siya nige Yudiya tomonliyao kolili na sinuwabui besiele yagu guguye uwena yalobai siya nige Yudiya tomonliyao kolili dedei uloili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

uloili kolili. Sauga kaigeda kaigeda yatonatonan laowa kaiwena na iyamo
ginauli yabo ikaukausiyau.
14 Yau wasana namwanamwana yakatai, mwa iyamala kagu yaga na
wasane yayawasayan tomo meuloili kolili, siya tokaina Giliki yo siya nige
tokaina Giliki kolili, yo siya me ali katai yo siya tonuwapwanopwano.
15 Bwaite iya kagu yagane kaiwena nuwanuwagu lalakina wasana
namwanamwana yaguguyeyan komiu Loma tabe kolimiu. 16 Me
yagu katepatu wasana namwanamwana kana guguye kaiwena nige
yamwamwalimwaline, kaiwena saugana tem taguguyeyan, Yaubada ana
kaiwe imiyamiya wasane koina kateli isakona na mesabana analiyao siya
simeli wasane koina ileboili. Baguna Yeisu Keliso wasanane siguguyeyan
siya tomo Yudiyamo kolili Yelusalema koina na sauga bwaite koina
wasane sokesokena tomo meuloili kolili na tem lebo silobai wasane
koina. 17 Wasana namwanamwana iyakenayagila yakato melimo koina
Yaubada ikawa-namwanamwa-yagila. Ginauli lalakina kaigedamo meli.
Besiele Buki Tabu ana walo-masala, iba, “Tomone siya ali meli kaiwena
Yaubada ikawa-namwanamwa-yagili mwa siya yawasi miyamiya yaina
silobai.”

Tomo tonaenaela meuloila Yaubada ana munamunai imiyamiya kolila

18 Na tomo tupwaliyao siyauyaulesosi yo mumugali sinaesosi. Kabo
Yaubada ana munamunai yo ana kalomagigili ilobilobimaya bulibuli
mena kolili kaiwena ali yauyaule koina Yaubada kana katai yawasosi
sikaukausili sibomayoi kolili yo tomo tupwaliyao kolili. 19 Yaubada
ana munamunai yo ana kalomagigili kani silobai kaiwena tawae
tomo sowasowali sikatai iya kaiwena iyakenayagiliko kaiwena iboma
iyamayaleyako kolili. 20 Kaiwena sauganane Yaubada yanuwa yaulina
iyamayale yo kanasiga kabona, imayalesosi tomo kolili yaiya iya yo ana
kaiwe imiyayai mwa walo yawasosi iya Yaubada. Iya nige sowasowana
tomo manli mena sigitai, na ginauliline iyamayaleli manli mena
sigitaiyako yo sowasowana iya kana katai imiyamiya kateli mena. Mwa
nige sowana siwalo-panaisi siwaloba, “Nige sauga yabo Yaubada ana
kilakilala kagigitai mwa kani nige kamemeli.”
21 Bwagana toyauyaulene sikataiyako yawasosi Yaubada imiyamiya,
na iyamo nige sitotobali-seyan yo nige sikakawa-Yaubada-yan, yo
nige sikakawatoki koina. Kabo ali nuwatu yauyauleli meuloina nige
kanna ipapagan yo yauyaule yo boniboniyai kateliyao sikalapowon.
22 Siya siwaloba, “Kai tosonoga”, na iyamo siya toyauyaule. 23 Tem
sowana sipwalou Yaubada miyamiya yaina koina, na iyamo nige
sigiginauli besiele. Na siya sipwalou kokotomo kolili kokotomone kali
koleya besiele tomo yo besiele man sievaeva yo besiele yakayakan yo
besiele yamayamayale sinenenene bwatano mena, bwaimwa weso yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waligowa, siya kani nige simimiyayai. [24] Mwa Yaubada toyauyaulene
italam-gabaegili siboma ali gadosisi mena mumugana naenaena koina
sipaisowa, yo mwalimwaline mumugana sipaipaisowai kalikavao
mekalikavao. [25] Wasa yawasosi Yaubada kaiwena sisikotanan na wasa
mwakomwakotana simeliyan. Mwa ali tapwalolo koina sipwalou Yaubada
ana yamayamayaleyao kolili, na nige sipwapwalou Yaubada Toyamayale
koina, bwaimwa iya kita sauga meuloina tatobatobalan. O besiele.
[26] Bwaite mumugaline kaiwena mwa Yaubada italam-gabaegili ganawali
mumugana uloi molosina siginaginauli. Tabe sinesineo yauyauleli ali tali
sinesineo mekalikavao siganawali, mumugane bwaite nige idududulai,
nige kana lonamwa koina silalau. [27] Besiele tabe tatao yauyauleli
nige mekalikavao sinesineo sikekeno, na ali tali tatao nuwanuwali
lalakina. Kabo tau yo tau siganawali, mwa paisowane maisana nae
iyawayawatagili sibomamo kwapili mena. [28] Tabe besiele wasa yawasosi
Yaubada kaiwena genuwali sinuwatu-kalatan yo siwaloba, “Nige Yaubada
kana nuwanuwatu yabo kolimai”, mwa italam-gabaegili ali nuwatu
yauyaulena koina na ginauline nige sowasowana siginauli na iyamo
siginauli. [29] Nuwatu yauyauleli meuloili kolili sikalapowon besiele
patipati, nuwatu naenaeli, lamwapolowe, unuyamate, gamwapakiki,
mwakota, yo sibayanae, [30] sietalapili, kalikavao sisinalili, Yaubada
sikalomagigilan, sigamwa-panapanawa, sigagasa, sinuwa-saesae,
sinaliyao yo tamaliyao ali walo nige sibebenalagili, yo ginauli naenaeli
kali nuwanuwatu sinuwanuwatuili, [31] yo nige yabo nuwatu dudulaina
kolili, ali waloyameli nige sinununuwatu-kalatagili, kalikavao nige
simumulolo kolili yo nige sikakatekamkamna-yagili. [32] Sikataiyako
Yaubada ana loina iwalo yakato yauyaule mumugana maisana boita.
Na iyamo nige silolopei, iyaelemo sipaipaisowai, yo kalikavao siya
kamwasane kaigedana sipaipaisowaine sikawa-namwanamwa-yagili.

Tabu kawa-naenae kaiwena Yaubada iya toyatala dudulaina

2 [1] Komiu tabe wakataiyako yauyaule mumugana maisana boita, kabo
kaukavao yo duguwao, tabu tomo yabo wakakawa-naenae-yan
yakato iya toyauyaule yabo na kowa nigele. Kaiwena tem wakawa-
naenae-yan bwaimwa kawa-naenaene yauyaule mumugana. Nige sowana
kwawalo-panaisi yo kwawaloba, “Yaubada ana loina kawa-naenae
kaiwena nige kakakatai.” Saugana tem tomo yabo wakawa-naenae-
yan kwabomayoi ami yatala waginaginauli. [2] Kita takatai siya meuloili
yauyaule mumugana siginaginauli Yaubada kani iyatalayagili, yo ali
yatala idudulaisosi yo ilonamwayagili. [3] Mwa gubesi ami nuwatu yakato
komiu tokawa-naenae sowasowamiu Yaubada ana yatala kwayabubu-
gabaen? Kaiwena mumugana yauyaulene siya siginaginauline iyaele
tabe komiu waginaginauli ami kawa-naenae-yagili koina. [4] Nuwana ami

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuwatu yakato Yaubada ana katekamkamna yo ana kalakisiye kolimiu
ginauli bwagabwaga. Na nigele, Yaubada iya Tokatekamkamna yawasosi,
ana munamunai iyoviya yo ana kalakisiye imamalawe. Nuwana
komiu nige nuwamiu simamayale yakato Yaubada imulolo kolimiu yo
nuwanuwana ana mulolo wakilala na mesabana kwanuwabui.
5 Na komiu genuwamiu nuwabui kabo ami gamwa-panapanawa yo
ami kate kololo kaiwena mwa kwabomamo ami yatala kwaetuetulan yoi
kaliyatenane koina Yaubada ana munamunai iyakenayagili toyauyaule
kolili. Sauganane koina tomo meuloili Yaubada ana yatala dudulaina
kani sigitai. 6 Yo tomo meuloili maisali kani iwolegili, ali paisowa kana
koleya koina. 7 Tomo tupwaliyao paisowa namwanamwali kaiwena
sikepate kaiwe, kaiwena nuwanuwali Yaubada esali ikeleisinagili yo
ikawa-namwanamwa-yagili yo yawasili miyamiya yaina silobai. Mwa
koina Yaubada kani iyamaisali besiele. 8 Na tomo tupwaliyao sibomamo
ali namwanamwa siloyai yo naenaena kana kamwasa simuliya na
wasa dudulaina sisikotanan. Kabo Yaubada me ana munamunai kani
iyamaisa kolili. 9 Siya analiyao mumugana naenaena sipaipaisowai,
silae yo kamkamna Yaubada kani iwolegili. Walo bwaitete baguna siya
tomo Yudiya kaiweli yo besiele tabe siya nige tomo Yudiya kaiweli. 10 Na
analiyao tomo siya mumugana namwanamwana siginaginauli Yaubada
kani meuloili esaliyao ikeleisinagili yo ikawa-namwanamwa-yagili yo
ikabi-yanuwadaumwalili, nuwana siya tomo Yudiya o nuwana siya nige
tomo Yudiya. 11 Kaiwena Yaubada nige igogolulau siya tomo Yudiya
kolili na loina kaigedamo koina kani tomo meuloili iyatalayagili besiele
mumugali.
12 Siya Mosese ana loina nige imimiya kolili, na tem silopwano, Yaubada
kani iyatalayagili yo maisali iwolegili na nige yakato Mosese ana loina
ikalai yo koina iyatalayagili. Na siya Mosese ana loina imiyamiya
kolili, na tem silopwano, Yaubada kani iyatalayagili Mosese ana loina
mena yo maisali iwolegili. 13 Kaiwena nige yakato siya loinane tenali
mena sibenalan mowoi sidudulai Yaubada manna mena, nigele, na siya
loinane sibenalan yo kateli mena sipei yo nuwali idudulaiyan yo siobigai
siyamo sidudulai Yaubada manna mena. 14 Siya Mosese ana loina nige
sikakatai, mwa sibomamo ali nuwamayale koina sipaipaisowa yo sikatai
toweya namwanamwa yo toweya naenaena bwaimwana sibomamo ali
loina, 15 ali paisowa iwalo-masalan yakato namwanamwa yo naenaena
sikataiyako. Tabe ali nuwatu yawasosi kateli mena iwalo-masalanyoi
namwanamwa yo naenaena sikataiyako mwa sauga tupwana ali nuwatu
mena iba, “Kulopwano bwaimwana” yo sauga tupwana ali nuwatu mena
iba, “Bwaimwana inamwanamwa kupaisowai”. 16 Mwa takatai naga
kaliyatenane ilalaoma koina kani Yaubada tomo ali nuwatu wadawadamli
ipei-yawatagilagili, yo ana kaiwe iwolena Yeisu Keliso koina na

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomo meuloili iyatalayagili, besiele wasane namwanamwanane yagu
guguyeyanne ana walo-masala.

Tomo Yudiya sibatoko kani lebo silobai Mosese ana loina kana obiga koina

17 Na komiu kami kulutubu ilaomaya Abelamo koina mwa wagagasa
kwawaloba, “Kai tomo Yudiya, Yaubada ana tomoyao, yo yatala kana
sauga koina Yaubada kani ikawa-namwanamwa-yagimai Mosese ana
loina kana muliya kaiwena. 18 Kai tomo Yudiya Yaubada ana nuwatu
kakataiyako yo Mosese ana loina iyakenayagimai mwa sowasowamai
namwanamwana yo naenaena kali koleya kayakasa-yadudulaili. 19 Kai
tomangibugibu kali toyadudulai yo siya simiyamiya boniboniyai mena ali
mayale, 20 yo toyauyaule kali towalo-kalatan, yo tabe melumeluwo kali
toyakayakatai ele mwa kai tomo Yudiya. Yo Mosese ana loina imiyamiya
kolimai yo sowasowana katai meuloina yo Yaubada ana nuwatu yawasosi
kalobaili loinane koina.” 21 Na komiu tomo Yudiya ami walo gagasa
bwaine besiele, awa? Na kami kawa-naenae kani yawalowen. Yakato
kwaemala toyakayakatai kamikavao kolili, na iyamo nige kwabomayoi
kwayayakataimiu. Waguguye kamikavao kolili kwaba, “Tabu kewali”,
na iyamo komiu wakewakewali. 22 Tabe kwaba, “Tabu kamkava
wainena koina ugwaganawali”, na iyamo komiu waganaganawali.
Yakato kokotomo kwasikotanagili, na iyamo kwalusae siya kokotomo
kana topwalou ali nume tapwalolo mena yo ginauli tupwaliyao
wakewalili. 23 Kwawalo-seyagimiu kwabomayoi kwaba, “Mosese ana
loina iyaele kolimai”, na iyamo loinane kwalikwaili. Yakato komiu
Yaubada ana susuyao na iyamo loinane ami likwaina kaiwena Yaubada
kwayamwalimwaline. 24 Komiu tomo Yudiya ami yauyaule kaiwena
Buki Tabu iwalo-masalanako iba, “Ami yauyaule kaiwena mwa siya nige
Yudiya tomonliyao Yaubada esana sikawa-naenae-yani.”
25 Komiu tomo Yudiya nigwenigwe mumugana iyaele wakalaiyako,
yo iwalo-masalan yakato komiu Yaubada ana tomoyao. Tem
Mosese ana loinao meuloili kwamuliya-olili kabo nigwenigwe kana
namwanamwa imiyamiya. Na tem nige sowasowamiu ana loinao meuloili
kwamumuliya-olili, ee kana koleya besiele nige nigwenigwe mumugana
wakakalai. Kana katai bwaite besiele, tem loina kaigeda kwalikwai ami
nigwenigwe iyamala ginauli bwagabwaga Yaubada manna mena. 26 Siya
nige Yudiya tomonliyao, nigwenigwe mumugana nige sikakalai. Na
tem loina ana walo simuliya, Yaubada kani ikataili yakato siya besiele
nigwenigwe mumugana sikalaiyako. 27 Kabo siya meuloili loina simuliya
bwagana nige nigwenigwe mumugana sikakalai yoli mena siya kani
sikawa-naenae-yagimiu kaiwena komiu loinane nige kwamumuliya.
Bwagana nigwenigwe mumugana wakalaiyako yomiu mena yo me
ami Buki Tabu beyabeyana na iyamo kani sikawa-naenae-yagimiu ami

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

loinalikwa kaiwena. 28-29 Komiu tomo Yudiya kwabomayoi ami tali tomo
Yudiya mekamikavao kwaetobatobala-nagimiu ami nigwenigwe kalaina
kaiwena, awa? Na tem Yudiya yabo katena idudulai Yaubada manna
mena, ee yawasosi iya Yudiya tomona. Kaiwena nigwenigwe mumugana
yawasosi iyaele mwa Yaluyaluwa Tabuna ana paisowa katena mena,
nige tomo ali paisowa yona mena. Tomone bwaine besiele kana tobali
ilaomaya Yaubada koina, nige ilalaoma ana tali tomoyao kolili. Kabo tabu
ami nuwatu yakato kowa tomo Yudiya yawasosi nigwenigwe am kalaina
kaiwena. Yo tabu ami nuwatu yakato kowa Yudiya yawasosi kaiwena
tamam sinam kali kulutubu ilaomaya Abelamo koina.

3 1 Nuwana tomo Yudiya yabo kani ineli koliyau iwaloba, "Tem am
walo nigwenigwe kaiwena idudulai, gubesi, namwanamwa yabo
imiyamiya koina na kai tomo Yudiya isaguimai na tomo meuloili nigele?
Nigwenigwe mumugana iyaelemo kolimai imiyamiya yakato kai Yaubada
ana tomoyao. Gubesi, bwaine kaba sagu kolimai o nigele?" 2 Kainana kani
yayamaisa yawaloba, O, besiele, walo yawasosi. Namwanamwa lalakina
yabo bwaimwana Yaubada ana walo, bwaimwana Buki Tabu beyabeyana,
iwolegili tubumiyao Yudiya tomo bagubagunali kolili na sigite-kalatan.
3 Na walo yawasosi Yudiya tupwaliyao Yaubada ana walo nige simumuliya
yo nige simemeliyan. Gubesi, tawae kani tawalowen? Yakato Yudiyane
ali yauyaule kaiwena Yaubada kani nige ana waloyameli igiginaulili?
4 Nigele molosi. Bwagana tomo meuloili simwakota, Yaubada kani nige
imwamwakota kolila kaiwena iya towalo-yawasosi. Besiele Buki Tabu ana
walo iedeedede Yaubada kaiwena iba, "Saugana tem kuedeedede, tomo
meuloili kani sikatai am edeededene walo yawasosi, yo am yatala koina
kani kubaguna yo kam toyakewaiwone ukaiwe-gabaegili."
5 Ala yauyaule koina kani tomo sigitai Yaubada ana namwanamwa
isaesosi. Na iyamo toyauyaule tupwaliyao siedeedede bwagabwaga
siwaloba, "Ama yauyaule koina Yaubada wasana kasagui kabo nige
sowasowana imunamunai kolimai yo nige sowasowana iyamaisamai ama
yauyaulene kaiwena." Na bwaite walone besiele tomo yanuwa yaulina
ali walo, nige Yaubada ana nuwatu. 6 Walone kani yayamaisa bwaite
besiele. Nigele, nigele molosi. Yaubada iya todudulai yo nige sowana
italam ala yauyaule maisana tayabubu-gabaen. Kabo kani iyatalayagila
ala yauyaule kaiwena. Tem Yaubada iya nige todudulai kani gubesi na
tomo meuloili yanuwa yaulina mena iyatalayagili? 7 Na nuwana tomo
yabo kani iwaloba, "Yagu mwakota koina kani tomo sigitai Yaubada ana
dudulai ilalakisosi. Kamwasane koina Yaubada wasana yasagui kabo nige
sowana ikawa-naenae-yagau." 8 Kabo tomone kainana kani yayamaisa
bwaite besiele. Nuwatune nuwatu yauyaulena. Nige sowasowana tawalo
besiele. Tem tawalo besiele bwaimwana, kana koleya besiele tawalowalo
bwagabwaga tawaloba, "Mumugana naenaena tapaisowai na mesabana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

uwena namwanamwana iyawatagili.” Na tomo tupwaliyao siyakewaiyau,
yakato walone bwaite yau yagu walo. Na nigele, bwaite mwakota.
Ilonamwayagili tem Yaubada iyamaisali ali yakewaiyau kaiwena.

Nige tomo yabo idududulai Yaubada manna mena

9 Mwa gubesi, tomalaele kai tomo Yudiya kadudulaisosi kabo muli
mena siya nige tomo Yudiya? Yakato ama nigwenigwe isaguimai Yaubada
manna mena? Nigele, nigele molosi. Iyaele yawaloko tomo Yudiya yo siya
nige tomo Yudiya tatoyatoyawa kaiwena meuloila tamiyamiya naenaena
luwana mena.
10 Kaiwena Buki Tabu iwalo bwaite besiele, “Nige todudulai yabo
ipapagan, nige yabo. 11 Nige tokatai yabo ipapagan, nige yabo ipwapwalou
Yaubada koina. 12 Meuloili kamwasa dudulaina silogabaenako silosuwala
yo siyamala ginauli bwagabwaga. Nige yabo ana paisowa idududulai,
nigele, nige yabo. 13 Walone iyawatagilima gamwali mena sowasowana
kalikavao siunuili yo siboita. Memenali mena mwakota edeededena
siwalowalowen, na sopali mena walone iyawatagilima besiele weso
kelakelabasina. 14 Walo naenaeli yo kalomagigili waloli gamwali mena
sikalapowon. 15 Kaekaeliyao simalae na silau tomo siunuyamateli, 16 tem
toweya koina silau, kani tomo sisibayanaeli yo siyakamkamnali. 17 Miya
daumwali kana miya nige sikakatai. 18 Yaubada kana matausi nige kolili
imiyamiya.”
19 Yo walonane bwaitete ilaomaya loina kana buki koina, yo takatai
tawae loina iwalowen, yakato loinane siya tomo Yudiya kaiweli, siya
simiyamiya loina yaulina mena. Kabo siya yo tomo meuloili yanuwa
yaulina mena simiyamiya Yaubada ana yatala yaulina mena. Nige
sowasowana yabo iba, “Yau nige yagu pwanoli ipapagan.” 20 Kaiwena
nige tomo yabo sowasowana Yaubada ana kawa-namwanamwa ilobai
loinane kana obiga koina, kaiwena loina ana dedei mena tomo meuloili
siya toloinalikwa. Na loinane kana paisowa iya mwa ala naenaena
iyakenayagila.

Meli koina Yaubada tomo ikawa-namwanamwa-yagili

21 Na sauga bwaite koina Yaubada kamwasa waluwaluna iyamayale
na koina tomo ikawa-namwanamwa-yagili, na nige loina kana obiga
koina. Kamwasa waluwalunane Mosese ana loina yo palopitao siwalo-
masalanako bwaite besiele. 22 Tomo ali meli Yeisu Keliso koina kaiwena
mwa Yaubada ikawa-namwanamwa-yagila. Yo tomo meuloili siya simeli
ali kaba tolo bwaimwana. Nige kana uloi yabo imiyamiya tomo Yudiya
kolili yo siya nige tomo Yudiya kolili, 23 kaiwena tomo meuloili naenaena
koina silopwano mwa simiya-kelamamalawe Yaubada ana wasawasa
koina. Nige sowana ana namwanamwa silobai. 24 Na Yaubada ana mulolo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lalakisosina koina ikawa-namwanamwa-yagili kaiwena Yeisu Keliso
iyamaisa-yavivila-yoilima naenaena koina. 25-26 Yaubada Yeisu Keliso
iyawasayama ipwaoliyan kaiwela. Kabo Keliso kwasinena italamwan
na mesabana ala meliyanna koina talaoma Yaubada koina. Yaubada ana
paisowane koina iyakenayagila sauga beyabeyana koina mumugana
idudulai mwa tomo bagubagunali ali yauyaule ikalakisiye-yagili yo
inuwatu-pwaikili. Tabe bwaite iyakenayagila yakato iya ana paisowa
idudulaisosi kabo Yeisu kana tomeliwo ikawa-namwanamwa-yagili.
27 Kabo gubesi? Ala yai yabo imiyamiya na sowana tawaloseyagila?
Nigele. Gubesi, sowasowana tawaloseyagila loina kana obiga kaiwena?
Nigele, nige sowana tawaloseyagila, kaiwena melimo koina mwa Yaubada
ikawa-namwanamwa-yagila. 28 Kaiwena takatai Yaubada tomo ikawa-
namwanamwa-yan ana meli kaiwena, nige loina kana obiga kaiwena,
nigele. 29 Gubesi, Yaubada iya Yudiya sibomamo ali Yaubada, o tem siya
nige Yudiya tomonliyao ali Yaubada tabe? O besiele, siya nige Yudiya
tomonliyao ali Yaubada tabe. 30 Kaiwena Yaubadane iya kaigedamo, yo
iya Yudiya ali meli kaiwena ikawa-namwanamwa-yagili, yo siya nige
Yudiya tomonliyao tabe ali meli kaiwena mwa ikawa-namwanamwa-
yagiliyoi. 31 Kabo gubesi, sowasowana Mosese ana loina takele-gabaen,
kaiwena tanuwatui yakato meli koina na Yaubada tomo ikawa-
namwanamwa-yagili? Nigele, ilonamwa-yagilamo loina tayakasisiyan na
kolila ilalaki.

Ala kaba gite namwanamwana meli kaiwena tagitelauya Abelamo koina

4 1 Na gubesina Abelamo Yaubada ana kawa-namwanamwa
ilobai? Ilonamwayagila tagitelauya iya koina kaiwena siya tomo
Yudiya kali kulutubu ilaomaya iya koina. 2 Gubesi, Abelamo ana
paisowa namwanamwana kaiwena Yaubada ikawa-namwanamwa-
yan? Nigele. Tem ana paisowa namwanamwana kaiwena Yaubada
ikawa-namwanamwa-yan ee sowasowana Abelamo igagasa. Na nige
igiginauli besiele. 3 Kaiwena Buki Tabu iwalo iba, “Abelamo Yaubada
imeliyan mwa Yaubada Abelamo ikawa-namwanamwa-yan ana meli
kaiwena.” 4 Tem tomo yabo ipaisowa tomo yabo kaiwena kani tomone
iyamaisa ana paisowane kaiwena. Bwaimwana nige kana mulolo na
iyamo ana paisowane maisana. 5 Na Yaubada ana mulolo lalakisosina
nige besiele bwaine. Kaiwena tomo yabo nige sowasowana Yaubada
ana kawa-namwanamwa ilobai ana paisowa koina yakato ana paisowa
maisana. Nigele. Tem imelimo Yaubada koina kani Yaubada tomone
ikatekamkamna-yani yo ikawa-namwanamwa-yan ana meline kaiwena.
Kaiwena iya sowasowana kita tonaenaela ikawa-namwanamwa-yagila
ala meli kaiwena. 6-8 Kabo tomone iya Yaubada ana kawa-namwanamwa
ilobai ana meli kaiwena iyaliyaya lalakina, kaiwena bwaine Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana mulolo lalakisosina, nige yakato paisowa maisana. Tabe Kin Deibida
ana walo besiele kaigedana. Iwaloba, “Siya analiyao tonaenaeli Yaubada
inuwatu-pwaikili yo ali pwanoli ipei-suwalagili siyaliyaya lalakina.
Analiyao tomo tem Guyau igitaili nige ali pwanoli sipapagan, siya
toyaliyaya yawasosi.”
9 Kabo gubesi? Yaliyayane bwaite siya nigwenigwe mumugana
sikalaiyako sibomamo kaiweli? Nigele. Na yaliyayane siya tomo Yudiya
yo siya nige tomo Yudiya tabe kaiweli. Kaiwena yawalowenako Yaubada
Abelamo ikawa-namwanamwa-yan ana melimo kaiwena. 10 Mwa
gubesi, toisabo sauga koina Yaubada Abelamo ikawa-namwanamwa-
yan? Nigwenigwe ikalaiyako o naga ikakalai? Na yawalo kolimiu
naga nigwenigwe mumugana ikakalai, na Yaubada Abelamo ikawa-
namwanamwa-yanako ana meli kaiwena kabo muli mena nigwenigwe
ikalai. 11 Kabo nigwenigwe bwaite ikalai kilakilalamo, na iyamo Yaubada
Abelamo ikawa-namwanamwa-yanako ana meli kaiwena. Bwaite
iyakenayagila yakato siya nige Yudiya tomonliyao Yeisu koina simeli,
bwagana siya nige nigwenigwe sikakalai, na iyamo siya tamali Abelamo,
ali meli kaiwena Yaubada ikawa-namwanamwa-yagili. 12 Besiele tabe
siya tomo Yudiya Yeisu koina simeli, siya nigwenigwe sikalaiyako,
tamali Abelamo, kaiwena siya silaulau meli kana kamwasa koina besiele
tubumai Abelamo imeli baguna kabo muli mena nigwenigwe mumugana
ikalai. Na nige yakato tamali Abelamo ali nigwenigwe kalaina kaiwena,
nigele.
13 Yaubada iwaloyameli Abelamo metubunao kolili yakato kani dedei
meuloina iwolegili kolili na siloinayan. Nige yakato Abelamo Mosese
ana loinane ana obigaina kaiwena na Yaubada waloyameli bwaine
iwolena, nigele. Abelamo Yaubada ana walo imeliyan kabo Yaubada
ikawa-namwanamwa-yan yo waloyameline iwolena ana meli kaiwena.
14 Tem loinamo kana kamwasa imuliya na waloyameli yanuwana ikalai,
kana koleya besiele ana paisowa maisana, kabo kani meline iyamala
ginauli bwagabwaga yo tabe Yaubada ana waloyameli Abelamo koina
besiele iyamala ginauli bwagabwaga. 15 Kaiwena loina koina Yaubada ana
munamunai kolila iyawatagili kaiwena loinane talikwai. Na iyamo tem
Mosese ana loinao nige ipepeili kani nige sowasowana ala naenaenaone
takilala-lobaili yakato kita tonaenaeli.
16 Yaubada mulolo iwolena bwagabwagai, kabo sowasowana Abelamo
tubunao tawae kaiweli Yaubada iwaloyamelili kani sikalai ali meli
kaiwena. Nige yakato siya simiyamiya loina yaulina mena siyamo sowali
waloyameline sikalaili, na tomo meuloili siya simeli besiele Abelamo siya
tabe kani sikalaili. Kaiwena meli ana dedei koina kita tomeliwo Abelamo
natunao. 17 Besiele Yaubada iwalo Abelamo koina Buki Tabu mena,
iwaloba, “Kani yapeiwo yanuwa uloina uloina tomonliyao sibaibaiwa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tamali kowa.” Waloyameline bwaite Yaubada iwalowen Abelamo koina
ana meli kaiwena. Na Yaubadane bwaimwa iya Abelamo imeliyan, iya
mwa toboita meuloili yawasili waluwaluli iwolegili, yo iya Toyamayale
sauga bagubagunana koina ginauline nige simamayale iya iyamayaleli.
Kabo takatai Yaubada ana waloyameline kani iginauli.
18 Yaubada iwalolau Abelamo koina iwaloba, “Naga kani tubumwao
sidebalala.” Bwagana itautaubala yo nige sowasowana melumelu ikabi,
na iyamo Abelamo me ana katepatu Yaubada ana walo imeliyan yo itolo
kaikaiwe Yaubada ana waloyameli koina. Mwa iya iyamala yanuwa uloina
uloina meuloili tamali, besiele Yaubada ana walo, iwalowen koina iba,
“Tubumwao kani sidebalala yo kali baibaiwa besiele utu.” 19 Abelamo masa
kikiunamo ana bolime wan andeledi, yona ibelusosi yo nige sowasowana
melumelu ilobai, tabe besiele wainena Sela, nige sowasowana ikabi. Abelamo
ginauli bwainene ikataiyako, na iyamo ana meli Yaubada koina nige
ibebelu, mekaikaiwena. 20 Abelamo Yaubada ana waloyameli nige inunuwa-
mwatainan, na ana meli iyaelemo ikaikaiwe yo Yaubada itobatobalan,
21 kaiwena me ana kate-talam yo ana nuwatu ikaiwe yakato Yaubada me
ana kaiwe sowasowana iginauli besiele ana waloyameli. 22 Bwaite kaiwena
mwa Yaubada Abelamo ikawa-namwanamwa-yan. 23 Nige yakato walone
bwaite Abelamo ibomamo kaiwena, 24 na iyamo kita tabe besiele kaiwela.
Kaiwena Yaubada ikawa-namwanamwa-yagila ala meli kaiwena. Na ala meli
yaina bwaite besiele. Tameli yakato ala Guyau Yeisu Keliso ikeleyatoloyoi
boita mena. 25 Yaubada Yeisu italamwan yo iboita ala naenaena kaiweli yo
ikeleyatoloyoi boita mena na mesabana ikawa-namwanamwa-yagila.

Yeisu Keliso iyamo ikalaila yo talau Yaubada koina mekalakava tamiya-toyawa yo tayaliyaya

5 1 Ala meli kaiwena Yaubada ikawa-namwanamwa-yagilako, kabo
mekalakava tamiya-namwanamwa yo katela iloyakalapowon nuwa-
daumwali koina ala Guyau Yeisu Keliso ana paisowa kaiwela kaiwena.
2 Ana paisowane koina ikalaila talau Yaubada ana katekamkamna koina
ala meli kaiwena. Yo sauga bwaite koina tatolo katekamkamnane koina.
Besiele tabe, ala yaliyaya ilalakisosi, kaiwena me ala katepatu yakato
naga Yaubada mekalakava ana wasawasa takeletoyawai. 3 Yo tabe ginauli
yaboyoi, tem polowe talobaili sowasowana tayaliyayamo kaiwena takatai
yakato polowene kala tonan. Kaiwena tem polowene sauga meuloina
takalakisiye-yagili kani ala kalakisiyene koina tamanasam, 4 kabo
kalakisiyene iyamanasamlako iginauli ala meli ikabi-yamatuwa. Na ala
meli ana matuwane koina uwenaele mwa me ala katepatu tasanasana
Yaubada ana wasawasa kaiwena. 5 Na katepatune nige nuwanae yabo
imiyamiya koina kaiwena Yaubada Yaluyaluwana iyeyama kolila na koina
ana mulolo lalakisosina katela iloyapowon.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Sauganane kita tomo nagamo naenaena koina tamiyamiya yo nige
sowasowala tabomayoi tasaguila kabo Keliso ana sauga yawasosi ilobai
na iboita kita tonaenaena kaiwela. 7-8 Yaubada ana mulolo kaiwela
ilalakisosi kabo muli mena kita tomo ala mulolo kalakavao kaiweli.
Kaiwena kita tomo nige sowasowana tatalamwagila na taboita kalakava
namwanamwana kaiwena. Na nuwana isaisalimo sitalamwagili yakato
siboita kalikavao namwanamwasosiline kaiweli. Yaubada ana mulolo
kana lalaki kaiwela iyakenayagila bwaite besiele. Kita tomo nagamo
naenaena koina tamiyamiya yo takalekaleya Yaubada koina na iyamo
Yeisu iboita kita tonaenaela kaiwela. 9 Keliso ana boita kaiwena Yaubada
ikawa-namwanamwa-yagilako, kabo koinaele takatai namwanamwai
yakato sauga yatala koina Keliso kani ileboila Yaubada ana munamunai
koina. 10 Baguna kita Yaubada kana tokalomagigili, na iyamo natuna
ana boita koina iya yo kita tayaboda kaigedayoi yo mekalakava takawa-
elieliyam. Kabo koinaele takatai yawasosi kani Keliso ileboila, kaiwena
boita ikaiwe-gabaen yo itoloyoiko yo iyaele meyawasina imiyamiya
bulibuli mena. 11 Walone bwaite walo yawasosi. Tabe sauga bwaite koina
mekalakava Yaubada tayaliyaliyaya kaiwena ala Guyau Yeisu Keliso ana
paisowa koina taemala Yaubada ana eliyamwao.

Adama koina taboita, na Yeisu Keliso koina yawasila talobai

12 Tomo kaigeda ana paisowa koina mwa naenaena iyawatagili yanuwa
yaulina mena, yo naenaenane koina boita ikalaiyama. Kabo boitane
ilopanaisi tomo meuloili kolili, kaiwena meuloili silopwano. 13-14 Kabo
naenaena mumugana iyaelemo ilaulau yanuwa yaulina mena, kabo muli
mena Yaubada loina iwolena Mosese koina. Yo Adama ana sauga koina
ilaoma yo kanasiga Mosese ana sauga mena, Mosese ana loina nige
imiyamiya tomo kolili. Kabo nige sowasowana tawaloba, “Tomone loina
silikwai mwa siya tonaenaena”, kaiwena nige naga loinane ilalaoma.
Na iyamo yawasosi siya tonaenaena. Bwagana nige ali pwanoli besiele
Adama ana pwanoli, iya Yaubada ana walo ilikwai, na iyamo tomone
meuloiline boita iloinayagili. Tokayalema bagubagunana Adama,
boita ikalaiyama yanuwa yaulina mena. Tokayalema mulimuliyanane,
bwaimwa Yeisu, yawasi ikalaiyama. Bwaine nuwatune koina
sitoyatoyawa. 15 Na iyamo yoli labuine ali paisowa nige sitotoyatoyawa.
Kaiwena Yaubada ana olena bwagabwaga nige besiele Adama ana
lopwano. Tomo kaigeda ana lopwano koina tomo meuloili siboita. Na
Yaubada ana mulolo bwagabwaga lalakisosina koina tomo meuloili
yawasi miyamiya yaina sikele-bwagabwagai, kaiwena tomo kaigeda
bwaimwa Yeisu Keliso iwolena bwagabwagai kolili. 16 Yaubada ana olena
bwagabwaga kana polowe yo tomo kaigeda ana pwanoli kana polowe
nige sitotoyatoyawa. Kaiwena Adama ilopwano mekaigeda kabo Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyatalayan yo iwalolau koina iba, “Am pwanoli maisana kulobai.” Na nige
igiginauli besiele kolila. Bwagana kita tomo ala pwanoli sibaibaiwasosi
na iyamo Yaubada ana mulolo lalakisosina iyeyama kolila na mesabana
meuloila tanuwabui na ana kawa namwanamwa talobai. 17 Tomo kaigeda
ana pwanoli koina, kabo iya koina boita tomo meuloina iloinayagili. Na
tomo kaigeda ana paisowa koina, iya Yeisu Keliso, Yaubada ana mulolo
kalakalapowonna ikalai yo tomeliwo ikawa-namwanamwa-yagili, yo
yawasi miyamiya yaina sikalai yo Keliso koina esaliyao silalaki bulibuli
mena.
18 Kabo bwaite besiele. Adama ibeku, kabo tomo meuloili simiyamiya
Yaubada ana munamunai koina. Tabe besiele, Keliso ana paisowa
namwanamwana koina, kabo Yaubada tomeliwo meuloili ikawa-
namwanamwa-yagili yo yawasili iwolegili kolili. 19 Tomo kaigeda ana
gamwa-panapanawa koina kabo tomo meuloili siyamala tonaenaena.
Tabe besiele, tomo kaigeda ana obiga Yaubada koina kabo tomeliwo
meuloili siyamala todudulai. 20 Mosese ana loina iyawatagilima, kabo
tomo sikilala yakato naenaena ana paisowa ilalakisosi kolili. Bwagana
tomo ali naenaena ilalakisosi, na iyamo Yaubada ana mulolo isaesosi.
21 Beyabeyana naenaena ikaiwe tomo meuloili iloinayagili, yo ana kaba
mwawasi koina boita silobai. Na sauga kabona Yaubada ana mulolo
ikaiwesosi kaiwena ikawa-namwanamwa-yagila, ana kaba mwawasi
yawasi miyamiya yaina takalai ala Guyau Yeisu Keliso koina.

Tamwawasiko naenaena mumugana koina

6 1 Yawaloko yakato bwagana tomo ali naenaena ilalakisosi, na iyamo
Yaubada ana mulolo isaesosi. Kabo gubesi, sowasowana naenaena
tapaipaisowa-kalatan na mesabana Yaubada ana mulolo ilalalaki?
2 Nigele, nigele molosi. Kaiwena kita mekalakava Keliso taboita-toyawa
yo tamwawasiko naenaena mumugana koina. Kabo nige sowasowana
tamiyamiya yoi naenaena mumugana koina. 3 Sowasowana bwaite
wakatai. Saugana tababitaiso, kita mekalakava Yeisu Keliso tatubwe yo
mekalakava taboita-toyawa. 4 Ala babitaisone koina Keliso mekalakava
taboita-toyawako yo mekalakava sipei-toyawailako salai mena, yo
Yaubada iyanoila na mesabana talokeikeile yawasi waluwaluna koina,
besiele Tamala Yaubada me ana kaiwe yo me ana wasawasa Keliso
iyanoiyama boita mena. 5 Kabo tem ana boita koina mekalakava tayaboda
kaigeda kani tabe tatoloyoima besiele iya itoloyoima. 6 Kaiwena kita
takatai yawasila beyabeyaliyao mekanakava Yeisu siboita toyawa kelose
mena, na mesabana naenaena kana paisowa yola mena imwawasi, na
tabu sauga yaboyoi tatatalamwagila naenaena kana paisowa koina.
7 Kaiwena kita tomo saugana tem taboita yo sipeila salai mena, naenaena
mumugana ana kaiwe yola mena imwawasi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Tem Keliso mekalakava taboita toyawako kabo tameli yakato kani
tabe mekalakava tamiyayoi, 9 kaiwena takataiyako Yaubada Keliso
ikeleyatoloyoi boita mena yo nige sowana iboitayoi. Yeisu boita ana
kaiwe ikaiwe-gabaen mwa boita nige sowana Yeisu iloinayan. 10 Keliso
iboita mekaigeda, kabo ana boitane koina naenaena mumugana ana
kaiwe ikaiwe-gabaen sauga meuloina. Na sauga bwaite koina meyawasina
imiyamiya, yo imiyamiya Yaubada kana tobali kaiwena. 11 Bwaine
besiele sowasowana wagitaimiu komiu besiele kwaboita yo kwamwawasi
naenaena mumugana ana kaiwe koina yo yawasimiu wakalaiyoi Yaubada
kana tobali kaiwena, kaiwena kwalaomako Yeisu Keliso koina. 12 Kabo
tabu naenaena mumugana kwapimiu iloiloinayan, yo tabu yomiu ali
gadosisi-wadam koina kwatatalamwagimiu. 13 Tabu yomiu wauna yabo
kwatatalamwan naenaena mumugana koina kwayapaisowa kaiwena.
Komiu tauna kona boiboitamiu, na Yaubada yawasina iyeyawako
kolimiu kabo kwatalamwagimiu Yaubada koina, yo yomiu wauliyao
kwatalamwagili koina iyapaisowali dudulai kana paisowa kaiwena.
14 Nige sowasowana naenaena mumugana yawasimiu iloinayan,
kaiwena komiu nige kwamiyamiya loina yaulina mena, na komiu iyaele
kwamiyamiya Yaubada ana mulolo lalakisosina kalona mena.

Kita taemala topaisowa panpanna mumugana namwanamwana kana paisowa kaiwena

15 Walo yawasosi, kita tamiyamiya Yaubada ana mulolo kalona
mena, nige tamiyamiya loina yaulina mena. Kabo gubesi, sowasowana
mumugana naenaena taginaginauli-kalatan o nigele? Nigele, nigele
molosi. 16 Tem kwatalamwagimiu tomo yabo koina iya kani iyamala ami
guyau yo ana walo kani kwabenalan, yo komiu kwaemala topaisowa
panpanna tomone koina. Koinaele tem kwatalamwagimiu Yaubada ana
walo kwabenalan ana kaba mwawasi Yaubada ikawa-namwanamwa-
yagimiu. Na tem kwatalamwagimiu mumugana naenaena koina kani
kwaboita Yaubada manna mena. 17 Beyabeyana komiu mumugana
naenaena ipanmiu na sauga bwaite takawatoki Yaubada koina, kaiwena
yakayakataine ipeiyako katemiu mena kwanuwatu-kalatan. 18 Yaubada
ilivasimiuko mumugana naenaena koina yo kwaemala mumugana
namwanamwana kana topaisowa panpanna.
19 Ami nuwamayale kaiwena kani walo malamalaeli kolili yaedeedede
kolimiu kaiwena komiu tomeli waluwaluli, ami katai yaluyaluwa ana
dedei koina ikikiu. Beyabeyana yomiu kwatalamwagili kwaemala
topaisowa panpanna mumugana naenaena koina, na sauga bwaite koina
sowasowana yomiu kwatalamwagili kwaemala topaisowa panpanna
mumugana namwanamwana yo dudulaina kolili. 20 Beyabeyana
komiu mumugana naenaena ipanmiu, yo sauganane koina mumugana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

namwanamwana nige yawasimiu iloloinayan. 21 Saugane bwaite
koina nuwamiu mena isae ami paisowane yauyauleli beyabeyana
kwapaisowailiko kaiweli kwamwalimwaline. Na tawae uwena
namwanamwana yabo iyawatagili paisowane koina? Nigele, awa?
Uwenaele kaba mwalimwaline yo ana kaba mwawasi boita. 22 Na sauga
bwaite koina Yaubada ilivasimiuko mumugana naenaena koina yo komiu
kwaemala Yaubada ana topaisowa panpanli. Kabo uwenaele bwaite
besiele, Yaubada ipeimiu ana tomoyao yakayakasisili komiu, yo ana kaba
mwawasi yawasimiu miyamiya yaina kwalobai. 23 Kaiwena mumugana
naenaena maisala iyeyama kolila boita yawasosi, na Yaubada ana mulolo
lalakisosina iyeyama bwaimwana yawasi miyamiya yaina, kaiwena kita
tamiyamiya Guyau Yeisu Keliso koina.

Mekalakava Keliso taboita toyawa kabo loina nige sowana ikabikalatagila

7 1 Kaukavao yo duguwao, komiu meuloimiu loina mumugana
wakataiyako kabo yagu walo bwaite wakataiyako tabe. Tem
kita tomo meyawasila tamiyamiya yanuwa yaulina mena, loina kani
iloiloinayagila. 2 Kaba gite yabo bwaite kani yawalowen na koina
nuwamiu simayale. Mosese ana loina iwalo yakato tokasole sine
imiyamiya wainena tau koina saugana taune meyawasina. Na tem taune
iboita, ee kasole kana loina nige yabo sinene ikakabikalatan. 3 Kabo tem
sine wainena iyaele naga iboboita yo tau yabo ikasolanan, kabo loina
iba, iya toganawali. Na tem wainena iboitako kasole kana loina nige
yabo ikakabikalatan, iyamala sine livalivasina. Mwa koinaele tem tau
uloina yabo ikasolanan, bwaimwana nige igaganawali. 4 Kabo kaukavao
yo duguwao, bwaite komiu kaiwemiu. Keliso ana boita koina bwaimwana
yawasimiu beyabeyana iboitako yo Mosese ana loina nige ikakabi-
kalatagimiu. Kabo sauga bwaite koina komiu kwamiyamiya tomone
koina Yaubada ikeleyatoloyoi boita mena, na mesabana yawasila koina
uwe namwanamwana iyawatagili bwaimwana taemala Yaubada ana
topaisowao. 5 Beyabeyana mumugana naenaena yawasila iloiloinayan,
mwa Mosese ana loina iyakenayagila gadosisi yola mena sipaipaisowa.
Na nige tasisikotanan na tamulimuliya koina. Kabo ala paisowane uwena
iyawatagili boita. 6 Baguna loina ipanla na bwaite sauga livasi talobai
loinane koina. Kaiwena tawae beyabeyana ikabi-kalatagila taboitako
koina. Kabo ala paisowa Yaubada koina tameli kamwasa waluwaluna
koina bwaimwana Yaluyaluwa Tabuna iyakenayagila na nige tamemeli
kamwasa beyabeyana koina bwaimwana loinane Mosese ilele.

Loina yo naenaena walona

7 Yawaloko yakato Mosese ana loina iyakenayagila gadosisi yola mena
sipaipaisowa. Kabo gubesi, Mosese ana loina iya ginauli naenaena?

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nigele, nigele molosi. Loina iya ginauli namwanamwana kaiwena loina
koina mwa kabo naenaena kana koleya yakatai. Tem loina nige iwawalo,
tabu gadosisi, gadosisi kana koleya kani nige yakakatai. 8 Na saugana
loinane gadosisi kaiwena yakatai kabo naenaena ana solasola yabo
ilobai loinane koina yo naenaenane loinane iyapaisowa na tem gadosisi
kana nuwatu uloina uloina iginauli yogu mena. Na tem nige loina yabo,
naenaena nige yabo ana kaiwe. 9 Saugana loina nige yakakatai yabatoko
yanamwanamwa. Na saugana loinane yakatai yalobai Yaubada manna
mena yau tonaenaena yo yaluyaluwagu iboita. 10 Yabatoko loina yakato
yawasi iyeyama, na iyamo boita ikalaiyama. 11 Kaiwena naenaena ana
solasola yabo ilobai loinane koina mwa imwakota-yagau, kabo yagu
lopwano kaiwena yaboita Yaubada manna mena besiele loina ana
walo loinalikwa kaiwena. 12 Na gubesi, yakato loina ginauli naenaena?
Nigele, loina meuloina yakayakasisina yo kalona mena kaigeda kaigeda
namwanamwaliyao dudududulaili yo yakayakasisili. 13 Gubesi, loina
iya ginauli namwanamwana na yagu kaba boita ipaisowai? Nigele,
naenaenane iya mwa loinane iyapaisowa yo yagu kaba boita ipaisowai.
Kabo iya bwaimwana kaiwena tomo meuloili naenaena kana paisowa
yawasosi kani sikatai. Kabo loina koina kani imayale yawasosi yakato
naenaena iya ginauli naenaena yawasosi.

Tawae naenaena tasikotanan iya mwa nuwanuwala tapaipaisowai

14 Kabo takatai loina ilaomaya Yaluyaluwa Tabuna koina. Na yau
yaduigenalilau yogu mumugana koina, mwa yau yaemala naenaena kana
topaisowa panpanna. 15 Yagu paisowa nige imamayale koliyau, iyamala
yau kaba nuwapwanopwano. Kaiwena tawae yakatai inamwanamwa,
nige yapapaisowai. Na tawae yakatai naenaena iya mwa yapaisowai.
Kabo muli mena tawae yapaisowai-yako yakalomagigilan. 16 Kabo
saugana tawae genuwagu yaginauli na iyamo yaginauli kabo kagu
lotonan nige idududulai yo yakatai yalopwano, bwaite iyakenayagau
yakato loina idudulaisosi. 17 Nige yakato yau ginauline bwaite
yapaisowaili, na iyamo naenaena iya imiyamiya yogu mena, iya mwa
ipaipaisowailine. 18 Yakatai nige namwanamwa yabo imiyamiya koliyau
kaiwena yau yanuwa yaulina tomona. Bwagana dudulai mumugana
nuwatuna imiyamiya kategu mena, na iyamo nige sowasowagu yaginauli
besiele. 19 Kaiwena namwanamwane nuwanuwagu yapaisowai, na iyamo
nige yapapaisowai. Na naenaenane iya genuwagu yapaisowai iya mwa
iyaelemo yapaipaisowai. 20 Tem paisowane iya genuwagu yapaisowai, na
yapaisowai, yau nige yapapaisowai, na naenaenane iya yogu mena iya
mwa ipaipaisowai.
21 Kabo yagu gite-lobai bwaite besiele. Saugana temga nuwanuwagu
namwanamwa yaginauli, naenaenawa iyaele ilaomako saligu mena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

imiyamiya mwa koinaele besimo yapaisowai. 22 Kategu mena yayaliyaya
Yaubada ana loina kaiwena, 23 na iyamo yakatai nuwatu tabe yabo iyaele
ipaipaisowa yogu mena, yo mekanakava kategu ana nuwatu yawasosi
mekanakava sikalekaleya. Ee bwaimwana iya naenaena nuwatuna
ipaipaisowai yogu mena mwa iginauliyau naenaena kana topaisowa
panpanna. 24-25 Koinaele bwaite besiele. Kategu mena Yaubada ana loina
kani yaobigai, na iyamo yogune bwaimwa yanuwa yaulina yona kani
naenaena nuwatuna iobigai. Kategu yau katekamkamnagu. Yaiya kani
ileboiyau yogune bwaite koina ilalawagau boita mena? Takawatoki
Yaubada koina kaiwena ala Guyau Yeisu Keliso ileboilako ana paisowa
koina.

Yawasila ana miyamiya besiele Yaluyaluwa Tabuna ana nuwatu

8 1 Kabo siya analiyao simiyamiya Guyau Yeisu Keliso koina kani nige
kawa-naenae yabo silolobai Yaubada koina, 2 kaiwena Yeisu Keliso
koina Yaluyaluwa Tabuna yawasi iyeyamako kolila. Kabo Yaluyaluwa
Tabunane iloinayagila yo ilivasila. Naenaena yo boita nige sowana
siloinayagila yoi. 3 Mosese ana loina nige ana kaiwe na yakato ileboila
kaiwena yola yawasina ikabi-yabelula yo nige sowasowala loinane
taobigai. Kabo loinane nige sowana leboila ipaisowai, iyaele Yaubada
ipaisowaiyako. Natuna iyawasa ilobima yona besiele yanuwa yaulina
yona yo iboita ala naenaena maisana, mwa Yeisu Keliso yona koina
Yaubada naenaena ana kaiwe ikele-gabaen. 4 Na Yaubada iginauli besiele
na tem yaluyaluwana koina loina namwanamwana, bwaimwa “Kumulolo
kamkava koina besiele kubomayoi kam mulolo”, tamuliya-oli. Kita
sowasowana loinane bwaite tamuliya kaiwena kita nige tamiyamiya
yanuwa yaulina yona ana loina koina, na kita tamiyamiya Yaluyaluwa
Tabuna ana loina koina.
5 Kaiwena siya yawasili yoli iloinayagili, sinuwanuwatumo ginauline
tem yoli ikawanoiyan kaiweli, na siya Yaluyaluwa Tabuna iloinayagili
sinuwanuwatumo tawae Yaluyaluwa Tabuna nuwanuwana. 6 Tem
kita taduigenalilau yola yawasina koina, ana kaba mwawasi boita
yawasosi, na tem taduigenalilau Yaluyaluwa Tabuna koina, ana kaba
mwawasi yawasi miyamiya yaina yo miya namwanamwana talobai.
7 Na tem taduigenalilau yola yawasina koina kita taemala Yaubada kana
tokalomagigiliwo, kaiwena Yaubada ana loina nige tamumuliya, yo nige
sowasowana ana loina tabenalan. 8 Kabo siya yoli yawasina iloinayagili,
nige sowasowana mumugaline koina Yaubada sikabi-yaliyaya-yani.
9 Na komiu kwanuwabuiko mwa yomiu yawasina nige iloloina-
yagimiu, na Yaluyaluwa Tabuna iboma iloina-yagimiu, kaiwena Yaubada
yaluyaluwana imiyamiya kolimiu. Temga yaiya nige Keliso yaluyaluwana
koina imiyamiya, iya nige Keliso ana tomo besi. 10 Naenaena kaiwena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yomiu yona boiboitana, na Yeisu Keliso imiya kolimiu mwa Yaluyaluwana
yawasimiu iyeyawako kaiwena Yaubada ikawa-namwanamwa-yagimiuko.
11 Yaubada Yeisu ikele-yatoloyoi boita mena. Tem Yaubadanane
Yaluyaluwana imiyamiya kolimiu tabe kani Yaluyaluwane koina ikele-
yatoloyoimiu boita mena.
12 Kabo kaukavao yo duguwao, sowasowana yawasila kana miyamiya
temga besiele Yaluyaluwa Tabuna ana nuwatune. Tabu yawasila
kana miyamiya iduduigenali yola yawasina kana nuwanuwatu koina.
13 Kaiwena tem waginauli besiele kani kwaboita. Na tem Yaluyaluwa
Tabuna ana kaiwe koina yomiu ana paisowa naenaeli kwayamwanouli,
kani yawasimiu miyamiya yaina kwalobai. 14 Siya Yaubada Yaluyaluwana
iloiloina-yagili, siya bwaimwana Yaubada natunao. 15 Kaiwena
Yaluyaluwane Yaubada iyeyama nige ipapan-kalatagila na yakato
tamatausan, na iyamo Yaluyaluwane ikawa-natu-wagila. Kabo ana
kaiwe mena tayogayoga Yaubada koina tawalo taba, “Tamagu. Tamagu.”
16 Yaubada Yaluyaluwana mekanakava yaluyaluwalao siyoga toyawa walo
yawasosi kita Yaubada natunao. 17 Kabo tem kita natunao, Yaubada ana
mulolo ikatububunanako kaiwela naga kani takalai. Yo mekalakava Yeisu
Keliso kani takele toyawa, kaiwena tem Keliso ana kamkamna mena
takamkamna, naga kani tabe mekalakava tamiya ana wasawasa mena.

Wasawasa sauga ilalaoma kaiwena

18 Kabo yagu gite-lobai bwaite besiele. Kamkamna bwaite sauga
talobalobai nige sowasowana kana lalaki taliye-lawan wasawasane kani
naga Yaubada iyeyama kolila, kaiwena wasawasane bwaine ilalakisosi.
19 Ginauli meuloili Yaubada iyamayaleli me ali kalakisiye sisanasanai na
Yaubada natunao ikalailima na mesabana ana yamayamayaleyao sigitaili
natunaone. 20 Kaiwena ginauli meuloili Yaubada iyamayaleli siwenoweno
yo siyamala ginauli bwagabwaga manna mena. Na nige yakato sibomamo
ali paisowa koina, na Yaubada iya iboma ana nuwatu besiele. 21 Na
Yaubada ana yamayamayaleyao meuloili sisanasanai na ilivasili naenaena
koina na mesabana mekalikavao iya natunao siwasawasa-gogo. 22 Takatai
ginauli meuloina bwaimwana siya Yaubada iyamayaleli, ilaoma kanasiga
kabona, kamkamna kaiwena siyabayaba, besiele sine ana sauga kabi
ana kamkamna. 23 Na nige yakato siyamo siyabayaba, na kita besiele
me ala yaba katela mena. Kita Yaluyaluwa Tabuna iyaele takalaiyako
bwaimwana iya Yaubada ana waloyameli uwena bagubagunana mwa
koinaele tasanasana naga Yaubada yola kani iyawaluwalui-yoili yo
ikalaila kita natunao. 24 Yaubada ileboilako kabo me ala katepatu
tasanasanai na kala pwaopwaom wasawasana iyeyama kolila. Tem
kala pwaopwaomne tagitaiyako nige sowasowana kaiwena tasanai. Na
tem pwaopwaomne nige tagigitai iya mwa kaiwena tasanasanai. Nige

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sowasowana tomo yabo ginauline ikalaiyako na kaiwena isanasana yoi.
25 Na tem pwaopwaomne tasanasanai bwaimwa naga kani takalai, kani
me ala kalakisiye tatolo kaikaiwe yo tasanasanai.
26 Tabe besiele, Yaluyaluwa Tabuna kita ala belu saugali koina isaguila
bwaite besiele. Nige takakatai kani tawae kaiwena takakawanoi, na
katela ana yaba kita nige sowasowana tawalowen Yaluyaluwa Tabuna
iya ikawanoiyan Yaubada koina kaiwela. 27 Yaubada katela igitaiyako
yo Yaluyaluwa Tabuna ana kawanoi kana dudulai ikatai, yo ikatai
Yaluyaluwa Tabuna ana kawanoi kita ana tomoyao kaiwela besiele
iya ana nuwatu. 28 Yo takatai siya analiyao Yaubada iyoganliko besiele
ana nuwatu yo simulolo koina kani sagu lalakina silobai koina bwaite
besiele. Tawae polowe kani iyawatagili kolili, Yaubada kani polowene
iyapaisowa na namwanamwana iyawatagili kolili. 29 Kaiwena siya
Yaubada igitesipwailiko, ipeili siya kali koleya besiele natuna Yeisu, kabo
siya natunane kanakavao yo iya kali tobagubaguna. 30 Yo siya sauga
bagubagunana koina ipeiliko natunao, iyoganli. Yo siya iyoyoganline
ikawa-namwanamwa-yagili yo iyawasawasali.

Nige ginauli yabo sowasowana ipei-suwalagila Yaubada ana mulolo koina

31 Kani tawae tawalowen ginauli bwaite meuloili kaiweli? Tem Yaubada
mekalakava yaiya sowasowana kani ikaleyaila yo isibayanaela? Nige
yabo sowasowana. 32 Yaubada ibomamo natuna nige inunuwai, na
iyamo italamwan kita meuloila kaiwela. Bwaite iya kaiwena takatai-
namwanamwai kani ginauli namwanamwali meuloina tabe iyeyama
kolila kala mulolo. 33 Yaiya sowasowana kita Yaubada ana gitesipwa
tomonliyao iyakewaila? Nige yabo sowana, kaiwena Yaubada ikawa-
namwanamwa-yagilako. 34 Yaiya kani iwaloba, “Tomeli ali naenaena
kaiwena kani maisana silobai?” Nige yabo sowana, kaiwena Keliso iboita,
yo itoloyoiko boita mena, kabo sauga bwaite koina imiyamiya Yaubada
ulaulana mena, yo ikawakawanoi-samasamalulu kaiwela. 35 Ginauli
esana sowasowana ipei-suwalagila Keliso ana mulolo kalona mena?
Nuwana polowe? O nuwana kamkamna? O nuwana guliyam lalakina? O
nuwana miya bubutuma? O kaba boita o kaba kaleya? 36 Bwaite polowene
meuloila tomeli kani talobai besiele Buki Tabu ana walo bwaite, “Kowa
esam kaiwena na sauga meuloina tomo nuwanuwali siunuimai. Tomo
sinuwanuwatu kaiwemai kai kama koleya besiele sipi siunuili boiboitali.”
37 Polowene meuloili luwali mena, kita takaiwesosi, kaiwena iya
imuloloila mwa isaguila. 38 Kaiwena yau Paulo yakatai namwanamwai
nige sowasowana ginauli yabo ipei-suwalagila Yaubada ana mulolo koina,
bwagana tem boita o yawasi, o nuwana aneloseyao o tem yaluyaluwa
biki, o nuwana sauga kabona o nuwana sauga ilalaoma, o nuwana kaiwe
kewa mena o nuwana kaiwe yauli mena. 39 Ginauli meuloina Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyamayaleli nige yabo sowasowana ipei-suwalagila ana mulolo koina,
nuwana ginauli kewa mena o nuwana ginauli yanuwa yaulina mena.
Mulolone talobai Yeisu Keliso ala Guyau koina.

Yaubada yo Yudiya tomoliyao waloli

9 1 Tawae kani yaedeedede-yan kolimiu walo yawasosi, kaiwena
yamiyamiya Yeisu Keliso koina yo Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe
kategu iloyakalapowon, kabo nige sowasowana yamwakota kolimiu.
2 Nuwagu inae lalakina yo yagu nuwanae nige ana kaba mwawasi,
3 kaiwena yagu tali Yudiya, bwaimwa tomo Isileli, sibaibaiwa Yeisu
sisikotanan mwa kani nige lebo silolobai. Nuwana ilonamwayagau tem
sowasowana Yaubada isikotanagau na tabu yamiyamiya Keliso koina
na mesabana yagu tali Yudiya meuloili lebo silobai. 4 Yakato ginauli
meuloina tubuliyao silobai imiyamiya kolili tabe, kaiwena tubuliyao siya
Yaubada ana gitesipwa tomoliyao yo ikawa-natu-wagili, yo ana wasawasa
pigapigabuna iyakenayagili, yo tabe loina iwolegili kolili, yo tapwalolo
kana kamwasa yawasosi iyakenayagili, yo ana waloyameli sibaibaiwa
iwalowen kolili. 5 Yo tabe kali mumuga ilaomaya tomo bagubagunali
kolili, besiele Keliso. Yo Keliso iya Yaubada yo ginauli meuloina kali
toloina kabo esana tatobalan sauga meuloina kani nige ilolotom. O
besiele.

6 Nige yawawalo yakato Yaubada ana waloyameli isokeli yo siyamala
ginauli bwagabwaga. Kaiwena nige yakato tomo Yudiya meuloili siya
tomo Isileli yawasosi, bwaimwa Yaubada ana gitesipwa tomonliyao.
Tomo Yudiya isaisalimo simeli Yeisu koina, na sibaibaiwa nigele. 7 Yo
nige yakato meuloili kali kulutubu silaomaya Abelamo koina siya
Abelamo natunao Yaubada manna mena, nigele. Kaiwena Yaubada
iwalo Abelamo koina iba, “Tubumwao siya yawaloyamelilikо kaiwem,
kani siyawatagilima Aisake koina, nige siyayawatagilima natum bwaine
Isimeli, Ega natuna koina.” 8 Kabo walone bwaite iyakenayagila nige
yakato siya meuloili kali kulutubu ilaomaya Abelamo koina siya Yaubada
natunao, nigele. Na Abelamo natunao yawasosi siya siyawatagilimaya
Yaubada ana waloyameli koina. 9 Kaiwena Yaubada iwaloyameli Abelamo
koina bwaite besiele iba, “Bolime ilalaoma kalona mena, besiele saugane
bwaite, kani yapileyoima yo wainem Sela ikabi natuna tauna.” Mwa
Aisake iyawatagili waloyameline koina, na Isimeli nigele.

10 Yo besiele tabe, tubumai Aisake ilalaki yo ikasole. Kabo wainena
Libeka isiuma natunao tatao labui diyana kalona mena. 11-12 Muli mena
Iso te Yakobo sikabili yo nige naga namwanamwa o nuwana nae yabo
sigiginauli, kabo Yaubada iwalo Libeka koina iba, “Bwaite gamegameone
kolili, lalakina kani iyamala topaisowa kikiunane kaiwena.” Nige yakato
Yakobo ana paisowa namwanamwana kaiwena na Yaubada igitesipwai,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nigele. Na Yaubada iboma iloiloina tem yaiya nuwanuwana igitesipwai
iboma ana nuwatu mena igitesipwai, kaiwena Yaubada iya toloina. Mwa
Yakobo ana gitesipwa ilaomaya Yaubada koina. 13 Kaiwena Buki Tabu
iba, “Yakobo yagitesipwai, na Iso yasikotanan.” 14 Nuwana tem kani tomo
yabo iwaloba, “Yaubada ana paisowa nige idududulai, koina mwa iginauli
besiele bwaite.” Kabo kainana kani yayamaisa, yaba, Nigele molosi.
15 Yaubada ana paisowa meuloina idudulai mwa iginauli besiele, kaiwena
iwalo Mosese koina iba, “Yaiya nuwanuwagu yakatekamkamna-yani,
kani yakatekamkamna-yani yo yaiya nuwanuwagu yanuwalele-yani, kani
yanuwalele-yani.”
16 Yaubada ana gitesipwa nige igogolulau tomo yabo ana nuwatu koina o
tem ana paisowa koina na igolulauya iya iboma ana nuwatu koina yaiya
ikatekamkamna-yan yo yaiya nigele. 17 Kaiwena Yaubada mumugana
besiele bwaine. Kabo Itipita ali kin Pelo igitesipwai na tem ana kaba loina
isibayanae mwa iwalo koina iba, “Yatalam kwanamwanamwa kaiwena
nuwanuwagu yagu kaiwe yayakenayagimiu kabo wasagu yanuwa
yaulina meuloina ilaui.” 18 Kabo besiele bwaite tem Yaubada tomo yabo
nuwanuwana ikatekamkamna-yani kani ikatekamkamna-yani, yo tem
nuwanuwana tomo yabo katena iyakololo, kani katena ikololo. Mwa
Yaubada ibomamo iloina. 19 Na nuwana kolimiu yabo kani iwalo koliyau
iba, “Tem Yaubada ginauli meuloina iloiloinayan tawae kaiwena kai tomo
ama naenaena ikawa-naenae-yani mwa iyakeyakewaimai? Kaiwena kai
nige sowasowamai Yaubada ana nuwatu kabuikeile.” 20 Kainana kani
yayamaisa yawaloba, Yagu eliyam, yaiya kowa sowasowam Yaubada
kainana kuyamaisa yakato ugamwapakiki koina? Nige sowasowam.
Kaiwena gulewa nige sowasowana iwalolau kana tokabikabi koina
iba, ‘Tawae kaiwena ukwabiyau kau koleya bwaite besiele?’ 21 Gulewa
tokabikabi tawae iya nuwanuwana ikabi sowasowana ikabi. Sowasowana
bwatano kaigeda koina ikalai ilosa na gulewa labui ikabili, yabo
siyapaisowa taumana kaiweli, na yabo siyapaisowa mosomoso kaba
taulina.
22 Kabo besiele tabe bwaite Yaubada kaiwena. Tawae nuwanuwana
iginauli tomo kolili, sowasowana iginauli, kaiwena iya toloina. Tem
nuwanuwana ana munamunai tomo iyakenayagili na ana kaiwe sikatai,
ee sowasowana iginauli. O tem nuwanuwana tonaenaeli, siya silalau
boita kaiwena, ikalakisiye-yagili isanasanaili kanasiga sinuwabui, ee
tabe sowasowana iginauli. 23 Tem Yaubada nuwanuwana ana wasawasa
kalakalapowonna iyakenayagili ana katekamkamna tomonliyao kolili,
siya igitesipwailiko silalau lebo kaiwena, ee tabe sowasowana iginauli
besiele. Nige yabo sowasowana Yaubada ana nuwatu ibui. 24 Kabo
Yaubada iyoganlako kita tupwana Yudiya tomonliyao yo kita tupwana
nige Yudiya tomonliyao besi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Siya nige Yudiya tomonliyao Yaubada kani iyoganli. Bwaite besiele
iwalowenako Buki Tabu Osea koina iba, “Siya beyabeyana nige yagu
tomoyao yo nige yamumuloloili kani yakawa-yagu tomo-wagili yo
kani yawalo kolili yaba, ‘Yamuloloimiu.’ 26 Yo bwaine yanuwane
koina beyabeyana Yaubada miyamiya yaina iwalo kolili, ‘Komiu nige
yagu tomoyao besi’, kani ana walo ibuikeile yo iwalo kolili, ‘Komiu
natuguwao.’ ”
27 Na tomo Yudiya kaiweli Aiseya ipalopisai iwaloba, “Bwagana
tomo Yudiya kani kali baibaiwa besiele kalita dekawana, na iyamo
sibaibaiwasosi kani nige lebo silolobai, kani isaisalimo lebo silobai.”
28-29 Tabe Aiseya ipalopisai iwaloba, “Yaubada Tokaiwesosi kani italam
tubulao isaisalimo tabu sikwakwalalele. Tem siya nige simiyamiya kani
kabo meuloila tamwawasi woli besiele yanuwa Sodoma yo Gomola.” Na
iyamo tomo Yudiya sibaibaiwasosi kaiweli, Aiseya iwaloba, “Yaubada
kani nige isasanaili sauga imamalawe, na kani tomo yanuwa yaulina
mena mwayamwayau iyatala-wolili.”

Tawae kaiwena Yaubada boda Yudiya isikotanagili?

30-31 Tomo Yudiya sibaibaiwasosi Yaubada isikotanagili mwa kani
nige lebo silolobai. Tawae kaiwena? Bwagana sitonan kaiwe loina kana
obigaina koina na tem Yaubada ana kawa-namwanamwa silobai, na
iyamo nige silolobai. Na siya nige Yudiya tomonliyao nige sitotonan tem
Yaubada ana kawa-namwanamwa silobai, na iyamo silobai. Ali kawa-
namwanamwa silobai kaiwena simeli Yeisu Keliso koina. 32 Tomo Yudiya
nige simemeli Yeisu koina. Sauga meuloina sitonatonan loina kana obiga
kaiwena na tem koina lebo silobai bwaimwa ali paisowaele. Kabo kaeli
siyatupan Yeisu koina yo sibeku, 33 besiele Buki Tabu ana walo iwaloba,
“Veku bwaite yapei Saiyon, bwaimwa Yelusalema, koina tomo ali kaba
beku. Tem kaeli siyatupan vekune koina kani sibeku. Na yaiya imeli
vekune koina nige sowasowana imwalimwaline.”

10 1 Kaukavao yo duguwao, nuwanuwagu lalakina tomo Yudiya
meuloili lebo silobai, bwaimwa yagu kawanoi Yaubada koina.
2 Yawalo yawasosi kolimiu, siya sitonan kaiwe nuwanuwali Yaubada
simuliya na iyamo kana kamwasa yawasosi nige sikakatai, bwaimwana
Yeisu kana meli. 3 Nige sikakatai toisabo kamwasa koina na Yaubada kani
ikawa-namwanamwa-yagili. Sitonan kaiwe yakato siboma Mosese ana
loina simuliya na lebo silobai. Na nige sitatalamwagili kamwasane koina
Yaubada nuwanuwana. 4 Na Mosese ana loina meuloina kana nuwatu
Keliso iyemwawasiyako kabo tomo meuloili siya simeli koina Yaubada
ana kawa-namwanamwa kani silobai.
5 Mosese iwalo yakato tem tomo yabo nuwanuwana kana kawa-
namwanamwa ilobai Yaubada koina, sowasowana loinane iobigaili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Iwaloba, “Yaiya tem loina ana walo iobigaili, kani koina yawasina ilobai.”
Na nige tomo yabo sowasowana loinane iobigai. 6 Na Yaubada ana kawa-
namwanamwa kana lobai meli koina bwaite besiele. Tem tomo siya
me ali meli Yeisu koina nige sowasowali me ali nuwa labulabui. Nige
sowana siwaloba, “Kani yaiya isae bulibuli mena na Keliso ilobiyenama?”
Kaiwena Yeisu ilobimako. 7 Yo nige sowana siwaloba, “Yaiya kani ilobi
toboita ali dedei mena na Keliso ikele-yatoloyama boita mena?” Kaiwena
Yeisu itoloyoiko. 8 Kaiwena Buki Tabu iwalo bwaite besiele, “Yaubada
ana walo iyaele salim mena, imiyamiya sopam mena yo katem mena.”
Na meli walona kaiwena bwaimwana kayakayakatai-yani kolimiu
bwaite besiele. 9 Tem sopam mena kuba, “Yeisu iya Guyau” yo tem katem
mena kumeli yakato Yaubada ikeleyatoloyoi boita mena kabo kani lebo
kulobai. 10 Kaiwena tameli katela mena yo ala meline tawalo-masalan
sopala mena. Bwaine kamwasane koina Yaubada ikawa-namwanamwa-
yagila yo ileboila. 11 Besiele Buki Tabu ana walo iwaloba, “Yaiya imeli
koina kani nige imwamwalimwaline.” 12 Na walone bwaite tomo meuloili
kaiweli, kaiwena tomo Yudiya yo siya nige tomo Yudiya nige kali uloi
ipapagani. Guyau kaigedana iya meuloili ali Guyau. Yo iya Guyaune siya
sikawakawanoi koina imulolososi kolili. 13 Kaiwena Buki Tabu iwaloba,
“Analiyao siya tem lebo kaiwena sikawanoi Guyau koina, kani silobai.”
14-15 Tem Guyau Yeisu nige simemeliyan gubesi na sikawanoi koina
lebo kaiwena? Yo tem tomeli ali toguguye yabo nige siyayawasa
iyawatagili boda uloili kolili gubesi bodane wasana namwanamwana
ali benabenalanna? Tem nige iguguguye bodane kolili gubesi na simeli?
Tem Yeisu esana nige iguguguyeyan kolili gubesi ali katakataina
yaiya koina kani lebo silobai? Kaiwena Yaubada nuwanuwana wasana
namwanamwana taluwewasayani tomo meuloili kolili, nuwana siya tomo
Yudiya o nuwana siya nige tomo Yudiya. Buki Tabu iwalo besiele iwaloba,
“Wasa namwanamwana kana toguguye ana laoma kaba yaliyaya.”

Buki Tabu beyabeyana iwalo-bagunayanako tomo Yudiya ali sikote kaiwena

16 Tomo Yudiya sibaibaiwasosi Yeisu wasana namwanamwana
sisikotanan. Iyawatagili besiele palopita Aiseya ana palopisai. Kaiwena
sauga beyabeyana tomo Yudiya ali sikote iwalo-bagunayanako iba,
“Guyau, kani analiyao ama guguyene simemeliyan?” 17 Saugana Yeisu
Keliso wasana namwanamwana siguguyeyan kita tomeli kolila wasane
tabenalan yo tameli, awa? 18 Na yaneli, “Gubesi, walo yawasosi Yudiya
wasane nige sibebenalan?” Nigele, sibenalanako, besiele Buki Tabu ana
walo bwaite, “Toyawasane kainali ilaoko yanuwa yaulina meuloina
kolili yo ali walo ilau yanuwa yaulina kanasiga kolili.” 19 Na yaneliyoi,
“Gubesi, walo yawasosi Yeisu wasana tomo Yudiya nige nuwali
imamayaleyan?” Nigele, Yeisu wasana nuwali imayaleyanako. Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana sikotanagili tomo Yudiya kaiwena Buki Tabu iwalo-bagunayanako
Mosese kainana koina iba, “Kani Yaubada iula-munamunaimiu ana
paisowa koina, kaiwena kani tomo uloili siya nige ali katai Yaubada
kaiwena ikalaili yo ipeili iya ana tomoyao siyamiyalaemiu.” 20 Siya nige
Yudiya tomonliyao kani tomo Yudiya siyamiyalaeli yo siyamala Yaubada
ana tomoyao. Nuwatune bwaite Aiseya ikabiyakaiwe iwaloba, “Siya nige
siloloya kaiwegu silobaiyauko, yo siya nige sineneli kaiwegu yabomayoi
yayamayaleyauko kolili.” 21 Na Yaubada ana sikotanagili tomo Yudiya
kaiwena Aiseya Yaubada kainana iwalowen iwaloba, “Kaliyate meuloina
nimagu yayagayan togamwa-panapanawa kolili yakato yakalaili na
kainagu nige sibebenalan yo nige siyayakasisi-yagau.”

Tomo Yudiya luwali mena Yaubada isaisalimo igitesipwailiko

11 1 Kabo kani yaneliyoi, “Gubesi, walo yawasosi Yaubada iboma
ana tomoyao meuloili Yudiya isikotanagili?” Nigele, nigele
molosi. Kaba gite yabo yau. Kaiwena yau Yudiya tomona, kagu kulutubu
ilaomaya Abelamo koina yo yau Beniyamina ana susu yabo. 2 Siya tomo
Yudiya isaisalimo igitesipwailiko ana tomoyao yawasosi kani nige
isisikotanagili. Nuwatune bwaite Buki Tabu beyabeyana ikabiyakaiwe
Ilaitiya edeededena koina. Ilaitiya iwalo kaiwe Yaubada koina Yudiya
kaiweli iwaloba, 3 “Guyau, am palopitao meuloili siunuyamateliko,
na kaba pwaoli kaiwem sikogwaligwaliliko. Yau yabomamo yatupwa
yamiyamiya na nuwanuwali yakato siunuiyau.” 4 Na Yaubada Ilaitiya
kainana gubesi ana yamayamaisana? Iwalo bwaite besiele iba, “Tomo
isaisalimo, kali baibaiwa seben tausan, yapei-suwagiliko kaiwegu,
siya nige sauga yabo sipwapwalou yaubada mwakomwakotana Baal
koina.” 5 Na yau Paulo yawalo kolimiu yakato besiele tabe sauga kabona
Yaubada Yudiya isaisalimo igitesipwaili yo ipei-suwalagiliko, siya ana
mulolo lalakisosina koina mwa igitesipwaili. 6 Nige yakato ali paisowa
namwanamwana kaiwena mwa igitesipwaili, nigele. Tem Mosese ana
loina obigaina kaiwena na Yaubada igitesipwaili kani ana mulolone
iyamala ginauli bwagabwaga.

7 Siya tomo Yudiya isaisalimone Yaubada igitesipwailiko ana kawa-
namwanamwa silobai yo kani lebo silobai. Na siya tomo Yudiya
sibaibaiwasosi Yaubada nige igigitesipwaili sikepate kaikaiwe tem
Yaubada ana kawa-namwanamwa silobai, na nigele, nige silolobai. Yo
kani nige lebo silobai kaiwena Yaubada kateli ikabi-yakolololi mwa
kainana nige sibebenalan, 8 besiele Buki Tabu beyabeyana ana walo
iwaloba, “Yaubada ali nuwatu iyaboniboniyai kabo nige sowasowana
ginauli yabo sigitai yo tenaliyao iyakolali nige sowasowana walo
yabo sibenalan. Yo besielemo bwaine kanasiga kaliyate kabona.” 9 Yo
Kin Deibida tabe nuwatune bwaite ikabiyakaiwe iwaloba, “Saugana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikekakekan yo siyaliyaliyaya kani kali tokalomagigili silaoma sidale-
takiki-lagili sikabi-kalatagili yo siyakamkamnali naenaena maisana.”
10 Yo tabe kaiweli iwaloyoi iwaloba, “Manliyao kani siboniboniyai nige
ginauli yabo sigigitai na kali polowene kolili dagelali iyakeyou sauga
meuloina.” 11 Yaneliyoi, “Gubesi, tomo Yudiya ali beku koina nuwana nige
kanna yabo iyayawatagili, awa?” Nigele. Na ali bekune kanna bwaite
besiele, siya nige Yudiya tomonliyao kani tomo Yudiya siyamiyalaeli
yo lebo silobai, na mesabana tomo Yudiya siulamunamunaili me ali
lamwapolowe na siwaloba, “Gubesi mwa lebo imiyamiya kolili na kai
tomo Yudiya nigele.” 12 Yaubada ana sikotanagili tomo Yudiya kaiwena
kanna iyawatagiliko bwaite besiele, siya nige Yudiya tomonliyao mulolo
kalakalapowonna silobaiyako. Na iyamo tem tomo Yudiya meuloili
sinuwabui yo Yeisu simeliyan kani mulolo lalakisosina kalakalapowonna
iyawatagili yo yaliyaya lalakina meuloila talobai.

Siya nige Yudiya tomonliyao simeli Yeisu koina Paulo ikabiyakaiweli

13 Na bwaite sauga yawalowalo komiu yanuwa Loma nige tomo Yudiya
kolimiu. Yau Paulo wasana namwanamwana kana tosagenawasa komiu
nige Yudiya kolimiu kaiwena Yaubada ipeiyau ami apositolo. Kabo
paisowane bwaite kolimiu kaiwena yagagasa sauga meuloina. 14 Yagagasa
yagu paisowa kolimiu kaiwena na tem yagu tali tomo Yudiya isaisalimo
yagu paisowane wasana sibenalan yo siya nuwanuwali sinuwabui
tabe kabo kani yakalaili. 15 Tomo Yudiya sibaibaiwasosi kani nige lebo
silolobai kabo Yaubada ana sikotanagili kanna iyawatagiliko, tomo uloili
sibaibaiwa yanuwa yaulina mena siyamala ana eliyamwao. Na gubesi
tem naga muli mena Yudiya meuloiline sinuwabui? Kani kaba yaliyaya
lalakina yo tabe ginauli kaba nuwapwanopwano waluwaluli siyawatagili
besiele toboita meuloili kani sitoloyoi salai mena. 16 Tem tomo yabo
beledi isuna tupwana imulolowan Yaubada koina beledine meuloina
bwaimwana Yaubada ana gogo. Tem tomo yabo mayau yaina iyakasisiyan
Yaubada koina kabo lagalagana meuloili Yaubada ana gogo. Besiele tabe
bwaite, Yaubada Yudiya tubunao yawasosi igitesipwaili kabo boda Yudiya
meuloili siya ana boda yakayakasisina.
17 Siya boda Yudiya besiele mayau olibe lagalagana mayaune tomo
sikumai, na komiu nige Yudiya besiele mayau olibe lagalagana mayaune
iboma ikinkin bwagabwaga. Yaubada mayaune tomo sikumai lagalagana
tupwali igolu-gabaegili,[a] na komiu nige Yudiya besiele olibe bwagabwaga
lagalagaliyao tupwali ikalaimiu yo iyapatumiu mayaune tomo sikumai
yaina koina kabo mayaune masina namwanamwana bwaimwa ilaomaya

---

a 11:17 Siya lagalagana tupwali igolu-gabaegili siya tomo Yudiya nige simemeli Yeisu koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mayaune tomo sikumai yaina koina ipanaisi kolimiu. 18 Kabo olibe
kumakumaina lagalagana bwaimwa Yaubada igolu-gabaegili tabu komiu
kwawawalo-yataluli. Nige sowasowana komiu nige Yudiya wagagasa
kaiwena nige yakato komiu lagalaga namwanamwa kwaolena olibe
kumakumaina yaina koina na olibe yaina namwanamwa iyeyawa
komiu lagalaga kolimiu. 19 Na nuwana komiu nige Yudiya yabo kani
iwaloba, "Na Yaubada lagalaga tupwali igolu-gabaegiliko kaiwena iya
nuwanuwana yau iyapatuyau olibe kumakumaina yaina koina." 20 Na yau
kani kainam yayamaisa yawaloba am walo idudulai, Yaubada igoluyoili
kaiwena nige simemeli. Na kowa iyaele kumiyamiya kaiwena kumeliko.
Kabo tabu ugagagasa, na me am matausi ugitekalatagiwo, 21 kisi Yaubada
igolu-gabaegiwo besiele olibe kumakumaina lagalagana igolu-gabaegiliko
ali sikote kaiwena.
22 Naga kwanuwatui Yaubada ana mulolo yo ana loina kaikaiwena.
Siya sibeku kali maisa iwolegili. Na tem kainana kwabenalan kani
imulolo kolimiu na ana mulolo kalona mena kwamiyamiya. Na tem
nigele, kani itom-gabaegimiu besiele siya tomo Yudiya nige simemeli
Yeisu koina. 23 Na tomo Yudiya tem sinuwabui yo simeliyan, kabo
kani ikalaiyoili yo ipeili ali kaba miya mena kaiwena iya toloina yo
sowasowana iginauli besiele ana nuwatu. 24 Baguna komiu besiele mayau
olibe ikin bwagabwaga lagalagana yo Yaubada ikalaimiu yo iyapatumiu
mayau olibe kumakumaina yaina koina. Na bwaine mayaune nige
yaimiu yawasosi. Kabo naga tem Yaubada nuwanuwana mayau olibe
kumakumaina lagalagana iyapatuyoili yainane koina kani nige ikokololo,
imalamalae kaiwena siya yaili yawasosi.

Yaubada ana katekamkamna tomo meuloili kolili

25 Kaukavao yo duguwao, nuwatune bwaite, beyabeyana iwadam na
Yaubada iyamayaleyako, nuwanuwagu wakatai na tabu wagagagasa.
Na besiele bwaite, sauga bwaite koina tomo Yudiya sibaibaiwa kateli
sikololo, nige Yaubada kainana sibebenalan, na ali kate kololone kani
ilaulau kanasiga siya nige Yudiya tomonliyao meuloili igitesipwailiko
simeli Yeisu koina. 26 Kabo muli mena siya tomo Yudiya kateli sikololo
kani sinuwabui yo simeli yo lebo silobai besiele Buki Tabu ana walo
iwaloba, "Tolebolebo kani ilaoma Saiyon yo iya Yakobo tubunao
mumugali naenaena ikele-gabaegili. 27 Yagu waloyameli kolili besiele
bwaite, ali pwanoli kani yakele-gabaegili." 28 Yaubada iginauli Yudiya
kolili yakato siya kana kaleyao na mesabana wasana namwanamwana
ilaoma kolimiu komiu nige Yudiya tomonliyao. Na siya tomo Yudiya
Yaubada ana gitesipwa tomonliyao imuloloili kaiwena beyabeyana
mekanakavao tubuliyao siwaloyameli. 29 Na Yaubada ana nuwatu
nige sowana ibui siya igitesipwailiko kolili, yo nige sowasowana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana mulolo ikele-yavivilayoi kolili. [30] Beyabeyana komiu nige Yudiya
tomonliyao nige Yaubada kwayayakasisiyan. Na sauga bwaite koina
siya tomo Yudiya ali gamwa-panapanawa kaiwena komiu Yaubada ana
katekamkamna kwalobai. [31] Kabo besiele tabe bwaite. Saugana komiu
iyaele kwamiyamiya Yaubada ana katekamkamna kalona mena, siya
sauga bwaite nige Yaubada siyayakasisiyan, na mesabana naga tem siya
tabe Yaubada ana katekamkamna kani silobai. [32] Kaiwena Yaubada tomo
meuloili ipeili siyamala gamwa-panapanawa kana topaisowa panpanli
kaiwena ana loina nige siyayakasisiyan. Iginauli besiele bwaite, kaiwena
nuwanuwana meuloili ikate-kamkamna-yagili.

Yaubada kana tobali

[33] Yaubada ana mulolo ilalakisosi yo kana lalaki nige sowasowana
tawalo. Ana sonoga yo ana katai ididiu. Nige yabo sowasowana ana
nuwatune kalona iloyai ilobai na ikabi-yamayale. Nige yabo sowasowana
ana paisowa kana dudulai ikataili. [34] Besiele Buki Tabu ana walo
iwaloba, “Nige yabo Guyau ana nuwatu ikakatai. Nige yabo sowasowana
iyakenayan. [35] Nige sowasowana tomo yabo tawae yabo iwolena Yaubada
koina kana yaga, na yakato kani iyamaisa-yapileyoi koina.” [36] Kaiwena
Yaubada ginauli meuloina iyamayaleli yo igitekalatagili. Yo ginauli
meuloiline simiyamiya kana tobali kaiwena. Iya takawa-wasawasayan
sauga meuloina nige ana kaba mwawasi. O besiele.

Yola tatalamwagili Yaubada koina

12 [1] Tomo Yudiya ali tapwalolo mumugana bwaite besiele.
Yakayakan siunuili yo sigabuli na paisowane bwaine iyamala
ali kaba pwaoli. Ali nuwatu yakato saugana yakayakan boiboitana
sigabu bwalaina isae Yaubada koina na ali naenaena Yaubada inuwatu-
pwaikili. Kaukavao yo duguwao, Yaubada ikate-kamkamna-yagila
kaiwena mwa yakabi-yakaiwemiu yomiu kwayakasisi-yagili na kwatalam-
wagimiu koina besiele iya ana pwaoli, pwaoli bwaite meyawasina, iya
ana kaba yaliyaya. Bwaite tapwalolo yawasosi Yaubada manna mena
tem bwaite besiele kwapaisowai. [2] Tabu yanuwa yaulina tomonliyao
mumugali wakakalai, na kwatalamwagimiu Yaubada ami nuwatu ibui
kwaemala tomo waluwaluli, yo mumugana beyabeyana wagabaen. Kabo
sowasowamiu Yaubada ana nuwatu dudududulaina kaiwemiu wakatai,
tawae inamwanamwasosi yo tawae Yaubada ana kaba yaliyaya.
[3] Yau Yaubada koina katekamkamna yalobaiyako yo yaemala ami
apositolo kabo ilonamwayagau yayanuwapeimiu kaigeda kaigeda
kolimiu. Tabu kununuwa-saesae, na kubomayoi ugitesipwaiwo tawae kam
lonamwa besiele am meli kana lalaki bwaimwa Yaubada iyeyawa. [4] Tomo
kaigeda kaigeda me yona na yonane waunao sibaibaiwa na waunaone

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siya ali paisowa uloina uloina. 5 Bwaine kaba gite kita tomeliwo kolila.
Bwagana tabaibaiwa na iyamo meuloila tatubwe Keliso koina taemala
besiele tomo kaigeda yona yo kaigeda kaigeda tatubwe-gogo besiele
Keliso waunao. 6 Kala yauyauya meuloila uloina uloina Yaubada
iyeyama kolila. Kabo kaba gite bwaite besiele. Yaiya tem kana yauyauya
palopisai ilonamwayan ipaisowa besiele ana meli kana lalaki koina.
7 Kita tomeliwo ekalesiya ana dedei koina, yaiya tem kana yauyauya
toyakayakatai sowasowana iyakayakatai yo yaiya tem kana yauyauya
tosagu sowasowana isagusagu. 8 Tem yabo kana yauyauya tokabiyakaiwe
sowasowana ikabikabi-yakaiwe. Tem yabo kana yauyauya tosokekeli
sowasowana me ana kate-talam iyauya tobubutuma kolili. Tem yabo kana
yauyauya tobaguna ilonamwayan iboma italamwan yawasosi paisowane
koina, yo tem yabo kana yauyauya tokatekamkamna ilonamwayan me
ana yaliyaya ipaisowa.

Mumugamiu sidudulai kamikavao kolili

9 Kwamulolo kamikavao kolili me ami mulolo yawasosi. Mumugana
naenaena kwasikotanan, na mumugana namwanamwana kana paisowa
wakabi-kalatan koina kwapaisowa. 10 Kwaemulomulolo-wagimiu ami
tali tomeliwo kolili besiele siya kamikavao yo dumiyao yawasosi.
Kamikavao kali yakasisi ilalaki kabo muli mena kwabomayoi kami
yakasisi. 11 Tabu Yaubada ana paisowa yomiu ikwakwatakwata-yan
na kwapaisowa me ami kate-talam. 12 Me ami yaliyaya yo me ami
katepatu kwasanasana bwaite ginauline kani iginauli kaiwemiu. Tem
polowe kwalobai, wakalakisiye. Sauga meuloina wakawakawanoi
Yaubada koina. 13 Tem ami tali tomeliwo tawae kolili ibwaga kwasaguili.
Taumanao kwayoganlima ami nume mena. 14 Siya siyakamkamnamiu,
wakawanoi Yaubada iwalo-muloloili, na tabu wakakawanoi iyayamaisali.
15 Siya siyaliyaya mekamikavao kwayaliyaya toyawa yo siya sivalam
koyasili mekamikavao kwavalam koyasili. 16 Kamikavao mekamikavao
kwamiya namwanamwa. Tabu gagasa, na kamikavao siya nige esali
ilalalaki wakawa-elieliyam-wagili. Tabu kwaboma kwapepei-seyagimiu
yakato komiumo tokatai, kaiwena komiu nige tokatai. 17 Tem tomo
yabo naenaena iginauli kolimiu tabu kwayayamaisa koina. Wagite-
kalatagimiu tawae inamwanamwa tomo meuloili manli mena iya
bwaimwa kwapaisowai. 18 Tem tawae komiu sowasowamiu waginauli na
tomo mekamikavao kwamiya daumwali, bwaite iya waginauli. 19 Yagu
eliyamwao, siya naenaena sipaisowai kolimiu tabu kwayayamaisa-
yavivilayoi kolili, na kwapei Yaubada koina kaiwena kani me ana
munamunai iyamaisali. Kaiwena Buki Tabu koina Guyau iwaloba, “Yau
kani yayamaisa-yapileyoi kolili ali naenaena maisana. Gumyai yau yagu
paisowa.” 20 Na tem kam tokalomagigiliwo siguliyam, kan kuwolegili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikan. Tem waila galogaloli imagu waila kuwolegili sinuma kabo ami
paisowa namwanamwana koina kani kali lotonan besiele yakato mayau
wedowedolina kupeili kulukululi mena kaiwena simwalimwaline
lalakina. 21 Tabu mumugana naenaena ana kaiwe ikakaiwe-gabaegimiu,
na komiu ginauli namwanamwana kwapaisowai kabo naenaenane
wakaiwe-gabaen.

Toloinao tayakasisi-yagili yo ali loinao taobigaili

13 1 Komiu meuloimiu yanuwa yaulina kali toloinao ali loinao
kwaobigaili. Kaiwena nige toloina yabo iyayawatagili
bwagabwaga, na ilaomaya Yaubada koina, yo toloina siya sauga bwaite
siloiloina Yaubada ipeili. 2 Kabo tem tomo yabo toloina ali loina ilikwai
kana koleya besiele Yaubada ana peiline ikawa-naenae-yan. Yo yaiya tem
iginauli besiele bwaite, kani ibomayoi naenaena ilobai loinane koina.
3 Kaiwena toloinaone Yaubada ipeili na mesabana siya tonaenaeli ali
lopwano koina maisana silobai, kabo siya mumugana namwanamwana
sipaipaisowai nige sowana toloinao simatausagili, na siya mumuga
naenaena siginaginauli siya mwa toloinao simatausagili. Kabo tem
genuwamiu toloina kwamatausagili mumuga namwanamwana kana
kamwasa waginauli, kabo kani sitobalanagimiu. 4 Kaiwena toloinaone
siya Yaubada ana topaisowao sipaipaisowa ami namwanamwa kaiwena.
Na tem mumuga naenaena waginauli kani kwamatausi, kaiwena siya
kali lonamwa sowasowali siyamaisamiu. Siya toloinaone sowasowali
toloinalikwao siyamaisali kaiwena siya Yaubada ana topaisowao.
5 Kabo ilonamwayagimiu toloinao kwayakasisi-yagili kaiwena kamwasa
dudulaina wakataiyako yo tabe genuwamiu naenaena kana maisa
kwalobai. 6 Kabo bwaite kaiwena ami takesi kwayamaisa kaiwena
toloinao siya Yaubada ana topaisowao, mwa ali sauga sitalamwan
kami gitekalatan kaiwena. 7 Tem toloinao nuwanuwali takesi uloi
uloi kwayamaisali kabo mwayamwayau kwayamaisali. Tem toloinao
nuwanuwali kwayakasisi-yagili, ee kabo meuloili kwayakasisi-yagili.

Taemulomulolo-wagila

8 Tem kami yagayaga imiyamiya kamikavao kolili, mwayamwayau
kwayamaisali, tabu imiyamiya sauga imamamalawe. Na kami yagayaga
kaigedamo imiyamiya bwaimwana emulomulolo kamikavao kolili.
Nige sowasowamiu yagayagane kwayamaisa-oli, kaiwena Yeisu imulolo
baguna kolimiu. Tem kwaemulomulolo kamikavao kolili bwaite loina
meuloili kwaemwawasiliko. 9 Loina iwaloba, “Tabu ganawali, tabu
unuyamate, tabu kewali yo tabu kamkava ana gogo ugwagadosisiyan.”
Loinao meuloili, bwagana lalakiliyao o nuwana kikiuliyao, sowasowana
tabwagili-gogonagili loina kaigeda koina loinane bwaite iyaele,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Kamkava kumulolo koina besiele kubomayoi kam mulolo.” 10 Kabo
tem kalakava tamulolo koina nige sowana naenaena yabo koina
tapaisowai. Tem kalakava tamulolo koina bwaimwa loina kana nuwatu
taemwawasiliko.
11 Kaiwena wakataiyako sauga polopolowena ilaomako kabo tawae
kabona yawalowenako kolimiu waginauli. Kwatolo, tabu wakenokeno,
kaiwena sauga iyawatagiliko. Sauga beyabeyana koina ala meli
itubuko, na sauga bwaite ala lebo kana kaliyate ikelakela-kubwamako.
12 Sauga kikiunamo taboita, boniyai imwawasi, na yanuwa ilayan.
Kabo sowasowana boniboniyai mumugana tagabaen, na kaleya gogona
talikwali besiele mayale kana tokaleyayao. 13 Ala miyamiya tagite-
kalatan namwanamwai besiele kita kaliyate mayalena tomonliyao.
Tabu tagogolulau bwaine boniyai mumugana ana paisowa koina
besiele yaliyaya naenaena yo numa yauyaule koina, tabu ganawali yo
mumuga mwalimwalinena taginaginauli, yo tabu takalekaleya yo tabu
lamwapolowe mumugana taginaginauli. 14 Na Guyau Yeisu Keliso talikwa
iyamala ala kaleya kalekona, na tabu ami nuwatu ilalau yomiu kana
nuwatu naenaeli kolili.

Tabu paisowa yabo tagiginauli tem iyamala kaba beku kalakavao tomeli kolili

14 1 Tomeli tupwali ali katai Buki Tabu koina ikikiu, kabo
yakayakatai yawasosi kalona mena kana dudulai tupwana
nige sikakatai namwanamwai. Tabu kwasisikotanagili na tomo bwaite
besielene kwayoganlima silusae ami boda koina na tabu mekamikavao
wagamwagamwa-pakiki ali katai kaiwena. 2 Tomo tupwali ali meli besiele
sowasowali yakayakan bulumana sikan na tupwaliyao ali katai ikikiu
kabo ali meli besiele nige sowasowana yakayakan bulumana sikan. 3 Siya
yakayakan bulumana sikankan, tabu kalikavao siya yakayakan bulumana
nige sikankan siwalowalo-lobilobi-yegili. Na siya yakayakan bulumana
nige sikankan, tabu kalikavao siya yakayakan bulumana sikankan
sikakawa-naenae-yagili, kaiwena Yaubada tomeliwo meuloila ikalailako
ana tomoyao. 4 Tomeliwo meuloili siya Guyau ana topaisowao kabo nige
ilolonamwa-yagiwo tem Guyau ana topaisowa yabo ukwawa-naenaeyan,
kaiwena Guyau ana paisowa iwolena. Iya ibomamo sowasowana ana
topaisowa ikawa-namwanamwa-yan o tem nigele. Na walo yawasosi
topaisowane kani kana kawa-namwanamwa ilobai kaiwena Guyau
sowasowana isagui na ana paisowa idudulai. 5 Tomeli tupwali ali nuwatu
yakato kaliyate kaigeda ilalakisosi kabo muli mena kaliyate meuloili.
Na tomeli tupwaliyao ali nuwatu yakato kaliyate kaigeda kaigeda
sitoyatoyawa. Na sowasowana tomeli kaigeda kaigeda iboma ana nuwatu
ikatai, tabu inunuwa-labulabui. 6 Tomeliwo siya siwalo yakato kaliyate

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaigeda ilalakisosi mwa siyakasisiyan Guyau kana yakasisi kaiwena mwa
ali nuwatu besiele. Siya tomeliwo yakayakan bulumana sikan, siginauli
Guyau kana yakasisi kaiwena, kaiwena sikawatoki Yaubada koina kanne
kaiwena. Yo siya tomeliwo yakayakan bulumana nige sikakan, siginauli
Guyau kana yakasisi mwa nige sikakan, kaiwena kan bwagabwagamo
kaiwena sikawatoki Yaubada koina. Kabo kita tomeliwo tabu Yeisu kana
tomeliwo siya ali tapwalolo mumugana uloina takakawa-naenae-yagili.
7-8 Tem tamiyamiya meyawasila nige tabomayoi kaiwela, na Guyau
kaiwena. Yo tem taboita, nige tabomayoi kaiwela, na Guyau kaiwena.
Kabo nuwana meyawasila o tem taboita na kita Guyau ana tomoyao.
9 Kaiwena Keliso iboita yo itoloyoi, kabo siya toboita yo siya meyawasili
ali Guyau. 10 Komiu yakayakan bulumana nige wakankan tawae kaiwena
kamikavao siya sikankan wakawa-naenae-yagili? Na komiu yakayakan
bulumana wakankan, tawae kaiwena kamikavao nige sikankan kwawalo-
lobilobi-yegili? Wakataiyako yakato meuloila kani tatolo Yaubada manna
mena na iya ala yatala ipaisowai. 11 Kaiwena Buki Tabu iwalo bwaite
besiele, “Yaubada iwaloba, ‘Yau Yaubada meyawasigu, kabo yawalo
yawasosi, tomo meuloili kani sipwalou mangu mena’, na meuloili
siwaloba, ‘Walo yawasosi iya Yaubada.’ ” 12 Kabo kita kaigeda kaigeda
kani ala paisowa meuloina tawalo-masalan Yaubada koina.
13 Koinaele tabu kalakavao tomeliwo takakawa-naenae-yagili. Na komiu
sowasowana loinane bwaite kwabomayoi wakatai kwawaloba, “Tabu ama
paisowa koina kaba tupa yabo kagiginauli kisi kamakavao yo dumayao
ali meli kasibayanae na sibeku.” 14 Yagu katai Guyau Yeisu koina yakatai
nige kan yabo sowasowana ikabi-yabikila. Na tem tomo yabo ana nuwatu
yakato kan yabo kani ikabiyabiki, ee walo yawasosi, iya ana nuwatu
mena kani iyamala tomo bikibikina Yaubada manna mena tem kanne
ikan. 15 Tem kamkava katena kuyakamkamna kaiwena kan yabo ukwan
bwaimwa iya ana nuwatu ibiki, nige mulolo mumugana ugiginauli.
Tabu kowa kanne bwaite ukwakan kisi koina kamkava kana lotonan
kusibayanae. Kunuwatu-kalatan iya tomeli besiele kowa, yo Keliso iboita
kaiwemiu. 16 Bwagana ukwatai ginauli yabo inamwanamwa sowasowam
uginauli, na tabu ugiginauli kamkavane manna mena kisi kamkavane
kana lotonan kusibayanae kabo am paisowane ikawa-naenaeyan.
17 Kaiwena Yaubada ana kaba loina kana nuwatu lalakina nige imiyamiya
kan yo waila koina na kana nuwatu lalakinaele ala paisowa sidudulai,
mekalakavao tamiya-daumwali yo yaliyaya ilaoma Yaluyaluwa Tabuna
koina tayaliyaya-yan. 18 Tem tomo yabo yagu walone bwaite imuliya iya
kani iyamala Keliso ana topaisowa. Kabo Yaubada kani iyaliyaya kaiwena
yo tomo meuloili kani tomone sikawa-namwanamwa-yan.
19 Koinaele takepate kaiwe tapaisowa na mesabana miya daumwali
iyawatagili na kalakavao ali meli takabi-yakaiweli. 20 Tabu gamwapakiki

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kan kaiwena na Yaubada ana paisowa kusisibayanae. Kan meuloina
ilonamwayagila sowasowana takanli, na tem kan yabo takan na kalakava
ana meli tasibayanae, bwaimwa mumugana naenaena taginauli koina.
21 Nuwana tem yakayakan bulumana ukwan o tem wain kunuma o tem
ginauli yabo kupaisowai, bwaimwa iya am paisowane koina kamkavane
ukwabi-yabeku, na inamwanamwaele tabu mumugane ugiginauli besiele.
22 Am meli bwaimwana ginauline kaiweli kubomamo nuwam mena, kowa
yo Yaubadamo wakatai na tabu kamkavao mekamkavao wagagamwa-
pakiki-yani. Tem nuwatu yabo uginauli na katem mena ukwatai idudulai
yo tabe ukwatai Yaubada am nuwatune kani ikawa-namwanamwa-
yan, ee me am nuwadaumwali yo kuyaliyaya. 23 Tem am nuwatu mena
nige sowasowam bulumane bwaite ukwan, na muli mena ukwan, kani
Yaubada ikawa-naenae-yagiwo am lopwano kaiwena, kaiwena kam
lotonan yo am meli yakato paisowane bwaite nige idududulai.

15 1 Kita tomeli matumatuwali ilonamwayagila tomeli
belubeluli tasaguili ali polowe kolili. Tabu yakato taboma
ala namwanamwa kaiwena tanuwanuwatu. 2 Na kita kaigeda kaigeda
kalakavao ali namwanamwa kaiwena tanuwanuwatu, na ali meli takabi-
yakaiwe. 3 Kaiwena Keliso nige ibomayoi ana namwanamwa kaiwena
inuwanuwatu, na tomo ali kawa-naenae ikalakisiye-yagili besiele Buki
Tabu ana walo iwaloba, “Kawa-naenaene siwalowen Yaubada koliwo
besiele siwalowen yau koliyau.” 4 Kabo walo meuloina bwaite beyabeyana
sileleli Buki Tabu kalona mena kita iyakenayagila me ala kalakisiye na
mesabana kalakisiyene ala meli ikabiyakaiwe, kabo me ala katepatu
tasanasana bwaimwa Yaubada ala namwanamwa ikatububunan kaiwela
kani takalai. 5 Sauga meuloina Yaubada ikabiyakaiwela yo isaguila
takalakisiye. Na yakawanoi iya koina isaguimiu kwaemala Yeisu Keliso
kana tomuliyayao yawasosi yo ami nuwatu kaigeda, 6 na mesabana
meuloimiu kwayaboda kaigeda na me ami kate-talam kaina kaigeda
koina ala Guyau Yeisu Keliso ana Yaubada yo Tamana kwatobalan.

Yeisu ilaoma siya tomo Yudiya yo siya nige tomo Yudiya kaiweli

7 Kabo ami tali tomeliwo kwayoganli silusae ami boda koina, besiele Keliso
iyoganmiu kwalusae iya ana boda koina. Tem kwapaisowa bwaite besiele,
kabo koina Yaubada esana kwatobalan. 8 Na yawalo kolimiu, saugana
Keliso ilokeikeile yanuwa yaulina mena, nuwanuwana iyakenayagila
yakato Yaubada iya towalo yawasosi kabo iyamala topaisowa tomo Yudiya
kaiweli na Yaubada ana waloyameli Abelamo, Aisake yo Yakobo kolili
iyamala yawasosi. 9 Tabe ilaoma na siya nige Yudiya tomonliyao isaguili
kabo Yaubada sitobalan kaiwena ikatekamkamna-yagili tabe. Na besiele
Buki Tabu ana walo iwaloba, “Esam kani yakeleisinan siya nige Yudiya
tomonliyao kolili yo walim yawaliyan kolili na sibenalan.” 10 Yo iwaloyoi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabe, “Komiu nige Yudiya tomonliyao, mekamikavao Yaubada ana tomoyao
kwayaliyaya.” 11 Yo iwaloyoi iba, “Komiu nige Yudiya tomonliyao, meuloimiu
Yaubada kwatobalan, yo kwawali-tobali koina.” 12 Besiele tabe palopita
Aiseya Yeisu ana laoma kaiwena ipalopisai iwaloba, “Yese tubuna yabo kani
iyawatagili na iyamala kin, kabo siya nige Yudiya tomonliyao iloinayagili
na iya kana meli sipei.” 13 Yakawanoi Yaubada koina ana nuwa-daumwali
katemiu iloya-kalapowonli na mesabana ami meli kwapei koina. Tabe
yakawanoi yoi tem Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina ikabiyakaiwemiu
na me ami katepatu kwasanasana Yeisu ana pileyoima kaiwena.

Paulo iedeedede ana paisowa kaiwena siya nige Yudiya tomonliyao kolili

14 Kaukavao yo duguwao, yakatai namwanamwai wakalapowon
mumugana namwanamwana koina, ami katai ilalaki, yo sowasowamiu
kwayakayakatai kamikavao kolili. 15 Na ami letane bwaite kalona mena
nuwatu tupwaliyao lalakili yanuwanuwatuili nuwagu mena yaleleliwa
kolimiu, kaiwena nuwanuwagu yayanuwapeimiu yoi nuwatune kaiweli.
Walo bwaite nige yawawalo-wadam, kaiwena Yaubada ikatekamkamna-
yagau yo ipeiyau ana tosagenawasa na ami wasa yaeyawa. 16 Yaemala
Keliso ana topaisowa siya nige Yudiya tomonliyao kaiweli. Wasa
namwanamwanane iya ilaoma Yaubada koina yayakayakatai-yani na
mesabana siya nige Yudiya tomonliyao yayoganli silaoma Yaubada
koina. Yau yapaisowa besiele Yaubada ana topwaoli na saugana ali
laoma igitai yakato iya ana pwaoli, iyaliyaya lalakina. Yo Yaluyaluwa
Tabuna kani ikabi-yakapwali Yaubada kaiwena. 17 Bwaite iya kaiwena
yagagasa kaiwena yamiyamiya Yeisu Keliso koina na yapaisowa Yaubada
kaiwena. 18-19 Nige nuwanuwagu yaedeedede nuwatu uloina kaiwena.
Na kani yaedeededemo tawae Keliso ipaisowai koliyau siya nige Yudiya
tomonliyao kaiweli. Yagu walo yo yagu paisowa kolili, ginauli kaba
nuwapwanopwano yo kaba nuwa yai kolili, Keliso isaguiyau kabo
Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina yayoganlima Yaubada koina na
siobigai. Dedei meuloili yapaisowa-takikili yo kolili Keliso wasana
namwanamwana yaguguyeyanako kolili, yayatubu tete bolibolime mena
bwaimwa Yelusalema yo yalau tete yalasi mena bwaimwa Ililikami.
20 Nuwanuwagu lalakina wasana namwanamwana yaguguyeyan siya nige
naga Yeisu wasana sibebenalan kolili, kabo genuwagu yalau dedeine
silaoko koina sipaisowa na yalauyoi koina yapaisowa. 21 Kaiwena Buki
Tabu ana walo iwaloba, “Siya nige wasana siyawasayani kolili kani sigitai
yo siya wasana nige sibebenalan kani sikatai.”

Paulo nuwanuwana ilau Loma tomeliwo igitaili

22 Sauga ibaibaiwa yagu paisowa bwaite ikausiyau nige sowasowagu
yalaowa yagitaimiu kaiwena yalau dedei waluwaluli kolili yapaipaisowa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Keliso wasana kaiwena, [23] na sauga bwaite koina yagu paisowa
dedei bwaite koina yaemwawasiliko. Bolime ibaibaiwa kalona mena
nuwanuwagu lalakina yagitaimiu, [24] kabo sauga kikiunamo koina kani
yalaowa yaboeyagimiu, muli mena kabo yalau Sipein. Saugana tem
yalaowa nuwanuwagu mekaukavao komiu tamiyamiya takelabilabin
sauga kubwakubwana koina, imwawasi kabo kwasaguiyau na yalau
yanuwane koina. [25] Na sauga bwaite koina kani yalau Yelusalema yo
Yaubada ana tomoyao bwaine koina kali sagu yaolegili. [26] Kaiwena
tomeliwo siya simiyamiya Masidoniya polovinsi yo Akaya polovinsi
kolili me ali yaliyaya mane sipeipei Yaubada ana tomoyao Yelusalema
koina siya tobubutuma kali sagu kaiwena. [27] Me ali yaliyaya sipaisowa
besiele, na walo yawasosi kali yagayaga imiyamiya Yudiya kolili.
Kaiwena wasana namwanamwana ana debalala itubu Yelusalema
koina saugana tomeliwo Yudiya Yelusalema silogabaen silau na wasana
namwanamwana siyadebalala siya nige Yudiya tomonliyao simiyamiya
Masidoniya yo Akaya polovinsi kolili. Kabo muli mena sinuwabui yo sagu
silobai yaluyaluwa ana dedei koina. Kabo ilonamwayagili kwapi ana
dedei koina gogo sipei na tomeliwo Yudiya sisaguili. [28] Kabo nuwanuwagu
yalau Yelusalema na paisowa bwaite yaemwawasi, bwaimwa tomeliwo
Yelusalema kali mulolo yaolegili, kabo muli mena yalaowa yagitaimiu,
imwawasi kabo yalau Sipein. [29] Na yakatai saugana tem yalaowa kolimiu,
kani yakabi-yakaiwemiu yo Keliso ana walo-mulolo kalakalapowonna
kwalobai.
[30] Kaukavao yo duguwao, ala Guyau Yeisu Keliso esana mena yo
Yaluyaluwa Tabuna ana mulolo koina yakawanoi kolimiu kwasaguiyau
kawakawanoi koina na Yaubada isaguiyau yagu paisowa koina.
[31] Wakawanoi yoi Yaubada koina iya igite-kalatagau na tabu nae yabo
yalolobai tomo Yudiya kolili siya nige Yeisu kana tomeliwo Yudiya
polovinsi koina. Tabe wakawanoi siya Yeisu ana tomoyao Yelusalema
koina siyaliyaya yagu paisowa kaiweli kaiwena. [32] Kabo muli mena tem
Yaubada ana nuwatu besiele, kani me yagu yaliyaya yalaowa kolimiu
mekaukavao komiu takawa-elieliyam yo takabi-yakaiwela. [33] Yakawanoi
Yaubada iya nuwa-daumwali yaina imiyamiya meuloimiu kolimiu. O
besiele.

Paulo mekanakavao ali walo-kaiyon

16 [1] Dula Pibe ilalaowa kolimiu kabo nuwanuwagu kwayaliyaya
kaiwena na kwayogan, kaiwena iya tomeli yo iya ekalesiya kali
tosagu Senkuliya koina. Na Senkuliya iya yanuwa yabo Kolinita dedeina
koina. [2] Ala Guyau esana koina kwayogan besiele tomeli mumugali,
na tem ginauli tupwali sikubwa koina kabo kwasagui kaiwena iya ana
sagu ilalaki tomo sibaibaiwa kolili yo besiele tabe yau koliyau. [3] Yagu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mulolo kwawalowen Pilisila mewainena Akuila kolili, siya mekaukavao
kapaisowa toyawa Yeisu Keliso kaiwena. 4 Siya boita nige simamatausan
na yawasili sitalamwan tem sileboiyau tomo naenaeli kolili. Bwaite
iya kaiwena yamulolo lalakina kolili. Na nige yakato yau yabomamo
yakawatoki Yaubada koina kaiweli, na tomeliwo siya simiyamiya siya
nige Yudiya ali dedei kolili siya tabe sikawatoki Yaubada koina kaiweli.
5 Na yamulolo tomeliwo kolili siya silogogo sitapwatapwalolo Pilisila
yo Akuila ali nume mena. Yamulolo yagu eliyam namwanamwana
Epainetasi koina, iya Keliso imeliyan bagunayan Eisiya polovinsi koina.
6 Yamulolo Meli koina iya ipaisowasosi kaiwemiu. 7 Yamulolo tau yabo
esana Andolonikasi mekanakava sine Yuniyasi kolili, siya yagu tali
Yudiya na beyabeyana mekaukavao kamiyamiya nume pan mena.
Sipaisowa besiele tosagenawasao yo ali paisowane kaiwena tomeliwo
meuloili sikataili. Siya simeli baguna Keliso koina kabo muli mena
yau. 8 Tabe Ampiliyatasi iya kana nuwanuwatu iyaele kategu mena
kabo Guyau esana mena yamulolo koina. 9 Yamulolo Ubanasi koina,
iya ala tali topaisowa Keliso kaiwena yo yamulolo tabe Sitakisi koina,
yagu eliyam namwanamwana. 10 Yamuloloyoi Apelisi koina, iya ginauli
meuloina kaiweli ikalakisiye-yani kabo takatai namwanamwai Keliso
ana kawa-namwanamwa ilobaiyako. Yamulolo Alisitobulo mekanakavao
ana nume kana tomiyayao kolili. 11 Yamulolo Elodiyoni koina iya yagu
tali Yudiya. Yamulolo tomeliwo kolili siya simiyamiya Nasisi ana nume
mena. 12 Yamulolo sinesineo Tilipina yo Tiliposa kolili, siya sipaisowasosi
Guyau kaiwena, yo yamulolo sine Pesisi koina, iya ipaisowa kaiwe Guyau
kaiwena. 13 Yamulolo Lupasi koina, iya Guyau igitesipwai ana topaisowa
namwanamwasosina yo tabe yamulolo sinana koina, iya mwa yakawa-
sina-yan. 14 Yamulolo Asinikilitasi, Pelegoni, Emisi, Patolobasi yo Emasi
kolili, yo kalakavao mekalikavao simiyamiya. 15 Yamulolo Pilologasi,
Diuliya, Olimpasi yo Neliyasi meduna kolili, mekalikavao Yeisu kana
tomeliwo tabe siya mekalikavao simiyamiya. 16 Nimamiyao kwayaga-
yagili kamikavao kolili yo kwamuloloili kaiwena komiu Yaubada ana
tomoyao. Keliso ana ekalesiya meuloili dedei bwaite koina simulolo
kolimiu.

17 Kaukavao yo duguwao, yayanuwapeimiu na wagite-kalatagimiu
toyakayakatai mwakomwakotali kolili. Kaiwena silaoma na yakayakatai
namwanamwana bwaimwa beyabeyana wakalaiyako sikawa-naenaeyan.
Siya nuwanuwali komiu tomeliwo ami boda siyakasali na sikabi-
yabelumiu. Toyakayakataine bwaite kwasikotanagili tabu kwalalau kolili.
18 Siya nige sipapaisowa ala Guyau Yeisu Keliso kaiwena na sipaisowaya
siboma ali kaba yaliyaya kaiweli. Ali edeedede sikamna yo siluviluvi
mwa koina tomeliwo belubeluli simwakota-yagili. 19 Tomeliwo dedei
meuloina wasamiu sibenalan yakato Yeisu kwaobigai, kabo yayaliyaya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaiwemiu. Na nuwanuwagu kwasonogaya mumugana namwanamwana
koina na tabu kwasosonoga mumugana naenaena koina. 20 Yaubada iya
nuwa-daumwali yaina sauga kikiunamo kani Seitani iutu-yamate kaemiu
yaulina mena. Ala Guyau Yeisu ana katekamkamna imiyamiya kolimiu.
21 Timoti, iya yagu tali topaisowa imulolo kolimiu, yo Lusiyasi, Yesoni
yo Sosipata, siya yagu tali Yudiya siya tabe simulolo kolimiu. 22 Yau
Tetiyasi Paulo ana walo yalele-lobiyen leta bwaite koina, Guyau esana
mena yamulolo kolimiu. 23 Gayasi, iya koina yau Paulo yamiyamiya na
tomeliwo sitapwatapwalolo ana nume mena imulolo kolimiu. Elasitasi,
iya yanuwa bwaite kana mane kana togitekalatan yo kalakava Kuwatasi
simulolo kolimiu. 24 Ala Guyau Yeisu Keliso ana katekamkamna
imiyamiya meuloimiu kolimiu. O besiele.
25 Yaubada tatobalan, iya sowasowana ami meli ikabiyakaiwe, besiele
Yeisu Keliso wasana namwanamwana yaguguyeyani. Wasane sauga
imamalawe wadawadamna, na sauga bwaite koina ilaomako mayale
mena imiyamiya. 26 Palopitao ali lelelele koina wasanane siwalo-masalan
yo Yaubada miyamiya yaina iya tabe iyakenayagila na mesabana siya
simiyamiya dedei meuloili kolili simeli Yeisu koina yo kainana siobigai.
27 Yaubada, iya tosonoga yawasosi yo iya Yaubada kaigedamo, kabo Yeisu
Keliso esana koina tatobalan sauga meuloina nige ana kaba mwawasi. O
besiele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kolinita ali leta bagubagunana

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Paulo ana takikili labuina kalona mena ilau Kolinita taon bwaimwa Akaya polovinsi koina.[a] Ana paisowa Kolinita koina edeededena iyaele Buki Tabu Apositolo ali paisowa 18:1-16. Yo Kolinita iya taon lalakina yo ali bisinisi sibaibaiwa. Besiele tabe kokotomo sibaibaiwa ali kaba tapwatapwalolo yo wasana ilalaki mumugana ganawali koina. Paulo ana takikili yaiyonana koina ilaoma yanuwa Epeso koina yo ipaisowa bolime yaiyona. Saugana iya iyaele Epeso koina, kabo tomo tupwaliyao siya boda ekalesiya silaomaya Kolinita koina yo Paulo ana wasa siwolena polowe yo sibayanae tupwana iyaele itubuko ekalesiya kalona mena. Polowe tupwaliyao siwalo-masalagili bwaite besiele, ekalesiya siyakasa (1:10–4:21), ganawali mumugana itubu ekalesiya kalona mena (5:1-13), Guyau ana kekan sisibayanae (11:17-34) yo tupwaliyao siba toboita nige toloyoi ipapagan (15:12-33). Besiele tabe leta yabo ilaomaya Kolinita kolili na leta kalona mena Paulo sineliyan ginauli tupwaliyao kaiweli (7:1, 8:1, 12:1 yo 16:1). Kabo Paulo ali leta ilele yo ikabiyakaiweli ginauli bwainene kaiweli yo ali neli iyamaisali yo ali wasa iwolegili yakato kabo kani ilau Kolinita koina igitaili (16:5-7).

---

1 [1] Yau Paulo, Yaubada ana nuwatu koina igitesipwaiyau yo iyoganyau yaemala Yeisu Keliso ana apositolo. Yau yo kalakava Sositeni isaguiyau yo leta bwaite kalele, [2] yo kayawasa ilaowa komiu Yaubada ana boda ekalesiya Kolinita koina kaiwemiu. Yaubada ipeimiu Yeisu Keliso koina komiu iya ana boda, yo iyoganmiu kwaemala ana tomoyao. Kabo komiu yo kai yo besiele dedei meuloili kolili meuloila tayogasae Yeisu

---

a Polovinsi Akaya esana labuina Gilisi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Keliso koina, kaiwena iyamo ala Guyau. 3 Yakawanoi Yaubada Tamala yo
ala Guyau Yeisu Keliso ali katekamkamna yo ali nuwadaumwali koina
katemiyao siloyapowonli.

Paulo ana kawatoki Yaubada koina

4 Sauga meuloina yakawatoki Yaubada koina kaiwena Yeisu Keliso
koina mulolo lalakina yo katekamkamna iyeliwako, 5 kaiwena iya ginauli
namwanamwali meuloina iyeyawa kolimiu kabo ami edeedede yo tabe
ami katai ilalaki. 6 Yo tabe yakawatoki yoi Yaubada koina kaiwena
ama guguye kolimiu Yeisu Keliso kaiwena kwabenalan yo kwameliyan
kabo kwatolo kaiwe. 7 Kabo Yaluyaluwa Tabuna ana yauya kolimiu
nige yabo koina kwadedeva, komiu kwasanasana Yeisu ana pileyoima
kaiwena. 8 Yeisu kani igite-kalatagimiu yo ikabi-yakaiwemiu kanasiga
sauga ana kaba mwawasi ana laomane koina nige kami yakewa yabo
koina kaiwemiu. 9 Walo yawasosi sowasowana Yaubada tameliyan,
iya iyoganmiu kabo Natuna Yeisu Keliso ala Guyau mekamikavao
wakawa-elieliyam.

Yakasa siyawatagiliko Kolinita ekalesiya kalona mena

10 Yagu tali toekalesiyayao, ala Guyau Yeisu Keliso esana mena
yakawanoi kolimiu kamikavao mekamikavao nuwamiu kaigeda, na tabu
kwayayakasamiu, yo yaluyaluwamiu yo ami nuwatu sitoyatoyawamo
na mesabana kwayaboda kaigeda. 11 Tomo tupwaliyao siya bwaimwana
Kiloe ana nume kana tomiyayao silaoma yagu wasa siyeyama yakato
wagamwapakiki. 12 Tupwamiyao kwaba, ‘Kai Paulo ana boda,’
tupwamiyao kwaba, ‘Kai Apolosa ana boda,’ tupwamiyao kwaba, ‘Kai
Pita[b] ana boda,’ yo tabe tupwamiyao kwaba, ‘Kai Keliso ana boda.’
13 Gubesi, waginauli besiele yakato Yeisu kwayakasa? O nuwana
yau Paulo yaboita kelose mena kaiwemiu? Yo yau Paulo esagu mena
kwababitaiso? Nigele. 14 Yawasosi yakawatoki Yaubada koina kaiwena
amokisamo nige tomo baibaiwamiu yayababitaisomiu bwaimwanamo
Kilisipasi yo Gaiyasi, 15 koinaele ami bodane luwana mena kisi yabo iba,
‘Yau Paulo esana mena yababitaiso, mwa koina yau Paulo ana boda.’ 16 Oo
kabo nuwagu mena isae, tabe Setepano me ana susuyao yayababitaisoli.
Na tupwaliyao nuwagu imwatainagiliko nige sowasowagu yanuwatu-
kalatagili. 17 Yeisu iyawasayau nige yakato tomo yayababitaisoli, na
wasana namwanamwanamo yaguguyeyan. Nige nuwanuwagu yagu
sonoga mena yaguguye na nuwanuwagu tomo Yeisu kana kelose wasana
yo ana kaiwe kamnana silotonan. Tabu kelose wasana ana kaiwe kolili
iya iyamala ginauli bwagabwaga.

---

b 1:12 Pita esana labuina Sipasa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Keliso ana sonoga yo ana kaiwe ilaomaya Yaubada koina

18 Siya toyauyaule silalau boita kana kamwasa koina Yeisu ana boita
kelose mena sikawa-mwakomwakota-yani kaiwena ali nuwatu wasanane
bwaine yauyaule edeededena. Na kita talalau lebo kaiwena wasanane
takawa-yawasosiyan yo tameliyan kaiwena Yaubada ana kaiwe kana
lotonan talotonanako. 19 Besiele Buki Tabu beyabeyana ana walo-masala,
'Siya tokataiyao ali sonoga kani yakelegwaligwali yo tosonogao ali
nuwatu yakausili.'
20 Kabo gubesi siya tosonoga? Na gubesi siya bukiyao kana tokatai?
Yo gubesi siya yanuwa yaulina kana towalo-sonogao? Tomo ali
sonoga Yaubada ibui-keileliko siyamala ginauli bwagabwaga. 21 Na
nige sowasowana kita tomo taboma ala sonoga mena Yaubada takatai
kaiwena Yaubada me ana sonoga inuwatui besiele. Na Yaubada ana
nuwatu siya wasana namwanamwana simeliyan kani lebo silobai,
wasanane tomo yanuwa yaulina sikawa-mwakomwakota-yani. 22 Siya
tomo Yudiya nuwanuwali kilakilala bulibuli mena sigitai yo tomo Giliki
siya nuwanuwali sonoga siloyai yo sibenalan na sisonoga. 23 Na kai
Keliso ana boita kelose mena wasana kayawasayan. Wasanane Yudiya
ali kaba gamwapakiki yo siya nige Yudiya tem wasane sibenalan sikawa-
yauyaule-yan. 24 Na kita kolila tomeli Yaubada iyoganlako, nuwana
Yudiya o nuwana nige Yudiya, Yaubada ana sonoga yo ana kaiwe siyaele
Keliso wasana koina. 25 Tomo tupwaliyao ali nuwatu yakato Yeisu ana
boita kelose mena nige kana katai yabo, na iyamo Yaubada ana yauyaule
isonogasosi kabo muli mena tomo ali sonoga. Besiele tabe tupwaliyao
ali nuwatu yakato Yaubada ibelu kaiwena mwa Yeisu iboita, na iyamo
Yaubada ana belu ikaiwesosi kabo muli mena tomo ali kaiwe.
26 Yagu tali toekalesiyayao, kwanuwatu-kalatan tauna kona
sauganane Yaubada iyoganmiu kwaemala kana tomeliwo. Nige tokatai
kwababaibaiwa tomo manli mena, yo nige esamiyao silalalaki yo tabe
nige towasawasa kwababaibaiwa. 27 Bwagana tosonogao sikawa-yauyaule-
yagila na iyamo Yaubada igitesipwaila na mesabana ala meli koina
tosonogao me ali mwalimwaline. Bwagana tomo lalakili sikawa-ginauli-
bwagabwaga-yagila na iyamo Yaubada igitesipwaila na mesabana ala
paisowa koina tomo lalakili me ali mwalimwaline. 28 Yo besiele tomo
yanuwa yaulina Yaubada ana gitesipwa sikawa-ginauli-bwagabwaga-
yagili na iyamo Yaubada igitesipwaili na mesabana siya tomo yanuwa
yaulina yo ali gogo meuloina siyamala ginauli bwagabwaga. 29 Na
nige sowana yabo Yaubada manna mena igagasa. 30 Yaubada ibomamo
iginauliyako kaiwemiu na kwamiyamiya Yeisu Keliso koina. Yeisu iya
ala meli yaina mwa sowasowana Yaubada ikawa-sonosonoga-yagila yo
ikawa-namwanamwa-yagila yo iyoganla ana tomoyao yakayakasisila

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabo ilivasila ala naenaena koina. 31 Yo iyaele Buki Tabu iwalo-
masalanako iba, ‘Tem yaiya nuwanuwana igagasa, Yaubada ana paisowa
koina igagasa.’

Yeisu ana boita kaiwena Paulo iguguyeyan

2 1 Yagu tali toekalesiyayao, tauna kona yalaowa yo Yaubada wasana
yaguguyeyan kolimiu, kwalobai yagu edeedede nige besiele
toedeedede yo towalo-sonosonoga ali edeedede. 2 Nige ginauli yabo
yayakenayagimiu yagu miyamiyane koina kolimiu bwaimwanamo
Yeisu Keliso ana boita kelose mena wasana kaiwena. 3 Saugana yagu
yawatagiliwane kolimiu meyagu obelubelu, meyagu matausi yo besiele
meyagu tabubu. 4 Yo saugana wasana namwanamwana yayakayakatai-
yani yo yaguguyeyan kolimiu nige walo-sonoga mena na nuwamiu
yakoi. Na yagu guguyene kwabenalanako yo yagu paisowa kaba
nuwapwanopwano tabe wagitailiko bwaimwa koina wakawa-yawasosi
yakato kaiwene siya silaomaya Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe mena. 5 Na
mumugagune koina mesabana ami meli meuloina kwapei ilau Yaubada
ana kaiwe koina, na tabu walo-sonoga yo walo luviluvina koina.

Yaubada ana sonoga talotonan Yaluyaluwa Tabuna koina

6 Sonoga yawasosi Yaubada koina yawalowalo-masalan siya tomeli
matumatuwali kolili. Bwaite nige yanuwa yaulina sonogana o
nuwana toloinao kaikaiweli yanuwa yaulina mena kolili ilalaoma,
kaiwena siya naga ali sonogane simwawasi yo sikwalalele. 7 Sonogane
yawalowalowenne Yaubada koina ilaoma na iyamo miyamiya wadamna.
Muli mena kabo Yaubada yanuwa yaulina iyamayale na inuwatuiyako
sonogane koina kita ana wasawasa yo namwanamwana talobaiyako, na
sauga bagubagunana koina sonoga bwaite Yaubada nige iyayamayale
tomo kolili. 8 Na yanuwa yaulina kana toloinao meuloili nige sikakatai.
Tem me ali katai, nige sowasowana Yeisu iya wasawasa Guyauna
siyakelose.
9 Walo yawasosi, Yaubada ana sonoga nige iyayamayale tomo kolili
besiele Buki Tabu ana walo bwaite iba, “Nige sauga yabo tomo sigigitai,
nige sauga yabo sibebenalan yo nige sauga yabo tomo sinunuwatui tawae
Yaubada ikatububunanako siya analiyao simulolo koina kaiweli.” 10 Na
sauga kabona Yaluyaluwa Tabuna ana paisowa koina sonoga miyamiya
wadamnawa Yaubada iyamayaleyako kolila. Yaluyaluwa Tabuna ginauli
meuloina ikatai, besiele Yaubada ana nuwatu dididididiuna ikatai.
11 Nige yabo sowasowana luwala mena ikatai kanakava ana nuwatu
bwaimwanamo tomone iboma yaluyaluwana ikatai. Tabe besiele nige
yaiya yabo Yaubada ana nuwatu ikakatai bwaimwanamo Yaubada
Yaluyaluwana ibomamo ikatai. 12 Kita yanuwa yaulina yaluyaluwana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nige takakalai na Yaluyaluwa Yaubada koina ilaoma iyaele takalaiyako
kolila, koinaele sowasowala Yaubada ana mulolo iyaele iyauyan kolila
takataiyako. 13 Mwa koina Yaubada ana mulolo kayawasayan yo ama
walo nige kakakalaiyama tomo ali sonoga koina na ilaomaya Yaluyaluwa
Tabuna ana yakeyakenayan koina. Mwa koinaele Yaluyaluwa ana nuwatu
kawalowen siya Yaluyaluwa Tabuna kolili imiyamiya. 14 Na siya nige
Yaluyaluwa Tabuna sikakalai kateli mena nige sowasowana ginauline
Yaubada koina ilalaoma nuwali idudulaiyan kaiwena kolili besiele
yauyaule edeededena. Nige sowasowali kali dudulai sikataili kaiwena
Yaluyaluwa Tabuna iyamo sowasowana kali dudulai iyamayaleli. 15 Na
kita Yaluyaluwa Tabuna kolila imiyamiya sowasowana ginauli meuloina
kali dudulai takataili. Na siya Yaluyaluwa Tabuna nige kolili imiyamiya,
nige yabo sowasowana ikataila yo iyamayale ala katai idudulai o tem
nigele. 16 Kaiwena, “Nige yabo Taubala ana nuwatu ikakatai yo nige
sowana iyakenayan koina.” Na kita Guyau Yeisu Keliso ana nuwatu iyaele
kolila.

Yeisu Keliso ibomamo ala wauwau yawasosi

3 1 Yagu tali toekalesiyayao, saugana beyabeyana yamiyamiya kolimiu
nige sowasowagu yaedeedede kolimiu besiele komiu Yaluyaluwa
Tabuna koina kwamatuwako. Na yagu edeedede kolimiu besiele siya
yanuwa yaulina nuwatuna koina, besiele komiu melumelu waluwaluli
Keliso kana katai kaiwena. 2 Beyabeyana susumo mwa yaeyawa kwanuma
na kan kolokololona nige yaeyawa kaiwena nige sowasowamiu. Besiele
tabe sauga bwaite nige sowasowamiu wakan.[c] 3 Komiu kami koleya
besiele yanuwa yaulina mumugana nuwanuwamiu lalakina kaiwena
kalomagigili yo gamwapakiki siyaelemo kolimiu. 4 Koinaele mwa
kwayakasa tupwamiyao kwaba, ‘Kai Paulo ana boda’ na tupwamiyao
kwaba, ‘Kai Apolosa ana boda.’ Kwabenaliko ami nuwatune besiele siya
tomo yanuwa yaulina ali nuwatu.

Yaubada ana tano

5 Yaiya Apolosa na yaiya Paulo? Kai yomai labuine topaisowamo.
Ama paisowa Guyau isoiyan uloina uloina yo siya kolili kapaisowa
kabona kolili komiu ami nuwa-mayale iyawatagili mwa kwanuwabui.
6 Yau yagu paisowa Yeisu wasana yakumai katemiu mena na Apolosa
ana paisowa suwe-kalatan bwaimwa kami kabiyakaiwe na Yaubada iya
ana kaiwe mena wakin. 7 Koinaele tokuma yo tosuwe-kalatan kai tomo
bwagabwaga na toyakiyakin ele mwa Yaubada ibomamo tatobalan yo
tawaloseyan. 8 Tomone iya tokumane yo iya tosuwe-kalatanne ali paisowa

---

c 3:2 Susu kana bui yakayakatai bigabigana yo kan kana bui yakayakatai polopolowena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

uloili na iyamo ali paisowa yaina kaigeda. Yo kaigeda kaigeda maisana
ikalai besiele iboma ana paisowa koina. 9 Kai kapaisowa-gogo Yaubada
mekamakava, na komiu Yaubada ana tano yo tabe ana nume.

Yaubada ana nume

10 Yaubada ana katekamkamna iyeyama koliyau yo igitesipwaiyau
yaemala ana tokabi nume besiele kabo yau tokatai Guyau ana mulolo
mena wauwau yasepa yo tuki yayatololi. Yo koina kabo kaukavao
tupwaliyao sinumenume-kabi. Kabo ilonamwayagili ali paisowa
kabikabi sigite-kalatan namwanamwai. 11 Yaubada wauwau ikatububu
nonowaiyako katemiu mena iya Yeisu Keliso. Koinaele kisi tomo yabo
wauwau uloina ikalaiyama katemiu mena ipei. 12 Tomo tupwaliyao
tonume-kabikabi namwanamwa-sosili kabo wawali namwanamwali
sikalaili, kasikasi yalayala yo kivin, kabo tukine koina nume sikabi.
Tupwaliyao wawali naenaeli sikalaili mulumulu, lalava, waisili tewali
koina sinume-kabi, siya tokabikabi naenaeli. 13 Naga kabo sauga ana
kaba mwawasi koina kaliyatenane koina tonume-kabi kaigeda kaigeda
ali paisowa Yaubada iyamayale na tagitai, kaiwena sauganane koina
Yaubada mayau wedowedolina mena kani igabu-tonagili tem ali kabikabi
inamwanamwa o nuwana nigele. 14 Tem yaiya ana numene ikakabine
nige iwewedoli iya kani maisana namwanamwana ikalai kaiwena me
ana kalakisiye yo wawali matumatuwali kolili inume-kabi. 15 Na yaiya
ana numene iwedoli iya ana kamkamna kani igabae-gaibui nige maisana
kaiwena totoya mena wawali naenaeli kolili inume-kabi. Iya kani lebo
ilobai na iyamo ana lebone besiele tomo yabo iyabubu-yawatagilima
mayau kalapulupululuna koina isagena-yawatagilima bwagabwagana.
16 Kwanuwatu-kalatan bwaite, komiu Yaubada ana Nume Tabu yo
Yaluyaluwa Tabuna ana kaba miya. 17 Kabo tem tomo yabo Yaubada ana
Nume Tabu isibayanae, Yaubada tomone kani isibayanaeyoi kaiwena
Yaubada ana Nume Tabu iya tabu yo ipeisuwalan iya kaiwena. Yo
numene iyaele mwa komiu.
18 Koinaele komiu kisi yabo ibomayoi imwakotayan. Tem yabo luwamiu
mena ana nuwatu yakato iya ana sonoga ilalakisosi tomo manli mena
ilonamwayan tem iboma esana ipei-lobiyen na mesabana kamwasane
koina iyamala tosonoga yawasosi Yaubada manna mena. 19 Ilonamwayan
iginauli besiele kaiwena yanuwa yaulina kana sonoga besiele nuwatu
yauyaulena Yaubada manna mena. Kaiwena Buki Tabu iwalo iba,
“Yaubada tosonogao iyakonaili sibomamo ali paisowa sonosonoga mena.”
20 Yo iwaloyoi iba, “Yaubada ikataiyako tosonogao ali sonoga nige uwena
ipapagan, sonoga bwagabwaga.” 21-22 Koinaele tabu kwawawalo-gagasa
kaigeda kaigeda ami tobagunao kaiweli. Tabu kwaba, “Yau tomo yan ana
boda”, kaiwena tobaguna meuloili siya komiu kaiwemiu, tem Paulo o tem

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apolosa o tem Pita yo ginauli meuloina komiu kaiwemiu, tem yanuwa
yaulina, tem namwanamwa o tem boita o tem sauga bwaitete o tem
sauga ilalaoma. Tobaguna meuloili yo ginauli meuloili komiu kaiwemiu,
23 yo komiu Keliso kaiwena, yo Keliso Yaubada kaiwena.

Guyau iya paisowa kana togite-yakasa

4 1 Mwa koina kwanuwatuimai kai besiele Keliso ana topaisowa
yo Yaubada ana nuwatu wadawadamna kana togite-kalatan. 2 Na
topaisowa tem paisowa yabo sigitekalatan ilonamwayagili ali taubala
ana loina simuliya. 3 Nige tawae yabo koliyau tem yagu paisowane
kaiwena tomo sikawa-naenaeyan o sikawa-namwanamwayan o nuwana
komiu wakawa-naenaeyan o wakawa-namwanamwayan. Yau tabe
besiele nige sowana tawae yabo yawalowen nuwana yagu paisowane
inamwanamwa o inae. 4 Yo yagu paisowa kana nae nige yakakatai, yo
nige sowana kaiwena yawalo yaba, “Yau topaisowa namwanamwana.”
Guyau ibomamo yagu paisowa kana nae yo kana namwanamwa igitegite-
yakasa. 5 Kabo tabu kamikavao ali paisowa wakawa-naenaeyan o nuwana
wakawa-namwanamwayan, kaiwena nige naga yatala kana sauga. Guyau
naga ilaoma, kabo iya ginauli meuloina simiya wadam boniboniyai mena
besiele tomo kateli mena nuwatuline kani ipei-yawatagilagili mayale
mena. Kabo sauganane kita kaigeda kaigeda kala kawa-namwanamwa
Yaubada iyeyama ala paisowane maisana.

Toekalesiya tabu sibomayoi esali sikekeleisinan

6 Yagu tali toekalesiyayao, yagu walo yapei yau te Apolosa kolimai
kaiwena nuwanuwagu yasaguimiu. Nuwanuwagu wagitaimai kabo
ami kamwasa besiele bwaite, ‘Tabu loinao kwalilikwaili.’ Koinaele
nige sowasowana wagagasa kamikava yabo esana wakeleisinan na
yabo esana kwapeiyatalu. 7 Gubesi, esamiu isaesosi tomo meuloili esali
ilalaki-gabaegili? Gubesi, ami namwanamwa meuloina nige ilalaoma
Yaubada koina? Tem ami namwanamwa ilaoma Yaubada koina, gubesi
na kabo wagagasa? 8 Tomalaele ginauli meuloina sowasowamiu? Gubesi,
namwanamwa meuloina koina wakalapowonko? Gubesi, kwalogabae-
gimai yo kwayamala tobagunao lalakili? Na tem kwayamala tobagunao
lalakili, nuwana kai besiele kaemala tobagunao lalakili. 9 Na iyamo nige
besiele. Kana koleya besiele Yaubada kai apositoloyao ipei-yatalumai
yauli molosi mena. Kai kama koleya besiele siya toloinao siwalo kaboita
yo kaemala kaba talatalawasi boda manli mena yakato tomo meuloili
yo aneloseyao meuloili simankulakulaimai ali kaba malu. 10 Keliso
kaiwena tomo sikawa-yauyaule-yagimai na komiu sikawa-sanasanapu-
wagimiu, kai kabelu na tomala komiu wakaiwe, kai nige kama yakasisi
ipapagan na tomala komiu kami yakasisi ilalaki. 11 Tauna kona yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabona kaguliyam yo galogalomai simagu, kama kaleko silotaitaigali, yo
siunu-gwalagwalaimai yo nige ama kaba miya ipapagan. 12 Kabomamo
nimamai mena kapaisowa kaiwe yo kama sagu kalobaili. Yo saugana
sikawa-naenae-yagimai kakawanoi kaiweli Yaubada koina na tem
imuloloili yo saugana siyakamkamnamai na iyamo me ama kalakisiye yo
me ama talam. 13 Yo saugana sisinalimai kai walo namwanamwana kolili
kainali kayamaisa, kabo kai besiele niu bisina sitam-gabaen, yo besiele
mosomoso tomo yanuwa yaulina manli mena sauga meuloina yo kanasiga
kabona.
14 Walo bwaitete yalele na yayawasayawa nige yakato yauula-
mwalimwalinemiu, nigele, na iyamo nuwamiu yawalo-yadudulai
kaiwena komiu besiele natu-yawasosi-guwao. 15 Ilonamwayan yaginauli
besiele kaiwena yau tamamiu kaigedamo. Bwagana Keliso koina kami
togitekalatan sibaibaiwa, na iyamo yau Yeisu Keliso koina yaemala
tamamiu, kaiwena tauna kona yau mwa wasa namwanamwana
yakalaiyawa kolimiu. 16 Koinaele natuguwao yawalo kolimiu
nuwanuwagu mumugagu kwamuliya. 17 Bwaite kaiwena mwa Timoti
kani yayawasa ilalaowa iya besiele natu-yawasosigu yo iya Guyau
ana topaisowa yawasosi. Yo mumugagu Keliso koina kaiwena kani
iwalo-masalan kolimiu, kabo wakatai yakato yagu miyamiya yo yagu
yakayakatai ekalesiya kolili dedei kaigeda kaigeda kolili sitoyatoyawa.
18 Tupwali luwamiu mena ali nuwatu yakato kani nige yalalaowa
yagigitaimiu koinaele me ali gagasa. 19 Na sauga kikiunamo kabo yalaowa
tem Guyau ana nuwatu besiele. Kabo togagasaone yagitaili yo ali walo
yabenalan yo tabe ali kaiwe yagitai. 20 Kaiwena Yaubada ana kaba loina
nige tagigitai tomo ali walo koina, na ali kaiwe koina. 21 Koinaele tawae
nuwanuwamiu? Meyagu munamunai yalaowa yakato yayokoiyagimiu o
meyagu nuwabiga yo mulolo yalaowa? Kwabomamo kwanuwatu.

Ganawali mumugana itubuko ekalesiya kalona mena

5 1 Wasa naenaena yabenalan yakato luwamiu mena tomo yabo
iyaelemo iganaganawali, tamana wainena mekanakava, sina
mwakomwakotana. Mumuga bwaimwana inaesosi. Tomiya ganamuli
nige toekalesiya dedei meuloina kolili nige siginaginauli yo mumugane
sikawa-naenaeyan. 2 Na gubesi mwa wagagasa? Sowasowana
mumugamiune bwaimwana kaiwena kwamwalimwaline yo kwavalam
yo tomone bwaimwana ami bodane luwana mena kwatawoi iyawatagili,
tabu imiyamiya ami bodane luwana mena. 3 Bwagana kagu mwayaga
iyai kolimiu iyamo yagu nuwanuwatu kategu mena iyaele mekamikava,
besiele yau tomo molosigu iyaele mekamikava. Koinaele tonaenaena
bwaimwana Guyau Yeisu esana mena kana loina yawalowenako
kolimiu. 4 Kana loina bwaite besiele, miya gogo waginauli yo yau yagu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuwatune mekamikava yo ala Guyau Yeisu Keliso ana kaiwe tabe iyaele
mekalakava, 5 yo tomone iyawatagili ami boda kalona mena yo takabi-
gabaen ilau Seitani nimana mena yakato yona isibayanae yauyaule
maisana ilotonan na mesabana inuwabui na yaluyaluwana lebo ilobai
Yeisu ana sauga pileyoima koina.
6 Komiu wagagasa na nige inanamwanamwa bwaimwana. Wakataiyako
tem yisti kikiuna tapei pwalawa mena kani pwalawa meuloina isese. Yo
kabo besiele tomo kaigeda ana pwanoli sowasowana ipanaisi kolimiu
yo ami boda isibayanae. 7 Tomo naenaenane wagabaen besiele yisti
naenaena wagabaen na wakabi-yakapwamiu mesabana kwaemala boda
waluwaluna, besiele pwalawa nige yisti koina sieebweli. Kaiwena Keliso
iboitako kaiwela. Iya besiele sipi Yudiya siunuyamate ali mwalelikwa
soina bolime kaigeda kaigeda kolili. 8 Yo saugana Yudiya mwalelikwa
soina kanna sikan, pwalawa nige yisti koina sieebweli. Kabo kita
mumugala tabu besiele mumuga beyabeyana, na pwanoli mumugana
yo kamwasa naenaena tasikotanagili. Kita Yeisu ana leboila kaiwena
tayaliyayayan mekanakava mumugala namwanamwana yo me ala walo
yawasosi, kaiwena mumuga bwainene iya besiele pwalawa nige sieebweli
yisti koina. 9 Tauna kona ami leta yaleleyawa yawaloba, ‘Tabu toganawali
mekamikavao wakekelabilabin, kwasikotanagili.’ 10-11 Yaedeedede siya
boda ekalesiyamo kaiweli. Kaiwena siya nige tomeli siya simiyamiya
yanuwa yaulina mena luwali mena toganawali yo tokewali yo
tomankikiwasi sibaibaiwasosi yo simiyamiya dedei kaigeda kaigeda
kolili, nige sowana tayabubu-gabaegili yo nige sowana tatawoili ali kaba
loina koina. Nige yawawalo siya nige tomeli kaiweli, na yawalowalo boda
yabo ekalesiya kolimiu luwamiu mena. Tem yabo kolimiu iya toganawali,
toetalapili, tonumanuma, tomankikiwasi o tokewali o nuwana ipwalou
kokotomo kolili tabu mekamikava kwamiyagogo yo tabu wakekekan
toyawa.
12-13 Loina bwaitete komiu toekalesiya kaiwemiu na siya nige tomeli
nigele. Nige sowana yaloina kaiweli kaiwena naga kani kabo Yaubada
iyatalayagili. Koinaele toganawaline iya tonaenaena ami boda kalona
mena kwamalimaliuwan iyawatagili.

Paulo Kolinita toekalesiya iyokoiyagili yatala mumugana kaiwena

6 1 Tem yabo kanakava mekanakava luwamiu mena sigamwapakiki
tabu silalau siya toyatala nige totapwalolo kolili. Kamwasane
kamwasa naenaena. Sowasowana silau siya tapwalolo kana tobagunao
kolili na wenowenone siyadudulai. 2 Sowasowana bwaite wakatai,
kita kani tomo yanuwa yaulina tayatalayagili sauga ilalaoma koina.
Bwaimwana yatala lalakina kabo bwaite sauga yatala kikiuna besiele
gamwapakiki sowasowana kwayadudulai. 3 Naga tabe besiele aneloseyao

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kani tayatalayagili. Koinaele me ala kaiwe na tem miyamiya yanuwa
yaulina mena kana polowe yo kana wenoweno tayadudulaili. 4 Mwa
tem wenoweno bwaite besiele siyawatagili kolimiu tawae kaiwena
kwalawagili siya nige tomeli kolili na yakato siyadudulai? 5 Bwaimwa
kamwasane waginauline ami kaba mwalimwaline. Sowasowana ami
bodane luwamiu mena tobaguna yabo me ana katai wagitesipwai na tem
ekalesiya ali gamwapakiki iyadudulaili. 6 Na mumugamiu yabo bwaite
besiele. Tomeli yabo ilau kanakava totapwalolo ipei yatala koina yo siya
toyatalaone siya nige tomeli Yeisu koina. Bwaite nige idududulai.
7 Komiu ami tali toekalesiyayao kwapeili yatala koina, koinaele kana
katai besiele komiu kwabeku, Keliso ana kamwasa nige kwamumuliya.
Tem totapwalolo yabo imwakotayagimiu yo ami gogo ikewali ana
mwakota koina ilonamwayagimiu ana pwanoli kwanuwatu-pwaiki yo me
ami nuwadaumwali. 8 Na iyamo komiu, bwagana ami tali toekalesiyayao
siya kamikavao, kwamwakota-yagili yo wakewali kolili. 9-10 Kwabenali,
tonaenaeli nige sowasowana Yaubada ana kaba loina silobai yo silusae
koina. Tabu nuwamiu ipwapwanopwano. Walo yawasosi, siya nige tomeli
yo siya sipwalou kokotomo kolili yo siya tatao ali tali tatao mekalikavao
sikenokeno yo tokewali yo siya ali wasawasa simeliyan yo tonuma
yauyaule yo toetalapili, yo tabe tomankikiwasi nige sowasowana Yaubada
ana kaba loina koina silusae. 11 Tauna kona komiu besiele tupwamiyao
mumuga bwainene koina kwamiyamiya. Na kabona Yaubada ideulimiu
ala Guyau Yeisu Keliso kwasinena mena yo itabuimiu na mesabana Yeisu
esana mena yo Yaluyaluwa Tabuna koina kwaemala ana tomoyao yo
ikawa-namwanamwa-yagimiu.

Yomiu kwayapaisowa-yadudulai Yaubada ana wasawasa kaiwena

12 Tem tomo yabo iwaloba, ‘Ginauli meuloina sowasowagu yaginaulili,
nige kaba kausi koliyau,’ kani kainana yayamaisa bwaite besiele. Walo
yawasosi sowasowana taginaulili na iyamo kamwasa tupwaliyaone
kaba silae yo kaba pan kolila. 13 Yo tem tomo yabo iwaloba, ‘Kan diyala
ilonamwayan’ kani kainana yayamaisa bwaite besiele. Yaubada kan yo
diyala kani ikele-gwaligwalili kaiwena siya nige tomiya-mamalawe. Yola
tayapaisowa Yaubada kana tobali kaiwena yo Guyau yola igitekalatan.
Nige sowana tawaloba, ‘Yola ganawali ilonamwayan.’ 14 Yaubada ana
kaiwe mena kani ikeleyatolola boita mena besiele tauna kona natuna
ala Guyau Keliso ikeleyatolo boita mena. 15 Wakataiyako yomiune Keliso
yona wauna. Gubesi, sowasowana Keliso yona wauna yabo takalai
tayapatu sine ganaganawalina koina? Nigele, nigele molosi. 16 Wagitai.
Temga yaiya na sine ganaganawalina mekanakava sikeno, siya situbwe
kaigeda siyamala kwapi kaigeda besiele Buki Tabu ana walo-masala,
“Siya siyamala kaigedamo buluma yo kwapi kolili.” 17 Na tem yaiya Guyau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mekanakava situbwe kaigeda besiele tabe yaluyaluwali kaigedamo.
18 Koinaele ganawali kwasikotanan yo kwayabubu-gabaen kaiwena
ganawali kana nae pwanoli tupwaliyao kali nae ilalaki-gabaegili. Walo
yawasosi iyamo inaesosi. Iya iganawali iboma yona isibayanae Yaubada
manna mena. 19 Kwanuwatu-kalatan yomiune iya Yaluyaluwa Tabuna ana
Nume Tabu, iya ilaomaya Yaubada koina yo katemiu mena imiyamiya.
Koinaele nige sowasowana kwaboma kwaloina-yagimiu na Yaubadamo
iloina-yagimiu. 20 Kaiwena iyamaisa-yavivila-yagimiuko maisa lalakina
koina kabo yomiu kwayapaisowaili na tem Yaubada kwawaloseyan.

Kasole kana loina kaiwena

7 1 Tauna kona yagu leta kwaleleyama yo kwaneli kasole kaiwena.
Ee bwaite kabo yawalo-masala kolimiu. Tem tau yabo imiya-
kwasikwasiki bwaimwana inamwanamwa. 2 Na iyamo kaiwenaele ganawali
nuwatuna ilalaki isasae koinaele tem tau kaigeda kaigeda ilonamwayan
ikasole na mewainena. Tabe besiele sine kaigeda kaigeda ilonamwayan
tem ikasole mewainena. 3 Walo bwaite yagu yanuwapei tokasole kaiweli.
Tem tokasole sine nuwanuwana wainena tau mekanakava sowasowana
italam yo mekanakava sikeno. Besiele tau tem nuwanuwana wainena
sine mekanakava sikeno sowasowana italam yo mekanakava sikeno, tabu
yona inunuwai wainena koina. 4 Tokasole sine nige iboma yona iloloinayan
na wainena tau iya iloinayan, besiele tau nige iboma yona iloloinayan,
na wainena sine iya iloinayan. 5 Tabu yomiu kwanunuwaili wainemiyao
kolili na wakenokeno-suwala. Na tem ami nuwatu kaigeda ee sowasowana
wakeno-suwala kaliyate yo boniyai isa besiele na mesabana kwayatabuimiu
kawanoi kaiwena Yaubada koina yo muli mena tabe kabo wakeno-
toyawa yoi. Na tabu kwamimiya-suwalasosi kisi Seitani ana woya mena
itonagimiu yo kwabeku ganawali koina kaiwena lotonan wadawadamna
ikaiwe kolimiu. 6 Bwaite yayanuwapeimiu na tem yaiya kowa nuwanuwam
kasole inamwanamwa. Na tem nigele ee tabe inamwanamwa. Nige yakato
yawalo-kalakalaimiu na mesabana meuloimiu wakasole. 7 Koliyau miya
kwasikwasiki kamwasa namwanamwasosina, yagu miyamiya besiele.
Tem kamwasane meuloimiu kwamuliya inamwanamwa na iyamo kaigeda
kaigeda kala yauyauya uloina uloina Yaubada iyelima kolila tupwamiyao
wakasole na tupwamayao kamiya-kwasikwasiki.
8 Komiu kwasikwasiki yo tabe komiu kwabukwabuli ilonamwayagimiu
tem kwamiya-kwasikwasiki. Yau tabe nige wainegu ipapagan. 9 Na
tem lotonan wadawadamna ikaiwesosi kolimiu yo nige sowamiu
wakalakisiye-gabaen ee besi na wakasole, kisi lotonan wadawadamnane
isae-pwaikimiu na isibayanaemiu.
10-11 Na yawaloyoi kolimiu komiu tokasole sine yo tau tabu inawase.
Bwaite Guyau ana loina besiele. Na iyamo temga sine iinawase

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ilonamwayan imiya kwasikwasiki, tabu tau yaboyoi ikakasolanan
kaiwena tem sinene ana nuwatu ibui sowasowana ipileyoi wainena
tau koina silolabinyoi. Tabe besiele tokasole tau tabu wainena sine
iinawaseyan.
12 Walone bwaite tomeli kaiweli siya waineliyao nige simemeli.
Nuwatune bwaite ilaomaya yau koliyau, nige ilalaoma ala Guyau
koina. Tem yaiya kowa tau na wainem sine nige imemeli Guyau koina
yo wainem iyaliyaya ami kasolene kaiwena tabu kuiinawaseyan.
13 Besiele kowa tabe sine tem wainem tau iya nige imemeli Guyau
koina na wainem iyaliyaya ami kasolene kaiwena tabu kuiinawaseyan.
14 Yawalo besiele kaiwena taune iya nige tomeli yabo na iyaele Yaubada
ana mulolo kalona mena imiyamiya kaiwena wainena sine ana meli
koina. Besiele tabe sinene iya nige tomeli yabo na iyaele Yaubada ana
mulolo kalona mena imiyamiya kaiwena wainena tau ana meli koina.
Tem yagu walo nige idududulai natuliyao siya melumelu naenaeliyao
Yaubada manna mena. Na iyamo nigele. Mwa koina Yaubada natuliyao
ikawa-kapwakapwa-yagili.
15 Tem kowa tomeli na wainem sine o tau iya nige tomeli yabo, na
nuwanuwana iinawaseyagiwo ukwabigabaen ilau, tabu ukwakabikalatan
o kununuwai, kaiwena Yaubada nuwanuwana tamiya-daumwali na tabu
miya yokoyoko. 16 Na tem wainemne nuwanuwam ukwabikalatan o
kunuwai, na gubesi kani am yaduyadudulaina? Nige ukwakatai yo nige
sowasowam wainemne kusagui na inuwabui na lebo ilobai.
17 Ilonamwayan tem tomo kaigeda kaigeda luwamiu mena imiyamiya
besiele saugana Yaubada iyogan. Kaiwena ala paisowa isoiyan kolila
yo kolili tapaipaisowa yo tamiyamiya-yagili. Bwaite yagu yakayakatai
boda ekalesiya kaigeda kaigeda dedei meuloina kolili. 18 Tem yaiya kowa
Yudiya ali kilakilala nigwenigwe mumugana ukwalaiyako yo muli mena
kabo kunuwabui yo Yeisu Keliso kumeliyan tabu kunuwanuwatusosi
kaiwena nige tawae yabo. Na tabe tem nige sininigwaiwo, na kunuwabui
Yeisu Keliso koina kisi kulau sinigwaiwo, besi. 19 Kaiwena nigwenigwe
nige ginauli lalakina besi, ginauli lalakina ele mwa Yaubada ana
loinao kali muliya yo kali obigai. 20 Tauna kona toisabo paisowa
koina kumiyamiya na Yaubada iyoganwo bwaimwa paisowane koina
kumiyamiya. 21 Tem beyabeyana kowa tomo panpanna yabo kabo
Yaubada iyoganwo yo kunuwabui tabu me am nuwa-polowe kam panne
kaiwena. Na tem am sauga namwanamwana kulobai kutonan kaiwe tem
sowasowana kuyamala tomo livalivasina yo kupaisowa besiele. 22 Yo
tomone iya topaisowa panpanna yo Guyau iyogan iya iyamala tomo
livalivasina Guyau manna mena kaiwena Guyau ilivasiyako pwanoli
mumugana koina. Na tomone iya tomo livalivasina yanuwa yaulina
mena yo Guyau iyogan iya iyamala Keliso ana topaisowa panpanna.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Yeisu Keliso iyamaisa-yavivila-yagimiuko maisa lalakina koina tabu
kwayayamala topaisowa panpanna taubala yabo koina. 24 Koinaele
eliyamwao, tabuyo ami miyamiyaone bwaimwana kwasisinalili o
kwasisikotanagili, kaiwena saugana Yaubada iyoganmiu yo kwameli
yo kaba miyaone sowasowana kolili kwamiyamo yo Yaubada iya
mekamikava.

Kwasikwasiki kali loina

25 Guyau nige loina yabo iyeyeyama siya vesala waluwaluli kaiweli,
na iyamo Guyau ikatekamkamna-yagau yo nuwatu yawasosina iyeyama
koliyau yo yawalo-masalan. 26 Bwaite saugane sauga polopolowena
nae meuloina siyawatagili. Koinaele tem yaiya imiya kwasikwasiki
besi imiyamo tabu ikakasole. 27 Kowa tau kasokasolem kumiya-
obigamo me wainem na tabu inawase kamwasana kuloyaloyai. Na
tem kowa tau kwasikwasiki tabu kasole kuloloyai. 28 Tem kowa kilakai
na ukwasoleko nige kulolopwano. Besiele tem kowa vesala yo kilakai
yabo ukwasolanan nige kulolopwano. Na iyamo tem ukasole polowe
sibaibaiwa kani kwalobaili, nige nuwanuwagu polowene siyawatagili
kolimiu. 29 Yagu tali toekalesiyayao, yagu walo kana dudulai bwaite
besiele. Sauga ikubwaoliko, koinaele sauga kabona yo talalau manla
mena siya tokasole tatao ilonamwa-yagili yawasili sitalamwagili Guyau
koina tem tagitaili siya besiele kabo nige waineliyao ipapagan, 30 na
siya sivalam koyasili ilonamwayagili tem siya nige besiele sivavalam
na siya siyaliyaya ilonamwayagili tem siya besiele tonuwanae yo tabe
siya togimwala besiele tobubutuma ali wasawasa meuloina sitalamwan
Yaubada kaiwena. 31 Yo tabe siya yanuwa yaulina gogoliyao siyapaisowaili
ilonamwayagili tem sinuwanuwatu ali gogone nige ginauli yawasosi
kaiwena yanuwa yaulina tamiyamiya koina kikiunamo imwawasi.
32 Nige nuwanuwagu ami nuwanuwatune siyapolowemiu. Iya
kwasikwasiki inuwanuwatumo Guyau ana paisowa kaiwena,
nuwanuwana ipaisowa besiele Guyau ana nuwatu. 33 Bwagana
tau tokasole nuwanuwana Yaubada ana paisowa ipaisowai na
tabe nuwanuwana lalakina tem wainena ikabi-yaliyayayan. Kabo
inuwanuwatusosi yanuwa yaulina gogoliyao kaiweli kabo muli mena
Yaubada ana paisowa. Koinaele mwa nuwatune labuine sietabetabe.
34 Vesala iya ana nuwatu matumatuwana o nuwana sine matuwana
iya kwasikwasiki sauga meuloina sinuwanuwatumo Guyau ana
paisowa kaiwena. Yoli yo yaluyaluwali sitalamwagili Guyau koina.
Bwagana sine tokasole nuwanuwana Yaubada ana paisowa ipaisowai
na tabe nuwanuwana lalakina tem wainena ikabi-yaliyayayan. Kabo
inuwanuwatusosi yanuwa yaulina gogoliyao kaiweli kabo muli mena
Yaubada ana paisowa. Koinaele mwa nuwatune labuine sietabetabe.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Walo-masala bwaitete yawalowen yakato yasaguimiu na nige yakato
loina polopolowena yaeyawa kolimiu. Na Guyaumo ana paisowa
waginauli yawasimiu meuloina kolili, na tabu ginauli yabo ikakausimiu.
36 Tem tomo yabo ana nuwatu nuwanuwana kana kawakawalulu sinene
ikasolanan kaiwena kana lotonan nige sowana ikalakisiyeyan ilaulau
sowasowana ikasolanan, nige kana naenaena yabo. 37 Na tem tomone
ana nuwatu ipeiyako yo ibomamo iloina yo sowasowana kana lotonan
ikabi-kalatan yo ikalakisiyeyan yakato tabu kana kawakawalulune
ikakasolanan kamwasane bwaimwana tabe inamwanamwa,
nige kana naenaena yabo. 38 Tem tomone kana kawakawalulune
ikasolanan inamwanamwa. Na tem nige ikakasolanan bwaimwana
inamwanamwasosi.
39 Na tem yaiya sine wainena tau iyaele, kisi iinawaseyan. Tem taune
iboita sinene iyamala sine livalivasina, sowasowana iboma iloina
ikasoleyoi na ilonamwayan taune iya tomeli Yaubada koina ikasolanan.
40 Na yau yagu nuwatu bwaite besiele. Tem nige ikakasoleyoi bwaimwana
inamwanamwa molosi. Na yanuwatui bwaite Yaluyaluwa Tabuna ana
yanuwapei koliyau nuwatu bwaite kaiwena.

Buluma siwoleolena kokotomo kolili kaiwena

8 1 Tauna kona yagu leta yabo kwaleleyama kwaneli kwaba,
"Gubesi bulumane tomo siwoleolegili ali yaubadao kokotomo
kolili. Sowasowana tomeliwo koina sikekan o nigele?" Koinaele ami
neline yayamaisa bwaite besiele. Meuloila me ala katai na iyamo tabu
tanunuwasaesosi ala kataine kaiwena. Sowasowanamo kalakavao
tamuloloili kate yawasosila mena, kaiwena katai iya nige ginauli lalakina
besi. 2 Koinaele tem yaiya iba, 'Yau tosonoga yo meuloina yakatai
yawasosi,' bwaimwana iya naga molosi. 3 Na tem yaiya Yaubada imulolo
koina, yo Yaubada ikatai tomone iya ana tomo.
4 Kabo yagu nuwatu bulumane siwoleolegili kokotomo kolili kaiwena
kani yawalowen kolimiu. Kokotomo siya yaubadao mwakomwakotali,
nige ginauli yawasosi. Yaubadane kaigedamo iya toyamayale. 5 Tomo ali
nuwatu bwagabwaga kolili siwalo yakato yaubadao gwauli bulibuli mena
yo yanuwa yaulina mena. 6 Na kita Yaubada kaigedamo tameliyan iya
meuloila Tamala yo iya koina Yeisu Keliso takatai ala Guyau kaigedamo
yo kita ana tomoyao yo ginauli meuloili iya nimana mena iyamayaleli.
7 Toekalesiya tupwalao ala meli matumatuwana Yaubada kaiwena.
Na ekalesiya tupwaliyao nige sikakatai yakato kokotomone siya ginauli
mwakomwakota kaiwena tauna kona sipwalopwalou kokotomone kolili
yo bulumane siwoleolena kolili. Sauga bwaite tem bulumane sigitai
nuwali mena isae yo sikilala yakato bulumane kokotomo kali. Kabo ali
nuwatu bulumane kani ikabiyabikili. 8 Tem bulumane tupwana takan

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

o tem nigele bwaite Yaubada manna mena nige tawae yabo. Kaiwena
bulumane nige sowana ikalaila talau Yaubada salina mena.
9 Na iyamo wagite-kalatagimiu ami kekanne kolili kisi toekalesiyao siya
ali katai kubwakubwana yo belubeluli kwawoya-pwanolili. 10 Tem kowa
me am katai yakato kokotomo nige Yaubada yawasosi yo siya nige ali
kaiwe ipapagan inamwanamwa. Na iyamo gubesi tem kamkava tobelune
yabo igitaiwo kulau kokotomo kana nume tapwalolo koina yo bulumane
ukwan? Kani iginauli besiele kowa. 11 Mwa koina am kataine koina
kamkava belubeluna kuwoya-pwanoli. Na kunuwatu-kalatan Keliso iboita
kamkavao belubeluliyao kaiweli. 12 Sauganane kamkavao tobelu kuwoya-
pwanolili am kataine koina yo ali katai kubwakubwana kwasibayanae
bwaimwana am pwanoli lalakisosina Yeisu Keliso manna mena. 13 Tem
kan yabo yakan na kamwasane koina yagu tali toekalesiya yawoya-
pwanoli kani yawaloyameli besiele, “Bulumane kani nige yakakanyoi”
kisi yagu tali toekalesiya yawoya-pwanoli.

Walo yawasosi Paulo iya Yaubada ana tosagenawasa

9 1 Yau tomo livalivasina yo ala Guyau Yeisu Keliso ana tosagenawasa
kaiwena ikawa-apositolo-yagau saugana yagitai manigu mena.
Kabo wasana yaluwewasayani kolimiu yo kwanuwabui. Walo yawasosi
yagu paisowa uwenaele mwa komiu. 2 Bwagana tomo tupwaliyao
siwalo yau nige apositolo besi na iyamo komiu ami nuwabui uwena
iyakenayagimiu yakato yawasosi yau Guyau ana apositolo yabo. 3 Na siya
kagu tokawanaenae bwaite sauga kani kainali yayamaisa kolili. 4 Kai
ilonamwayagimai tem kan yo waila kakalai ama paisowane kaiwena.
5 Gubesi, sowasowana kai me wainemayao siya tomeli katakikili besiele
Pita yo apositoloyao yo Guyau kanakavao siginauli na tem komiu
meuloimai kwasaguimai kan yo waila kaiwena? 6 Nige idududulai tem
sauga meuloina yau yo Banabasi kapaipaisowa na kama sagu nige
kalolobai bwaimwanamo tawae kabomamo kakalai ama kaiwe mena. Na
toluwewasa tupwaliyao kali sagu silobalobai kolimiu.
7 Naga kwanuwatui. Na yaneli kolimiu, tokaleya solodiya toweya koina
kana sagu ilaolaomaya? Ibomamo nimana mena? Yagu neli labuina, tem
tomo tano ikumai, gubesi, sowasowana uwena koina ikekan o nigele?
Yagu neli yaiyonana, tem tomo yabo ana polo gwauli, sowasowana yabo
iunui yo koina ikekan o nigele? 8 Nuwatune yawalowen nige ilalaomaya
tomo ali nuwatu mena na iyaele Mosese ana loina koina. 9 Iwalo iba,
‘Saugana bulumakau kwayapaisowai witi iutugaogaoli yo uwe isalulu-
gwaligwali tabu gamwana kupapan-kausi yo ana paisowa maisana
koina ikekan.’ Gubesi, bwaite bulumakau kaiwena Yaubada iwalowalo?
Nigele. 10 Kai topaisowao kaiwemai bwaite Yaubada iwalowalo. O, kai
kaiwemai lelelele bwaimwana iwalo-masala. Mwa iyakenayagila saugana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tem togiyagiyali igiyali yo tokuma ikumakuma sinuwatui yakato kani
kali sagu ilaomaya ali paisowane uwena koina. 11 Tem kai Yaubada ana
walo meyawasina kakumai katemiu mena ilonamwayagimiu komiu
kwasaguimai kwapimai kana sagu koina, bwaimwana ama paisowa
uwena. 12 Topaisowa tupwali sowasowana kali sagu ilaomaya kolimiu na
kai sowasowa-molosina komiumo kwasaguimai.

Na iyamo nige sauga yabo kawawalo besiele. Na polowe meuloina
kakalakisiyeyan kaiwena nige nuwanuwamai Keliso wasana kaiwena na
kaba kausi kaginauli kisi tomeli kasibayanaeli. 13 Wakataiyako Yudiya
mumugali Nume Tabu Yelusalema koina. Topwaoli yo kali tosagu sauga
meuloina kali sagu silobalobai Nume Tabu koina. Kali ali kaba lobainaele
mwa pwaoli kanna koina. 14 Guyau ana loina bwaite besiele, yakato
wasana kana toluwewasayao kali silobai siya wasa namwanamwana
sibenalan yo sinuwabui kolili.

15 Sowasowagu yawalo kwapaisowai besiele na iyamo nige sauga
yabo yawawalo yakato waginauli, na bwaite besiele yagu lelelele
nige nuwanuwagu kami loina yapei na kwasaguiyau. Besi imiyawa.
Nuwanuwagu naga tem yaboita. Na yau kaba gagasa kaiwena nige sauga
yabo yawalo kwasasaguiyau. Mwa koinaele yau kaba gagasane tabu
iyamala ginauli bwagabwaga. 16 Yaubada yagu paisowa bwaite iyeyama
iba, ‘Wasana namwanamwanamo kuluwewasayan’ na nige yakato tomo
sitobalanagau yo yapaisowa. Na tem yasikote, kategu yau, polowe
kani lalakisosina yalobai. 17 Tem yaboma yagu nuwatu yo paisowane
yaginauli, sowasowagumo maisagu ipagan. Na iyamo nige yaboma yagu
nuwatu besi, iyamo Yaubada paisowane iyeyama koliyau yagite-kalatan.
18 Koinaele maisa tawatawaena kani yakalai? Maisagu bwaite besiele.
Yayaliyaya kaiwena wasana namwanamwana yayauya bwagabwagai
tomo kolili, nige sauga yabo yawalo sisasaguiyau yagu paisowane
maisana kaiwena. Bwai maisagu ele yaliyaya.

Paulo ana talam paisowane kaiwena

19 Yau nige tomo yabo ana topaisowa panpanna besi, na yatalamwagau
yo yaemala tomo meuloili ali topaisowa panpanna mesabana tomo
meuloili yayanuwabuili. 20 Na tomo Yudiya Mosese ana loina yaulina
mena simiyamiya. Kabo saugana tem yapaisowa Yudiya luwali mena,
mumugagu besiele Yudiya mumugali kaiwena nuwanuwagu Yudiya
yayanuwabuili. Tabe kagu koleya besiele yau Mosese ana loina yaulina
mena yamiyamiya kaiwena nuwanuwagu yakalailima. Na iyamo yau
nige yamiyamiya Mosese ana loina yaulina mena. 21 Yo tabe siya nige
Yudiya yo Mosese ana loina nige sikakatai yamumuga besiele siya
mesabana yakalailima, na iyamo kagu loina Keliso koina nige sowana
yalikwai. 22 Na tabe siya ali meli belubeluli yamumuga besiele siya yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yamanasamwagili mesabana yakalailima. Tomo uloili uloili mumugali
yamanasamwan kaiwena nuwanuwagu kamwasa uloina uloina yatonan
yakato tomo tupwana yakalailima Keliso koina yo leboili silobai.
23 Bwaite yagu paisowa wasana namwanamwana kana kabiyalalaki
kaiwena, koinaele komiu yo yau nuwanuwagu Yaubada ana mulolo
talobai.

Tomeliwo ilonamwayagili tem sisagena kaikaiwe maisa miyamiya yaina kaiwena

24 Wakataiyako sagena kawalakwa mumugana, meuloili sisagena
na iyamo luwali mena tosagena kaiwe kaigedamo kani maisa
namwanamwana ikalai. Koinaele komiu tabe wakepate yo kwasagena
kaikaiwe me ami nuwatu kani maisana namwanamwana wakalai.
25 Siya tosagena kawalakwa meuloili sitonatonan yoli siyamwasalili
yo sikabiyakaiweli. Ali tonan kaiwene koina mesabana maisana
namwanamwana sikalai, maisane kaba gagasamo yo sauga
kubwakubwanamo na ikwalalele. Na iyamo kita takepakepate maisa
yawasosi kaiwena, bwaimwana miyamiya yaina. 26 Bwaite kaiwena
mwa yasagena kaikaiwe yo yakepate lalakina na tem kaba sagena-lopei
yalobai, nige yasasagena-tagetagela. Yo yapaisowa mekate-yawasosigu
besiele topwaiti yabo ikaleya yawasosi, na nige nimana iulaula
bwagabwagaili. 27 Yo yogu meuloina yanuwai yaloina-kaiweyan,
nige yatatalamwan nuwatu bwagabwaga kolili. Nige yakato wasana
namwanamwana yaolena-panaisan kalakavao kolili na sitolo sisagena
na yau yasagena-lopei. Nigele, yau tabe besiele yatonan kaikaiwe na
mesabana kaba sagena-lopeine yalobai na maisagu yakalai.

Kaba gite takalai Isileli wasali koina

10 1 Kaukavao kwanuwatu-kalatan tubulao Itipita silogabaen yo
Yaubada yaloyaloi mena ibagunayagili, ali kamwasa iginauli na
kalita Balabalagiyana silopanaisi. 2 Yo sowasowana tawaloba, ‘Sauganane
koina yaloyaloi yo kalita kolili ali babitaiso silobai yo siyamala
Mosese kana tomuliyayao.’ 3 Besiele tabe Yaubada kan bulibuli mena
iyawasayama meuloili koina sikekan. 4 Yo Yaluyaluwa wailana iyadidi-
yawatagilanama veku koina meuloili koina sinuma. Vekune iya Keliso, yo
iya mekalikava silolo-toyatoyawa. 5 Na iyamo Yaubada nige iyayaliyaya
mumugaline kaiwena. Koinaele sibaibaiwasosi siboita ule mena yo yoli
sipulu-bwagabwagaili dedei kaigeda kaigeda kolili.
6 Na siya ala kaba gite mwa tabu naenaena tasasamalului sosi. 7 Yo
tabe tabu tapwalopwalou kokotomo kolili besiele siya tupwaliyao
ule bwagabwaga mena sipaipaisowai. Buki Tabu iwalo-masalan iba,
“Tomoliyaone simiyasio yo sikekan sinuma yo sitolo mumugana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naenaena siginauli.” 8 Tabu ganawali mumugana tapapaisowai besiele
siya tupwaliyao siginaginauli. Mwa koinaele kaliyate kaigeda kalona
mena tuwenti tili tausan siboita. 9 Tabu Guyau tatotonan kaiwena me isa
ala okwatakwata kolili ikalakisiye besiele siya tupwaliyao siginaginauli,
mwa koinaele weso siyawatagilima siletaili yo siboita. 10 Yo tabu
taetaetalapili besiele siya tupwaliyao tauna kona Mosese sibalabala-
mumuwan, mwa koinaele Yaubada boita kana anelose iyawasayama
kolili iunuili siboita. 11 Ginauline bwaimwana siyawatagiliko kolili kita
ala kaba gite. Yo wasana lelelelena Buki Tabu mena yo kita sauga bwaite
ana kaba mwawasi koina tamiyamiya, tayasili na tabu tagiginauli
besiele siya. 12 Mwa koinaele kolimiu temga yaiya inuwatui iya itolo
kaikaiwe ilonamwayan igitekalatan kisi ibeku. 13 Kaiwena kaba tonanne
kulobalobaine besiele meuloila talobalobai. Ilonamwayagila Yaubadamo
tameliyan kaiwena Yaubada nige itatalam yakato kami woya ami kaiwe
ilalaki-gabaen. Koinaele tem woya kwalobai, Yaubada iya kani isaguimiu
yo kaba lebo iyakenayagimiu, yo koina kami woya wakaiwe-gabaen.

Kokotomo tamiya-dagedagela-yagili

14 Koinaele yagu eliyamwao namwanamwali, kaba tapwalolo
kokotomoyao kwasikotanagili. 15 Yaedeedede kolimiu yakato komiu
tokatai kabo sowasowana yagu walone bwaite kaiwena kwanuwatu-
yakasa. 16 Kaiwena tem sakalameni kana komwa takalai takawatoki
Yaubada koina yo tanuma bwaimwana kana katai besiele kita kaiwela
Yeisu kwasinenane ididi. Yo beledi takalai tatabe-kivikivi saugana takan,
kana katai besiele kita Yeisu Keliso yona italamwan kaiwela. Paisowane
koina takelabilabin. Besiele, wa? 17 Beledine kaigeda koina takekanne
bwaimwana kana katai besiele bwagana tabaibaiwa meuloila tamiyamiya
Keliso yona kaigeda koina.
18 Naga tomo Isileli mumugali kwanuwatui. Saugana ali pwaoli
sikalai silau sipwaoli Yaubada koina, kabo pwaoline sowaliliyao kolili
sikekan, yo bwaimwa koina Yaubada ikalaili mekanakavao sikelabilabin.
Bwaine besiele tem bulumane sipei kokotomo kolili takalai takan,
kita kokotomo takelabilabin-yagili. Nige inanamwanamwa. 19 Nige
yakato yaba, ‘Kokotomo siya yaubada yawasosi.’ Yo nige yaba, ‘Buluma
bwainene kokotomo kolili sipwaoliyagili siya kan uloi molosili kan
meuloili kolili.’ 20 Na yagu walo kana dudulai bwaite besiele. Na siya
Yaubada nige sikakatai na koina sipwaoli bwaimwana yaluyaluwa biki
kolili sipwaoli, nige sipwapwaoli Yaubada koina. Yo nige nuwanuwagu
mekamikavao yaluyaluwa biki wakelabilabin. 21 Nige sowasowana sauga
kaigeda koina wain kwanuma Guyau kana komwa koina yo tabe dimoni
kali komwa koina kwanuma, bwaimwa siya sipwaoli kokotomo kolili.
Besiele tabe nige sowana sauga kaigeda koina beledi Guyau kana gaeba

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina wakekan na tabe wakekanyoi dimoni kali gaeba mena. 22 Gubesi,
nuwanuwamiu Guyau kwaula-munamunai? Yakato ami kaiwe besiele iya
ana kaiwe?

Ilonamwayagila tem ginauli meuloili taginaulili Yaubada ana wasawasa kaiwena

23 Tupwamiyao kwawalo kwaba, “Nige kaba kausila ipapagan,
sowasowana ginauli meuloili tapaisowaili.” Na yau yawaloba, “Nige
yakato ginauline meuloili sisaguila na tanamwanamwa, nige ginauli
meuloili toekalesiya ala meli ikakabiyakaiwe.” 24 Nige sowana tomo
yabo iboma ana namwanamwa kaiwena ikepate, ilonamwayan mowoi
sowasowana kanakavao kaiweli ikepate kaikaiwe. 25 Koinaele temga
polo wauna wagitaili kaba gimwala mena tabu kwaneneli-buibui, bwai
kwayamaisa mowoi yo wakekan. 26 Kaiwena iya Yaubada ginauli meuloili
kali toyamayale yo iya tanuwagali. 27 Besiele tem nige tomeli yabo
iyoganmiu yo kwalau ana nume mena sabi kekan, bwai wakekanmo na
tabu kwaneneli-buibui koina, tabu kwaba, “Buluma bwaitete sipwaoliyan
kokotomo kolili o nigele?” 28 Na tem yabo iwalo-masala koliwo iba,
“Buluma bwaitete sipwaoliyan kokotomo kolili”, kisi ukwan, kaiwena
towalo-masala bwaimwana am wasa iyeyawane inuwatui yakato tem
bulumane takan kani talopwano Yaubada manna mena. 29 Komiu nige
ami nuwatu bwaine besiele, na kaiwena kamikava iya ana nuwatu
besiele, koinaele bulumane tabu wakakan. Na tem nige tomo yabo
iwawalo besiele, tabu tanunuwatuili na takekanmo tabu tagogolulau
kalakavao ali neline bulumane kaiwena. 30 Tem bulumane kaiwena
takawatoki Yaubada koina yo kabo takekan, nige sowasowana yabo
ikawa-naenae-yagila ala kekanne kaiwena.
31 Mwa koinaele bwaite besiele, tem takekan yo tanuma o nuwana tawae
taginaulili ilonamwayagila tem Yaubada tawaloseyan ana wasawasa
kaiwena. 32 Yo tabu kaba tupa yabo tagiginauli mumugala mena
kalakavao nuwana Yudiya o nuwana siya nige Yudiya kolili o nuwana siya
simiyamiya Yaubada ana ekalesiya kalona mena. 33 Kwatonan waginauli
besiele yau tawae yapaipaisowaine. Nige yaboma yagu namwanamwa
kaiwena yapapaisowa na yanuwanuwatu tomo meuloili ali namwanamwa
kaiwena yo yapaisowa koina na tem lebo silobai.

11 1 Mumugagune wakalai besiele yau Keliso mumugana yakalai.

Paulo ana walo-masala tapwalolo kana loina kaiwena

2 Yatobalanagimiu kaiwena sauga meuloina kwanuwatu-kalatagau yo
yagu yakayakatai yayapanaisan kolimiu iyaele kwapaipaisowaili.
3 Na kwanuwatu-kalatan sine kulukuluna wainena tau, yo tau
kulukuluna Keliso, na Keliso iya kulukuluna Yaubada. 4 Na tem tau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yabo itolo ala nume tapwalolo mena yakato ikawakawanoi o nuwana
ipalopalopisai yo kulukuluna me kana suma nige idududulai. Nige ala
kamwasa besiele. Kaiwena tem taginauli besiele, kani kulukululane
Keliso, ikabi-yamwalimwaline. 5 Na tabe tem sine nige kulukuluna
isusuma na ikawakawanoi o nuwana ipalopalopisai nige idududulai,
kaiwena kulukulunane wainena taune kani ikabi-yamwalimwaline. Iya
kana koleya besiele kulukulu-sapusapuna, bwaine kaba talatalawasi. 6 Na
tem sine yabo nige nuwanuwana kulukuluna isuma, besi siyali-sapusapu.
Iyamo kaba mwalimwaline tem siyali-sapusapu, inamwanamwa ele
tem me itona na kulukulunane isuma. 7 Mumugala bwaite besiele.
Tapwalolo kana sauga koina nige ilolonamwayan tau kulukuluna isuma
o pwaopwaom ipei. Kaiwena Yaubada ibomamo makamakayauna
mena tau iyamayale. Yo tau ana kaba wasawasa Yaubada yo sine ana
kaba wasawasa tau. 8 Kaiwenaele Yaubada tau iyamayale yo tau koina
sine itubu. 9 Yo tabe Yaubada tau iyamayale nige sine kaiwena na sine
iyamayale taune iya kaiwena. 10 Yaina mwa sowasowana sinesineo itoli
sisuma tapwalolo kana sauga koina bwaimwana ali yakasisi waineliyao
kolili yo tabe aneloseyao sigitaili yakato yawasosi sinesineo waineliyao
siyakasisiyagili.
11 Na ala miyamiya ala Guyau Keliso koina, sine iya tau kana tosagu
yo tau iya sine kana tosagu. 12 Kaiwena Yaubada tau iyamayale
bagunayan yo sine iyamayaleyama tau koina na tabe tau imayalema
sine koina yo meuloila talaomaya Yaubada koina. 13 Naga kwanuwatui,
inamwanamwa tem sine itona nige isusuma na ikawanoi Yaubada koina
toekalesiya manli mena? 14 Yaubada ana yamayamayaleyao kali lonamwa
iyakenayagila yakato kita tatao tem itola ilalaki yo imamalawesosi
bwaimwana kaba mwalimwaline kolila. 15 Na siya sinesineo tem itoli
ilalaki bwaimwana kali lonamwa yawasosi. Kaiwena Yaubada sine itona
iwolena kulukuluna kana suma. Yo tabe besiele inamwanamwasosi tem
kulukululiyao sisumali kawanoi kaiwena. 16 Tem yabo nuwatu bwaite
ikawa-naenaeyan, kani kainana yayamaisa yaba, ‘Kai mekamakavao
Yaubada ana ekalesiya dedei kaigeda kaigeda kolili, ama tapwalolo kana
loina bwaite besiele.’

Guyau ana kekan tabu
(Madiu 26:26-29; Malika 14:22-25; Luka 22:14-20)

17 Sauga bwaite koina nuwanuwagu yayakenayagimiu ginauli yabo
kaiwena. Yo ginauline kaiwena nige sowana yatobalanagimiu kaiwena
saugana tem kwalogogo ami tapwalolo kaiwena nige kana namwanamwa
yabo ipapagan, na iyamo kana nae ipagan. 18 Baguna, wasamiu yabenalan
yakato saugana tem kwalogogo wagamwapakiki yo kwayakasamiu
boda uloina uloina kolimiu. Yo nuwana wasamiune tupwana yakawa-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yawasosiyan. [19] Yawasosi kami uloi imiyamiya ami boda kalona mena
mesabana koina sowasowana tagitai yo takatai analiyao kalomiu mena
siya Yaubada ana nuwatu simulimuliya. [20] Yo saugana kwalogogo yo
wakekan toyawa yakato Guyau ana kekan tabu waginauli na iyamo
komiu waginauli nige Guyau ana kekan kana koleya besiele. [21] Kaiwena
komiu kaigeda kaigeda kwatotoyasosi, kwabomamo kamiu wakekan na
nige kamikavao kwasasanaili. Koinaele tupwamiyao diyamiu sisu na
tupwamiyao meguliyamiu yo tupwamiyao kwanumasosi yo tupwamiyao
kwadeva. [22] Gubesi, ele nige ami nume ipapagan na koina wakekan
yo kwanuma? Kamikavao siya tobubutuma kwayamwalimwalineli yo
kamwasane koina ekalesiya namwanamwali esali kwasibayanaeli. Gubesi
kani tawae yawalowen kolimiu? Yakato yatobalanagimiu mumugamiune
bwaite kaiwena? Nigele molosi.

[23] Na bwaitete yakalaiya Guyau koina yo tauna kona yayawasayanako
kolimiu bwaite besiele. Guyau Yeisu, boniyainane koina Yudasa
ikalomagigilan yo iwalo-masalan toloinao kolili, beledi ikalai, [24] iwalo-
muloloi Yaubada koina yo ikivi iwaloba, “Bwaitete yogu, komiu
kaiwemiu. Tem saugana waginauli bwaite iya kagu nuwatu-kalatan.”
[25] Besiele tabe, kekan mulina mena, wain komwana ikalai kabo iba,
“Wain bwaite, iya kamwasa waluwaluna kwasinegu mena na tem komiu
yo Yaubada kwayaboda kaigeda. Saugana temga kwanuma waginauli
yau kagu nuwatu-kalatan.” [26] Saugana tem beledi bwaite wakan yo wain
bwaite kwanuma kwanuwatu-kalatan paisowane koina Guyau ana boita
kwayawayawasa-kalatan kanasiga ipileyoima.

[27] Koinaele tem yaiya Guyau ana beledi ikan bwagabwagai yo ana wain
inuma bwagabwagai, yo nige mumugana idududulai, iya Guyau yona yo
kwasinena iketalatalawasi koina yo maisa naenaena kani ilobai. [28] Mwa
ilonamwayan tem tomo kaigeda kaigeda ibomamo ilotonan, muli mena kabo
beledine ikan yo wainne inuma. [29] Kaiwena tem beledine ikan yo wainne
inuma yo nige Guyau yona yo ana boita kali dudulai inunuwatui, ibomayoi
ana boita yaina kani ikabi-yamayale. [30] Yaina bwaite kaiwena mwa ami
boda luwamiu mena sibaibaiwa sikasiebwa yo tupwaliyao yoli sibelubelu
yo tupwaliyao siboita. [31] Na temga taboma talotonagila yo mumugala
tayadudulai bagunayan, kani nige Yaubada ana munamunai talolobai. [32] Yo
saugana Yaubada iyamaisala, bwaimwana iyakataila, mesabana tabu kita
Yaubada ana kalomagigili talolobai mekalakavao siya nige tonuwabui.

[33] Yagu tali toekalesiyayao, saugana tem kwalogogo Guyau ana
kekan tabu kaiwena na wakekekan toyawa, sowasowana kwasanasana
kamikavao kaiweli. [34] Na tem yaiya iguliyam, ilonamwayan tem ikekan
baguna ibomamo ana nume mena mesabana saugana kwalogogo toyawa
tabu Yaubada ana kalomagigili kwalolobai. Saugana tem yalaowa tabe
ginauli tupwaliyaoyoi kaiweli yawalo-yasanapumiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaluyaluwa Tabuna tomeliwo kali yauyauya iwolegili

12 [1] Yagu tali toekalesiyayao, Yaluyaluwa Tabuna ana yauya kaiweli
nuwanuwagu nuwamiu sidudulai. [2] Kwanuwatui saugana komiu
nige naga Yaubada wakakatai, kaiwe yabo ikalaimiu mwa ipei-suwalagimiu
yo kwatapwalolo kokotomo kolili na siya nige yawasili sipapagan. [3] Mwa
ilonamwayagimiu tem yaluyaluwao kali uloi sowasowana wakataili.
Tem tomo yabo Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina iedeedede, nige
sowasowana sauga yabo Yeisu esana isinali. Yo kabo tem tomo yabo iba,
"Yeisu iya Guyau" iya Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina iwalowalo.
[4] Yaluyaluwa Tabuna ana yauya uloina uloina, na iyamo Yaluyaluwa
Tabunane kaigedamo. [5] Paisowa uloina uloina tapaipaisowai Guyau
kaiwena na iyamo Guyaune kaigedamo. [6] Kaigeda kaigeda ala kaiwe
paisowane kaiwena, na iyamo Yaubada kaigedamo. Iya meuloila ala kaiwe
iyelima paisowa meuloina kaiweli. [7] Yaubada iya Yaluyaluwa Tabuna ana
kaiwe iyeyama kita kaigeda kaigeda kolila ekalesiya meuloina kana sagu
kaiwena. [8] Yaluyaluwa Tabuna tomo kaigeda kana yauyauya iwolena walo
sonoga koina iedeedede, yo Yaluyaluwa Tabuna kaigedanane tabe tomo
yabo kana yauyauya iwolena katai koina iedeedede. [9] Tabe Yaluyaluwa
Tabuna kaigedanane tomo yabo kana yauyauya iwolena meli yawasosi,
yo yabo kana yauyauya iwolena woiwoisi, kasiebwa uloina uloina
iwoisili. [10] Besiele tabe Yaluyaluwa Tabunane kaiwe iwolena tomo yabo
koina ginauli kaba nuwapwanopwano ipaipaisowaili, yo tomo yabo kana
yauyauya iya ipalopalopisai, Yaubada ana walo iwalowalowen. Yo tabe
tomo yabo ana katai iwolena sowasowana ikilala yauyauyane silaoma
Yaluyaluwa Tabuna koina o siya yauyauyane silaoma yaluyaluwa biki
kolili.[d] Tomo yabo kana yauyauya iwolena kaina uloi molosina koina
iedeedede[e] yo tomo yabo kana yauyauya iwolena kaina uloi molosina kana
dudulai ibuibui. [11] Kabo Yaluyaluwa Tabuna iya kaigedanane yo paisowane
meuloili iya iginaulili, yo iyauyan tomo kaigeda kaigeda kolili besiele iya
ana nuwatu mena.

Ekalesiya kana koleya bwaite besiele, yona kaigedamo na wauna sibaibaiwa

[12] Kita tomo yola kaigeda, na wauna sibaibaiwa. Bwagana yola wauna
sibaibaiwa, na iyamo situbwe-gogo siyamala yona kaigedamo. Yo besiele

---

d 12:10 Yaluyaluwa biki Seitani ana yawayawasa tomoliyao. Siya tomoliyaone kalakalaweli gula koina, veku koina, mayau yo kalita tomoliyao. Yaluyaluwa biki sowasowana kaiwe siwolena tomo yawasosi kolili kabo tomone sikalawe yo sikukula, yo sowasowana tomo sipwalou kolili yo sisaguili. Yo sowasowali ali lusae tomo molosi luwana mena yo ana walo yo ana paisowa siloinayan. **e 12:10** Kaina uloi molosina kana toedeedede, nige besiele kaina beyabeyana tayasiyasili, na Yaluyaluwa Tabuna iya ana paisowa iwalowalo kainane koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomeliwo sibaibaiwa na iyamo tatubwe-gogo taemala Keliso yona. 13 Kabo
meuloila, tem Yudiya o nuwana nige Yudiya, tem topaisowa panpanli
o nuwana tomo livalivasili, Yaubada iyababitaisolako Yaluyaluwa
Tabuna kaigedamo koina yo taemala susu kaigeda yo meuloila Yaubada
Yaluyaluwa Tabuna kaigeda koina iyanumala yo koina tayaboda kaigeda.
14 Yola kaigedamo, na wauna sibaibaiwasosi. 15 Tem kae iwaloba, “Yau
nige nima besi kabo nige yagu namwanamwa ipapagan, kagu lotonan
yau nige yola wauna yabo.” Bwagana iwalo besiele iyamo iya yawasosi
yola wauna yabo. 16 Yo tem tena iwaloba, “Yau nige man besi kabo nige
yagu namwanamwa ipapagan, kagu lotonan yau nige yola wauna yabo.”
Bwagana iwalo besiele iyamo iya yola wauna yabo. 17 Tem yola meuloina
iyamala man kani gubesi walo ana benabenalanna? Tem yola meuloina
iyamala tena kabo gubesi bwalai ala nisonisoina? 18 Tomalaele Yaubada
yola wauna kaigeda kaigeda ipeili besiele iya ana nuwatu mena. 19 Tem
meuloili siyamala wau kaigedamo kani nige yola ipapagan. 20 Bwagana
yola wauna sibaibaiwa, na iyamo yolane kaigedamo.

21 Nige sowana man iwalolau nima koina, iba, “Yau genuwagu kowa,
yau sowasowagu yabomayoi yagite-kalatagau.” Besiele tabe nige
sowana kulukulu iwalolau kae koina iba, “Yau genuwagu kowa, yau
sowasowagu yabomayoi yagite-kalatagau.” 22 Nige besiele, kaiwena
yola wauna tem tanuwatuili nige sikakaiwe, nige sowasowana
siekalokalowasi-yagili. 23 Besiele tabe siya yola wauna kali koleya nige
sinanamwanamwa tagitekalatan namwanamwaili. Na yola wauna siya
ala kaba mwalimwaline sowasowana tawadam namwanamwaili. 24 Na
siya yola waunao nige kaba mwalimwaline nige sowana tawadamli. Mwa
yola wauna siya nige kali tobali ilalalaki tagitekalatan namwanamwaili
kaiwena Yaubada yola iginauli bwaimwa besiele. 25 Yo tabu yola wauna
siekalokalowasi-yagili na iyamo sowasowana siesagusagu-wagili. 26 Mwa
tem wau yabo ikamkamna kani wau meuloina sikamkamna toyawa, yo
tem wau yabo tatobalan kani wau meuloili siyaliyaya kalikavane kana
tobali kaiwena.

27 Na komiu Keliso yona yo komiu kaigeda kaigeda iya yona waunao.
28 Ekalesiya kalona mena Yaubada wau kaigeda kaigeda ipeiliko ali kaba
miya mena. Bagubagunana tomo tupwaliyao ipeili siyamala apositolo,
labuina tupwaliyao siyamala palopita yo ana walo siwalowalowen,
yaiyonana tupwaliyao ipeili wasana namwanamwana kana
toyakayakatai, kabo tabe tupwaliyao ginauli kaba nuwapwanopwano
sipaipaisowaili tabe tupwaliyao kali yauyauya tokasiebwa
siwoisili, tupwaliyao tomo sisaguili, tupwaliyao ekalesiya sibaguna
namwanamwaili yo ana kaba mwawasi tupwaliyao kaina uloi molosina
koina siedeedede. 29 Yo nige yakato meuloili siyamala apositolo yo nige
yakato meuloili siyamala palopita o nuwana meuloili siyamala wasana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

namwanamwana kana toyakayakatai yo tabe nige yakato meuloili
siyamala topaisowa ginauli kaba nuwapwanopwano sipaipaisowaili,
30 o nuwana meuloili kali yauyauya tokasiebwa siwoiwoisili o nuwana
meuloili kaina uloi molosina kana toedeedede yo tabe nige yakato
meuloili kaina uloi molosina kana tobuibui. 31 Na nuwanuwagu wakepate
yo Yaluyaluwa Tabuna ana yauya lalakili wakalaili.

Mulolo walona

Mwa sauga bwaitete kamwasa namwanamwana yawasosi kani
yayakenayagimiu nuwatu meuloina inamwanamwa-gabaegili.

13 1 Tem nige meyagu mulolo, kani nige kanna yabo iyayawatagili
yagu paisowa namwanamwali kolili, siyamala ginauli
bwagabwaga. Kaba gite tupwali bwaite kani yawalowegili. Tem tomo
kainali uloina uloina yo anelose kainali kolili yaedeedede na nige
meyagu mulolo, kabo kagu yauyauyane iyamala ginauli bwagabwaga
kani yau besiele sidai bwagabwagana daguguna lalakina o nuwana
yau besiele ginauli yabo ilokelokeke-bwagabwaga. 2 Besiele, tem kagu
yauyauya Yaubada iyeyama yo ana walo yawalowalowen, yo tem Yaubada
ana nuwatu wadawadamna simayale koliyau o nuwana ginauli meuloina
yakataili, tem yagu meli ilalaki yo sowasowagu koya yawalo ana kaba
miya ilogabaen na nige meyagu mulolo, kabo kagu yauyauyane iyamala
ginauli bwagabwaga yo yau yaemala tomo bwagabwaga molosi. 3 Besiele
tabe, tem yagu gogo wasawasa ibaibaiwa yo yasoiyan tobubutuma kolili,
o nuwana tem yogu yatalamwan mayau wedowedolina mena iwedoli
Yeisu esana kaiwena na nige meyagu mulolo, kabo kagu yauyauyane yo
yagu paisowa namwanamwaline siyamala ginauli bwagabwaga yo nige
yabo kana namwanamwa kani yalolobai.
4 Tem me ala mulolo, takalakisiye yo kalakavao takatekamkamna-
yagili. Tem me ala mulolo nige sowana kalakavao takalomagigi-lagili
o nuwana talamwa-poloweyagili, nige sowana tawaloseyagila, nige
sowana tagagasa, 5 nige sowana tawalo-kololo, nige sowana taboma ala
namwanamwa taloyaloyai, nige sowana tamunamunai mwayamwayau
yo tem kalakavao me ali naenaena nige sowana naenaenane tanuwatu-
kalatagili. 6 Tem me ala mulolo, na kalakava yabo ilopwano o nuwana
imwakota kani me ala nuwanae ana paisowane kaiwena. Na mulolo
ana kaba yaliyaya ele mwa walo yawasosi sauga meuloina. 7 Tem me ala
mulolo, na kalakava yabo mumugana inae kolila sowasowana tanuwatu-
pwaiki yo me ala meli yakato naga kabo mumuganane ibui. Tem me ala
mulolo sauga meuloina takalakisiye yo me ala katepatu tasanasana tawae
kani Yaubada ginauli namwanamwana iyeyama kolila kaiwena.
8 Mulolo mumugana kani nige ana kaba mwawasi. Na Yaluyaluwa
Tabuna ana yauyauya tupwaliyao kani simwawasi. Siya bwaimwana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada ana walo tawalowalowen o tem kaina uloi molosina
tawalowalowen o tem taedeedede me ala katai. Yauyauyane kani
simwawasi. 9 Besiele tabe kaiwena sauga bwaite ala katai tupwanamo
takatai na ala palopisai tupwanamo yo nige ilolobai yawasosi. 10 Na
naga kabo Yaubada ginauli meuloina iginaulili kani ilobai yawasosi
mwa tabe sauganane koina tawae sauga bwaite koina nige ilolobai
yawasosi kani imwawasi. 11 Yagu sauga melumelu koina yakaikaina
melumelu yo melumelu nuwatuna yanuwanuwatui yo yagu gamwapakiki
besiele melumelu ana gamwapakiki. Saugana yatomo-lalaki melumelu
mumugana yapei-suwalan koliyau. 12 Sauga bwaite koina Yaubada tagite-
yaganuganu kana koleya besiele makamakayaula tagitai kaba gite
ganuganuna koina, na naga muli mena kani tagitai manla mena. Sauga
bwaite koina ala katai Yaubada kaiwena nige ilalalakisosi na sauga
bwaine koina kabo takatai yawasosi, besiele sauga bwaite iya ikataila
yawasosi.
13 Bwaite besiele, ginauli lalakili yaiyona siya miyamiya yaili. Meli,
katepatu nuwatuna yo mulolo. Yoli yaiyonane bwaite luwali mena mulolo
iya ilalakisosi.

Kaina uloi molosina kana edeedede yo palopisai waloli

14 1 Mulolo kana kamwasa kwamuliya. Besiele wakepate kaiwe
Yaluyaluwa Tabuna ana yauya wakalaili, kaloli mena nuwatu
lalakina bwaimwa iya palopisai, Yaubada ana walo tawalowalowen.
2 Tem tomo kaigeda iedeedede kaina uloi molosina koina bwaimwana
nige iedeedede tomo kolili, na iedeedede Yaubada koina. Nige
tomo yabo sowasowana ikatai walone kana dudulai na Yaluyaluwa
Tabuna ana kaiwe koina tomone ginauli wadawadamli iwalowegili.
3 Saugana tem tomo yabo ipalopalopisai, bwaimwa Yaubada ana walo
iwalowalowen, bwaimwana iwalowalolau tomo kolili na mesabana
ali meli ikabiyamatuwa, ikabiyakaiweli yo ikabi-yaliyaya-yagili. 4 Iya
kaina uloi molosina iwalowalowen iboma ana meli ikabiyakaiwe na iya
ipalopalopisai iwalowalowen toekalesiya meuloili ali meli ikabiyakaiweli.
5 Nuwanuwagu meuloimiu kaina uloi molosina koina kwaedeedede na
iyamo nuwanuwasosigu ele mwa Yaubada ana walo kwawalo-bagunayan.
Tomone iya Yaubada ana walo iwalowalowen kana sagu ilalaki na
tomone iya kaina uloi molosina iwalowalowen kana sagu nige ilalalaki.
Na sowasowana kana sagu ilalaki tem ana walo kana dudulai ibuikeile na
tem toekalesiya meuloili sibenalan yo nuwali imayale walone kaiwena yo
ali meli ikabiyakaiwe.
6 Yagu tali toekalesiyayao, temga yalaowa na kaina uloi molosina
koina yaedeedede gubesi, kani kami sagu kwalobai? Nuwana nigele.
Na tem ginauli yabo Yaubada iyamayale koliyau na yayawasayan

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kainamiu mena o tem ginauli yabo yayakenayagimiu o tem Yaubada
ana walo yawalowalowen ee iya koina kani kami sagu kwalobai. 7 Naga
kwanuwatui kaba venu besiele gita yo igo kainali. Tem gita tako-
bwagabwagai nige yabo kana dudulai tabebenalan yo nige sowana
takatai toisabo wali sivenuvenuwan. 8 Besiele tabe tem kaleya kana
tobaguna bwagigi iyui-yauyaulei nige sowasowana tomo sikatububu
kaleya kaiwena. 9 Yo komiu tabe besiele, tem nige walo kwawawalo-
yadudulai memenamiu mena kani nige tomo yabo ami walo kana dudulai
ikakatai, ami walone kana benali besiele sivesiveve bwagabwaga.
10 Kaina uloina uloina sibaibaiwasosi yanuwa yaulina mena iyamo
meuloili mekali katai yo mekana dudulai. 11 Na tem toedeedede yabo
nige kainana yakakatai kana gite besiele iya laolaoma yawasosi koliyau
yo iya ana gite koliyau yau tabe laolaoma yawasosi iya koina. 12 Yo nige
uloina tem komiu kaina uloi molosina kwawalowalowen. Walo yawasosi,
nuwanuwamiu Yaluyaluwa Tabuna ana yauya kolimiu wakalaili
mwa wakaiwe yauyauyane kwayapaisowa-yalalaki, siya sowasowana
toekalesiyao ali meli sikabiyakaiwe. 13 Koinaele tem yaiya kolimiu kaina
uloi molosina koina iedeedede ilonamwayan tem ikawanoi Yaubada koina
na yauyauyane kaina kana bui ikalai na tem walone kana dudulai ibui
tomo kolili kainali mena na isaguili.
14 Tem kaina uloi molosina koina yakawanoi Yaubada koina ee
yaluyaluwagu ikawakawanoi na iyamo yagu walo kana dudulai nige
yakakatai. Mwa yagu nuwatu nige imiyamiya kawanoine koina. 15 Kabo
tawae kani yaginauli? Ee yaluyaluwagu koina kani yakawanoi yo yagu
nuwatu tabe koina yakawanoi. Yaluyaluwagu koina kani yawali-tobali yo
yagu nuwatu tabe koina yawali-tobali. 16 Na tem Yaluyaluwa Tabuna ana
kaiwe koina Yaubada kutobalan kaina uloi molosina koina kamkava yabo
nuwana ipwanopwano, nige sowa-sowana am kawanoine koina italam,
nige sowasowana iba, “O, besiele” kaiwena am walo kana dudulai nige
ikakatai. 17 Yo nuwana am kawatoki Yaubada koina inamwanamwa na
iyamo kamkava koina nige kana sagu ilolobai.
18 Yau kaina uloi molosili kali edeedede koliyau ilalakisosi kabo muli
mena komiu. Kabo kaiwena mwa Yaubada yakawatoki koina. 19 Na
iyamo yau yagu nuwatu ekalesiya ana logogo koina tem tomo meuloili
walo isaisalimo bigabigali yo mayamayaleli kainali mena sibenalagili
sowasowana bwaimwa koina kali sagu silobai. Na tem walo sibaibaiwa
kolili yaedeedede kaina uloi molosina koina kani nige sowasowana
koina tomo kali sagu silobai kaiwena nige imamayale kolili. 20 Yagu
tali toekalesiyayao, yawalo kolimiu, kwatomo-lalaki na tabu melumelu
mumugana kwanuwanuwatui. Tem naenaena mumugana koina am
katai ikikiu bwaimwana inamwanamwa na iyamo ami nuwatu mena
ilonamwayagimiu komiu besiele tomo lalakiliyao. 21 Buki Tabu iwalo iba,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Kani tolaolaoma yagu walo siedeedede-yani kaina uloi molosili mena
boda bwaite koina. Bwagana kana benali nuwali iyai na iyamo walone
kani nige sibebenalan kaiwena kana nuwa-mayale nige sikakatai.”
22 Na tem kaina uloi molosina koina yaedeedede bwaimwana kilakilala
siya nige tomeli kaiweli. Na tem yapalopisai kainala mena bwaimwana
kilakilala kita tomeli kaiwela, siya nige tomeli nigele. 23 Koinaele tem
ami logogo koina toekalesiya meuloimiu kaina uloi molosili kolili
kwaedeedede na tem tonuwapwanopwano tupwali o nuwana siya nige
simemeli na silusae luwamiu mena kani sikawa-yauyaule-yagimiu.
24-25 Na tem meuloimiu kwapalopisai na tonuwapwanopwano kaigeda o
tem tomo yabo iya nige imemeli na ilusae luwamiu mena yo ami walone
kana katai katena isakona ana nuwatu wadawadamna imiya-mayale yo
ikatai tomala iya tolopwano, kabo kani inuwabui Yaubada manna mena,
italupwaopwaom bwatano mena yo itapwalolo Yaubada koina mwa iba,
“Yawasosi Yaubada iyaelete ami boda kalona mena.”

Bwaite ami tapwalolo kana loina

26 Yagu tali toekalesiyayao, yagu walo kana dudulai bwaite besiele.
Saugana tem kwalologogo tapwalolo kaiwena sowasowana tomo yabo
wali tobali iwaliyan, yabo iyakayakatai, yaboyoi ginauli yabo Yaubada
iyamayale koina iyawasa, yabo kaina uloi molosina iedeedede yo yabo
kanakava ana walo kana dudulai ibui. Kabo paisowane meuloina bwaite
kwapaisowaili na mesabana toekalesiyao meuloili wakabiyakaiweli.
27 Tem tomo tupwaliyao nuwanuwali kaina uloi molosina koina
siedeedede yoli labuimo siedeedede o tem yoli yaiyona. Tem tobuibui
yabo iyaele ekalesiya kaloli mena sowasowana toedeededene kaigeda
kaigeda ana sauga koina iedeedede. 28 Na tem nige tobuibui ipapagan
yaiya nuwanuwana kaina uloi molosina koina iedeedede ilonamwayan
tem imwanou yo ibomamo nuwana mena koina iedeedede Yaubada
koina. 29 Idudulai tem siya Yaubada ana walo siwalowalowen, labui o
tem yaiyona siedeedede yo tobenabenali meuloili ali walone sinuwatu-
yakasali. 30 Tem Yaluyaluwa Tabuna ana nuwatu yaboyoi iyamayale
koina logogo kalona mena mwa iya toedeedede bagubagunana imwanou.
31 Kaiwena komiu sowasowana kaigeda kaigeda iboma ana sauga koina
Yaubada ana walo iwalowen na mesabana meuloimiu yakayakatai
waluwaluna yo kami kabiyakaiwe wakalai. 32 Na siya Yaluyaluwa Tabuna
ana yauya kolili Yaubada ana walo siwalowalowen ali edeedede kana
sauga siloinayan nige yakato Guyau ana kaiwe ikalaili na siedeedede
bwagabwagamo. 33 Kaiwena Yaubada nuwanuwana ginauli meuloina
taginaulili daumwali mena yo kali dudulai mena.
Bwaite ekalesiya mumugala besiele Yaubada ana tapwalolo yanuwa
meuloina koina. 34 Tapwalolo kana logogo kalona mena ilonamwayagili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tem sinesineo siya simwanou. Nige mumugala bwaite yakato sinesineo
tatalamwagili siedeedede, bwaite besiele Mosese ana loina kana edeedede
imiyamiya yakato waineliyao tatao ali loina yaulina mena simiyamiya.
35 Tem nuwanuwali ginauli yabo sineliyan, simwanou sisanasana
kanasiga sipileyoi ali nume mena kabo sineli waineliyao kolili. Kaiwena
bwaimwana kaba mwalimwaline siya sinesineo temga siedeedede
tapwalolo kana sauga koina. 36 Kwabenali. Komiu nige Yaubada wasana
namwanamwana kwayawasa-bagunayan. Boda tupwaliyao siya wasanane
sibenali-bagunayan muli mena kabo komiu. 37 Mwa tem tomo yabo
inuwatui yakato iya kana yauyauya ipalopisai o nuwana tem Yaluyaluwa
Tabuna ana yauya koina ikalapowon ilonamwayan tem italam iba,
"Yawasosi nuwatune Paulo ilelelene Yaubada iyamo ana loina."
38 Na tem nuwatune bwaite isikotanan komiu toekalesiyayao tomone
kwasikotanan, tabu ana walo kwabebenalan. 39 Yagu tali toekalesiyayao,
wakepate kaiwe tem kwapalopisai. Na tem tomo nuwanuwali siedeedede
kaina uloi molosili kolili tabu wakakausili. 40 Na iyamo ami tapwalolo
kwayapaisowa-namwanamwai miya daumwali mena yo kana dudulai
mena.

Yawasosi Yeisu itoloyoiko

15 1 Yagu tali toekalesiyayao, nuwanuwagu yayanuwapeimiu
wasa namwanamwana kaiwena iyaele mwa tauna kona
yaguguyeyanako kolimiu. Wasa namwanamwanane kwabenalanako
yo kaiwena kwayaliyaya mwa sauga bwaite ami meli ikaiweko. 2 Tem
wasa namwanamwana iyaele yaguguyeyanako kolimiu kwameliyan
sauga meuloina yo kabo wasane ileboimiu. Na tem wasa uloina yabo
kwameliyan kani nige kana namwanamwa kwalolobai. 3 Wasane tauna
kona yakalai yo yayawasayan kolimiu kana nuwatu lalakisosina bwaite
besiele. Keliso iboita ala pwanoli kaiwena besiele Buki Tabu ana walo-
masala, 4 sipei salai mena, kaliyate yaiyonana koina mwa itoloyoima boita
mena besiele tabe Buki Tabu ana walo-masala, 5 yo iyawatagili Pita[f] koina
yo tabe iyawatagiliyoi apositoloyao yoli tuwelo kolili. 6 Kabo muli mena
sauga kaigeda koina iyawatagili kalakavao tomeli yoli paibi andeledi
na tupwana yoi sibaibaiwa, tupwaliyao siyaele nige naga siboboita na
tupwaliyao siboitako. 7 Mulina mena iyawatagiliyoi Yemesa koina kabo
tabe iyawatagiliyoi apositoloyao meuloili kolili.
8 Ana kaba mwawasi molosi iyawatagiliyoi koliyau. Yo yau yaemala
kana tomuliya na yagu nuwabui ana kaba yatubu nige besiele tomeli
meuloili ali nuwabui kana koleya. 9 Kaiwena apositoloyao meuloili kolili
yau yakikiu molosi, yau nige yagu namwanamwa yabo na yakato tomo

---

f 15:5 Pita esana labuina Sipasa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikawa-apositolo-yagau kaiwena tauna kona yau Yaubada ana ekalesiyao
yayakamkamnali. 10 Na Yaubada ana mulolo-bwagabwagai-yau koina
yo kabona yaemala apositolo yabo. Ana mulolo lalakina koliyau uwena
ipagan mwa yakepate yo yapaisowa kaiwe kabo apositoloyao meuloili
yapaisowa-gabaegili na nige yaboma yagu kaiwe mena yapaisowai na
Yaubada ana katekamkamna koina kaiwe iyeyama yo yapaisowa. 11 Nige
kana uloi tem siya siyawasayan o yau yayawasayan na ginauli lalakinaele
mwa tem kwameli tawae kayawayawasayan kolimiu.

Toboita ali toloyoi

12 Kai kaguguyeyan kawaloba, “Keliso boita mena itoloyoimako.” Gubesi
mwa komiu tupwamiyao kwawawalo yakato toboita kani nige sitotoloyoi?
13 Tem toboita nige sitotoloyoi, nige sowana Yeisu boita mena itoloyoi, na
iyamo kita takataiyako itoloyoiko. 14 Tabe tem na Keliso nige itotoloyoima
boita mena ama guguye siyamala ginauli bwagabwaga yo ami meli
besiele siyamala ginauli bwagabwaga. 15-16 Yo yaboyoi tem besiele, kani
tomo silobaimai kai toyawasa-mwakomwakota Yaubada kaiwena mwa
kayawasa kaba, “Yaubada Keliso ikele-yatoloyoi boita mena.” Kai kawalo
besiele. Na tem Yaubada toboita kani nige ikekele-yatoloyoili kabo ala
walo yakato Yaubada Keliso ikele-yatoloyoi boita mena iyamala mwakota
yabo. 17 Na tem Yaubada Keliso nige ikekele-yatoloyoi boita mena ami
meli kani nige kikiuna ileleboimiu, ami pwanoli iyaelemo kolimiu, nige
kaba deuli-gabaenna ipapagan. 18 Na tem bwaimwa besiele kabo tomone
siya tabe Keliso simeliyan siboita kani kabo siboita molosi, nige lebo yabo
silolobai. 19 Tem ala meli Keliso koina kana namwanamwa talobaiyako
bwaite saugane koina na muli mena nigele, kani tomo meuloili kateli
ikamkamna-yagila siba, “Wagitai, simeli bwagabwaga yawasosi.”
20 Na tomala yawasosi Yaubada Keliso ikeleyatolo boita mena iya toboita
meuloili ibagunayagili yo iya kali tobagubaguna. 21 Yo tomo kaigeda ana
paisowa kaiwena tomo meuloili boita silobai. Yo besiele tabe tomo uloina
ana paisowa kaiwena mwa toboita ali toloyoi imiyamiya. 22 Kaiwena
Adama koina tomo meuloili siboita yo besiele tabe Keliso koina tomo
meuloili sowasowana sitoloyoi yo yawasili miyamiya yaina silobai.
23 Na toloyoi kali sauga simiyamiya. Tauna kona Yeisu iya boita kana
toloyoi kana tobagubaguna, kabo mulina mena ana tomoyao sitoloyoi
ana pileyoima koina. 24 Kabo sauganane koina bwaimwa sauga ana kaba
mwawasi kani iyawatagilima. Mwa Keliso Seitani ana loina yo ana kaiwe
meuloina kani ikaiwe-gabaegili yo kaba loina iwolena Tamana koina.
25 Yo Keliso kaiwe meuloina kabo ikaiwe-gabaegili, kaiwena Yaubada
inuwatuiyako yakato Keliso kani iloina kanasiga kana tokalomagigiliwo
meuloili ipei-lobiyegili kaena yaulina mena. 26 Kabo tokalomagigili
mulimuliyena kani iyemwawasi-gabaen iya bwaimwana boita. 27 Kaiwena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Buki Tabu iwalo iba, “Yaubada Keliso ipei ginauli meuloina iloinayagili
yo siya simiya kaena yaulina mena.” Kabo yawasosi Bukine ana walo
yakato Yeisu ginauli meuloina kani iloinayagili na nige yakato Keliso
Yaubada iloinayan kaiwena Yaubada iya Keliso ipei ginauli meuloina
iloinayagili. 28 Na saugana tem ginauli meuloina iloinayagili mwa iya
iboma ipeiyoi Tamana ana loina yaulina mena yo Yaubada iya ibomamo
toloina saesaesosina.
29 Na tem toboita nige sitotoloyoi, kana namwanamwa tawae siya
sibabitaiso toboita kaiweli?[g] Walo yawasosi, mumuganane siginauli
kaiwena ali meli sipei naga toboita ali toloyoi ipagan. 30 Tabe tem toboita
nige sitotoloyoi, tawae kaiwena sauga meuloina ama sauga kagabaen yo
kapeimai kamkamna yo nae kolili wasana namwanamwana kaiwena?
31 Yagu tali toekalesiyayao, yawalo yawasosi kolimiu, komiu yagu kaba
gagasa ala Guyau Yeisu Keliso koina, bwaimwa yainane yawalo yakato
kaliyate kaigeda kaigeda boitamo mangu mena imiyamiya. 32 Tomo
tupwali mumugali besiele bwauwa sokasokali siya siyaelete Epeso
koina yo tauna kona sikaleyai yau. Na tem yakaleya yanuwa yaulina
nuwatuna kaiwena tawae kana namwanamwa koliyau? Na tem toboita
nige sitotoloyoi, kabo kani tawalo besiele siya nige tomeli ali walo
bwaite, “Takekan yo tanuma yo tayaliyaya lalakina kaiwena bwaliga kani
taboita, kani nige tatotoloyoi.” 33 Tabu kwalalau siya mumugali naenaeli
kolili. Tem kalakavao mekalakavao siya mumugali naenaeli takelabilabin-
yagili kani mumugaline naenaenane ipanaisima kolila yo mumugala
namwanamwana itabe-yakwalalele yo mumugala inae. 34 Tauna
kona nuwamiu sidudulai na sauga bwaite nuwatu naenaena iwoya-
pwanolimiu. Kwatolo yo kwapileyoima. Sowasowana nuwatu naenaenane
kwasikotanan. Kaiwena tupwamiyao Yaubada kana katai kolimiu nigele.
Walo bwaite yawalowen kolimiu sowasowanamo tem kwamwalimwaline.

Toboita yoli kali koleya toloyoi koina

35 Nuwana tem tomo yabo ineli iba, “Saugana tem Yaubada toboita
ikeleyatolo gubesi kana koleya? Toisabo kwapi yonane koina?” 36 Kabo kani
yayamaisa koina yaba, neline neli yauyaulena bwaimwana. Kaiwena tem
patu yabo takumai bwatano mena kani baguna kwapina ipwasa kabo muli
mena ikin yo yawasina ilobai. 37 Yaboyoi, saugana patune takukumaine
nige sowasowana uwena talobai bwatano mena, iyaele naga patumo koina
nuwana witi o pegapega. Naga muli mena ikin kabo uwena tagitai. 38 Kita
patune takumai na Yaubada iya yona iwolena besiele ana nuwatu. Patu
uloina uloina sikin mwa yoli kali koleya uloina uloina. 39 Kabo kaba gite

---

g 15:29 Sauganane koina tomeli tupwaliyao babitaiso sikalai toboita siya babitaiso nige sikakalai kaiweli.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaboyoi kani yaeyawa yanuwa yaulina ginaulina yo bulibuli ginaulina
kolili. Ginauline yawasili pagapaganna yanuwa yaulina mena yoli yo
kali koleya uloina uloina nige yakato yoli kaigedamo besiele tomo yoli
kali koleya uloina besiele ebaebai siya silolokeikeile kali koleya uloina,
siya sievaeva kali koleya uloina, siya sinununununu tabe kali koleya uloina.
40 Ginauline siya simiyamiya yanuwa yaulina mena yoli ipagan yo kali
koleya ipagan yo ali namwanamwa ipagan, na ginauline siya simiyamiya
bulibuli mena yoli uloi molosi yo kali namwanamwa uloi molosili, nige
besiele siya ginauline simiyamiya yanuwa yaulina mena. 41 Tabe besiele
dabwelo kana koleya kana namwanamwa uloina, waikena kana koleya
kana namwanamwa uloina, utu kali koleya kali namwanamwa uloina yo
tabe utu kaigeda kaigeda iboma kana koleya kana namwanamwa.
42 Mwa bwaite besiele saugana tem Yaubada toboita ikeleyatololi
sitoloyoi yoli kali koleya uloili. Na yolane bwaite tamiyamiyane bwaite
koina kani nige imimiyayai, kani sipeili salai mena. Na saugana Yaubada
ikeleyatolola kabo miyamiya yaina yawasosi kani talobai. 43 Yola sipuluili
sipwasa na saugana Yaubada ikeleyatolola bwaimwana yola kali koleya
sinamwanamwa. Yo sipuluili bwaimwana yola belubeluna na saugana
Yaubada ikeleyatolola yola mekaikaiwena. 44 Yoli sipuluili siya yanuwa
yaulina kwapina, na saugana Yaubada ikeleyatololi siya bulibuli yoli.
Na tem yanuwa yaulina yona ipagan tabe besiele bulibuli yona ipagan.
45 Buki Tabu iwalo-masalan iba, “Yaubada tau yona bagubagunana
iyamayale yo yawasina iwolena.” Na taune iya Adama. Yo Adama
labuina iya sowasowana bulibuli yona meyawasina iyeyama kolila, iya
Yeisu. 46 Yaubada nige bulibuli yona iyeyeyama bagunayan na yanuwa
yaulina yona iyeyama bagunayan. Na naga muli mena kabo bulibuli
yona iyeyama kolila. 47 Yaubada yanuwa yaulina bwatanona ikalai yo
koina Adama bagubagunana iyamayale, na Adama labuina ilobimaya
bulibuli mena. 48 Tomiya yanuwa yaulina yoline kali koleya besiele iya
yona ilaomaya yanuwa yaulina koina, bwaimwa Adama. Na siya tomiya
bulibuli mena yoline kali koleya besiele tomone yona ilaomaya bulibuli
mena, bwaimwa Yeisu. 49 Sauga bwaite koina kita kala koleya besiele
tomone ilaomaya yanuwa yaulina mena, na naga kani kita kala koleya
besiele tomone ilaomaya bulibuli mena.
50 Yagu tali toekalesiyayao, yagu walo kana katai bwaite besiele.
Buluma yo kwasine yona nige sowana ilusae Yaubada ana kaba loina
koina kaiwena yola bwaimwana iya nige miyamiya yaina, koinaele nige
sowana silusae yanuwa miyamiya yaina koina. 51 Kwabenali. Yaubada
ana nuwatu wadawadamna yabo kani yawalo-masalan kolimiu. Kita
tomeli kani nige tababaibaiwa taboboita[h] na iyamo naga Yaubada yola

---

h 15:51 Bwaite iwalowalo Yeisu ana pileyoima ana sauga koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waluwaluli kabo iyelima kolila meuloila. 52 Na Yaubada sauga kaigedamo
kani iginauli na iyamo imalaesosi besiele manla taloyagolu yo sauganane
bwaimwana bwagigi mwawamwawasina siyui. Bwagigi ivalam kabo
toboita meuloili kani sitoloyoi, nige sowana siboitayoi, yo kita nige
taboboita mekalakavao, Yaubada yola waluwaluli kani iyelima kolila.
53 Kaiwena yola bwaitete nige miyamiya yaina besi yo kabo sibui besiele
yola miyamiya yaina. Yo yola bwaite saugane sowasowana siboita yo
sibuikeile besiele yola nige boiboitali. 54 Na sauganane tem yola ibuikeile
besiele yola miyamiya yaina nige besiele yola boiboitana kaiwena Buki
Tabu ana walo kani iyamala yawasosi, walo bwaimwana iba, "Yaubada
boita ikaiwe-gabaen yo iyemwawasi yawasosi."
55 "Boita, toweya am kaiwe besiele? Boita, toweya am malimali
besiele?" 56 Kabo boita ana malimali ilaomaya naenaena mumugana koina
yo naenaena mumugana ilaomaya Yaubada ana loina likwaina koina.
57 Na Yaubada tatobalan kaiwena ala Guyau Yeisu Keliso ana boita koina
kita naenaena mumugana yo boita takaiwe-gabaegili. 58 Kabo yagu tali
toekalesiyayao mulomulolomiu, tabu ginauli yabo iwowoya-pwanolimiu
na wakalakisiye yo kwatolo kaikaiwe sauga meuloina koina. Guyau
ana paisowa kwapaipaisowaili kaiwena wakatai ami paisowane Guyau
kaiwena siya nige ginauli bwagabwaga, naga ami paisowane kani uwena
iyawatagili.

Mulolo kana kalai kaiwena

16 1 Tauna kona yagu leta koina kwaneli kwaba, "Gubesi mane
ama peipeina Yaubada ana tomoyao toekalesiya dedei Yudiya
kaiweli?" Kabo ami neline letane bwaite koina kani yayamaisa.
Waginauli besiele tauna kona yawalo siya ekalesiya dedei Galetiya
koina siginauli besiele. 2 Sabati kaigeda kaigeda koina komiu tomo
kaigeda kaigeda mane kwapei-suwalan, na tem yaiya idudulai koina
ipei lalakina na yaiya tem ipolowe koina besi kikiuna ipei. Manene
bwaimwana wakatububun namwanamwai na saugana tem yalaowa tabu
tanuwanuwatu mane tanoina kaiwena. 3 Tomo tupwaliyao wagitesipwaili
mane bwaite kana tokayale na saugana tem yalaowa kabo ekalesiya
tobagunao Yelusalema ali leta yalele yo tomoliyaone yawalo-masalagili.
Yo letane kani yaolegili ami mulolone mekanakava silawan Yelusalema.
4 Naga kabo tagitai yo taloina tem idudulai koliyau kabo siya yo yau
kalau Yelusalema.

Paulo kabo ilau Kolinita bwaimwana iya Gilisi dedeina mena yo tomo tupwaliyao waloli

5 Yalau naga dedei Masidoniya baguna kabo muli mena yaloutusi yo
yayawatagiliwa kolimiu, bwaite yagu nuwatu besiele. 6 Yayawatagiliwa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabo nuwana mekaukavao komiu tamiyamiya sauga kikiuna imamalawe.
O nuwana mekaukavao komiu kanasiga tulutulu kana sauga imwawasi
na mesabana kwasaguiyau kabo toisabo dedei yalaui. 7 Nige nuwanuwagu
yaloyamulimiu yo yalogabaegimiu. Na nuwanuwagu mekaukavao
komiu tamiyamiya sauga tupwana imamalawe tem Yaubada italam ana
nuwatu besiele. 8 Na ginauli lalakina koliyau nuwanuwagu yamiyamiya
bwaite koina Epeso kanasiga Pentikosi soina kana sauga, 9 kaiwena
sauga bwaitete paisowa namwanamwana kana gamwa isoke yawasosi
koliyau. Bwagana kagu tokalomagigili sibaibaiwa bwaite koina na iyamo
nuwanuwagu yamiyamiya.
10 Tem Timoti ilaowa kolimiu ilonamwayagimiu tem kwayogan yo
kwayaliyaya, kaiwena iya Guyau ana paisowa iginaginauli besiele yau.
11 Tabu yabo isisikotanan na kwasagui na tem saugana ilogabaegimiu yo
ipileyoima koliyau me ana yaliyaya yo besiele me ana nuwa-daumwali.
Yo yau elete na yasanasanaili Timoti kanakavao mekanakavao silaoma.
12 Yo kalakava Apolosa kaiwena, yawalo kaiwe koina yakato
kanakavao mekanakavao silaowa sigitaimiu, na nige itatalam yakato
sauga bwaite koina ilaowa. Tem ana sauga namwanamwana ilobai
kabo ilaowa. 13 Wagite-kalatagimiu, kwatolo kaikaiwe ami meli koina,
wakatepatu yo wakaiwe. 14 Ginauli meuloina waginaulili me ami mulolo.
15-16 Wakataiyako Setepano me ana bodao siya bagubagunasosili siyamala
tomeli ami dedei Akaya (Gilisi) koina, sitalamwagili sipaipaisowa
Yaubada ana tomoyao kaiweli. Yagu tali toekalesiyayao, yakabi-
yakaiwemiu na kwamiya tomo bwaimwana ali loina yaulina mena. Tabe
besiele nuwanuwagu kwamiya toekalesiyao tupwali lalakiliyao ali loina
yaulina mena kaiwena siya sauga meuloina sikepate kaiwe ala paisowane
koina. 17-18 Yayaliyaya Setepano, Potunetas yo Akaikas ali laoma kaiwena
yo kami mwayaga iyai koliyau, nige sowana yagitaimiu, na silaoma
kabo sikabi-yaliyaya-yagau besiele tauna kona sikabi-yaliyaya-yagimiu.
Koinaele ilonamwayagila tem takawa-namwanamwa-yagili.

Walo kaiyon

19 Ekalesiya siya dedei Eisiya koina simulolo kolimiu. Akuila me
wainena Pilisila toekalesiya mekalikavao silologogoma ali nume mena
Guyau esana mena simulolo lalakina kolimiu tabe. 20 Yo tabe besiele
kalakavao dedei bwaite koina simulolo kolimiu. Nimamiyao kwayaga-
yagili kamikavao kolili yo kwaemulomulolo-wagimiu kaiwena komiu
Yaubada ana tomoyao. 21 Sauga bwaite kami mulolo bwaitete yaboma
nimagu mena yalele yau Paulo yamulolo kolimiu. 22 Tem yaiya nige ala
Guyau imumulolo koina, Yaubada kani iyamaisa. Ama Guyau, kulaoma.
23 Guyau Yeisu ana mulolo lalakina imiyamiya kolimiu. 24 Yagu mulolo
imiyamiya kolimiu kaiwena meuloila Yeisu Keliso ana boda.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kolinita ali leta labuina

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Paulo ana takikili yaiyonana koina imiyamiya Epeso koina kabo Kolinita ali leta bagubagunana ilele, kaiwena polowe yo esaesae tupwana iyaele ekalesiya kalona mena. Bwagana letane ilele, na iyamo esaesae iyaelemo ilaulau kolili. Koinaele kana koleya besiele Paulo iya ilau kolili sauga kubwakubwana koina kabo ipileyoi Epeso. Laune bwaine koina Paulo mekanakavao Kolinita siemunamunai-yagili yo lotonan naenaena imiyamiya luwaluwalili mena (2:1 yo 13:2). Ipileyoi Epeso koina kabo Kolinita ali leta yaboyoi ilele yo walo kaikaiweli tupwaliyao iwalowegili kolili yo iwalo-yasanapuli. Leta labuinane nige kolila, na walonamo Paulo iba 2 Kolinita 2:3-4, 9 yo 7:8-12 koina yo letane iyawasa Taito iya nimana mena.

Epeso ilogabaen ilau Masidoniya polovinsi, bwaine koina kabo Paulo Taito ilobai iya ipileyoimako Kolinita koina (2:12-13 yo 7:5-6). Kabo Taito Paulo ana wasa iwolena yakato tomeliwo Kolinita koina sibaibaiwa siyaliyaya Paulo kaiwena, na iyamo tomeliwo Kolinita tupwaliyao siyaelemo kamwasa naenaena sipaipaisowai. Tabe toyakayakatai tupwaliyao siyawatagiliko Kolinita yo siyaele Paulo ana paisowa sikawakawa-naenae-yani yo sisinasinali yo siba Paulo iya nige apositolo besi, na yakato apositolo yawasosi ele siya. Mwa Paulo leta bwaite ilele iwolena Taito ilokalai nimana mena yo Kolinita tomeliwo iwolegili.

Letane bwaite kalona mena Paulo ibomayoi mumugana yo ana paisowa iedeededeyan (2:12–6:13), besiele ana mulolo yo ana yaliyaya Kolinita kolili kaiwena iwalo-masalan. Na toyakayakatai tupwaliyaone ali walo sinasinali kaiwena kainali iyamaisali (Peina 10-12). Yo Paulo iwalo iya kani ilalauyoi Kolinita na igitaili, na iyamo Paulo nuwanuwana esaesaene bwaine tomeliwo siyadudulai-bagunayan kabo muli mena kani ilau kolili. (12:20-21, 13:1-3) Tabe besiele ikawanoi kolili mulolo yabo sikatububu nonowai tomeliwo siya simiya-polowe Yudiya polovinsi koina kali mulolo (Peina 8 yo 9).

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 [1] Yau Paulo, Yaubada ana nuwatu mena yaemala Yeisu Keliso
ana tosagenawasa (apositolo). Yau yo kalakava Timoti, leta
bwaite kalele yo kayawasayawa komiu Yaubada ana tomeliwo Kolinita
koina mekamikavao Yaubada ana tomoyao meuloili Akaya polovinsi
koina. [2] Kakawanoi Yaubada Tamala yo ala Guyau Yeisu Keliso ali
katekamkamna yo ali nuwa-daumwali katemiu siloya-kalapowonli.

Paulo ana kawatoki Yaubada koina ana saguina kaiwena

[3] Yaubada tawaloseyan iya ala Guyau Yeisu Keliso tamana, yo iya
kala Tokatekamkamna yo iya kala Tokabiyakaiwe sauga meuloina. [4] Iya
tosaguimai yo tokabi-yakaiwemai saugana tem polowe kalobaili, kabo
sowasowamai sagune Yaubada iyeyeyamane kolimai koina analiyao siya
me ali nuwa-polowe kasaguili na kakabiyakaiweli. [5] Bwagana kamkamna
lalakisosina kalobai besiele Keliso ilobai, na iyamo kabiyakaiwe
lalakina kalobai iya koina. [6] Tem kai kakamkamna, bwaimwa saguimiu
yo leboimiu kaiweli. Tem Yaubada ikabiyakaiwemai, bwaimwa kami
kabiyakaiwe kaiwena na mesabana wakalakisiye kamkamnaone kolili.
Na kamkamnaone komiu kwalobalobaili kai besiele kalobaili. [7] Kakatai
kamkamnane kai kalobalobai komiu tabe iyaele kwalobalobai yo tabe
ama kabiyakaiwene kalobalobai Yaubada koina komiu tabe besiele iyaele
kwalobalobai. Kabo iya kaiwena mwa ama nuwatu ikaiwe yakato ami
kalakisiye koina kani lebo kwalobai.
[8] Kamakavao yo dumayao, nuwanuwamai ami wasa kaeliwa saugana
kamiyamiya Eisiya dedeina mena, kamkamna lalakili kalobaili na
nige sowasowamai kakaiwe-gabaegili, ama nuwatu kaigedamo kani
kaboita. [9] Walo yawasosi, sauganane koina boita kana polowe kalotonan
katemai mena. Na bwaite lotonanne iyawatagili kolimai na mesabana
tabu kabomayoi kamemeli-yagimai, na Yaubadamo kameliyan iya
sowasowana toboita ikeleyatololi. [10] Kaba silaene tauna kona kalobai
sowasowana koina kaboita na iyamo nigele, ileboimai kaba silaene
koina. Na kaba silaene manimai mena silalaoma kani kalobaili na iyamo
Yaubada kani ileboimai. Kabo iya koina ama meli kapei sauga meuloina
kani iya ileboleboimai. [11] Na komiu sowasowana tabe ami kawanoi
mena kwanuwatuimai sagu kaiwena, kabo tomo sibaibaiwa ali kawanoi
kaiwemai maisana Yaubada ikatekamkamna-yagimai. Kabo kani meuloili
sikawatoki Yaubada koina ana katekamkamna-yagimai kaiwena.
[12] Ama kaba gagasa bwaite besiele. Katemai kalo yawasosina mena
kakatai mumugamai sinamwanamwasosi tomo kolili yo tabe kolimiu.
Yaubada manna mena me ama yakasisi kawalo yawasosi kolimiu. Nige
kanunuwatu-lau yanuwa yaulina kana sonoga koina, na iyamo ama
kaiwe ilaomaya Yaubada ana katekamkamna koina. [13] Tawae letane

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina kwayasili na kwalobai bwaimwa iyaele nuwatunane. Nige yaboyoi
nuwatu wadawadamna o didididiuna letane kalona mena. 14 Yo yakatai
bwaite saugane koina nige wakakatai namwanamwaimai, na sauga
ilalaoma koina kani kabo wakatai namwanamwaimai yakato kai ami
kaba gagasa, besiele tem Guyau Yeisu ana pileyoima koina kai tabe ama
kaba gagasa komiu. 15-16 Tauna kona yagu nuwatu kwayaliyaya lalakina
kaiwegu mwa bwaite kaiwena yagu nuwatu yakato yalaowa kolimiu
kabo muli mena yalau Masidoniya polovinsi. Yo yakato tem saugana
yavivilama Masidoniya koina kani yalauyoiwa kolimiu, yo koina melabui
kabiyakaiwe kwalobai. Yo tabe yanuwatui yakato komiu kwasaguiyau na
yalau Yudiya polovinsi. Na iyamo nige yalalaowa besiele yagu walowa
tauna kona, na yadudulaimo yalau Masidoniya yo yau elemo naga bwaite
koina. 17 Na gubesi ami nuwatu? Kwabatoko tauna kona yawawalone
yakato yamwamwakota-yagimiu? Kwabatoko yaedeedede bwagabwaga
yakato yagu nuwatu isagena wenoweno besiele yanuwa yaulina
tomonliyao ali nuwatu? Kaiwena siya mumugali bwaite besiele. Nuwa-
pwatali mena sitalam mwakomwakota siba, “O besiele, o besiele”, na
luwali mena sikote imiyamiya siba, “Besi, besi.” Na yau nige mumugagu
besiele bwaite.

18 Kabo nuwanuwagu wakatai Yaubada iya towalo yawasosi, yo kai
tabe besiele kawalo yawasosi kolimiu. Nige yakato nuwa pwatamai mena
kawaloba “O besiele”, na luwamai mena kawaloba “Nigele.” 19 Kaiwena
Yaubada Natuna Yeisu Keliso iya towalo-yawasosi, nige nuwa-labulabui
koina imiyamiya. Iya kaiwena mwa Sailasa yo Timoti mekaukavao
kaguguyeyan kolimiu. Kabo sowasowana ama walo bwaite kwameliyan.
20 Bwagana Yaubada waloyameli sibaibaiwa iwalowegili, na iyamo Keliso
ana yawatagili koina meuloili siyamala “O besiele”. Koinaele Yaubada
tawaloseyan kaiwena Yeisu Keliso esana mena tawaloba “O besiele”. 21 Yo
Yaubada iya komiu yo kai ikabiyakaiwela na tatolo kaiwe Keliso koina.
Kita igitesipwaila, 22 yo ana kilakilala ipei kolila yo bwaimwa kilakilalane
iwalo-masalagila kita ana tomoyao, yo Yaluyaluwa Tabuna iyeyamako
kolila imiyamiya katela mena. Yo Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe
talotonanako mwa koinaele takatai namwanamwai meuloinane Yaubada
iwaloyameline kaiwela bwaliga kani takalai.

23 Tauna kona nige yalalaowa Kolinita kolimiu kaiwena nige
nuwanuwagu yalaowa na yayokoiyagimiu yo kami polowe yapei. Yaubada
manna mena yawalo yawasosi kolimiu. 24 Nige yakato katonatonan
kaloina-yagimiu na tawae kwameliyan, kaiwena kakataiyako ami
meli koina kwatolo kaiweko. Na katonatonan ami yaliyayane kaiwena
kasaguimiu na komiu yo kai tapaisowa toyawa.

2 1 Tauna kona nige yalalaowa kolimiu kaiwena nige nuwanuwagu
yalaowa na katemiu yayakamkamna yoi besiele tauna kona

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yagu laowa bagubagunana koina. 2 Tem yalaowa na yayokoi-yagimiu
na nuwamiu sinae, yaiya kani imiyamiya na ikabi-yaliyaya-yagau?
Nuwana nigele kaiwena kani kwanuwanae yagu yokoi kaiwena. 3 Iya
kaiwena mwa tauna kona ami leta yaleleyawa. Nige nuwanuwagu
yalauyoiwa kolimiu na nuwanae kwalobai yagu yokoi-yagimiu kaiwena
kabo nuwanae yalobai, kaiwena komiu ilonamwa-yagimiu tem wakabi-
yaliyaya-yagau. Yakatai tem yau yayaliyaya kani yagu yaliyaya mena
komiu tabe kwayaliyaya. 4 Saugana letane bwaine yalele yanuwanuwatu
lalakina me yagu nuwa-polowe, kabo letane yalele meyagu matalilo. Nige
yakato letane yalele na nuwamiu yasibayanae, na iyamo nuwanuwagu
wakatai yakato yau yamulolo lalakina kolimiu.

Paulo nuwanuwana Kolinita tomeliwo kalikavane nae ipaisowai ana lopwanone sinuwatu-pwaiki

5 Tomo yabo iyaele luwamiu mena tauna kona nae yabo iginauli yo
kaiwena nuwamiu sinae. Nige yawalowalo yakato tauna kona yau nuwagu
isibayanae na iyamo komiu meuloimiu o nuwana tupwamiyao nuwamiu
isibayanaeli yo katemiu iyakamkamnali. Yawalowalo besiele kaiwena nige
nuwanuwagu polowe bwaite yakabi-yalalaki. 6 Tauna kona bodamiune
tomone mumugana kwayamaisayako, mwa yawalo kolimiu besi, ana pwanoli
maisana ilobaiyako. 7 Sauga bwaite koina ana pwanoline kwanuwatu-
pwaiki na wakabiyakaiwe, kisi nuwanae lalakina isibayanae na ilosuwala
ekalesiya koina. 8 Koinaele yakawanoi kolimiu ami mulolo kwayakenayan
koina. 9 Tauna kona ami leta yaleleyawa yawalo yakato tomone ana pwanoli
maisana kaiwena kwayokoiyan, kaiwena nuwanuwagu yagitai tem yagu
walo kwaobigai ginauli meuloina koina. 10 Na sauga bwaite tem yabo ana
pwanoli kwanuwatu-pwaiki, yau tabe besiele kani yanuwatu-pwaiki. Yo
tem tomo yabo ana pwanoli yanuwatu-pwaiki besiele Keliso manna mena
yanuwatu-pwaikiyako komiu ami namwanamwa kaiwena. 11 Yapaisowai
bwaine besiele na tabu Seitani ana solasola yabo taolena kisi ikabi-kalatagila
ana kaiwe koina. Kaiwena iya mumugana yo ana nuwatu takataiyako.

Paulo ana nuwa-polowe Tilowasi koina

12 Saugana yaulisi Tilowasi yakato Keliso wasana yaguguyeyan yalobai
paisowa kana gamwa Guyau isokeyako kaiwegu. 13 Yo yagu nuwatu
yakato kani kalakava Taito yalobai na yagu wasa iyeyama kaiwemiu na
nige yalolobai. Kabo yanuwanuwatu lalakina yo Tilowasi yakawa-kaiyoni
kolili na yalaoma bwaite dedeina Masidoniya koina.

Kamwasa waluwaluna kana topaisowao walona

14 Na Yaubada takawatoki koina, kaiwena iya sauga meuloina ibagunа-
yagila na woya takaiwe-gabaen Keliso ana sagu kolila. Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyapaisowala Keliso kana katai wasana taluwewasayani dedei meuloina
kolili besiele olo bwalaina namwanamwana yaumai ikalai iyui-takikilan
na tomo meuloili sibenalan. 15 Yaubada iyapaisowala taemala Keliso
bwalaina na iyui-lawan tomo kolili, siya silalau lebo kaiwena yo siya tabe
silalau boita kaiwena. 16 Yo siya ama walo sisikotanan yo silalau boita
kaiwena siya sibenalan bwalaila kolila boita bwalaina. Na siya sinuwabui
ama walo koina yo silalau lebo kaiwena siya bwalaila sibenalan besiele
yawasi miyamiya yaina bwalaina. Kabo analiyao sowasowali sikaiwe na
paisowane bwaite siginauli? 17 Kai nige besiele toyakayakatai tupwaliyao.
Siya Yaubada wasana siguguyeyan na gogo wasawasa tem silobaili. Kai
nige tomwakota, Yaubada iya kama toyawasa mwa kaiwena Yeisu esana
mena kawalo yawasosi Yaubada.

3 1 Nuwana ama walo kana benali besiele kabomayoi kawalo-
seyagimai yoi, wa? Na nigele, nige kawawalo-seyagimai.
Toyakayakatai tupwaliyao sitakikili yo silaoma me ali leta ali kaba
walo-masalagili. Ilonamwayagili siginauli besiele kaiwena siya nige
wakakataili. Na gubesi kai? Ilonamwa-yagimai leta kalokalaili kaba
walo masalagimai yakato kalaoma me ama kaiwe? Nigele, kaiwena
kai wakataimaiko. 2 Na kai ama leta nonowana ele mwa komiu ami
kaba walo masalagimai, kaiwena ama paisowa koina kwanuwabui.
Komiu mumugamiu yo ami miyamiya iyamala ama leta silele katemai
mena na tomo meuloili sowasowali siyasili na sikilala ama paisowa
uwena kolimiu. 3 Komiu tem tomo sigitaimiu kami koleya besiele leta
lelelelena Keliso iya ilele bwaimwa kai ama paisowa uwena. Nige pen
yo ink koina ilelele na Yaubada iya Yaluyaluwana koina ilele. Nige
ilelele veku tabatabana yo sapusapuna koina na ileleya tomo kateli
mena. 4 Kaedeedede besiele bwaite kaiwena Yaubada ikabiyakaiwela
Yeisu esana mena. 5 Nige sowasowamai paisowa yabo namwanamwana
kaginauli kaboma ama kaiwe mena na Yaubada ana kaiwe mena mwa
paisowane bwaite kaginauli. 6 Iya kaiwe iyeyama kabo sowasowana
kaemala topaisowa kamwasa waluwaluna kaiwena, na kamwasa
waluwalunane nige ilalaomaya loina lelelelena koina, nigele. Na iya
ilaomaya Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe mena. Loina lelelelena iya boita
ikalaiyama, na Yaluyaluwa Tabuna iya yawasila ikalaiyama.

Kamwasa waluwaluna kana wasawasa ilalakisosi kabo muli mena Mosese ana loina kana wasawasa

7 Beyabeyana Yaubada loina ilele veku tabatabana yo sapusapuna labui
pwatali mena. Sauganane koina Yaubada mayalena ipanaisi Mosese koina
mwa Mosese manna kana koleya meuloina imayale yo ipigapigabu. Mosese
isalulu-taluma koya Sainai koina na manna kana koleya pigapigabunane
tupwana ikwalalele, na iyamo tomo Isileli nige sowasowali kana koleya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

simankulakulai kaiwena ipigapigabusosi. Bwagana loinane boita ikalaiyama
na iyamo wasawasa ilalaki imiyamiya. 8 Na Yaluyaluwa Tabuna ana paisowa
koina, yawasi ikalaiyama mwa wasawasane bwaimwana ilalakisosi kabo
muli mena Mosese ana loina kana wasawasa. 9 Yaboyoi, loina ana paisowa iya
iyatalayagila yo ikawa-naenae-yagila loina ala likwaina kaiwena yo maisala
boita, na iyamo ana wasawasa ipagan. Kabo takatai kamwasa waluwaluna
kana paisowa iya ikatububunagila tadudulai Yaubada manna mena ana
wasawasa ilalakisosi kabo muli mena loina kana paisowa ana wasawasa
kana lalaki. 10 Beyabeyana loina kana wasawasa imiyamiya, na sauga bwaite
koina kana koleya besiele loina kana wasawasa imwawasiko, kaiwena sauga
bwaite koina kamwasa waluwaluna kana wasawasa ilalaki-gabaen. 11 Tabe
yaboyoi loinane ana sauga nige imamamalawesosi besiele tabe ana wasawasa
mekanakava. Mwa koinaele takatai kamwasa waluwaluna iya kani imiyayai
me ana wasawasa.
12 Bwaite kaiwena me ama katepatu mwa nige kamamatausi na me ama
kaiwe wasane kayawasa namwanamwai na tem tomo meuloili Yaluyaluwa
Tabuna ana paisowa kana wasawasa mayalena sigitai. 13 Kai nige kagiginauli
besiele Mosese iginauli beyabeyana. Kaiwena sauganane koina kaleko ikalai
yo manna kana koleya isuma na mesabana tabu tomo Isileli kana koleya
sigigitai kanasiga pigapigabuna mayalenane kikiuna kikiuna imwawasi.
14 Na siya, tomo Yudiya, bwaimwa Isileli, me ali nuwa-pwanopwano yo kateli
sikololo kanasiga sauga kabona, kaleko bwaine ali nuwatu meuloina ipei-kausi
mwa saugana loina beyabeyana siyasili nige sowasowali nuwali imayaleyan
Buki Tabu beyabeyana ana walo-masala Yeisu ana laoma kaiwena. Kaiwena
pei-kaukausine iyaele imiyamiya na Keliso iyamo sowasowana ikele-gabaen.
15 Beyabeyana koina ilaoma kanasiga kabona saugana tem Mosese ana loina
siyasili pei-kaukausine iyaelemo ali nuwatu meuloina ikaukausi. 16 Na tem
yaiya itagelakeile Guyau Yeisu koina kani pei-kaukausine ikele-gabaen.
17 Yo Guyau iya Yaluyaluwa Tabuna. Tem Guyau Yaluyaluwana imiyamiya
tomo yabo koina, tomone bwaimwana iya tomo livalivasina, kaiwena Keliso
ilivasiyako Mosese ana loina panpanna koina. 18 Kita kaigeda kaigeda nige
kala koleya kana kokaukausi besiele Mosese, yo nige ginauli yabo ala nuwatu
ikakausi, na iyamo Guyau Yeisu ana wasawasa mayalena pigapigabuna
imiyamiya kolila na ipigapigabu. Kita besiele gelasi sauga meuloina Yeisu kana
koleya tayakeyakenayan tomo kolili. Mwa iya ana wasawasa ipanapanaisima
kolila na taemala besiele iya na wasawasane ikinkin sauga meuloina. Kabo
Guyau iya Yaluyaluwa Tabuna ana paisowa kana koleya bwaine besiele.

Paulo me ana bodao simiyamiya boita koina uwena ele mwa siya Kolinita yawasili silobai

4 1 Yaubada ana katekamkamna mena paisowa bwaite iyeyama
kolimai, mwa nige sowasowana kanuwa-belubeluwan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Yo mumugana yauyaule siya tomo siginaginauli wadam mena kai
kasikotanagiliko. Nige kakeke-mwakomwakota o nuwana Yaubada ana
walo kabubui-keile. Na iyamo walo yawasosi mena kaedeedede-yani
mwa iya koina kayakenayagimai tomo meuloili manli mena na kateli
mena sowasowana sikatai yakato kai paisowa dudulaina kana toginauli
Yaubada manna mena. 3 Na tem wasana namwanamwana kaguguyeyan
na nige imamayale tomo tupwaliyao kolili bwaimwana kilakilala yakato
siya tomoliyaone silalau boita kaiwena. 4 Kaiwena Seitani iya yanuwa
yaulina kana taubala mwakomwakotana tomo tupwaliyao ali nuwatu
iula-boniboniyaili. Kabo Keliso, iya mwa Yaubada kana koleya yawasosi
iyakenayagila, ana wasawasa yo wasana namwanamwana mayalena nige
sigigitai yo nige simemeliyani. 5 Yo nige yakato kai kaboma wasamai
kaguguyeyan, nigele. Na ama guguye kolimiu bwaite besiele kawaloba,
"Yeisu Keliso iya Guyau yo kai ami topaisowa Yeisu kaiwena". 6 Sauga
bagubagunana koina Yaubada iwalo iba, "Mayale, kuyawatagili na kulala
boniboniyai kalona mena." Yaubadanane iya mwa ibomamo mayalena
ilala katemai mena. Yo iya mwa ana wasawasa kakatai, wasawasane
mayalena kagite-lobai Keliso kana koleya mena.
7 Kai besiele gulewa mosomoso kaba taulina, nige ginauli lalakina, na
iyamo wasana namwanamwana bwaimwana ama gogo wasawasana.
Gogo wasawasane iyamala ama ketauli katauli katemai mena imiyamiya.
Kabo tomo meuloili sigitai wasana namwanamwana ana kaiwe ilaomaya
Yaubada koina na nige ilalaomaya kai kolimai. 8 Polowe sibaibaiwasosi
simiya-takikilagimai na iyamo nige sikakaiwe-gabae-gimai. Polowene
nuwamai siulapwanopwano na iyamo me ama katepatu. 9 Kama
tokalomagigili nae siginaginauli kolimai na iyamo nige sauga yabo
Yaubada ilologabae-gimai. Sauga tupwana siunuimai na iyamo nige
sowasowali yaluyaluwamai sikoyamateli. 10 Sauga meuloina yomai
sibelu kikiunamo siboita besiele Yeisu ali unuunuinane, na mesabana
Yeisu yawasina imiya-mayale kolimai kama koleya mena kabo tomo
meuloili sikatai kaiwene bwaimwana Yeisu ikeleyatoloyoi boita mena
iyaele imiyamiya kolimai. 11 Yeisu ana paisowa kaiwena sauga meuloina
boita manimai mena imiyamiya na mesabana tomo meuloili sikatai
Yeisu ana kaiwe iyaele imiyamiya yomai boiboitali kolili. 12 Kabo ama
paisowane kalona mena silae yo boita kalobalobaili na paisowane
uwenaele mwa komiu yawasi miyamiya yaina kwalobai. 13 Bwagana
polowe lalakili manimai mena simiyamiya na iyamo kagugugugugye
kaiwena ama meli besiele same kana tolele iba, "Yameli, kaiwena mwa
wasana yayawayawasayan." 14 Kaiwena kakatai Yaubada iya Guyau Yeisu
ikele-yatoloyama boita mena, tabe besiele kani ikele-yatolomai Yeisu
mekamakava yo ikalaimai katolo-gogo manna mena. Yo komiu tabe
mekamakavao. 15 Kabo polowe meuloina siyawayawatagili kolimai komiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ami namwanamwa kaiwena, mwa iyaele tomo sibaibaiwa Yaubada ana
katekamkamna silobalobai kabo sikawatoki lalakina Yaubada koina yo
sitobali-seyan.

Paulo ana meli koina ipaisowa na nige ana gite koina

16 Kabo nige kanunuwa-belubelu paisowane koina. Bwagana tem yomai
sikamkamna o sibelu na iyamo yaluyaluwamai siwaluwalu kaliyate
kaigeda kaigeda kolili. 17 Kaiwena kai kanuwanuwatui ama paisowa
uwena sauga ilalaoma koina kani wasawasa lalakisosina yo miyamiya
yaina kalobai mwa kaiwena ama nuwatu yakato ama polowe sauga
bwaite koina nige ilalalaki yo nige simamamalawe. 18 Mwa polowene
kalobalobaili sauga bwaite koina nige kagigite-lau kolili. Na iyamo
kagite-lauya wasawasane nige sowasowana kagitai naga kana sauga
ilalaoma kabo kagitai. Kaiwena ginauli mayale mena kagitagitaili kali
sauga sikubwa na ginauline naga ilalaoma iya kani imiyayai.

5 1 Kaiwena sauga bwaite koina kakatai yomai iya ama kaba kelolon
yanuwa yaulina mena naga kani itatagwaligwali imwawasi na
yomai waluwaluli siyaele bulibuli mena kani Yaubada iyeyama iya ama
kaba kelolon miyamiya yaina siya nige tomo nimali mena sigiginauli.
2 Sauga bwaite koina ama kaba kelolonne kalona mena kayaba lalakina.
Kabo nuwanuwamai lalakina tem Yaubada ama kaba kelolon bulibuli
mena iyeyama bwaimwa yomai waluwaluli kolili iyalikwamai. 3 Na
saugana tem iyalikwamai, yaluyaluwamai nige sowasowana sikowakowa.
4 Kaiwena sauga bwaite koina kai iyaelemo kaba kelolonne koina polowe
kalotolotonagili yo kayabayaba. Yo nige yakato nuwanuwamai kaboita
yo yomaine kalololi, nigele. Na nuwanuwamai tem yomai waluwaluli
Yaubada iyalikwamai yo yawasi yonane yomai bwaitete iyaboita
molosan. 5 Yaubada ikatububu-nagimaiko na tem yawasi bwaine kakalai.
Yo Yaluyaluwa Tabuna iyeyamako kolimai na mesabana kakatai yawasosi
naga yomai waluwaluli Yaubada iwaloyameliyako kolimai bwaliga kani
kakalaili.
6 Kabo sauga meuloina me ama katepatu. Na kakatai yakato saugana
kamiyamiya yomaiwone bwaite kolili kai kama mwayaga iyai Yaubada
koina. 7 Kaiwena kai kalaulau meli koina na nige ama gite koina. 8 Kabo
yawaloyoi, me ama katepatu, yo nuwanuwa molosimai tem yomai bwaite
kalogabaegili na kalau Yaubada mekamakava kamiya ana yanuwa
mena. 9 Kabo ama nuwatu kaigedamo bwaite, Yaubada kakabi-yaliyaya-
yani, bwagana tem kamiyamiya yanuwa yaulina yomaine kolili o tem
kamiyamiya mekamakava ana yanuwa koina. 10 Kaiwena kita meuloila
kani tatolo manna mena yo iyatala-yagila. Kita kaigeda kaigeda kani
maisala takalai tawae kala lonamwa yola ana paisowa koina yanuwa
yaulina mena, nuwana naenaena o nuwana namwanamwana.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada yo tomo ali lolabin wasana Paulo me ana bodao siyawasayan

11 Kai Guyau kana matausi imiyamiya katemai mena, kabo katonan
kaiwe tem tomo kayanuwakoili na sinuwabui. Yaubada ikataimai ama
paisowa dudulaina koina paisowane bwaite kaginaulili. Yo yanuwatui
tabe besiele komiu ama paisowane nuwamiu simayaleyanako. 12 Nige
katonatonan yakato kabomamo kawalo-seyagimai manimiu mena.
Nigele, na nuwanuwamai kaedeedede kolimiu ama paisowane kaiwena
bwaimwa ami yai na koina kwatolo na wagagasa kaiwemai. Kabo
sowasowana toyakayakatai mwakomwakotaline kainali kwayamaisali.
Kaiwena siya toyakayakataine ali kaba gagasa tomo kana koleya koina
na nige sinunuwatui tomo mumugana kaiwena. 13 Tem tomo meuloili
sikawa-yauyaule-yagimai bwaimwa nige tawae yabo kolimai, kaiwena kai
kakatai Yaubada ana nuwatu kapaipaisowai na tem esana kawaloseyan.
Na tem tomo meuloili ali nuwatu yakato kai nige toyauyaule na nuwamai
sidudulai, bwaimwana tabe komiu ami namwanamwa kaiwena, kaiwena
kani sitobalanagimiu tabe. 14 Na Keliso ana mulolo itubalimai na katolo
kapaisowa kaiwena. Kaiwena kameli Yeisu iboita meuloila kaiwela,
yo ana boita koina mekalakava taboita toyawa. 15 Iya iboita meuloila
kaiwela na mesabana tabu kita tabomayoi ala namwanamwa kaiwena
tanuwanuwatu. Na tatonan tem Keliso takabi-yaliyaya-yani, iya mwa
iboita yo itoloyoi kaiwela.
16 Kabo sauga bwaite koina nige sowasowana kawaloba bwaine
tomone mumugana inae o mumugana inamwanamwa besiele tomo
yanuwa yaulina mena ali nuwanuwatu. Tauna kona ama nuwatu Keliso
kaiwena besiele tomo yanuwa yaulina mena ali nuwanuwatu. Na sauga
bwaite koina kabo nuwamai sidudulai Keliso kaiwena. 17 Tem tomo
yabo imiyamiya Keliso koina, iya iyamala tomo waluwaluna, yawasi
beyabeyana koina imwawasiko na yawasi waluwaluna imiyamiya koina.
18 Yawasi waluwalunane bwaite ilaomaya Yaubada koina, iya Keliso ana
paisowa koina mwa ikele-yavivila-yoilama iya koina. Na Yaubada ama
paisowa iyeyama na tomo kayalolabinyoili Yaubada mekalikava ama
paisowa koina. 19 Kabo tomo ali wasa kaolena bwaite besiele. Keliso
iyamo koina tomo yanuwa yaulina Yaubada ikele-yavivilali mekanakavao
simiya toyawa na tomo ali pwanoli meuloili ipeili dagelana mena. Yo ama
paisowa iyeyamako bwaimwana lolabin wasana kayawasayan. 20 Kabo
Keliso wasana kayawasayan kolimiu besiele Yaubada iyapaisowamai
na kai kaedeedede kolimiu yo kakabi-yakaiwemiu Keliso esana mena
kawaloba, “Gamwa-panapanawa kwalopei na kwapileyoima mekamikava
Yaubada wakawa-elieliyam.” 21 Keliso iya tonamwanamwa, nige ana
pwanoli yabo. Na kita ala namwanamwa kaiwena mwa Yaubada ala
pwanoli meuloili ipeili Keliso koina kelose koina yakato iya tonaenaena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na kita besiele tonamwanamwa manna mena kaiwena tamiyamiya Keliso koina.

6 [1] Kai mekamakava Yaubada kapaisowa toyawa mwa kakabiyakaiwemiu bwaite besiele. Yaubada ana katekamkamna wakalaiyako, kabo tabu iyayamala ginauli bwagabwaga. [2] Yaubada ami valam lebo kaiwena kani ibenalan besiele beyabeyana tomo Isileli ali valam ibenalan. Kaiwena Yaubada iwalo kolili iba, "Kana sauga yawasosi koina ami valam yabenalagili. Na lebo kana kaliyate koina yaleboimiuko." Kabo komiu Kolinita kwabenali. Sauga bwaitete iya Yaubada ana katekamkamna kana sauga, Yeisu Keliso kwameliyan, kaiwena kaliyatene kabona ana lebo kana kaliyate.

Yaubada ana paisowa mumugana yo ana kalakisiye walona

[3] Kabo tomo ali lau Guyau koina nige kakakausi kisi tomo ama paisowa sikawa-naenae-yani. [4] Na ama paisowa meuloina kolili kayakenayagimai tomo kolili yakato kai Yaubada ana topaisowao. Kabo kamkamna polopoloweli yo tomo ali paisowa naenaena kolimai kakalakisiye-yagili, [5] yo sauga meuloina mumugamai idudulai bwagana siunu-gwalagwalai-mai, sipeimai nume pan mena, yo ali boda siginaulili sikasokasoimai yo sitawoimai, yo nima kana paisowa koina kapaipaisowa yo me ama kamnanae yo nige kakekeno namwanamwa yo guliyam kalobai. [6] Sauga meuloina katonan kaiwe tem mumugamai idudulai, ama katai imiyamiya wasana namwanamwana kaiwena, me ama kalakisiye, mumugamai inamwanamwa kamakavao kolili, Yaluyaluwa Tabuna iya ikabi-yakaiwemai, yo me ama mulolo lalakina, [7] me ama meli wasa dudulaina kaguguyeyan yo Yaubada ana kaiwe koina kapaipaisowa. Tem saugana kakaleya Seitani koina mumugana namwanamwana iya ama kaleya kelepana ulaulamai mena yo iya tabe ama ebeu gegebamai mena. [8] Kai Yaubada kaiwena kapaipaisowa kabo tomo tupwaliyao siyakasisi-yagimai yo tupwaliyao sisinalimai, tupwaliyao sikalomagigi-lagimai yo tupwaliyao sitobalanagimai. Yo tomo tupwaliyao siba yakato kai tomwakota na iyamo kai towalo yawasosi. [9] Tomo tupwaliyao sipaisowai kolimai yakato kai nige esamai ipapagan paisowa bwaite koina, na iyamo tomo sibaibaiwasosi sikataimai. Sauga meuloina boita manimai mena, na iyamo kai ele kamiyamiya. Siunuimai kikiunamo kaboita na iyamo nige kaboboita. [10] Bwagana nuwamai sinae kama polowe kaiweli na iyamo sauga meuloina me ama yaliyaya, kai tobubutuma na iyamo tomo sibaibaiwasosi kasaguili yaluyaluwa ana dedei koina. Nige ama gogo sipapagan na iyamo ginauli meuloina sowasowamai kolimai simiyamiya.

[11] Komiu Kolinita ginauli meuloina kawalowenako kolimiu. Nige ginauli yabo kawawadam kolimiu kaiwena katemai kasokeliko kolimiu yo kamuloloimiu. [12] Kami katekamkamna katemai mena nige kaba kausina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na komiu kwabomamo wakausimiu kolimai. 13 Kani yawalowalowa
kolimiu kaiwena komiu besiele yau yaboma natuguwao. Sowasowana
katemiu kwasokeli na kwamulolo kolimai besiele kai kaginauli kolimiu.

Paulo Kolinita tomeliwo iyanuwapeili siya nige tomeli kaiweli

14 Tabu siya nige tomeli mekamikavao kwayayaboda kaigeda na
paisowa yabo mekamikavao kwapapaisowa toyawai. Kaiwena inae.
Gubesi, sowasowana namwanamwa yo naenaena sipaisowa gogo? Nigele.
Sowasowana mayale yo boniyai simiya kaigeda? Nigele. 15 Sowasowana
Keliso yo Seitani sikawa-elieliyam yo simiya namwanamwa? Nigele.
Sowasowana siya tomeli yo siya nige tomeli ali nuwatu kaigeda? Nigele.
16 Gubesi, sowasowana tatapwalolo Yaubada koina yo kokotomo kolili
nume tabu kaigedana koina? Nigele. Kaiwena kita Yaubada meyawasina
ana Nume Tabu, besiele Yaubada ana walo iwalowen iba, “Yau kani
yamiyamiya kolili yo yalaulau luwali mena. Yo yau ali Yaubada yo siya
siyamala yagu tomoyao. 17 Kabo kwalogabaegili kwamiya-suwala kolili.”
Yo tabe Yaubada iwaloyameli kolila bwaite besiele iwaloba, “Tem ginauli
siya dumdumsosili mangu mena nige wakakabi-tonagili kani yakalaimiu
kwaemala yagu tomoyao, 18 yo yau kani yaemala tamamiu na komiu
kwaemala natuguwao.” Bwaite Yaubada Tokaiwesosi ana waloyameli
kolila.

7 1 Na waloyameliwa kabona yawawalowegiliwa Yaubada
iwalowegiliko kaiwela. Kabo sowasowana mumugana naenaena
meuloina siya yola yo yaluyaluwala sikabikabi-yabikili tasikotanagili
na taemala tomo kapwakapwali. Yo tabe sowasowana tatonan kaiwe
tem sauga meuloina me ala yakasisi yo mumugala idudulaisosi Yaubada
manna mena.

Paulo ana yaliyaya Kolinita tomeliwo kaiweli

2 Yagu elieliyamwao mulomulolomiu, katemiu kwasokeli na kwamulolo
kolimai, kaiwena nige tomo yabo koina mumugamai inanae, nige
tomo yabo kawowoya-pwanoli, yo nige tomo yabo kayayanuwakoi
na ana gogo kakakalai. 3 Yo walone bwaite yawalowen nige yakato
kami lotonan yasibayanae, na yawaloko kolimiu kaiwena komiu kami
nuwanuwatu ilalakisosi katemai mena mwa bwagana tem boita o tem
namwanamwa bwai mekamakavao komiumo. 4 Yameliyagimiu lalakina
yo sauga meuloina komiu yau kaba gagasa yo kabiyakaiwe lalakina
yalobalobai kolimiu. Mwa bwagana tem polowe sibaibaiwa kalobaili me
ama katepatu yo me ama yaliyaya lalakina kaiwemiu. 5 Saugana kalaoma
kamiyamiya Masidoniya koina, na Taito kasanasanai, nige ama kaiyawasi
yabo kalolobai. Polowe uloina uloina silaolaoma kalobalobaili. Yomai
kolili kamkamna kalotonagili, yo matausi lalakina imiyamiya katemai

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mena. 6 Me ama nuwa-polowe, na iyamo Yaubada iya tonuwa-polowe
ikabi-yakaiweli kabo Taito iyeyama kolimai. Saugana Taito iyawatagili
kolimai Yaubada ana kabi-yakaiwe kalobai kaiwena mwa kayaliyaya
lalakina. 7 Ana laoma kaiwena kayaliyaya yo tabe ana walo kolimai
kaiwena kayaliyaya. Iwawalo yakato komiu nuwanuwamiu lalakina
tem yaboeyagimiu. Tabe iwaloba nuwamiu sinae ami paisowa naenaena
kaiwena yo katemiu iwedowedoli nuwanuwamiu kwasaguiyau. Mwa
wasane kaiwena yayaliyaya lalakina.
8 Ami leta tauna kona yalele yo yayawasayawa kolimiu. Saugana
kwayasili nuwamiu sinae kabo wasamiu tabe yabenalan mwa yau tabe
me yagu nuwanae. Na komiu ami nuwanaene sauga kubwakubwanamo
kabo yagu nuwanaene sauga bwaite imwawasiko, 9 yo yayaliyaya. Nige
yakato kami lotonan yasisiba-yanaene kaiwena mwa yayaliyaya na yagu
yaliyaya yaina bwaite. Yaubada ami nuwanaene koina iyanuwabuimiu
yo ami lopwano kwanuwa-mayaleyan. Kabo ama yokoi-yagimiune koina
nige kasisiba-yanaemiu na kasaguimiu. 10 Siya nige tomeli nuwanaene
kolili nige sinunuwabui iyamala ali kaba boita. Na kita tomeli kolila
ala nuwanae tupwaliyao kolili Yaubada iyanuwabuila, ala lopwano
nuwala imayaleyan, yo lebo talobai. Mwa bwaite nuwanaene iyamala
ala kaba namwanamwa yo isaguila. 11 Kabo wagitai tawae iyawatagiliko.
Yaubada ami nuwanaene iyapaisowa katemiu mena na uweliyao
namwanamwali siyawatagili yawasimiu koina. Kabo nuwanuwamiu
lalakina tem paisowa namwanamwali waginaulili, yo nuwanuwamiu
mumugamiu idudulaisosi na tomo sigitai yakato nige kami yakewa yabo.
Yo iyaele mwa tomone ana pwanoli kaiwena kwayokoiyanako kisi naene
bwaimwana isibayanaemiu. Tabe uwena yabo bwaite, nuwanuwamiu
lalakina tem yaboeyagimiu kabo katemiu siwedowedoli yo ami nuwatu
lalakina tem kwasaguiyau. Tabe wakepate kaiwe tomone tem ana
pwanoli maisana ilobai. Mwa ami paisowa meuloina iwalo-masalagimiu
nige komiu ami pwanoli. Na uweliyaone bwaite siyaele siyawatagiliko
kolimiu. 12 Tauna kona ami leta yalele yo yayawasa ilaowa kolimiu. Nige
yakato letane yalele na pwanoli toginaulinane yaguguyai o pwanoli ana
kaba paisowaina tomonane yakabi-yaliyaya-yan. Nigele. Na letane yalele
kaiwena nuwanuwagu lalakina wagitai yakato kwamulolososi kolimai
Yaubada manna mena. 13 Kai kayaliyaya lalakina kaiwena uweliyao
sibaibaiwa siyawatagiliko kolimiu.
Tabe kayaliyaya lalakina kaiwena meuloimiu Taito kwayogan yo
wakabi-yaliyaya-yan. 14 Tauna kona yawalo-seyagimiu Taito koina kabo
muli mena ilaowa kolimiu. Me ami yaliyaya kwayogan yo mumugamiu
namwanamwana koina besiele kwapaisowai mwa yagu walowa kaiwena
nige yamwamwalimwaline. Kabo ama tobalanagimiu kaiwena iyamala
yawasosi. Yo tabe besiele ama walo meuloina kolimiu iyamala walo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yawasosi, nige sauga yabo kamwamwakota-yagimiu. 15 Taito ama wasa
iyeyama yakato me ami yakasisi yo me ami matausi lalakina ana
walo meuloina kwabenalan, kaiwena mwa kami katekamkamna koina
ilalakisosi. 16 Bwaite sauga yagitai walo yawasosi kwanuwabuiko mwa
sowasowana yameliyagimiu.

Paulo Kolinita ikabiyakaiweli me ali kate-talam mulolo sikatububun

8 1 Kamakavao yo dumayao, bwaite sauga nuwanuwamai komiu
Kolinita ami wasa kaeyawa yo kayanuwapeimiu tawae siya
tomeliwo Masidoniya siginauli Yaubada ana katekamkamna kolili
kaiwena. 2 Bwagana polowe lalakili sibaibaiwasosi silobaili yo
sibubutumasosi na iyamo me ali yaliyaya mulolo lalakina sipei. 3 Yo
yawalo yawasosi kolimiu, tawae sowasowali sipei mulolo kaiwena
sipeiyako na iyamo sietulanyoi sipei. Nige tomo yabo iwawalo-tubalili
na sigiginauli, sibomamo ali nuwatu mena mwa siginauli. 4 Sikawanoi
kaiwe kolimai na tem Yeisu kana tomeliwo Yudiya polovinsi koina kali
sagu sikatububun. Sikataiyako tomeliwo siya dedei tupwaliyao mulolo
sipeiyako. Mwa katalam. 5 Kai ama nuwatu yakato kani ali mulolo
tupwanamo sipei. Na iyamo ali paisowane koina ama nuwatuwa ilalaki-
gabaen, kaiwena baguna sibomayoi siyakasisi-yagili yo me ali kate-talam
yawasili sitalamwan Guyau koina yo mulolo lalakisosina sipei. Yo tabe
besiele yawasili sitalamwan kai kolimai besiele Yaubada ana nuwatu.
6 Kabo kakawanoi Taito koina tem ipileyoiwa kolimiu na iyanuwapeimiu
yoi mulolo tanoina kaiwena. Kaiwena iya beyabeyana iedeedede kolimiu
tem sowasowana siya tomeliwo Yudiya polovinsi koina kwasaguili.
7 Ginauli meuloina kolili komiumo wakaiwesosi, kaba gite bwaite, meli
koina, ami edeedede guguye koina, katai koina, ami kepate koina yo
ami katekamkamna kolimai kaiwena. Mwa tabe yaboyoi sowasowana
wakaiwe mulolo kana pei koina, bwaine Yaubada ana kaba yaliyaya.
8 Nige yakato yawalo kolimiu na kwapei. Na iyamo yayanuwapeimiu
siya Masidoniya nuwanuwasosili ali mulolo sikatububun. Na bwaite
kamwasane koina sowasowamiu ami meli kanna iyawatagili na
tomo sigitai yo sikawa-yawasosi. 9 Ala Guyau Yeisu Keliso ana mulolo
lalakisosina wakataiyako. Iyamo towasawasa na komiu kaiwemiu mwa
ilobima iyamala tobubutuma yo isaguimiu komiu kwaemala towasawasa
kaiwena wasana namwanamwana wakalaiyako.
10 Bolime imwawasiko koina komiu Kolinita mwa mulolone
nuwanuwamiu kwapei-bagunayan kabo muli mena tomeliwo dedei
tupwaliyao ami nuwatu wasana sibenalan. Na iyamo nige naga
ami mulolone kwaemwawasi. 11 Na yawalo kolimiu mwayamwayau
kwaemwawasi, besiele tauna kona katemiyao siwedowedoli yo
nuwanuwasosimiu tem kwamulolo. Tawae kolimiu imiyamiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sowasowana kwaolena. 12 Tem nuwanuwamiu kwamulolo, na tawae
kolimiu imiyamiya kwaolena. Yaubada nige inuwanuwatu ami mulolo
kana lalaki yo kana kikiu kaiwena. Na bwaimwanamo tawae imiyamiya
kolimiu nuwanuwana kwaolena. Tem tawae kolimiu nige ilalalaki
bwaimwa nige tawae yabo.
13 Nige ama nuwatu besiele tem komiu polowe kwalobai na kamikavao
imalamalae kolili, na nuwanuwamai ele mwa tem meuloimiu
kwatoyatoyawa. 14 Sauga bwaite koina gogo wasawasa sibaibaiwasosi
kolimiu, kabo sowasowana tomeliwo sibubutuma Yudiya polovinsi koina
kwasaguili. Sauga muli mena tem komiu wakubwa, kabo siya ali gogo
wasawasa koina kani sisaguimiu. Na koina kwatoyatoyawa. 15 Kabo
nuwanuwagu meuloimiu kwamulolo besiele tawae imiyamiya kolimiu
yo katemiu kwasokeli kaiwena bwaine toyatoyawane kaiwena Buki Tabu
iwaloba, “Tomone siya lalakina sitanoi sowasowali yo siya sitanoi kikiuna
siya tabe sowasowali.”

Taito mekanakavao silau Kolinita koina sisaguili mulolo sikatububun

16 Yakawatoki Yaubada koina kaiwena kami nuwanuwatu ipeiya
Taito katena mena yo nuwanuwana lalakina isaguimiu besiele yau
yanuwanuwatu kaiwemiu. 17 Taito kakawanoiyan yakato ilaowa igitaimiu
mwa italam. Kaiwena iya nuwanuwana lalakina tem isaguimiu koinaele
iya ibomamo ana nuwatu mena mwa ilaowa kolimiu. 18 Tabe kalakava
yabo italam mwa Taito mekanakava silalaowa Kolinita kolimiu. Iya ana
paisowa wasana namwanamwana kana toyawasa iya tomeliwo meuloili
sikatai yo sitobalan. 19 Tomone bwaite ilalaowa Taito mekanakava
tomeliwo dedei bwaite koina sigite-sipwaiyako naga kani mekamakava
katakitakikili yo mulolone bwaite kakalai kalawan Yelusalema koina
Yudiya tobubutuma kolili. Paisowane bwaite kaginaginauline yaina
nuwanuwamai Guyau kana tobali ilalaki yo tomo sikatai yakato
nuwanuwamai lalakina tomeliwo kasaguili. 20 Iyamo kakatewakaka kisi
tomo ama gitekalatan mane lalakina bwaite kaiwena sikawa-naenae-yani.
Iya kaiwena mwa kalakavane bwaite iya kayogan mekamakava kalau.
21 Kakepate lalakina tem paisowa namwanamwana kaginauli, nige yakato
Guyaumo manna mena nigele, na tabe tomo meuloili manli mena.
22 Besiele tabe kalakava yaiyonana mekalikava kayawasa silalaowa
Kolinita kolimiu. Iya sauga sibaibaiwa kolili paisowa uloi uloi kolili
kagitai ana yaliyaya ilalakisosi nuwanuwana lalakina esagusagu.
Yo sauga bwaite koina imeliyagimiu yakato komiu kani mulolone
kwapaisowa namwanamwai kabo me ana yaliyaya kani isaguimiu.
23 Na Taito iya yagu tali topaisowa mekaukava kapaipaisowa kaiwemiu.
Yo kalakavane labuine tomeliwo meuloili bwaite koina esali mena
sikeleisinagili na siyawasali Taito mekalikava na sisagui. Siya ali

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paisowane koina Keliso esana ikinkin. 24 Kabo nuwanuwagu kwayoganli
yo ami katekamkamna uwena kwayakenayagili, kabo tomeliwo dedei
meuloili sigitai na sikatai ama tobalanagimiu iyamala yawasosi.

Paulo ikabiyakaiweli ali mulolo mwayamwayau sikatububun kisi meuloili simwalimwaline

9 1 Nige sowasowana yalele mamalawe na yawalo-kalakailimiu Yeisu
ana tomoyao Yudiya polovinsi koina kali sagu kaiwena. 2 Kaiwena
yakataiyako komiu nuwanuwasosimiu kwasagu. Tauna kona yawalo
Masidoniya tomeliwo kolili yawaloba, “Wagitai, bolime imwawasiko
siya tomeliwo Kolinita siyatubuko ali mulolo sipeipei kaiwena kateli
siwedowedoli nuwanuwali lalakina tem mulolo sikatububu siya tomeliwo
sibubutuma Yudiya polovinsi koina kaiweli.” Na yagu walo kolili iyanoili
yakato siya tabe nuwanuwali siginauli besiele. 3 Kabo kalakavao yoli
yaiyona kani yayawasali silaowa kolimiu na mulolone wakatububunan,
kaiwena nige nuwanuwagu yagu tobalanagimiune iyamala ginauli
bwagabwaga. Kaiwena kikiunamo yalaowa kolimiu mulolone yakalai
tem wakatububunanako besiele yagu walo Masidoniya kolili. 4 Tem
Masidoniya tomonliyao tupwaliyao mekaukavao kalaowa na silobaimiu
nige wakakatububu kani yau yo Timoti ama tobalanagimiu kaiwena
kamwalimwaline. Yo komiu tabe kani kwamwalimwaline. 5 Koinaele
mwa yanuwanuwatu tem kalakavao bwaite yoli yaiyonane yayawasali
sibagunawa kolimiu na sisaguimiu mulolone bwaimwa kwawalo-
yameliyako wakatububunan. Na saugana yayawatagiliwa kolimiu
mulolone iyaele wakatububunanako yo tomo sikatai mulolo bwaimwa
kwapeine ami kate-talam koina kwapei na nige yakato yawalo-tubalimiu.

Paulo ikabiyakaiweli me ali kate-talam na mulolo lalakina sipei

6 Walone bwaite kwanuwatu-kalatani. Tem yaiya na ipelipeli kikiuna
ana kelikeli ikikiu, na tem yaiya na ipelipeli lalakina ana kelikeli ilalaki.
7 Besiele komiu kaigeda kaigeda, tem yaiya nuwanuwana iyauya iya
iboma inuwatuiyako katena mena. Saugana tem kwayauya tabu me
ami nuwanae yo tabu samalulu mena kwayayauya. Tem tomo me ana
yaliyaya iyauya, Yaubada kani imulolo tomone koina. 8 Yaubada iya
katena sokesokena mwa sowasowana ginauli tawae koina wakubwa
kani iyeyawa me kana etulan. Mwa sauga meuloina ginauli meuloina
sowasowamiu yo kani kwalobai tupwa ilalaki. Tem tupwana ilalaki
kolimiu, ee sowasowamiu kwayauyan kamikavao kolili yo kwasaguili.
9 Besiele Buki Tabu ana walo iba, “Tomo namwanamwali me ali kate-
talam ali mulolo siwolena tobubutuma kolili. Nige sowana Yaubada ali
paisowa namwanamwana inuwa-gabaen.” 10 Yaubada like iwolena totano
paisowa kolili yo sipeli na Yaubada iyakin iuwe uwenane kekan kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mwa Yaubadane iya mwa ami like lalakina iyeyawa kolimiu, yo iyakin
ami paisowa namwanamwana uwena ilalaki kaiwena ami mulolo peina
koina me ami kate-talam. 11 Iya kani iyamasulimiu na mesabana ami kate-
talam ikinkin na ami mulolo ilalalaki sauga meuloina. Kabo saugana tem
kayawatagili ami mulolo kaolena Yudiya kolili kani meuloili sikawatoki
Yaubada koina ami mulolone kaiwena. 12 Ami mulolo kaiwena ginauli
namwanamwali labui kani siyawatagili. Toeoma, bwaimwa tomeliwo
Yudiya polovinsi koina, kani kali sagu silobai me ali yaliyaya. Tabe
kani sikawatoki lalakina Yaubada koina ami paisowa namwanamwana
kaiwena. 13 Ami meline uwena iyawatagili iyaele mwa ami paisowa
namwanamwali koina iwalo-masalan. Kabo kani tomo meuloili Yaubada
sitobalan. Kaiwena Keliso wasana namwanamwana kwameliyan yo
kwaobigai mwa me ami kate-talam ami mulolo kwapei Yaubada ana
tomoyao kaiweli yo besiele tomo meuloili kaiweli. 14 Yo siya toeomane
saugana kali sagu silobai kolimiu kani kaiwemiu sikawanoi Yaubada
koina yo kami katekamkamna kani imiyamiya kateli mena, kaiwena
Yaubada ana mulolo koina wakalapowon. 15 Yaubada tatobalan ana mulolo
lalakina kaiwena, mulolone kana lalaki nige sowala tawalowen.

Paulo Kolinita iyakenayagili yakato iya me ana kaiwe

10 1 Na tomo tupwaliyao siedeedede kaiwegu siba, “Saugana
tem Paulo imiyamiya kolila imatamatausi yo iedeedede me
ana katewakaka. Na tem saugana kana mwayaga iyai kolila kabo ala
leta kolili iedeedede me ana katepatu yo ana edeedede sikaiwe.” Na
Keliso ana nuwalobi yo mumugana bigana mena yau Paulo yakawanoi
kolimiu yagu walo kwabenalan. 2 Yo yakawanoi kolimiu saugana tem
yalaowa wagite-kalatagimiu na tabu mumugamiu kaiwena na yagu walo
ikakaiwe kolimiu. Yo yakatai sowasowana yagu walo ikaiwe kamikavao
tupwali kolili, siya sietaetalapili-yagimai siwawalo yakato kai yanuwa
yaulina kana nuwanuwatu koina kalaulau. 3 Walo yawasosi kamiyamiya
yanuwa yaulina mena na iyamo nige yanuwa yaulina kana nuwatu
koina kakakaleya. 4 Ama kaba kaleya nige besiele yanuwa yaulina kana
lokaleya, na ama kaba kaleyane ana kaiwe ilaomaya Yaubada koina,
yo sowasowana tokalomagigili ali kaba miya kaikaiwena isibayanae.
5 Nuwatu mwakomwakotali yo walo tanasaesae kakele-gwaligwali, siya
tomo ali kaba tupa na nige Yaubada kana katai imiyamiya kolili. Tomo
ali nuwatu meuloina kakabi-kalatagili yo kapanli, na tem Keliso ana
nuwatu siobigai. 6 Yo saugana tem ama walo meuloina kwaobigai kabo
kai kakatububu na siya analiyao nige ama walo sibebenalan kakalaili yo
loina kolokolololi kaolegili.
7 Ami lopwano ele bwaite. Sauga kubwakubwana koina ginauli
wagitaili manimiu mena yo kwabenalagili tenamiu mena simwakota-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yagimiu ami nuwatu siya tomo namwanamwaliyao na iyamo nige
wakakatai mumugali yawasosi. Tem tomo yabo luwamiu mena inuwatui
yakato komiumo Keliso ana topaisowao iya ilopwano, kaiwena kai tabe
Keliso ana topaisowao besiele komiu. 8 Walo yawasosi, Guyau kaiwe
iyeyama kolimai yo kapaisowa mwa sowana kaiwene kaiwena tupwana
kawalo-gagasa kaiwemai, kaiwena kaiwene Guyau iyeyama kolimai
ami meli kaba kabina na nige yakato kaba kele-gwaligwalimiu, mwa
koina nige sowana ama walo-gagasa kaiwena kamwalimwaline. 9 Tabu
kwanunuwatui yakato yayamatausagimiu yagu letaone kolili. 10 Kaiwena
tomo tupwaliyao luwamiu mena sietaetalapili-yagau siba, “Paulo ana
edeedede ana leta kolili sikaiwe yo sipolowe na saugana tem tomonane
tagitai manla mena nige ana kaiwe ipapagan yo iya toedeedede
bwagabwaga yawasosi.” 11 Na toetaetalapili-yagaune sowasowana sikatai
yakato saugana tem kalaowa kolimiu kani kaginauli besiele tawae yalele
ami letane kaloli mena na yagu kaiwe silotonan.
12 Toyakayakatai mwakomwakotaline sibomamo sikawa-namwanamwa-
yagili kolimiu. Na kai nige sowasowana kaboma kakeleisinagimai na
yakato siya yo kai katoyatoyawa, nigele. Nige ilolonamwa-yagimai
kamwakota yo kagagasa besiele siya. Kaiwena sibomamo mumugali
siwalowalo-yapatu ali tali tomoyao mumugali kolili yo sibomamo kali
kawa-namwanamwa siwalowalowen. Na tomalaele siya toyauyaule. 13 Kai
nige sowasowamai kabomamo kawalo-seyagimai, na kawalowalomo
tawae Yaubada iyeyama kolimai kapaisowai, yo ama paisowane kalona
mena yabo ele mwa komiu Kolinita kasaguimiu. 14 Kaiwena beyabeyana
kai kalaowa kolimiu yo wasana namwanamwana kaguguyeyan kolimiu
yo ama guguye koina kwanuwabui yo ama kaba gagasa iyaele mwa
kwanuwabuiko. Nige sowana kama tokalomagigili siwaloba, “Paulo me ana
bodao sigagasasosi.” Nigele. 15 Yo nige kagagagasa tomo uloili ali paisowa
kaiwena yakato siya ali paisowane kai ama paisowa. Bwaite mumugane
siya toyakayakatai mwakomwakotaline mumugali. Na ama nuwatu
ikaiwe yakato ami meli iyaelemo ikinkin, mesabana kwasaguimai yo
ama paisowane kolimiu ikin ilalalaki na idebalala Kolinita dedeina mena.
16 Kabo nuwanuwamai wasana namwanamwana kaguguyeyan dedeina siya
simiyalau Kolinita dedeina tete yalasi kaiwena nige sauga yabo toguguye
yabo ilalau dedeinane koina. Nige nuwanuwamai kalau yanuwane siya
kalakavao sipaisowako kolili na mwakota mena kawalo-seyagimai ali
paisowa uwena koina. 17 Na Buki Tabu ana walo bwaite besiele iba, “Tem
yaiya nuwanuwana iwalo saesae sowasowana Guyau ana paisowa kaiwena
iedeedede yo Guyau esana ikeleisinan na tabu iboma esana ikekeleisinan.”
18 Tem tomo sibomamo esaliyao sikeleisinagili bwaimwana ginauli
bwagabwaga Yaubada manna mena. Na tem Guyau Yeisu tomo yabo esana
ikeleisinan bwaimwana ginauli yawasosi Yaubada manna mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Paulo ikatewakaka kisi toyakayakatai mwakomwakotali Kolinita tomeli siwoya-suwalagili

11 [1]Nuwanuwagu tem wakalakisiye-yagau yagu edeedede nagamo
ilaulau. Bwagana yagu walo kwabenalagili besiele toyauyaule
ali edeedede, na iyamo wakalakisiye-yagili. [2]Yau nuwanuwagu lalakina
komiu kabo yakepate kaikaiwe kaiwemiu, besiele tabe Yaubada
nuwanuwana lalakina komiu. Yayakawalulu-wagimiuko tokasole tau
kaigeda koina, bwaimwana iya Keliso, mwa nuwanuwagu yakalaimiu
komiu Kolinita kwalau iya koina, besiele vesala waluwaluna yaolena-
lawan tau koina ikasolanan. [3]Na yakatewakaka-yagimiu kisi besiele
Seitani imwakota-yagimiu besiele kaba yatubu koina weso ana sonoga
mena Ibe imwakotayan. Kaiwena nige nuwanuwagu Keliso kana mulolo
yo ana paisowa kana yakasisi katemiu mena ikwalalele. [4]Na kategu
iwakaka-yagimiu kaiwena yabenalanako yakato sauga bwaite koina
toyakayakatai uloiliyao silaowa yo ali walo koina mwayamwayau
kwameliyagili. Siya toyakayakataine ali yakayakatai Yeisu kaiwena
nige idududulai yo nige besiele kai kagu guguyeyan. Yo ali yakayakatai
Yaluyaluwa Tabuna kaiwena nige idududulai yo nige besiele iya tauna
kona wakalai kai kolimai. Ali yakayakatai wasana namwanamwana
kaiwena uloina, nige besiele kai ama guguye. [5]Toyakayakataine siya
mwa kwayaliyaya kaiweli sibomayoi sikawa-apositolo-yagili yakato
esaliyao lalakili na iyamo nige sinanamwanamwa-gabaegau. [6]Siwalo
yakato yau nige towalo sonoga besi. Nuwana besiele, na iyamo yakatai
tawae yawalowalowen. Yo yagu nuwatu yakato ama katai wakilala
kaiwena sauga ibaibaiwa ama kataine kayakenayan kolimiu yo
wakawa-yawasosi-yanako.

Paulo nige sauga yabo Kolinita tomeliwone kolili ikakawanoi kana sagu kaiwena

[7]Tauna kona Yaubada wasana namwanamwana yaguguyeyan kolimiu
nige yakakawa-maisa, na bwaine kamwasane koina yapei-lobiyegau
na komiu yapei-seyagimiu. Mwa gubesi ami nuwatu bwaine kaiwena?
Yakato inae? [8]Kagu sagu yakalaiya ekalesiya tupwaliyao kolili, na iyamo
sagune koina komiu Kolinita yasagusaguimiu koina. Na komiu kwawalo
yakato sagune yakewali ekalesiya tupwaliyao kolili. Na nigele, siyeyama
kagu sagu kaiwena na iyamo manene yayapaisowa sabi saguimiu.
[9]Tauna kona yamiyamiya kolimiu nige yagu mane ilalalaki na iyamo
nige yakakawanoi kolimiu sagu kaiwena. Na siya kalakavao tomeliwo
Masidoniya polovinsi koina silaoma, tawae yakubwa koina siya mwa
sisaguiyau. Na komiu nige sauga yabo sagu kaiwena yakakawanoiyan
kolimiu yo tabe sauga ilalaoma koina nige sowasowana kani yaginauli

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

besiele. Bwaite yagu walo gagasa. [10] Yo nige tomo yabo Akaya polovinsi
koina sowasowana yagu walo gagasane bwaite iyamwanou. Kaiwena
yawalo yawasosi kolimiu. Keliso iya towalo yawasosi iya tabe ikatai
yagu walo nige mwakota. [11] Tawae yaina bwaite besiele yaginauli?
Yakato nige yamumulolo kolimiu? Nigele, Yaubada iyamo ikataiyako
yamulolo kolimiu. [12] Bwaite yau kaba gagasa. Nige sauga yabo sagu
yakakalai kolimiu, mwa walone bwaite kani yasamasamalului
kaiwena nuwanuwagu toyakayakataine siya ali walo-gagasa yakausi,
siwalo yakato siya yo kai katoyatoyawa. Na nigele, kaiwena siya
sikawanoi kolimiu kali sagu kaiwena. [13] Yo toyakayakataine besiele
bwaine siya tosagenawasa mwakomwakotaliyao, ali paisowane koina
simwakomwakota-yagimiu, yo kali koleya siginaulili yakato siya besiele
Keliso ana tosagenawasao. [14] Bwaite nige ginauli waluwaluna koliyau,
yakataiyako kani siginauli, kaiwena Seitani, isonogasosi mwakota
koina yo sowasowana ibomamo kana koleya iginauli iya besiele mayale
kana anelose. [15] Na tawae kaiwena tanuwa-pwanopwanowan? Kaiwena
takataiyako Seitani ana topaisowao mumugaliyao siya tomwakomwakota
kali koleya sibuili besiele mumugana namwanamwana kana topaisowao.
Sauga ana kaba mwawasi koina ali paisowa maisana kani sikalai.

Paulo polowene ilobaili iyamala ana kaba gagasa

[16] Iyaele yawaloko na kani yagu walone kwabenalan besiele kabo
toyauyaule ali edeedede. Na iyamo kisi ami nuwatu mena yau
toyauyaule. Tem ami nuwatu besiele inamwanamwa koliyau na
iyamo nuwanuwagu yagu edeedede bwagabwaga wakalakisiyeyan yo
kwabenalan. Mwa koinaele yau kani naga yawalo gagasayoi. [17] Na walo-
gagasane yawawalowenne nige besiele Guyau ana nuwatu, iyamo besiele
toyauyaule yabo ana edeedede, na nuwanuwagu yagu walo kwabenalan.
[18] Na iyamo toyakayakatai sibaibaiwa siya sibomamo siwalo-seyagili
besiele yanuwa yaulina tomonliyao ali walo-gagasa, mwa yau tabe kani
yawalo-gagasa. [19] Kwawalo yakato komiu kwasonogasosi kabo muli mena
tosonoga meuloili, na iyamo toyakayakataine ali edeedede yauyauleli
nige kwasisikotanan. Walo yawasosi, komiu toyauyaule. [20] Kabo bwagana
tem toyakayakataine siloiloina-yagimiu, yo ali namwanamwa kaiwena
siyapaisowamiu, simwakota-yagimiu, sibomamo siwalo-saesae manimiu
mena, sikopapalimiu yo sisinalimiu na iyamo wakalakisiye-yagili
yo wakawa-namwanamwa-yagili. [21] Saugana kamiyamiya luwamiu
mena kai nige kagiginauli besiele. Kabo ami nuwatu yakato kai tomo
belubeluliyao. Kaiwena mwa yawalo kolimiu kwanuwatu-pwaikimai.

Na iyamo tem tomo yabo me ana katepatu na iwalo-gagasa, yau tabe besiele
sowasowagu tabe yakatepatu na yawalo-gagasa. Mwa yagu walone besiele
kabo toyauyaule ali walo. [22] Toyakayakataine sigagasa kolimiu yakato siya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ibeliu tomonliyao. Na tabe yawalo kolimiu, yau Ibeliu tomona. Siwaloko
kolimiu yakato siya Isileli tomonliyao. Na yau tabe yawalo kolimiu, yau
tabe Isileli tomona. Nige sinanamwanamwa-gabaegau kaiwena siya yo yau
katoyatoyawa, kama kulutubu ilaomaya Abelamo koina. 23 Siwaloko kolimiu
yakato siya Keliso ana topaisowao. Na yau yagu paisowa Keliso kaiwena
ilalakisosi kabo muli mena siya ali paisowa. Yau genuwagu gagasa na siya ali
gagasa kaiwena mwa kabo yau tabe yagagasa. Yo yagu walo kana lotonan
besiele kabo yauyaule ali edeedede. Yau sauga ibaibaiwa siunu-gwalagwalai-
yau na siya nigele. Yo sauga ibaibaiwa sipanyau na sipeiyau deli mena na
siya nigele. Yo sauga ibaibaiwa masa kikiunamo boita yalobai. 24 Mevaligigi
tomo Yudiya ali maina kaba sapi sikalai koina sisapiyau me teti naen (39),
kikiunamo yaboita. 25 Meyaiyona Loma tokaleya ginagina sikalai koina
siunuiyau, mekaigeda tomo silovekuiyau, meyaiyona kaduna waga mena, waga
itaigali isalili, yo sauga yabo mena kaliyate kaigeda yo boniyai kaigeda kalita
mena iyaluyaluwagau. 26 Sauga ibaibaiwa yagu lokeikeile dedei kelamamalawe
mena, masa kikiunamo nae yalobai waila lalakili ali didi kolili, tokewali
kolili, yagu tomoyao Yudiya kolili yo tomo uloili kolili. Masa kikiunamo nae
yalobaili taon kaloli mena, ule mena yo wowoli saugali kolili kalita mena. Yo
masa kikiunamo nae yalobaili tokawa-kava mwakomwakotali kolili. 27 Paisowa
polopoloweli yaginaulili yo sauga ibaibaiwa nige yakekeno, sauga tupwana
yaguliyam yo galogalogu imagu yo sauga ibaibaiwa nige yakekekan, sauga
tupwana yalakiki yo nige kaleko yaboyoi na tem yalikwa. 28 Polowe sibaibaiwa
simiyamiya na nige sowasowana yawalowegili. Na iyamo ginauli kaigedamo,
kaliyate kaigeda kaigeda polowe imayamayale koliyau bwaimwanamo
yanuwanuwatusosi tomeliwo bodaliyao meuloili kali gitekalatan kaiwena.
29 Tem tomeli yabo ana meli ibelu kani lotonan naenaena yalotonan. Besiele
tem tomeli yabo siwoyai na ibeku kani yamunamunai lalakina.

30 Siya toyakayakataine sigagasa ali kaiwe kaiwena na ilonamwayagau tem
yagagasa yagu belune kaiwena. Mwa bwaite edeededene kani yawalo-masalan
kolimiu. 31-33 Yanuwa Damasiko koina Kin Aletasi ana gavana tokaleyayao
ipeili yanuwa kana gana kana gamwa sigitekalatan mwa tem sigitaiyau sikabi-
kalatagau yo sipanyau. Na iyamo yagu elieliyamwao sitauliyau kodo koina
kabo siyalawe-yatalu-yau yanuwa kana gana tomlapena yabo koina. Saugana
kaegu yapeili bwatano mena yasagena yayabubu me yagu matausi lalakina,
mwa gavana ana loina yayabubu-gabaen yo nige sipapanyau. Yaubada
ikataiyau nige yamwamwakota. Iya Guyau Yeisu ana Yaubada yo Tamana yo
iya esana tatobatobalan sauga meuloina.

Paulo ana walo-gagasa iboma kana yakenayan Yaubada koina igitai kaiwena

12 1 Kani yawalo-gagasa bwagana yagu gagasane koina kani nige
yabo namwanamwa yalolobai. Na tawae Guyau iyakenayagau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kagu yakenayan koina kani yawalowegili. [2-3] Tomo yabo yakatai iya
Keliso kana tomeli[a] bolime potin (14) imwawasiko koina Yaubada ikalai
isae bulibuli saesae molosina koina bwaimwana Paladaisi. Nige yakakatai
nuwana meyona ilau o nuwana yona imiyamiya na yaluyaluwanamo
isae. Yaubada ibomamo ikatai. [4] Yo bwaine Paladaisine koina walo
ibenalagiliko walone siya tomo meuloili nige sowana sibenalagili yo
mekana yakasisi nige sowana siwalo-masalan. [5] Ginauli bwaine besiele
iyawatagili tomone koina sowasowana yawalo-gagasa kaiwena. Nige
yakato yaboma yawalo-seyagau, na kani yawalo-gagasamo yau kaba
beluwone kaiweli. [6] Na tem yagagasa kagu yakenayanne kaiwena, nige
sowana tomo sikawa-yauyaule-yagau yagu walone kaiwena, kaiwena
tawae yawalowen bwaimwana walo yawasosi. Na iyamo kani nige
yagagagasa kagu yakenayanne kaiwena. Kaiwena nige nuwanuwagu
tomo simeli-laoma yagu walo gagasane koina yo sikeleisinagau.
Nuwanuwagumo yagu paisowane sigitai yo yagu walone sibenalan na iya
koina sowasowana nuwali imayale na sikawa-namwanamwa-yagau.
[7] Yakenayanne bwaine Yaubada iyakenayagau kaba nuwayai yawasosi
na iyamo Yaubada nige nuwanuwana yanuwa-saesae kaiwena. Kabo
kasiebwa yabo iyeyama yogu luwana mena kana lotonan koliyau
besiele wamali isakosakonayau. Ana paisowa besiele kabo Seitani
gamwana tokabina iyawasayama yo isiba-yanaeyau mwa ikausiyau
na tabu yagagagasa. [8] Meyaiyona yakawanoi kaikaiwe Yaubada koina
yakato kasiebwane ikele-gabaen koliyau. [9] Na iyamo iwaloma koliyau
iba, “Yagu katekamkamna sowasowana am polowe meuloili ikabi-
yamalamalaeli. Kaiwena yagu kaiwe ikaiwesosi siya sibelu molosi
kolili.” Ana walone kaiwena yayaliyaya lalakina kabo yawalo-gagasa
yagu kaba beluwone kaiweli na mesabana Keliso ana kaiwe yalotonan
imiyamiya koliyau. [10] Kabo tem Keliso ana paisowa kaiwena yabelu o
nuwana tem tomo sisinaliyau o tem nae yalobai o tem siyakamkamnayau
o tem polowe tupwaliyao yalobaili bwai yayaliyayamo. Kaiwena
saugana tem yabebelune iyaele Keliso ana kaiwe yalotolotonan koliyau
ikabikabi-yakaiweyau.

Paulo ana paisowa Kolinita manli mena iyakenayagili yakato iya apositolo yawasosi

[11-12] Iyaele yawalo-gagasako, mwa besiele yau toyauyaule yabo.
Na iyamo komiu mwa kwaula-yamwasaliyau yo yawalo bwaine
besiele. Ilonamwayagimiu tem komiu kwatobalanagau na iyamo nige
wagiginauli. Na ami boda luwana mena tupwaliyao sipei-yataluyau

---

a 12:2-3 Buki Tabu kana tokatai sibaibaiwa ali nuwatu yakato Paulo ibomayoi kaiwena iwalowalo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siba, “Apositoloyao meuloili ali kaiwe ilalakisosi kabo iya.” Tem sipei-
yataluyau bwaine nige tawae yabo koliyau kaiwena yau yagu nuwatu
mena yau tomo bwagabwaga, na iyamo saugana yamiyamiya kolimiu
meyagu kalakisiye ginauli kaba nuwapwanopwano yo kilakilala
yapaisowaili. Yo siya kilakilalane siwalo-masalagau yau apositolo yabo,
nige sinanamwanamwa-gabaegau. 13 Yagu paisowa kolimiu besiele tabe
ekalesiya meuloili kolili. Ginauli kaigedamo uloina, nige sauga yabo kagu
polowe yawawalowen kolimiu na tem kwasaguiyau. Tem ami nuwatu
bwaite yagu lopwanone kabo kwanuwatu-pwaikiyau.

Paulo Kolinita iyokoiyagili

14 Saugane bwaite koina yakatukatububu na yalalaowa kolimiu bwaite
yagu laowa yaiyonana. Saugana yalaowa kani nige polowe yabo yapepei
kolimiu, kaiwena ami gogo wasawasaone nige nuwanuwaguwao,
nuwanuwagu ele mwa komiu. Komiu besiele natuguwao yo yau besiele
tamamiu kaiwena yagu guguye koina kwanuwabui. Inamwanamwa tem
tama yo sina sagu sikatububunan natuliyao kaiweli, nige ilolonamwayan
tem natu ikatububu sinana yo tamana kaiweli. Kabo kani nige
yakakawanoi kolimiu sagu kaiwena. 15 Yayaliyaya lalakina tem yau gogo
wasawasa yayavenuwan kolimiu yo besiele tabe yagu kaiwe yagabaen
komiu kami sagu kaiwena, kaiwena yau yakatekamkamna-yagimiu
lalakina. Na komiu gubesi? Kani ami katekamkamna koliyau kikiuna
besiele ami sagu koliyau? 16 Mwa yawasosi yau nige polowe yabo yapepei
kolimiu. Na iyamo kamikavao tupwaliyao sinuwa-labulabui kaiwegu kani
siwaloba, “Paulo nuwana isonoga edeedede mwakomwakotana koina,
koinaele ana sonoga koina ikalaila yo ala gogo wasawasa ikwayaili.”
Na bwaine mwakota. 17-18 Taito yo kalakava yabo tauna kona yayawasali
silaowa kolimiu. Gubesi ami nuwatu, yakato yayawasali kolimiu na
simwakota-yagimiu na ami gogo wasawasa sikalaili? Nigele, komiu
wakataiyako nige sowasowana yaginauli kolimiu besiele. Yo tabe wakatai
iya yo yau yaluyaluwa kaigeda koina kapaisowa yo kamwasa kaigeda
kasagenayan.

19 Kateguwao komiu yagu eliyamwao, tabu kwanuwanuwatu letane
bwaite koina yakato ami yakewaimai katonatonan tem kayadudulai.
Na nigele. Kai kamiyamiya Keliso koina yo kawalo dudulai Yaubada
manna mena, mwa walone meuloina kabona kawalowen letane
koina kami kabiyakaiwe kaiwena. 20 Yakatewakaka saugana tem
yalaowa yagitaimiu kisi nige kwayayaliyaya koliyau yo yau tabe
kani nige yayayaliyaya kolimiu. Yakatewakaka yoi kisi ala miyagogo
kalona mena wagamwapakiki, kwalamwa-polowe, kwamunamunai,
wakalomagigili, kwawalo kololo, kwaetalapili, wagagasa kabo kisi ala
miyagogo iwenoweno. 21 Yo yakatewakaka yoi kisi yalaowa na tomo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sibaibaiwa yalobaili ali pwanoliwa tauna kona iyaelemo siginaginaulili,
mumugana naenaena ali ganawali yo ali paisowa mwalimwalinena nige
sisisikotanan. Tem yalobaili na nagamo kamwasa naenaena siginaginauli
kani yamwalimwaline Yaubada manna mena yo manimiu mena yo
kategu ikamkamnasosi.

Paulo Kolinita ikabiyakaiweli mumugana namwanamwana kana muliya kaiwena

13 1 Kikiunamo yalaowa kolimiu bwaite yagu laowane yaiyonana. Yo
saugana tem yalaowa na tomone siya silopwano ali lopwanone
kani tayadudulaili besiele Buki Tabu ana walo bwaite iwaloba, “Tem
tomo labui o yaiyona siba, ‘O, kai kagitai manimai mena,’ muli mena
kabo tolopwanone kana loina tawalowen.” 2 Saugana yagu laowa labuina
koina yayanuwapeimiuko yakato tem komiu yo siya analiyao iyaelemo
mumugana naenaena waginaginauli na tem nige kwalolopei kani
yapileyoima yo kami loina polopolowena yaeyawa. Sauga bwaite koina
kagu mwayaga iyai kolimiu, na iyamo kani yayanuwapeimiu yoi. 3 Komiu
kwawalo koliyau kwawaloba, “Paulo, kuyakenayagimai na kakatai
yawasosi yakato am yakayakatai ilaomaya Keliso koina.” Saugana tem
yalaowa kolimiu kabo kani wakatai yakato Keliso me ana kaiwe lalakina
iedeedede gamwagu mena kani kwalotonan. 4 Walo yawasosi Keliso
siyakelose besiele kabo tomo belubeluna na iyamo Yaubada ana kaiwe
koina kabona Keliso meyawasina. Kabo kai kamiyamiya koina me ama
belu na iyamo Yaubada ana kaiwe mena iya mekamakava meyawasimai,
yo kabo kaiwene kayapaisowa kolimiu.

5 Naga kwabomayoi wagitaimiu tem kwasagesagena meli kana
kamwasa dudulaina koina o nigele. Tem kwalobai meli kana kamwasa
dudulaina koina kwalaulau wakatai Keliso imiyamiya kolimiu. Na
tem nige imiyamiya kolimiu komiu kwabekuko. 6 Na yau yagu nuwatu
mena ikaiwe yakato komiu kani kwalobaimai kai Keliso ana topaisowa
yawasosi yo meli kana kamwasa dudulaina koina kasagesagena. 7 Yo
kakawanoi Yaubada koina isaguimiu na meli kana kamwasa dudulaina
koina kwasagena na mumugana naenaena kana paisowa kwalopei.
Nige kakakawanoi bwaite besiele na yakato tomo sigitaimiu yo siwalo
ama saguimiune inamwanamwa. Nigele, na kakawanoi na mesabana
komiu kwaemala tomo dudulaili Yaubada manna mena bwagana tomo
tupwaliyao ali nuwatu yakato kai ama paisowa inae. 8 Kakawanoi
bwaine besiele kaiwena nige sowasowamai ginauli yabo kaginauli
na wasa dudulaina kakalomagigilan. Iyamo katalam-wagimaimo
na wasa dudulaina kasagui. 9 Yo tem kai kakamkamna yo kabelu
na mesabana komiu wakaiwe bwaimwana ama kaba yaliyaya, mwa
koinaele kakawanoi Yaubada koina isaguimiu na mumugamiu meuloina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyadudulai na kwaemala tomo matumatuwali Keliso kaiwena. 10 Bwaite
kaiwena mwa ami letane bwaite yalele, bwagana sauga bwaite koina
kagu mwayaga iyai kolimiu. Nuwanuwagu yayanuwapei-baguna-yagimiu
naenaenane kwayadudulai bagunayan muli mena kabo yalaowa kolimiu.
Nige nuwanuwagu yagu loina kaikaiwena yaeyawa kolimiu. Kaiwena
Guyau kaiwe iyeyama ana paisowa kaiwena. Nuwanuwagu kaiwene
yayapaisowa ami meli kana kabikabi kaiwena, nige kaba sibayanaemiu
kaiwena.

Paulo ana walo kaiyoni

11 Kaukavao yo duguwao, yagu nuwatu bwaite kanasiga mwa yaba,
"Kaiyoni". Wakaiwe na mumugamiu idudulai yo inamwanamwa. Yagu
kabiyakaiwe leta bwaite koina kwabenali-kalatan. Nuwamiu kaigeda yo
me ami nuwa-daumwali ami miyamiya koina. Kabo Guyau ana mulolo
yo ana nuwa-daumwali katemiu iyakalapowonli. 12 Nimamiyao kwayaga-
yagili kamikavao kolili yo kwamuloloili kaiwena komiu Yaubada ana
tomoyao. 13 Tomeliwo meuloili dedeine bwaite koina simulolo kolimiu.
14 Guyau Yeisu ana katekamkamna, Yaubada Tamala ana mulolo yo
Yaluyaluwa Tabuna ana kelabilabin imiyamiya meuloimiu kolimiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Galetiya ali leta

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Yeisu kana tomeliwo bagubagunali siya Yudiya tomonliyao sibomamo. Muli mena kabo siya nige Yudiya tomonliyao sibaibaiwa Yeisu simeliyan. Na tomeliwo Yudiya tupwali, siya ali kaba tolo nigwenigwe mumugana, sitakitakikili yo siyakayakatai bwaite, siwaloba, “Yeisu kana tomeliwo siya nige Yudiya tomonliyao sowasowana Mosese ana loinao meuloili simuliya.” Na loina kikiuna yabo Mosese ana loina kalona mena bwaite, tatao nigwenigwe mumugana sikalai, kilakilalane yakato siya Yaubada ana gitesipwa tomonliyao (Kaba Yatubu 17:10-12). Na Paulo nuwatune bwaite isikotanani. Iya iwalo ali meli Yeisu koina kaiwena mwa Yaubada ikawa-namwanamwa-yagili yo siyamala Keliso kana tomeliwo yawasosi.

Galetiya iya polovinsi yabo Loma ali kaba loina kalona mena. Paulo letane bwaite iyawasa tomeliwo kolili taon tupwali kikiuli kolili Galetiya polovinsi kalona mena. Galetiya tomeliwo sibaibaiwa siya nige Yudiya tomonliyao. Kana koleya besiele Paulo iyaele Antioki Siliya, kabo wasa yabo ibenalani yakato toyakayakataine siyawatagili Galetiya polovinsi koina yo yakayakatai uloina siyakayakatai-yani tomeliwo kolili.

Toyakayakataine Paulo sikawa-mwakomwakota-yani yakato iya nige apositolo yabo yo tabu kainana sibebenalani. Besiele tabe, siwawalo Galetiya tomeliwo siya nige tomo Yudiya Mosese ana loina simuliya na nigwenigwe mumugana sikalai. Kabo Paulo ali letane bwaite ilele yo kalona mena iyakenayagili yakato nuwatu labuine bwaite toyakayakataine siyakayakatai-yanne nige sidududulai, bwaimwa mwakota. Letane ana kaba mwawasi koina Galetiya tomeliwo ikabiyakaiweli mumugali sigite-kalatan.

---

1 [1] Yau Paulo, tosagenawasa (apositolo) yabo, kau gitesipwa nige ilalaoma tomo kolili, na ilaoma Yeisu Keliso yo Yaubada Tamala, iya Yeisu ikeleyatoloyoi boita mena, siya mwa sigitesipwaiyau siyawasayau.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Kai tomeliwo meuloimai kamiyamiya bwaite koina kamulolo kolimiu,
na leta bwaite ilaowa komiu boda tomeliwo kolimiu taon kikiuli kolili
kwamiyamiya Galetiya polovinsi koina. 3 Kakawanoi Yaubada Tamala yo
ala Guyau Yeisu Keliso ali katekamkamna yo ali nuwa-daumwali katemiu
iloyakalapowonli. 4 Yeisu iboma italamwan yo iboita ala pwanoli kaiweli,
besiele Tamala Yaubada ana nuwatu koina, na mesabana ileboila bwaite
sauga miya naenaenane koina. 5 Yaubadanane tatobalan sauga meuloina
kani nige imwamwawasi. O besiele.

Paulo Galetiya tomeliwo iyokoiyagili yo toyakayakataine ikawa-gulaili

6 Kategu iwakaka kaiwena iya toyoganmiuwa kwasikotanan. Baguna
Keliso ana mulolo lalakisosina koina kwaemala ana tomoyao na bwaite
sauga ami nuwatu imwayamwayau ilau yakayakatai uloina bwaimwana
nige besiele wasana namwanamwana yau yayakayakatai-yan kolimiu.
7 Na yakayakatai uloinane yakayakatai mwakomwakotana. Kaiwena
toyakayakatai tupwaliyao silaoma yo nuwamiu siulapwanopwano na
yakato Keliso wasana namwanamwana sibuikeile uloina. 8 Kai Yaubada
ana topaisowao. Na tem yabo ama boda koina, o tem apositolo yabo, o
tem toyakayakatai yabo o tem anelose yabo bulibuli mena, wasa uloina
iyawasayani nige besiele bwainene beyabeyana kayawasayani kolimiu,
ilonamwayan tem bwalubwalu uyawana mena ilouyo. 9 Beyabeyana
yawaloko na sauga bwaite tabe yawaloyoi, wasana namwanamwanane
wakalaiyako, na tem toyakayakatai tupwaliyao silaoma yo wasa uloina
siyawasa kolimiu, ilonamwayagili tem bwalubwalu uyawana mena
silouyo. 10 Yaedeedede kaiwe kolimiu kaiwena nige yatonatonan tem
tomo yakabi-yaliyaya-yagili. Nigele, nuwanuwagumo tem Yaubada
yakabi-yaliyaya-yan. Gubesi, kwabatoko tem yatonan na tomo yakabi-
yaliyaya-yagili? Tem yaginauli besiele yau nige Keliso ana topaisowa
besi.

**Paulo ana katai yo ana gitesipwa yo ana paisowa
nige apositolo yabo koina ikakalai**

11 Kaukavao yo duguwao, wakatai wasana namwanamwana bwaite
yayakayakatai-yani nige ilalaoma tomo ali nuwatu koina. 12 Nige
tomo yabo koina yabebenalan yo nige yabo yaiya iyayakenayagau, na
Yeisu Kelisomo iboma iyamayale koliyau. 13 Wasagu kwabenalanako
beyabeyana yau Yudiya ali tapwalolo kana tomuliya yawasosi yo tabe
yau Yeisu kana tomeliwo yayakamkamnali yo yakepate kaiwe tem ali
tapwalolo yasibayanae. 14 Saugana yasikulu yau yagu katai Yudiya ali
tapwalolo mumugana koina ilalakisosi kabo muli mena yagu tali Yudiya
kilakaiwo ali katai. Yo tabe yau yagu muliya yakayakatai meuloina
bwaite ilaoma tubumayao kolili inamwanamwasosi kabo muli mena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yagu tali Yudiya kilakaiwo ali muliya. 15 Na muli mena kabo sikabiyau
Yaubada igite-sipwaiyauko yo ana mulolo lalakisosina koina iyoganyau
yaemala ana topaisowa. 16 Yo iboma ana nuwatu koina natuna iyamayale
koliyau na mesabana wasana namwanamwana yayawasayani siya
nige Yudiya tomonliyao kolili. Yagu nuwabui nige yakakalai tomo
kolili, na Yaubadamo koina. Yo tabe yagu katai meuloina wasana
namwanamwana kaiwena yakalai iya koina. 17 Nige tomo yabo koina
wasana namwanamwana yabebenalan yo nige yalalau Yelusalema tomo
yagigitaili siya baguna siyamala apositolo muli mena
kabo yau. Nigele, na yalodudulaimo yalau dedei Alebiya,[a] bwaine koina
nige apositolo yabo imiyamiya ule bwagabwagamo, yo muli mena kabo
yapileyoi Damasiko koina.
18 Bolime yaiyona simwawasi kabo yalau Yelusalema na Pita yaboeyan,
iya apositolo yabo, yagitai sauga kubwakubwana koina, nuwana wiki
labuimo mekaukava kamiyamiya. 19 Nige apositolo yabo tabe yagigitai
bwaimwanamo Yemesa iya Guyau kanakava. 20 Na Yaubada ikatai bwaite
walo yawasosi, nige mwakota. 21 Muli mena kabo yalau dedei Siliya yo
Silisiya kolili. 22 Yagu takikili bagubagunana sauganane koina Keliso
kana tomeliwo bodaliyao siya simiyamiya Yelusalema taon bwaimwa
Yudiya Polovinsi koina nige naga sikakataiyau. 23 Wasagumo sibenalani
mwa kalikavao ali wasa siwolena siwaloba, “Tomowa tauna kona
iyayakamkamnalawa, sauga bwaite koina wasana namwanamwana kita
ala kaba meliwa iyaele iguguguyeyani, na iyamo tauna kona itonani
yakato ala meli isibayanaeli.” 24 Kabo tomeliwo bodaliyaone Yaubada
sitobalani yau kaiwegu.

Apositoloyao Yelusalema koina Paulo ana yakayakatai sikawa-namwanamwa-yani

2 1 Bolime potin (14) simwawasi mulina mena yasaeyoi Yelusalema
mekaukava Banabasi na Yelusalema tomeli tobagunao kagitaili
kamiyagogo. Na Taito tabe kalau mekamakava. 2 Yalau kaiwena
yakeyakenayan yabo ilaoma koliyau Yaubada iwalo koliyau iwaloba,
“Paulo, kulau Yelusalema.” Kabo yalau Yelusalema koina kai kabomamo
yo tomeliwo kali tobagunao, bwaimwa apositoloyao, mekamakavao
kalogogo. Tawae yaguguye siya nige Yudiya tomonliyao kolili yagu
takikili kolili apositoloyao ali wasa yaolena kolili. Yaginauli besiele na
ali talam yagu guguye kaiwena yalobai kisi ali nuwatu uloi yo kisi yagu
paisowa iyamala ginauli bwagabwaga. Apositoloyao sikawa-yawasosi
yagu guguye idudulaisosi yakato lebo kaiwena nigwenigwe mumugana
nige tawae yabo yo siba, “Nige sowana siya nige Yudiya tawalo-

---

a 1:17 Alebiyane bwaite iya koya Sainai dedeina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tubalili na nigwenigwe mumugana sikalai.” 3 Taito, iya mekaukava, na
bwagana iya Giliki tomona, apositoloyao meuloili nige siwawalo-tubali
nigwenigwe mumugana ikakalai. 4 Na tomo tupwaliyao, siya ali kaba tolo
nigwenigwe mumugana, ama miyagogo koina mwakota mena silusaema
kolimai yakato siya tomeli na siya besiele togitesipwa. Sitonan sigitaimai
tem kai Mosese ana loina nige kamumuliya kaiwena kamiyamiya Keliso
koina. Yo sitonan tem yakewa yabo silobai kolimai yakato kai Mosese ana
loina kana tolikwai. Siginauli bwaite besiele na yakato sipeimai loinane
yaulina mena. Kabo sigamwapakiki kolimai nuwanuwali tem Taito
nigwenigwe mumugana ikalai kaiwena iya nige Yudiya tomona. 5 Na nige
katatalam ali nuwatune koina kisi wasana namwanamwana kana dudulai
bwaite komiu Galetiya kwalobaiyako sibuikeile.
6 Na gubesi apositoloyaone siya yakato esaliyao silalaki? Na yau nige
yabo kana uloi koliyau, bwagana tem siya esaliyao ilalaki o tem nigele,
kaiwena Yaubada manna mena tomo meuloili sitoyatoyawa. Na siya
apositoloyaone esaliyao silalaki ali nuwatu nigwenigwe kaiwena besiele
kai. Nige sitotonan yakato yagu guguye sietulan. 7-9 Nigele, na Yemesa,
Pita yo Yoni, siya ekalesiya kali totolo-bagunao me ali yaliyaya yau
yo Banabasi simuloloimai nimali mena. Kabo kaloina toyawa katalam
kai kalau siya nige Yudiya tomonliyao kolili na siya silau tomo Yudiya
kolili. Simuloloimai kaiwena sigitai Yaubada yagu paisowa iyeyama mwa
wasa namwanamwana yaguguguguyeyani siya nige Yudiya tomonliyao
kolili besiele Yaubada Pita ana paisowa iwolena mwa iguguye tomo
Yudiya kolili. Yaubada kaiwe iwolena Pita koina iyamala apositolo kabo
ipaisowa Yudiya kolili, tabe kaiwe iyeyama koliyau na yaemala apositolo
na yapaisowa siya nige Yudiya tomonliyao kolili. Simuloloimai kaiwena
sikatai Yaubada paisowa namwanamwana bwaite iyeyama koliyau.
10 Sikawanoimo kolimai tem siya tomeliwo toguliyam sibubutuma kan
ana dedei koina kanuwatu-kalatagili. Yo yau tabe nuwanuwagu lalakina
kaginauli besiele.
11-12 Na Pita ana nuwatu ibui. Tauna kona ikatai me ana nuwamayale
sowasowana ikekan toyawa siya nige Yudiya tomonliyao mekanakavao.
Mwa ilaoma kolimai kamiyamiya Antioki koina yo kakelabilabin siya
nige Yudiya kolili. Kabo muli mena nigwenigwe bodaliyaowa silaomaya
Yemesa koina silau Antioki yo siwalo Pita koina, siba, “Pita, tabu kulalau
siya nige Yudiya tomonliyao kolili, tabu Mosese ana loina kulilikwai.”
Kabo Pita imatausi bodaliyaone kolili, siya sauga meuloina nigwenigwe
mumugana siyawayawasa. Kabo Pita ana nuwatu ibui yo imiya-suwala
siya nige Yudiya tomonliyao kolili. Kabo yayokoiyan yawalolau manna
mena, yaba, “Pita kulopwano.” 13 Yo tomeliwo Yudiya tupwaliyao
siginauli besiele Pita. Muli mena kabo Pita ana mwakotawa ipanaisiyoi
Banabasi koina imeliyanyoi kabo sikalai ali boda mena ilusae. 14 Saugana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yagitaili ali paisowa nige besiele wasa namwanamwana kana nuwatu,
kabo boda manli mena yawalolau Pita koina yawaloba, “Bwagana kowa
Yudiya tomona, na am miyamiya yo mumugam meuloina besiele siya
nige Yudiya tomonliyao ali miyamiya, kaiwena mumugam nige besiele
tomo Yudiya mumugali. Na gubesi am nuwatu kubui? Gubesi na tomeli
siya nige Yudiya tomonliyao kuwalo-tubalili yakato Yudiya ali loinao
simuliya?”

Meliyani koina mwa Yaubada ikawa-namwanamwa-yagila

15 Kai sikabimai Yudiya tomonliyao mumugamai bwaite besiele. Siya
nige Yudiya tomonliyao kakawa-naenae-yagili kaiwena siya Mosese ana
loinao nige simumuliya, 16 na iyamo kai Yudiya Yeisu kana tomeliwo
kakatai yakato nige sowana tomo yabo Yaubada ana kawa-namwanamwa
ilobai Mosese ana loina kana muliya koina, bwaimwanamo tem Yeisu
Keliso koina imeli kani Yaubada ana kawa-namwanamwa ilobai. Kabo
kai tabe kameli Yeisu Keliso koina na mesabana ama meline kaiwena
Yaubada ikawa-namwanamwa-yagimai, loina kana muliya kaiwena
nigele. 17 Nuwanuwamai Keliso kana muliya koina na Yaubada ikawa-
namwanamwa-yagimai, mwa kana koleya besiele kai Mosese ana loina
dagelana mena kamiyamiya. Mwa gubesi? Yakato ama meli Keliso koina
kai kaemala tonaenaena Mosese ana loina koina? Yakato Keliso itubalila
naenaena koina? Nigele, nigele molosi. 18 Beyabeyana yau Mosese ana
loina kana tomuliya. Muli mena yanuwabui yagu meli yapei Keliso koina,
kaiwena yakatai loinane nige sowana ileboiyau. Kana koleya besiele
loinane yasoke-gwaligwali. Na tem yapileyoi loinane koina yamuliyayoi
kani yabomayoi yakawa-naenae-yagau. 19 Tem tomo yabo loina nige
imumuliya, loinane iwawalo yakato tomone kani iboita. Loinane
nige yamumuliya, kabo yau besiele toboita yabo yo nige yamiyamiya
loina ana kaiwe yaulina mena. Mwa loinane iyaboitayau na mesabana
yawasi yawasosi yalobai na yapaisowa Yaubada kaiwena. 20 Keliso kana
yakelose koina yau mekaukava kaboita toyawa. Bwaite yawasine koliyau
imiyamiyane Keliso yawasina, yau nige yaboma yawasigu besi. Yaubada
Natuna, iya ikatekamkamna-yagau yo yawasina italamwani kaiwegu, na
yau yameliyani, kabo bwaite saugane koina yawasina imiyamiya koliyau.
21 Tem Yaubada ana kawa-namwanamwa talobai Mosese ana loina kana
muliya koina kabo Keliso ana boita iyamala ginauli bwagabwaga. Mwa
bwaite kaiwena nige sowasowana Yaubada ana mulolo lalakisosina
koliyau yasikotanan.

Loina kana obiga yo meliyani walona

3 1 Komiu Galetiya, yawasosi toyauyaule. Tauna kona wasana
namwanamwana kawalo-masalan kolimiu. Sauganane koina ama

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

walo meuloina kwameliyan yo nuwamiu simayalesosi, yo kana koleya
besiele komiu Yeisu Keliso kana yakelose wagitai manimiu mena. Na
analiyao bwaite saugane koina silaoma sikukulaimiu yo siwoyaimiu mwa
ami nuwatu yakato Mosese ana loina kana obiga koina lebo kwalobai?
2 Nuwanuwagu yaneliyagimiu ginauli yabo kaiwena. Toisabo kamwasa
koina mwa Yaluyaluwa Tabuna wakalai? Loina kana obiga koina, o
wasana namwanamwana kana meliyan koina? 3 Yaluyaluwa Tabuna
iboma ana kaiwe koina mwa yawasi waluwaluna kwayatubu, kabo gubesi
mwa yakato loina ami obigaina koina na yawasi waluwalunane ana
sagena kwaemwawasi? Kwayauyaulesosi. 4 Ami nuwabui mulina mena
polowe sibaibaiwa kwalobaili na wakalakisiye-yagili Yaluyaluwa Tabuna
ana sagu koina. Gubesi, nuwamiu imwatainan? Yakato ami tolo kaiwe
yo ami kalakisiye siyamala ginauli bwagabwaga? 5 Yaubada Yaluyaluwa
Tabuna iyeyawa yo ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili ami
boda kalona mena. Tawae yaina? Loina ami obigaina kaiwena, o wasana
namwanamwana kana benali yo kana meliyani kaiwena?
6 Naga kwanuwatui Abelamo kaiwena. Buki Tabu iba, “Abelamo
Yaubada imeliyani, kabo Yaubada Abelamo igitai iya todudulai ana
meli kaiwena.” 7 Na kabo wakatai bwaite, Yeisu kana tomeli meuloili
siya Abelamo tubunao yawasosi. 8 Sauga bagubagunana koina Yaubada
igite-bagunako sauga ilalaoma koina yakato naga siya nige Yudiya
kani ikawa-namwanamwa-yagili ali meli Yeisu koina kaiwena. Kabo
Buki Tabu beyabeyana koina wasa namwanamwana bwaite Yaubada
iwaloyameli Abelamo koina, iba, “Naga kowa koliwo kani tomo meuloili
yanuwa yaulina mena yamuloloili yo namwanamwa silobai.” 9 Abelamo
imeli Yaubada koina mwa Yaubada imulolo lalakina Abelamo koina yo
namwanamwa ilobai. Kabo siya analiyao simeli besiele Abelamo, nuwana
siya Yudiya o nuwana siya nige Yudiya, meuloili kani Yaubada imuloloili
yo namwanamwa silobai.
10 Mosese ana loinao sibaibaiwasosi, tupwali loina lalakili yo tupwaliyao
loina kikiuli. Analiyao siya meuloili ali meli sipei Mosese ana loinao
kana obiga koina siya kani Yaubada ana kawa-gula silobai kaiwena nige
tomo yabo sowasowana loinao meuloili iobiga-olili. Besiele Buki Tabu
iwaloba, “Yaiya tem loina kana Buki ana walo meuloina nige ibebenalani
sauga meuloina, kani tomone Yaubada ana kawa gula imiyamiya koina.”
11 Imayale kolila yakato nige sowasowana tomo yabo loina kana obigaina
koina na Yaubada ikabi-yaliyaya-yan. Kaiwena Buki Tabu iwaloba, “Siya
analiyao Yaubada ikawa-namwanamwa-yagili ali meli kaiwena, siya kani
yawasi miyamiya yaina silobai.” 12 Meli kana kamwasa nige besiele loina
kana kamwasa kaiwena Mosese ana loina iba, “Tem nuwanuwam yawasi
kulobai loina kana obigaina koina sowasowana loinao meuloili kumuliya-
oli.” Na nige tomo yabo sowasowana iginauli besiele. 13 Na Keliso

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyamaisa-yavivilala loina kana kawa-gula koina bwaimwana bwalubwalu
uyawana mena talouyo kabo iya iyamiyalaela ala nae ikalai yo iya
iyamala Yaubada ana kawa-gula tomona, iboita kelose mena. Besiele Buki
Tabu iwaloba, “Tem tomo yabo kwapina kuyatake mayau mena, tomone
imiyamiya Yaubada ana kawa-gula koina.” 14 Beyabeyana Yaubada
iwaloyameli Abelamo koina iba, “Tomo meuloili yanuwa yaulina mena
kani yawalo-muloloili tubum yabo koina.” Keliso iyamaisa-yavivilala na
mesabana iya koina Yaubada ana waloyameline Abelamo koina iyamala
yawasosi. Iginauli besiele na tem meli koina Yaluyaluwa Tabuna iya
iwalo-yameliyako kolila takalai.

Loina yo Yaubada ana waloyameli waloli

15 Kaukavao yo duguwao, nuwanuwagu kaba gite yabo yakalai tomo
mumugala koina. Tem tomo labui ginauli yabo kaiwena siwaloyameli
yo esaliyao sisain, koina nige sowasowana tomo uloina waloyameline
isoke o tem nuwatu yaboyoi ipei pwatana mena. 16 Na bwaine besiele
nige sowasowana Mosese ana loina Yaubada ana waloyameli Abelamo
koina isoke-gabaen. Yaubada ana waloyameli iginauli Abelamo yo
tubuna kaigeda kaiweli. Na Buki Tabu nige iwawalo tubunao meuloili
kaiweli bwaimwanamo tubuna kaigedamo walona, bwaimwa iya Keliso.
17 Yagu walo kana dudulai besiele bwaite. Yaubada waloyameline iginauli
Abelamo koina yo iwalo koina iba, “Waloyameline bwaite kani yanuwatu-
kalatani.” Muli mena Abelamo iboita. Na bolime kali baibaiwa 430
mulina mena kabo Mosese ana loina iyawatagili. Na nige sowasowana
loinane Yaubada ana waloyameline isoke-gabaeni. 18 Tem Yaubada ana
kawa-namwanamwa talobai Mosese ana loina kana obigaina koina kabo
tawae waloyameline kana namwanamwa kolila? Bwaimwa waloyameline
iyamala ginauli bwagabwaga. Na nige besiele. Nige sowana Yaubada
ana kawa-namwanamwa talobai Mosese ana loina kana obigaina koina.
Kaiwena Yaubada waloyameline iwaloyameli Abelamo koina mwa ana
kawa-namwanamwa yo ana walo-mulolo talobaili.
19 Kabo tawae kaiwena Yaubada loinane iyeyama? Tawae kaiwena
loinane ipei waloyameline pwatana mena? Yaubada loina iyeyama na
mesabana iyakenayagila mumugana naenaena kana koleya gubesi yo
iyeyama na mesabana imiyamiya kanasiga tubunane iyawatagilima.
Bwaite tubunane iya kaiwena Yaubada iedeedede ana waloyameline
koina. Na loinane Yaubada iwolena aneloseyao kolili yo siya siwolena
Mosese koina, mwa kabo iwolegili tomo kolili. Kabo Mosese itolo tomo
yo Yaubada luwaluwalili mena. 20 Na saugana Yaubada waloyameli
iwolena Abelamo koina, nige iwowolena tomo yabo koina kabo tomone
iwolena Abelamo. Nigele, na Yaubada waloyameline iwolena dudulaina
Abelamo koina. 21 Kabo gubesi, Mosese ana loina yo Yaubada ana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waloyameli siekalokalo-magigi-lagili? Nigele molosi, nige siekalokalo-
magigi-lagili kaiwena yoli labuine silaomaya Yaubada koina, yo tabe
nige sowasowana Mosese ana loina kana obigaina koina na Yaubada ana
kawa-namwanamwa talobai na yawasila takalai. 22 Kaiwena Buki Tabu
iba, "Mumugana naenaena tomo meuloili yanuwa yaulina mena ipanli,
nige yabo sowasowana loina imuliya-oli." Na tem Yeisu Keliso tameliyani,
kani Yaubada ana waloyameli kanna takalai taemala tomo livalivasili.
23 Muli mena kabo meli kana sauga iyawatagili, kita tomo loina ipanla
yo nige sowasowala Yaubada ana yatala tayabubu-gabaen kanasiga meli
kana kamwasa Yaubada iyamayale kolila yo ilivasila Mosese ana loina
koina. 24 Mwa loinane iya iyakenayagila kamwasa dudulaina kanasiga
Keliso iyawatagili kabo tameli koina yo Yaubada ikawa-namwanamwa-
yagila. 25 Meli kana kamwasa iyawatagilimako, kabo kita nige
tamiyamiya yoi loinane yaulina mena.

Talaomako taemala Yaubada natunao

26-27 Saugana kwababitaiso kwatubweko Keliso koina yo besiele tabe
Keliso wakalai yo kwalikwa. Kabo komiu meuloimiu Yaubada natunao,
kaiwena Yeisu Keliso kwameliyani. 28 Kabo Keliso koina nige yakasa yabo
imiyamiya, nuwana siya Yudiya yo siya nige Yudiya, nuwana topaisowa
panpanli yo tomo livalivasili yo tatao yo sinesineo kolili. Kaiwena Yeisu
Keliso koina komiu meuloimiu kwaemala boda kaigeda. 29 Komiu Keliso
ana tomoyao yo Abelamo tubunao. Kabo namwanamwa kana waloyameli
bwaite Yaubada iwaloweni Abelamo koina komiu kani wakalai.

4 1 Kaba gite yabo kani yawaloweni na koina nuwamiu imayale.
Tem towasawasa yabo iboita yo ana wasawasa ilogabaegili natuna
kaiwena, nige sowasowana natunane wasawasane iloinayan kaiwena
iya melumelu kikiuna kanasiga ilalaki. Bwagana tamana ana wasawasa
kani ikalai, na iyamo iya melumelu, iya besiele topaisowa panpanna.
2 Kaiwena iya imiyamiya kana towalo-kalatan ana loina yaulina mena
kanasiga tamana bolimewa ipepeiwa ilobai. 3 Muli mena kabo Keliso
ilaoma kita besiele bwaine melumelune. Kita besiele topaisowa panpanna
yanuwa yaulina ana kaiweyao sipan-kalatagila. 4 Na kana sauga yawasosi
koina Yaubada natuna iyawasayamako, ikabiyan sine yabo koina yo
imiyamiya Yudiya ali loina yaulina mena. 5 Yaubada natuna iyawasayama
na loina panpanna koina ileboila bwaimwa iyamaisa-yavivilala.
Iginauli besiele na mesabana kita taemala natunao. 6 Komiu Yaubada
natunao, bwaite iya kaiwena natuna yaluyaluwana iyawasa ilaoma
katemiu mena, yaluyaluwane iyanoila tayogayoga Yaubada koina taba,
"Tamagu. Tamagu." 7 Kabo sauga bwaite koina komiu nige topaisowa
panpanli na komiu Yaubada natu yawasosinao. Bwaite iya kaiwena mwa
namwanamwane bwaine ikakatububunanne bwaliga kani komiu wakalai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Paulo inuwanuwatu Galetiya kaiweli

8 Beyabeyana nige Yaubada wakakatai kabo kwapaisowa besiele
topaisowa panpanli yaubada mwakomwakotali kolili, kaiwena komiu
nige Yudiya tomonliyao. 9 Na sauga bwaite Yaubada wakatai yo Yaubada
ikataimiu. Kabo gubesi na nuwanuwamiu kwalau Mosese ana loinao
belubeluli kolili? Siya nige ali kaiwe yabo na tem sisaguimiu. Na yakato
kwalau kolili na kwaemala ali topaisowa panpanli? 10 Gubesi na bwaite
sauga nuwanuwamiu kaliyate tupwaliyao, waikena tupwaliyao, bolime
tupwaliyao yo sauga tupwaliyao kwayakasisi-yagili besiele Yudiya
mumugali? Komiu Galetiya, yawasosi toyauyaule. 11 Kagu lotonan besiele
yagu sauga yayavenuwan bwagabwagai kolimiu.
12 Kaukavao yo duguwao, yakawanoi kolimiu, yagu walo kwabenalan,
loina panpanna kwalogabaen yo kwaemala tomo livalivasina besiele yau.
Kaiwena beyabeyana yau yamiyamiya loina yaulina mena, na bwaite
sauga loinane yalogabaen yaemala besiele komiu nige Yudiya tomonliyao.
Beyabeyana nige wakakawa-naenae-yagau. 13 Kaiwena kwanuwatu-
kalatan tauna kona yagu laowane kolimiu me yagu kasiebwa na yau
kasiebwane koina Yaubada gamwa isoke na wasana namwanamwana
yaguguyeyan kolimiu na koina ami meli kwalobai. 14 Yagu kasiebwane
ipolowesosi yo ami gitekalatagau imamalawe na iyamo nige yomiu
ikwakwatakwata-yagau yo nige kwasisikotanagau. Na kwasaguiyau
besiele yau Yaubada ana anelose yabo, yo besiele yau Yeisu Keliso iboma.
15 Sauganane koina kwayaliyayasosi kaiwegu. Mwa walo yawasosi, tauna
kona nige ginauli yabo kwanunuwai koliyau, na ami yaliyaya kana lalaki
kaiwena sowasowamiu ginauli meuloina kwaeyama. Na sauga bwaite
koina nigele. Ami yaliyayawa toweya ilauya? 16 Na gubesi? Yakato yau
kami tokalomagigili kaiwena walo yawasosi yawaloweni kolimiu?
17 Toyakayakataine sikepate kaikaiwe tem siyanuwakoimiu ali
guguye kolili, na nige yakato sisaguimiu, nigele. Nuwanuwalimo sipei-
suwalagimiu kolimai na mesabana nuwanuwamiu lalakina siya. 18 Tem
kateli sidudulai Yaubada manna mena yo siyanuwakoimiu bwaine
inamwanamwa koliyau. Na tem siginauli besiele kabo ilonamwayagili
siginauli sauga meuloina, nige yakato saugana yamiyamiya mekamikava
mumugali sidudulai yo saugana yalogabaegimiu mumugali sibui.
19 Natuguwao mulomulolomiu, bwaite saugane koina yau me yagu
kamkamna kaiwemiu besiele kabi kana kamkamna kana lalaki,
kaiwena nuwanuwagu yagite-kalatagimiu na kwalalaki na Keliso
mumugana wakalai. 20 Mumugamiu kaiwena nuwagu ipwanopwano
mwa nuwanuwagu lalakina sauga bwaitete tem yagitaimiu na komiu
mekaukavao taedeedede namwanamwa na mesabana mwayamwayau ami
lopwano yayadudulai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Paulo kaba gite ipei ana edeedede koina Ega yo Sela kaiweli

21 Komiu Galetiya tupwamiyao nuwanuwamiu kwamiyamiya loina
yaulina mena bwaite ami wasa yaeyawa tawae loina ana walo.
22 Iwawalo yakato Abelamo natunao tatao labui, yabo sine topaisowa
panpanna Ega natuna, yo labuina sine livalivasina Sela natuna. 23 Isimeli
iyawatagilimaya sine topaisowa panpanna koina, ana yawatagilima
besiele bwaite kita tomo meuloila ala yawatagili, nige iyayawatagilimaya
waloyameli yabo koina. Na Aisake iyawatagilimaya sine livalivasina
koina, ana yawatagilimane yaina Yaubada ana waloyameli Abelamo
koina. 24 Bwaite kaba gite yabo. Sinesineo labuine siya besiele kamwasa
labui, kamwasa beyabeyana yo kamwasa waluwaluna. Yabo ilaomaya
Koya Sainai yo kamwasane natunao siya topaisowa panpanna simiyamiya
loina yaulina mena. Kamwasa beyabeyanane bwaite Ega. 25 Kabo Ega
yakato iya besiele koya Sainai dedei Alebiya koina, bwaimwa koina
beyabeyana Mosese loina ikalai, yo sauga bwaite koina Ega iya kana
koleya besiele bwaite Yelusalemane tomo Yudiya ali kaba pwaoli
mumugana sipaipaisowai besiele Mosese ana loina. Yelusalemane yo
ana tomoyao simiyamiya loina panpanna yaulina mena besiele Ega
iya topaisowa panpanna. 26 Na Sela iya besiele kamwasa waluwaluna,
yo kana koleya besiele Yelusalema waluwalunane bwaine iyaele
bulibuli mena, iya nige imiyamiya panpanna koina na iya kita Yeisu
kana tomeliwo sinala. 27 Aiseya iwalo yakato Yelusalema waluwaluna,
bwaimwa Sela, kani natunao sibaibaiwa, nige besiele Yelusalema
bagubagunana, bwaimwa Ega. Kaiwena Buki Tabu mena Yaubada iwalo
Sela koina iba, “Sine kuyaliyaya, kowa besiele sine miyamiya yaina nige
sauga yabo ukwakabi, nige sauga yabo kabi kamkamnana kulolotonani
koliwo. Kuwali yo kuwui kaiwena bwagana kowa sine miyamiya
yaina, na iyamo natumwao kani sibaibaiwasosi. Na sinene iya wainena
imiyamiya yasayasali koina, bwagana iya sine tokabikabi na iyamo
natunao kani nige sibabaibaiwa.”
28 Kaukavao yo duguwao, Yaubada ana waloyameli Abelamo koina
kaiwena mwa Aisake iyawatagili, besiele tabe Yaubada ana waloyameli
Abelamo koina kaiwena mwa komiu kwaemala Yaubada natunao.
29 Isimeli sauga meuloina Aisake iyakamkamna ali sauga melumelu
koina. Sauga bagubagunana Abelamo natuna bwaite ana yawatagili
besiele kita tomo meuloila ala yawatagili, kanakava bwaite Yaubada
Yaluyaluwana ana kaiwe koina mwa iyawatagili, iyakamkamna. Na
besiele tabe sauga bwaite. Siya simiyamiya loina yaulina mena, bwaimwa
toyakayakataine ali kaba tolo nigwenigwe mumugana, komiu tomeliwo
kwayawatagilimaya Yaubada ana waloyameli koina, siyakamkamnamiu
yakato nigwenigwe mumugana wakalai. 30 Na namwanamwa bwaite

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada ikatububunan tomo Yudiya kaiweli, siya kani nige sikakalai,
kaiwena siya nige Yeisu kana tomeliwo. Kaiwena Buki Tabu iwaloba,
“Sine topaisowa panpanna iya yo natuna kutawoili silowasi. Kaiwena sine
topaisowa panpanna natuna kani nige tamana ana wasawasa ikakalai.”
31 Kabo kaukavao yo duguwao, kita tomeliwo nige sine topaisowa
panpanna natunao besi, na kita sine livalivasina natunao.

Tabu tamiyamiya yoi loina panpanna yaulina mena

5 1 Keliso ilivasilako Mosese ana loina koina, mwa nige tamiyamiya
loina panpanna yaulina mena. Koinaele kwatolo kaikaiwe, tabu
kwatatalamwagimiu loina kana polowe iyayakamkamnamiu yoi.
2 Meuloimiu kwabenali. Yau Paulo yawalo kolimiu, tem nigwenigwe
mumugana wakalai, Keliso ana boita uwena kana namwanamwa
kani nige kwalolobai. Nigele molosi. 3 Yawaloyoi kolimiu, tem
kwatalamwagimiu nigwenigwe mumugana wakalai, tabe sowasowana
komiu Mosese ana loina tasilina meuloina kani kwaobigaili, tem
yabo kwalikwai maisana boita. 4 Komiu Galetiya kwatonatonan loina
kwamulimuliya yakato koina Yaubada ikawa-namwanamwa-yagimiu,
komiu kwabomamo kwatomgabae-gimiuko Keliso koina yo kami
mwayaga iyai Yaubada ana mulolo lalakisosina koina. 5 Kita Yeisu
kana tomeliwo Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina me ala katepatu
tasanasanai na mesabana Yaubada igitaila yakato kita todudulai manna
mena. 6 Tem tamiyamiya Yeisu Keliso koina, bwagana nigwenigwe
mumugana takalai o tem nige takakalai, bwaite nige ginauli lalakina
besi. Nuwatu lalakinaele bwaite, ami meli itubalimiu na kwalau
kamikavao kwamuloloili.

7 Beyabeyana ami sagena meli ana dedei koina idudulaisosi. Na analiyao
silaoma manimiu sisagena-kausili na tabu kwamumuliya wasa dudulaina
koina? 8 Bwaite manwoyane nige ilalaoma kami toyogan Yaubada koina
na ilaomaya Seitani me ana bodao bwaimwa toyakayakataine kolili.
9 Wakataiyako bwaite tem yisti kikiuna tapei pwalawa koina, kani
pwalawa meuloina ilusae kalona mena, kabo pwalawa isese. Mwa besiele
bwaite toyakayakataine ana yakayakatai naenaena koina kani ipanaisi
meuloimiu kolimiu yo isibayanaemiu. 10 Yagu nuwatu ikaiwe yakato kani
Keliso isaguimiu na tabu nuwatu yabo uloina wakakalai. Na siya kami
tomanwoyane, bwagana analiyao siya, kani maisali silobai. 11 Kaukavao
yo duguwao, tupwaliyao siwawalo yakato yau yagu guguye koina tem
tomo nigwenigwe mumugana sikalai muli mena kabo sinamwanamwa
Yaubada manna mena. Bwaite mwakota. Tem yawasosi yaguguguye
besiele, gubesi mwa Yudiya iyaelemo kamkamna kolili yalobalobai? Tem
yawaloba, “O besiele”, kabo yagu guguye Yeisu ana boita kelose koina
kaiwena kani nige iuula-munamunaili. 12 Toyakayakataine siya nuwamiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siulaula-pwanopwano, yogu ikwatakwata-yagili, yau kaba yaliyaya tem
sibomayoi yoli meuloina sitom-gabae-olili.

Yaluyaluwa Tabuna mekanakava yola yawasina siyetabetabe-yagili

13 Kaukavao yo duguwao, Yaubada iyoganmiuko yo ilivasimiu, kabo
nige kwamimiyamiya yoi loina yaulina mena. Na tabu ami livasine
kaiwena na kwawaloba, “Tem yomai ana gadosisi tawae nuwanuwana,
sowasowana kapaisowai.” Na yau yawalo kolimiu, tabu ami nuwatu
bwaine besiele, na me ami mulolo kwapaisowa kamikavao kaiweli. 14 Yo
loina meuloina kana nuwatu ibwagili-gogon loina kaigeda koina bwaite
besiele. “Kamkava kumulolo koina besiele kowa kuboma kam mulolo.”
15 Na tem kwabomayoi kwaesinasinali-yagimiu na kwasokasoka-keikeile
besiele yakayakan sokasokali mumugali wagite-kalatagimiu kisi ami
boda tomeli itatagwaligwali.
16 Na yawalo kolimiu, kwatalamwagimiu Yaluyaluwa Tabuna yawasimiu
iloinayani. Tem waginauli besiele nige sowana gadosisi yomiu iloinayan.
17 Kaiwena ginauli siya yola igadosisiyan, Yaluyaluwa Tabuna isikote.
Yo ginauli siya Yaluyaluwa Tabuna nuwanuwana, na yola isikote.
Yaluyaluwa Tabuna yo yola yawasina sauga meuloina yoli labuine
sikalekaleya, kabo saugana tem nuwatu yabo nuwanuwam uginauli,
nuwatu yaboyoi ilaoma yo am nuwatu bagubagunana ikausi kabo tawae
nuwanuwam uginauli nige ugiginauli. 18 Na tem Yaluyaluwa Tabuna
ibaguna-yagimiu, kani nige kwamimiya Yudiya ali loina panpanna
yaulina mena yo nige sowana ali loinao kwamuliya kolili.
19 Yola ana paisowa naenaena takatai namwanamwai bwaimwa
ganawali, yauyaule mumugana yo mumuga mwalimwalinena, 20 pwalou
kokotomo kolili yo kukula kana paisowa, kalomagigili, kaleya,
lamwapolowe, munamunai, mankikiwasi, boda yakasa, 21 yo gadosisi,
numa yauyaule, yaliyaya naenaena, yo ginauli tupwaliyao tabe.
Beyabeyana yayanuwapeimiuko na sauga bwaite yawaloyoi, siya mumuga
besiele bwaite siginaginauli, kani nige silulusae Yaubada ana kaba loina
koina.
22 Na Yaluyaluwa Tabuna uwena bwaite siyaele, mulolo, yaliyaya, nuwa-
daumwali, kalakisiye, katekamkamna, mumugana namwanamwana, meli
matumatuwana, 23 nuwalobi yo tabomayoi tayakasisi-yagila. Mumugana
namwanamwana nige yabo loina koina imiyamiya na kani kaba kausi
talobai. 24 Na siya simeliko Yeisu Keliso koina yoli mumugana naenaena
meuloina kelose koina siyakeloseli siboitako. 25 Yaluyaluwa Tabuna
yawasi waluwaluna iyeyamako, kabo tatalamwagila Yaluyaluwa Tabuna
koina iya iloinayagila. 26 Kabo tabu gagasa mumugana taginaginauli,
tabu kamikavao kwaulaula-munamunaili, yo tabu kamikavao
wakalokalomagigi-lagili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kalakavao tasaguili kali polowe tayamalamalaeli

6 1 Kaukavao yo duguwao, tem luwamiu mena ami boda yabo ibeku
naenaena mumugana koina, komiu bwaite Yaluyaluwa Tabuna
wakalaiyako yo ami meli imatuwako ilonamwayagimiu mumugamiu
bigana koina tomone kwasagui na mumugana kwayadudulai. Na tabe
wagite-kalatagimiu kisi kaba bekune kaigedanane koina kwabekuyoi.
2 Kwaesagusagu-wagimiu kami polowe kolili yo bwaine kamwasane
koina kani Keliso ana loina mulolo kaiwena kwaemwawasi. 3 Tem
tomo yabo nige ana kaiwe yakato naenaena isikotanan na ibomayoi
iwaloseyan iwaloba, "Yau me yagu kaiwe" ibomayoi imwakotayan.
4 Sowasowana tomo kaigeda kaigeda iboma mumugana igitegite-sipwai.
Tem ana paisowa inamwanamwa, sowasowana iyaliyaya. Na tabu ana
nuwatu bwaite besiele, "Yau yagu paisowa inamwanamwasosi kabo iya
ana paisowa." 5 Kaiwena tomo kaigeda kaigeda ilonamwayan iboma
ana paisowa kana polowe ikalai igitekalatan. 6 Tem ami toyakayakatai
Yaubada ana walo iyakayakatai-yani kolimiu, sowasowana kwasagui
kwapi ana dedei koina yo ami gogo namwanamwali kwaolena kaiwena
iya isaguimiu yaluyaluwa ana dedei koina.
7 Kwanuwatu namwanamwa yo nuwamiu sidudulai nige sowasowana
tomo yabo Yaubada imwakotayan. Tem tawae takumai, kani takeli
kanna besiele. 8 Kabo tem tomo yabo mumugana naenaena iginauli na
tem yona kana gadosisi ikabi-yaliyaya-yan kani boita ilobai. Na tem
mumugana namwanamwana iginauli na tem Yaluyaluwa Tabuna ikabi-
yaliyaya-yan kani yawasi miyamiya yaina ilobai. 9 Tabu mumugana
namwanamwana kana paisowa yola ikwakwatakwata-yani, kaiwena
tem nige yola ikwakwatakwata-yani kani kana sauga yawasosi koina
maisana namwanamwana talobai. 10 Kabo sowasowana sauga meuloina
tatonan tem tomo meuloili tasaguili yo takabi-yakaiweli. Siya ala tali
tomeliwo, bwaimwa Yeisu ana susu, tatonan kaikaiwe na tem tasaguili yo
takabi-yakaiweli.
11 Bwaite saugane koina yaboma nimagu mena yalele. Na wagitai
nimagu leleyana yalele yalalaki.[b] 12 Siya toyakayakataine siwalo
samasamaluluimiu yakato nigwenigwe mumugana wakalai mwa
siginauli besiele kaiwena nuwanuwali sigagasa ali tali Yudiya manli
mena yo siba, "Wagitai, ama paisowa koina siya nige Yudiya meuloili
nigwenigwe mumugana sikalai." Siwalo samasamaluluimiu kaiwena
sikatai tem Mosese ana loina nige simumuliya kani kalomagigili yo
kamkamna silobai ali tali Yudiya kolili, bwagana simeliko Yeisu Keliso

---

b 6:11 Buki bwaite liguna meuloina koina Paulo ana walo iwaloweni na tomo uloina ilele kanasiga 6:10 koina na tomna 11 Paulo iboma nimana mena ilele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ana boita koina. 13 Bwagana toyakayakataine siya nigwenigwe mumugana
sikalaiyako, na iyamo nige Mosese ana loina meuloina simumuliya-oli.
Na nuwanuwali lalakina tem komiu nigwenigwe mumugana wakalai
na mesabana sigagasa ami talam nigwenigwe siginauli yomiu koina
kaiwena. 14 Na yau koliyau, nige sowasowana ginauli yabo kaiwena
yagagasa, na yagu gagasa kaigedamo bwaimwana ala Guyau Yeisu Keliso
ana boita kelose mena. Ana boita kelose koina yau kaba yaliyaya kaiwena
ana boitane koina yanuwa yaulina mumugana kana yaliyaya koliyau
iboitako. Yo miyamiya yanuwa yaulina ana dedei koina yau besiele
yaboitako. 15 Nige kana uloi yabo tem nigwenigwe mumugana takalai o
tem nige takakalai, bwaite nige ginauli lalakina besi. Na nuwatu lalakina
kaigeda ele kita taemala tomo waluwaluli. 16 Analiyao komiu nuwatune
bwaite wakawa-namwanamwa-yani, komiu Yaubada ana tomoyao
yawasosi. Kabo yakawanoi Yaubada koina ana katekamkamna yo ana
nuwa-daumwali katemiu iloyakalapowonli.

17 Nige nuwanuwagu tomo yabo polowe yabo iyeyama koliyau
nigwenigwe mumugana kaiwena. Kaiwena yogu mena gai simiyamiya
bwaimwana kilakilala yawasosi siya siwalo-masalagau yau Yeisu
Keliso ana tomo. 18 Kaukavao yo duguwao, ala Guyau Yeisu Keliso ana
katekamkamna imiyamiya yaluyaluwamiu koina. O besiele. Kaiyoni, yau
Paulo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epeso ali leta

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Yanuwa Epeso iya taon lalakina Eisiya polovinsi koina, yo ali bisinisi sibaibaiwa. Paulo ana takikili yaiyonana koina, bolime yaiyona imiyamiya Epeso koina yo iyakayakatai kolili (Wagitai Apositolo ali paisowa peina 19). Muli mena Paulo sipei deli mena Loma koina. Sauganane koina leta bwaite ilele, kabo Tikiko ilokalai ilau iwolena toekalesiya Epeso kolili (6:21-22).

Epeso koina tomo sibaibaiwa siya nige Yudiya tomonliyao, na tupwana siya Yudiya tomonliyao. Leta bwaite koina Paulo iyakenayagili boda labui bwaimwa Keliso itubweiliko siyamala boda kaigeda ekalesiya koina (2:15-16 yo 3:6). Paulo iedeedede lalakina tawae Yaubada ana nuwatu ekalesiya kaiwena (3:10) na tawae Yaubada ana mulolo kolila. Kaba gite yaiyona iwalowegili ekalesiya kaiweli. Ekalesiya besiele yona kaigeda na Keliso besiele kulukulu (1:23, 4:15-16). Ekalesiya besiele nume na Keliso besiele numene kana wauwau (2:20-22). Ekalesiya besiele sine tokasole na Keliso besiele wainena tau (5:25-27). Besiele tabe Paulo Epeso ikabiyakaiweli yawasili ana laulau kaiwena Keliso itubweiliko siyamala yona kaigeda mwa kaiwena siya mayale natunao.

---

1 [1] Yau Paulo, Yeisu Keliso ana tosagenawasa (apositolo) yabo Yaubada ana nuwatu mena. Leta bwaite yalele yo yayawasa komiu Yaubada ana tomoyao, Yeisu Keliso kana tomeli yawasosi, kwamiyamiya Epeso koina kolimiu. [2] Yakawanoi Yaubada Tamala yo Guyau Yeisu Keliso ali katekamkamna yo ali nuwa-daumwali mena katemiu siloyakalapowon.

Keliso koina Yaubada mulolo meuloili iyelima kolila

[3] Yaubada tatobalan, iya ala Guyau Yeisu Keliso tamana. Ilonamwayagila tem tatobalan kaiwena Keliso koina yauyauya meuloili bulibuli yanuwaliyao kolili silaoma iyelima kolila yaluyaluwala kali sagu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaiwena. 4 Sauga bagubagunana koina igitesipwailako kaiwena tapatu
Keliso koina muli mena yanuwa yaulina iyamayale. Igitesipwaila besiele
na tem kita taemala ana tomo yakayakasisili manna mena yo nige kawa-
naenae yabo imiyamiya kolila. 5 Yo tabe sauga bagubagunanane koina
Yaubada imuloloila mwa iloina na tem ikawa-natu-wagila Yeisu Keliso
ana paisowa kaiwena. Ana yaliyaya mena yo ana nuwatu mena ikawa-
natu-wagila besiele. 6 Kabo tatobalan ana katekamkamna lalakisosina,
bwaine ana olena bwagabwaga iyeyamako natuna mulomulolona iya
koina tapatuko.
7 Mwa Yeisu Keliso ana boita koina livasi talobai bwaite Yaubada ala
pwanoli inuwatu-pwaikiliko. Walo yawasosi, Yaubada ana katekamkamna
ilalakisosi. 8 Katekamkamnane ikalapowon masumasuwe kolila tabe
sonoga yo katai namwanamwana ana nuwatu kaiwena iyeyama. 9-10 Ana
nuwatu wadawadamnane iyamayaleyako kolila Keliso koina kaiwena
iya ana nuwatu besiele. Kana sauga yawasosi koina ana nuwatune kani
iginauli bwaite ginauli meuloili bulibuli yo yanuwa yaulina mena kani
ikele-gogonagilima na Yeisu Keliso iya kulukululi na siya simiyamiya ana
loina yaulina mena.
11 Mwa koinaele Yaubada igitesipwaila taemala ana tomoyao kaiwena
sauga bagubagunana koina ana loina besiele. Walo yawasosi Yaubada
ginauli meuloina iginauli besiele ana nuwatu. 12 Mwa koina kita tomeli
baguna Yeisu koina Yaubada ikalaila ana tomoyao na mesabana Yaubada
esana takeleisinan yo tatobalan. 13 Na komiu tabe walo yawasosine
kwabenalanako bwaite Yeisu wasana namwanamwana leboimiu kaiwena
mwa kwameli koina na kwaemala ana boda. Kabo Yaubada ana kilakilala
ipeiyako kolimiu yakato komiu iya ana gogo, kana katai bwaite besiele,
Yaluyaluwa Tabuna iyeyawako kolimiu besiele ana waloyameli. 14 Na
kita Yaluyaluwa Tabuna takalaiyako kabo takatai namwanamwai yakato
meuloina bwaite iwaloyameli kolila bwaliga kani takalai. Mwa koinaele
tasanasana kanasiga Yaubada ilivasi-yawasosila na ikalaila mekalakava
tamiyamiya. Kabo ilonamwayagila tem esana wasawasana takeleisinan
yo tatobalan.

Paulo ikawanoi Yaubada koina Epeso toekalesiyao kaiweli

15-16 Bwaite kaiwena nige sowana yalopei kawatoki Yaubada koina yo
sauga meuloina yakawakawanoi kaiwemiu. Saugana ami meli Yeisu
Keliso koina yo tabe ami mulolo Yaubada ana tomoyao kaiweli wasali
yabenalagili yagu kawa-tokine iyatubu. 17 Yakawanoi ala Guyau Yeisu
Keliso ana Yaubada koina, iya Tamala wasawasana, na tem Yaluyaluwa
Tabuna iyeyawa kolimiu na mesabana Yaluyaluwane ikabi-yasonogamiu
yo Yaubada kana katai iyakenayagimiu yo kana katai kolimiu ilalaki.
18 Tabe yakawanoi tem Yaubada ami nuwatu ikabiyamayale na wakatai

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tawae iyaele manimiu mena sauga ilalaoma koina bwaimwa iya
iyoganmiu koina. Tabe nuwanuwagu wakatai ana wasawasa kana
lalaki naga iyelima ana tomoyao kolila. 19 Tabe nuwanuwagu wakatai
ana kaiwe ilalakisosi iyaele ipaipaisowa kita tomeliwo katela mena. Na
bwaimwa kaiwene koina, 20 Yaubada Keliso ikeleyatoloyoi boita mena yo
ipei ulaulana mena bulibuli yanuwaliyao kolili.[a] 21 Mwa koina Keliso ana
kaiwe ilalakisosi kabo tobagunao, Seitani ana bodao ali kaiwe uloi uloi,
aneloseyao meuloili, kinyao yo esa kaigeda kaigeda simiyamiya bwaite
sauga yo sauga ilalaoma koina. 22 Yaubada ipei Keliso ginauli meuloili
kali toloina, siya simiyamiya kaena yaulina mena, yo iya ipei boda
ekalesiya kulukululi. 23 Na boda ekalesiya bwaite Keliso yona, mwa koina
bodane iyakalapowonli ana namwanamwa meuloina koina.

Yaubada yawasi waluwaluna iyeyama Keliso koina

2 1 Baguna ami gamwa-panapanawa yo mumugamiu naenaeli
kaiweli yaluyaluwamiu siboita. 2 Sauganane koina yanuwa
yaulina nuwatuli boniboniyaili kolili kwalolokeikeile yo Seitani ana
kamwasa koina kwamuliya, iya nige tagigitai na tomo siya nige Yaubada
siyayakasisiyan iloinayagili. Yo sauga bwaite Seitani yaluyaluwana
togamwa-panapanawa meuloili iloiloinayagili. 3 Baguna kita meuloila
besiele tamiyamiya togamwa-panapanawa ali boda luwali mena, yo yola
kana yaliyaya tamulimuliya koina yo tawae yaluyaluwala yo yola ali
gadosisi tapaisowai besiele. Tem iyaelemo tamiyamiya dedeinane koina
idudulai yo sowasowana Yaubada ana munamunai talobai besiele yanuwa
yaulina kana tomiyayao meuloili. 4-5 Ala gamwa-panapanawa kaiwena
yaluyaluwala siboitako. Na iya tokatekamkamna yo ana mulolo kolila
ilalakisosi kabo yawasi waluwaluna iyeyama Keliso mekalakava. Ana
katekamkamna koina bwaite iyeyawa bwagabwagai kolimiu leboimiu
kwalobai. 6 Kita Yeisu Keliso koina tamiyamiya, mwa Yaubada ikele-
yatoloyoila boita mena Keliso mekalakava yo ipeila Keliso mekalakava
ana kaba miya wasawasana koina bulibuli mena. 7 Iginauli besiele na
tem kita taemala kaba gite siya tomo muli mena silalaoma kaiweli, na
mesabana sikatai Yaubada ana katekamkamna ilalakisosi, bwaimwana
ilaoma kolila Yeisu Keliso koina. 8 Saugana kwanuwabui yo kwameli,
Yaubada ana katekamkamna koina bwaite ana eyawa bwagabwagai,
lebo kwalobai. Nige yakato ami paisowa uwena koina lebone kwalobai,
na bwaite Yaubada ana eyawa bwagabwaga koina lebo kwalobai.
9 Nige ami paisowa maisana, nigele. Mwa nige sowana yabo igagasa.

---

a 1:20 Paulo leta bwaite kalona mena iwalo bulibuli yanuwaliyao kaiwena Epeso tomoliyao tauna kona siya tobalau yo sitapwalolo yaluyaluwa uloi uloi bulibuli yanuwaliyao kolili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Yaubada iginaulila taemala yamayamayale waluwaluli Yeisu Keliso
koina na mesabana paisowa namwanamwali iya ikatububunagiliko kani
tapaisowaili.

Keliso ipei-gogonagila tayaboda kaigeda

11 Baguna sikabimiu komiu nige tomo Yudiya. Mwa tomo Yudiya sigite-
yatalumiu siwaloba, “Komiu nige nigwenigwe mumugana wakakalai
besiele kai, kabo komiu nige Yaubada ana tomoyao, kai kabomamo
Yaubada ana tomoyao.” Na yau Paulo, yayanuwapeimiu tomo sibomamo
mumugane siginauli nimali mena. Kabo ilonamwayagimiu kwanuwatu-
kalatan ami miyamiya beyabeyana. 12 Sauganane koina kami mwayaga
iyai Keliso koina. Komiu besiele taumana, esamiyao nige simiyamiya
Yaubada ana tomoyao Isileli ana bodao kolili yo Yaubada ana waloyameli
iginauli kolili nige komiu kaiwemiu. Ami miyamiya yanuwa yaulina
mena inae kaiwena nige ami katai yabo Yaubada kaiwena yo nige
namwanamwa yabo imiyamiya kaiwemiu yakato kwasanasanai. 13 Na
komiu kwapatuko Yeisu Keliso koina. Baguna komiu kami mwayaga
iyai Yaubada koina na sauga bwaite koina Yaubada ikalaimiuma salina
mena Yeisu Keliso kwasinena koina. 14 Keliso katela ikabi-yanuwa-
daumwalili mwa koina tamiya daumwali mekalakavao siya simiyamiya
salila mena. Kai Yudiya yo komiu nige Yudiya taekalokalomagigi-lagila
mwa kalomagigiline besiele dedeli iyakasala tamiya-suwala boda labui.
Na Keliso dedeline ikogwaligwali ana boita koina kabo bodane labuine
talaoma tayaboda kaigeda. 15 Kai Yudiya kama loina sibaibaiwa, na
Keliso ana boita koina loinaone iko-gwaligwaliliko. Iginauli besiele kabo
bodane labuine ipei-gogonagila yo boda kaigeda waluwaluna iginauli
mwa koina tamiya-daumwali. 16 Keliso ana boitane kelose mena koina
kalomagigiline ikele-gabaen na iyamiya-toyawaila, kita besiele tomo
kaigeda yo nuwatu-pwaiki mena ikalaila tapileyoi Yaubada koina. 17 Mwa
ilaoma yo nuwa-daumwali wasana iguguyeyan kolimiu komiu baguna
kwamiya-suwala Yaubada koina yo tabe kolimai kai Yudiya kamiyamiya
Yaubada salina mena. 18 Ala yai namwanamwana ele yakato kita bodane
labuine talau Yaubada koina Yaluyaluwa Tabuna ana sagu mena bwaite
Keliso ana boita, mwa koina tamiya-daumwali.

19 Koinaele bwaite sauga komiu nige besiele taumanao yo laolaoma, na
komiu yanuwa tanuwagaliyao besiele Yaubada ana tomoyao, ana susu
yawasosi. 20 Komiu tabe besiele Yaubada ana nume kana wawali ana kaba
kabi. Kai apositoloyao yo palopitao besiele Yaubada ana paisowa kana
wauwauyao numene kaiwena yo Yeisu Keliso iya ala wauwau kana veku
kaikaiwena. 21 Nume kana wawali meuloina situbwe Keliso koina mwa
koina numene iyasae isaesae, iyamala nume tabu yakayakasisina ala
Guyau kaiwena. 22 Na komiu kwamiyamiya Keliso koina, kabo Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyaboda-kaigedaimiu ana tomoyao meuloimiu kwaemala Yaubada yo
Yaluyaluwana ali kaba miya.

Paulo ipaipaisowa siya nige tomo Yudiya kaiweli

3 [1] Yaubada ana paisowa kolimiu kaiwena mwa yakawakawanoi
kaiwemiu. Yau Paulo yau ele deli mena yamiyamiya kaiwena Keliso
ana paisowa yaginauli komiu nige tomo Yudiya kaiwemiu. [2] Nuwana
wasagu kwabenalanako yakato Yaubada kagu yauyauya iyeyama
koliyau na mesabana yapaisowa kaiwemiu. [3] Kagu yauyauya iyeyama
bwaite besiele, ana nuwatu wadawadamna iyakenayagau yo yakatai
namwanamwai. Na edeededena Yaubada ana nuwatu wadawadamna
kaiwena tupwana yawalowenako kolimiu. [4] Na tem kwayasiliyako
tawae yaleleyako sowasowana wakawa-yawasosi yakato Yaubada ana
nuwatu wadawadamna yakatai namwanamwai bwaimwana ana paisowa
Keliso koina. [5] Yaso beyabeyali nige sikakatai Yaubada ana nuwatu
wadawadamna, na bwaite sauga Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe mena
iyakenayagimai Yaubada ana apositoloyao yo ana palopitao tabutabuli
kolimai. [6] Nuwatu wadawadamnane bwaite besiele. Yaubada ana lebo
Yeisu Keliso koina nige tomo Yudiya kabomamo kaiwemai na komiu
nige tomo Yudiya kaiwemiu tabe. Kaiwena wasana namwanamwana
kwabenalan yo kwameliyan, kabo komiu yo kai Yaubada ana
katekamkamna ikatububunanako meuloila takele-toyawai. Mwa koina
komiu yo kai taemala boda kaigeda yo Yeisu Keliso koina Yaubada ana
waloyameli takalai.

[7] Yaubada kagu yauyauya iyeyama yo yaemala ana topaisowa wasa
namwanamwana kaiwena. Yo yagu kaiwe iyeyama koliyau yo koina ana
paisowa yapaipaisowai. [8] Bwagana yau yakikiusosi Yaubada ana bodao
luwali mena na iyamo igite-sipwaiyau yo kagu yauyauya iyeyama na
mesabana yaguguye komiu nige tomo Yudiya kolimiu. Yagu guguyene
bwaite besiele, Keliso ana wasawasa ilalakisosi, nige sowasowana
taemwawasi. [9] Walo yawasosi, Yaubada yagu paisowa iyeyama na
tem paisowane koina ana nuwatu wadawadamna tawae kani iginauli
yakabi-yamayale tomo meuloili kolili. Yaubada iya yanuwa yaulina kana
toyamayale nuwatune iwadam kanasiga kabona, na siya yaso beyabeyali
nige sigigitai. [10] Iginauli besiele na mesabana bulibuli yanuwaliyao kali
tomiya meuloili, nuwana siya tobagunao o nuwana kaiwe uloi uloi,
ana sonoga lalakisosina sigitai ekalesiya koina na sikawa-yawasosiyan.
[11] Sauga beyabeyana koina ana nuwatu besiele yakato naga muli
mena ipaisowai mwa koina ala Guyau Yeisu Keliso ana paisowa koina
paisowane iyemwawasi. [12] Yo kita tamiyamiya Keliso koina yo tameliyan
kabo sowasowana me ala katepatu talau Yaubada manna mena, nige kaba
kausi yabo kolila. [13] Koinaele yawalo kolimiu, tabu kwanunuwa-polowe

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yagu kamkamna kaiwemiu. Kaiwena yagu kamkamnane uwena koina
ami namwanamwa kwalobai yo tabe kwayaliyaya kaiwena.

Paulo ikawanoi Yaubada koina na tem Epeso sikatai Keliso ana mulolo kana lalaki

14 Yaubada ana paisowa kolimiu kaiwena mwa yapwalou Tamala
manna mena, 15 iya tomo meuloili siya simiyamiya yanuwa yaulina
mena yo bulibuli mena iyamayaleli. 16 Mwa yakawanoi yakato Tamala
ana gogo wasawasali kolili kaiwe iyeyawa kolimiu na yaluyaluwamiu
ikabi-yakaiweli Yaluyaluwa Tabuna koina, 17 na mesabana Keliso
imiyamiya katemiu mena ami meli kaiwena. Tabe yakawanoi lammiuyao
sisusu silobi katekamkamna mumugana koina, na tem ami nuwatu
simatuwa besiele mayau lamliyao sisusu silobi bwatano luwana mena
sikabikalatan me ali kaiwe. 18 Yakawanoi na tem komiu, mekamikavao
tomeliwo meuloili, Keliso ana mulolo kana tabataba yo kana mamalawe
yo kana sae yo kana lobi ana didiu kwanuwa-mayaleyan. 19 Kita
tomo nige sowasowana ana mulolo kana lalaki takatai yawasosi, na
yakawanoi komiu ana mulolo kana lotonan sowasowana kwalotonan.
Kabo Yaubada, iya namwanamwa meuloina yaina, mwa iyaele kolimiu
yo katemiu iloyapowonli. 20-21 Yaubada ana kaiwe iyaele ipaipaisowa
katela mena, mwa tem tawae kaiwena tanuwanuwatu yo nuwanuwala
o takawanoi kaiwena iya sowasowana ala nuwatune ietulanyoili. Kabo
kita tamiyamiya ekalesiya luwana mena yo Yeisu Keliso koina, yaso yo
yaso kolili kani Yaubada esana tatobalan sauga meuloina nige ana kaba
mwawasi. O besiele.

Kita tatubwe taemala boda kaigeda

4 1 Yau ele deli mena yamiyamiya yaina kaiwena ala Guyau kaiwena
yapaipaisowa, kabo yakabi-yakaiwemiu ami miyamiya wagitekalatan
besiele Yaubada ana nuwatu bwaimwa koina mwa iyoganmiuko. 2 Sauga
meuloina me ami nuwalobi yo mumugamiu sibiga, tabu munamunai
bwagabwaga, na mulolo mena kamikavao ali paisowa wakalakisiye-
yagili. 3 Yaluyaluwa Tabuna ikabiyakaiwela tamiya-namwanamwa, yo
miya namwanamwane koina itubweila taemala boda kaigeda. Kabo
sowasowana kwatonan kaiwe na miya-toyawane koina kwamiyayai.
4 Kita meuloila tatubwe-gogo besiele yona kaigeda yo Yaluyaluwa Tabuna
kaigedamo iya takalaiyako. Besiele me ala katepatu tasanasanamo
namwanamwane kaigedana kaiwena bwaimwa Yaubada ikatububunanako
yo koina iyoganlako. 5 Walo yawasosi, ala Guyau kaigedamo, yo meuloila
ala meli kaigeda yo ala babitaiso kaigedamo. 6 Ala Yaubada kaigedamo
iya meuloila Tamala. Yo tomo meuloina iloinayagili, ipaipaisowa meuloili
kolili, yo imiyamiya meuloili luwaluwalili mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Keliso kala yauyauya meuloila iyelimako, isoiyagiliko besiele ana
nuwatu mena. 8 Besiele Buki Tabu ana walo bwaite iwaloba, “Saugana
isae kewa molosi mena isae mekanakavao siya ikaiwe-gabaegili yo ipanli
yo mulolo isoiyagili tomo kolili.” 9 Na walone bwaite ‘isae’ iyakenayagila
yakato baguna ilobima yanuwa yaulina mena. 10 Iya tolobimane iya
kaigedana isaeyoi kewa mena. Yo nige yakato isae bulibuli mena na
imiyamiya, nigele. Na bulibuline isae-gabaen yo imiyamiya kewa-
molosi mena na mesabana ibomayoi koina ginauli meuloina bulibuli
yanuwaliyao kolili iloyapowonli. 11 Bwaimwa iya tabe yauyauya
isoiyan tomo kolili bwaite besiele. Tupwaliyao iwolegili siyamala
apositoloyao, tupwaliyao palopitao, tupwaliyao wasa namwanamwana
kana toyawasayao yo tupwaliyao pasta yo tupwaliyao dikonyao
siya toekalesiyayao siyakayakataili Yaubada ana kamwasa kaiwena.
12 Toekalesiyayao iwolegili kali yauyauya besiele na tem Yaubada
ikatububunagili ana tomoyao na paisowa namwanamwali siginaulili
mesabana ekalesiya, Keliso yona, ikin idebalala yo ikaiwe, 13 yakato kita
tayaboda kaigeda yo meuloila Yaubada Natuna tameliyan yo takatai
namwanamwai na taemala tomo matumatuwala yo mumugala besiele
Keliso, mumugane koina Keliso iloyapowon.
14 Koinaele nige sowana mumugala besiele melumelu, nige sowana kita
besiele waga bagolu ikoko-yageyagela, yo nige sowana tosonosonogao
ali yakayakatai iyui-kalakalaila besiele yaumai mayau liguna iyui-
takitakikilan. Yo siya kamwasa sibaibaiwa siginaulili yakato silawagila
mwakota koina, yo kamwasaline kolili tomo siwoya-suwalagili. 15 Tabu
ali yakayakataine koina tagogolulau, na sowasowana ala edeedede koina
tawalo dudulai me ala mulolo na meli yo katai kolili takin me ala kaiwe yo
tatubwe yawasosi Keliso koina, iya ekalesiya kulukuluna. 16 Na kulukulune
yona meuloina iloinayan kabo waunao meuloili situbwe-gogo yona
kaigeda koina. Waunao kaigeda kaigeda siboma ali paisowa sipaipaisowai,
mwa yona meuloina ikin yo ikaikaiwe mulolo mumugana koina.

Yawasi waluwaluna Keliso koina

17 Ala Guyau esana mena yayanuwa-peimiu yo yakabi-yakaiwemiu
bwaite besiele. Tabu ami miyamiya beyabeyana koina kwamiyamiya
besiele siya Yaubada nige simemeliyan ali miyamiya. Ali nuwatu nige
kanliyao, 18 yo kateliyao siboniboniyai. Nige ali katai yabo dudulaina,
kateliyao besiele veku, sikololo, mwa koina Yaubada yawasina koina
silosuwala. 19 Bodane sauga bwaite nige kali mwalimwaline ipapagan na
siyauyaulesosi yo sisamasamalulu mumugana naenaena koina, yawasosi
kaba mwalimwaline bwaite.
20 Na iyamo ami katai Keliso kaiwena nige besiele. 21 Walo yawasosi,
Keliso wasana kwabenalanako, yo nuwatu yawasosi siyaele Keliso koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kana tomuliyayao siyakayakatai-yanako kolimiu. 22 Kabo sowasowana
mumugana beyabeyana wagabaen, bwaite tauna kona kwamiyamiya
koina, kaiwena mumuga mwakomwakotanane kana lotonan iwoyawoya-
suwalagimiu yo isibasiba-yanaemiu. 23 Katemiu yo ami nuwanuwatu
sowasowana siwaluwaluyoi, 24 yo sowasowana yawasi waluwaluna
wakalaiyoi kolimiu, yawasine bwaite mumugana besiele Yaubada
mumugana, dudulai yo yakayakasisina. 25 Mwa koina mwakota besi.
Sowasowana tem kaigeda kaigeda iwalo dudulai ana tali toekalesiyayao
kolili, kaiwena kita wau uloi uloi tatubwe yona kaigeda koina. 26 Tem
kwamunamunai tabu munamunaine ikalaimiu ilalawagimiu naenaena
koina. Na tabu ami munamunaine ikakabi-kalatagiwo kanasiga dabwelo
isugu, 27 kisi Seitani ana solasola kuwolena. 28 Yo tomo yaiya ikewali tabu
ikekewaliyoi, na nimana iyapaisowa paisowa namwanamwana koina. Yo
sowasowana nimana iyapaisowa na gogo lalakina ilobai na mesabana
tobubutuma isaguili.
29 Tabu walonaenae ami edeedede koina, na walo namwanamwali
kwawalowegili na mesabana tomo siya tonuwa-polowe kwasaguili na
wakabiyakaiweli ami walo namwanamwali kolili. Kamwasane koina
sowasowana tomo ami walo sibenalagili yo sagu silobai. 30 Tabu Yaubada
Yaluyaluwana me ana nuwanae ami miyamiya kaiwena, kaiwena iya
ami kilakilala yakato komiu Yaubada ana gogo. Kabo wakatai yakato
sauga muli mena Yeisu ana pileyoima koina ana tomoyao iyamaisaliko
kwasinena koina kani ikalaiyoili. 31 Sowasowana mumugamiu
naenaeli katemiu mena wagabaegili munamunai mekanakava. Tabu
walo munamunai kamikavao kolili yo tabu kwaetaetalapili-yagili.
Tabu kalomagigili mumugana imiyamiya kolimiu. 32 Na sowasowana
mumugamiu sibiga kamikavao kolili yo wakatekamkamna-yagili.
Kamikavao ali pwanoli kolimiu kwanuwatu-pwaikili, besiele Keliso ana
boita koina, Yaubada ami pwanoli inuwatu-pwaikiliko.

5 1 Komiu Yaubada natunao ana mulolo lalakina kolimiu, mwa
koina kwatonan komiu besiele iya. 2 Sowasowana kwamuliya me
ami yakasisi yo me ami mulolo besiele Yeisu Keliso ana mulolo kolila.
Ibomayoi yawasina yo yona italamwan kelose mena kaiwela, ana
pwaoli bwalaina namwanamwana kaiwena Yaubada iyaliyaya. 3 Tabu
ginauli naenaena mumugana kikiuna yabo kolimiu imiyamiya, nuwana
ganawali o nuwana mankikiwasi gogo kaiweli, kaiwena siya ginauli
kaba mwalimwaline. Bwaimwa mumugane nige kami lonamwa kaiwena
komiu Yaubada ana tomoyao yakayakasisimiu. 4 Tabu walo kali lotonan
naenaeli kwawalowalowegili, yo tabu walo bwagabwaga, tabu talawasi
naenaena kaiwena komiu nige kami lonamwa. Na kwaedeedede walo
namwanamwali Yaubada ana kaba yaliyaya yo ana kaba kawatoki. 5 Me
ami nuwa-mayale ginauline bwaite kaiwena. Siya mumugana naenaena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siginaginauli yo siya tomankikiwasi nige ali kaba miya yabo Keliso
yo Yaubada ali kaba loina koina. Na tomankikiwasine siya besiele
totapwalolo kokotomo kolili. 6 Koinaele tabu tomo ana mwakota siya
edeedede bwagabwaga wakalakalaili kulukulumiu mena kwapepeili,
bwaite mumugane kaiwena Yaubada ana munamunai ilalaoma siya nige
kainana sibebenalan kolili. 7 Kabo siya mumugana naenaena ana boda
tabu kwalau kwapapatu kolili.
8 Baguna kwamiyamiya boniboniyai koina na sauga bwaite
kwamiyamiya Guyau ana mayale koina. Kabo ami lau sowasowana
besiele mayale natunao ali lau, 9-10 yo kwaloyai tawae Yaubada ana
kaba yaliyaya. Kaiwena mayale uwena mumugana namwanamwana,
paisowa dudulaina yo walo yawasosi. 11 Tabu boniboniyai mumugana
kana paisowa wagogolulau koina kaiwena nige uwena ipapagan, na
sowasowana kwayakenayagili mayale mena na tomo meuloili sigitai
yakato mumugane naenaena. 12 Nige sowasowana tawae tomo tupwaliyao
siginauli wadam mena na yawalo-masalan, kaiwena walowennane
yamwalimwaline. 13 Tawae ginauli meuloili tapeili mayale mena
sowasowana kalo-yawasosili tagite-namwanamwaili, 14 kaiwena mayalene
ginauli meuloina ipeiyawatagilagili na tagite-namwanamwai. Bwaite
kaiwena ala wali yabo iwaloba, Kowa tokenokeno kutolo boita mena, na
Keliso ana mayale itunsae koliwo.
15 Kabo ami lokeikeile wagitekalatan. Sowasowana me ami nuwatu
dudulai, tabu komiu besiele siya toyauyaule, nigele ali nuwatu
sidududulai. 16 Tabu ami sauga kwayayavenuwan, kaiwena bwaite
saugane koina mumugana naenaena ikaiwe. 17 Miyawa yauyaule, na
Guyau ana nuwatu kaiwemiu wakatai namwanamwai. 18 Tabu waila
kaikaiwena koina kwanunuma yauyaule, kisi isiba-yanaemiu. Na
sowasowana Yaluyaluwa Tabuna koina iloyapowonmiu. 19 Kwawaliwali
mekamikavao wali tapwalolo yo same walina yo tabe wali bui kolili. Me
ami yaliyaya katemiu mena kwawali Guyau koina. 20 Ala Guyau Yeisu
Keliso esana mena sauga meuloina wakawatoki Tamala Yaubada koina
ginauli meuloili kaiweli. 21 Sauga meuloina me ami talam yo me ami
yakasisi kaiwena nuwanuwamiu Keliso kwayakasisiyan.

Tokasole tau yo sine kali loina

22 Koinaele komiu tokasole sinesineo, me ami talam wainemiyao ali
loina kwamuliya besiele am muliya Keliso ana loina koina. 23 Keliso
iya tomeli bodane kulukuluna mwa kaiwena tau iya sine kulukuluna.
Na tomeli bodane iya Keliso yona yo Keliso iya tomeli bodane kana
tolebolebo. 24 Tomeli bodane me ana talam Keliso ana loina imulimuliya
koinaele sinesineo mekasole sowasowana me ali talam simulimuliya
waineliyao ali loina sauga meuloina kolili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Komiu tokasole tatao, wainemiyao kwamulolo kolili besiele Keliso
imulolo ekalesiya koina yo yawasina italamwan kaiwena. 26 Yawasina
italamwan, nuwanuwana ekalesiya ideuli iwaluwalu waila mena besiele
wasana namwanamwana walona.[b] 27 Keliso nuwanuwana ekalesiyane
ikabi-yatabu na iyatolo manna mena besiele ekalesiyane kana gite
namwanamwana, nige gai yabo, tabu yona ibabalulu, yo tabu gite yabo
naenaena, na sapusapuna nige wenoweno yabo koina.[c] 28 Yo bwaite
besiele tatao ilonamwayagili waineliyao simulolo kolili besiele sibomayoi
yoli simulolo kolili. Iya wainena imulolo koina ibomayoi imuloloi.
29 Tomo nige sowasowana ibomayoi yona ikalomagigilan, na iyakan
yo igite-kalatan namwanamwai besiele Keliso iginauli kita ekalesiya
kolila, 30 kaiwena kita yona waunao. 31 Buki Tabu iba, "Bwaite kaiwena
tau tamana yo sinana ilogabaegili yo ilau mewainena simiya-suwala yo
yoli labuine siyamala kwapi kaigeda." 32 Nuwatu bwaite kasole kaiwena
didididiuna, bwaimwa iya makamakayau Keliso yo ekalesiyane ali tubwe
kaiwena. 33 Na walo bwaite ilaowa kolimiu. Mwa sowasowana tomo
kaigeda kaigeda wainena imulolo koina besiele ibomayoi kana mulolo yo
sinene sowasowana wainena iyakasisiyan.

Tama, sina yo natuliyao kali loina

6 1 Komiu gagagiliwo, sinamiyao yo tamamiyao ali guguye
kwayakasisi-yagili kaiwena kwamiyamiya Keliso manna mena.
Idudulai tem besiele waginauli, 2 kaiwena Buki Tabu iba, "Sinamiyao yo
tamamiyao kwayakasisi-yagili." Bwaite loinane iya loina bagubagunana
waloyameli mekanakava, 3 yo bwaite waloyameli iwaloba, "Na mesabana
kwamiya namwanamwa na ami miya yanuwa yaulina mena yawasimiu
imamalawe." 4 Komiu tama, tabu natumiyao kwaula-munamunaili,
na wagitekalatan namwanamwaili, mumugali kwayadudulaili yo
kwayakataili meli mumugana besiele Guyau ana nuwatu.

Topaisowa panpanli yo ali tautaubalao kali loina

5 Komiu topaisowa panpanli me ami yakasisi yo me ami matausi yo me
ami talam ami tautaubalao kolili, siya siloiloina-yagimiu yanuwa yaulina
ana dedei koina, kwaobigaili. Me ami obiga kwapaipaisowa kolili yakato
kwapaipaisowa Keliso koina. 6 Sauga meuloina me ami kaiwe kwapaisowa
kaiweli, yakato komiu Keliso ana topaisowa panpanli yo Yaubada ana
paisowa waginaulili me ami talam yawasosi. Tabu yakato sigitagitaimiu

---

b 5:26 Walone bwaite 'waila' makamakayau babitaiso kaiwena. **c 5:27** Sauga bagubagunana koina tem topwaoli nuwanuwana ipwaoli kabo lami sinisinibuna ikalaiyama koina ipwaoli. Lamine kana gite namwanamwana, nige gai yabo, tabu yona ibabalulu, yo tabu gite yabo naenaena, na sapusapuna nige wenoweno yabo koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabo kwapaisowa kaikaiwe na saugana silogabaegimiu paisowa kwalopei.
7 Kwapaisowa me ami yaliyaya, besiele Guyau kaiwena kwapaipaisowa,
na nige tomo kaiweli. 8 Kaiwena wakatai Guyau naga tomo kaigeda
kaigeda, nuwana topaisowa panpanna o nuwana tomo livalivasina, kani
iyamaisa ana paisowa namwanamwana kaiwena. 9 Na komiu tautaubalao,
sowasowana mumugamiu sidudulai ami topaisowao panpanli kolili. Tabu
kwayayadidigali kaiwena wakatai ami Guyau yo ali Guyau yawasosi
iyaele bulibuli mena igitagitaimiu yo kita meuloila tatoyatoyawa manna
mena.

Sowasowana Yaubada ana gogo kaleya kwamana kwalikwali

10 Yagu walo ana kaba mwawasi kani yawalowen bwaite besiele,
kwamiyamiya ala Guyau koina na mesabana ana kaiwe lalakina koina
ikabi-yakaiwemiu. 11 Kaleya gogona meuloina Yaubada iyeliwako kolimiu
kwalikwali kabo sowasowamiu kwatolo kaiwe na mesabana tabu
Seitani ana nuwatu imwamwakota-yagimiu. 12 Nige yakato takalekaleya
ala tali tomo kolili, nigele, na yaluyaluwa biki simiyamiya mwayaga
bwagabwaga mena me ali tobagunao yo ali kaiwe uloi uloi siya yanuwa
yaulina boniboniyaina koina siloiloina.
13 Mwa kaleya gogona kwamana meuloina Yaubada iyeliwako kolimiu
kwalikwali na mesabana sowasowamiu kwatolo kaiwe sauga naenaena
kaleyana koina. Saugana kaleyane imwawasi komiu ami kaba kaleya
mena kwatotolo me ami kaiwe. 14 Ami tolo kaikaiwene koina, ami
kaleya gogona kwamana bwaite besiele. Kami wakisowa bwaite walo
yawasosi iya kwapan-kalatan kasipumiu mena, tabe gamwagamwalimiu
kana kokaukausi aeyan bwaite mumuga namwanamwana. 15 Yo nuwa-
daumwali wasana kana walo-masala bwaite kaemiu kana suma. 16 Ami
ebeu bwaite ami meli yo koina Seitani ana wamali wedowedolili
ikaukausili yo ana mayau kalakala-pulupulululi koina itabeyamateli.
17 Yo Yaubada ana lebo iya kami pwaopwaom kaikaiwena, yo tabe
Yaubada ana walo iya bwaite kaleya kelepana bwaimwa Yaluyaluwa
Tabuna iyeyawako kolimiu. Wakalaili na kwatolo kaiwe kolili. 18 Yo
sauga meuloina wakawakawanoi Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina.
Sowasowana ami kawanoi meuloili kwaolegili Yaubada koina na
mesabana isaguimiu. Manimiyao silala na tabu ami kawanoi kwalolopei
Yaubada ana tomoyao kaiweli.
19 Tabe kaiwegu wakawakawanoi. Wakawanoi na tem saugana
yaedeedede Yaubada yagu walo iyelima na meyagu katepatu Yaubada
ana nuwatu wadawadamna yayawasayan. Nuwatu wadawadamnane
kana katai bwaite, tomo meuloili sowasowali lebo silobai wasana
namwanamwana koina, tomo Yudiya yo tabe siya nige tomo Yudiya kolili.
20 Yaubada iyawasayauma yakato wasa namwanamwana sabi yawasana.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mwa bwaite kaiwena yau ele nume pan mena. Tem sowasowana
wakawanoi kaiwegu na me yagu katepatu wasana namwanamwana
yawalo-masalan tomo kolili besiele Guyau ana walo koliyau.

Walo ana kaba mwawasi

21 Tikiko, iya kalakava namwanamwana yo Yaubada ana topaisowa
namwanamwana, naga kani ami wasa iyeyawa kaiwegu na wakatai
gubesi yagu miyamiya kana koleya. 22 Bwaite iya kaiwena yayawasa
ilalaowa kolimiu, na mesabana wakatai ama miyamiya na tabe ikabi-
yakaiwemiu. 23 Yakawanoi Tamala Yaubada yo Guyau Yeisu Keliso
katemiu sikabi-yadaumwalili, yo ami meli sikabiyakaiwe na sisaguimiu
kwaemulomulolo-wagimiu. 24 Tabe yakawanoi siya sauga meuloina ala
Guyau simulolo koina. Kani Yaubada ana walo-mulolo silobai. Yau Paulo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pilipai ali leta

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Paulo ana takikili labuina koina ilau yanuwa Pilipai koina bwaimwa taon yabo Masidoniya polovinsi kalona mena. Paulo ana paisowa yo ana yakayakatai kolili tomo tupwana sikawa-yawasosi yo simeliyan kabo ekalesiya itubu Pilipai koina (Apositolo ali paisowa 16:11-40 koina wagitai). Ana takikili yaiyonana koina tabe tomeliwo Pilipai koina igitaiyoili (Apositolo ali paisowa 20:6). Kabo ilau Yelusalema yo muli mena ilau Loma ana yatala kaiwena. Bolime labui imiyamiya Loma nume pan mena. Mwa kana koleya besiele sauganane bwaine koina Paulo leta bwaite ilele yo iyawasa Pilipai tomeliwo kolili. Paulo leta bwaite ana lelena yaina nuwanuwana ikawatoki Pilipai tomeliwo kolili ali saguina kaiwena (1:5, 4:10-19). Paulo nuwanuwana ikabi-yakaiweyoili yo yakato tem sinuwalobi (2:1-11) yo mumugali besiele tomeli yawasosi mumugali. Toyakayakataiwo tupwaliyao siwalo yakato tem Pilipai tomeliwo Mosese ana loina simuliya kabo kani Yaubada ikawa-namwanamwa-yagili. Na Paulo iwalo kolili iba, nigele, tem Yeisu Keliso tameliyan kabo Yaubada ikawa-namwanamwa-yagila (3:1-11). Mwa Paulo ikabi-yakaiweli na sitolo kaikaiwe meli yawasosi koina.

---

1 [1] Yau Paulo mekaukava Timoti, kai Yeisu Keliso ana topaisowao panpanli, leta bwaite kalele yo kayawasa Pilipai tomeliwo kolimiu, mekamikavao ami tobagunao yo ami dikonyao. Komiu Yaubada ana tomoyao, kaiwenaele kwamiyako Yeisu koina. [2] Kakawanoi Yaubada Tamala yo ala Guyau Yeisu Keliso ali katekamkamna, yo ali nuwa-daumwali mena katemiyao siloya-kalapowonli.

Paulo ana walo mulolo yo ana kawanoi Yaubada koina Pilipai kaiweli

[3] Sauga meuloina tem yanuwatuimiu yakawatoki yagu Yaubada koina, [4] yo tabe sauga meuloina yakawanoi komiu meuloimiu kaiwemiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meyagu yaliyaya yakawakawanoi. 5 Yagu yaliyaya yaina kaiwena
iyatubu sauganane kwanuwabui, komiu yo yau taesagusagu-wagila
wasana namwanamwana paisowana tapaipaisowaili ilaoma kanasiga
sauga kabona. 6 Yo yakatai namwanamwai Yaubada iya tauna kona
paisowa namwanamwana iyatubuya kolimiu iya tabe kani ipaipaisowa
kanasiga kaliyatenane Yeisu Keliso ipileyoima. 7 Ilonamwayan tem
kagu lotonan kategu mena komiu meuloimiu kaiwemiu ilalakisosi
kabo sauga meuloina yanuwatuimiu lalakina. Kaiwena tem yau ele
nume pan mena o nuwana yagamwa-pakiki wasana namwanamwana
kana yawasosi kaiwena komiu mwa kwasaguiyau paisowane koina,
bwaite Yaubada iyeyama kolila. Mwa komiumo kami katekamkamna
ilalakisosi kategu mena. 8 Yaubada kategu ikatai nuwanuwasosigu tem
yagitaimiu kaiwena yakatekamkamna-yagimiu besiele Yeisu Keliso
ikatekamkamna-yagimiuko. 9 Yakawakawanoi kaiwemiu yo nuwanuwagu
mulolo mumugana ilalalaki yawasimiu koina yo besiele tabe Yaubada
kana katai ilalaki kolimiu yo ami nuwatu sidudulai, 10 na mesabana
mumuga meuloina wagitesipwai yo toweya namwanamwana ele iya
wakalai kwapaisowai besiele. Na iya koina nige kami kawa-naenae
yo kami yakewa yabo ipapagan ilau kanasiga Yeisu ipileyoima. 11 Tabe
nuwanuwagu mumugana namwanamwana Yeisu Keliso koina ilaoma
na yawasimiu iloyakalapowonli na ala Yaubada kwayakasisiyan na
kwatobalan.

Paulo ana kabiyakaiwe Pilipai kolili

12 Yagu tali toekalesiyayao, nuwanuwagu wakatai yakato ali peiyau
deli mena wasana namwanamwana kana debalala isagui. Bwagana me
yagu kamkamna na iyamo tomo sibaibaiwa wasana namwanamwana
sibenalanako. 13 Mwa Sisa ana tokaleyayao siya ana nume wasawasana
kana togitekalatanwo mekalikavao tomo meuloili dedei bwaite koina,
sikataiyako Keliso kaiwena mwa sipei-luse-yagau nume pan mena.
14 Yaboyoi yagu lusaene koina kalakavao sibaibaiwa ali meli Guyau koina
ikaiwe molosi yo sikatepatu, nige simamatausi Yaubada ana walo kana
luwewasa kaiwena.
15 Na tomo tupwaliyao sitakitakikili wasana namwanamwana siguguyeyan
me ali lamwa-polowe koliyau yo sikawa-naenae-yagau, na iyamo tomo
tupwaliyao Keliso wasana siguguyeyan me ali yaliyaya kaiwegu. 16 Boda
labuinane sikatai yagu lusae nume pan mena Yaubada italamwan na wasana
namwanamwana yakawa-yawasosiyan, koinaele me ali katekamkamna
Keliso siguguyeyan. 17 Na siya bodane tolamwa-polowene koliyau nige
nuwatu dudulaina mena siguguguye na Keliso wasana siluwewasa-yani
kaiwena nuwanuwali sibomamo esali sikeleisinagili, yo ali nuwatu yakato
sowasowali naenaena siginauli koliyau saugana yamiyamiya nume pan

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kalona mena. 18 Na iyamo, koliyau nige tawae yabo, bwai yayaliyayamo.
Bwagana tem ali nuwatu dudulaina o nuwana tem ali nuwatu wenowenona,
na iyamo bwaimwana Keliso wasana siluweluwewasa-yani, bwaite ginauli
lalakisosina, mwa koinaele yayaliyayamo. 19 Kaiwena yakatai ami kawanoi
maisana yo Yeisu Keliso yaluyaluwana ana kabiyakaiwe koliyau tawae
iyawatagiliko koliyau kani Yaubada polowene ibuikeile yagu kaba yaliyaya
temga yayawatagili nume pan mena o yanuwa yaulina yalogabaen.
20 Bwagana tem yaboita o nuwana tem yanamwanamwa na
nuwanuwasosigu ele yagu paisowane koina tomo meuloili Keliso esanamo
sikeleisin kaiwena mwa me yagu katepatu sauga meuloina, nige yabo
yagu matausi yo nuwana yagu mwalimwaline. 21 Na yau, tem meyawasigu
inamwanamwa kaiwena yamiyamiya Keliso koina. Na tem yaboita, kabo
inamwanamwa molosi. 22 Na tem nige yaboboita, sowasowana yapaisowa
yo uwena iyawatagili. Mwa nige yakakatai toweya koina nuwanuwagu kani
yalauya. 23 Nuwatu labui sitabetabeiyau. Nuwanuwa-molosigu ele tem yanuwa
yaulina yalogabaen yo yalau Yeisu mekaukava kamiya toyawa, iya yawasosi
inamwanamwa molosi. 24 Na komiu saguimiu kaiwena mwa sowasowanamo
yamiyamiya yanuwa yaulina mena. 25 Yakatai namwanamwai yagu paisowa
iyaele kani yaginauli komiu kaiwemiu, mwa yakatai naga yamiya yanuwa
yaulina mena. Mekaukavao komiu naga tamiyamiya yo naga yasaguimiu ami
meli sikaiwe yo kwayaliyaya, 26 na mesabana yagu sauga pileyoimayoi kolimiu
yo kwayaliyaya lalakina kaiwegu yo Yeisu Keliso kwatobalan.

Kwatolo kaikaiwe Keliso kaiwena

27 Ginauli yabo lalakina sauga meuloina tem mumugamiu sinamwanamwa
kaiwena iya koina mwa Keliso wasana namwanamwana iyamayale. Mwa
bwagana tem yalaowa yagitaimiu, o tem nuwana kagu mwayaga iyai yo
wasamiumo yabenalan yakatai ami nuwatu kaigedamo kwatolo kaiwe,
kwatolo kaiwe toyawa tomo kwayanuwabuili wasana namwanamwana
koina. 28 Yo kami tokalomagigiliwo nige sowana siula-matamatasagimiu. Tem
kwapaisowai besiele bwaine yo koina kami tokalomagigiliwo sikatai-lobai
nige ali kaiwe ipapagan naga siya sisilae, yo sikatai komiu kwanamwanamwa
kaiwena Yaubada isaguimiu. 29 Kwatolo kaikaiwe kaiwena Yaubada italam
kwapaisowa Keliso kaiwena nige yakato italamwan mowoi koina kwamelimo,
na iyamo kamkamna kani kwalobai iya kaiwena. 30 Tauna kona wagitaiyau
yakaleya Pilipai koina na sauga bwaite iyaele tabe yakalekaleya nume pan
mena yo yagu kaleya wasanane kwabenalanako. Kabo kaleyanane kaigedana
iyaele mwa komiu koina tabe wakalekaleyane.

Tanuwalobi besiele Keliso ana nuwalobi

2 1 Keliso ikabi-yakaiwemiu yo ana katekamkamna ikabi-yaliyaya-yagimiu,
Yaluyaluwana iyaele wakalaiyako mekamikava, yo kamikavao wakate-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kamkamna-yagili. 2 Tem bwaine besiele kabo kani yakabi-yakaiwemiu tem
ami nuwatu kaigeda, yaluyaluwamiu kaigeda yo kwaemulomulolo-wagimiu na
mesabana ami paisowane koina yayaliyaya lalakina. 3 Tabu yakato komiu ginauli
yabo kwapaisowai kaiwena kwabomamo ami nuwatu mena na tem kaiwena
wagagasa. Na sowasowana me ami nuwalobi kamikavao wakeleisinagili
na komiu besi. 4 Yo tabu yakato kwabomamo ami namwanamwa kaiweli
kwaloyaloya na tabe kamikavao ali namwanamwa kwaloyaili.
5 Sowasowana ami nuwatu besiele Yeisu Keliso ana nuwatu. 6 Bwagana iya
Yaubada mekanakava sitoyatoyawa na iyamo nige inunuwatui kaba miyane
kaiwena. 7 Mwa iya ibomamo ana kaba miya wasawasana ilogabaen, yo ilobima
yanuwa yaulina mena iyamala tomo bwagabwaga mumugana besiele topaisowa
yabo. 8 Iyamala tomo besiele kita, yo me ana nuwalobi ibomamo ipei-yatalu,
Yaubada ana walo iobigai yo ilau boita lolonna mena yo kanasiga itake kelose
mena. 9 Bwaine iya kaiwena Yaubada ikeleisinan kaba miya saesaesosina koina
yo esane iya esa meuloili ilalaki-gabaegili mwa iwolena koina. 10 Yo kabo siya
tomiya bulibuli, yo tomiya yanuwa yaulina yo tabe siya simiyamiya tanoluwa
mena tutulili sitalu-sakonayagili Yeisu esana kana yakasisi kaiwena, 11 yo
meuloili siba, "Yawasosi Yeisu Keliso iya Guyau." Siwalo bwaine besiele yo
Yaubada Tamala esana sikawa-wasawasa-yani.

Kwalala mayalemiu besiele utu mayaleli

12 Kateguwao komiu yagu elieliyamwao, tauna kona yau mekamikava yo
kainagu meuloina kwaobigai na sauga kabona bwagana kagu mwayaga iyai
kolimiu na iyamo iyaelemo kainagu kwaobiobigai. Kabo sowasowana me ami
tabubu Yaubada kwamatausan na mumugamiu sidudulai na mesabana lebo
kwalobai. 13 Kwapaisowai besiele kaiwena Yaubada iya ipaipaisowa katemiu
mena na tem kwabomamo kwatalamwagimiu na ana nuwatu kwaobigaili.
14 Temga ginauli yabo waginauli kisi kwaetalapili yo wagamwapakiki, 15 na
mesabana kwaemala tomo kapwakapwali na tabu kami yakewa yabo naenaena
kaiwena. Mumugamiu besiele na mesabana kwaemala Yaubada natunao
namwanamwali bwagana kwamiyamiya siya yaso bwaite toyauyaule luwali
mena. Wasana namwanamwana, bwaimwa yawasi yawasosi, sowasowana
kwayawasa kolili yo kabo mayalemiu silala luwaluwalili mena besiele utu
silala kewa mena. 16 Tem waginauli besiele bwaine kabo kaliyatenane Keliso
ipileyoima kani me yagu gagasa kaiwemiu kaiwena yakatai yagu sauga yo
yagu paisowa nige yayayavenuwan kolimiu. 17 Mwa bwagana kwasinegu
sisuwai besiele wain topwaoli sisuwai pwaoli pwatana mena yayaliyayamo yo
mekaukavao komiu tayaliyaya-gogo kaiwemiu.[a] Kaiwena bwaite sauga ami meli
Yeisu koina kana koleya besiele pwaoli waginaginauli Yaubada koina. 18 Kabo

---

a 2:17 Tem Yudiya yakayakan sipwaoliyan Yaubada koina tabe wain tupwana sisuwai yakayakan pwatana mena ali pwaoline kana etulan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ilonamwayan komiu yo yau tayaliyaya-gogo tawae iyaele iyawatagiline koliyau kaiwena.

Timoti yo Epapilodaito wasali

19 Masa kikiunamo kani Timoti yayawasa ilalaowa kolimiu, tem Guyau
ana nuwatu besiele. Na tem saugana ipileyoima wasamiu yabenalan
koina yo ikabi-yaliyaya-yagau. 20 Iya nuwanuwagu ilaowa kaiwena
yanuwanuwatu nige yabo besiele Timoti, iya iboma ana nuwatu besiele
yau yagu nuwatune, inuwanuwatusosi saguimiu kaiwena. 21 Kamakavao
meuloili sinuwanuwatu sibomamo kaiweli na nige sinuwanuwatu Yeisu
ana paisowa kaiwena. 22 Na Timoti ana paisowa namwanamwana wasana
kwabenalanako yo wakataiyako mekaukava kapaisowa-gogo wasana
namwanamwana kaiwena kana koleya besiele game yabo me tamana.
23 Nuwanuwagu yagu yatala yabenali-baguna-yan na yakatai tawae kani
iyawatagili koliyau, kabo Timoti yayawasayawa kolimiu. 24 Yo yameliyan
Guyau yagu kamwasa isoke sauga kikiunamo kabo yaboma yalaowa na
yayagaloloimiu.
25 Yanuwatui sowasowanamo kalakava Epapilodaito yayawasa-
yavivilayawa kolimiu, iya yagu tali topaisowa yo yagu tali tokaleya
Keliso kaiwena, tabe iya ami tosagenawasa bwaimwana kwayawasayama
koliyau na isaguiyau kagu eoma koina. 26 Nuwanuwasosina tem
meuloimiu igitaimiuyoi. Tabe me ana nuwa-polowe kaiwena ikatai tauna
kona wasana kwabenalan ikasiebwa. Nige nuwanuwana kwanuwanuwatu
ana kasiebwane kaiwena. 27 Ikasiebwa yawasosi masa kikiunamo iboita,
iyamo Yaubada ana katekamkamna koina mwa inamwanamwako. Yau
tabe besiele Yaubada ikatekamkamna-yagau, kaiwena tem na iboita
ana boitane nuwanaena yagu nuwanaene kani ietulanyoi. 28 Mwa
yagu nuwatu lalakina bwaite yakato yayawasa ipileyoiwa kolimiu na
sauganane tem wagitai kwayaliyaya na tabu yagu nuwanae ilalalakisosi.
29 Me ami yaliyaya Guyau esana mena kwayogan. Tomo bwaimwa besiele
siya kwayakasisiyagili, 30 kaiwena iya yawasina italamwan Guyau ana
paisowa kaiwena masa kikiunamo iboita kaiwena sagune komiu nige
sowamiu waginauli koliyau na iyamo iya sowasowana iginauli kaiwegu.

Keliso kaiwena Paulo ginauli meuloili isikotanagili

3 1 Yagu tali toekalesiyayao, bwaite besiele kwayaliyaya kaiwena
kwamiyako Guyau koina. Nige kana nae yabo koliyau saugana
yalelelelleyoi kolimiu ginauli tupwaliyao kaiweli besiele tauna kona
yalelelele kolimiu. Yapaipaisowa ami namwanamwa kaiwena. 2 Wagite-
kalatagimiu tomo tupwaliyao siya tosamalulu besiele bwauwa siya
naenaena kana topaisowa yo siya siwalo yakato Yudiya mumugali
simuliya tem nigwenigwe mumugana takalai muli mena kabo taemala

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada ana tomoyao. 3 Na iyamo kita Yaubada yaluyaluwana ana kaiwe
mena tatapwalolo koina, kita tawae Yeisu Keliso ipaisowai kaiwela iyamo
tayaliyayayan, yo nige taboma ala namwanamwa yo taboma ala paisowa
mena ala meli tapepei. Mwa kitamo nigwenigwe mumugana yawasosi
takalaiyako yo taemala Yaubada ana tomoyao. 4 Tem nuwanuwagu
sowasowagu yagu namwanamwa kwapigu koina yagagasa. Tem yabo
inuwatui yakato ana yai ipagan na tem igagasa yau tabe yagu yai
sibaibaiwa yo sowasowa-molosigu. 5 Kaiwena sikabiyau kaliyate eiti
(8) simwawasi mwa nigwenigwe mumugana yakalai besiele Yudiya
mumugali. Yau boda Isileli yabo yagu susu Beniyamina yo tubuguwao
siya Ibeliu tomoliyao yawasosi. Yudiya ali loina yamuliya namwanamwai
kaiwena yau tauna kona Palisi ali boda yabo. 6 Yagu sauga Palisi koina
yakepate lalakina mwa Yeisu kana tomeliwo yayakamkamnali. Yabatoko
yakato Yaubada ana paisowa yapaipaisowai. Tem tomo mumugagu
sigitesipwai Mosese ana loina kana edeedede koina yaumo tosanapu.
7 Tawae tauna kona yanuwanuwatuiline yabatoko yagu kaba
namwanamwa na sauga bwaite yagite-lobai yagu kaba silae kaiwena mwa
Keliso ana kamwasa yamulimuliya. 8 Walo yawasosi Yeisu Keliso yakatai
iya yagu Guyau yo yakatai iya ginauli lalakisosina mwa nuwatu meuloina
yanuwatuili siya kaba boita. Kabo Keliso kaiwena ginauli meuloili
yasikotanagili yo kali koleya koliyau besiele ginauli bwagabwaga
koinaele Keliso yakalai, 9 yo mekaukava kamiya toyawa. Yo sauga kabona
nige yanunuwatui yakato tem Mosese ana loina yaobigaili kabo Yaubada
ikawa-namwanamwa-yagau yagu paisowa namwanamwana kaiwena.
Na sauga kabona Keliso yameliyan mwa Yaubada yagu meli kaiwena
ikawa-namwanamwa-yagau. 10 Nuwanuwagumo Keliso yakatai yo ana
toloyoi ana kaiwe tem yalotonan yo besiele ana kamkamna tem koina
yakamkamna yo kanasiga yaboita besiele iya ana boitane. 11 Koinaele yau
yagu meli besiele kani Yaubada ikeleyatoloyau boita mena.

Tasagena kaiwe na maisa takalai

12 Nige yakato yau Keliso kana katai meuloina yakatai-woli yo yau tomo
namwanamwana, nigele. Na iyaelemo yakepakepate yo yasagesagena
temga maisane yakalai, bwaimwa kaiwena mwa Yeisu ikalaiyauko. 13 Yagu
tali toekalesiyayao, nige yanuwanuwatu yakato Yeisu Keliso mumugana
meuloina yakalai. Iyamo ginauline tawae tauna kona yapaisowailiko
nige kaiweli yanunuwatu. Na iyamo yakepatemo tawae ginauli mangu
mena ilalaoma kaiwena. 14 Kabo yasagena dudulaimo yo yayawatagili
kaba sagena lopei mena na maisa yakalai. Maisane iya Yeisu Keliso koina
Yaubada iyoganiyau yalau koina yo yamiyayai kani nige ilolotom.
15 Sowasowana kita ala nuwatu simatuwa yo meuloila ala nuwatu
besiele kabona tawae yawalowenako. Na tem ginauli yabo kaiwena ami

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuwatu isagena-suwala kabo Yaubada iya ikabi-yamayale kolimiu. 16 Na
ginauli yabo lalakina, mumugana namwanamwana tem takalaiyako
iyamo tagite-kalatan namwanamwai.
17 Yagu tali toekalesiyayao, kagu lau mena kwalau yo ami kaba kelakulu
ele yau. 18 Kaiwena tomo sibaibaiwasosi mumugali iwalo-masalagili siya
Keliso ana boita kelose mena wasana sikalomagigilan. Yo sauga meuloina
ami wasa bwaite yaeyaeyawa meyagu valam, bwaite ami wasa yaeyawa
yoi. 19 Tawae ali nuwatu yoli mena isasaemane siginauli besiele, besiele
yoline iya iyamala ali yaubada. Yo mwalimwaline mumugana ali kaba
yaliyaya yo ali kaba gagasa yawasosi yo sinuwanuwatu diyalimo kaiwena
yo yanuwa yaulina gogoliyao kaiweli. Ana kaba mwawasi Yaubada kabo
iyakenayagili Giyena koina. 20 Na kita ala yanuwa yawasosi ele bulibuli
mena kabo me ala katepatu tasanasana Tolebola ilobimaya bulibuli mena
iya Guyau Yeisu Keliso. 21 Iya ana kaiwe mena ginauli meuloili ipei-
lobiyegili yo iloinayagili kabo kaiwene bwaine koina kita yola belubeluli
yo kamkamna-naeli ibuikeileli yo yola namwanamwasosili iyelima
besiele iya yona.

4 1 Yagu tali toekalesiyayao, komiu yamulolo kolimiu yo
nuwanuwasosigu tem yagitaimiu kaiwena komiu yagu kaba yaliyaya
yo yagu paisowa uwena mwa yau kaba gagasa. Kabo kwatolo kaiwe
Guyau koina bwaimwa yagu walo ele.

Paulo ana kabiyakaiwe mwawamwawasina

2 Yodiya yo Sinitiki, yomiu labuine yaguguyaimiu nuwamiu kaigeda,
kaiwena komiu kwalaomako Guyau koina kwamiyamiya. 3 Yo kabo
Sisigusi[b] kowa yagu tali topaisowa namwanamwana yakawanoi koliwo
kulau bwaine sinesineone labuine kusaguili na mekamkavao sowasowana
ali miyamiya kuyadudulai. Tauna kona yoli labuine siya mekaukavao
kakepate kaiwe wasana namwanamwana kana paisowa koina, yo
mekamakavao Kelementi yo kagu tosagu meuloili siya esali Yaubada
ileleyako yawasi bukina mena. 4 Sauga meuloina kwayaliyaya kaiwena
kwalaomako kwamiya Guyau koina. Yo yawaloyoi yaba kwayaliyaya.
5 Mumugamiyao sibiga kamikavao meuloili kolili kaiwena sauga
kikiunamo kani Guyau ipileyoima. 6 Tabu wakakate-wakaka ginauli
tupwaliyao kaiweli tem ginauli esana kwaeomayan, ami kawanoi mena
kwawalo-masalan Yaubada koina me ami kawatoki. 7 Kabo Yaubada ana
nuwadaumwali, tomo ana sonoga nige sowana ilalaki-gabaen, katemiu yo
ami nuwatu igana-takikilan kaiwena kwamiya Yeisu Keliso koina. 8 Yagu
tali toekalesiyayao, yagu walo yaetulanyoi. Ginauli namwanamwasosili

---

b 4:3 Tomone bwaite Sisigusi esana Paulo nige ilelele na iwalomo kowa yagu tali topaisowa namwanamwana na esanane iwalo maimaiyani.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo ginauli me kali tobali yo kali nuwatu katemiu siloyapowoni yo
siya yawasosi yo sidudulai yo kapwakapwali, yo siya tayakasisi-yagili,
yo tamulolo lalakina kolili. 9 Tawae yayakenayagimiu wakatailiko yo
tawae yawalowen kwabenalanako yo wagitaiyako yapaisowailiko, ee
mumugane bwaimwana kwatonagili na kwapaisowaili na mesabana
nuwadaumwali kana Yaubada mekamikava.

Paulo ikawatoki Pilipai ali mulolo kaiwena

10 Yayaliyaya lalakisosina Guyau koina kaiwena ami nuwatuwa
kwanuwatu-isinyoi yo kagu sagu kwayawasayama. Yakatai sauga
meuloina kwanuwatu-kalatagau, yo tauna kona nige kamwasa dudulaina
ipapagan yo koinaele nige kagu sagu kwayayawasayama. 11 Nige yakato
yagu miya bubutumane bwaite koina na walone bwaite yawalowen,
nigele, na mumugagu tem ginauli yalobai bwai yayaliyayamo. 12 Bwagana
tem yagogo o nuwana yabubutuma, o nuwana yamasuli o yaeoma
nige sowana yamwasali bwai yayaliyayamo kaiwena ginauliliyaone
miyamiyaliyao kolili yamanasamko. 13 Kaiwena Keliso ikabi-
yakaiweyagau kabo ana kaiwe mena ginauli meuloina kolili sowasowagu.
14 Yakawatoki lalakina kolimiu kaiwena kagu polowe wakabi-
yamalamalae. 15 Wakataiyako nige boda ekalesiya yabo kolili kagu sagu
nuwana mane o ginauli yabo yalolobai kolili, bwaimwanamo komiu
Pilipai mwa yawasosi kwasaguiyau saugana wasana namwanamwana
yaguguyeyan kolimiu. Muli mena Masidoniya polovinsi yalogabaen. 16 Tabe
saugana yau ele Tesalonaika koina komiu mwa kagu sagu kwayawasayama
yo tabe kwayawasayoiyama sauganane yagu sauga eoma koina. 17 Tabu
kwanunuwatui yakato ami mulolo yaloyaloyai. Na iyamo yaloyaloyaine
bwaimwana mumugamiune namwanamwanane ilalaki mesabana Yaubada
iwalo-muloloimiu. 18 Ginauli meuloina yalobaiyako yakalapowon yo
meuloina idudulai koliyau kaiwena ginauline kwayawasayama Epapilodaito
koina yakalailiko. Siya besiele pwaoli bwalaina namwanamwana kwaolena
Yaubada koina, yo iyaliyaya pwaoline siya bwaine besiele ikalaili. 19 Yagu
Yaubada gogo wasawasa namwanamwali ipowon koina mwa tem tawae
kani kwaloyai, iyamo kani iyauya kolimiu, kaiwena kwamiyamiya Yeisu
Keliso koina. 20 Ala Yaubada yo Tamala takawa-wasawasa-yani sauga
meuloina kani nige ilolotom. O besiele.

Paulo ana kawa-kaiyoni

21 Yamulolo Yaubada ana tomoyao kaigeda kaigeda kolili, siya simiyamiya
Yeisu Keliso koina. Kabo kalakavao simiyamiya mekaukavao simulolo
kolimiu tabe. 22 Tomeliwo meuloili bwaite Loma koina simulolo kolimiu, yo
tabe tomeliwo siya sipaipaisowa kin Sisa ana nume mena simulolo lalakina
kolimiu. 23 Ala Guyau Yeisu Keliso ana katekamkamna imiyayai kolimiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kolose ali leta

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Kolose iya taon kikiuna yabo imiyamiya Eisiya dedeina koina. Nige sauga yabo Paulo ilalau Kolose koina (2:1). Na ilau Epeso koina bwaimwa taon lalakina Eisiya dedeina mena yo bolime yaiyona iyakayakatai. Kana koleya besiele bwaine sauganane koina Epapila iyamala tomeli yo ilau yanuwa Kolose wasana namwanamwana iyakayakataiyani, kabo ekalesiya iyatubu dedeinane koina (1:7 yo tabe Apositolo ali Paisowa 19:10). Kolose tomoliyao meuloili siya nige tomo Yudiya.

Saugana Paulo iyaele imiyamiya Loma deli mena, kabo Epapila ilau igitai yo ekalesiya Kolose wasana iwalowen koina (1:7-8). Ekalesiya wasana tupwana inamwanamwa na toyakayakatai mwakomwakotali siyaele tabe Kolose koina. Toyakayakataine siedeedede siba tomeli loina sibaibaiwa simuliya ali tapwalolo kaiwena, yo sibomayoi sipei-yatalu bwagabwagaili yoli siyakamkamnali (2:16,20-21,23). Kabo siwaloyoi yakato tomeli sipwalou aneloseyao kolili (2:18), yo siwaloba Yeisu nige besiele Yaubada Natuna, na iya besiele anelose lalakina yabo. Tabe siwaloba yakato kamwasane koina tomeliwo sonoga yabo uloina silobai bwaimwa tomo meuloili siya nige sowasowali.

Kabo letane bwaite koina Paulo Kolose iyakataili yakato Yeisu ginauli meuloina ilalaki-gabaegili yo iya Yaubada yawasosi (1:15-17), yo iya ekalesiya kulukuluna (1:18). Na Paulo iwalo-masala bwaimwa Keliso koina ginauli meuloina namwanamwaliyao simiyamiya koina, nige sowasowana ali etulan siloyai nuwatu uloina koina (2:2-3,9-10). Imwawasi kabo Paulo iedeededeyoi miyamiya yakayakasisina sowasowana tomeliwo koina simiya (3:1–4:1).

---

1 [1] Yau Paulo Yaubada ana nuwatu koina yaemala Yeisu Keliso ana tosagenawasa (apositolo). Yau yo kalakava Timoti, [2] leta bwaite kalele yo kayawasa ilaowa Yaubada ana tomoyao komiu kamakavao

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo dumayao tomeli yawasosi Keliso koina kwamiyamiya Kolose koina
kolimiu. Yakawanoi Yaubada Tamala ana katekamkamna yo ana nuwa-
daumwali kolili katemiu iloyakalapowonli.

Paulo yo Timoti sikawatoki yo sikawanoi Yaubada koina Kolose tomeliwo kaiweli

3 Saugana tem kakawanoi kaiwemiu, kabo sauga meuloina kakawatoki
Yaubada koina, iya ala Guyau Yeisu Keliso tamana, 4 kaiwena ami
meli Yeisu koina yo ami mulolo ana tomoyao meuloili kaiweli wasana
kabenalanako. 5 Ami meli yo mulolone yaina kaiwena me ami katepatu
kwasanasanai namwanamwana bwaite Yaubada ipei imiyamiya kaiwemiu
bulibuli mena. Na namwanamwane wasana kwabenalan wasa dudulaina,
bwaimwana iya wasa namwanamwana. 6 Wasa namwanamwana ilusaeko
kolimiu, bwaite besiele ilusalusae yanuwa yaulina dedeina meuloina
kolili. Iya idebalala yo iuweuwe, besiele tabe iginauli kolimiu, iyatubu
kaliyate bwaine Yaubada ana mulolo bwagabwaga wasana kwabenalan
yo kana yawasosi wakatai. 7 Na wasane kwabenalan Epapila koina,
iya ama tali topaisowa mulomulolona, yo iya Keliso ana topaisowa
namwanamwana bwaite koina ipaipaisowa kaiwela. 8 Na iya mwa ama
wasa iyeyama Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina kwaemulomulolo-
wagimiu ami tali tomeliwo mekamikavao.
9 Saugana kaliyatenane koina wasamiu iwalowen kabenalan, kayatubu
kakawakawanoi na mesabana Yaluyaluwa Tabuna sonoga yo nuwatu
dudulaina iloyakalapowon kolimiu, kabo Yaubada tawae ana nuwatu
kaiwemiu wakatai namwanamwai. 10 Kakawanoiyoi ami miyamiya
besiele bwaitete Guyau nuwanuwana, yo ami paisowa namwanamwali
meuloili siuwe bwaimwa Guyau ana kaba yaliyaya. Kabo Yaubada
kana katai kolimiu ilalalaki. 11 Besiele tabe Yaubada ikabi-yakaiwemiu
iboma ana kaiwe lalakina koina kabo sowasowamiu polowe meuloina
wakalakisiyeyan. 12 Na me ami yaliyaya wakawatoki Tamala koina
kaiwena iya ikabi-waluwaluimiu yo sowasowamiu mekamikavao Yaubada
ana tomoyao meuloili namwanamwane bwaite ipei kaiwemiu ana kaba
loina mayamayalena koina wakalai. 13 Yaubada ilivasilako boniboniyai
koina yo ipeila tamiyamiya Natuna mulomulolona ana kaba loina koina.
14 Kaiwena iya iyamaisa-yapileyoila na ala naenaena inuwatu-pwaikili.

Keliso ginauli meuloina ilalaki-gabaegili

15 Keliso iya Yaubada makamakayauna iya Yaubadanane nige tagigitai,
yo iya ginauli meuloili Yaubada iyamayaleli ilalaki-gabaegili. 16 Kaiwena
iya koina Yaubada ginauli meuloili bulibuli mena yo yanuwa yaulina
mena iyamayaleli, nuwana ginauli siya tagitaili o siya nige sowasowana
tagitaili, nuwana aneloseyao o yaluyaluwao, besiele tabe toloinao yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tokaiweyao iyamayaleli. Na iya koina yo iya kaiwena Yaubada ginauli
meuloili iyamayaleli. 17 Muli mena kabo ginauli meuloili simayale, iya
iyaele imiyamiya, yo iya kaiwena ginauli meuloili ali kaba miya koina
ipeili simiyamiya. 18 Besiele tabe, iya ekalesiya kulukuluna yo yona
bwaimwa ekalesiya. Iya ekalesiya yawasina yaina, yo iya toloyoi kana
tobagubaguna na mesabana iya imiya-baguna ginauli meuloili kolili.
19 Kaiwena Yaubada ana nuwatu mwa iya iboma yawasina yo mumugana
meuloina ikalapowon imiyamiya Keliso koina. 20 Kabo Yaubada inuwatui
Keliso koina ikalaila tayaboda kaigeda Yaubada koina. Beyabeyana,
yamayamayale meuloili bulibuli mena yo yanuwa yaulina mena simiya-
suwala Yaubada koina. Kabo Keliso iboita kelose koina kwasinena ididi,
yo ana paisowa koina Yaubada ginauli meuloili iyadudulaili yo tabe kita
ikabi-namwanamwaila yo mekalakava takawa-elieliyam.
21 Beyabeyana, kami mwayaga iyai Yaubada koina mwa ami paisowa
yo ami nuwatu naenaeli kaiweli kwaemala iya kana tokalomagigili.
22 Na Keliso yona italamwan iboita, kabo koina sauga bwaite Yaubada
ikalaimiuko mekamikava wakawa-elieliyam. Iginauli bwaite besiele
na mesabana kwatolo manna mena komiu tomo tabu kapwakapwamiu
yo nige kami yakewa yabo ipapagani. 23 Yaubada iginauli besiele
na tem komiu ami meli wakabi-kalatan yo kwatolo kaikaiwe tabu
kwanunuwa-labulabui, na me ami katepatu kwasanasanai namwanamwa
kaiwena bwaimwa wasa namwanamwana iyawasayan. Na wasa
namwanamwanane komiu kwabenalanako, yo tomo yanuwa yaulina
dedei meuloina tabe sibenalanako na yau Paulo wasa namwanamwanane
kana topaisowa.

Paulo ikepate kaikaiwe Kolose tomeliwo kaiweli

24 Yau yayaliyaya bwaite kamkamnane yalobalobai komiu kami sagu
kaiwena. Yau nuwanuwagu Keliso yona iya bwaite ekalesiya yasagui,
bwaimwa iya kaiwena mwa kamkamnane yalotolotonan. Na Keliso
kamkamna ilobai ekalesiya kaiwena kabo kamkamna bwaite yau yogu
koina yalotolotonan mwa besiele Keliso ana kamkamna kana etulan
yaemwawasi. 25 Yaubada kagu loina bwaite iyeyama kabo yaemala
ekalesiya ana topaisowa na mesabana Yaubada ana walo meuloina
yayawasayan kolimiu. 26 Na Yaubada ana nuwatu sauga bagubagunana
koina iwadam yaso yo yaso kolili, na sauga bwaite koina iyamayaleyako
kita ana tomoyao tomeli kolila. 27 Yaubada inuwatui besiele kabo
iyamayale kolila mwa takatai walo wadawadamnane inamwanamwasosi
yo sowasowana tomo meuloili dedei meuloili isaguili. Walo
wadawadamnane besiele bwaite. Keliso imiyamiya kolimiu, kabo wakatai
namwanamwai bwaliga ana wasawasa kani wakalai. 28 Kabo Keliso
kayakayakatai-yani tomo meuloili kolili. Ama katai meuloina koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kakabi-yakaiweli yo kayakayakataili, nuwanuwamai meuloili siyamala
tomo matumatuwali Keliso koina, kabo kakalailima Yaubada manna
mena. 29 Mwa bwaite kaiwena yapaipaisowa kaikaiwe Keliso yau kaiwene
iyeyeyamane koina.

2 1 Nuwanuwagu wakataiyau yakato yau yatonatonan kaikaiwe
kaiwemiu, mekamikava tomeli siya simiyamiya Laodisiya yo
tomo meuloili tabe siya nige sauga yabo kau koleya sigigitai. 2 Yagu
tonan kaikaiwe yaina kaiwena nuwanuwagu yaluyaluwamiu sikaiwe
na kwaemala boda kaigeda kaiwena kwaemulomulolo-wagimiu. Besiele
tabe nuwanuwagu nuwatu dudulaina koina katemiyao sikalapowon
iyamala ami kaba wasawasa yo Yaubada ana nuwatu wadawadamna
yaina wakatai na yainane bwaite iya Keliso. 3 Iya koina sonoga yo katai
meuloina besiele wasawasa siwadam kita tomeliwo kaiwela. 4 Yawalo
besiele bwaite kaiwena nige nuwanuwagu tomo yabo ana edeedede
luviluvina koina na imwakota-yagimiu. 5 Bwagana yamiya-suwala
kolimiu, na yaluyaluwa koina yau ele mekamikava, kabo yayaliyaya yo
yagitaimiu kwapaisowa toyawa yo kwameli kaikaiwe Keliso koina.

Wagite-kalatagimiu tomo tupwaliyao ali yakayakatai yo ali loina kaiweli

6 Ami miyamiya ana lau Yeisu Keliso koina besiele bwaite iya wasane
bwaite kwabenalan yo kwameliyan. 7 Lammiu silobi-yawasosi iya koina
besiele mayau lamna ilobi yo bwatano ikabi-kalatan, na iya koina ami
miyamiya wakabi na ikaiwe. Meli bwaite siyakena-yagimiu wakabi-
kalatan kaikaiwe, na sauga meuloina wakawakawa-toki Yaubada
koina. 8 Wagite-kalatagimiu tabu tomo siyayakonamiu ali nuwatu
mwakomwakotali kolili siya nige kanliyao sipapagan. Ali nuwatune nige
ilalaoma Keliso koina, na ilaomaya tubuliyao ali yakayakatai koina yo
tabe loina tupwaliyao kolili siya ali nuwatu ilauya yanuwa yaulina bwaite
koina.
9 Na wagite-kalatagimiu besiele bwaite, kaiwena Yaubada yawasina
meuloina Keliso ikalapowon mwa iyamala tomo, 10 na Keliso koina
komiu yawasi namwanamwana koina wakalapowonko. Na Keliso iya
ilalakisosi kabo muli mena yaluyaluwao meuloili me ali loinao yo me ali
kaiweyao. 11 Keliso koina nigwenigwe mumugana yawasosi wakalaiyako,
nige besiele nigwenigwe mumugana tomo yona koina sipaipaisowai, na
bwaite Keliso iya iginauliyako kolimiu na mesabana pwanoli mumugana
bwaite yomiu nuwanuwana ikele-gabaen. 12 Besiele tomeli komiu ami
babitaiso koina mekamikava Keliso kwaboita toyawa na sipeimiu
salai mena kabo mekamikava tabe kwatolo toyawa. Yaubada ikele-
yatoloyoimiuko kaiwena kwameli yakato iya Yaubada me ana kaiwe iya
mwa Keliso ikele-yatoloyoiyama boita mena. 13 Beyabeyana, pwanoli
mumugana kwapaipaisowai yo yomiu ana gadosisi kwamulimuliye, mwa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaluyaluwamiu siboitako. Na sauga bwaite mekamikava Keliso Yaubada
ikele-yatoloyoimiuko kabo yawasimiu imiyamiya. Meuloila ala pwanoli
inuwatu-pwaikiliko, 14 yo ikele-gabaegiliko besiele Mosese ana loinao ali
kaiwe ikele-gabaegili. Ala pwanoline meuloina ikalai ilawan kelose mena
ikoyapatu. 15 Keliso yaluyaluwao me ali loina yo me ali kaiwe simiyamiya
bwaimwa Seitani ana bodao ikaiwe-gabaegili, na iyamwalimwalineli
boda manli mena, na kelose koina ipei-yataluli kelosene yaulina mena.
16 Koinaele tabu toyakayakatai yabo imwamwakota-yagimiu yakato
tabu bwaine kanne wakakan yo tabu bwaine wailane kwanunuma o tem
tapwalolo kana soi kaiweli, o tem waikena waluwaluna kana tapwalolo
kaiwena o tem kaliyate Sabati kaiweli. 17 Toyakayakatai ali mwakota
siya besiele ginauline sauga ilalaoma makamakayauna na saugane
bwaite koina ginauli yawasosina iyawatagilimako, bwaimwa iya Keliso.
18 Tem toyakayakatai mwakomwakotali tupwali silaoma yo sitonan tem
sipei-yatalumiu yakato siya me ali katai yo komiu nigele, tabu ali walo
kwabebenalan. Besiele tabe tem siwalo kwapwalou aneloseyao kolili
na bwaine kamwasane koina nuwalobi yawasosi kwalobai, tabu ali
walo kwamumuliya kisi kwalosuwala molosi. Kaiwena toyakayakataine
siedeedede lalakina mwa sibomamo siwalo-seyagili kaiwena ali nuwatu
ilaomaya yanuwa yaulina nuwatuna koina. 19 Siya toyakayakataine
nige situtubwe Keliso koina, iya ekalesiya kulukuluna. Keliso iya yona
meuloina iloinayan, yo igitekalatan, na mesabana wauna kaigeda kaigeda
itubwe kaigeda na yona meuloina sikinkin besiele Yaubada ana nuwatu.
20 Mekamikava Keliso kwaboita toyawa, mwa nige tabe kwamimiyayoi
loina yaulina mena, siya ali nuwatu ilau yanuwa yaulina bwaite koina.
Kabo gubesi nagamo kwapaipaisowai komiu besiele yanuwa yaulina
tomonliyao na loinao bwaite kwamulimuliya, bwaite iwaloba, 21 Ginauline
bwaite tabu wakakabi-kalatan. Kan bwaitete tabu wakakan. Ginauli
bwaite tabu wakakabitonan. 22 Na loinaone siwalowalo ginauline kaiweli,
siya tayapaisowaili yo nige kali sauga imamamalawe na sinae. Loinaone
bwaite yo yakayakatai bwaite silaomaya yanuwa yaulina tomonliyao
kolili. 23 Tomo tupwali, bwaimwa toyakayakatai mwakomwakotaline, ali
nuwatu yakato loinaone bwaite kali nuwatu idudulai kaiwena loinaone
bwaite siyakataila tapwalolo kana paisowa besiele tapaisowaili, tapei-
yatalu bwagabwagaila yo yola tayakamkamnali tapwalolo kaiwena. Na
nige sowasowana sisaguila na tabomayoi taloinayagila na mesabana tabu
tagogolulau yola kali lotonan kolili.

Tomeliwo ali miyamiya mumugana

3 1 Mekamikava Keliso Yaubada ikele-yatolomiuko boita mena na
yawasimiu imiyamiya, kabo sowasowana ginauli bwaite kewa
mena kwaloyaili. Na bwaine koina Keliso iyaele imiyasio Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ulaulana mena. 2 Ilonamwayagimiu ginauli bwaite kewa mena kaiweli
kwanuwanuwatu, tabu ami nuwatu ilalau yanuwa yaulina gogoliyao
kaiweli. 3 Komiu kwaboitako yawasi beyabeyana koina, na sauga
bwaite mekamikava Keliso yawasimiu waluwaluna imiyamiya Yaubada
manna mena. 4 Keliso iya yawasimiu yaina, kabo saugana Keliso
iyawatagiliyoima mekamikava kwayawatagili yo kwawasawasa.
5 Kabo yanuwa yaulina mumugana siya simiyamiya katemiu mena
kwayaboitali na simwawasi besiele yauyaule mumugana ganawali,
mwalimwaline mumugana, gadosisi bwagabwaga mumugana, naenaena
kana paisowa nuwatuna, yo mankikiwasi mumugana bwaimwa besiele
kokotomo kali tapwalolo mumugana sitoyatoyawa. 6 Bwaite mumugane
siya kaiweli Yaubada ana munamunai ilalaoma tomo siya nige kainana
sibebenalan kolili. 7 Beyabeyana komiu mumugane bwaite waginaginaulili
mwa ami miyamiya bwaite besiele. 8 Na bwaite sauga mumugane besiele
sowasowana wagabaegili, munamunai, kalomagigili, kalakavao tawalo-
yanayanaeli, yo walonaenae. 9 Tabu kamikavao kwamwamwakota-yagili
kaiwena yawasimiu beyabeyana mekanakava mumugana wagabaenako,
10 yo yawasimiu waluwaluna wakalaiyako kwalikwa. Yaubada ikabi-
waluwaluimiuko, yo tabe iyaele ikabikabi-waluwaluimiu kami koleya
besiele iya kami toyamayale makamakayauna, kabo kana katai ilalaki
kolimiu. 11 Bwaite kaiwena mwa nige kana uloi yabo imiyamiya, nuwana
tem kita Yudiya tomoliyao o tem nige Yudiya tomoliyao, tem kita
nigwenigwe mumugana takalai o tem nige takakalai, tem kita kaina
uloina tomonliyao, tem kita boda mumugali uloina, tem kita topaisowa
panpanli o tem tomo livalivasili. Na Keliso kana nuwatu ilalakisosi kabo
muli mena ginauli meuloili kali nuwanuwatu yo iya imiyamiya tomeliwo
meuloila kolila.
12 Komiu Yaubada ana gitesipwa tomonliyao, tomo tabutabuli yo
mulomuloloimiu, kabo sowasowana mumuga bwaite besiele kwalikwali,
katekamkamna, mulolo, nuwalobi, mumuga bigana yo kalakisiye. 13 Tabu
kwamunamunai mwayamwayau, na tem komiu yabo luwamiu mena nige
iyayaliyaya ana tali tomeli yabo koina mumugana kaiwena ilonamwayan
kanakava ana pwanoli inuwatu-pwaiki. Na kamikavao ali pwanoli
kwanuwatu-pwaikili besiele iya Guyau ami pwanoli inuwatu-pwaikiliko.
14 Na mumuga bwaite siya meuloili kolili kali etulan mulolo mumugana
wakalai, kaiwena iya mumuga namwanamwali meuloili ibwagili-
gogonagili na sipaisowa toyawa. 15 Keliso miya namwanamwana iyeyawa
komiu tomeliwo kolimiu na katemiu iyadaumwali, kabo sowasowana
nuwa-daumwaline iya ami nuwanuwatu iloinayan kaiwena Yaubada
iyoganmiuko kwaemala boda kaigeda yo kwamiya namwanamwana.
Na sauga meuloina wakawatoki Yaubada koina. 16 Sowasowana Keliso
wasana iyamala ami kaba nuwanuwatu lalakina sauga meuloina kabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ami sonoga meuloina koina kamikavao kwayakayakataili yo wakabi-
yakaiweli. Saugana tem same walili kwawali-yagili, wali bui yo wali
tapwalolo, katemiu mena me ami kawatoki Yaubada koina. 17 Ginauli
meuloili siya kwapaipaisowaili o tem kwaedeedede-yani na kwapaisowa
Guyau Yeisu esana koina. Na iya esana koina me ami kawatoki Yaubada
Tamala koina.

Tomeli ana nume kana tomiya ali miyamiya kana loina

18 Komiu tokasole sinesineo, wainemiyao ali loina kwabenali-kalatan,
kaiwena Guyau ana nuwatu kaiwemiu besiele bwaite. 19 Komiu tokasole
tatao, wainemiyao kwamuloloili yo mumugamiu sibiga kolili, tabu ami
loina kolili ikakaiwesosi. 20 Melumeluwo, sauga meuloina sinamiyao yo
tamamiyao kwaobigaili kaiwena bwaite mumugane Guyau iyaliyaya
kaiwena. 21 Komiu tamaliyao, tabu natumiyao kwawawalo-lobilobi-
yegili, kisi kali lotonan kwasibayanaeli na ali nuwatu yakato nige
sowasowali ginauli namwanamwana yabo sipaisowai. 22 Komiu topaisowa
panpanliyao, ami tautaubalao yanuwa yaulina mena gamwali wakabi
namwanamwai ginauli meuloili kolili. Tabu yakato tem sigitagitaimiu
kabo kwapaisowa kaikaiwe na tem siyaliyaya kaiwemiu. Na kwapaisowa
me ami kate-talam yo me ami yakasisi Guyau koina. 23 Tem toisabo
paisowa kwapaisowai katemiu meuloina koina kwapaisowa Guyau
kaiwena, na nige tomo kaiweli. 24 Kaiwena komiu topaisowa panpanliyao
wakatai tawae bwaine Guyau ikatububunanako ana tomoyao kaiweli
kani iyeyawa maisamiu. Kaiwena komiu Keliso ana topaisowao, iya ami
taubala yawasosi. 25 Naenaena kana topaisowao kaigeda kaigeda kani
maisana ikalai ana naenaena maisana. Na Yaubada tomo meuloili ali
naenaena kaiwena iyatalayagili, nige sowasowana yabo isabilau-wan, na
meuloili kali loina kaigeda.

4 1 Komiu tautaubalao, mumugamiu sidudulai ami topaisowa
panpanliyao kolili, yo ami loina yo ami paisowa kolili sidudulai
kaiwena wakatai komiu tabe ami Taubala lalakina iyaele bulibuli mena.

Nuwatu tupwaliyao yoi

2 Tabu kawanoi kwalolopei na wakawakawanoi. Yo kwasilasilawa na
wakawakawanoi me ami nuwa-mayale, yo me ami kawatoki Yaubada koina.
3 Kai tabe wakawakawanoi kaiwemai, na mesabana Yaubada kamwasa
yabo isoke kolimai na wasa namwanamwana kana nuwatu wadawadamna
kaguguyeyan bwaimwa Keliso wasana. Wasanane bwaite iya kaiwena mwa
sipei-luse-yagau nume pan mena. 4 Wakawakawanoi kaiwegu na sowasowana
Keliso wasana yayawasayan na kaina malamalaena yo mayamayalena koina
na tomo meuloili nuwaliyao simayale, besiele loina bwaite Yaubada iyeyama.
5 Nuwamiu sidudulai na ami paisowa sinamwanamwa siya nige tomeliwo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

manli mena. Sauga meuloina kwatonan kaiwe wasana namwanamwana
kwaedeedede-yan siya nige tomeliwo kolili, na tabu edeedede bwagabwaga
kolili. 6 Sauga meuloina walo kana lotonan namwanamwana siya
sowasowana sisaguili kwaedeedede-yani kolili, na mesabana wakatai tomo
meuloili ali neli kolimiu kwayamaisa namwanamwaili.

Walo kaiyoni

7-8 Tikiko, iya kalakava mulomulolona yo yagu tali topaisowa
namwanamwana Guyau kaiwena, kani yayawasayawa kolimiu na mesabana
wasagu meuloina iedeedede-yani kolimiu kabo ama miyamiya wasana
wakatai na ikabi-yakaiwemiu. 9 Na Onesimo tabe mekanakava Tikiko
yayawasali silalaowa kolimiu. Onesimo iya kalakava namwanamwana yo
mulomulolona, yo ami tali Kolose yabo. Ginauli meuloina siyaele dedeine
bwaite koina siyawatagiliko siya wasaliyaone kani siwalowen kolimiu.
10 Alisitako iya mekaukava kamiyamiya nume pan mena, imulolo kolimiu,
yo besiele Malika iya Banabasi nubaina. Saugana tem Malika ilaowa me ami
yaliyaya kwayogan, besiele beyabeyana ami wasa yaeyawako iya kaiwena.
11 Yeisu iya esana labuina siba Diyasitasi, imulolo kolimiu.[a] Na Yudiya
tomonliyao kaloli mena siya yoli yaiyona, bwaimwa Diyasitasi, Alisitako yo
Malika mekaukavao kapaipaisowa Yaubada ana kaba loina kaiwena na ali
sagu ilalaki koliyau. 12 Epapila imulolo kolimiu, iya ami boda yabo na Yeisu
Keliso ana topaisowa. Sauga meuloina ikawakawanoi kaikaiwe kaiwemiu
yakato kwatolo kaikaiwe ami meli imatuwa yo Yaubada ana nuwatu
kaiwemiu wakatai namwanamwai. 13 Yawalo yawasosi kolimiu iya bwaite
sauga ipaipaisowa kaikaiwe komiu tomeliwo kwamiyamiya Kolose yo
Laodisiya yo Ilapolisi kolili kaiwemiu. 14 Luka, iya ama doketa mulomulolona
mekanakava Dimasa simulolo kolimiu. 15 Yagu mulolo kwawalowen
kalakavao yo dulao siya simiyamiya Laodisiya kolili, besiele tabe sine Nimpa
mekanakavao tomeliwo siya sitapwatapwalolo ana nume mena.
16 Saugana tem letane bwaite kwayasili-woli kwayawasa ilau Laodisiya
tomeliwo kolili kabo siya tabe siyasili. Besiele tabe leta bwaine yayawasa
Laodisiya siyeyawa kolimiu na komiu tabe kwayasili. 17 Kwawalolau
Akipasi koina, kwawaloba, “Kunuwatu-kalatan bwaite paisowane
siyeyawa Guyau kaiwena kuyemwawasi.” 18 Sauga bwaite yaboma nimagu
mena yalelelele.[b] Yau Paulo yamulolo kolimiu. Kwanuwatu-kalatagau yau
ele yamiyamiya nume pan mena. Yaubada ana katekamkamna imiyamiya
kolimiu. Kaiyoni, yau Paulo.

---

a 4:11 Tomone bwaitete sinana ikabiyan yo esana ipei Yeisu, iya nige tolebolebo Yeisu Keliso na iya ana waliesa na tomo meuloili siyogayan siba Diyasitasi. **b 4:18** 4:18 Kana koleya besiele yakato buki bwaitete peina meuloina kana edeedede Paulo iwolena tomo uloina ilele, na tomna 18 mo Paulo ibomamo ilele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tesalonaika ali leta bagubagunana

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Tesalonaika iya taon lalakina Masidoniya polovinsi kalona mena. Paulo ana takikili labuina kalona mena ilau Tesalonaika na ana guguye koina tomo tupwali ali meli sipei Yeisu koina. (Apositolo Ali Paisowa 17:1-4). Na Yudiya tupwaliyao Paulo ana walo kaiwena simunamunai lalakina, mwa yanuwane kalona mena sitalawauwau (Apositolo Ali Paisowa 17:5-9). Kabo tomeliwo Tesalonaika koina Paulo siyawasa ilau Beliya bwaine koina iguguye, imwawasi kabo ilauyoi taon lalakina esana Ateni bwaimwa Akaya polovinsi kalona mena. Akaya esana labuina Gilisi. Saugana Paulo iyaele Ateni, inuwanuwatu Tesalonaika tomeliwo kaiweli kabo Timoti iyawasa kolili (3:1-2 yo 5). Kabo Paulo ilau Kolinita yo Timoti ipileyoima Tesalonaika koina yo Paulo ilobai Kolinita koina (3:6 yo Apositolo Ali Paisowa 18:5). Saugana Paulo Tesalonaika tomeliwo wasali ibenalan Timoti koina kabo leta bwaite ilele yo iyawasa kolili. Siya tomeliwo waluwaluli Tesalonaika koina siya kamkamna silobalobai ali meli kaiwena, kabo Paulo nuwanuwana ikabiyakaiweli (3:3-5) yo iwalo-kalatagili ali miyamiya kaiwena (4:1-12).

Tesalonaika tomeliwo tupwaliyao nuwali ipwanopwano siya tomeliwo siboitako kaiweli. Sineli siwaloba, “Saugana Yeisu ipileyoima, gubesi, kani tomeliwo siboitako yawasi miyamiya yaina silobai o nigele?” Kabo ali nuwapwanopwanone Paulo iyadudulai (4:13-18) yo ikabiyakaiweli sikatububunagili Yeisu ana pileyoima kaiwena (5:1-11).

---

1 [1] Yau Paulo mekaukavao Sailasa yo Timoti letane bwaite kalele kayawasa ilaowa tomeliwo Tesalonaika kolimiu, komiu kwamiyamiya Yaubada Tamala yo Guyau Yeisu Keliso kolili. Kakawanoi Yaubada ana katekamkamna yo ana nuwa-daumwali katemiu iloyakalapowonli.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Paulo iyaliyaya Tesalonaika ali meli kaiwena

2 Saugana tem kakawanoi kaiwemiu, sauga meuloina kakawatoki
Yaubada koina komiu meuloimiu kaiwemiu. 3 Sauga meuloina
kakawatoki ala Yaubada Tamala koina kaiwena kanuwatu-kalatan tawae
kwapaipaisowai ami meli koina, yo kwapaisowa kaikaiwe kaiwena
kamikavao kwamuloloili, yo wakalakisiye kaiwena me ami katepatu
kwasanasana ala Guyau Yeisu Keliso ana pileyoima kaiwena.
4 Kamakavao yo dumayao, kakatai yakato Yaubada imuloloimiu yo
igite-sipwaimiuko komiu iya ana tomoyao. 5 Nige ama walomo kaiwena
na kwanuwabui na ama guguye ana kaiwe yo tabe Yaluyaluwa Tabuna
ana paisowa kolimiu kwalotonan kabo wasana namwanamwana
wakawa-yawasosiyan. Yo tabe tauna kona kamiyamiya luwamiu
mena mumugamai meuloina wakataiyako yo ama sagu kolimiu
wagitaiyako. 6 Wasana namwanamwana wakalai imiyamiya kolimiu
kabo mumugamiu besiele kai mumugamai yo Guyau mumugana.
Bwagana siyakamkamnamiu lalakina na iyamo wasanane kwameliyan yo
Yaluyaluwa Tabuna ana yaliyaya katemiu iloyakalapowonli. 7 Kabo komiu
kwaemala kaba gite tomeliwo meuloili kolili siya simiyamiya Masidoniya
polovinsi yo Akaya polovinsi kolili. 8 Na bwaite Guyau wasana kolimiu
kwayadebalalayako ilau Masidoniya yo Akaya kolili yo tabe ami meli
Yaubada koina wasana idebalalako ilau dedei meuloina kolili. Kabo
nige sowasowana kai kaedeedede kaiwemiu, kaiwena tomo meuloili
wasamiu sibenalanako. 9-10 Na tomone siya wasamiu sibenalanako
siya mwa ama wasa siyeyama yakato tauna kona kalaowa yo me ami
yaliyaya kwayoganmai, ama guguye kaiwena kokotomo kwasikotanagili
na kwapwalou Yaubada yawasosi meyawasina koina yo kwaemala ana
topaisowa yo ami meli kwapei Natuna Yeisu koina yo ana pileyoima
bulibuli mena kaiwena kwasanasana. Walo yawasosi iya mwa Yaubada
ikele-yatoloyoiyama boita mena kani ileboila na Yaubada ana munamunai
ilalaoma kani nige talolobai.

Paulo yo mekanakavao ali paisowa tauna kona Tesalonaika koina kaiwena iedeedede

2 1 Kamakavao yo dumayao, wakatai tauna kona ama laowa kolimiu
kanna iyawatagiliko kolimiu. 2 Beyabeyana kalau Pilipai tomo
siyakamkamnamai yo sikawa-naenae-yagimai kabo muli mena kalaowa
Tesalonaika kolimiu yo ama kamkamna wasana kawalowen kolimiu
mwa wakataiyako. Yo tabe saugana kalaowa ami dedei mena tomo
tupwaliyao sitolo sikaleya kolimai na iyamo ala Yaubada isaguimai
kabo me ama katepatu wasana namwanamwana kayawasayan kolimiu.
3 Saugana kayoganimiu mwa kwameli Yeisu koina, nige yakayakatai

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mwakomwakotana yabo kayayakayakatai-yani kolimiu, nige yakato
nuwatu naenaena kaiwena kapapaisowa, yo nige yakato katonatonan
tem kamwakota-yagimiu. 4 Na kawalowalo besiele Yaubada ana
nuwatu, kaiwena Yaubada iya igite-sipwaimai yo imeli-yagimai wasana
namwanamwana kayawasayan dudulai mena. Nige yakato katonan
tomo kakabi-yaliyaya-yagili, na katonan Yaubada kakabi-yaliyaya-yan,
iya mwa katemai itonatonan. 5 Komiu wakatai walo luviluvina nige
kawawaloweni yakato nuwamiu kakoi. Yo tabe Yaubada ikatai nige
yakato ami wasawasa kamamankikiwasi-yani na kayakayakatai kolimiu,
nigele. 6 Nige kanuwanuwatui yakato tomo sitobalanagimai, tem komiu o
nuwana analiyao tabe.

7 Kai Keliso ana tosagenawasao (apositoloyao), tem sowasowana
kakawanoi sagu kaiwena kolimiu kaiwena kai esamai silalaki na iyamo
saugana kamiyamiya kolimiu nige kagiginauli besiele, mumugamai ibiga
besiele sina yabo natunao igitekalatagili. 8 Sauganane koina kamulolo
lalakina yo kayaliyaya kolimiu. Nige yakato Yaubada wasanamo
namwanamwana iya bwaite kaeeyawa kolimiu, na tabe yawasimai
katalamwani kolimiu, kaiwena komiu kwalaomako kwaemala ama
eliyamwao namwanamwaliyao. 9 Kamakavao yo dumayao, gubesi,
kwanuwatu-kalatan tawae kaginauli saugana kamiyamiya luwamiu
mena? Saugana kamiyamiya luwamiu mena paisowa polopolowena
kapaipaisowai nimamai mena kaliyate yo boniyai kolili na ama
paisowane maisana kakalai kaeyawa kolimiu kama gitekalatan
kaiwena, na tabu kayayapolowemiu. Tabe besiele Yaubada wasana
namwanamwana kayakayakatai-yani kolimiu. Kaginauli besiele, awa?

10 Komiu wakatai yo tabe Yaubada ikatai, saugana kamiyamiya komiu
tomeliwo luwamiu mena, me ama yakasisi yo mumugamai meuloina
idudulai, nige kama kawa-naenae yabo. 11 Kaiwena wakatai mumugamai
kaigeda kaigeda kolimiu besiele tama yabo mumugana natunao
kolili. 12 Saugana kamiyamiya luwamiu mena samalulu mena kakabi-
yakaiwemiu na mesabana ami miyamiya Yaubada ana kaba yaliyaya, iya
bwaimwa sauga meuloina iyogayoganmiu na kwalusae ana kaba loina
wasawasana kalona mena.

13 Besiele tabe sauga meuloina kakawatoki Yaubada koina, yaina
kaiwena saugana Yaubada ana walo kwabenalan kolimai, nige wakakalai
besiele tomo ali walo, na wakalai besiele Yaubada ana walo. Na walo
yawasosi bwaimwa Yaubada ana walone ipaipaisowaya komiu tomeliwo
katemiu mena. 14 Kamakavao yo dumayao, tawae iyawatagili Yeisu
kana tomeliwo Yudiya polovinsi koina iyawatagiliko tabe kolimiu.
Kaiwena komiu kamkamna kwalobai ami yanuwa tomoliyao kolili,
besiele tabe tomeliwone Yudiya polovinsi kamkamna silobai ali yanuwa
tomoliyao kolili bwaimwa tomo Yudiya. 15 Na siya tomo Yudiyane

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

palopitao bagubagunali siunuili yo tabe Guyau Yeisu siunuyamate yo
kai simalimali-wagimai. Sikalomagigili tomo meuloili kolili mwa siya
Yaubada ana kaba okwatakwata. 16 Tabe siya tomo Yudiyane sitonatonan
yakato sikausimai tabu kayayakayakatai siya nige Yudiya kolili na lebo
silolobai. Ali kalomagigili koina sauga meuloina ali pwanoli sietu-etulan.
Kabo bwaite sauga Yaubada ana munamunai imiyamiya kolili.

Paulo nuwanuwana lalakina tem Tesalonaika tomeliwo iboeyagili yoi

17 Kamakavao yo dumayao, tauna kona tomo Yudiya simalimali-
wagimai, mwa kalogabaegimiu yo sauga kubwakubwana koina
kamiya-suwala kolimiu. Nige kagigitaimiu, na iyamo iyaele
kanuwanuwatuimiu. Na nuwanuwamai lalakina tem kalaowa kagitaimiu,
kabo katonan kaikaiwe na tem kaginauli besiele. 18 Kai nuwanuwamai
kalauyoiwa na kagitaimiu. Yo yau Paulo sauga ibaibaiwa yatonan kaiwe,
na iyamo Seitani ikausimai. 19 Nuwanuwamai kagitaimiu, kaiwena komiu
ama nuwatu ana kaba kaiwe, ama kaba yaliyaya yo ama kaba gagasa
ala Guyau Yeisu Keliso manna mena saugana tem ipileyoima. 20 Walo
yawasosi, komiu ama kaba gagasa yo ama kaba yaliyaya.

Paulo Timoti tauna kona iyawasa ilau Tesalonaika

3 1-2 Saugana kai ele kamiyamiya Ateni, kanuwanuwatu lalakina
kaiwemiu yo nige sowasowamai tabe kakalakisiye, mwa ama
nuwatu kaginauli kabo Timoti kayawasayawa kolimiu na yomai labuine
kamiyamiya Ateni. Timoti iya kalakava yo mekamakava kapaipaisowa
Yaubada kaiwena yo Keliso wasana namwanamwana kaguguguyeyan.
Iya kayawasa ilaowa na mesabana isaguimiu na ami meli ikabiyakaiwe,
3 na kwatolo kaiwe ami meli koina tabu kwamamatausi kamkamna kana
lotonan kaiwena. Wakataiyako Yaubada iwalo kamkamna besiele bwaite
kani talobai. 4 Tauna kona kai mekamakavao komiu, na sauganane koina
kawalowalo-kalatan kolimiu yakato kita kamkamna kani talobai. Na
wakatai namwanamwai iyawatagiliko besiele ama yanuwapei kolimiu
tauna kona. 5 Kabo bwaite iya kaiwena Timoti yayawasa ilaowako. Nige
sowasowagu tabe yakalakisiye, na yayawasa ilaowa ami meli igitai.
Sauganane koina yamiyamiya Ateni yakatewakaka kisi Seitani iya
tosamasamalulu isamaluluimiu na ama paisowa kolimiu iyamala ginauli
bwagabwaga.

Paulo Tesalonaika tomeliwo wasali ibenalan kabo iyaliyaya

6 Na Timoti iyaele ipileyoimako kolimai yo wasa namwanamwana
kaiwemiu iwalowenako kolimai. Iwaloba ami meli koina iyaele kwatotolo
kaiwe yo me ami mulolo kamikavao kolili. Tabe iwaloyoi yakato sauga
meuloina me ami yaliyaya kwanuwatu-kalatagimai, yo nuwanuwamiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lalakina tem wagitaimai. Besiele tabe kai ama nuwatu lalakina tem
kagitaimiu. 7 Kamakavao yo dumayao, kai besiele komiu sauga bwaite
kamkamna yo polowe kalobalobaili. Na saugana ami meli wasana
kabenalan mwa kaiwena kakatepatu. 8 Mwa koina me ama yaliyaya
yo kama lotonan inamwanamwa yo kamiya namwanamwa kaiwena
kabenalan komiu kwatolo kaikaiwe Guyau koina. 9 Kaiwemiu ama
yaliyaya ilalakisosi ala Yaubada manna mena. Kabo ama yaliyayane ana
lalaki kaiwena, kani tawae kaginauli na kakawatoki Yaubada koina?
10 Yo kai kaliyate yo boniyai kakawakawanoi kaikaiwe Yaubada koina na
tem kalaowa manimiu kagitaili yo ginauli tupwaliyao kayakenayagimiu
ami meli kana etulan kaiwena. 11 Kabo kakawanoi Tamala Yaubada yo
ala Guyau Yeisu, siya ama kamwasa sikatububun na kalaowa kolimiu.
12 Kakawanoi ami mulolo kamikavao kolili Guyau ikabi-yalalaki,
kabo ami boda yo tomo meuloili kwamuloloili lalakina besiele kai
kamuloloimiu lalakina. 13 Tabe kakawanoiyoi iya ikabi-yakaiwemiu yo
ami meli ikabiyamatuwa, kabo saugana tem ala Guyau Yeisu ipileyoima
me ana boda yakayakasisili meuloili kani ileboimiu komiu Tesalonaika
tomeliwo me ami meli yo nige kami yakewa yabo na iyamo me ami
dudulai Tamala Yaubada manna mena.

Miyamiyane bwaite Yaubada ana kaba yaliyaya

4 1 Kamakavao yo dumayao, ama edeedede kana etulan bwaite.
Kayakenayagimiuko ami miyamiya mumugana ana lau na Yaubada
iyaliyaya kolimiu, yo walo yawasosi, komiu iyaele mumuga bwaite
kwapaipaisowai. Kabo sauga bwaite Guyau Yeisu esana koina kakabi-
yakaiwemiu yo kawalo kolimiu mumuga bwaite kwayalalaki kolimiu.
2 Na loinaone bwaite silaomaya Guyau Yeisu koina mwa kaeliwa
kolimiu wakatailiko. 3 Yaubada ana nuwatu kaiwemiu besiele bwaite.
Kwayakasisi-yagimiu yo mumugamiu sidudulai na mesabana ganawali
mumugana kwasikotanan. 4 Komiu kaigeda kaigeda ilonamwayan
yona gubesi ana loiloinayanna kabo sowasowana mumugana idudulai
na mesabana kana gite inamwanamwa tomo kolili.[a] 5 Tabu yomiu
kwatatalamwagili ganawali nuwatunane koina, besiele siya tomo nige
Yaubada sikakatai mumugali. 6 Tabu komiu yabo naenaena igiginauli
kanakava koina o tem mwakota mumugana iginauli koina na wainena
iganawali. Kaiwena tomo siya bwaite mumugaliyao besiele siginaginauli
Guyau kani iyamaisali, besiele tauna kona kayanuwapeimiuko. 7 Mwa
Yaubada iyoganla nige yakato ganawali mumugana tapaipaisowai, na

---

a 4:4 4:4 Walone bwaite kana bui kamwasa labui. Kamwasa uloi bwaite besiele. Komiu kaigeda kaigeda ilonamwayan wainena mekanakava simiya namwanamwa kabo sowasowana mumugana idudulai na mesabana kana gite inamwanamwa tomo kolili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tayakasisi-yagila yo mumugala sidudulai. 8 Kabo yaiya tem yakayakatai
bwaite ikawa-naenae-yani nige yakato tomo ikawa-naenae-yagili na
Yaubada ikawa-naenae-yani iya mwa Yaluyaluwa Tabuna iyeyawa
kolimiu.
9 Nige sowasowana yalelelelleyoi kolimiu yawalo kamikavao kolili
kwamulolo kaiwena emulomulolo mumugana Yaubada iyakenayagimiuko.
10 Tomala walo yawasosi kamikavao meuloili Masidoniya polovinsi koina
kwamuloloiliko. Kabo kamakavao yo dumayao, kakabi-yakaiwemiu
mumugane bwaite kwayalalaki kolimiu. 11 Wakaiwe mekamikavao
kwamiya daumwali, tabu tomo uloili ali paisowa yo ali nuwatu kolili
kwanuwanuwatu, na kwabomamo nimamiu kwayapaisowaili ami
miyamiya kaiwena, besiele tauna kona kawaloko kolimiu. 12 Tem
waginauli besiele bwaite, kani nige sowasowana ginauli yabo koina
kwadeva. Tabe siya nige simemeli kani siyakasisi-yagimiu ami miya
namwanamwana kaiwena.

Guyau ana pileyoima walona

13 Kamakavao yo dumayao, nige nuwanuwamai nuwamiu
sipwanopwano ami tali tomeliwo siya siboitako kaiweli. Tabu komiu
ami nuwatu besiele siya nige tomeli ali nuwatu. Siya nige ali katepatu
ipapagani kaiwena ali nuwatu yakato nige toloyoi mwa me ali nuwanae
ali toboitao kaiweli. 14 Na kita tameliya Yeisu ana boita yo tabe ana
toloyoi koina, kabo tameliyoi tem siya simeliko Yeisu koina yo siboita,
Yaubada kani ikele-yatoloyoili yo mekalikava Yeisu kani sipileyoima.
15 Gubesi, yakato kita bwaite meyawasila tamiyamiya kanasiga
kaliyatenane koina Guyau ipileyoima tabaguna kabo muli mena siya
siboitako? Nigele, nigele molosi. Guyau Yeisu iboma bwaite kainana
mwa kawalo-masalan kolimiu. 16 Saugana aneloseyao ali tobaguna
iwalo Yaubada ana bwagigi siyui, kabo Guyau Yeisu Keliso iyoga yo
ilobima bulibuli mena yo siya toboita simeliko koina kani sitolo-baguna.
17 Imwawasi kabo kita meyawasila tamiyamiya sauganane bwaine koina
Yaubada ikele-gogonagila mekalakavao siya tasae yaloyaloi mena,
mekalakava Guyau taelobelobe sowasowaga bwagabwaga mena. Kabo
mekalakava Guyau tamiyayai. 18 Koinaele walo bwaite wakalai na
mesabana kaigeda kaigeda wakabikabi-yakaiwemiu.

Tasilasilawa yo takatukatububu Guyau ana pileyoima kaiwena

5 1 Kamakavao yo dumayao, nige sowasowana kalelelele kolimiu
na kawalo toisabo sauga kani ginauline bwaite siyawatagili,
2 kaiwena wakatai namwanamwai Guyau ana kaliyate pileyoima ana
sauga laoma besiele tokewali ana yawatagili boniyai luwaluwalina.
3 Saugana toyauyaule siya nige ali nuwa-mayale siba, “Yanuwane imiya-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

daumwali yo tamiya namwanamwa”, kabo sauganane koina kani nae
yabo iyawatagili kateyapitali mena yo isibayanaeli. Ana yawatagili kolili
besiele sine ana kabi kamkamnana kana yakateyapitali. Na naene kani
nige siyayabubu-gabaen.
4 Kamakavao yo dumayao, komiu nige kwamiyamiya boniboniyai
mena na yakato kaliyatenane katemiu iyapitali besiele tokewali ana
laoma. 5 Komiu meuloimiu kaliyate yo mayale natunao. Kita nige
boniboniyai ana dedei tomonliyao besi. 6 Kabo kita tabu takekeno besiele
tomo yauyauleli, na tasilasilawa na taboma tasikotanagila naenaena
koina. 7 Kaiwena siya tokeno, boniyai koina sikeno, yo siya tonuma
kabakabaleya, boniyai koina sinuma kabaleya. 8 Na kita kaliyate ana
dedei tomonliyao, tabomayoi tasikotanagila naenaena koina, meli yo
mulolo mumugana takalai talikwa, besiele tokaleya gamwagamwalina
kana kokaukausi aeyan ilikwa. Besiele tabe, katepatu mumugana na
tasanasanai Yaubada ana lebo takalai tapwaom besiele kala pwaopwaom
kaikaiwena. 9 Kaiwena Yaubada nige igigitesipwaila na ana munamunai
kamkamnana kamnana talotonan, na igitesipwaila na ala Guyau Yeisu
Keliso koina lebo takalai. 10 Yeisu iboita kaiwela na saugana ipileyoima,
nuwana meyawasila o tem taboitako, kani meuloila meyawasila
mekalakava tamiyamiya. 11 Koinaele, kamikavao wakabi-yakaiweli na
simatuwa besiele sauga bwaite waginaginauli.

Tomeliwo kali walo kaiwe tupwaliyao

12 Kamakavao yo dumayao, nuwanuwamai kawalo kolimiu kwayakasisi-
yagili siya sipaipaisowa luwamiu mena, bwaimwa siya sibaguna-yagimiu
Guyau ana paisowa koina yo siyakayakatai kolimiu. 13 Paisowa bwaite
siginaginauli kana nuwatu ilalaki kabo kwayakasisi namwanamwaili yo
kwamulolo lalakina kolili. Kamikavao mekamikavao kwamiya-daumwali.
14 Kamakavao yo dumayao, yakabi-yakaiwemiu siya tolobwagabwaga
nige sipaipaisowa kwawalo-yasanapuli, tomatausi wakabi-yakateyapatuli,
siya tobeluwo kwasaguili yo tomo meuloili kolili me ami kalakisiye.
15 Wagite-kalatagimiu tem tomo yabo naenaena ipaisowai kolimiu, tabu
komiu yabo iyayamaisa besiele koina. Na kwatonan sauga meuloina
mumugamiu inamwanamwa kamikavao kolili yo tomo meuloili kolili.
16 Sauga meuloina yaliyaya katemiu iloyakalapowonli, 17 yo sauga
meuloina wakawakawanoi Yaubada koina, 18 yo bwagana tem ginauli
yabo iyawatagili kolimiu wakawa-tokimo Yaubada koina. Bwaite Yaubada
ana nuwatu kaiwemiu komiu Yeisu Keliso ana tomoyao. 19 Yaluyaluwa
Tabuna ana paisowa kolimiu tabu kwayayaboita. 20 Tem tomo yabo
ipalopisai, tabu mwayamwayau wakakawa-naenae-yani yo tabu
kwawawalo yakato palopisaine ginauli bwagabwaga. 21 Paisowa yo walo
meuloina wagitesipwa namwanamwaili. Tem sinamwanamwa wakabi-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kalatagili. 22 Nae uloi uloi kwasikotanagili. 23 Yakawanoi Yaubada, iya
nuwa daumwali yaina, iboma iyakasisi-yagimiu yo mumugamiu meuloina
iyadudulai namwanamwai. Tabe yakawanoi Yaubada iyakasisi-yagimiu
yo yaluyaluwamiu, yawasimiu yo yomiu igitekalatagili kabo saugana
ala Guyau Yeisu Keliso ipileyoima, nige kami yakewa yabo imiyamiya.
24 Yaubada iya iyoganmiu, sowasowana kana meli kwapei yakato kami
yakasisi iginauli.
25 Kamakavao yo dumayao, wakawanoi kaiwemai. 26 Nimamiyao
kwayaga-yagili ami tali tomeliwo meuloili kolili yo kwaemulomulolo-
wagimiu, kaiwena komiu Yaubada ana tomoyao. 27 Guyau esana mena
yakabi-yakaiwemiu leta bwaite kwayasili tomeli meuloili kolili sibenalan.
28 Ala Guyau Yeisu Keliso ana katekamkamna imiyamiya kolimiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tesalonaika ali leta labuina

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Tesalonaika tomeliwo ali leta bagubagunana Paulo ilele, yo nige sauga mamalawena na ali leta labuina tabe ileleyoi. Tomeliwone siyaelemo kamkamna silobalobai kabo Paulo ikabi-yakaiweli (1:4-10). Tomo tupwaliyao siwalolau Tesalonaika tomeliwo kolili yakato Guyau ana kaliyate pileyoima imwawasiko yo kani nige ipipileyoima yoi. Kabo bwaite mwakotane kaiwena tomeliwone nuwali ipwanopwano mwa Paulo nuwali iwalo-yadudulai (2:1-12). Mwawamwawasina ikabi-yakaiweli sitolo kaiwe na sipaisowa siboma sigitekalatagili kali sagu kaiwena (2:13, 3:15).

---

1 [1] Yau Paulo, mekaukavao Sailasa yo Timoti, leta bwaite kalele yo kayawasayawa Tesalonaika tomeliwo kolimiu komiu kwamiyamiya Yaubada Tamala yo Guyau Yeisu Keliso kolili. [2] Kakawanoi Yaubada Tamala yo Guyau Yeisu Keliso ali katekamkamna yo ali nuwa-daumwali katemiu iloyakalapowonli.

Paulo Tesalonaika tomeliwo itobalanagili yo ikawanoi kaiweli

[3] Kamakavao yo dumayao, kama lotonan nuwanuwamai sauga meuloina kakawatoki Yaubada koina kaiwemiu. Sowasowa-molosimai kaginauli besiele kaiwena ami meli ikinkin yo ikaiwesosi, mwa komiu kaigeda kaigeda ami mulolo kamikavao kolili ilalalaki besiele. [4] Bwagana tomo sikawa-naenae-yagimiu yo kamkamna kwalobalobai na iyamo wakalakisiye yo kwatolo kaiwe ami meli koina. Kabo kaiwemiu kagagasa Yaubada ana tomeliwo meuloili kolili.

[5] Ami kalakisiye yo ami meli iyakenayagila yakato bwaliga Yaubada kani tomo mumugali iyamaisali besiele. Na komiu Yaubada kani ikawa-namwanamwa-yagimiu yo iwalo kwalusae ana kaba loina mena kaiwena kamkamna kwalobai kaba loinane bwaite kaiwena. [6] Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iya Toyatala dudulaina, kabo siya siyakamkamnamiu kamkamna
maisana kani iwolegili kolili, 7 yo komiu bwaite wakamkamna kani
iyakaiyawasimiu, yo besiele tabe kai iyakaiyawasimai. Yaubada kani
iginauli besiele bwaite, saugana tem Guyau Yeisu ilobima bulibuli mena
me ana aneloseyao kaikaiweli. 8 Mekalikava mayau wedowedolina
kalapulupululuna silaoma, yo siya Yaubada sisikotanan na ala Guyau
wasana namwanamwana nige sibebenalan kali maisa iwolegili. 9 Kali
maisane naenaesosina miyamiya yaina kani silobai, kabo Guyau manna
mena yo ana kaiwe wasawasana kaikaiwena mayamayalena koina kali
mwayaga iyai. 10 Kaliyatenane Guyau ana pileyoima koina ginauli bwaite
kani siyawatagili, kabo ana tomoyao yakayakasisili siya meuloili simeliko
koina, kani sitobalan yo sikawa-wasawasa-yani ana pileyoimane koina.
Na komiu kani tabe kwamiyamiya bodane bwaite luwali mena, kaiwena
wasa bwaite tauna kona kayawasayan kolimiu kwameliyanako.
11 Ginauli bwaite siya kanuwatuili kabo sauga meuloina kakawakawanoi
kaiwemiu. Beyabeyana Yaubada iyoganmiu yawasi namwanamwana
kaiwena mwa kakawanoi na isaguimiu kwaemala ana tomoyao
namwanamwali. Tabe kakawanoi ana kaiwe koina na ami meli mena
paisowa namwanamwali meuloili nuwanuwamiu kwapaisowaili
isaguimiu kwapaisowaili. 12 Kakawanoi besiele bwaite na mesabana tomo
ala Guyau Yeisu esana sikawa-wasawasa-yani na iya ikawa-wasawasa-
yagimiu ami meli kaiwena, besiele ala Yaubada yo ala Guyau Yeisu Keliso
ali katekamkamna koina.

Loina kana toloinalikwa

2 1 Kamakavao yo dumayao, nuwanuwamai sauga bwaite kaedeedede
ala Guyau Yeisu Keliso ana pileyoima yo Yaubada ana kele-gogonagila
Yeisu koina kaiweli. 2 Tem walo yabo kwabenalan yakato Guyau ana
sauga pileyoima imwawasiko, tabu wakakatewakaka yo tabu nuwamiu
sipwapwanopwano, bwaite mwakota. Nuwana tomo yabo iwalo bwaite
besiele ana walo palopisai luwana mena o tem ana yakayakatai luwana
mena o tem iwaloba yakato kai kalele bwaite besiele leta yabo kalona
mena. 3 Na bwagana siwalo bwaite besiele, tabu tomo yabo ana mwakota
kwamemeliyan. Guyau ana kaliyate kana sauga kani nige naga iyayawatagili
kanasiga tomo sibaibaiwa sigamwa-panapanawa Yaubada koina kabo loina
kana toloinalikwa lalakina yabo iyawatagili. Toloinalikwane bwaite Yaubada
kani iunuyamate iboita. 4 Kaiwena toloinalikwane kani ikaleya Yaubada
koina yo tapwalolo uloina uloina ali kaba pwalou meuloili kolili yo iboma
ipeiseyan yakato iya ilalaki-gabaegili. Besiele tabe, kani ilau ilusae Yaubada
ana Nume Tabu kalona mena yo iboma ikeleisinan iba, “Yau Yaubadaele.”
5 Yayanuwapeimiu yakato tauna kona yamiyamiya kolimiu na
nuwatune bwaite yawalowenako kolimiu. 6 Na wakatai yakato sauga

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bwaite toloinalikwane kana tokabi-kalatan yabo iyaele imiyamiya kabo
toloinalikwane kani nige naga iyayawatagili kanasiga ana sauga yawasosi
ilobai. 7 Bwagana toloinalikwane mumugana iyaele ipaipaisowa wadam
yanuwa yaulina mena, na kana tokabi-kalatan kani ikabikabi-kalatan. Iya
tokabi-kalatanne kani imiyamiya yo ikabikabi-kalatan kanasiga Yaubada
ikele-gabaen, 8 kabo sauganane koina toloinalikwane kani iyawatagili
kabo mulina mena Guyau Yeisu ilaoma mayalena pigapigabuna ana
kaiwe koina kani toloinalikwane manna isakona yo gamwana mena
iyui-kalai yo iunuyamate. 9 Seitani ana kaiwe koina toloinalikwane kani
ilaoma yo ginauli kaba nuwapwanopwano yo kaba nuwa yai uloina
uloina ipaisowaili yo kolili tomo imwakota-yagili. 10 Mumuga naenaena
kana mwakota koina tomo yauyauleli siya silaulau boita kaiwena kani
iyakonali. Siya kani siboita, kaiwena wasa dudulaina Yeisu kaiwena iya
yakato kaba leboiliwa sisikotanan yo nige siyayaliyaya kaiwena. 11 Bwaite
iya kaiwena Yaubada nuwali iulapwanopwano na mwakota simeliyan.
12 Kabo tomo meuloili siya wasa dudulaina nige simemeliyan na mumuga
naenaena siyaliyaya kaiwena Yaubada kani iyatala-yagili yo kali maisa
iwolegili.

Kwatolo kaikaiwe

13 Kamakavao yo dumayao, komiu Yaubada imuloloimiu, kabo
sowasowa-molosimai sauga meuloina kakawatoki Yaubada koina
kaiwemiu, kaiwena kaba yatubu koina igite-sipwaimiuko mwa iyoganmiu
na mesabana lebo kwalobai. Yaluyaluwa Tabuna ipei-suwalagimiu komiu
Yaubada ana tomoyao yo komiu wasa dudulaina kwameliyan, mwa koina
Yaubada ileboimiu. 14 Kai wasana namwanamwana kaguguyeyan kolimiu,
mwa koina Yaubada iyoganmiu yo kwalaoma koina ileboimiu, kabo
ala Guyau Yeisu Keliso ana wasawasa koina ikabi-wasawasa-yagimiu.
15 Na kamakavao yo dumayao, kwatolo kaikaiwe tawae kayakayakatai-
yanako kolimiu iya bwaimwa wakabi-kalatan, nuwana walo koina
o leta koina. 16-17 Kakawanoi ala Guyau Yeisu Keliso yo Yaubada
Tamala katemiu ikabi-yakaiweli, na ikabi-yakaiwemiu sauga meuloina
paisowa namwanamwana kwapaipaisowai yo walo namwanamwana
kwawalowalowegili. Yaubada imuloloila yo ana mulolo bwagabwaga
koina ikabi-yakaiwela sauga meuloina nige ana kaba mwawasi. Besiele
tabe namwanamwa ikatububunanako kaiwela kabo me ala katepatu
tasanasanai kaiwena.

Yeisu kani ikabi-yakaiwemiu yo igite-kalatagimiu

3 1 Kamakavao yo dumayao, ama walo kana etulan bwaite.
Wakawanoi kaiwemai na ama guguye koina Guyau wasana
mwayamwayau idebalala na tomo meuloili simeliyan yo siyakasisiyan

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

besiele tauna kona iyawatagili kolimiu. 2 Na wakawanoi Yaubada
ileboimai tomo yauyauleli kolili, kaiwena nige yakato tomo meuloili
nuwanuwali ama guguye koina sinuwabui yo simeli Yeisu koina.
3 Guyau iya towalo yawasosi na sowasowana kana meli tapei kabo
iya kani ikabi-yakaiwemiu yo igite-kalatagimiu tabu tomo naenaena
Seitani isisiba-yanaemiu. 4 Guyau esana mena kameliyagimiu tawae
kawalowenako kolimiu iyaele kwapaipaisowaili mwa kwapaisowa-
kalatan. 5 Kakawanoi Guyau ami nuwatu ipei-yadudulaili, kabo Yaubada
ana mulolo wakatai na wakalakisiyeyan besiele Keliso ana kalakisiye.

Tolobwagabwaga kaiweli

6 Kamakavao yo dumayao, Guyau Yeisu Keliso esana koina kawalo
kolimiu, ami tali tomeliwo siya simiyamiya bwagabwaga yo yakayakatai
bwaite kayakayakataimiu nige simumuliya kwamiya-suwala kolili.
7 Saugana kamiyamiya kolimiu na tawae kapaipaisowai wagitaiyako
bwaite kamwasane kwapaisowai besiele tawae wagitaiyako kolimai.
Kaiwena kai nige kamimiya bwagabwaga kolimiu. 8 Nige yakato kakekan
bwagabwaga nuwana tomo yabo ana nume mena na nige kayayamaisa.
Na kaliyate yo boniyai paisowa polopolowena kapaipaisowai nimamai
mena na mesabana tabu polowe yabo kapepei kolimiu. 9 Ama guguye
koina kwanuwabui yo lebo kwalobaiyako mwa sowasowanamo tem
kama sagu kaiwena kakawanoi kolimiu, na iyamo nige kagiginauli
besiele. Kapaisowa maisana kakalai kaeyawa kolimiu na koina wagite-
kalatagimai na mesabana kaemala ami kaba gite na kwamuliya.
10 Saugana kai ele kolimiu, loina kaeyawa kawalo bwaite besiele
kawaloba, “Yaiya tem nige nuwanuwana ipaisowa, tabu kan kwaolena.”
11 Wasamiu kabenalan yakato tomo tupwali luwamiu mena simiyamiya
bwagabwaga, nige nuwanuwali sipaisowa. Na ali paisowaele mwa
etalapili kalikavao kaiweli. 12 Guyau Yeisu Keliso esana mena kawalo
kolili yo kakabi-yakaiweli na simiya-obiga na sipaisowa sibomayoi
sigitekalatagili kali sagu kaiwena. 13 Na komiu kamakavao yo dumayao,
tabu namwanamwa kana paisowa yomiu ikwakwatakwata-yani.
14 Tem tomo yabo loina bwaite kaleleli letane bwaite kalona mena nige
ibebenalan, esana wakalai na kwamiya-suwala koina na mesabana
imwalimwaline. 15 Na tabu wagiginauli naenaena koina besiele iya yakato
kami kaleya yabo. Na kana nuwatu kolimiu yakato iya besiele kamikava
o dumiu na miyamiya dudulaina kana kamwasa kwayakenayan.

Walo kaiyoni

16 Kakawanoi tawae tem iyawatagili kolimiu nuwa-daumwali kana
Guyau sauga meuloina iboma nuwamiu ikabi-yadaumwalili. Guyau
imiyamiya meuloimiu kolimiu. 17 Sauga bwaite yaboma nimagu mena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yalelelele. Yau Paulo yamulolo kolimiu. Sauga meuloina tem leta bwaite
yapaisowai kabo yalelelele besiele bwaite na mesabana wakatai yawasosi
yau letane bwaite yalele. Nimagu leleyana besiele bwaite. 18 Ala Guyau
Yeisu Keliso ana katekamkamna imiyamiya meuloimiu kolimiu. Kaiyoni,
yau Paulo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Timoti ana leta bagubagunana

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Timoti ana yanuwa Lisitila. Paulo ana takikili labuina koina ilau iyawatagili yanuwa Lisitila koina kabo Timoti iyogan mekanakava sitakikili (Apositolo ali paisowa 16:1-3). Kabo Timoti Paulo isagui ana takikili labuina yo yaiyonana kolili. Saugana Paulo ilau Loma yo isanasanai ana yatala kaiwena (Apositolo ali paisowa 28), Timoti ilau tabe Loma yo Paulo isagui. Bukine Apositolo ali paisowa nige iwawalo-masalan tawae tabe muli mena kani iyawatagili, na takatai Paulo ana yatalane inamwanamwa kabo toloinao silivasi. Na Paulo ana takikili esopalina ipaisowai yo itakikili wasana namwanamwana iyakayakatai-yani. Ana takikili yaiyonana koina ilau Kiliti yo Epeso kolili, yo tabe ilau yanuwa Pilipai Masidoniya polovinsi koina. Muli mena Paulo Epeso ilogabaen, baguna Timoti ipei tomeliwo bodane Epeso igite-kalatagili. Kabo saugana Paulo iyaele Pilipai leta bwaite ilele yo iyawasa ilau Epeso Timoti koina.

Leta bwaite koina Paulo iwaloba, “Timoti, toyakayakatai mwakomwakotali kuwalo-kausili.” Toyakayakataine siya bwaimwana nuwatu tupwali sikalailimaya Yudiya ali tapwalolo koina, yo nuwatu tupwali sikalailimaya Giliki ali yakayakatai koina. Siya toyakayakatai mwakomwakotaline siwalo tomeliwo kolili siwaloba, “Tabu tomo sikakasole yo tabu kan tupwaliyao sikakanli”, kaiwena ali yakayakatai yakato ginauli meuloina siya sowasowana tagitaili yo takabi-kalatagili bwaimwa siya ginauli naenaeli. Siwaloyoi yakato katai wadawadamna yabo imiyamiya kolili mwa yakato kataine koina tomo lebo silobai.

Yo tabe, leta bwaite koina Paulo Timoti ana wasa iwolena ekalesiya kana gitekalatan kaiwena, besiele tapwalolo kawanoi kaiwena yo ekalesiya kana tobagunao ali gitesipwa kaiwena. Yaboyoi leta bwaite koina, Paulo Timoti ikabiyakaiwe paisowa bwaite Yaubada iwolena koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipaisowa-yadudulai na mumugana inamwanamwa boda uloi uloi kolili tomeliwone ali boda kalona mena.

---

1 1-2 Kagutoki Timoti, am leta bwaite ilalaowa, yau Paulo koliyau, Yeisu Keliso ana tosagenawasa (apositolo) Yaubada ana loina koina. Walo yawasosi, kala Tolebolebo Yaubada yo tabe Yeisu Keliso ala kaba meli kaiwena Keliso koina tamelimeli leboila kaiwena yakato naga muli mena ginauli meuloina namwanamwana kani talobai. Kowa tauna kona Keliso kumeliyan mwa yakawa-natu-yawasosi-yagiwo. Nuwanuwagu lalakina tem Tamala Yaubada yo ala Guyau Yeisu Keliso ali mulolo yo ali katekamkamna yo ali nuwa-daumwali kulobaili na kumiya-namwanamwa.

Walo yadidiga toyakayakatai mwakomwakotali kaiweli

3 Tauna kona tamiyamiya Epeso kabo kikiunamo yalogabaegiwo yalau Masidoniya na yawalo koliwo yaba, “Tabu Epeso kulologabaen na bwaite koina kumiyamiya na mesabana tomo tupwaliyao kuwalo-kausili tabu tomeliwo siyayakataili, 4 yo tabu ali sauga siyayavenuwan pilepilele kolili yo kali mumuga edeededeliyao sibaibaiwa kolili, kaiwena nuwatu bwagabwagane siya gamwapakiki ali kaba tubu yo Yaubada ana paisowa yo Yaubada kana meli kaba sibayanaeli.” 5 Ilonamwayagila tem sauga meuloina ala kaba nuwanuwatu lalakina bwaite besiele. Nuwanuwala tem katela kapwakapwali mena yo nuwatu daudaumwalili mena yo meli yawasosi Yeisu Keliso koina na mulolo yawasosi iyawatagilima na tem tomo meuloili kolili tamulolo. 6 Na tomo tupwaliyao meli bwaite sisikotanan na walo bwagabwaga koina silosuwala. 7 Nuwanuwali siyamala Yaubada ana loina kana toyakayakatai na iyamo nige sikakatai namwanamwai tawae siwalowalowen. Mwa me ali gagasa siwaloba, “Kai ama walo idudulaisosi.” Na ali katai loinane kaiwena ikikiu.

8 Na walo yawasosi loinaline kaba sagu namwanamwali tem tamuliya namwanamwaili, 9 kaiwena loinaline Yaubada nige ipepeili todudulai kaiweli na siya toloinalikwa yo togamwapanapanawa kaiweli, siya Yaubada nige siyayakasisiyan, tonaenaeli, tokawasewa yo siya kateli dumdumli yo siya sinaliyao tamaliyao yo tomo tupwaliyao kali tounuyamateo, 10 tabe toganawali, yo siya tau yo tau siganaganawali, yo siya tomo sikewalili, yo tomwakomwakota, yo tokawalulu mwakomwakota, yo yakayakatai dudulaina kana toloinalikwao meuloili. 11 Na yakayakatai dudulailine siyaele yagu guguye kolili, bwaimwa wasa namwanamwana ala towasawasa Yaubada yakayakasisina iyeyama koliyau.

Kawatoki Yaubada ana mulolo kaiwena

12 Na ala Guyau Yeisu Keliso igitesipwaiyau yo ikabiyakaiweyau yagu paisowane kaiwena, mwa yakawatoki kaiwena imeliyagau yo ana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paisowane iyeyama na yapaisowai. 13 Baguna nige besiele kaiwena tauna
kona Yeisu Keliso yakawa-naenae-yani yo ana bodao yayakamkamnali
na iyamo Yaubada ikatekamkamna-yagau kaiwena walo yawasosi yau
besiele tomangibugibu, nige yakakatai, kabo nige yamemeli koina.
14 Bwagana nige yagu namwanamwa ipapagan na ala Guyau imulolo
lalakina koliyau mwa koina meli yo mulolo kalakalapowonli Yeisu Keliso
isuwai koliyau.
15 Yeisu Keliso ilobimako yanuwa yaulina mena tonaenaeli sabi leboili.
Walo bwaite walo yawasosi yo sowasowana takawa-yawasosiyan yo
tameliyan. Yo tonaenaeli meuloili kolili yau tonaenaena yawasosi.
16 Yaubada ana katekamkamna koliyau yaina bwaite, yakato Yeisu Keliso
yau tonaenaena yawasosi kaiwegu ikalakisiye, na koina tonaenaena
meuloili Yaubada ana kalakisiye koliyau sigitai. Tem kaba gitene sigitai
bwaine kalakisiye yawasosi, ee kabo sikatai yakato siya tabe besiele tem
sinuwabui yo Keliso simeliyan yawasili miyamiya yaina kani silobai.
17 Koina ala kin Yaubada tayakasisiyan yo tatobalan kaiwena iyamo
Yaubada yawasosi, nige sowasowana kana koleya tagitai, kani nige
iboboita yo ana loina kolila nige ana kaba mwawasimo. Besiele.
18 Natugu Timoti, besiele beyabeyana Yaubada ana towalo-masalao am
paisowa Yaubada kaiwena siwalo-masala-bagunayan yo sikabiyakaiweo,
yau tabe nuwanuwagu yakabi-yakaiweo. Kabo yawalo kaiwe koliwo,
kumwasali Yaubada ana paisowa kaiwena, besiele kaleya kana sauga
koina tokaleya namwanamwali me ali kaiwe sikaleya. 19 Yo sauga
meuloina me am kalakisiye am meli koina yo me am nuwa-daumwali.
Kaiwena kalakavao tupwaliyao nuwatu namwanamwana sisikotanan
yo ali meli sibelu yo sibeku. 20 Tobekune yabo esana Aimenio yo yabo
esana Alekisana, yoli labuine siya Seitani koina yatalamwagili na manli
iyabwakina na nuwali imayale yakato tabu ala Guyau esana sikakawa-
naenae-yani.

Tapwalolo kana loina tupwaliyao

2 1 Kabo yakabi-yakaiwemiu ami miyagogo kolili baguna wakawanoi
tomo meuloili kaiweli na wakawanoi me ami kawatoki Yaubada
koina. 2 Na kinyao yo toloinao kaiweli tabe wakawanoi na mesabana
ali loina dudulaina kolili tamiya-namwanamwa me ala nuwa-daumwali
yo mumugala idudulai me ala yakasisi Yaubada koina. 3 Bwaite
inamwanamwa yo kala Tolebolebo Yaubada ana kaba yaliyaya, 4 kaiwena
iya nuwanuwana tomo meuloili lebo silobai, na tem nuwali imayale
yakayakatai yawasosi kaiwena. 5 Na Yaubada kaigedamo yo tabe tomo
kaigedamo imiyamiya sowasowana ikalaila talau Yaubada koina, bwaine
Yeisu Keliso. 6 Kaiwena Keliso iyamo italamwan yo yona ipwaoliyan
yakato tomo meuloila iyamaisala yo ikele-yavivilala talau Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina. Mwa Keliso ana paisowa bwaite kaba kawa yawasosiyanna
yakato Yaubada nuwanuwana tomo meuloili ali sauga namwanamwana
koina leboili silobai. 7 Yo bwaite wasa namwanamwana kaiwena ipeiyau
apositolo yo toyawasa. Nuwanuwana wasa bwaite yayawayawasa yo
yaguguguguye yo yayakayakatai siya nige tomo Yudiya kolili na yakato
ali meli yawasosi koina Yeisu simeliyan. Bwaite walo yawasosi, nige
mwakota.
8 Na nuwanuwagu tomeliwo dedei meuloili kolili sikawanoi Yaubada
koina, kateli sitalamwagili koina yo nimali sikeleisinagili ali kawanoi
koina, na tabu me ali munamunai yo tabu me ali gamwapakiki.
9 Tabe sinesineo nuwanuwagu siboma sikwama me ali yakasisi, yo tabu
yoli siyayapasali sapisapi koina, nuwana gole o kaleko wasawasana,
koina ali sauga siyayavenuwagili. 10 Ilonamwayagili tem siboma
sikwama paisowa namwanamwali kolili besiele totapwalolo sinesineo
kali lonamwa. 11 Yo tabe tapwalolo kalona mena me ali kate-talam
yakayakatai sibenalan, na tabu edeedede bwagabwaga. 12 Nige yatatalam
sinesineo siyakayakatai tapwalolo mena, tabu siloloina tatao kolili,
simiya-obiga na sibenalimo. 13 Kaiwena Yaubada Adama iyamayale-
bagunayan kabo muli mena Ibe. 14 Na Seitani ana mwakota mena Adama
nige ibebeku na sine bwaimwa ibeku yo lopwano ipaisowa-bagunayan.
15 Mwa sinesineo ali kabi koina kani Yaubada ileboili na tem me ali
meli yo me ali mulolo yo sauga meuloina mumugali sinamwanamwa yo
sidudulai yo Yaubada siyakasisiyan.[a]

Tapwalolo kali tobagunao mumugali

3 1 Tem tomo yabo nuwanuwana na iyamala ekalesiya kali
tobaguna bwaine kaba tobali kaiwena nuwanuwana paisowa
namwanamwasosina. 2 Kana loina bwaite besiele, mumugana
inamwanamwa, wainena kaigedamo, iya towalo yawasosi, me ana
nuwatu dudulai yo me ana kalakisiye yo me ana yakasisi yo taumanao
igitekalatagili, yo iya toyakayakatai namwanamwana, 3 tabu waila
kaikaiwena inumanuma, yo tabu imumunamunai, mumugana bigana
yo tabu igagamwapakiki, yo tabu inunuwa mane. 4 Ilonamwayan iya
ana nume kana tomiyamiya ibaguna-namwanamwaili na mesabana
natunao me ali yakasisi yo ana walo sibenalan. 5 Na tem tomone nige
sowasowana natunao iloina-yadudulaili, iya nige sowasowana Yaubada
ana toekalesiyayao tabe iloina-yadudulaili. 6 Na tabu tomeli waluwaluli
wagigite-sipwaili na yakato siyamala tobaguna, kisi kani me ali nuwasae

---

a 2:15 Kamwasa tupwaliyao simiyamiya buine bwaite tomnane koina. Kaba gite bwaite. Yaubada kani sinesineo isaguili ali kabi koina tem simeli yo mumugali sidudulai yo Yaubada siyakasisiyan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na sibeku yo Yaubada ana loina kaikaiwena silobai, besiele baguna
Seitani nuwasae koina ibeku yo loina kaikaiwena ilobai. 7 Tobagunaone
ilonamwayagili me kali kawa-namwanamwa siya nige totapwalolo manli
mena. Tem nigele, kani mwalimwaline silobai yo Seitani ana sipwasipwa
koina sisipwa.
8 Besiele dikonyao, inamwanamwa tem tomo dikonyao siyakasisiyagili
kaiwena siya nige tomwakomwakota, mumugali sinamwanamwa, me
ali nuwatu dudulaina na tabu waila kaikaiwena sinumanuma yo tabu
sinunuwa mane. 9 Ilonamwayagili wasana namwanamwana kana katai
yawasosi sikabikalatan kaikaiwe me ali nuwa-daumwali. 10 Kabo tem
nuwanuwamiu tomo tupwaliyao wagitesipwaili siyamala dikon, baguna
kwamankulakulaili ali obiga tem mumugali sinamwanamwa kabo
siyamala dikon. 11 Besiele waineliyao mumugali sinamwanamwa yo
ali nuwatu dudulaina yo siya nige toetalapili. Tabu waila kaikaiwena
sinumanuma na tem ekalesiyao sowasowali simeliyagili na mesabana ali
paisowa inamwanamwa. 12 Dikon wainena kaigeda na natunao yo ana
nume tomiyamiya ibaguna-namwanamwaili. 13 Tem dikonliyaone me ali
obiga sipaisowa namwanamwa ee kabo kani tomo sikawa-namwanamwa-
yagili yo tabe ali meli Yeisu koina sowasowali sitolo kaiwe.
14 Yanuwanuwatui sauga kikiunamo yalaowa koliwo na baguna am
leta yaleleyawa, 15 na tem yayoviya, leta bwaite kani iyanuwapeimiu
toisabo mumugana kita totapwalolo ilonamwayagila, kaiwena kita
Yaubada meyawasina ana boda kalona mena tamiyamiya. Walo
yawasosi, kita toekalesiyao wasana namwanamwana kana yawasosi
kana togitekalatanwo. 16 Kita meuloila takatai yakato Yaubada kana
yakasisi kaba nuwapwanopwano yawasosi. Na ginauli lalakina Yeisu
Keliso kaiwena bwaite. Iyamala tomoko, Yaluyaluwa Tabuna ikawa-
yawasosiyan, aneloseyao sigitai. Wasana dedei meuloina siguguyeyan,
yanuwa yaulina tupwali simeliyan, muli mena isae bulibuli.

Toyakayakatai mwakomwakotali kaiweli

4 1 Yaluyaluwa Tabuna iwalo-masalan yakato naga sauga ana kaba
mwawasi koina tomo tupwaliyao kani tapwalolo sisikotanan na
yaluyaluwa mwakomwakotali ali walo simuliya yo dimon ali yakayakatai
sibenalagili. 2 Na dimonne siedeedede toyakayakatai mwakomwakotali
gamwali mena kabo toyakayakataine ali mwakotane nige kaiwena
sinuwanuwatu. Nige sowasowali namwanamwana yo naenaena sinuwa-
mayaleyan kaiwena ali nuwamayale iboitako. Tem aeyan wedowedolina
tapei kwapila koina kani bulumalane iwedoli iboita itakopa. Bwaine
besiele iyawatagiliko toyakayakataine kolili ali nuwamayale iboitako.
3 Ali mwakotane tupwaliyao bwaite yakato kasole ginauli naenaena
tomeli kaiweli yo tabe kan tupwaliyao sikawa-dumdum-wagili tabu tomo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sikakanli. Na iyamo komiu Keliso kana tomeliwo yakayakatai yawasosi
wakatai yakato Yaubada kan meuloina iyamayale kekan kaiwena mwa
me ala yaliyaya yo me ala kawatoki takekan. 4 Ginauli meuloili Yaubada
iyamayaleli namwanamwali, nige sowana kan yabo tasikotanan, mwa
kaiweli takawatoki Yaubada koina na takalaili. 5 Kaiwena Yaubada ana
walo mena yo ala kawanoi mena ikabiyakapwaliko.

Yaubada ana topaisowao mumugali

6 Bwaite loinane tem kalakavao kolili kuyakataili kowa Yeisu Keliso
ana topaisowa namwanamwana kabo tomo sikatai yakato yakayakatai
dudulaina Yeisu kana meli kaiwena kumuliya na kolili yaluyaluwam
ikabiyakaiwe. 7 Tabu am sauga kuyaveyavenuwan edeedede bwagabwaga
besiele pilepilele edeededeli, siya nige Yaubada koina silalaoma. Tabu
kubebenalagili na sauga meuloina kutonan kaikaiwe me am yakasisi
mumugam inamwanamwa Yaubada manna mena. 8 Walo yawasosi, tem
sauga meuloina tatonan tavenuvenu yola kana sagu kaiwena bwaimwa
ginauli namwanamwana na iyamo yaluyaluwa kana kabi ginauli
namwanamwasosina kaiwena iya isaguila ala miyamiya yanuwa yaulina
mena yo tabe sauga ilalaoma kana miyamiya kaiwena.
9 Walo bwaite yawalowen walo yawasosi yo sowasowala tatalamwagila
koina. 10 Kabo kita tomeli ala meli tapeiyako Yaubada meyawasina koina.
Iya nuwanuwana tomo meuloili lebo silobai. Walo yawasosi, siya simeli
wasana namwanamwana koina kani ileboili. Bwaite kaiwena me ala
obiga na tamwasali tapaisowa kaikaiwe.
11 Bwaite nuwatuline uguguye-yagili yo kuyakayakatai-yagili tomo
kolili. 12 Tabu tomo yabo ikakawa-melumelu-wagiwo yo igigite-yataluwo
kaiwena am bolime nige ilalalaki tapwalolo ana paisowa kaiwena. Na
iyamo ugite-kalatagiwo me am walo yawasosi yo me am mulolo yo me
am meli yo mumugam idudulai tomo kolili kaiwena kowa kaba gite
siya tomeli kolili. 13 Na tabe tapwalolo kalona mena Buki Tabu kuyasili
yo uguguye yo kuyakayakatai kanasiga yayawatagiliwa. 14 Na tauna
kona tapwalolo kana tobagunao sikabi-lamwaiwo yo Yaubada ana
walo kaiwem siwalowen kabo sauganane koina kam yauyauya kulobai
Yaubada ana paisowa kaiwena. Na yauyauyane tabu kununuwa-gabaen
na kuyapaisowa. 15 Mwa kutalam-wagiwo nuwatuline kolili kupaisowaili,
na mesabana tomo meuloili am paisowa kaiwena siedeedede siba, “Walo
yawasosi, Timoti iya toobiga, yo ana paisowane meuwena.” 16 Timoti,
ugite-kalatagiwo sauga meuloina koina kupaisowa namwanamwa yo
kuyakayakatai namwanamwa na mesabana kowa am guguye sibenalan
na Yaubada ileboimiu.

5 1 Tabu kainam polopolowena koina tautaubalao kuyoyokoi-yagili
na nuwabiga mena kuwalo kolili besiele tamam kam tokabi koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ukawakawanoi. Yo am tali kilakaiwo kupaisowa kolili besiele siya
kamkavao. 2 Yo kedukedulumao kolili uginauli besiele siya sinamwao.
Yo vesalao kolili uginauli besiele siya dumwao me am nuwanuwatu yo
mumugana dudulaina koina.
3 Kwabukwabuliwo siya nige kali tosagu kuyakasisiyagili yo kusaguili.
4 Na tem kwabukwabuli yabo natunao nuwana tubunao simiyamiya
ali paisowa bagubagunana Yaubada manna mena ali meli siyapaisowa
na kwabukwabuline sigitekalatan namwanamwai, kamwasane bwaite
besiele siyamaisa ana gitekalatan me kikiuli mena besiele, sagune bwaite
Yaubada ana kaba yaliyaya. 5 Tem kwabukwabuline iboma imiyamiya
yo nige kana togitekalatan ilonamwayan tem Yaubada imeliyan, na
kaliyate yo boniyai ikawakawanoi koina kana sagu kaiwena. 6 Na tem
kwabukwabuline sauga meuloina kwapi kana yaliyaya inuwanuwatui
kaiwena bwaite yaluyaluwana iboitako bwagana iya meyawasina.
7 Kuloina besiele mesabana tabu tomo wenoweno yabo sigigitelobai
kwabukwabuliwone kolili kisi sikawa-naenae-yagili. 8 Na tem yaiya ana
susu yawasosi yo totounao nige igigite-kalatagili, iya ekalesiya kana
kamwasa isikotanan yo nige imemeli yawasosi Yaubada koina yo ana
pwanoli Yaubada kana tokalomagigili ali pwanoli inae-gabaegili.
9-10 Tem kwabukwabuline ana bolime sikisti (60) nuwana isaeyoi na
baguna wainena kaigedamo, tem tomo meuloili sikawa-namwanamwa-
yani ana paisowa meuloina kaiwena, kaba gite besiele, natunao kali
gitekalatan yo ana yakayakatai kolili idudulai, taumanao iyoganli,
me ana nuwalobi toekalesiyao isaguili, tomiya-polowe isaguili yo tabe
sauga meuloina paisowa namwanamwana koina yawasina italamwan.
Tem besiele, ee kabo esana kulele kwabukwabuli esali kana buki
koina. 11-13 Na siya kwabukwabuli naga sikekedukeduluma kasole kana
nuwanuwatu kolili naga ilalalaki yo ali talam Keliso koina ikikiu
kaiwena nuwanuwali lalakina tem sikasoleyoi, yo kamwasane koina
ali waloyameli bagubagunana Keliso koina silikwai. Tabe ali sauga
siyaveyavenuwan miya bwagabwaga koina yo silau nume kaigeda
kaigeda kolili siyetaetalapili tomo ali paisowa kaiwena yo besiele
siedeedede bwagabwaga tomo meuloili ali miyamiya kaiwena, ginauline
nige ali kaba loina. Bwaite kaiwena Yaubada ana loina kaikaiwena kani
silobai. Koinaele tabu esaliyao kuleleleli am buki koina. 14 Mwa siya
kwabukwabuli naga sikekedukeduluma ilonamwayagili tem sikasoleyoi
na sikabikabi yo waineliyao yo natuliyao sigite-kalatagili na mesabana
kala tokalomagigiliwo tabu sikakawa-naenae-yagili. 15 Walo yawasosi,
talobaiyako kwabukwabuli tupwaliyao silosuwalako Keliso koina yo
Seitani simuliya.
16 Tem sine yabo Keliso koina imeli na sinene ana susu kalona mena
kwabukwabuli yabo imiyamiya ilonamwayan igitekalatan yo isagui,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabu toekalesiyayao polowe iwowolena kolili yakato sisagui. Na siya
kwabukwabuliwone nige ali susu, ekalesiyao sowasowali sigite-kalatagili
yo sisaguili.

Tapwalolo kali tobagunao kaiweli

17 Na tem tapwalolo kali tobagunao sisagu-namwanamwaimiu, komiu
tabe kwayakasisi-namwanamwaili yo tabe wagitekalatagili, bwaimwa ali
guguye yo ali yakayakatai maisana. 18 Bwaite kaiwena Buki Tabu mena
Yaubada iloina, iba, "Tem bulumakau ipaipaisowa witi patuna koina,
sowasowana tupwana witi ikan", na tabe iba, "Topaisowa ilonamwayan
tem maisana ikalai ana paisowa kaiwena." 19 Tem tomo yabo ami
tobaguna yabo iyakewai tabu kubebenalan. Bwaimwanamo tem tomo
labui nuwana yaiyona siya ana pwanoli sigitai silaowa siedeedede
tobagunane ana pwanoli kaiwena, kabo kwayatala. 20 Na tem tobagunane
ana naene nige ilolopei, kuyokoiyan ekalesiya meuloili manli mena
mesabana tobagunao tupwaliyao sibenalan na tem tabu sipapaisowai
besiele.
21 Bwaite kam yanuwapei koliyau, Yaubada yo Yeisu Keliso manli mena,
tabe aneloseyao kapwakapwali manli mena, loina bwaite kumuliya
namwanamwai. Tomo meuloili kuloinayagili loina kaigedamo koina,
na tabu tupwaliyaomo kolili kuloiloina kaiwe, na tupwaliyao kolili
nigele. 22 Tobaguna kana gitesipwa koina tabu kutototoya, kisi ana nae
imiyamiya yo kuwalo-muloloi na iyamala tobaguna, kaiwena kana koleya
besiele ana naenaenane koina kusagusagui. Na tabe kowa kubomayoi
kuyakasisi-yagiwo naenaenane koina.
23 Tabu wailamo kunumanuma, kaiwena sauga meuloina ukasikasiebwa
yo diyam ikamkamna, mwa ilonamwayagiwo wain kikiuna kunumanuma.
24 Tomo tupwaliyao ali naenaena simiyamiya mayale mena kaiweli
kali loina silobaiyako na tupwaliyao ali naenaena miyamiya wadamli,
na naga kabo simayale. 25 Bwaite besiele paisowa namwanamwana
tupwaliyao simiya-mayale, na tupwaliyao naga simamayale, kaiwena
nige sowasowana simiya-wadam.

6 1 Topaisowa panpanili na siya tomeli ilonamwayagili tem ali
tautaubalao siyakasisi-yagili yo siobigaili sauga meuloina. Tem
siginauli besiele, ali tautaubalaone kani nige Yaubada esana sikakawa-
naenae-yani yo kani nige ala yakayakatai sikakawa-naenae-yani. 2 Tem
topaisowa panpanna ana taubala iya tomeli yabo, tabu topaisowane
ana nuwatu bwaite besiele. "Nige sowana yagu taubala yayakasisiyan
kaiwena Keliso koina yakawa-kava, iya te yau katoyatoyawa." Tabu
inuwanuwatui besiele. Na ilonamwayan tem ipaisowa kaikaiwemo
kaiwena. Kaiwena taubalane, bwaimwana sagu ilobalobai topaisowane
ana paisowa koina, iya tomeli yabo yo ana eliyam.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yakayakatai bwaite uguguyeyan tomo kolili. 3 Na tem yaiya ana
yakayakatai uloina na Guyau Yeisu Keliso ana walo dudulaina
nige imumuliya yo yakayakataine mumugana namwanamwana
kaiwena isikotanan, 4 iya, ana nuwasae mena, iyauyaule yo ana katai
iyoviya. Sauga meuloina nuwanuwana lalakina gamwapakiki. Tem
gamwapakiki ilobai iyaliyaya. Mwa koina ana neli samasamalulu
kaiwena lamwapolowe, gamwapakiki, kawanaenae yo tabe yakewa
mwakomwakota siyawatagili bodane luwali mena. 5 Bwaite koina sauga
meuloina tomo naenaeli ali nuwatu bwagabwaga mena sigamwagamwa-
pakiki. Siya bodane yakayakatai yawasosi nige sikakatai, yo tabe
sinuwatui yakato tapwalolo mumugana koina wasawasa lalakina kani
silobai.
6 Na kita tem Yaubada tayakasisiyan me ala nuwa-daumwali
bwaimwana ala kaba wasawasa. 7 Kaiwena kita baguna menima gaibula
tayawatagilima saugana sikabila yanuwa yaulina mena, na naga tabe
menima gaibula yanuwa yaulina talogabaen. 8 Koina kala yo ala kaleko
kaiweli tayaliyaya, na ginauli tupwaliyao kaiweli tabu tanunuwatusosi.
9 Siya tonuwa wasawasa naga Seitani iwoyaili kabo ana sipwasipwa
koina sisipwa na muli mena sibomamo ali nuwatu yauyaule kolili
sisibayanaeli. 10 Tem sauga meuloina nuwanuwala lalakina mane ee kabo
kani nae meuloili siyawatagili. Na tabe mane kana loya kaikaiwe koina
kalakavao tupwaliyao tapwalolo yawasosi silogabaen, na sibomamo
siyakamkamnali lalakina yo nuwapolowe silobai.

Paulo ana walo kaikaiwena Timoti koina

11 Na kowa Timoti, Yaubada ana topaisowa, bwaite mumugane
naenaeline kusikotanagili na mumuga dudulaina kumuliya, Yaubada
kuyakasisiyan yo sauga meuloina ukawanoi koina meli yo mulolo yo
kalakisiye yo mumugana bigana kaiweli. 12 Kaleya kana sauga koina
tokaleya sikaleya me ali kaiwe. Bwaine besiele kabo ilonamwayagiwo
tem me am meli ukaleya kaiwe Seitani koina. Yawasim miyayaina
kana meli ukabikalatan, kaiwena baguna Yaubada igite-sipwaiwo,
saugana kunuwabui yo am meli Yaubada koina kuwalomasalan tomo
meuloili manli mena. 13 Kowa Timoti yaloina-yagiwo Yaubada manna
mena, iya ginauli meuloina yawasili kana toolena yo tabe Yeisu Keliso
manna mena, iya beyabeyana Pontio Pailato koina walo yawasosi
mena iedeedede. 14 Na yagu loinane yakato yanuwapei bwaite kumuliya
namwanamwai, na tabu tomo yabo iyayakewaiwo kanasiga ala Guyau
Yeisu Keliso ivivilayoima. 15 Na Yeisu ana pileyoima kana sauga Yaubada
iloinayan. Yaubadane toloina ibomamo yo inamwanamwa, yo kin
meuloili ali kin, na tabe guyau meuloili ali guyau. 16 Yaubada miyamiya
yaina ibomamo, ana kaba miya mayale pigapigabuna yo nige yabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sowasowana iutulau salina mena. Nige sauga yabo tomo yabo igigitai yo
nige sauga yabo sowasowana tagitai. Kabo ilonamwayagila tem sauga
meuloina tatobalan kaiwena ana wasawasa yo ana kaiwe nige ana kaba
mwawasimo. Besiele.
17 Kuwalo yanuwa yaulina kana towasawasao kolili tabu sinunuwasae
ali wasawasa kaiweli, na tabe tabu simemeli yakato naga kaba
sagu lalakina ali wasawasane kolili silobai, kaiwena wasawasane
mwawamwawasili. Na kuwalo kolili Yaubadamo koina simeli kaiwena
iya, ana wasawasa koina, iyauya bwagabwagai yo ala kaba yaliyaya
meuloina iya koina silaolaoma. 18 Na tabe towasawasaone kuyanuwapeili
ilonamwayagili tem ali kaba wasawasa bwaite besiele, sauga meuloina
paisowa namwanamwali, emulomulolo yo yauya bwagabwaga
nuwatuline kolili simiyamiya. 19 Bwaite paisowane koina kani maisali
namwanamwana sauga ilalaoma silobai bwaite wasawasa yawasosi,
mesabana miyamiya yawasosi sikabi-kalatan, iya yawasi miyamiya yaina.
20 Na kowa Timoti, ginaulilline Yaubada iyeliwako ugitekalatan
namwanamwaili kisi sikwalalele. Etalapili yo edeedede yauyauleli
kusikotanagili kaiwena tomo tupwaliyao siya tomwakomwakota,
walonaenae yo gamwapakiki bwagabwaga bwaite sikawa-
sonosonoga-yani. Na tabu kumumuliya kamwasane koina. 21 Kaiwena
tomwakomwakotane ali nuwatu mena yakato yakayakatai
namwanamwana silobaiyako na iyamo nuwatune kaiwena Yeisu kana
meli kana kamwasa koina silosuwala. Yaubada ana mulolo lalakina
koliwo. Kaiyoni, yau Paulo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Timoti ana leta labuina

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Buki Apositolo Ali Paisowa peina 28 ana kaba mwawasi (28:16,30) iwalo-masala Paulo iyaele Loma isanasana ana yatala kaiwena. Saugana Kin Nilo iya Loma ali kin, Paulo ipei-luseyan deli mena. Paulo iyaele deli mena kabo Timoti ana leta bwaite ilele. Timoti iya iyaele yanuwa Epeso, ekalesiya igitegite-kalatagili. Leta ana lelena yaina Paulo nuwanuwana Timoti ilaoma iboeyan yo nuwanuwana ana gogo tupwaliyao Timoti ilokalaili mekanakava (4:9 yo 13). Yaina yaboyoi tabe bwaite iya Paulo ikatai sauga kikiunamo iboita kabo Timoti ikabi-yakaiwe wasana namwanamwana igugugugugye-yani yo Yaubada ana paisowa iginauli-namwanamwai.

---

1 [1] Yau Paulo, Yaubada ana nuwatu koina yaemala Yeisu Keliso ana tosagenawasa (apositolo), kabo yawasi bwaite Yeisu koina Yaubada iwalo-yamelila yayawasayani. [2] Letane bwaite yalele yo yayawasa Timoti koliwo kowa besiele natugu yakatekamkamna-yagiwo. Yakawanoi Yaubada Tamala yo Yeisu ala Guyau ali katekamkamna yo mulolo yo nuwa-daumwali imiyayai koliwo.

Paulo Timoti ikabi-yakaiwe na ipaisowa namwanamwa

[3] Yakawatoki Yaubada koina, yo yapaisowa meyagu nuwa-mayale, besiele tubuguwao beyabeyana siginauli, yo sauga meuloina boniyai yo kaliyate yakawakawanoi Yaubada koina kaiwem. [4] Yanuwatu-kalatan saugana yalogabaegiwo kuvalam kabo nuwanuwagu lalakina tem yagitaiwo na mesabana yaliyaya kategu iloyakalapowon. [5] Am meli yawasosi yanuwatu-kalatan, na tubum keduluma Loise iya tomeli yawasosi yo tabe sinam Yunisi yo yakatai namwanamwai meline imiyamiya koliwo tabe. [6] Bwaite kaiwena yayanuwapeiwo kam mulolone kusivesiveve-kalatan na tabu iboboita mulolone bwaite Yaubada iyeyawa

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tauna kona saugana nimagu yapei kulukulum mena yo yakawanoi
kaiwem. 7 Kaiwena Yaluyaluwa Tabuna bwaite Yaubada iyeyama kolila
nige yaluyaluwa mwalimwalinena besi, na isaguila takaiwe, tamulolo yo
isaguilayoi mumugala tagite-kalatan.
8 Kabo tabu kumwamwalimwaline na ala Guyau wasana kuyawayawasa-
kalatan. Besiele tabe, yagu lusae deli mena Yeisu kaiwena tabu kaiwena
kumwamwalimwaline-yagau na kutalamwagiwo kamkamna kulobai
wasana namwanamwana kaiwena, besiele yau kamkamna yalobai na
Yaubada iya ikabiyakaiweo. 9 Yaubada ileboilako yo iyoganla talaomako
kita ana tomo yakayakasisili. Na nige ala paisowa namwanamwali
kaiweli ileleboila, na kaiwena iboma ana nuwatu besiele yo tabe ana
mulolo lalakisosina kaiwena. Sauga bagubagunana koina Yaubada
inuwatui naga ana mulolo Yeisu Keliso iyeyama kolila kabo muli mena
yanuwa yaulina iyamayale. 10 Na kala Tolebolebo Yeisu Keliso ana
laoma yo ana lokeikeile yanuwa yaulina mena kaiwena ana mulolo
lalakisosinane imayale kolila. Besiele, Yeisu ilaoma kabo boita ana
kaiwe ikele-gabaen imwawasi yo iyakenayagila yawasi miyamiya
yaina talobai tem wasana namwanamwana tabenalani yo tameliyani.
11 Yaubada igitesipwaiyau yaemala apositolo yo toyakayakatai na wasa
namwanamwanane yayawasayani. 12 Kabo bwaite iya kaiwena sauga
bwaite kamkamna yalobai. Bwagana yamiyamiya deli mena na iyamo
nige yamwamwalimwaline, kaiwena Guyau yameliyanako yakatai
namwanamwai yo sowasowana paisowa bwaite iyeyama koliyau na
igitekalatan kanasiga kaliyate mwawamwawasina koina.
13 Yakayakatai dudulaina bwaite yayakenayagiwo ukwabi-kalatan
kaikaiwe yo kuyakayakatai-yani tomo kolili, na kumiyamiya meli yo
mulolo mumugana kolili besiele bwaite Yeisu Keliso ana kamwasa.
14 Wasana namwanamwana Yaubada iyeyawa kuyawasa-yani iya ginauli
namwanamwasosina, kabo Yaluyaluwa Tabuna imiya kolila ana kaiwe
koina ugite-kalatan namwanamwa. 15 Ukwataiyako Paigeliyo yo Elimogini
yo tabe tomeli sibaibaiwa dedei Eisiya kalona mena siyabubu-gabaegau.
16 Na Onesipolo sauga meuloina ikabi-yaliyaya-yagau, kabo yakawanoi
iya me ana bodao Guyau iwalo-muloloili. Bwagana yamiyamiya deli nige
imwamwalimwaline-yagau, 17 kabo saugana iyawatagili Loma, mwa iloya
kaikaiwe kaiwegu kanasiga ilobaiyau. 18 Ukwatai namwanamwai saugana
yau ele Epeso koina tomone isagu namwanamwaiyau. Na yakawanoi
kaliyate mwawamwawasina koina Guyau ikate-kamkamna-yani.

Paulo ikabiyakaiwe Timoti ikalakisiye

2 1 Timoti, kowa natugu, am kaba kaiwe ukwalaiya Yaubada
ana mulolo lalakisosina koina. Mulolone iyaele kolila kaiwena
tamiyamiya Yeisu Keliso koina. 2 Mwa yagu yakayakataine, bwaite komiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwabaibaiwa kwabenalanako, kuyapanaisan tomo tupwaliyao kolili,
siya sowasowali kali meli tapei yo siya sowasowali tomo tupwaliyao
siyakayakataili. 3 Besiele kai, kutalamwagiwo kamkamna kulobai yakato
kowa Yeisu Keliso ana tokaleya namwanamwana. 4 Kunuwatu-kalatan iya
tokaleya solodiya nuwanuwana ana tobaguna ana nuwatu imulimuliye,
kabo nige ana sauga iyayavenuwan yanuwa yaulina nuwatuliyao kolili.
5 Yo besiele tosagena kawalakwa kana loina meuloina ikataiyako, kaiwena
tem nigele, nige sowasowana maisa ikalai. 6 Yo besiele tano topaisowa,
ana paisowa kaikaiwena koina, saugana tano kanna ipei, kannane iya
ilonamwayan ikele-bagunayan. 7 Yagu walo bwaite kunuwanuwatuili,
kabo kali katai meuloina kani Guyau iyamayaleli koliwo.
8 Kunuwatu-kalatan Yeisu Keliso, iya itoloyoima boita mena yo tabe iya
Kin Deibida tubuna. Bwaite yagu yakayakatai. 9 Wasa namwanamwana
kana yakayakatai kaiwena kamkamna yalobai yo sipanyau besiele yau
toloinalikwa. Na Yaubada ana walo nige sowasowana sipan. 10 Kabo
polowe meuloina yakalakisiye-yagili na mesabana Yaubada ana tomoyao
yawasosi lebo silobai, lebone iyaele Yeisu koina. Tabe nuwanuwagu
lebone koina mekalikava Yaubada simiyayai ana wasawasa koina.
11 Walo bwaite iyamala walo yawasosi mwa sowasowana tameliyan,
“Tem Yeisu mekalakava taboita, kani mekalakava tamiyamiya. 12 Tem
takalakisiye, kani mekalakava taemala toloina. Tem tauvalayani kani
iuvalayagila. 13 Nuwana tem Yaubada tamiya-dagedagelayan, na iyamo
ana waloyameliwa kani inuwatu-kalatan, nige sowana inuwa-gabaen.”

Yaubada ana topaisowa namwanamwana

14 Ginauli bwaite kaiweli am tomoyao kuyanuwapeili. Yaubada manna
mena kuwalo kaiwe tabu walo uloi uloi kaiweli sigagamwapakiki,
kaiwena walone sibenabenalagiline nige isasaguili na ali meli
isibasiba-yanae. 15 Kutolo-kaiwe ukepate ana paisowa koina yo tabu
kumwamwalimwaline Yaubada manna mena, na kani iwalo kowa
topaisowa namwanamwana. Yaubada ana walo miyamiya yaina
ukwatai namwanamwai yo sowasowana kuyakayakatai dudulai tomo
kolili. 16 Tomwakomwakota ali edeedede bwagabwaga kusikotanan
kaiwena tomo besiele yakayakataine koina kali mwayaga iyai yawasosi
Yaubada koina. 17 Ali yakayakatai idebalala besiele baliyan naenaena
yabo ana lau. Tomo luwali mena tatao labui Aimenio yo Pileto. 18 Siya
wasana namwanamwana kana kamwasa koina silosuwala molosi. Kabo
siwaloba, “Beyabeyana toboita meuloili sitoloyoiko mwa bwaliga taboita
nige tatotoloyoi boita mena.” Siwalo bwaite besiele, kabo kalakavao
tupwana ali meli sisibayanae yo sibelu. 19 Na wasa kaikaiwena bwaite
ilaoma Yaubada koina nige sowasowana inuku, ikaiwe besiele wauwau
kaikaiwena, yo wauwaune pwatana mena lelelele iwalo bwaite besiele,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Guyau ikatai analiyao siya ana tomoyao", yo "Siya siwalo yakato siya
Guyau ana tomoyao, ilonamwayagili mumuga naenaena sisikotanan."
20 Nume wasawasa kalona mena gaeba siya gole yo siliba koina
siginaulili kani tagitaili yo tabe tupwaliyao siya mayau yo gulewa koina
siginaulili. Gaeba siya namwanamwali siyapaisowali taumanao kaiweli
yo siya nige namwanamwali siyapaisowali mosomoso kaba peina.
21 Yaiya nige yawasina iula-dumdum tomwakomwakota ali yakayakatai
koina iya besiele gaeba namwanamwana iya siyapaisowa taumanao
kaiweli, iya toobiga yo Guyau sowasowana ikalai yo iyapaisowa paisowa
namwanamwana uloi yo uloi kaiweli.
22 Mumuga naenaeli siya kilakai siginaginaulili kusikotanagili. Na
ukwaiwe na am paisowa inamwanamwa Yaubada manna mena, me
am nuwa-daumwali, am meli ikaiwe yo me am mulolo tomo kolili,
mekamkavao tomo meuloili siya sikawakawanoi Guyau koina yo kateli
mena nige naenaena yabo imiyamiya. 23 Tabu besiele tomwakomwakota
ali edeedede bwagabwaga yo ali gamwapakiki koina kaiwena ukwatai
munamunai ana kaba yawatagili bwaite. 24 Guyau ana topaisowa nige
sowasowana igamwapakiki. Sowasowana me ana mulolo kanakavao
meuloili kolili yo iya besiele toyakayakatai namwanamwana me ana
kalakisiye. 25 Saugana tem tomo tupwali topaisowane ana walo sikawa-
naenae-yani ilonamwayan tem topaisowane me ana nuwabiga na tomone
ali walo iyadudulaili na tem Yaubada nuwali ibui na wasa yawasosi
sikatai. 26 Na mesabana ali nuwatu sidudulai kabo Seitani ana sipwasipwa
siyabubu-gabaen. Beyabeyana sikona Seitani ana sipwasipwa koina yo
bwaite sauga ana nuwatu mena sipaipaisowa.

Tomo mumugali sauga mwawamwawasina koina

3 1 Kunuwatu-kalatan bwaite. Sauga mwawamwawasina koina
polowe sibaibaiwa kani siyawatagili. 2 Tomo sibomamo kaiweli
sinuwanuwatu, sinuwa-mane, siwalo-saesae, sigagasa, sikawa-naenae-
yagili sinaliyao yo tamaliyao, ali walo nige sibebenalan, kalikavao ali
sagu kolili nige sikakawatoki kaiwena, yo nige siyayakasisi Yaubada
koina, 3 yo nige mulolo imiyamiya kolili, nige nuwatu-pwaiki imiyamiya
kolili, nuwanuwali lalakina kaleya, sietalapili, simunamunai yo
mumuga namwanamwana sikalomagigilani, 4 yo ali elieliyamwao kolili
simwakomwakota-yagili, gagasa ikalaili, siyauyaule, yanuwa yaulina
kana yaliyaya simulolo koina na Yaubada nige simumulolo koina. 5 Siya
kali koleya besiele totapwalolo na iyamo Yaubada ana kaiwe siuvalayani.
Tomone besiele bwaite yagam kuyai kolili.
6 Siya besiele weso kaiwena ali walo luviluvi kolili sowasowali
silusae nume kolili na siya sinesineo ali meli belubeluli siyanuwakoili.
Sinesineone siya me ali nuwapolowe ali pwanoli kaiweli na

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mwayamwayau sibeku yauyaule nuwatuli kolili, 7yo bwagana
yakayakatai uloi uloi sibenabenalan, wasa yawasosi kana katai
nige imiyamiya kolili. 8Besiele beyabeyana Itipita ali tokukula
Yanisi yo Yamalisi, Mosese ana walo sikawa-mwakomwakota-
yani, tomwakomwakota bwaite siya wasa yawasosi sauga meuloina
sikaleya koina. Siya ali nuwatu siboniboniyai yo tomeli yawasosi
tomwakomwakotane sisikotanagili. 9Bwagana sauga bwaite tomo
tupwana simwakotayagili yo sikalaili, sauga kikiunamo nige sowasowali
siginauliyoi. Kani ali mwakota iyawatagili mayale mena yo tomo sigitaili
yo sikawa-yauyaule-yagili, besiele siya beyabeyana Yanisi yo Yamalisi ali
mwakota iyawatagili mayale mena yo tomo meuloili sigitai.

Timoti kana loina

10Na kowa yagu yakayakatai ukwataiyako besiele tabe yagu miyamiya
mumugagu yo yagu paisowa yaina, yagu meli, kalakisiye, mulolo yo
yagu tolo kaikaiwe. 11Ukwataiyako tomo siyakamkamnayau yo polowe
sibaibaiwa yalobaili. Ukwatai kamkamna bwaite imiyamiya koliyau
yanuwa Antioki, Ikoniyami yo Lisitila kolili na yakalakisiye-yagili.
Na Guyau ileboiyau nae meuloina kolili. 12Tomala tomo meuloili siya
simiyamiya Yeisu Keliso koina yo nuwanuwali mumugali inamwanamwa
besiele Yaubada ana nuwatu kani kamkamna silobai. 13Tomo naenaeli
yo tomwakomwakota ali nae ilalalaki yo tomo simwakomwakota-yagili
yo siya sibomayoi tabe simwakomwakota-yagili. 14Na kowa, yakayakatai
yawasosina kumeliyani yo ukwabi-kalatan, kabo yakayakataine koina
kutolo kaiwe yo kumuliya, kaiwena am toyakayakataiwo kai, yau yo
kaukavao tupwaliyao, ukwataimaiko. 15Yo besiele tabe, kunuwatu-
kalatan saugana mekikium mena kanasiga kabona, Buki Tabu ana walo
ukwataiyako, iya sowasowana iyakataiwo lebo kaiwena, lebone talobai
kaiwena Yeisu Keliso tameliyani. 16Buki Tabu ana walo meuloina ilaoma
Yaubada yawasina ana yui-panaisi koina kabo sowasowana tayapaisowa
yo tayakayakatai dudulai yo mumugana naenaena tasikotanan, pwanoli
tayadudulaili, na koina tomo mumuga dudulaina kana kamwasa
tayakataili, 17na mesabana Buki Tabu ana walo koina kita Yaubada ana
topaisowao takatububu-nagila paisowa namwanamwali uloi uloi kaiweli.

4 1Timoti, bwaite kam loina yawalowen Yaubada manna mena
yo Yeisu Keliso manna mena iya kani meyawasili yo toboita
iyatalayagili. Yeisu ilalaoma kani ana kaba loina ikalaiyoi, kabo yawalo
kaiwe besiele bwaite. 2Wasa namwanamwana uguguye-kalatani nuwana
tem siyaliyaya am guguye kaiwena o nuwana tem nigele. Pwanoli
kuyadudulaili, wasa mwakomwakota kuwalo sisikotanan, yo tomo
ukwabi-yakaiweli, na kuyakayakatai kolili me am kalakisiye. 3Kaiwena
bwaliga kani tomo yakayakatai dudulaina sisikotanan, yo nuwanuwali

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

silau yakayakatai waluwaluli kolili, kabo toyakayakatai sibaibaiwa
ali yakayakataine tenaliyao mena sibenabenalagili yoli kana lotonan
sinamwanamwa. 4 Wasa yawasosi sisikotanan nige nuwanuwali sibenalan
kabo tenali ilau edeedede bwagabwaga yo pilepilele kali benabenali
koina. 5 Na kowa, sauga meuloina mumugam ugitekalatan, kamkamna
ukwalakisiyeyan, uguguye wasana namwanamwana kaiwena, yo paisowa
meuloina siya Yaubada iyeyawa uginaulili besiele. 6 Yagu lau kana sauga
ikubwamako yo yanuwa yaulina yalogabaen. Sauga kikiunamo kani tomo
siunuiyau yo kwasinegu ididi, besiele Yudiya oine siyadidi kaba pwaoli
mena ali mulolo Yaubada koina. 7 Mwa yakaleya namwanamwa Yaubada
kaiwena yagu kaba sagena koina yasagena-lopeiko, meli kana kamwasa
yamuliya dudulaiko. 8 Kabo bwaine pwaopwaomne iyaele Yaubada
ikatububunan pwaopwaomne bwaite todudulai maisali, yo Guyau Yeisu,
iya Toyatala dudulaina, kani iyeyama kaliyatenane ana pileyoima koina.
Na nige yakato yabomamo maisagu iyeyama, na siya meuloili sisanasana
nuwanuwali lalakina ipileyoima, na siya tabe maisali iwolegili.
9 Kutonan kaiwe tem kulaoma mwayamwayau ugiteyau. 10 Dimasa
yanuwa yaulina kana yaliyaya nuwana iyai kabo ilogabaegau ilau
Tesalonaika. Na Kelesenisi iya ilaoko dedei Galetiya yo Taito iya ilau
dedei Dalimetiya, 11 Luka ibomamo mekaukava. Malika mekamkava
kwalaoma, kaiwena iya sowasowana isaguiyau yagu paisowa koina.
12 Na Tikiko yayawasa ilaoko Epeso. 13 Saugana tem kulaoma, kau kabobo
ukwalaiyama, beyabeyana yalogabaen yanuwa Tilowasi Kalipo koina.
Yagu buki meuloina ukwatububunagili ukwalailima yo tabe yagu buki
bwaimwana yakayakan kwapina koina siginaulili tabu kulologabaegili.
14-15 Ugite-kalatagiwo Alekesenda koina iya aeyan kana topaisowa.
Beyabeyana me ana munamunai wasa bwaite tayawayawasa-yanne
ikawa-naenae-yani yo nae lalakina iginauli koliyau. Kani maisana ilobai
Guyau koina.
16 Yagu yatala bagubagunana koina nige tomo yabo isasaguiyau,
meuloili siyabubu-gabaegau na yakawanoi Yaubada ali pwanoline
inuwatu-pwaikili. 17 Na Guyau imiyamiya saligu mena yo ikabi-
yakaiweyau mwa wasana namwanamwana yayawasayani kabo siya
nige Yudiya yagu walo meuloiline sibenalan. Yo Yaubada ileboyau boita
koina, besiele bwaite tem tomo yabo taleboi laiyoni kolili. 18 Na yakatai
Guyau kani ileboyau tomo ali paisowa naenaena meuloina kolili ilawagau
yalusae ana kaba loina koina bulibuli mena. Iya takawa-wasawasa-yani
sauga meuloina nige ana kaba mwawasi. O besiele.

Paulo ikawa kaiyoni

19 Yagu mulolo kuwalowen Pilisila mewainena Akuila kolili yo
tabe Onesipolo me ana bodao kolili. 20 Na Elasitasi iyaele imiyamiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kolinita, yo Tolopimasi yalogabaen Milito, kaiwena ikasiebwa.
21 Ukwaiwe mwayamwayau kulaoma muli mena kabo tulutulu kana
sauga. Yubulo imulolo koliwo, besiele tabe Pudeni, Lino, Kolodiya yo
kalakavao meuloili. 22 Guyau yaluyaluwam ikabiyakaiwe yo Yaubada ana
katekamkamna imiyamiya meuloimiu kolimiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Taito ana leta

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Taito iya kilakai yo Paulo kana tosagu yabo, mekanakava paisowa sibaibaiwa sipaisowailiko. Taito iya nige Yudiya tomona. Apositolo ali paisowa peina 28 ana kaba mwawasi (28:16,30) iwalo-masala Paulo sipeiluseyan Loma deli koina yo bwaine koina isanasana ana yatala kaiwena. Na Buki Tabu kana tolivasi siwalo Paulo silivasi yo ana takikili esopalina iginauli. Tem besiele, nuwana ana takikili esopalinane kalona mena, Paulo mekanakava Taito silau bwanabwana Kiliti na siguguguguye. Na Kiliti iya bwanabwana lalakina yabo iyaele kalita Mediteleiniya kalona mena Akaya polovinsi (Gilisi) tete yavayavana mena.

Paulo Taito ipei bwanabwana Kiliti koina na ilogabaen na paisowa tupwali ipaisowaili (1:5). Kabo muli mena Paulo leta bwaite ilele yo iyawasa Taito koina. Paulo Taito iyanuwapei yakato tomo mumugana igitesipwa-bagunayan kabo ipei iyamala toekalesiya kali tobaguna (1:5-9). Na iyanuwapei yoi tawae ilonamwayan iyakayakataiyan toekalesiyayao kolili siya igitekalatagili (Peina 2 yo peina 3).

---

1 [1] Yau Paulo, Yaubada ana topaisowa yo Yeisu Keliso ana tosagenawasa (apositolo). Iya iyawasayau tomo siya Yaubada igitesipwaili ali meli yakabiyakaiwe, na wasa dudulaina yayakataili na mesabana mumuga bwaite Yaubada nuwanuwana simuliya. [2] Kabo ali meli yo ali kataine kaiwena me ali katepatu sisanasana yawasi miyamiya yaina kaiwena. Muliya kabo Yaubada yanuwa yaulina iyamayale iwaloyameli yawasine kani iyeyama kolila, iya nige sowasowana imwakota. [3] Na kana sauga yawasosi koina Yaubada tomo ipeili ana walo siguguguguyeyan, kabo koina yawasine wasana iwalo-masalan tomo meuloili kolili. Na Yaubada iya kala tolebo, yau yagu paisowa iyeyama na walone yaguguyeyan besiele ana loina koliyau. [4] Kabo leta bwaitete yalele yo yayawasa Taito koliwo. Kowa yo yau ala meli kaigedana, kabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kowa besiele natugu yawasosi. Yakawanoi Yaubada Tamala yo Yeisu
Keliso kala tolebolebo ali katekamkamna yo ali nuwa-daumwali katem
iloyakalapowon.

Paulo nuwanuwana Taito tomo mumugali igite-sipwa bagunayan kabo muli mena ipeili ekalesiya kali tobagunao

5 Beyabeyana yalogabaegiwo bwanabwana Kiliti koina ginauli labui nige
naga kuyayadudulaili. Nuwatu bagubagunana bwaimwana ginauline nige
naga simwamwawasi kuyadudulai-bagunayagili. Labuina, nuwanuwagu
ekalesiya kana tobagunao ugitesipwaili na kupeili yanuwa kaigeda
kaigeda kolili besiele beyabeyana yawaloko koliwo. 6 Na tobagunane
kana loina bwaite besiele. Mumugana inamwanamwa yo tabu kana
yakewa yabo imiyamiya, wainena kaigedamo, yo natunao me ali meli,
tabu wasali inanae yakato sipaipaisowa bwagabwaga o nige ali yakasisi
ipapagani. 7 Ekalesiya kana tobaguna iya Yaubada ana paisowa kana
togitekalatan, mwa nige sowasowana yakewa yabo imiyamiya koina.
Tabu igagasa, tabu munamunai mwayamwayau, tabu waila kaikaiwena
inunuma, tabu igamwagamwa-pakiki yo tabu inunuwa mane. 8 Na
tomone ilonamwayan tomo iyoganlima ana nume mena isaguili, mumuga
dudulaina iyapaisowa, iboma isikotanan mumuga naenaena koina,
mumugana inamwanamwa, me ana yakasisi yo ibomayoi ikataiyako tabu
woya ilalaoma koina. 9 Wasa dudulaina bwaite siyakataiyanako koina
ikabi-kalatan kaikaiwe, kabo iya sowasowana yakayakatai dudulaina
koina kanakavao ikabiyakaiweli. Tabe sowasowana siya yakayakatai
dudulaina sikawa-naenae-yani iwalo-yadudulaili.

Ugitesipwa namwanamwa kaiwena tomwakomwakota sibaibaiwa silusaewako ekalesiya luwali mena

10 Ekalesiya kali tobagunao besiele tabe ugitesipwaili na kupeili,
kaiwena togamwapanapanawa sibaibaiwa simiyamiya siya siwalowalo
bwagabwaga na tomo simwakomwakota-yagili. Bwaite siya kaiweli
yaedeedede luwali mena tupwaliyao siya toekalesiya siguguye siba,
"Tomeliwo meuloili ilonamwayagili nigwenigwe mumugana sikalai na
kai Yudiya ama loina simuliya." 11 Kuwalo-kausili tabu siyayakayakatai,
kaiwena yakayakatai naenaena siyakayakatai-yani tomo tupwaliyao
menatuliyao kolili mwa ali meli sisibasiba-yanae. Na sipaisowai besiele
bwaite, kaiwena nuwanuwali tomo simwakota-yagili na ali mane
sikalaili. 12 Beyabeyana Kiliti siboma ali tosonoga yabo iwalo bwaite
besiele, "Kiliti siya tomwakomwakota. Sinaesosi, mumugali besiele
yakayakan sokasokali. Siya tomiya bwagabwaga yo tomankikiwasi."
13 Na walo bwaite iyamala yawasosi. Kabo kuwalo kaiwe Kiliti kolili yo
kuwalo-yasanapuli, na yakayakatai dudulaina simeliyan, 14 na tabu ali

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuwatu ilalau Yudiya ali edeedede bwagabwaga yo pilepilele kolili. Tabe besiele tabu toyauyaule ali walo sibebenalan siya mwa wasa dudulaina sisikotananako. 15 Tomo siya kapwakapwali Yaubada manna mena, ginauli meuloina idudulai kolili, sowasowana sikalaili siyapaisowaili. Na tomo siya bikibikili Yaubada manna mena yo nige simemeli, nige ginauli yabo idududulai kolili, kaiwena ali nuwatu meuloina kateli mena sibiki. 16 Siwaloba, "Kai Yaubada kakatai", na ali paisowa iwalo-masala yakato Yaubada sisikotanan. Siya sibiki, loina nige sibebenalan, yo nige sowasowali ginauli namwanamwana yabo sipaisowai.

Taito ana yakayakatai boda uloina uloina tomeliwo luwali mena kaiwena

2 1 Na kowa Taito yakayakatai dudulainamo kuyakayakatai-yani.
2 Tautaubalao kuyakataili mumugali sigite-kalatan, mumugali inamwanamwa, siboma sisikotanagili mumuga naenaena koina, yakayakatai dudulaina simeliyan, kalikavao simulolo namwanamwa kolili, yo me ali kalakisiye.
3 Besiele tabe kedukedulumao kuyakataili mumuga dudulaina koina simiyamiya, tabu kalikavao sikawa-naenae-yagili, yo tabu waila kaikaiwena iloloinayagili. Kedukedulumao kuyanuwapeili mumugana namwanamwana siyakayakatai-yani, 4 kabo sowasowana mumugana namwanamwanane siyapanaisan sinesineo waluwaluli siyakataili na mesabana sinesineone simulolo waineliyao yo natuliyao kolili, 5 siboma sisikotanagili mumugana naenaena koina, ali paisowa idudulai, sipaisowa dudulai ali nume mena, mumugali ibiga, yo waineliyao ali loina sibenalan. Tem siginauli besiele bwaite, nige sowasowana tomo Yaubada wasana namwanamwana sikawa-naenae-yani.
6 Besiele tabe, tomeliwo siya kilakai ukwabi-yakaiweli siboma sisikotanagili mumugana naenaena koina. 7 Taito, am paisowa meuloina inamwanamwa kabo kowa kuyamala ali kaba gite kilakaiwo kolili. Saugana kuyakayakataili tabu mwakota yabo kupapaisowai, yo tabu kuwawalo talawasi. 8 Walo dudulaina kuedeedede-yani kabo nige sowasowana tomo am edeededene sikawa-naenae-yani. Na tem uginauli besiele bwaite, kani siya sikalomagigili kolila nige ali yai ipapagani na yakato siedeedede kaiwela, kani simwalimwaline.
9 Tomeliwo siya topaisowa panpanli kuyakataili sauga meuloina ali tautaubalao ali loina sibenalagili yo ali nuwatu sipaisowa namwanamwaili. Tabu siwalowalo-pileyoi kolili. 10 Tabu ali gogo sikekewalili yo ali paisowa inamwanamwa kabo ali tautaubalao sikatai sowasowana simeliyagili. Na tem siginauli besiele bwaite ali paisowa meuloina kolili kabo kani tomo ala yakayakatai Yaubada kala tolebolebo kaiwena sikawa-namwanamwa-yani.
11 Na temga mumugala idudulai besiele bwaite inamwanamwa, kaiwena Yaubada ana mulolo lalakisosina iya sowasowana tomo meuloili ileboili,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mwa iyawatagiliko. 12 Ana mulolo lalakisosinane bwaite iyakataila na
mankikiwasi mumugana tasikotanan, mumuganane bwaimwa yanuwa
yaulina mumugana Yaubada isikotanan. Yo iyakataila sauga bwaite
ala miyamiya yanuwa yaulina kalona mena, tasikotanagila mumugana
naenaena koina, mumugala inamwanamwa, mumuga bwaite Yaubada
nuwanuwana taginauli. 13 Mumugala ala miyamiya bwaite besiele,
kaiwena me ala katepatu tasanasana ginauli namwanamwana lalakina
kaiwena. Yo tasanasana ala Yaubada Tomiyasaesosi yo Tolebolebo Yeisu
Keliso, me ana wasawasa iyawatagilima. 14 Iya yawasina italamwan
kaiwela kabo iyamaisa-yapileyoilama naenaena meuloina kolili, yo ikabi-
yakapwala taemala iya iboma ana tomoyao, na sowasowana takaiwe
nuwanuwala paisowa namwanamwana tapaisowaili. 15 Kabo ginauline
yawalowalo-wegiliwa siya bwaimwa kuyakayakatai-yani. Tomo ukwabi-
yakaiweli yo siya silopwano kuwalo-yadudulaili. Kowa Guyau ana
topaisowa, kaiwena esane bwaite ana kaiwe koina kuedeedede. Tabu
tomo siwawalo-lobilobi-yegiwo.

Mumugana dudulaina kana miyamiya kana yanuwapei

3 1 Tomeliwo kuyanuwapeili yanuwa kali toloinao yo tobagunao
ali loinao sibenali-kalatagili, kainali sibenalan, yo sibomayoi
sikatububunagili me ali kate-talam na paisowa namwanamwana meuloili
sipaisowaili. 2 Kuyanuwapeiyoili tabu etalapili, mekalikavao simiya-
dudulai yo sikawa-elieliyam, yo tabe mumugali sibiga tomo meuloili
kolili. 3 Na kita tabe beyabeyana toyauyaule, loina nige tabebenalan,
mwa Seitani imwakota-yagila. Mumugana uloina uloina siya yola
nuwanuwana ikabi-yaliyaya-yani yo ipan-kalatagila, mwa mumugala
tatalamwan naenaena kana paisowa yo lamwapolowe mumugana
kolili. Kalakavao takalomagigi-lagili yo siya tabe sikalomagigi-lagila.
4 Beyabeyana kita besiele bwaite, na Yaubada kala tolebolebo mumugana
inamwanamwa kolila, yo imulolo kolila, 5 kabo ileboila. Na nige ala
paisowa namwanamwali kaiweli na ileboila, na ana mulolo lalakisosina
kaiwena koina lebo talobai. Ala pwanoli ideuli-gabaegili, yo Yaluyaluwa
Tabuna ana kaiwe koina ikabi-waluwaluila. 6 Kaiwena Yeisu Keliso kala
tolebolebo koina Yaubada Yaluyaluwa Tabuna isuwai kolila takalapowon.
7 Bwaite besiele ipaisowai na mesabana ala katepatu imiyamiya kolila
yakato naga yawasi miyamiya yaina takalai, kaiwena Yaubada ana
mulolo lalakisosina koina mwa ikawa-namwanamwa-yagila. 8 Walo
bwaite iyamala yawasosi mwa sowasowana tameliyan yawasosi, kaiwena
walone sinamwanamwa yo sowasowana tomo meuloili sisaguili. Taito,
nuwanuwagu walone bwaite kuwalowalo-kalatagili, na mesabana siya
Yaubada simeliyanako tabu sinunuwa-mwatainan sitalamwagili paisowa
namwanamwali sipaisowaili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Saugana tem tomo siedeedede bwagabwaga yo sigamwapakiki o
nuwana siedeedede kulutubu kaiweli yo sigamwapakiki Mosese ana
loina kaiwena, ali miyagogone kulogabaen. Kaiwena ginauli bwaite
siya nige kali namwanamwa ipapagani mwa nige sowasowana tomo
sisaguili. 10 Gamwapakiki kana toyatubu kuwalo-kausi. Tem kuwalo-kausi
melabui na nige kainam ibebenalan kulogabaen kusikotanan. 11 Tem tomo
bwaite besielene sigamwapakiki samasamalulu kabo ukwatai kamwasa
dudulaina silogabaenako. Na sibomayoi ali lopwano koina ali naenaena
sigitai walo yawasosi silopwano.

Walo kaiyoni

12 Saugana tem Atimasi o tem Tikiko yayawasali silaowa, kutonan
kaikaiwe kulaoma koliyau yanuwa Nikopoli koina, kaiwena yakataiyako
bwaite tulutulu kana sauga kani yamiyamiya yanuwane bwaine koina.
13 Kutonan kaikaiwe Senasi iya loina kana tokatai mekanakava Apolosa
ali kamwasa ukwatububun kusaguili yo tabu ginauli yabo sidedevayan ali
lokeikeilene kaiwena. 14 Ala tomoyao kuyakataili sitalamwagili paisowa
namwanamwali siginaginauli na mesabana toeoma sisaguili na ali
sagune koina ali meli mekanna. 15 Tomo bwaite mekaukavao kamiyamiya
meuloili simulolo koliwo. Ama mulolo tabe kuwalowen tomeliwo meuloili
kolili. Yaubada ana katekamkamna imiyamiya meuloimiu kolimiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pilimoni ana leta

Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Pilimoni iya Kolose tomona yo iya tomeli yabo. Kana koleya besiele beyabeyana Pilimoni inuwabui yo imeli Paulo ana guguye koina. Ana topaisowa panpanna yabo esana Onesimo, na Onesimo ana taubala iyabubu-gabaen. Nuwana ana taubala ana mane tupwana ikewali mwa iyabubu (tomna 18). Saugana iyabubu, ilau yanuwa Loma bwaine koina Paulo ilobai. Kabo Paulo ana edeedede koina Onesimo nuwana imayale yo imeli (tomna 10). Paulo nuwanuwana Onesimo iyawasa-yapileyoi Pilimoni koina. Na Loma ali loina iwaloba nige sowasowana topaisowa panpanna yabo ana taubala iyabubu-gabaen, mwa sowasowana Pilimoni iwalo tokaleya Onesimo siunuyamate, o tem kana maisa tupwana tabe siwalowen, kaiwena ana taubala iyabubu-gabaen. Kabo Paulo Pilimoni ana leta bwaite ilele yo ikawanoi Pilimoni koina tem Onesimo iyoga-yapileyoiyama me ana nuwatu-pwaiki (tomna 16 yo 17). Na kana koleya besiele Paulo leta bwaite yo Kolose ali leta ilele-toyawaili sauga kaigeda koina yo tabe iyawasa-kaigedaili silau (Kolose 4:9).

---

1 Yau Paulo, Yeisu Keliso kaiwena yamiyamiya deli mena. Mekaukava
Timoti leta bwaite kalele yo kayawasa ilaowa Pilimoni koliwo, kowa
ama eliyam mulomulolona yo ama tali topaisowa, 2 mekamkavao siya
tomeliwo kwatapwa tapwalolo am nume mena. Besiele tabe, Akipasi
koliwo kowa ama tali tokaleya Yeisu Keliso kaiwena yo tabe dumai
Apiya koliwo. 3 Kakawanoi Yaubada Tamala yo Guyau Yeisu Keliso ali
katekamkamna yo ali nuwa-daumwali katemiu siloyakalapowon.

Pilimoni ana meli yo ana mulolo

4 Sauga meuloina yagu kawanoi yagu Yaubada koina yakawakawatoki
yo yakawakawanoi Pilimoni kaiwem, 5 kaiwena wasam yabenalan yakato
am meli ikaiwe Guyau Yeisu koina yo am mulolo ilalaki Yaubada ana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomoyao meuloili kolili. 6 Am meli kaiwena yau yo Yaubada ana tomoyao
ukwawa-elieliyam-wagimaiko, kabo yakawanoi Yaubada koina kawa-
elieliyamne mumugana ikaiwe koliwo, na mesabana namwanamwa
meuloili simiyamiya kolila Keliso koina nuwam imayale-yagili. 7 Kaukava,
Yaubada ana tomoyao kumuloloili yo kateli ukwabi-yaliyaya-yagiliko
kaiwena mwa am paisowane ikabi-yaliyaya-yagau yo ikabi-yakaiweyau.

Paulo ikawanoi Pilimoni koina Onesimo kaiwena

8 Yagu nuwatu yabo koliwo nuwanuwagu temga kupaisowai.
Sowasowana Keliso esana mena yaloinayagiwo na kupaisowai, na iyamo
nigele. 9 Na kowa te yau ala emulomulolo-wagila kaiwena kani yakawanoi
koliwo. Yau Paulo, yatautaubalako Yeisu Keliso kaiwena yamiyamiya
deli mena, 10 yakawanoi koliwo me am nuwatu-pwaiki natugu Onesimo
kuyoganyoi. Saugana yau ele yamiyamiya deli mena, ilaoma koliyau yagu
edeedede koina inuwabui yo imeli, kabo yakawa-natu-wan. 11 Beyabeyana
iya nige kam tosagu namwanamwana besi, na sauga bwaite iyamala
kowa yo yau kala tosagu namwanamwana.[a]
12 Iya besiele kategu tupwana mwa me yagu katekamkamna kani
yayawasa-yapileyoiyawa koliwo. 13 Yagu nuwatu bagubagunana yakato
temga yakabi-kalatan, kaiwena saugana yau ele yamiyamiya deli mena
wasana namwanamwana kana paisowa kaiwena iyamiyalaewo besiele
kowa iyaele kumiyamiya saligu mena na kusagusaguiyau. 14 Na nige
yakakabi-kalatan, kaiwena nige nuwanuwagu ginauli yabo yaginauli tem
nige ukwakatai yo kutatalam. Nige nuwanuwagu yayanuwakoiwo na
namwanamwa yabo uginauli kaiwegu na nuwanuwagu kowa katem ana
talam koina namwanamwa yabo uginauli.
15 Na nuwana bwaite yaina Onesimo ilogabaegiwo sauga
kubwakubwanamo na tem Yaubada Onesimo iyanuwabui. Kabo saugana
ipileyoiwa mekamkava kwamiyayai. 16 Na walo yawasosi iya topaisowa
panpanna, na yau yagu nuwatu mena panpanna ana dedei koina
ilogabaenako yo iya iyamala kamkava mulomulolona Keliso koina. Yau
yamulolo lalakina koina na kani kowa kumulolo lalakisosina koina, iya
kam tosagu yo iya kamkava Guyau koina.
17 Tem ukwatai yau am tali topaisowa, me am yaliyaya Onesimo
ukele-yapileyoi besiele yakato yau kuyoganyau. 18 Tem beyabeyana
ginauli yabo iginauli-yanae koliwo o tem kana yagayaga imiyamiya
koliwo, na yagayagane kupei esagu mena. 19 Leta bwaite ana kaba
yatubu koina Timoti ilele yau yagu nuwatu. Na bwaite koina yau Paulo
yaboma nimagu mena yalele. Na tem yagu lelelelene ukilala kabo
ukwatai kani yau yagayagane yayamaisa-yapileyoi-yawa koliwo. Na

---

a 1:11 Kaina Giliki koina esa Onesimo kana katai Tosagu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kowa tabe kam yagayaga imiyamiya koliyau bwaimwa am nuwabui yo
yawasim kana lebo yagayagana. Na nige nuwanuwagu yayanuwapeiwo
ginauline kaiwena. 20 Kaukava, tawae yakawanoiyan Guyau esana mena
uginauli besiele na mesabana kategu ukwabi-yaliyaya-yan kaiwena kita
tamiyamiya Keliso koina. 21 Yalelelele besiele bwaite kaiwena me yagu
meli koliwo yakato yagu walo kani kuobigai yo tabe yakatai yawasosi
kani yagu kawanoine kuetulan yo kuyalalaki molosi.
22 Na ginauli yaboyoi, kaba keno yabo ukwatububunan kaiwegu
kaiwena yameliko am kawanoi Yaubada ibenalan mwa iyapileyoiyau
yalaowa koliwo.

Walo kaiyoni

23 Epapila, iya Yeisu Keliso kaiwena mekaukava kamiyamiya deli mena
ana mulolo koliwo. 24 Besiele tabe, Malika, Alisitako, Dimasa yo Luka,
siya yagu tali topaisowao, ali mulolo koliwo. 25 Guyau Yeisu Keliso ana
katekamkamna imiyamiya meuloimiu kolimiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ibeliu ali leta

Walo bagubagunana

Leta bwaite Yudiya tomonliyao siya simeliko Yeisu koina ali leta. Sauga tupwana Buki Tabu kana tolelelele siwalo tomo Yudiya, sauga tupwana siwalo tomo Isileli yo sauga tupwana siwalo tomo Ibeliu, na siya bwaite tomo kaigedaliyao. Yudiya kainali mena kaina Ibeliu kabo sowasowana tabe tawaloba siya Ibeliu tomonliyao. Nige takakatai yawasosi toisabo yanuwa koina tomeliwone simiyamiya. Nige takakatai yaiya leta bwaite ilele na takatai iya Yudiya tomona yo tomeli yabo. Kana koleya besiele tolelene leta bwaite ilele bolime 60 o 70 luwaluwalili mena muli mena kabo Loma Nume Tabu Yelusalema koina sisibayanae. Yudiya tomeliwone kamkamna silobalobai ali meli kaiwena na tupwali kikiunamo sipileyoi Yudiya ali tapwalolo koina. Kabo tolelelele iyakenayagili Yeisu aneloseyao ilalaki-gabaegili iya Yaubada Natuna (Peina 1), na iya iyamala tomo kita kaiwela (Peina 2). Besiele tabe Mosese yo Yosuwa ilalaki-gabaegili (3:1–4:11). Iedeedede bwaite Yeisu iya topwaoli besiele Melekisedeki yo ana paisowa pwaoli bagubagunali ali paisowa inamwanamwa-gabaegili. Yeisu kamwasa waluwaluna ipaisowai kaiwena kamwasa beyabeyana nige sowasowana tomo sikatububu-nagili sidudulai Yaubada manna mena, na Yeisu iboma kwasinena koina ikatububu-nagila (4:14–5:10 yo 7:1–10:18). Kabo buki bwaite kana tolele ikabiyakaiweli tabu sipipileyoi kamwasa beyabeyana koina, na sikalakisiye me ali katepatu sisanasanai namwanamwa bwaimwa Yaubada iwaloyameliyako kaiweli (6:11-12, 10:35-36, 39). Iwalo kolili ali meli Yeisu koina sikabi-kalatan kaikaiwe na sisagena-dudulai (12:1-3).

Yeisu Yaubada kana koleya iyakenayagila

1 [1] Sauga beyabeyana koina, Yaubada iedeedede tubulao kolili palopitao gamwali mena sauga ibaibaiwa yo kamwasa uloina uloina kolili. [2] Na bwaite sauga simwawasiko koina iedeedede kolila iboma Natuna Yeisu koina. Saugana Yaubada bulibuli yo yanuwa yaulina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyamayaleli Natuna ilaoma iyamala kamwasa yo ginauli meuloina koina
siyawatagilima. Yo Yaubada igitesipwai iya yakato ginauli meuloina naga
ilaoma iyamala ana gogo. 3 Iya koina Yaubada kana koleya iyamayale
yawasosi kolila na tagitai. Kaiwena Yaubada ana kaiwe yo ana mayale
kaikaiwena mekanakava mumugana meuloina iya koina esana ilalaki
mwa iyapanaisi Natuna koina. Na Natuna ana walo kaikaiwena koina
ginauli meuloina ikabikalatan yo ali kaba miya kolili simiya. Iboma
italamwan na iboita mesabana tomo ali pwanoli kolili ideulili yo
siyamala tomo waluwaluli yawasosi Yaubada manna mena. Muli mena
ipileyoi yo isae bulibuli mena yo imiyasio Yaubada tokaiwesosi ulaulana
mena yo ana kaba loina meuloina iloinayan.

Natuna esana ilalaki yo aneloseyao esali ilalaki-gabaegili

4 Yaubada esana lalakina ipei Natuna koina yo esanane aneloseyao esali
ilalaki-gabaegili. Besiele ana paisowa aneloseyao ali paisowa ilalaki-
gabaegili. Bwaite kaiwena Yaubada Natuna iya tomo lalakina. 5 Yaina
bwaite yawalowen besiele. Beyabeyana Yaubada inuwanuwatu Yeisu
kaiwena iba, “Naga kani yaemala Tamana yo iya kani iyamala Natugu.”
Yo muli mena iwaloyoi Yeisu koina iba, “Kabona yau Tamam yo kowa
Natugu.” Wagitai. Nige sauga yabo walone iwawalowen anelose yabo
koina.
6 Saugana Yaubada Natuna tobagubaguna iyawasa yanuwa yaulina
mena iwalo kaiwena bwaite besiele, iba, “Anelose meuloili kani tutulili
sitalu-sakona-yagili yo sipwalou koina.” 7 Na walone aneloseyao kaiweli
bwaite besiele, “Yaubada anelose iginaulili siyamala ginauli bwagabwaga
kaba gite besiele yaumai yo mayau kalapulupululuna memenanao.
Kaiwena siya ana topaisowaomo.” 8 Na Yaubada iwalo Natuna Yeisu koina
iba, “Yaubada kowa, kani am kaba loina koina kumiyamiya yo kuloiloina
ilaulau nige kanasiga. Am kaba loina koina kuloiloina dudududulaina.
9 Mumugana dudulaina kumulolo koina yo mumugana naenaena
kusikotanan yo ukalomagigilan. Koinaele yau, am Yaubada yagu
nuwatu yakeleisinagiwo kuyamala kin kabo olo yasuwai pwatam mena
na kuyaliyaya kaiwena aneloseyao siya kam toegelugeluwo kulalaki-
gabaegili.” 10 Yo Yaubada Yeisu ikawa-guyau-wani yo iwaloyoi koina
iba, “Guyau, kaba yatubu koina yanuwa yaulina kuyamayale yo kana
wauwau kaikaiwena kupei. Yo tabe besiele bulibuli nimam ana paisowa.
11-12 Na gubesi bulibuli yo yanuwa yaulina? Tawae kani iyawatagili kolili?
Kaba gite yabo bwaite. Saugana kaleko ibeyabeya itaigali tomo simou
sigabaen. Besiele bulibuli yo yanuwa yaulina. Kani kumouli yo ugabaegili
simwawasi, na kuyamiyalaeli bulibuli yo yanuwa yaulina waluwaluli. Na
kowa kani kumiyayai kam koleya kaigedana, nige sowana kumwawasi.
Koinaele, am bolime kani ilalaki ilaulau bwaite besiele nige kanasiga.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13-14 Aneloseyao meuloili, siya yaluyaluwao, Yaubada ana topaisowamo sauga meuloina. Yaubada nuwanuwana ana tomoyao isaguili kabo aneloseyaone iyawasali kolili na tem lebo silobai. Walo yawasosi aneloseyao tomo sisaguili na iyamo kwanuwatu-kalatan bwaite. Tauna kona Yaubada iwalo Yeisu koina iba, "Kani kumiyasio ulaulagu mena kanasiga kam tokalomagigiliwo yaunuili yo ali kaiwe meuloina imwawasi na kaekaem silau galogaloli mena." Na wagitai. Nige sauga yabo Yaubada iedeedede aneloseyao kolili bwaite besiele.

Tabu Yeisu tasisikotanan kaiwena paisowa lalakina iginauli kaiwela

2 1 Kaiwena Yeisu wasana namwanamwana tabenalanako tem ilonamwayagila tanuwatu-kalatan sauga meuloina. Tabu Yeisu tasisikotanan yo tabu tanunuwa-gabaen kisi kita besiele kebwai nige sipapan namwanamwai na iyaluwan. 2 Beyabeyana Isileli Yaubada ana loina dudulaina sibenalan anelose gamwali mena. Siya analiyao Yaubada ana loina silikwai yo sigamwa-panapanawa maisali dudulaina silobai. Yaubada nige ililivasili ali pwanoli kolili. 3 Na wasa namwanamwanane leboila kaiwena inamwanamwasosi. Gubesi, tem tagitai Yeisu wasana besiele ginauli bwagabwaga na tasikotanan, sowasowana loina kaikaiwena tayabubu-gabaen na lebo talobai? Nigele. Wasanane ala Guyau Yeisu iboma baguna iwalo-masalanako. Kabo muli mena siya Yeisu sigitai yo ana walo sibenalan wasana siyawasa kolila yo sikawa-yawasosiyan, sikabiyakaiwela na tameli koina. 4 Yo sauga meuloina Yaubada mekalikava ali paisowa koina yo ali guguye ikabiyakaiwe yo ikawa-yawasosiyan. Kaiwena Yaubada Yaluyaluwa Tabuna ana yauya iwolegili tomo kolili besiele iya ana nuwatu. Yo ikabiyakaiweli yo paisowa lalakili besiele ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa sipaisowaili.

Yaiya ginauli meuloina iloinayan?

5 Yaubada anelose nige ipepeili bulibuli yo yanuwa yaulina waluwaluli kali toloinao, bwaite yanuwane yo bulibuli kaiweli tawalowalo. 6 Kaiwena beyabeyana tomo yabo iwalomasala bwaite besiele, "O Yaubada, tawae tomo, mwa kaiweli kunuwanuwatu? Tawae kaiwena tomo molosi ugite-kalatan yo kunuwanuwatu kaiwena? 7 Tomo molosine kupeiyatalu tupwana kana mwayaga iyai anelose yaulili mena yo yakasisi yo wasawasa kuwolena koina, 8 yo kupei ginauli meuloina iloinayan."[a] Kaba yatubu koina saugana Yaubada Adama yo Ibe iyamayaleli ginauli

---

a 2:8 Kana katai bwaite besiele. Kaba yatubu koina saugana Yaubada Adama yo Ibe iyamayaleli iwalo yakato ginauli meuloina yanuwa yaulina mena siloinayan. Na woya iyawatagilima wesone koina. Kabo Adama yo Ibe sibeku woya mena yo Yaubada ana nuwatu namwanamwana sisibayanae. Bwaite kaiwena kabona nige sowasowana tawalo yakato kita ginauli meuloina taloinayan. Kabona kita besiele mumugana naenaena kana topaisowao. Na sauga muli mena Yaubada tomeliwo kani ikalaili koina yo simiyamiya mekalikava Yeisu bulibuli yanuwana mena yo ginauli meuloina siloinayan nige ana kaba mwawasi.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meuloina ipeili ali loina yaulina mena. Na kabona nige sowasowana tawalo yakato
kita ginauli meuloina taloinayan. 9 Na iyamo Yeisu tagitai, iya Yaubada ipeiyatalu
tupwana kana mwayaga iyai anelose yaulili mena na mesabana Yaubada ana
mulolo mena iboita tomo meuloila kaiwela. Kabo tagitai me ana yakasisi yo ana
wasawasa ginauli meuloina iloiloinayan, kaiwena ikamkamna ana boita koina.

Yeisu iyamala tomo besiele kita

10 Yaubada ginauli meuloina iyamayaleli yo ikabikalatagili ali kaba
miya mena simiyamiya. Mwa iya nuwanuwana natunao meuloila
iyoganila koina yakato tamiyamiya ana wasawasa koina. Bwaite kaiwena
Yaubada Yeisu iyakamkamna. Natuna ikatububunan na mesabana
natunao ibagunayagili yo ikaleya kaiweli na tem ileboili yo simiya-
namwanamwa. 11 Iya ilawagilamako Yaubada koina na iyatabula yo
kita taemala susu kaigeda yo tama kaigeda koina. Bwaite kaiwena nige
sowasowana imwalimwaline kaiwela kabo ilabinila yo ikawa-kava-
yagila. 12 Na kita takatai ikawa-kava-yagila kaiwena iwalo Yaubada koina
bwaite besiele iba, “Esam kani yayawasa kaukavao kolili, yo tabe kam
tobali kani yawaliyan boda ekalesiyao manli mena.” 13 Tabe iwaloyoi
bwaite besiele iba, “Na yau kani yameli Yaubada koina.” Yo tabe iwaloyoi
iba, “Yau ele yamiyamiya. Ekalesiyao mekaukavao siya Yaubada ipei-
suwalagili kaiwegu yagite-kalatagili.”
14 Siya ana tomoyao bwainene tomo yanuwa yaulina. Bwaite kaiwena
Yeisu ilaoma, iya iyamala tomo besiele siya yo yanuwa yaulina kana
polowe ilotonan yo iboita na mesabana mumugana naenaena kana
taubala, Seitani, ana kaiwe ikelegabaen. Kaiwena iya sauga meuloina
tomo iwoyaili isibayanaeli yo iya boita yaina. 15 Kita tomo sauga meuloina
boita tamatausan yo matausine ikabikalatagila mwa nige ala kamwasa na
tem tayabubu. Na Yeisu ana boita yo ana toloyoi koina livasi talobaiyako
polowene koina. 16 Kabo wagitai. Paisowane nige ipapaisowai anelose
kaiweli. Na ipaisowai kita tomeli Abelamo tubunao yawasosi kaiwela.
17 Bwaite kaiwena ilobima yanuwa yaulina mena iyamala tomo besiele
kita kanakavao. Tem nigele, kani nige sowasowana ana paisowane
iginauli namwanamwai. Kaiwena iya topwaoli lalakina yawasosi.
Koinaele imiyamiya na tem ala pwanoli inuwatu-pwaikili yo Yaubada ana
munamunai koina ilivasila yo iyamiya-toyawaila Yaubada koina tayaboda
kaigeda. Me ana kalakisiye yo me ana katekamkamna paisowane
iginaulili. 18 Kaiwena iya iboma yanuwa yaulina kana woya yo polowe
ilotonagili, sowasowana ilau siya woya yo polowe silobalobaili isaguili.

Yeisu esana Mosese esana ilalaki-gabaen

3 1 Koinaele kaukavao Yeisu kwanuwatu-kalatan yo sauga
meuloina nuwamiu mena imiyamiya. Bulibuli yanuwana ana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yoga mena komiu tabe kwalaoma Yaubada ana tomo tabu. Kabo ala
meli tayawasayan bwaite besiele, Yeisu iya yawayawasana (apositolo)
Yaubada koina yo topwaoli lalakina yawasosi. 2 Mwa paisowane Yaubada
ipei nimana mena ikalakisiyeyan yo Yaubada ana nuwatu ipaisowai.
Mumugana besiele Mosese, kaiwena beyabeyana Mosese me ana
kalakisiye Yaubada ana loina meuloina imuliya yo boda lalakina Isileli
igitekalatagili yo iloinayagili besiele Yaubada ana nume iloinayan.
3-4 Saugana nume namwanamwana tagitai tatobalan tawaloba, “Nume
bwaite nume namwanamwana.” Na iyamo takatai yakato tomo nume
meuloili sikabili. Koinaele tokabi numene tatobalan lalakina. Besiele
Mosese tatobalan tawaloba, “Mosese iya tomo namwanamwana.” Na
iyamo kaba yatubu koina Yaubada iwalo Yeisu koina iba, “Ginauli
meuloina kuyamayaleli.” Iwalo besiele kabo Keliso ginauline meuloili
iyamayaleli. Bwaite kaiwena ilonamwayagila tem Yeisu tatobalan
lalakina. 5 Mosese iya topaisowa kalakalakisiyena Yaubada ana nume
meuloina koina, bwaine Isileli toyawatagili bodane, yo iwalo-masala-
baguna tawae naga mulina mena Yaubada kani iwalowen. 6 Na iyamo
Yeisu iya tokalakisiye yawasosi kaiwena iya nume tanuwagana natuna
kabo Yaubada ana nume igitekalatan namwanamwai. Yo kita Yaubada
ana nume tem me ala katepatu tameli kaiwe yo tasanasanai tawae
Yaubada naga ginauli namwanamwana iyeyama kolila.

Tagite-kalatagila tabu Yaubada meyawasina tasisikotanan.

7-8 Mwa kwabenali Yaluyaluwa Tabuna ana walo bwaite. “Kabona
kainagu kwabenalani kisi yagu walo kwasikotanan besiele baguna
tubumiyao. Saugana yatonagili ule bwagabwaga mena yagu walo
sisikotanan na silodagedagela-yagau. 9 Paisowa lalakili yapaisowaili
yanuwane koina bolime poti (40) yo yawasosi manli mena sigitaili.
Na iyamo nige sikakawa-yawasosi na yagu kaiwe nuwanuwali
sitonatonan. 10 Bwaite kaiwena yamunamunai lalakina bodane kolili
kabo yawaloba, ‘Siya sauga meuloina nige yagu kamwasa simumuliya,
koina kateli simiya-suwala molosi koliyau.’ 11 Kabo me yagu munamunai
yawaloyameli yakato nige sowasowana silau yanuwane yapei kaiweli
koina sikaiyawasi.”
12 Yagu tali toekalesiyayao, wagite-kalatagimiu kisi yabo ana nuwatu
ibelu na naenaena koina ana meli ilogabaen yo Yaubada meyawasina
ilodagedagela-yani. 13 Na kaliyate kaigeda kaigeda wakabi-yakaiwemiu.
Saugamo waginauli, tabu wakakabi-gabaen sauga yabo kisi yabo luwamiu
mena mwakota ibenalagili yo woya ilobai nuwatu naenaena koina yo
nuwana iulatomatoma kabo muli mena genuwana wasa namwanamwana
ibenalan. 14 Tem takalakisiye na ala meli takabikalatan besiele sauga
bagubagunana koina kanasiga ana kaba mwawasi koina kabo walone

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takawa-yawasosiyan yakato kita Keliso ana tomoyao yawasosi. 15 Besiele
Yaubada ana walo iwalowenako, iba, “Kabona kainagu kwabenalani kisi
yagu walo kwasikotanan besiele baguna tubumiyao. Saugana yatonagili
ule bwagabwaga mena yagu walo sisikotanan na silodagedagela-yagau.”
16 Gubesi, toisabo bodane Yaubada ana walo sibenalan na kabo muli mena
sisikotanan? Siya Isileli bodane lalakina Mosese iyoganli Itipita koina,
wa? 17 Tabe toisabo boda Yaubada imunamunai kolili bolime poti? Siya
bodane sauga meuloina silopwano Yaubada ana loina koina yo siboita
ule bwagabwaga mena, wa? 18 Yo toisabo boda togamwapanapanawa
Yaubada ana waloyameli kaikaiwena iwalowen kolili yakato nige
sowasowana silau yanuwane ipei kaiweli koina sikaiyawasi? Siya bodane
sauga meuloina Yaubada sisikotanan, wa? 19 Kabo bwaite ala kaba gite.
Bodane nige sowasowali yanuwane silusae koina yo sikaiyawasi, kaiwena
nige simemeli yakato Yaubada kani isaguili kali tokalomagigiliwo
sikaiwe-gabaegili.

Yaubada ana tomoyao iwaloyamelili yakato kaiyawasi kani silobai

4 1 Kabo Yaubada ana tomoyao iwaloyamelili yakato kaiyawasi
kani silobai.[b] Yo waloyameline bwaitete imiyamiya manla mena.
Koinaele tagitekalatan kisi tomeli yabo luwamiu mena ibeku na
waloyameline kanna nige ilolobai. 2 Kaiwena wasa namwanamwana
siyawasayan kolila tabenalanako besiele Isileli baguna Yaubada kainana
sibenalan. Na siya sibenalan-bwagabwagai yo nige simemeliyan. Bwaite
kaiwena nige sagu silolobai walone koina. 3 Kabona kita Keliso kana
tomeli kaiyawasi talobai. Na siya Isileli nigele, kaiwena Yaubada ana
walo bwaite besiele iba, “Bwaite sauga me yagu munamunai walo
kaikaiwena yawalowen yakato bodane nige sowasowali silusaema
yanuwane koina na mekaukavao kakaiyawasi.” Yo wagitai, Yaubada
ikaiyawasiko kaiwena ana paisowa bulibuli yo yanuwa yaulina
yo ginauli meuloina iyemwawasili kaba yatubu koina. 4 Kaiwena
Buki Tabu koina iwalo-masala kaliyate sebenne kaiwena iwaloba,
“Yaubada ikaiyawasi ana paisowa meuloina koina kaliyate sebenna

---

b 4:1 Nige sowasowana ala nuwatu yakato walone bwaite iwalowalo bulibuli yanuwana ibomamo kaiwena. Nigele, kaiwena walone bwaite kana katai ibaibaiwa. Isileli walone bwaite sibenalan sinuwanuwatui Kenani kaiwena. Kaiwena Yaubada tubuliyao ikalaili Kenani koina yo bwaine koina sikaiyawasi ali lau koina. Kali tokalomagigili nige sinunuwatui yoi kaiweli yo simiya-daumwali. Yo kita Keliso ana boda saugana walone bwaite tabenalan tanuwanuwatui bwaite besiele. 1 Kabona takaiyawasi kaiwena Yaubada ilivasila Seitani ana pan koina. 2 Keliso isaguila yo ala nuwa-polowe ikalaili. (wagitai Madiu 11:28) 3 Tem ala paisowa yo mumugala kolili tameli nige sowasowana talau bulibuli. Bwaimwanamo Keliso ana paisowa koina sowasowana tameli yakato taemala todudulai Yaubada manna mena yo talau bulibuli mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina.” 5 Yo kita takatai yakato kaiyawasi bwaite iyaele manla mena
kaiwena walone yawalowalowen iwalo bwaite besiele, “Bodane nige
sowasowali silusaema yanuwane koina na mekaukavao kakaiyawasi.”
6 Yo waloyameline bwaitete imiyamiya manla mena yakato tupwalao
waloyameline kanna kani talobai yo takaiyawasi. Na siya Isileli walone
sibenalan na waloyameline kanna nige silolobai, kaiwena walone
sisikotanan. 7 Bwaite kaiwena Yaubada sauga yabo ipei yakato ana
tomoyao kaiyawasi silobai. Bolime sibaibaiwa simwawasiko Yosuwa
mulina mena Yaubada iedeedede Deibida gamwana mena iba, “Kabona,
tem kainagu kwabenalan tabu wagagamwa-panapanawa kisi yagu walo
kwasikotanan.” Na walone bwaite ‘Kabona’ iyakenayagila yakato sauga
yabo ipei na tem ana tomoyao sikaiyawasi. 8 Tem Yosuwa yo tomo Isileli
simiya-daumwali Kenani koina yo kaiyawasi silobai nige sowasowana
Yaubada iedeededeyoi Deibida gamwana mena sauga yabo kaiwena. Na
iyamo Deibida gamwana mena iwalowenyoi. Kabo sowasowana takawa-
yawasosi yakato Yosuwa yo tomo Isileli nige kaiyawasi yabo silolobai.
9 Kabo waloyameline iyaele imiyamiya yakato ana tomoyao kani
kaiyawasi silobai besiele Yaubada ikaiyawasi kaliyate sebenna koina.
10 Tem analiyao kaiyawasi silobai Yaubada ana waloyameli koina siya kani
sikaiyawasi ali paisowa koina, besiele Yaubada ikaiyawasi ana paisowane
koina.[c] 11 Koinaele tatonan kaiwe na Yaubada ana walo tabenalan
mesabana kaiyawasine yo waloyameline bwaine kanna talobai. Nige
inanamwanamwa tem Isileli ali gamwa-panapanawa ule mena tamuliya
kisi ala meli ibelu. 12 Kaiwena Yaubada ana walo imiyayai meyawasina yo
me ana kaiwe ipaipaisowa. Ana walo imatagesosi kabo kaleya kelepana
ana matage. Koinaele sowasowana katela yo yaluyaluwala kalo-yawasosila
mena isakona yo tawae nuwatu wadawadamna tanuwanuwatui katela
mena iyakenayagila. 13 Kabo ginauli meuloina Yaubada iyamayale nige
yabo imimiya-wadam koina. Kaiwena ginauli meuloina igitagitai. Kabo
ginauli wadawadamli meuloili siyaele manna mena mayamayaleli. Yo kita
meuloila kani tatolo Yeisu manna mena na tawalo-masalagila koina tem
ana walo tabenalan o nigele. Imwawasi kani iyatalayagila.

Yeisu iya yawasosi topwaoli lalakina

14 Na Yeisu iya nige tomo bwagabwaga, iya tomo lalakina, Yaubada
Natu yawasosina. Iya yawasosi topwaoli lalakina kaiwena isae bulibuli yo

---

c 4:10 Bwaite besiele walone kana katai. Tem tameli Keliso koina na tabu tamemeli ala paisowa yo mumugala kolili yakato siya sikalaila bulibuli mena. Ilonamwayagila tameli Keliso ana paisowa koina kelose mena. Paisowanane iyemwawasiyako. Walo yawasosi, kani tatonan kaiwe tem mumugala inamwanamwa na tomo meuloili ala meli sikawa-yawasosiyan. Na tabu ala nuwatu yakato mumugala koina sowasowana lebo talobai kaiwena ala lebo yaina bwaimwa Yeisu ana paisowa.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itolo Yaubada manna mena yo iedeedede kaiwela. Kabo ilonamwayagila
tem ala meli takabi-kalatan, meline tawalowalo-masalan tomo kolili.
15 Walo yawasosi, Yeisu ikataiyako ala kaiwe nige ilalalaki. Saugana
imiyamiya yanuwa yaulina mena woya meuloili ilobaili. Bwaite kaiwena
ala topwaoli ikatekamkamna-yagila. Woya meuloili talobaili besiele iya
ilobailiko, na iya nige ibebeku woyane kolili. 16 Koinaele ala lau Yaubada
koina tabu me ala nuwa-labulabui yo tabu me ala matausi. Kaiwena iya
imiyasio ana kaba miya koina mulolo yo katekamkamna yaina, tem woya
talobai kani ikatekamkamna-yagila yo isaguila.

Keliso iya topwaoli besiele Melekisedeki

5 1 Topwaoli lalakili meuloili Yaubada igitesipwaili tomo luwali mena
yo ipeili sitolo tomo kaiweli yo ginauli meuloili silaolaoma koina
siyaduyadudulaili. Kabo siya simiyamiya na tem pwaoli siginaulili tomo
ali pwanoli kaiweli, yo ginauli tupwaliyao siwolena Yaubada koina tomo
kaiweli. 2 Yo topwaoliyaone sikatai yakato siboma nige ali kaiwe yo sauga
tupwana sibeku woya koina kaiwena kwapi mumugana sikataiyako.
Mwa koinaele sowasowana mumuga bigabigana mena siya toyauyaule yo
tolosuwala siyadudulaili. 3 Bwaite kaiwena sibomayoi ali pwanoli kaiweli
sipwaoli baguna kabo muli mena tomo ali pwanoli kaiweli sipwaoli.
4 Topwaoli lalakili esali silalaki kaiwena ali paisowa ginauli lalakina.
Yo nige sowana yabo ibomayoi itubali paisowane kaiwena, Yaubadamo
sowasowana iyogan yo ipei paisowane koina, besiele baguna iginauli
Eloni koina. 5 Besiele Keliso nige ibomayoi itutubali mesabana iyamala
topwaoli lalakina na tem esana ilalaki. Na Yaubada iwalo koina, iba,
"Kowa Natugu, kabona yaemala Tamam."[d] 6 Yo yaboyoi Same 110 iwalo
besiele iba, "Kowa kani kuyamala topwaoli besiele Melekisedeki yo
kumiyayai tabe." Bwaite iyakenayagila yakato Yaubada Yeisu ipei na
iyamala topwaoli lalakina, nige ibomayoi itutubali paisowane kaiwena.
7 Tauna kona Yeisu yanuwa yaulina mena imiyamiya. Kikiunamo iboita
kabo me ana valam Getesemani koina ikawanoi Yaubada koina. Kaiwena
ikatai yakato Yaubadamo sowasowana ileboi ana boita koina. Yaubada
Yeisu ana kawanoi ibenalan kaiwena me ana nuwalobi yo me ana
yakasisi. Kabo ikabiyakaiwe na ilosanasanai ana boita kaiwena. 8 Yeisu
iya Yaubada Natuna na iyamo kamkamna kana lotonan koina obiga
mumugana ikatai. 9 Yaubada ikatububunan mwa kaiwena Yeisu iyamala
lebo kana kamwasa yaina. Kabo analiyao kainana sibenalan kani lebo
yo yawasi miyamiya yaina silobai. 10 Kaiwena iya Yaubada ipei topwaoli

---

d 5:5 Kana katai bwaite besiele. Yeisu iya kin yabo. Beyabeyana tem Isileli ali kin waluwaluna sipei kani Same 2 siyasili yo kinne sitobalan bwaite besiele siba, "O kin, kowa Yaubada Natuna".

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lalakina yawasosi besiele Melekisedeki na tem itolo tomo kaiweli yo tabe
Yaubada kaiwena.

Tabu ala meli talologabaen

11 Yeisu ana paisowa pwaoli kana edeedede ilalaki. Nige sowana
meuloina yakabiyamayale kolimiu kaiwena komiu ami katai iyoviya.
12 Sauga beyabeyana koina kwanuwabui mwa yabatoko bwaite sauga
sowasowamiu kwaemala toyakayakatai Keliso kaiwena, na nigele. Komiu
iyaelemo besiele tomeli waluwaluli Yaubada ana walo kaiwena. Kaiwena
yakayakatai malamalaena besiele kan bigabigana. Sowasowamiu
wakan. Na yakayakatai polopolowena besiele kan kolokololona, nige
sowasowamiu wakan. Na gubesi, nuwanuwamiu tem tomo yaboyoi
ilaoma na yakayakatai malamalaenane iwalowenyoi kolimiu? 13 Tomo
yaiya tem kan bigabigana ikankan iya besiele melumelu. Nige
sowasowana ana nuwatu ikaiwe mumuga dudulaina koina kaiwena nige
ana katai ipapagan. 14 Kan kolokololona tomo lalakili ali dedei. Kaiwena
sauga meuloina ali meli yo ali katai sikinkin kabo ali nuwatu simatuwa
yo sikatai yo sikilala toisabo kamwasa namwanamwana na toisabo
naenaena.

6 1-2 Saugana tomo yabo inuwabui iyamala tomeli yabo, kan
bigabigana taolena bwaite besiele. Tomeli waluwaluli tayakataili
yakato ilonamwayagila tem mumugana naenaena tasikotanan yawasosi
yo tanuwabui na Yaubada tameliyan kaiwena mumuga naenaena
bwaitete iwoyaila kaba losuwala yo kaba boita. Tabe tayakataili babitaiso
kaiwena yo walo-mulolo kana kilakilala kaiwena saugana nimala
tapeili tomeliwo kulukululi mena, yo toboita ali toloyoi kaiwena yo
tabe yatala mwawamwawasina kaiwena. Tayakayakataili bwaite besiele
kaiwena bwaite yakayakatai tonuwabui waluwaluli kaiweli. Yakayakatai
malamalaeline bwaimwa iya kan bigabigana. Nige sowana yakayakatai
malamalaeline bolime yo bolime kolili tayakayakatai, na bwaite
sauga talogabaen yo talau kan kolokololona ana dedei koina. Kaiwena
nuwanuwala lalakina tem Yaubada ala katai ietulan mesabana ala meli
ikaiwe na taemala tomeliwo matumatuwali. Kabo ilonamwayagila
yakayakatai tabenali-namwanamwai na tem tamwasali kana katai
koina. 3 Koinaele tem Yaubada ana nuwatu yakayakatai malamalaeli
talogabaegili yo tamwasali yakayakatai kolokololona koina na tapaisowai
besiele.

4-6 Wagitai. Siya ekalesiya tolosuwala siyauyaulesosi kaiwena baguna
simeli yo bulibuli kana yaliyaya silotonan, Yaluyaluwa Tabuna
sikalaiyako, yo Yaubada ana walo kana namwanamwa silotonan, yo
tabe Yaubada ana paisowa kaba nuwapwanopwano naga siyawatagili
sauga ilalaoma koina tupwali sigitailiko. Simeli kabo muli mena Yeisu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sisikotanan. Gubesi, sowasowana takalailima na sinuwabui? Nigele,
nige sowana. Kaiwena ali sikote kana koleya besiele Yaubada Natuna
siyakelose yoi yo siyamwalimwaline yoi mayale mena. Ali pileyoima kana
kamwasa sisibayanaeyako, nige sowana takabi-yanuwabui-yoili.
7 Kwanuwanuwatu kaba gite bwaite tano yabo kaiwena iya sauga
meuloina galewa italutalu koina. Tem ginauli namwanamwali meuloili
sikin tanone koina Yaubada tanone kani iwalo-muloloi, kaiwena uwena
kanna koina tanone tanuwagana ikabi-yaliyayayan. 8 Na tem kawasi
naenaeli yo samasamali sikin tanone koina Yaubada kani tanone ikawa-
naenae-yani yo kani sigabu iwedoli.
9 Yagu eliyamwao namwanamwali, bwagana tem bwaite besiele
kayanuwapeimiu, kakatai komiu besiele tano namwanamwana
kaiwena me ami sanapu yo nuwanuwamiu lalakina tem Yaubada
ana walo kwabenalan mwa koina yawasi miyamiya yaina kana
mulolo kwalobaiyako. Yaubada kani ileboimiu yo kwamiya
namwanamwa. 10 Ana loina meuloina sidudulai, nige sowasowana
ilopwano. Mumugamiu ikatai yo saugana ana tomoyao kwamulolo
kolili yo kwasagusaguili igitagitaimiu. Nige sowana ami paisowane
namwanamwali kwapaipaisowailine inuwa-gabaegili kaiwena mulolone
kwapaipaisowailine iya esana mena. 11 Nuwanuwamai lalakina komiu
kaigeda kaigeda tem Yaubada koina kwameli yo me ami katekamkamna
kanasiga ana kaba mwawasi koina, mesabana ginauline namwanamwana
kwanuwanuwatuine yo kwasanasanai ilaoma iyamala yawasosi. 12 Nige
nuwanuwamai kwaemala todagela-kololo. Inamwanamwa tem besiele
tokalakisiye mumugana wakalai kolimiu. Kaiwena siya me ali meli yo me
ali kalakisiye Yaubada ana waloyameli sisanasanai kanasiga silobai.

Abelamo ana meli yo ana kalakisiye ala kaba gite

13-16 Kita tomo mumugala besiele bwaite. Tem tomo tupwaliyao
sibomamo sigamwapakiki kani yabo luwali mena ikawalulu tomo yabo
lalakina saesaena esana mena. Kabo tomone saesaena esana ikatai yo
togamwapakikine ana walo ikawa-yawasosiyan. Kabo togamwapakikine
ana kawalulu koina ali gamwapakiki iyamwanou, ali edeedede
imwawasi. Na saugana Yaubada ana waloyameli iginauli Abelamo
koina iboma esana mena ikawalulu kaiwena nige yabo esana saesaena
besiele imiyamiya. Iba, “Yawasosi yau kani yawalo-muloloiwo. Yaboyoi
tubumwao kani sidebalala yo sibaibaiwasosi.” Abelamo waloyameli
bwaite imeliyan yo sauga meuloina inuwatu-kalatan yo me ana kalakisiye
isanasanai kanasiga waloyameline kanna ilobai, natuli Aisake sikabiyan.
17 Na Yaubada ginauli labui iginaulili. Baguna iwaloyameli yo muli
mena waloyameline ikawaluluwan kaiwena nuwanuwana lalakina ana
tomoyao sikatai nige sowasowana ana nuwatu ibui. 18 Mwa koina kita

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tayabubu Yeisu koina takobwau, takatai yakato ginauli labui simiyamiya
ala meli ana kaba kaiwe kaiwena. Ginauline labuine kaiweli nige
sowana imwakota yo ana nuwatu ibui. Nigele. Ginauli bagubagunana
Yaubada ana waloyameli. Yo ginauli labuina bwaite, ibomamo esana
ikawaluluwan na tem ana waloyameline ikawa-yawasosiyan. Ginauline
labuine sikabi-yakaiwela na mesabana ala meli takabi-kalatan yo tawae
namwanamwana tanuwanuwatuine me ala kalakisiye tasanasanai naga
talobai. 19-20 Yo ginauline namwanamwanane tasanasanai ikabi-kalatagila
Yaubada koina besiele waga kana lo ikabikalatan saugana sipan tayali
koina kisi wagane iyaluwan. Imomosi-kalatan na wagane imiyamiya.
Besiele ginauli namwanamwanane ilokalatagila, Yeisu iya ala kaba lo yo
tabe ginauline namwanamwanane kana kamwasa. Kaiwena ana boita
koina ibaguna-yagila yo ilusae bulibuli mena, besiele topwaoli lalakili
Nume Tabu kana biliutusi yakayakasisi-molosina koina silusae. Na Yeisu
pwaoli kana kamwasa iyemwawasi kaiwena ilodudulai yo ilau Yaubada
koina bulibuli mena, kaiwena iya ilaomako iyamala topwaoli lalakina
miyamiya yaina besiele Melekisedeki na itolo kaiwela Yaubada manna
mena ala toedeedede.

Melekisedeki iya kin yo topwaoli lalakina

7 1 Melekisedekine iya yanuwa Salem kana kin yo Yaubada
Tomiyasaesosi ana topwaoli. Sauga yabo koina Abelamo yo kin
tupwaliyao sikaleya mwa Abelamo iunuili yo saugana ipileyoima
kamwasa mena sielobelobe Melekisedeki mekanakava kabo Melekisedeki
Abelamo iwalo-muloloi. 2 Abelamo itolo yo gogo meuloina tawae
kaleya koina ikalai iyakasa gwau sanaulu kabo gwau kaigeda iwolena
Melekisedeki koina. Na Melekisedeki esana kana bui kin todudulaisosi yo
Salem yanuwa iloinayan yo igitekalatan. Salem kana bui yanuwa nuwa-
daumwali mwa koina iya kin tonamwanamwasosi. 3 Yo ginauli yaboyoi,
tem tayasili Yaubada ana walo nige walo yabo talolobai Melekisedeki
sinana yo tamana yo ana susu o nuwana kana mumuga ana kaba laoma.
Yo ana sauga kabi yo ana boita nige takakatai kaiwena nige walo yabo
kaiweli silelele Buki Tabu mena. Kabo sowasowana tawalo, “Melekisedeki
iya topwaoli miyamiya yaina.” Koinaele iya kaba gite namwanamwana
Yaubada Natuna kaiwena. Kaiwena Keliso iya ilaoma iyamala topwaoli
lalakina miyamiya yaina na itolo kaiwela Yaubada manna mena ala
toedeedede.

Melekisedeki esana ilalakisosi kabo muli mena Abelamo

4 Na Abelamo iya tomo lalakina kaiwena iya tomeli bagubagunana
Yaubada koina yo Isileli siya kali mumuga yaina yawasosi. Kabo wagitai.
Abelamo kaleya gogona meuloina iyakasa yo gwau kaigeda iwolena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Melekisedeki koina. Na mulolo mumuganane koina takatai yakato
Melekisedeki esana ilalakisosi kabo Abelamo. 5 Na tanuwanuwatu
loinane saugana Yaubada iwolena Isileli kolili Mosese ana sauga mena.
Walo yawasosi Libai tubunao siya siyamala topwaoli, mekalikavao boda
Isileli, siya ali susuyao. Kaiwena meuloili silaomaya Abelamo koina.
Na loinane Libai bodana kaiweli iwalo bwaite besiele iba, "Saugana
boda Isileli ali gogo siyakasa, naen (9) gwau simiyamiya kolili na gwau
kaigeda kani siwolena Yaubada koina, bwaine gwaune kani ilau Libai
kolili." 6-7 Na bwagana Melekisedeki nige ilalaomaya Libai kolili, nige
ali boda yabo, Abelamo gogone meuloina ikalai kaleya koina iyakasa
yo gwau kaigeda, kana soi, iwolena koina mwa Melekisedeki Abelamo
iwalo-muloloi. Wagitai. Takatai yakato towalo-mulolone esana ilalaki
kabo iya walo-mulolone tokalainane. Walo yawasosi Abelamo iya tomo
lalakina kaiwena Yaubada ana waloyameli iwalowegili koina, na iyamo
Melekisedeki esana Abelamo esana ilalaki-gabaen. 8 Yo ginauli yaboyoi.
Libai ana bodao siya tomo bwagabwagamo. Saugana tem kali soi sitanoi
na tem siboita yo sipeili salai mena kabo miyalaeli yabo Libai ana
susu koina sipei iyamiyalae. Na Melekisedeki, kana soi ikalai Abelamo
koina, iya meyawasina. Kaiwena Buki Tabu nige walo yabo iwawalowen
ana boita kaiwena. 9-10 Abelamo iboitako kabo bolime sibaibaiwa
mulina mena Libai ana bodao situbuma kwasinena koina kaiwena siya
Abelamo kali mumuga. Koinaele sowasowana tawalo yakato Libai ana
bodao, siya gwau kaigeda tokalakalaine, kali soi mena gwau kaigeda
siwolena Melekisedeki koina saugana Abelamo gogone ikalaili kaleya
koina yo iwolena Melekisedeki. Koinaele Melekisedeki Libai ana bodao
ilalaki-gabaegili.

Yeisu iya besiele Melekisedeki, koinaele Yeisu ana paisowa Isileli ali topwaoli ali paisowa inamwanamwa-gabaen

11 Baguna, Mosese Libai ana bodao ipeili pwaoli paisowana
sigitekalatan. Tem Buki Tabu beyabeyana tayasili, tagitai Isileli ali loina
meuloina sitotolo Libai topwaoli ali paisowa koina, yakato ali paisowa
koina tomo Isileli nuwatu-pwaiki silobai Yaubada manna mena. Na
nigele. Nuwatu-pwaiki yawasosi nige silolobai, kaiwena Buki Tabu iwalo
yakato topwaoli waluwaluna besiele Melekisedeki, iya nige besiele
Eloni, kani naga iyawatagilima. 12-14 Kita takatai yakato Yeisu ilaomaya
Yuda ana susu koina. Na Mosese nige iwawalo yakato Yuda ana boda
pwaoli paisowana sipaisowai. Kabo tem Buki Tabu tayasili talobai nige
yabo Yuda ana susu koina pwaoli paisowana ipapaisowai. Yeisu nige
ilalaoma Libai ana susu koina na iyamo Yaubada iwalo yakato Yeisu
pwaoli paisowana iginauli miyamiya yaina. Iwalo sowasowana boda uloi
pwaoline paisowana siginauli mwa kaiwena Yaubada loina beyabeyanane

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikele-gabaen na waluwaluna ipei. 15 Walo yawasosi, topwaoli uloina
besiele Melekisedeki iyawatagilimako. Tem besiele, kabo loina uloina
tabe iyawatagilima. 16 Mosese ana loina iwalo yakato tem tomo yabo iya
Libai ana susu sowasowana pwaoli paisowana ipaisowai. Na Yeisu, iya
iyamala topwaoli yabo kaiwena ana kaiwe koina meyawasina imiyayai.
17 Bwaite besiele Yaubada ana walo iba, "Kowa kani kuyamala topwaoli
besiele Melekisedeki, yo kanasiga, nige ana kaba mwawasi."

Yaubada pwaoli mumugana iyamiyalae, koina kamwasa waluwaluna beyabeyanane inamwanamwa-gabaen

18-19 Pwaoli mumugana beyabeyana ana kaiwe ibelu kaiwena nige
sowasowana tomo Isileli nuwatu-pwaiki yawasosi silobai Yaubada
manna mena. Bwaite kaiwena Yaubada iyamiyalae na waluwaluna
ipei. Kamwasa waluwalunane iya Yeisu, iya sowasowana isaguila yo
ilawagila talau Yaubada salina mena. Mwa kaiwena iya ala kaba meli
yo ginauline namwanamwanane tasanasanai. 20 Yo kwanuwatu-kalatan
bwaite. Yaubada ana waloyameli iwalowen Yeisu koina kabo iboma esana
ikawaluluwan yakato waloyameline ikawa-yawasosiyan na mesabana ipei
iyamala topwaoli. Na Libai yo ana bodao kaiweli, nigele. Yaubada nige
besiele igiginauli. 21 Mwa saugana Yeisu iyamala topwaoli yabo, Yaubada
iwaloyameli koina iba, "Yau Yeoba yagu waloyameli yakawaluluwan,
nige sowana yagu nuwatu yabui, kani kowamo kuyamala topwaoli
miyamiya yaina." 22 Walo bwaite kaiwena mwa takatai namwanamwai
yakato kamwasa waluwaluna, bwaimwa Yeisu, kamwasa beyabeyana
inamwanamwa-gabaen.

Yeisu iya topwaoli sowasowana ileboila

23 Baguna, topwaoli sibaibaiwa. Kaiwena sauga meuloina tem yabo
iboita kabo miyalaena sipei na tem ana paisowa iyemwawasi. Besiele
ilaulau. 24 Na Yeisu ipaipaisowa sauga meuloina, nige ana paisowa kana
toyamiyalae. 25 Koinaele sowasowana meuloili silaoma Yaubada ana
kamwasa waluwaluna koina na lebo yawasosi silobai. Kaiwena Yeisu
iya meyawasina miyamiya yaina yo sauga meuloina iedeedede kaiwela
Yaubada manna mena. 26 Topwaoli besiele Yeisu iyamo sowasowana
isaguila. Kaiwena mumugana dudulaina yo inamwanamwa. Nige ana
pwanoli ipapagan, iya tabu yo saugana imiyamiya yanuwa yaulina mena
ana miyamiya nige besiele tolopwanoli ali miyamiya. Kabo Yaubada Yeisu
esana ikeleisin isaesosi bulibuli mena. 27 Iya nige besiele topwaoli lalakili
tupwaliyao. Kaiwena kaliyate kaigeda kaigeda pwaoli sigabugabu na
mesabana tem Yaubada siboma ali pwanoli inuwatu-pwaikili kabo muli
mena tomo meuloili ali pwanoli kaiweli. Na Yeisu, nige ana nae yabo na
yakato ipwaoli kaiwena. Yo pwaoli mekaigedamo ipaisowai na mesabana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada tomo meuloili ali pwanoli inuwatu-pwaikili. Iboma italamwan,
kwasinena ididi sauga kaigedamo, nige pwaoli yaboyoi ipapaisowai.
28 Mosese ana loina topwaoli lalakili ipeili ali paisowa koina, siya sauga
meuloina woya koina sibekubeku yo tabe siboita. Na Yaubada natuna
Yeisu ipei iyamala topwaoli. Mumugana meuloina tamana iwalowen
Yeisu ipaisowa-yadudulai, koinaele sowasowana Yaubada ana paisowa
ipaisowai miyamiya yaina. Yo Yaubada ana peine ikabiyakaiwe saugana
ikawaluluwan iboma esana mena, bwaimwana iyawatagili Mosese ana
loina mulina mena.

Yeisu iyaele bulibuli mena yo ipaipaisowa Yaubada manna mena

8 1 Walone meuloina tawalowalowenne bwaite kana bui besiele.
Kabona ala topwaoli lalakina imiyamiya kaiwela. Iyaele bulibuli
mena yo imiyasio Yaubada Tomiyasaesosi ulaulana mena. Yo iya
ilaomako Yaubada salina mena iloiloina. 2 Yo iya ipaipaisowa dedei
yakayakasisi-molosina koina bwaimwana Yaubada ana Nume Tabu
yawasosi bulibuli mena. Bwaine dedeine nige tomo siyayatolo na
Yaubada iya iboma iyatolo. 3 Topwaoli lalakili meuloili tomo sipeili ali
topwaoli na tem pwaoli siginauli tomo ali pwanoli kaiweli yo pwaoli
tupwaliyao tabe. Yo bwaine besiele Yeisu ala topwaoli lalakina. Nige
sowasowana menimana ilau Yaubada koina na me ana pwaoli ilau.[e] 4 Tem
Yeisu imiyamiya yanuwa yaulina mena kani nige sowasowana Libai
ali paisowa ipaisowai. Nigele. Kaiwena topwaoli siyaele simiyamiya yo
pwaoli paisowana sipaipaisowai besiele Mosese ana loina. 5 Wagitai.
Paisowane bwaimwana topwaoline siginaginauline besiele makamakayau
kaba gitemo na yawasosina imiyamiya bulibuli mena. Kabo sowasowana
tawalo yakato ali Nume Tabu nige yawasosina. Bwaite kaiwena Yaubada
Mosese iyanuwapei saugana palai kaba elobelobe numena sikakabi
iwaloba, “Wagitekalatan tawae yayakenayagiwo koya mena kaba
gitene wakabi-panaisan besiele kana koleya.” 6 Na pwaoli paisowana
Yaubada iwolena Yeisu koina ilalakisosi kabo muli mena pwaoli
paisowana topwaoli sipaipaisowai. Mwa koina kamwasa waluwaluna
kamwasa beyabeyana inamwanamwa-gabaen kaiwena Yeisu iya ala
tosabilau itotolo Yaubada yo tomo luwaluwalili mena. Ginauliline
Yaubada iwaloyameli ana tomoyao kolili kamwasa waluwaluna koina
sinamwanamwasosi. 7 Tem kamwasa beyabeyanane inamwanamwa yo
nige wenoweno koina, Yaubada nige sowasowana iyamiyalaei kamwasa
waluwaluna koina. Na iyamo wenoweno ilalaki beyabeyanane koina
kabo ikele-gabaen. 8 Kaiwena Yaubada igitai sauga meuloina ana tomoyao
mumugali sinae kabo Yelemaiya gamwana mena iba, “Sauga ilalaoma

---

e 8:3 Yeisu ibomayoi yona italamwan ana pwaoli Yaubada koina kelose mena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koina, kani kamwasa waluwaluna yaginauli boda Isileli yo boda Yuda
kolili. 9 Baguna tubumiyao yayoganli Itipita koina yalawagilima kabo
kamwasa yaginauli kolili na tem tayaboda kaigeda. Siyauyaule yo
sigamwa-panapanawa, kamwasane nige siyayakasisiyan koinaele yamiya-
dagedagela-yagili. Na bwaite kamwasa waluwalunane kani yaginauli
nige besiele kamwasa beyabeyanane. 10 Kamwasa waluwalunane kani
yapei bwaite besiele. Kani yagu loina yapei kulukululi mena ali kaba
nuwanuwatu. Tabe kani yaleleli kateli mena. Kani yau yalaoma ali
Yaubada yo siya yagu tomoyao. 11 Kabo nige sauga yaboyoi kani tomo
yabo ana tomiya-salina mena iyakayakatai Yaubada ana katai kaiwena.
Kaiwena sauganane koina kani tomo meuloili sikataiyau, iyatubu tomo
kikiuna koina kanasiga tomo lalakina koina. 12 Tabe kani ali yauyaule
yanuwatu-pwaikili yo ali pwanoli yanuwa-gabaegili."
13 Wagitai. Saugana Yaubada iedeedede kamwasa 'waluwaluna' kaiwena,
kabo nuwala imayale yakato kamwasa beyabeyanane ibeyabeyako
kikiunamo imwawasi.

Pwaoli mumugana beyabeyana nige sowasowana ikalaila Yaubada salina mena

9 1 Saugana Yaubada kamwasa beyabeyana iginauli loina tupwaliyao
iwolegili kolili ali tapwalolo mumugana kaiwena. Tabe iwalo
Mosese koina palai kaba elobelobe numena ikatububu. 2-3 Palaine siyatolo
kabo siyakasa kaleko tabatabana lalakina koina, palaine kalona mena
biliutusi labui. Yabo kalo mena esana sipei dedei yakasisi. Bwaine
koina mayale kaba peina yo teibeli simiyamiya. Bwaine teibeline
pwalawa yakayakasisina sigwauili. Biliutusine labuina esana sipei 'dedei
yakayakasisi-molosina.' 4 Biliutusi labuinane kalona mena mayau kaba
peina siginauli gole koina imiyamiya. Pwatana mena inisensi, bwalaina
namwanamwana koina sigabugabu. Yo tabe besiele biliutusine kalona
mena waloyameli kana dedewaga sisuma gole koina imiyamiya. Na
dedewagane kalona mena ginauline bwaite simiyamiya, gaeba kikiuna,
Eloni ana sige yo tabe veku tabatabali labui. Gaebane siginauli gole koina
yo mana sitauli kalona mena. Eloni ana sigene pwatana mena pwalawesi
ibwasili. Tabe veku tabatabali labuine pwatali mena loina sanaulu
sileleli. Siya meuloili simiyamiya dedewaga kalona mena. 5 Dedewagane
pwatana mena anelose labui, siginaulili gole koina, siyatololi. Ginauline
labuine Yaubada ana wasawasa kana kilakilala yakato iyakenayagili
iya mekanakavao. Dedewaga kana kopwaiki esana sipei 'pwanoli kana
nuwatu-pwaiki kaba miyana.' Na nige sowasowana ginauline taedeedede
yoi kaiweli bwaite sauga.
6 Ginauline meuloili sikatububunagili kabo sowasowana topwaoli ali
paisowa siyatubu. Kaliyate kaigeda kaigeda biliutusine bagubagunana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bwaimwana esana sipei dedei yakasisi silusae koina na ali paisowa
sipaipaisowai. 7 Yo topwaoli lalakinamo iboma biliutusi labuinane, esana
sipei ‘dedei yakayakasisi-molosina,’ ilusalusae koina, bolime kaigeda
kalona mena mekaigedamo ilusae. Yo nige sowasowana menimana ilusae.
Tem yakayakan kwasinena ikalai sowasowana ilusae, ana lusaene koina
iboma ana pwaoli ipaisowai ana pwanoli kaiwena. Kabo muli mena
pwaoli yaboyoi ipaisowai tomo kaiweli, bwaite pwaoline tomo bolime
kaigeda kalona mena ali pwanoli siginaulili kaiwena. Pwanoli tupwali
Isileli siginaulili bolimene kalona mena nige sikakataili. 8 Mumugane
sipaipaisowailine palaine kalona mena kaiwena Yaluyaluwa Tabuna
iyanuwatuila bwaite besiele. Saugana palaine imiyamiya yanuwa yaulina
mena kita nige sowasowala dedei yakayakasisi-molosina koina talusae,
kaiwena Mosese ana loina ikausila. Nige kamwasa yabo imiyamiya na
talau Yaubada salina mena, kamwasane naga isosoke. 9 Kabo palaine
bwaine kilakilala kaba gite bwaite saugane kaiwena. Tomo siya loina
beyabeyana simulimuliya yo pwaoli sipaipaisowailine yakayakan kolili,
yo pwaoli tupwaliyao sipaisowai, paisowane bwaine nige sowasowana
ikabiyakapwali yo ali pwanoli ideuli-gabaegili. 10 Kamwasa beyabeyana
kana loina iwalo yakato kan tupwali sowasowali sikan yo waila tupwali
sowasowali sinuma. Yo tabe tupwali loina simiyamiya gogo kali deudeuli
kaiwena. Bwagana Yaubada loinane iwolena Isileli kolili nige sowasowali
sikabi-yakapwala yo ala pwanoli sideuli-gabaegili. Kaiwena Yaubada
kamwasane ipei sauga kubwakubwanamo kaiwena kanasiga kamwasa
waluwaluna ikalaiyama iya miyamiya yaina, kabo loina beyabeyanane
imwawasi sinuwa-gabaen.

Yeisu kwasinena iyamala ala kamwasa waluwaluna

11-12 Na kabona kamwasa waluwaluna imayale, kaiwena Yeisu iya ala
topwaoli lalakina yawasosi ilaomako yo ana paisowa namwanamwana
ipaisowai. Yeisu ana paisowa nige besiele Libai ana bodao ali paisowa,
nige iyayamaisala gouti yo bulumakau kwasineli koina na iyamaisala
iboma kwasinena koina yo ilivasila. Walo yawasosi, paisowa bwaite
paisowa namwanamwana kaiwena kita livasi miyamiya yaina talobai.
Ilivasila kabo muli mena ilusae palai kaba elobelobe numena bulibuli
mena mekaigedamo. Na palaine bwaine ginauli dudulaina yo palai
beyabeyanane bwaine Isileli siyatolo inamwanamwa-gabaen. Kaiwena
palaine dudulaina tomo nige sikakabi yo nige imiyamiya yanuwa yaulina
mena, iyaele bulibuli mena. 13 Kamwasa beyabeyanane koina tem
ginauli yabo tomo ikabiyabikili Yaubada manna mena, topwaoli lalakili
yakayakan kwasinena sikalai sisiuli tomone pwatali mena, o nuwana
bulumakau sinena kauna siyasulu kolili. Kamwasane koina topwaoli
lalakili siwalo tomone kolili yakato siya sidudulai-yoiko. 14 Bwaine

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paisowa lalakina na iyamo Yeisu ana paisowa topwaoli lalakili ali
paisowa ilalaki-gabaen. Yeisu ana paisowa koina katela ikabiyakapwali yo
ikabiyakaiwela na tem mumuga naenaena, bwaimwa ala kaba losuwala
yo ala kaba boita, tasikotanan. Kamwasane koina sowasowana Yaubada
meyawasina koina tapaisowa. Kaiwena Yaluyaluwa Tabuna meyawasina
Yeisu ikabiyakaiwe na iboma yona ipwaoliyan iboita kaiwela. Pwaoline
bwaite ginauli dudulaina, nige wenoweno yabo koina. 15 Kabo siya
Yaubada iyoganili siyamala ana tomoyao, Yeisu kamwasa waluwaluna
iginauliyako kaiweli na tem siyaboda-kaigeda Yaubada koina. Bwaite
kamwasa waluwaluna. Mosese ana loina koina, kamwasa beyabeyana,
maisa imiyamiya pwanoli kaiwena. Na Yeisu maisane iyamaisa saugana
iboma italamwan yo kwasinena ididi kelose mena. Iya ala tosabilau yo
tabe kamwasane koina ana tomoyao miya miyamiya yaina silobai.

Yeisu kwasinena Yaubada ana kamwasa ikabiyakaiwe

16-17 Yeisu ana boita mulina mena Yaubada ana kamwasa waluwaluna
uwena kanna talobai. Kaba gite bwaite yawalowen kabo nuwatune bwaite
imayale kolila. Tem tomo yabo ikatai yakato kikiunamo iboita kani ana
nuwatu iwalo-masalan natunao kolili ana bwatano yo ana gogo kaiweli
yakato naga sikalaili siloinayagili. Na nige sowana sikalaili siloinayagili
kanasiga tomone iboita. Sipei salai mena kabo muli mena ana edeedede
kolili kani iyamala yawasosi yo ana bwatano yo ana gogo kani silau
nimali mena siloinayagili. Na iyamo saugana tomone meyawasina
ana walo-masala natunao kolili imiyamiya, nige ali gogo. Iboita kabo
sauganane koina walone uwena kanna kani silobai.[f] 18 Kabo besiele tabe
kamwasa bagubagunana nige iyayamala yawasosi kanasiga yakayakan
iboita yo kwasinena koina kabo kamwasane iyamala yawasosi.
19-20 Mosese Yaubada ana loina meuloili iwalowegili Isileli kolili yo ikabi-
yamayaleli. Imwawasi iwalo kolili iba, “Kwasinene bwaite Yaubada
ana kamwasane ikabiyakaiwe, kamwasane iwalowen kolila yakato
tamuliya.” Kabo muli mena bulumakau kwasinena ikalai yo iyebweli
waila mekanakava. Imwawasi sipi wiyana, siliga dai balabalagiyana
koina, ikalai yo isuma mayau lagalagana esana isopi koina kabo iyalakwa
kwasinene koina yo isiuli loina kana buki liguna koina yo tabe tomo
pwatali mena. 21 Yo Mosese besiele iginauli palai kaba elobelobe numena
yo kaba paisowa meuloina kolili, kwasinene isiuli kolili. 22 Kaiwena
loina beyabeyana iwalo yakato ginauli meuloina kani kwasine sisiuli
kolili kabo sikabi-yakapwa Yaubada manna mena. Tem yakayakan nige
sikokoyamate yo kwasine nige idididi, nige nuwatu-pwaiki imiyamiya.

---

f 9:16-17 Bwaite besiele Yeisu kaiwena. Saugana iboita kabo Yaubada ana kamwasa waluwaluna uwena kanna talobai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yeisu pwaoli mekaigedamo ipaisowai

23 Pwaoli kana paisowa yawasosina iyaele bulibuli mena na Isileli
pwaoli sipaipaisowai yanuwa yaulina mena bwaite kaba gitemo.
Saugana yakayakan kwasinena sisiuli sowasowana ginauli meuloina
ikabiyakapwali yanuwa yaulina mena. Na iyamo bulibuli ana dedei koina
yakayakan kwasinena nige sowasowana, ilonamwayan tem kwasine
yabo namwanamwasosina kabo yakayakan kwasinena. 24 Saugana
Yeisu iboita yo kwasinena ididi kelose mena yo itoloyoi, kabo bulibuli
ana dedei yakayakasisi-molosina koina ilusae. Nige sowasowana dedei
yakayakasisi-molosina tomo siginauli nimali mena koina ilusae. Nigele.
Kaiwena bwaine kaba gitemo. Kabona Yeisu imiyamiya Yaubada manna
mena iya kala tosagu yo ala toedeedede. 25 Na Yudiya, ali topwaoli
lalakili bolime kaigeda kaigeda dedei yakayakasisi-molosina Nume Tabu
kalona mena silusalusae. Yo saugana silusae nige sibomamo kwasineli
sikakalai. Nigele. Yakayakan kwasinena nimali mena sikalai silusae. Na
Yeisu iboma yona italamwan na mesabana Yaubada ala pwanoli inuwatu-
pwaikili kabo isae bulibuli mena. Wagitai. Topwaoli lalakili ali paisowa
sipaipaisowaili bolime kaigeda kaigeda kolili na Yeisu iya ana paisowa
ipaisowai mekaigedamo. 26 Tem Yeisu topwaoli lalakili ali paisowa
imuliya kani ana paisowa iboiboita bolime kaigeda kaigeda iyatubu kaba
yatubu koina yo ilaulau nige ana kaba mwawasi. Na nigele, nige sowana
ali paisowa imuliya. Ilonamwayan tem ilaoma iboita mekaigedamo
na mesabana ala pwanoli meuloili ikele-gabaegili sauga bwaite koina.
27 Takatai tomo meuloili kani siboita silau salai mena. Yo sauga ana
kaba mwawasi koina kani mekaigedamo sitolo Yaubada manna mena
yatala kaiwena. 28 Besiele Yeisu, mekaigedamo ana pwaoli ipaisowai na
mesabana tomo meuloili ali pwanoli ikele-gabaegili. Kabo muli mena
kani me ana lebo ipileyoima siya analiyao sisanasanai kaiwena. Nige
sowana ana pwaoli ipaisowai yoi.

Yeisu ana boita iya pwaoli yawasosi

10 1-2 Loinane tomo Yudiya simulimuliya pwaoli kaiwena
nige yawasosina, iya makamakayau kaba gitemo ginauli
namwanamwali naga siyawatagili Yeisu ana paisowa koina. Na wagitai.
Topwaoli yakayakan ibaibaiwa siunuunuili yo pwaoli bolime kaigeda
kaigeda sipaipaisowaili yakato tomo, siya nuwanuwali Yaubada
sipwalou koina, siyadudulaili yawasosi Yaubada manna mena. Na iyamo
nige sowasowali kaiwena nuwatu-pwaiki yawasosi nige imiyamiya
kamwasane koina. Nigele. Tem namwanamwa imiyamiya kamwasane
koina yo ali pwanoli ideuli-gabaegili kabo kali lotonan sidudulai kabo
pwaoli paisowana imwawasi. 3 Na nigele, nige nuwatu-pwaiki yawasosi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

silolobai. Kaiwena bolime kaigeda kaigeda kaliyatenane koina yakayakan
siunuunuili na sipwaoliyagili. Saugana tomo yakayakanne sigitaili ali
pwanoli nuwali mena isaesae. 4 Kaiwena nige sowasowana bulumakau yo
gouti kwasineli koina tomo ali pwanoli ideuli-gabaegili.
5 Bwaite kaiwena Yeisu kikiunamo ilobima yanuwa yaulina mena kabo
iwalo Yaubada koina iba, “Nige nuwanuwam tomo ali pwaoli yakayakan
koina. Bwaite kaiwena yaboma yogu ukatububunan na iyamala am
pwaoli namwanamwasosina. 6 Topwaoli sauga meuloina yakayakan
pwaoli sigabugabuli na tem tomo ali pwanoli ideuli-gabaegili. Na
mumugane kusikotanan, yom ikwatakwata. 7 Kabo yawaloba, ‘Ugitai,
yau elete. Am nuwatu kani yamuliya. Kaiwena loina bukina koina
kaiwegu sileleyako.’ ” 8 Na baguna Yeisu iwalo bwaite besiele iba, “Nige
nuwanuwam tomo sipwaoli yakayakan koina. Mumugane kusikotanan,
yom ikwatakwata.” Walo yawasosi, Isileli sipaipaisowai kaiwena Mosese
ana loina simulimuliya. Na wagitai. Yeisu iwawalo yakato mumugane
Yaubada isikotanan yo yona ikwatakwata-yani. 9 Kabo iwaloba, ‘Yau
elete. Am nuwatu kani yamuliya.’ Yeisu ana walo bwaitete iyakenayagila
yakato kamwasane beyabeyana Yaubada igabaenako na waluwaluna
koina iyamiyalaei. 10 Kaiwena Yeisu Keliso Yaubada ana nuwatu imuliya
yo ibomayoi yona italamwan iboita mekaigedamo na mesabana ala
pwanoli ideuli-gabaegili. Bwaine ana pwaoli paisowanane kaiwena
ikalailama Yaubada koina taemala ana tomoyao tabutabuli.
11 Topwaoli meuloili ali pwaoli paisowana kaliyate kaigeda kaigeda
sipaipaisowai, bwaite paisowane nige sowasowana pwanoli ideuli-
gabaen. 12 Na topwaoli bwaite Yeisu mekaigedamo ana pwaoli ipaisowai
na mesabana tomo ali pwanoli ideuli-gabaegili. Kabo muli mena isae
bulibuli yo imiyasio Yaubada ulaulana mena. Kaiwena pwaoli paisowana
iyemwawasi. Kabo pwaoline ana kaiwe imiyayai, nige ana kaba
mwawasi. 13 Mwa sauga bwaite Yeisu iyaele imiyamiya bulibuli mena yo
me ana kalakisiye isanasana na Yaubada kana tokalomagigiliwo ikaiwe-
gabaegili yo ipeili siyamala kaekaena ana kaba peina. 14 Kaiwena Yeisu
ana pwaoli mekaigedamo ipaisowai na tomeliwo iyadudulaili Yaubada
manna mena na tem nuwatu-pwaiki yawasosi miyamiya yaina silobai.
Na tomeliwone Yeisu sauga meuloina ikatukatububu-nagili na mesabana
siyamala ana tomoyao tabutabuli. 15 Yaluyaluwa Tabuna tabe walone
bwaite ikabiyakaiwe saugana iwalo-masalan Buki Tabu mena bwaite
besiele. Iwaloba, 16 “Kamwasa waluwalunane kani yapei bwaite besiele.
Kani yagu loina yapei kulukululi mena ali kaba nuwanuwatu. Tabe
kani yaleleli kateli mena.” 17 Kabo ana walo ietulan iba, “Tabe kani ali
yauyaule yanuwatu-pwaiki yo ali pwanoli yanuwa-gabaegili.”
18 Kabo wagitai. Tem Yaubada ala pwanoli inuwa-gabaegiliko, tawae
kaiwena pwaoli taginauliyoi? Nige yaina imiyamiya.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tatonan kaiwe talau Yaubada salina mena

19-20 Tauna kona kaleko tabatabana itaketake dedei yakayakasisi-
molosina Nume Tabu koina. Yeisu iboita kelose mena kabo kalekone
itaigali. Sauganane koina Yeisu kamwasa waluwaluna isoke na tem
miya miyamiya yaina talobai. Kaukavao, Yeisu kwasinena ala pwanoli
meuloili ideuli-gabaegili. Ana paisowa kaiwena nige sowasowana
tanuwa-labulabui yo tamatausi, na sowasowana talodudulai talusae
Yaubada ana dedei yakayakasisi-molosina koina. 21 Yo bwaine koina
Yeisu imiyamiya. Ala topwaoli lalakina iya yo Yaubada ana tomoyao
yo ana gogo meuloili igitegite-kalatagili, 22 tabe katela ideulilikо
kwasinena mena yo yola ideulilikо waila neganegana koina. Koinaele
talau Yaubada salina mena me ala katepatu yo me ala talam yo me ala
meli yawasosi. Nige sowasowana ala pwanoli kaiweli tanuwanuwatu.
23 Walo yawasosi Yaubada ginauli meuloili iwaloyamelili kani ipaisowaili.
Tauna kona tayawasa besiele taba, “Naga Yaubada ginauline kani
ipaisowai na isaguila.” Tabu tanunuwa-labulabui kaiwena Yaubada iya
tokalakisiye. Ala nuwatu yakato kani ipaisowai mwa nuwatune takabi-
kalatan. 24 Tanuwatuili kamwasa namwanamwali kolili na tabomayoi
takabi-yakaiwela na taemulomulolo-wagila yo paisowa namwanamwali
tapaisowaili. 25 Yo ala miyagogo tapwalolo kaiwena, tabu tanunuwa-
gabaen. Wagitai. Kaliyate yatayatala ilalaoma kabo ilonamwayagila tem
sauga meuloina taelobelobe na takabi-yakaiwela. Bwaite yawalowalo
kaiwena ami tomo tupwaliyao nige ekalesiya logogo koina silaolaoma.

Ala meli takabi-kalatan yo takalakisiye. Kaiwena tem Yeisu tasikotanan nige kamwasa yaboyoi imiyamiya.

26 Tem ginauli dudulaina kana katai, bwaimwa wasana
namwanamwana, talobai yo muli mena tabeku na tasamasamalului
mumugana naenaena koina, tagite-kalatagila tabomayoi. Kaiwena nige
pwaoli yaboyoi imiyamiya na tem ala pwanoli ideuli-gabaegili. 27 Siya
mumugana naenaena siginaginauli siya besiele toyauyaule, esali kani
simwawasi. Kani tawae sipaisowai? Nigele. Bwaite kaiwena matausi
lalakina silobai na sisanasanai mowoi loina kaikaiwena Yaubada kani
iwolena kolili. Bwaite loinane mayau wedowedolina. Koina Yaubada kana
tokalomagigiliwo kani igabuli.
28 Kwanuwatui Mosese ana loina kaiwena. Ana loina ikaiwe. Tem tomo
labui o nuwana yaiyona sigitai tomo yabo loinane ilikwai yo siwalo-masalan
ana yatala koina kani sikoyamate iboita. Nige sowana kateli ikamkamnayan.
29 Wagitai. Tem siginauli besiele Mosese ana loina koina na gubesi tem
yaiya Yaubada Natuna koina ikawasewa? Kani loina kaikaiwe-molosina
ilobai. Kaiwena saugana tomone Yeisu ikawasewayan kana koleya besiele

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomone Yeisu kwasinena tabe ikawa-ginauli bwagabwaga-yani. Takatai
kwasinenane ididi na mesabana Yaubada ana kamwasa ikabiyakaiwe na tem
tomone iyamala Yaubada ana boda yabo. Yo tabe tomone ana kawasewa
koina Yaluyaluwa Tabuna esana ikawa-naenae-yani. Yaluyaluwane sauga
meuloina Yaubada ana mulolo lalakina iyeyama kolila. 30 Yayanuwapeimiu
Yaubada ana walo kaiwena, iba, "Mumugana naenaena kani yayamaisa."
Yo iwaloyoi besiele bwaite, "Yaubada ana tomoyao mumugali kani iloyaili
yo iyatalayagili." 31 Kabo sowasowana Yaubada meyawasina tamatausan,
kaiwena ana loina ikaiwe. Nige sowasowana tayabubu-gabaen.
32 Kwanuwatu-kalatan ami sauga nuwabui saugana Yaubada nuwamiu
ibuiliko yo wasa namwanamwana mayalena iyatakiki-lagimiu. Kabo
Yeisu esana mena kamkamna kwalobai na iyamo kwatolo kaiwe ami meli
koina. 33 Sauga tupwana siyatolomiu boda manli mena yo sisinalimiu
yo siyakamkamnamiu, na kwatolo kaiwe. Tabe sauga tupwana siginauli
besiele ami eliyamwao kolili. Kabo me ami katekamkamna kaiweli
kwasaguili. 34 Tabe besiele tauna kona ami eliyamwao sikabi-kalatagili
yo sipeili nume pan mena kabo wakate-kamkamna-yagili mwa kwalau
kwasaguili. Yo saugana tomo silaoma ami gogo sikwayaili nige me ami
nuwapolowe. Kaiwena wakatai ginauli namwanamwasosina miyamiya
yaina imiyamiya kolimiu kabo ginauline sikakalailine. 35 Kabo tabu ami
katepatune wagagabaen. Kaiwena naga maisamiu lalakina wakalai sauga
muli mena. 36 Kwatolo kaiwe yo wakalakisiye na mesabana Yaubada ana
nuwatu kwamuliya kabo ana waloyameli kanna kwalobai. 37 Wagitai.
Yaubada ana walo bwaite besiele, "Iya kani ilalaomane kikiunamo
iyawatagilima, kani nige iyoyoviya. 38 Yagu tomo dudulaimiu kani miya
miyamiya yaina kwalobai ami meli kaiwena. Na tem yabo kolimiu
imatausi lalakina boita kaiwena na ana meli isikotanan yo ipileyoi
mumugana beyabeyana koina kani nige yayayaliyaya koina." 39 Na iyamo
kita nige besiele siya tomatausine ali meli sisikotanan mwa silokwalalele.
Na kita ala meli takabi-kalatan na mesabana tamiyayai.

Tawae tagitai saugana tomo Yaubada simeliyan

11 1 Meli mumugana bwaite besiele. Ginauli namwanamwali
Yaubada kani iyelima kolila nige sowasowana tanuwa-labulabui
kaiweli. Yo ginauli nige tagigitai manla mena, iya ala meline nuwala
ikabiyakaiwe na takawa-yawasosiyan yakato ginauline iyaele imiyamiya.
2-3 Tem me ala meli sowasowana tawalo yakato Yaubada iwalomo na
bulibuli yo yanuwa yaulina yo ginauli meuloina siyawatagili. Mwa tawae
bwaite sauga tagitaili yanuwa yaulina mena Yaubada nige tawae yabo
ikakalai koina iyeyebweli yo ipapaisowaili. Tomeli siya simiyamiya sauga
beyabeyana koina ali meli ikaiwe kaiwena simelimo na nige sinunuwa-
labulabui. Yo bwaite kaiwena Yaubada iyaliyaya kolili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eibeli, Inoke yo Nowa ali meli

4 Baguna, Eibeli Yaubada imeliyan, yo bwaite kaiwena pwaoli
namwanamwana ipaisowai yo kanakava Keni ana pwaoli inamwanamwa-
gabaen. Mwa Eibeli ana meli kaiwena Yaubada iyaliyaya koina yo esana
ikeleisin iya tomo namwanamwana yo ana pwaoli ikawa-namwanamwa-
yani. Walo yawasosi Eibeli iboitako, na ana meli edeededena iyaelemo
ikabikabi-yakaiwela. 5 Inoke tabe Yaubada imeliyan. Mwa nige iboboita.
Yaubada ikalai iseyan meyawasina. Kaiwena Yaubada ana walo bwaite
besiele, "Tomone nige sigigitaiyoi kaiwena Yaubada ikalai yo iseyan."
Saugana Yaubada naga ikalai iseseyan Yaubada Inoke esana ikeleisin yo
iyaliyaya kaiwena. 6 Tem Yaubada nige tamemeli koina, nige sowasowana
iyaliyaya mumugala kaiweli. Na tem takatai Yaubada imiyamiya yo
yakato ginauli namwanamwali iyeliyelima ana tomoyao kolila yo sauga
meuloina taloyaloyai, sowasowana talau salina mena. 7 Tanuwatui Nowa
kaiwena. Saugana Yaubada Nowa iyanuwapei tawae kani iyawatagili,
Yaubada kainana imeliyan. Walo yawasosi sauga bagubagunana koina
tomo nige sigigitai ginauli bwaite besiele. Na Nowa Yaubada iyakasisiyan.
Bwaite kaiwena Yaubada kainana imuliya yo waga lalakina ikabi. Mwa
koina iya yo ana susuyao ileboili saugana doga yo yalubwasi lalakina
iyawatagili yanuwa yaulina mena. Nowa ana meline koina imayale
yakato tomo simiyamiya mumugana naenaena koina. Kabo sowasowana
tawaloba, "Iya todudulai yo kana namwanamwa ilobai Yaubada koina
ana meli kaiwena."

Abelamo ana meli

8 Abelamo tabe Yaubada imeliyan. Yaubada iwalo Abelamo koina, "Am
yanuwa kulogabaen na kulau yanuwane koina naga yayakenayagiwo
bwaine koina kumiyamiya. Yawaloyameli koliwo yakato bwatanone
kani yaeyawa." Kabo Abelamo Yaubada kainana imuliya yo ilau. Walo
yawasosi, sauganane koina Abelamo nige ikakatai toisabo dedei koina
bwatanone imiyamiya. 9 Na iyamo ana nuwatu ikaiwe yakato Yaubada
bwatanone kani iwolena, ana waloyameli imeliyan. Bwaite kaiwena
Abelamo itolo yo ilau yanuwane koina imiya-taumana. Nige inunume-
kabi na palai ikabi na kalona mena imiyamiya. Toweya koina ilau na
tem ikaiyawasi ana palaine ikabiyoi. Natuna Aisake yo tubuna Yakobo
tabe siginauli besiele. Bwagana esali simiyamiya waloyameline koina
na iyamo waloyameline kanna kana namwanamwa nige silolotonan
kabo sauga meuloina simiyamiya palaine kalona mena. 10 Kabo Abelamo
ikwasakwasa na ilaulau. Kaiwena sauga meuloina inuwanuwatui yanuwa
yawasosi Yaubada kani isepa na ikatububunan. Yanuwane kani ikaiwe yo
imiyayai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Abelamo Yaubada imeliyan, yo bwaite kaiwena Yaubada ikabiyakaiwe
mwa mekanakava wainena natuli sikabiyan. Walo yawasosi, Abelamo
iya tautaubala molosi yo wainena Sela nige sowasowana ikabi kaiwena
iya imiyayai. Na kaiwena Abelamo imeli yakato Yaubada ana waloyameli
kani iginauli, waloyameline kanna, natuna Aisake, sikabiyan. 12 Abelamo
nige ana kaiwe ipapagan. Na iyamo tomo bwaite kaigedamo koina boda
lalakina siyawatagili. Abelamo tubunao sibaibaiwasosi, nige sowasowana
tayasilili yo kali baibaiwa besiele utu bulibuli mena yo besiele dekawa
kali baibaiwa.
13 Abelamo, Aisake yo Yakobo ali meli iloiloina-yagili kanasiga
siboita. Ginauline Yaubada iwaloyameli kolili nige silolobai na nuwali
menamo imiyamiya kaiwena naga iyayawatagili. Bwagana nige sigigitai
na me ali kalakisiye yo me ali nuwa-daumwali sisanasanai mowoi.
Yo sauga meuloina siwalo dudulai siba, “Bwatano bwaite nige naga
ama bwatano kaiwena kai taumanaomo yo tokwasakwasao.” 14 Walo
yawasosi, siya siedeedede besiele siloyaloyai ali kaba miya kaiwena na
simiya namwanamwa koina. 15 Na tem ali kaba miya beyabeyana sauga
meuloina sinuwanuwatui sowasowana kani sipileyoi koina. 16 Na nigele.
Nuwanuwali lalakina yanuwa namwanamwasosina iyaele bulibuli mena
kabo ali yanuwa beyabeyana. Bwaite kaiwena Yaubada nige me ana
mwalimwaline kaiweli, iyaliyaya tem tomo siwaloba, “Yaubada siya
tomeline bwaimwa ali Yaubada.” Kaiwena yanuwane sinuwanuwatui yo
sisanasanaine iyaele ikatububunanako.
17-18 Saugana Yaubada Abelamo itonan me ana obiga Abelamo natuna
Aisake ikalai ilawan yakato ipwaoliyan Yaubada koina. Yawasosi baguna
Yaubada iwaloyameli koina, iba, “Ginauline yawaloyameli koliwo am
susuyao waluwaluli silalaoma Aisake koina kani sikalai.” Wagitai.
Aisake iya ibomamo, nige miyalaena. Na iyamo Abelamo Yaubada ana
walo imeliyan. Bwaite kaiwena natuna ikalai yakato iunuyamate na
ipwaoliyan. 19 Kaiwena ikawa-yawasosi yakato Yaubada sowasowana
toboita ikele-yatoloyoili. Yo tawae iyawatagili Aisake koina, kana koleya
besiele iboita na Yaubada ikeleyatoloyoi yo iwolena Abelamo koina.

Aisake, Yakobo yo Yosepa ali meli

20 Aisake Yaubada imeliyani, yo bwaite kaiwena natunao Yakobo te
Isowa iwalo-muloloili yo iyanuwapeili tawae naga kani iyawatagili kolili.
21 Yakobo tabe Yaubada imeliyani, mwa saugana ilaoma itautaubala
yo kikiunamo iboita, Yakobo Yosepa natunao labui iwalo-mulolo-
bagunayagili. Isabalololau ana sige koina yo gayagayana ipei kabo
ikawanoi Yaubada koina. 22 Kaiwena Yosepa Yaubada koina imeli mwa
saugana ana boita ikelakela-kubwai iedeedede-bagunayan tomo Isileli
ali yawatagili Itipita koina. Yo iyanuwapeili yakato saugana Itipita tem

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

silogabaen sinuwatu-kalatani tuwatuwana sikalai yo silawani sipului
Kenani koina.

Mosese ana meli

23 Mosese sinana yo tamana Yaubada simeliyani, yo bwaite kaiwena
saugana Mosese sikabi, kin ana loina nige simamatausani kabo siwadam
imiyamiya ali nume mena waikena yaiyona. Kaiwena sigitai kana koleya
inamwanamwasosi melumeluwo tupwaliyao kolili. 24-26 Saugana Mosese
ilalaki imiyamiya Itipita ali kin ana nume koina. Na iyamo ilogabaen kaiwena
nige nuwanuwana iyamala tobaguna lalakina. Tem imiyamiya numene koina
nuwana naga Itipita ali wasawasa yo ali gogo namwanamwali igitekalatagili.
Nigele. Yaubada imeliyan yo inuwanuwatui bwaite besiele, “Tem Mesaiya ana
tomoyao yasaguili inamwanamwa. Bwagana Itipita kani sikawa-naenae-yagau
yo yamwalimwaline yo Isileli ali kamkamna kani yalotonan mekaukavao,
na iyamo yakatai naga Yaubada kani maisa namwanamwana iyeyama yo
maisane Itipita ali wasawasa inamwanamwa-gabaen. Tabe nige nuwanuwagu
Itipita mumugali naenaena yamuliya kaiwena yauyaule kana yaliyaya
ikubwa.” Inuwanuwatu besiele. Mwa koina Mosese nige nuwanuwana tomo
siwaloba, “Wagitai, Mosese Itipita ali kin natunane sinena iya natuna.”
27-28 Mosese Yaubada ana walo imeliyan yo bwaite kaiwena iwalo
Isileli mwalelikwa kekanna siginauli yo sipi kwasinena sisau ali nume
gamwaliyao kolili. Kabo tounuyamate kana anelose Itipita natuliyao
tobagubaguna meuloili iunuili na Isileli natuliyao nigele. Ana meli
koina Mosese nige imamatausi kin ana munamunai kaiwena kabo Isileli
ibagunayagili Itipita silogabaeni. Kita nige sowana Yaubada tagitai.
Mosese iginauli besiele kaiwena Yaubada makamakayauna iyaele ana
nuwatu mena yo manna mena mwa ikalakisiye na ilaulau.
29 Isileli toyawatagili bodane tabe Yaubada simeliyan, yo bwaite kaiwena
kalita balabalagiyana silopanaisi bwatano leleyanna koina. Na Itipita, siya
Yaubada nige simemeliyan, sitonan siyamuli-kusulili kabo kalita ilau ipatuyoi
yo meuloili sigalomwasi siboita. 30 Yosuwa yo tomo Isileli Yaubada simeliyan.
Bwaite kaiwena kaliyate sikisi kolili mekaigeda Yeliko sitakikilani. Kaliyate
sebenna koina Yeliko silotakikilani me seben kabo Yaubada Yeliko kana
gana ikogwaligwali yo isalulu. 31 Leyabi, iya sine ganaganawalina imiyamiya
Yeliko. Iya tabe Yaubada imeliyan. Saugana Yosuwa toyagalolo iyawasali
Yeliko siyagaloloi Leyabi toyagalolone iyoganli yo ikawa-eliyamwagili. Kabo
saugana Isileli Yeliko sisibayanae Leyabi me ana susuwo nige siboboita. Na
siya Yeliko tomiya Yaubada sisikotanan meuloili siboita.

Tomeli tupwaliyao Yaubada ileboili kali polowe kolili

32 Kaba gite besiele sibaibaiwa. Nige solasola koliyau yakato yaedeedede
Gidion, Balaki, Samison, Diyapeta, Deibida, Samuela yo tabe palopitao

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siya beyabeyana Yaubada ana walo siwalo-masalan. 33 Siya Yaubada
simeliyan kabo ikabiyakaiweli. Tupwali silau na sikaleya kin kolili yo
ali kaba loina sikalaili. Tupwali me ali loina dudulaina silau yo tomo
ali pwanoli siyadudulaili. Tupwali Yaubada ana sagu silobai kaiwena
iwaloyameli kolili yakato isaguili. Yo tomeli tupwaliyao Yaubada
isaguili yo laiyoni nige sowasowali sikanli. 34 Tupwali sigabaegili mayau
wedowedolina kalapulupululuna koina na mayaune nige isisibayanaeli.
Yo tomeli tupwaliyao tomo nuwanuwali siunuili kelepa mena na nige
sowasowali kaiwena Yaubada isaguili siyabubu. Tupwali nige ali kaiwe,
na Yaubada ikabiyakaiweli kabo ali bodao sibagunayagili kaleya koina
yo kali tokalomagigiliwo sikaiwe-gabaegili yo sitawoili. 35 Yo sinesineo
tupwaliyao natuliyao siboita na Yaubada ikele-yatoloyoili. Na iyamo
tupwaliyao tabe, siya kali tokalomagigili siyakamkamnali, siboita
kaiwena nige nuwanuwali ali Yaubada sisinali, ali nuwatu yakato tem
sitolo kaiwe Yaubada kani ikele-yatoloyoili na miya miyamiya yaina
silobai. 36-38 Yo tabe tupwali kamkamna lalakina silobai, kaba gite bwaite
besiele. Tomeli tupwaliyao kawa-naenae silobai, yo nuwana sisapili
maina kolokololona koina, nuwana sipanli seni mena yo sipeili deli mena,
nuwana siunuili veku mena o kelepa mena sikoili, nuwana yoli sisowa-
utusili sowa koina yo siboita. Tupwali sibubutuma kaiwena toloinao
siyakamkamnali, nige kali kaleko na sipi o nuwana gouti kwapina
silikwalikwali. Sauga tupwana loina kolokololona siyabubu-gabaen yo
simiya ule bwagabwaga mena o nuwana koya yo duluwa yo gula kolili
sikobwau kaiwena nige ali kaba miya. Siya todudulai yo yanuwa yaulina
kana tomiya sinamwanamwa-gabaegili.
39 Tomeli bwaite yawalowalo kaiweli, siya tomeli yawasosi. Bwaite
kaiwena Yaubada esali ikeleisinagili. Na iyamo ginauli namwanamwana
Yaubada iwaloyameli besiele Mesaiya, nige sigigitai. 40 Kaiwena sauga
bagubagunana koina Yaubada iloina yakato kani paisowa uloina iginauli
na mesabana paisowane igiginauline koina tomeline mekalakavao
ileboila na miya miyamiya yaina talobai.

Yeisu kamwasa iyakenayagila na takalakisiye ala meli takabikalatan

12 1 Walo yawasosi, tem Buki Tabu beyabeyana tayasili takatai
tomeli namwanamwali sibaibaiwa beyabeyana siboitako
yo simiyamiya bulibuli mena. Sowasowana tanuwanuwatui yakato
tomeline siya simiya-takikilagila sigitagitaila yo sikabikabi-yakaiwela
na ala meli takabi-kalatan. Na gubesi kita, kani kaba gitene tagitaili
na taginauli besiele? Kabona besiele tasagesagena sagena kawalakwa
mamalawena koina. Kabo tem ginauli yabo ala sagena isibayanae
tagabaen. Tabe tem kaba woya yabo itabe-kalatagila yakato ala miyamiya
dudulaina isibayanae tagabaen. Sowasowana tasagena dudulaimo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada kamwasane ipepeine manla mena koina, na tasagesagena
me ala kalakisiye kanasiga talau ana kaba mwawasi koina. 2 Na tabu
tatagetagelakeile. Na manlamo ilaulau Yeisu koina na tasagesagena
kaiwena iya ibagunako me ana meli yo meli mumugana iyakenayagilako.
Wagitai. Bwagana iya siyamwalimwaline, na iyamo me ana kalakisiye
polowe ikalai kabo iboita kelose mena. Na bwaine mwalimwalinene nige
inunuwatui yakato ginauli lalakina. Inuwatui mwalimwalinene ginauli
bwagabwaga yo itolo kaiwe, kaiwena ikatai kani muli mena iyaliyaya.
Yo kabona iya bulibuli mena yo imiyasio Yaubada Tomiyasaesosi
ulaulana mena. 3 Iya, sauga meuloina tomo naenaeli sikalomagigilan
yo sisikotanan yo ana walo sikawa-naenae-yani, na iyamo itolo kaiwe.
Kabo kwanuwanuwatui yo kwamuliya. Nige inanamwanamwa tem
kwanuwa-tomatoma na ami nuwatu sibelu. Tem besiele kani ami meli
kwalogabaen.
4 Walo yawasosi polowe kwalobalobai kaiwena tomo
siyakamkamnamiu. Na iyamo nige yabo kolimiu iboboita. 5 Gubesi,
Yaubada ana kabiyakaiwe ana tomoyao kolili kwanuwatu-kalatan?
Kaiwena ikawa-natu-wagimiu bwaite besiele iba, “Natuguwao,
tem Yaubada ginauli yabo iginauli kolimiu na tem iyadudulaimiu,
kwabomayoi wakilalamiu yakato kwalopwano mwa kwanuwanuwatu
dudulai kaiwena. Yo tem iyokoi-yagimiu tabu kwanunuwa-tomatoma,
6 kaiwena Yaubada siya imuloloili iyadudulaili sauga meuloina. Yo siya
meuloili ikawa-natu-wagili isapili yo iyadudulaili.”

Yaubada italam tem ana tomoyao polowe silobai na mesabana iyadudulaili yo iyakenayagili

7-8 Kabo tem polowe yabo kwalobai kwayaliyaya, kwatolo kaiwe
yo wakalakisiye. Kaiwena polowene Yaubada iginauli na mesabana
iyadudulaimiu koina. Kamkamnane iyakenayagimiu kaiwena komiu
natunao. Melumelu meuloili, tamaliyao siyadudulaili. Na Yaubada
mumugana besiele. Nuwanuwana natunao meuloili polowe silobai na
mesabana iyadudulaili yo iyakenayagili. Tem nige iyayadudulaiwo
kowa nige natuna yo kowa besiele tamabudabuda. 9 Yo ginauli yaboyoi.
Ilonamwayagila tem tanuwanuwatu tamalao mumugali kaiwela.
Ala sauga melumelu koina tamalao sisapila na mesabana mumugala
siyadudulai. Nige sowana tamunamunai kolili kaiwena tayakasisi-yagili.
Na Tamala bulibuli mena tamalao yanuwa yaulina mena inamwanamwa-
gabaegili. Koinaele, tem iyadudulaila, tanuwalobi na tatalamwagila
koina. Kabo tamiya-namwanamwa ilau nige kanasiga. 10 Tamalao siya
simiyamiya yanuwa yaulina mena siyadudulaila sauga kubwakubwana
kaiwena yo siginauli besiele siboma ali nuwatu mena. Na Tamala bulibuli
mena mumugana bwaite besiele. Sauga meuloina iyadudulaila na

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mesabana isaguila kaiwena nuwanuwana taemala tomo yakayakasisina
besiele iya Yaubada yakayakasisina. 11 Bwaite sauga kamkamnane kana
lotonan ipolowe, na naga kamkamnane uwena kani iyawatagili. Tem
sauga mamalawena kaiwena kamkamna kana lotonan tamanasam
naga kani mumugana dudulaina imiyamiya katela mena yo nuwa-
daumwali talobai. 12 Yakatai tupwamiyao besiele tosagena sisagesagena
kawalakwa kamwasa mamalawena koina yo kamnamiu sinae, nimamiu
yo kaekaemiu sisawosawowoli. Na yawalo kolimiu, wakalakisiye,
13 manimiyao sidudulai silau kamwasane koina na kwasagena. Mesabana
siya ali meli nige ikakaiwe kani simuliya kolimiu yo ami katepatu
mena kani ikabiyakaiweli. Wagite-kalatagimiu kisi ami lokeikeile koina
kwabeku yo kami toegelugeluwo kwayabekuli na silosuwala.

Tagite-kalatagila kisi Yaubada tasikotanan na Isowa mumugana tamuliya

14 Sauga meuloina kwatonan na tomo meuloili kwalabinili na tem
kwamiya-daumwali. Yo kwatonan tem mumugamiu sidudulai yo me
ami yakasisi kwamiya, kaiwena tem tomo yabo nige ana yakasisi nige
sowana Yaubada igitai. 15-16 Kabo wagite-kalatagimiu kisi yabo kolimiu
Yaubada ana mulolo lalakina ilosapuli. Tem yabo kolimiu ibeku yo
nuwatu naenaena katena ikalapowon kani tomo meuloili ali meli
isibayanae yo silosuwala Yaubada manna mena, besiele samasamali
kan kinna sipanyamateli tano mena. Kisi yabo kolimiu yauyaule
mumugana ipaisowai. Kaba gite Isowa kaiwena nige me ana yakasisi.
Iya tobagubaguna yakato iyamala tamana Aisake miyalaena na iyamo
ana yamiyalae tamana kaiwena mwayamwayau iyauyan, nige kaiwena
inunuwatu. Iguliyam nuwanuwanamo tem kan kikiuna ikan. Mwa
yamiyalae kana nuwatu meuloina igabaen. 17 Wakatai yakato naga ilau
tamana Aisake koina na tem kana walo-mulolo ikalai, ikawanoiyan
koina na iyamo isikote. Bwagana Isowa me ana valam nige sowasowana
tamana ana nuwatu ibui. Nige me ana yakasisi yakato tamana
iyamiyalae, igabaen ginauli kikiuna kaiwena. Tabu komiu besiele.

Mosese ana loina ikololo na Yaubada ana kamwasa waluwaluna inamwanamwasosi

18-20 Bwaite sauga komiu ami meli kali lotonan nige besiele Isileli
toyawatagili kali lotonan baguna saugana silaoma koya Sainai koina.
Kaiwena nige kwalalaoma koya Sainai salina mena na tem wagitai
manimiu mena na ginauline wakabitonagili. Saugana Isileli toyawatagili
silaoma koya Sainai kali lotonan bwaite besiele. Yawasosi sigitai mayau
wedowedolina kalapulupululuna koyane koina, yo tabe yaloyaloi
dubadubana koyane ikausi kana koleya besiele iboniyai, yo ipigabu yo
yaumai ilotalu. Yo tutu daguguna lalakina besiele bwagigi sibenalan.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kabo muli mena kaina yabo iwaloba, “Tem tomo o nuwana yakayakan
koyane bwaite ikabitonan kani siunuyamate veku mena.” Saugana
kainane sibenalan mankaluwa isaeili simatausi lalakina kabo me ali
kaiwe sikawanoi Mosese koina siba, “Mosese, kuwalo Yaubada tabu
iedeededeyoi kolila, ana loina ipolowesosi.” 21 Yo tawae sigitai iyawatagili
kolili, Mosese tabe besiele imatausi lalakina kabo iba, “Yagu matausi
kaiwena yogu itabubu lalakina.”
22 Na komiu, kwalaulau kamwasa uloina koina. Kaiwena koya
Saiyoni, bwaimwa Yelusalema bulibuli mena, kwalaoma salina mena
bwaite Yaubada meyawasina ana kaba miya. Kwalaomako yanuwane
koina anelose baibaiwali simiyagogo na Yaubada sitobatobalan.
23 Yo kwalaomako Yaubada natunao ali miyagogo koina, kwalusaeko
Yaubada natunao tobagubagunao ali bodao kolili. Siya simiyagogoko
bulibuli mena esali sileleyako Yaubada ana buki mena. Kwalaomako
iya koina, nige me ami matausi, naga tomo meuloili iyatalayagili yo
iyamaisali mumugali kaiwena. Iya ala Yaubada. Kabo sauga bwaite
kwalaoma mekamikavao siya todudulai siboitako yo simiyamiya
bulibuli mena, bodane Yeisu ikabi-yakapwaliko Yaubada manna mena.
24 Yo tabe kwalaomako Yeisu koina. Iya ala tosabilau itotolo Yaubada
salina mena kaiwela. Yo kwalaoma kamwasane koina mekalakava
Yaubada taelobelobe na tayaboda kaigeda, kamwasane bwaimwana
Yeisu kwasinena ipaisowai. Koinaele Yeisu kwasinena Eibeli kwasinena
inamwanamwa-gabaen. Kaiwena Eibeli kwasinena iyogayoga yamaisa
(gumyai) kaiwena, na Yeisu kwasinena iedeedede kolila Yaubada ana
mulolo lalakina yo ana katekamkamna kaiweli. 25 Kwabenali. Yeisu
iboma iedeedede kolimiu, tabu kwasisikotanan. Yagu walone yainane
kana nuwa-mayale bwaite besiele. Mosese iya tomo yanuwa yaulina
baguna Yaubada ana walo iwalowen boda Isileli kolili, na iyamo bodane
walone sisikotanan. Mwa Yaubada imunamunai kolili yo nige inunuwatu-
pwaikili, nige ali kaba kobwau silolobai, siboita ule mena. Na kabona
Yeisu iya bulibuli mena iedeedede kolila. Tem tamiya-dagedagelayan,
gubesi, ala kaba kobwau imiyamiya? Nigele, nige sowana tayabubu-
gabaen. Tem tatonan yakato Yeisu tayabubu-gabaen kala maisa
ipolowesosi kabo siya toyawatagili kali maisa.
26 Baguna Yaubada kainana ilaoma yo koya Sainai bwatanona inukui.
Na kabona iwaloyameli bwaite besiele iba, “Naga bwatano kani
yanukuiyoi mekaigeda. Na nige yanuwa yaulinamo, bulibuli tabe.”
27 Buki Tabu beyabeyana ana walo bwaite iyakenayagila yakato tawae
iyamayaleli tem nige sikakaiwe, kani inukuili kabo sitatagwaligwali
simwawasi. Yo ginauli tawae ikaiwe kani imiyamiya ana kaba miya
koina. 28-29 Koinaele Yaubada ana kaba loina imiyamiya, nige sowana
itatagwaligwali. Yo kita, tamiyamiya ana kaba loina koina yo esala

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sileleyako Yaubada ana buki koina yakato talalau ana yanuwa mena, tayaliyaya yo Yaubada esana tatobalan. Mosese yo ana bodao sigitai Yaubada ana yatala besiele mayau wedowedolina kalapulupululuna, kaiwena iya ala Yaubada yakayakasisina. Sowasowana ginauli meuloina igabu-wolili, kabo tamatausan yo tayakasisiyan, kisi Isileli toyawatagili kali maisa talobai. Tapaipaisowa koina besiele ana nuwatu.

Gubesi ala paisowa Yaubada koina?

13 1 Yayanuwapeimiu na kwanuwatu-kalatan kita taemala Yeisu Keliso kanakavao, koinaele taemulomulolo-wagila me ala kalakisiye. 2 Baguna tomo tupwali taumanao siyoganili sigitekalatagili yo sisaguili, tomone sibatoko yakato taumanaone siya tomo bwagabwaga. Na nigele, siya anelose.[g] Mwa tem taumanao silaoma kolimiu kwayoganili wagite-kalatagili. 3 Yo Yaubada ana tomoyao siya simiyamiya nume pan mena, kwanuwatu-kalatagili na kwalau kwasaguili yo ali kamkamna kwalotonan tem komiu besiele kwamiyamiya ali dedei koina. Tabe siya analiyao siyakamkamnali kwasaguili besiele komiu yomiu mena ali kamkamna kwalotonan.

4 Kasole mumugana ginauli namwanamwana, kabo nuwanuwagu meuloimiu kwayakasisiyan. Tabu ganawali, kaiwena Yaubada toganawali meuloili kani iyatalayagili. 5 Tabu mane kana nuwanuwatu ami miyamiya isisibayanae. Yaubada ana walo kolila bwaite besiele, “Nige sowana yalogabaegimiu yo dagelagu yaeyawa kolimiu.” Mwa tem kikiuna kolimiu kaiwena kwayaliyaya. 6 Kabo tabu tamamatausi, yo tabu tanunuwa-labulabui. Tem sowasowana me ala katepatu tawaloba, “Guyau iya kagu tosagu. Nige sowana ginauli yabo yamatausan. Toweya tomo ali kaiwe besiele na siunuiyau?”

7 Ami tobagunao siya tauna kona siyakayakataimiu Yaubada ana walo kaiwena kwanuwatu-kalatagili. Tem ali meli yo mumugali ipanaisi kolimiu inamwanamwa. Ali meli uwena kwanuwatui kabo nuwatune kani ikabi-yakaiwemiu na tem mumugali kwamuliya. 8 Sowasowana me ami katepatu Yeisu Keliso kwameliyan besiele siya siginauli kaiwena iya nige sowasowana ibui, imiyamiya kaigedana laina, kabona yo nige ana kaba mwawasi. 9 Kabo wagite-kalatagimiu kisi yakayakatai uloi uloi yo edeedede bwagabwaga sitabeimiu na yakato Yeisu ana kamwasa kwalogabaen. Kaiwena siya Yudiya me ali kaiwe sigamwapakiki ali kekan mumugana kaiwena. Bwaite kekan mumuganane nige isasaguili. Na kita, ilonamwayagila tem sauga meuloina Yaubada ana mulolo lalakina yo ana katekamkamna ala kaba nuwanuwatu yo ala kaba kabiyakaiwe. 10 Yudiya topwaoli ali paisowa bwaite besiele. Nume Tabu koina pwaoli yabo

---

g 13:2 Nuwana tomna bwaite iwalowalo Abelamo me wainena kaiweli.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sigabu mayau kaba peina koina. Ala pwaoli mayau kaba peina, bwaimwa
kelose, kaiwela imiyamiya yo Yeisu Keliso iya ala pwaoli. Bwaine
koina Yaubada ala pwanoli meuloili ideuli-gabaegili. Na Yudiya nige
sowasowana sagu silobai ala pwaoline koina kaiwena siya nuwanuwali
kamwasa beyabeyana koina simulimuliya. Yeisu iboita kelose mena na
tem tomo ali pwanoli ikelegabaegili.
11 Kaiwena bolime kaigeda kaigeda koina, kaliyate yabo imiyamiya
pwanoli kana kelegabae paisowana siginauli. Topwaoli lalakina yakayakan
kwasinena ikalai ilawan ilusae dedei yakayakasisi-molosina koina. Na
yakayakan yoli boiboitali silawagili yanuwa gana mulina mena sigabuli
simiyawa na mesabana Yaubada tomo Isileli ali pwanoli ikele-gabaegili.
12 Bwaite kaiwena tabe Yeisu silawan Yelusalema gana mulina mena. Walo
yawasosi Goligota koina ikamkamna yo iboita kelose mena na mesabana
kwasinena koina tomo ali pwanoli ideuli-gabaegili na tem Yaubada ana
tomoyao ikabiyakapwali. 13-14 Koinaele ilonamwayagila Yeisu tamuliya yo
Yudiya bodane, siya kamwasa beyabeyana simulimuliya, talogabaegili
yo tamiya-suwala. Tem bodane siyamwalimwalinela, besiele siginauli
Yeisu koina, inamwanamwa, nige tawae yabo. Kaiwena tem sinali yo
kawa-naenae talobai bwaite yanuwa yaulina kana miyamiya. Nige ala
yanuwa yawasosi ipapagan yanuwa yaulina mena. Na kita Yaubada ana
yanuwa miyamiya yaina tasanasanai yo taloyaloyai naga iyawatagilima.
15-16 Yudiya topwaoli ali pwaoli sipaipaisowaili. Na kita, gubesi, tawae
taginauli? Gubesi na Yaubada tatobalan? Kita takatai yakato Yeisu iyamala
ala kamwasa Yaubada koina. Kabo ala pwaoli paisowana bwaite besiele.
Yagu kabiyakaiwe kolimiu bwaite. Sauga meuloina Yeisu tameliyan yo
esanane tawalowalo-masalan tomo kolili. Na tabu kwanunuwa-gabaen
bwaite, mumugana namwanamwana waginauli yo ami gogo kwayauyagili
kamikavao kolili. Bwaite pwaoline besiele Yaubada ana kaba yaliyaya.
17 Ami tobagunao ali walo kwabenalan yo kwayakasisi-yagili. Kaiwena
sigitegite-kalatagimiu yo naga kani sitolo Yaubada manna mena na
siwalo-masala gubesi ali gite-kalatagimiu. Kabo kwaobigaili na tem
siyaliyaya ali paisowa kaiwena. Tabu wagagamwa-panapanawa kisi me
ali nuwapolowe yo nige sagu kwalolobai kolili.
18 Na kai kamiyamiya bwaite koina kama lotonan yakato nige nae yabo
kagiginauli. Na tabu ami kawanoi kaiwemai kwalolopei. Nuwanuwamai
lalakina tem mumugamai idudulai Yaubada manna mena yo tabe tomo
manli mena. 19 Yo ginauli yaboyoi. Nuwanuwagu tem wakawanoi Yaubada
koina na isaguiyau na tem mwayamwayau yapileyoiwa yagitaimiuyoi.

Walo-tobali yo kawanoi

20 Ala Guyau Yeisu Keliso iboita yo Yaubada ikeleyatoloyoi boita mena
na tem iyamala sipi kali togitekalatan yawasosi. Iya kwasinena koina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kamwasa waluwaluna iyawatagili na Yaubada yo ana tomoyao siyaboda
kaigeda. Kamwasane kani imiyayai nige kanasiga. Yakawanoi Yaubada
koina ana nuwa-daumwali iyeyawa kolimiu yo ikatububunagimiu
ana nuwatu kwamuliya. 21 Nuwanuwagu iwalo-mulolоimiu yo ginauli
namwanamwali iyeliwa kolimiu na tem mumugamiu idudulai besiele
ana nuwatu kaiwemiu. Yo Yeisu Keliso ala Tolebolebo kani isaguimiu na
kwamiya-namwanamwa, bwaite Yaubada ana kaba yaliyaya. Koinaele,
Yaubada Tomiyasaesosi esana tatobalan yo takeleisinan, nige ana kaba
mwawasi. O besiele.

Walo mwawamwawasina

22 Kaukavao, ami leta bwaite yalele kubwakubwana mwa yagu kabi-
yakaiwe kwabenalagili. 23 Nuwanuwagu wakatai yakato kalakava Timoti
silivasiyako nume pan ilogabaen. Tem iyawatagilima bwaite koina kani
yomai labui kalaowa kayagaloloimiu. 24 Ama mulolo kwaolena ami
tobagunao kolili yo tabe Yaubada ana tomoyao meuloili ami dedei mena.
Siya silaomaya Itali ali mulolo tabe siyawasa kolimiu. 25 Yaubada ana
mulolo lalakina yo ana katekamkamna kolimiu.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yemesa ana lelelele

Walo bagubagunana

Letane bwaite kana tolele esana Yemesa. Bwaite Yemesane iya nige apositolo yoli tuwelone kalikava yabo. Na bwaite Yemesane iya Yeisu kanakava yabo yo iya tomeliwo Yelusalema ali tobaguna. (Apositolo ali paisowa 15:13 yo 21:17-18 wagitai.) Nige takakatai namwanamwai na nuwana Yeisu ana boita koina bolime tuwenti o teti imwawasi na kabo muli mena letane bwaite ilele. Yemesa leta bwaite ilele yo iyawasa tomeliwo Yudiya tomonliyao kolili. Yudiya tomonliyao sibaibaiwa nige simiyamiya Yudiya polovinsi koina. Beyabeyana tubuliyao siyabubu-gabaen kaleya kaiwena kabo sibaibaiwa simiya-tatagwaligwali yanuwa uloi uloi kolili. Besiele tabe, Sitibeni ana boita mulina mena tomeli Yelusalema sibaibaiwa Yelusalema silogabaen kaiwena kamkamna lalakina iyawatagili. (Apositolo ali paisowa 8:1)

---

1 [1] Yau Yemesa, Yaubada yo Guyau Yeisu Keliso ali topaisowa panpanna, leta bwaite yalele yo yayawasayawa kolimiu komiu Yudiya tomeliwo, tomiya-suwala dedei kaigeda kaigeda kolili. Yagu mulolo kolimiu.

Woya polopoloweli tem silobaili

[2] Kaukavao yo duguwao, saugana tem woya polopoloweli uloili uloili kwalobaili sowasowana me ami yaliyaya kaiweli, [3] kaiwena wakatai tem polowene kwalobai na ami meli ikaiwe kani tonanne kanna iyawatagili bwaite kalakisiye. [4] Kabo ami kalakisiye ilalalalaki yo ikinkin yawasimiu koina na kwayamala tomo matumatuwali na mumugamiu meuloina sidudulai, tabu mumuga namwanamwana koina kwadedeva. [5] Na tem yabo kolimiu nige me ana katai yo nuwatu dudulaina, inamwanamwa tem ikawanoi Yaubada koina na iwolena. Yaubada nige ala pwanoli iloyaloyaili, nigele, na ginauli meuloili iyauya bwagabwagaili tomeliwo meuloila kolila. [6] Tem tomeli yabo ikawanoi sowasowana me ana meli, na tabu me ana nuwalabulabui, kaiwena tem tomo yaiya inuwalabulabui

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kani iya besiele bagolu yabo isese isae kalita mena yo yaumai iyui-yaguli
yo iyui-kalai. 7-8 Bwaite tonuwa-labulabuine tabu ana nuwatu yakato
ginauli yabo kani ilobai Guyau koina. Iya toyauyaule, nige sowasowana
nuwatu kaigeda koina ilau.
9 Tomeli yabo tem ibubutuma sowasowana me ana yaliyaya kaiwena
esana Yaubada manna mena ilalaki. 10 Tem yaiya tomeli iwasawasa, iya
Yaubada esana ipei-yataluyako, iya tabe sowasowana me ana yaliyaya,
kaiwena sauga kubwakubwana koina kani iboita na wasawasane
ilogabaegili mulina mena, besiele tem mayau ilala sauga kubwakubwana
koina na iwelai iboita imwawasi. 11 Tem saugana dabwelo imwalisae
na me ana kaiwe igabu kabo lalanane iweweka isalulu kana koleya
namwanamwana imwawasi. Bwaine besiele saugana towasawasa
ipaipaisowa ana wasawasa paisowana koina yakato iyalalaki kani
yawasina igabaen.
12 Na tem yaiya tomeli polowe ilobai na ikalakisiye inamwanamwa,
Yaubada kani iwalo-muloloi tomeline. Ana kalakisiyene koina na kana
tonanwone ikaiwe-gabaegili kani maisana yawasi miya yaina ikalai
bwaite Yaubada ana waloyameli analiyao tem simulolo koina. 13 Tem
yabo kolimiu woya ilobai, tabu iwaloba, ‘Woya bwaite ilaoma Yaubada
koina,’ kaiwena mumugana naenaena nige sowasowana Yaubada iwoyai
yo tabe Yaubada nige sowasowana tomo yabo iwoyai. 14 Na kala woya
yaina bwaite besiele, tem nuwatu naenaena iyaele katela mena yo
tanuwanuwatusosi kani imomosila talau koina tasipwa. 15 Mwa tem
ginauline naenaenane kaiwena tanuwanuwatu kani kanna iyawatagili
talopwano kabo muli mena lopwano bwaite ilalaki yo kanna iyawatagili
boita. 16 Kateguwao yagu tali toekalesiyayao, tabu mwakota yabo
kwabebenalan. 17 Kaiwena ginauli meuloili namwanamwali bulibuli mena
silobima nige yabo naenaena. Bwaite mulolone silaolaoma Yaubada koina,
iya mayale kana toyamayale, iya nige sowasowana mumugana ibui, nige
besiele mayau lolonna ibuibui sauga meuloina. 18 Sauga bagubagunana
koina Yaubada ana nuwatu besiele yakato kabona kita wasana
dudulaina tabenalan yo tanuwabui yo yawasi waluwaluna iyeyama
kolila na mesabana kita taemala ana yamayamayale bagubagunana
yamayamayalene meuloili kolili.

Wasa namwanamwana tabenalan na tapaisowa

19 Kateguwao yagu tali toekalesiyayao, kaigeda kaigeda kwanuwatu-
kalatan bwaite. Tabu kwaedeedede bagubaguna na kwabenali baguna
yo tabu munamunai bwagabwaga. 20 Yaubada nuwanuwana me ala
nuwa-daumwali tamiya namwanamwa, na munamunai nige sowana
ikalaila talau Yaubada ana kamwasa dudulaina koina. 21 Kabo yauyaule
mumugana meuloina yanuwa yaulina mena kwasikotanagili, na

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sowasowana me ami nuwalobi Yaubada ana walo wakalai bwaite iya
katemiu mena ikumaiyako iya naga kani yawasimiu ileboi.
22 Tabu Yaubada ana walo kwabebenalan mowoi na tem kwapaisowai.
Tem nige kwapapaisowai besiele bwaite kwabomayoi kwamwamwakota-
yagimiu. 23 Tem tomo yabo Yaubada ana walo ibenalan mowoi na nige
ipapaisowai iya besiele tomo yabo ibomayoi makamakayauna igitagitai
gelasi koina, 24 yo saugana gelasine ilogabaen na ilau mwayamwayau
kana koleya inuwa-mwatainan. 25 Wasana namwanamwana bwaite
Yaubada ana loina dudulaina tomo kali livasi kaiwena. Na tem tomo
yaiya wasane ibenalan yo inuwanuwatui, tabu inunuwa-mwatainan na
sauga meuloina loinane imulimuliya kani Yaubada tomone ana paisowa
meuloina iwalo-muloloi.
26 Tem yaiya tomo ana nuwatu mena yakato iya toekalesiya
namwanamwana na nige memenana igigitekalatan namwanamwai,
bwaite ibomayoi imwakomwakota-yani yo ana tapwalolone iyamala
ginauli bwagabwaga. 27 Inamwanamwa siya tosinasinageyao yo
kwabukwabuliwo me ali nuwa-polowe tasaguili yo tabe tabomayoi tagite-
kalatagila tabu yanuwa yaulina kana naenaena ikakabi-yabikila. Tem
toekalesiya yabo mumugana bwaite besiele, nige nae yabo koina, bwaite
Tamala Yaubada ana kaba yaliyaya.

Towasawasa yo tobubutuma kaiweli

2 1 Kaukavao yo duguwao, kwameliko ala Guyau Yeisu Keliso koina
iya wasawasa kana guyau na tabu wagogolulau siya esaliyao
lalakili kolili. 2 Bwaite kaba gite yabo. Towasawasa yabo mekana kwama
namwanamwana yo mekana nima pasapasa ami tapwalolo kana logogo
koina ilusaewa, kabo muli mena tobubutuma yabo mekana kwama
naenaena ilusaewa tabe. 3 Towasawasane kwayakasisiyan yo kwayogan
kaba miya namwanamwana kwaolena kabo muli mena tobubutuma
kwayogan yo kwawaloba, “Ei. Kowa kulaoma kutolo bwaite koina” o
nuwana “Kulaoma kumiyasio matu mena.” 4 Tem waginauli besiele komiu
bodane kwayakasa yo tabe komiu besiele toloina naenaena ana nuwatu
yauyaulena.
5 Kwabenali yagu tali toekalesiyayao, siya analiyao sibubutuma yanuwa
yaulina mena Yaubada igitesipwaili na ali wasawasa silobai Yaubada kana
meli koina na silusae ana kaba loina koina, bwaimwa iwaloyameliyako
kolili siya analiyao simulolo koina. 6 Na iyamo komiu ami paisowa
koina tobubutumao wagite-yataluli. Na analiyao siya mwakota mena
siyakamkamnamiu? Analiyao siya sitabeimiu yo sikalaimiu yatala
koina? Bwaimwa towasawasaone, wa? 7 Siya mwa Yeisu Keliso esana
namwanamwana sisinasinali, awa? Esane koina Yaubada iyoganmiuko
kwaemala Keliso ana boda.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Loina lalakisosina Yaubada ana kaba loina kaiwena besiele Buki
Tabu ana walo iwaloba, “Kamkava kumulolo koina besiele kubomayoi
kumulolo koliwo.” Tem loinane bwaite kwaobigai inamwanamwa. 9 Na
tem kwayaliyaya siya esaliyao lalakili kaiweli na siya esaliyao kikiuli
kwasikotanagili kwalopwano yawasosi kabo loinane ilobaimiu yakato
komiu loina kana tolikwai. 10 Tem tomo yaiya loina meuloili iobigaili
na loina kaigeda isibayanae bwaite lopwano, kana koleya besiele loina
meuloili isibayanaeli. 11 Kaiwena Yaubada iwaloba, “Tabu ganawali” yo
tabe iwaloba, “Tabu unuyamate” Yakasisine labuine silaomaya Yaubada
kaigedana koina. Kabo tem yaiya nige igaganawali na iunuyamate
mwa iya besiele loina kana tolikwai. 12 Kabo saugana tem kwaedeedede
o nuwana ginauli yabo kwapaisowai, kwanuwatu-kalatani bwaite.
Yaubada kani iyatalayagimiu katekamkamna kana loina koina, loinane
kaba livasimiu. 13 Tem tomone kanakavao nige ikakatekamkamna-yagili
Yaubada kani nige ikakatekamkamna-yani na kani iyatalayan. Na iya
kanakavao ikate-kamkamna-yagili nige sowana yatala imatausan.

Meli yo paisowa namwanamwali waloli

14 Kaukavao yo duguwao, kwabenali. Tawae kana namwanamwa tem
tomo yabo iwalo yakato imeli Keliso koina na paisowa namwanamwali
nige igiginaulili? Meline bwaine besiele nige sowasowana tomone
ileboi. 15 Gubesi tem kalakava o dula yabo nige kana kaleko yo kana?
16 Tem yabo kolimiu iwalo koina iba, “Kaiyon, Yaubada mekamkava,
kam kwama kulikwa yo ukekan namwanamwa yo diyam isese”,
tawae kana namwanamwa bwaite tem nige sagu yabo kuwowolena
kwapina kaiwena? 17 Yo bwaine besiele, tem melimo nige paisowa
namwanamwana mekanakava, bwaite meli boiboitana.
18 Na nuwana tomo yabo kani iwaloba, “Tomo tupwali me ali melimo,
tomo tupwaliyao me ali paisowa namwanamwalimo.” Na yau yawaloba,
nigele. Tem yagu gite-lobai koliwo yakato kowa nige me am paisowa
namwanamwali nige sowana yakawa-yawasosiyan yakato kowa tomeli.
Na tem paisowa namwanamwali yapaisowaili kabo kani ukwatai yau
me yagu meli. 19 Komiu kwawalo yakato kwameli Yaubada kaigedamo
imiyamiya. Inamwanamwa na yaluyaluwa biki besiele tabe simeli,
na siya me ali matausi yo me ali tabubu. 20 Toyauyaule komiu. Gubesi
nuwanuwamiu kaba gite yabo yawalowen kabo nuwamiu sidudulai? Tem
melimo na nige me kana paisowa namwanamwali kani meline iyamala
ginauli bwagabwaga. 21 Bagubagunana koina tubula Abelamo ginauli
yabo ipaisowai, kabo kaiwena Yaubada Abelamo ikawa-namwanamwa-
yani. Natuna Aisake ikalai ipeiseyan kaba pwaoli mena yakato tem
ipwaoliyan Yaubada koina. 22 Mwa tagitaiyako ana meli yo ana paisowa
ipaisowa-toyawai, kabo ana paisowa koina ana meli kana yawasosi

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyawatagili. 23 Kabo iyawatagili besiele Buki Tabu ana walo, “Abelamo
Yaubada imeliyan, mwa ana meli kaiwena Yaubada ikawa-namwanamwa-
yani” Kabo Abelamo siyogayan Yaubada ana eliyam. 24 Kabo tagitai nige
yakato melimo kaiwena na Yaubada tomo ikawa-namwanamwa-yagili, na
tomo ali paisowa tabe koina.
25 Besiele tabe Leyabi, iya sine ganaganawalina, ginauli yabo ipaisowai
mwa kaiwena Yaubada ikawa-namwanamwa-yani. Toyagalolo siya
Yosuwa iyawasali Leyabi isaguili yo iwadamli ana nume mena kabo
muli mena iyadalolo-lobiyegili yo iyawasali kamwasa uloina koina silau.
26 Kabo takatai bwaite tem yawasi nige imimiya yola koina, kani yola
iboita. Besiele tabe bwaite, tem meli ibomamo na nige mekanakava
paisowa namwanamwana, bwaite meli boiboitana.

Memenala tayamanasam walo namwanamwali kolili

3 1 Kaukavao yo duguwao, kai toyakayakatai ama lopwano ama
yakayakatai koina kana polowe ilalakisosi Yaubada manna mena
kabo muli mena totapwalolo meuloili ali lopwano kana polowe. Mwa
koinaele yayanuwapeimiu tabu kwababaibaiwa kwayamala toyakayakatai
ekalesiya kalona mena. 2 Meuloila sauga ibaibaiwa tabeku ala edeedede
kolili. Tem tomo yabo nige sauga yabo ana edeedede ikakabi-yabeku,
iya todudulaisosi yo sowasowana memenana iloina-yadudulai yo yona
meuloina besiele.
3 Saugana maina tapei osi gamwali mena kali eyaisi, mwa yoli meuloina
taloinayan yo sowasowana tabuili. 4 Kunuwatui tabe waga kaiweli. Siya
ginauli lalakisosili yo yaumai kaikaiwena iyui-kalai na eyaisi kikiuna
koina toeyaisine igabae-lobiyen kabo wagane iboboyowan o tem iyawaten
besiele iya ana nuwatu. 5 Besiele tabe memenala. Iya yola wauna
kikiuna yabo, na iyamo ana walosaesae ilalakisosi. Tabe kwanuwatui
mayau wedolina kikiuna iya sowasowana ikala-gwaligwali na ule
lalakina meuloina iwedoli-woli. 6 Na memenala besiele mayau wedolina.
Memenala yola wauna yabo na nae ikalapowon mwa yola meuloina
ikabiyabikili. Memenala ana paisowa yaina ilaomaya Giyena koina, mwa
ilopanaisi yawasila meuloina isibayanae.
7 Takataiyako tupwali yakayakan sokasokali yo man sievaeva-
keikeile, yo yamayamayale siya sinenenene mekalikavao iye, tomo
siyamanasamliko yo kabona sowasowali simanamanasam. 8 Na memenala
nige tomo yabo sowasowana iyamanasam. Iya nae kana toginauli yo
nige sowasowana taloinayan kaiwena iya kelakelabasina yo boiboitana
ikalapowon.
9 Memenala koina Guyau iya Tamala tatobalan yo tabe memenala
koina ala tomo takawa-naenae-yagili, siya Yaubada iyamayaleli besiele
ibomayoi makamakayauna. 10 Tobali kana edeedede yo kawa-gula

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kana walo siyawatagilimaya gamwa kaigeda koina. Kabo, kaukavao
yo duguwao, temga tabu kita besiele bwaite. 11 Gubesi, sowasowana
waila kamnana namwanamwana yo waila kamnana naenaena sididi-
yawatagilima veku gulana kaigeda koina? Nigele, kaiwena nige
sitotoyatoyawa. 12 Gubesi, sowasowana bosibosi iuwe kanna besiele
wakai kanna? Nigele. Gubesi, sowasowana kamokuku iuwe kanna besiele
bosibosi kanna? Nigele. Yo nige sowasowana waila namwanamwana
talobi talegu kalita mena. Yaubada memenala iyamayale tobali kaiwena.

Nuwatu dudulaina bwaite ilobimaya bulibuli mena

13 Tem tomo yabo luwamiu mena yakato ana katai ilalaki yo ana nuwatu
idudulai iya ilonamwayan iyakenayagila ana paisowa namwanamwana
yo mumugana namwanamwana kolili. Tabe ilonamwayan me ana
nuwalobi kabo takawa-yawasosi yakato tomone ana nuwatu idudulai.
14 Na tem katem mena kamkavao kulamwa-polowe-yagili yo kuboma
am namwanamwa kuloyai ilonamwayagiwo kumwanou. Tabu mwakota
yo tabu ugagagasa yakato kowa tonuwatu dudulai. 15 Nuwatu besielene
nige ilolobimaya bulibuli mena, na ilaomaya yanuwa yaulina koina,
mumuga beyabeyana koina yo Seitani koina. 16 Kaiwena saugana tem
tomo kalikavao silamwa-polowe-yagili o tem siboma ali namwanamwa
siloyai, na bwaine koina kani kwalobai miyamiya naenaena yo yauyaule
mumugana ilalaki. 17 Na tem nuwatu dudulaina bwaite ilobimaya bulibuli
mena takalai kani mumugala idudulai, yo besiele tabe kani kalakavao
mekalakavao tamiya namwanamwa, mumugala ibiga kalakavao kainali
tabenalan, katekamkamna yo paisowa namwanamwali takalapowon.
Tabe besiele kani nige tamwamwakota yo nige sowana boda tupwana
tamulolo-namwanamwa kolili na boda tupwana nigele. 18 Siya analiyao
daumwali sikumai yo kalikavao mekalikavao simiya namwanamwa, siya
kani miya namwanamwa sikeli mwa kanna iwalo-masala ali paisowa
inamwanamwa.

Tabu yanuwa yaulina wakakawa-elieliyamwan

4 1 Tawae yaina mwa kaleya yo gamwapakiki imiyamiya kolimiu
ami boda kalona mena? Yaina bwaite besiele, ginauli sibaibaiwa
nuwanuwamiu lalakina wakalaili ami yaliyaya kaiwena, kabo kana
lotonan siya siyaele sikalekaleya yomiu luwana mena. 2 Ginauli yabo
nuwanuwamiu, na nige sowasowamiu wakalai, kabo me ami munamunai
lalakina yakato kwaunuyamate ginauline kaiwena. Yo ginauli yabo
wagadosisiyan na nige sowasowamiu wakalai kabo wagamwapakiki
yo wakaleya. Ginauline bwaitete nige wakakalaili kaiwena nige
wakakawanoi Yaubada koina. 3 Na saugana wakawanoi Yaubada koina
kaiweli nige iyeyeyawa kaiwena ami nuwatu inae mwa wakawanoi,

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuwanuwamiu ginauli wakalai yo kwayapaisowa kwabomamo ami
yaliyaya kaiwena.
4 Toyauyaule komiu, nuwana nige wakakatai yaiya tem yanuwa
yaulina gogoliyao imulolo kolili, iya ikalomagigili Yaubada koina?
Tem yabo nuwanuwana yanuwa yaulina ikawa-elieliyam koina, iya
iyamala Yaubada kana tokalomagigili. 5 Wakatai Buki Tabu iwalo
yawasosi saugana iwalo yakato yaluyaluwa bwaite Yaubada ipei kolila
lamwa polowe mumugana iloya-kalapowonla. 6 Na tem Yaubada ana
katekamkamna lalakina kamnana talotonan sowasowana tatolo kaiwe
lamwa polowe mumuganane koina na takaleya kaikaiwe. Iya bwaite
kaiwena mwa Buki Tabu iba, “Siya togagasa Yaubada nige iyayaliyaya
kaiweli, na siya tonuwalobi ikatekamkamna-yagili.”
7 Koinaele, kwamiyamiya Yaubada ana loina yaulina mena. Ami
kaleya Seitani koina kwatolo kaikaiwe kabo iyabubu-gabaegimiu.
8 Kwamiyamiya Yaubada salina mena na iya imiya-laowa salimiu mena.
Tonaenaena komiu nimamiu bikibikili kwadeuli-gabaegili, komiu tonuwa-
labulabui nuwatu naenaeli wakele-gabaegili katemiu mena. 9 Malu besi.
Yaliyaya besi. Ilonamwayagimiu tem kwanuwabui, katemiu ikamkamna,
kwanuwanae, kwavalam. Ami malu kwabui ilau nuwanae koina, yo ami
yaliyaya kwabui ilau nuwapolowe koina. 10 Kwanuwalobi Guyau manna
mena, kabo iya ipeiseyagimiu.

Kawanaenae mumugana walona

11 Kaukavao yo duguwao, tabu kamikavao tomeliwo wakakawa-
naenae-yagili. Saugana tem tomo yabo kanakava ikawa-naenae-yani yo
iwalo-yanayanae, walone koina Yaubada ana loina ikawa-naenae-yani yo
iwalo-yanayanae, kaiwena loinane iwaloba, “tabu ugiginauli besiele”. Yo
tabe saugana tem Yaubada ana loina kusinali, na nige kusasanapuwan,
am walone koina ana loinane kupeiyatalu mwa kana koleya besiele kowa
toyatala yabo. 12 Yaubada sowasowana tomo ileboili o tem isibayanaeli,
kabo ibomamo sowasowana loina iginauli yo sowasowana tomo iyatala-
yagili. Kabo yaiya kowa kamkava sowasowana kuyatala-yani ana
naenaena koina?

Walo saesae walona

13 Kwabenali, komiu kwawaloba, “Kansiga o tem bwaliga kalau yanuwa
yabo koina yo kamiyamiya bolime kaigeda na kagimwagimwala ama
mane lalakina kalobalobai.” 14 Kwawalo besiele bwaite, na nige wakakatai
bwaliga tawae kani iyawatagili kolimiu. Yawasimiu besiele malaganu,
sauga kikiunamo tagitai na nige sauga mamalawena imwawasi.
15 Ilonamwayagimiu kwawalo bwaite besiele, “Tem Guyau ana nuwatu
besiele bwaliga meyawasila, kabo sowasowana nuwatune bwaite

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kanuwanuwatuine kaginauli.” [16] Na komiu wagagasa yo kwabomayoi
kwawalo-seyagimiu. Walo saesaene meuloina nige sinanamwanamwa,
siya walo naenaeliyao. [17] Kabo besiele bwaite. Tem tomo yabo ikatai
toisabo mumuga namwanamwana ilonamwayan sowasowana ipaisowai.
Na tem nige ipapaisowai, bwaimwa iya ilopwano.

Towasawasa maisali walona

5 [1] Komiu towasawasao, kwabenali. Kwavalam kaikaiwe kaiwena
polowe lalakina kani kwalobai. [2] Ami wasawasa imwawasiko,
yo ami kaleko wesoweso yo kakolosi sikanliko. [3] Ami gole yo siliba
sibuse yo sinae. Kabo kaliyate yatala koina, kani naenane ami pwanoli
iwalo-masalan dudulai, kabo isiba-yanayanaemiu besiele mayau koina
kwawedoli. Sauga mwawamwawasina ikubwamako, na komiu iyaele ami
wasawasa wakatububunanako ami lakawa mena. [4] Komiu towasawasao,
kwabenali. Topaisowa siya sisepasepa takikili ami tanone na nige
kwayayamaisa namwanamwaili. Topaisowane sikawa-kewakewali-
yagimiu, siyoga-samasamalulu, yo kainali Yaubada Tomiyasaesosi
ibenalanako. [5] Ami miyamiya yanuwa yaulina mena ginauli
namwanamwana meuloina wakalapowoni yo kwayaliyaliyaya. Wakekan
mwa kwasinibu, na ami sauga silae kana sauga iyawatagilimako.
[6] Tomo namwanamwali siya nige ali pwanoli sipapagan yo nige
sikakaleya kolimiu, na iyamo komiu kwalokalatagili yo kwawalo
siunuyamate-bwagabwagaili.

Polowe kana kalakisiye walona

[7] Kaukavao yo duguwao, wakalakisiye yo kwasanasana kanasiga Guyau
ipileyoima. Wakatai topaisowa tano ikalakisiye kabo isanasana dabwelo
yo galewa kana sauga kanasiga kan namwanamwana ikeli ana tano
mena. [8] Kabo komiu tabe mekamikavao wakalakisiye kwasanasana na
kwatolo kaiwe kaiwena Guyau ana pileyoima kana sauga ikubwamako.
[9] Tabu kamikavao wakuwakuwalili, kaiwena tem waginauli besiele
kani Guyau iyatalayagimiu. Na Toyatalane ilokelakela-kubwamako,
sauga kikiunamo kani iyawatagilima. [10] Kaukavao yo duguwao,
kwanuwatu-kalatan palopitao kaiweli, siya beyabeyana Guyau esana
mena siedeedede, polowe sibaibaiwa sikalakisiye-yagili, mwa ami
kaba gite bwaite. [11] Wakatai tomo siya polowe sikalakisiyeyan takawa-
namwanamwa-yagili. Yobi ana kalakisiye edeededena kwabenalanako
yo wakataiyako ana kalakisiye ana kaba mwawasi koina Yaubada
iwalo-muloloi, kaiwena Yaubada katekamkamna yo nuwadaumwali
ikalapowon. [12] Kaukavao yo duguwao, ginauli yabo lalakina bwaite tabu
sauga yabo wakakawalulu. Tabu kwawaloba, ‘O kagu lulu bulibuli mena,’
o tem kwawaloba, ‘Kagu lulu yanuwa yaulina mena,’ o tem ginauli yabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabe wakawalulu koina. Tem walo yawasosi kwawaloba, ‘O.’ Tem nigele, kwawaloba, ‘Nigele.’ Tabu ginauli yabo wakakawalulu koina kisi kani Yaubada iyamaisamiu.

Kawanoi tokasiebwa kaiweli walona

13 Tem tomo yabo luwamiu mena kana polowe imiyamiya ilonamwayan
ikawanoi Yaubada koina. Tem tomo yabo luwamiu mena iyaliyaya
ilonamwayan iwali-tobali. 14 Tem tomo yabo luwamiu mena ikasiebwa
ilonamwayan ekalesiya kali tobagunao ali wasa iwolegili, kabo
silaoma sikawanoi kaiwena yo Guyau esana koina yona siyaoloili.
15 Tem ali kawanoine me ali meli kabo Guyau tokasiebwane kani ikabi-
namwanamwai yo itolo. Tem ana pwanoli imiyamiya kabo Guyau
inuwatu-pwaiki. 16 Koinaele ami pwanoli kwawalo-masalagili kamikavao
kolili yo wakawanoi kamikavao kaiweli kabo woisi kwalobai. Tomo siya
dududududulaili ali kawanoi ana kaiwe imiyamiya. 17 Ilaitiya iya tomo
besiele kita, ikawanoi kaikaiwe Yaubada koina yakato tabu galewa
itatalu, kabo besiele bolime yaiyona yo tupwana nige galewa itatalu.
18 Sauga yabo tabe ikawanoi mwa galewa italu yo kan sikinyoi tano mena.
19 Kaukavao yo duguwao, tem tomo yabo luwamiu mena ilosuwala wasa
namwanamwana koina yo kamikava yabo tomone ikele-yapileyoiyama
iya kamikavane ana paisowa inamwanamwa. 20 Kwanuwatu-kalatan
bwaite, yaiya tem tolopwanoli yabo iyapileyoiyama ana pwanoli
mumugana koina, iya tolopwanoli yaluyaluwana kani ileboi boita koina,
yo tolopwanoline ana pwanoli meuloina Yaubada kani inuwatu-pwaikili.
O kagu toki, yagu kabiyakaiwe bwaite kanasiga.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Pita

Leta bagubagunana Pita ilele

Walo bagubagunana

Pita iya Yeisu ana apositolo letane bwaite ilele. Nige iyayawasa yanuwa kaigedamo koina, na iyawasa tomeliwo siya simiyamiya Polovinsi tupwaliyao siya Ponitiyo, Galetiya, Kapadosiya, Eisiya, yo Bidiniya (1:1). Beyabeyana simiyamiya Yelusalema bwaimwa Yudiya polovinsi koina, na kamkamna kana sauga koina Yelusalema siyabubu-gabaen na sitatagwaligwali silau polovinsi uloili kolili simiya-taumana. Dedeine siya kabona simiyamiya yanuwa Teki (Kaina Dimdim Turkey) ana kaba loina kalona mena. Yeisu ana boita koina besiele bolime 35 imwawasi kabo muli mena Pita letane bwaite ilele. Sauganane Loma ali kin esana Nilo (Nero) tomeliwo iyakamkamnali. Kabo Pita tomeliwone ikabiyakaiweli na sikalakisiye kamkamna koina besiele Yeisu (2:18-25, 3:13-22, 4:12-19). Na baguna Pita iyanuwapeili Yaubada ana lebo kaiwena yo tomeliwo mumugali naga besiele. Letane bwaite koina tomeliwo meuloili ikabiyakaiweli yakato mumugali meuloina sidudulai.

---

1 1 Yau Pita, Yeisu Keliso ana apositolo yabo, letane bwaite ilaomaya koliyau yo yayawasa komiu Yaubada ana tomoyao gitegite-sipwaimiu kolimiu. Leta bwaite ilaowa kolimiu komiu tologwaligwali kwamiya taumana polovinsi tupwaliyao kolili besiele Ponitiyo, Galetiya, Kapadosiya, Eisiya yo Bidiniya. 2 Beyabeyana Yaubada Tamala iboma ana nuwatu koina igitesipwaimiu yo mulina mena Yaluyaluwa Tabuna ikabiyakaiwemiu, nuwanuwana Yeisu Keliso kwamuliya yo kwaobigai yo tabe kwasinena koina ami pwanoli ideuli-gabaegili. Yakawanoi Yaubada koina tem ikatekamkamna-yagimiu sauga meuloina yo ana nuwa-daumwali katemiu iloyakalapowonli.

Tayaliyaya lalakina Yaubada ana lebo kaiwena

3 Ala Guyau Yeisu Keliso tamana Yaubada tatobalani ana katekamkamna kaiwela ilalakisosi, yo yawasina waluwaluna iyeyama

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kolila saugana Yeisu Keliso ikeleyatoloyoi boita mena, mwa koina
me ala katepatu tasanasana ginauli miyamiya yaina kaiwena. 4 Ikabi-
waluwaluila kabo mulolo ikatububun kaiwela naga takalai, iya nige ana
kaba mwawasi, yo nige ana kaba nae, iyaele Yaubada igitegite-kalatani
kaiwemiu bulibuli mena. 5 Yaubada kwameliyani na ana kaiwe mena
igana-takikilagimiu kanasiga ileboimiu. Lebone ikatububunanako naga
sauga ana kaba mwawasi koina kani iyakenayagimiu tagitai. 6 Ginauli
bwaite kaiweli kwayaliyaya lalakina, bwagana sauga bwaite polowe uloi
uloi silaoma kolimiu yo sauga kubwakubwana koina siyakamkamnamiu.
7 Polowene bwaite siyawatagili kolimiu kabo muli mena tomo meuloili
kani sikatai komiu tomeli yawasosi. Gole nige imimiyasosi, na mayau
wedowedolina koina tagabu ikalagolugolu yo ekaekana takalai tagabaeni.
Kamwasane koina gole tatonani kabo gole kanna yawasosi takalai. Ee
besiele ami meli, iya gole ana wasawasa ilalaki-gabaeni, Yaubada kani
itonan polowene kolili na tem ikawa-yawasosi-yani. Kabo saugana Yeisu
Keliso ipileyoima, kani itobalanagimiu yo ikawa-namwanamwa-yagimiu
yo esamiu ikeleisinagili. 8 Bwagana nige sauga yabo Yeisu wagigitai, na
kwanuwatu-kalatani katemiu mena. Bwagana sauga bwaite koina tabe
nige wagigitai, na kwameliyani yo yaliyaya wakalapowoni, yaliyayane
besiele bulibuli kana yaliyaya, nige sowasowana kaiwena taedeedede.
9 Kwayaliyaya besiele bwaite kaiwena ami meli kanna, lebo kwalobalobai
Yaubada koina.

10 Lebone kana dudulai kaiwena kabo palopitao siloya lalakina, siya
sauga beyabeyana koina sipalopisai yo Yaubada ana mulolo kolimiu
siyawasayani. 11 Sauganane koina Keliso yaluyaluwana imiyamiya kolili
yo iyakenayagili yakato naga muli molosi mena kabo Keliso ikamkamna
yo muli mena ginauli namwanamwali siyawatagili. Yo tabe palopitaone
nuwanuwali ginauli meuloina sikatai iya kaiwena besiele toisabo sauga
koina kani iyawatagilima. 12 Yaubada iyanuwapeili yakato ginauliline
bwaite siwalowalo-masala nige sibomamo kaiweli, na komiu kaiwemiu.
Tauna kona Yeisu wasana namwanamwana kana toyawasa silaowa yo
wasanane siguguyeyan kolimiu Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina, iya
Yaubada iyawasa ilaoma bulibuli mena. Na sauganane koina wasanane
kwabenalan. Yo tomo meuloili nuwanuwali wasanane kana dudulai
sikatai yo tabe besiele aneloseyao.

Mumugamiu meuloina sidudulai

13 Koinaele ami nuwatu kwayadudulaili, tabu sibebelu na wakaiwe yo
mumugana naenaena kwasikotanan. Saugana Yeisu Keliso ipileyoima,
Yaubada ana katekamkamna lalakina kani kwalobai. Mwa bwaite
saugamo me ami katepatu kwasanasana katekamkamnane kaiwena.
14 Bwaite sauga komiu Yaubada natunao kabo ilonamwayagimiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tem kwaobigai. Beyabeyana kwamiyamiya boniboniyai ana dedei
koina yo nuwatu naenaeli siloinayagimiu. Nuwanuwagu nuwatune
kwasikotanagili. 15 Na kwayakasisi-yagimiu, mumugamiu meuloina
idudulai ami paisowa meuloina koina, kaiwena iya toyoganmiune
iya yakayakasisina. 16 Kaiwena Buki Tabu koina Yaubada iwaloba,
"Kwayakasisi-yagimiu kaiwena yau yakayakasisigu."
17 Walo yawasosi Tamalane wakawakawanoi koina kani tomo meuloili
iyatalayagili besiele ali paisowa kaigeda kaigeda kolili. Nige sowana
yabo isabilau koina. Mwa koinaele ami miya taumana yanuwa yaulina
mena Yaubada kwayakasisiyani yo me ami matausi. 18 Kaiwena wakatai
maisa lalakina koina iya iyamaisa-yavivilamiuko ami miya bwagabwaga
koina, miyamiyane ilaomaya tubumiyao kolili, nige kanna ipapagan.
Kaba yamaisane nige besiele siliba yo gole kaiwena kani simwawasi, na
iya nige ana kaba mwawasi. 19 Na Keliso iya kaba pwaoli namwanamwana
besiele sipi nige kana kasiebwa, nige ana nae yabo imiyamiya.[a]
Iboita kelose mena kabo kwasinena namwanamwana koina Yaubada
iyamaisamiu naenaena koina. 20 Muli mena kabo yanuwa yaulina
iyamayale Yaubada Yeisu igitesipwaiyako, yo tabe kaliyateliyaone bwaite
kolili, Yaubada Keliso ipei yanuwa yaulina mena iyamala tomo kaiwemiu.
Na kaliyateliyaone bwaite siya kaliyate mwawamwawasili. 21 Kabo Keliso
kaiwena ami meli imiyamiya Yaubada koina. Yaubada ikeleyatoloyoi
boita mena yo iyakasisiyan, kabo komiu me ami katepatu kwasanasana
yo kwameli Yaubada koina.
22 Wasa namwanamwana kwabenalanako yo kwasanapuwani,
katemiyao kwadeuliliko, yo me ami mulolo kamikavao kolili, mwa
sowasowana katemiu meuloina koina kwaemulomulolo-wagimiu.
23 Kaiwena Yaubada iya meyawasina yo miyamiya yaina yawasi
waluwaluna iyeyawako. Yawasine waluwalunane nige ilalaoma patu
pwasapwasana koina, na ilaoma patune nige sauga yabo inanae o
ipwapwasa, patunane bwaimwa Yaubada ana walo, nige ana kaba
mwawasi. 24 Besiele Buki Tabu ana walo, iba, "Tomo meuloili besiele
kawasi, yo ali namwanamwa besiele kawasi lalana. Kawasine lalana
iweweka yo ibeku, kabo imwawasi. 25 Na Yaubada ana walo miyamiya
yaina." Walone bwaite iya wasana namwanamwana siguguyeyanako
kolimiu.

2 1 Mwa koinaele mumuga naenaena meuloina yo kawa
mwakomwakota, lamwapolowe yo walo naenae meuloina
kwalopei. 2 Melumelu kikiuna galogalona imagu sinana susuna kaiwena.
Ilonamwayagimiu tem besiele sauga meuloina galogalomiu simagu

---

a 1:19 Isileli ali pwaoli mumugana Yaubada kaiwena sipi namwanamwana yo sinisinibuna sigitesipwai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaluyaluwa kana susu kaiwena, bwaimwa Yaubada ana walo, kabo koina
ami meli ikaiwe mesabana leboimiu kwalobai. 3 Guyau ana sagu kolimiu
kwalotonanako yo wakawa-namwanamwa-yanako kabo sowasowana
galogalomiu simagu Yaubada ana walo kaiwena.

Komiu tomo gitegitesipwaili

4 Kwalaoma Guyau Yeisu koina, iya veku yawasina miyamiya yaina
bwaite tomo sikawa-naenae-yani yo sisikotanani, na Yaubada ikawa-
ginauli saesaena yo ginauli namwanamwasosina mwa igitesipwai.
5 Kwatalamwagimiu kaiwena komiu besiele veku meyawasina miyamiya
yaina kabo kolimiu Yaubada ana nume ikabi, bwaite Yaluyaluwa Tabuna
ana kaba miya. Na numene koina Yaubada ana paisowa yakayakasisina
waginauli, kabo yaluyaluwamiu pwaoli namwanamwana waginauli
Yaubada koina kaiwena kwamiyamiya Yeisu Keliso koina. 6 Kwalaoma
Guyau Yeisu koina kaiwena Buki Tabu koina Yaubada iwaloba, “Veku
namwanamwasosina yagitesipwai, kabo yapei Saiyon koina yo iyamala
nume kana totupa-kalatan kona koina. Kabo yaiya imeli koina kani
nige imwamwalimwaline.”[b] 7 Komiu kwameli koina vekune wakawa-
ginauli saesaena. Na tomo siya nige simemeli koina kaiwena mwa Buki
Tabu iba, “Veku bwaite tokabikabi sikawa-naenae-yani yo sisikotanani,
Yaubada ikalai ipei nume kana totupa-kalatan kona koina.” 8 Yo “Tomo
kaeli siyatupa vekune koina yo sibeku.” Sibeku kaiwena Yeisu wasana
namwanamwana nige simemeliyani. Mwa Yaubada ana nuwatu tomone
kaiweli beyabeyana iloinayanako besiele.
9 Na nuwanuwagu wakatai yakato komiu tomo gitegitesipwaili,
Yaubada iya ami kin, ana paisowa yakayakasisina kwapaipaisowai, yo
komiu boda yakayakasisina manna mena. Komiu Yaubada ana tomoyao,
igitesipwaimiu na mesabana ana namwanamwa kwayawasayani. Iya
iyoganmiu kwayawatagilima boniboniyai mena yo kwalusae mayalena
namwanamwasosina koina. 10 Beyabeyana komiu tomo bwagabwaga
molosi na sauga bwaite komiu Yaubada ana tomoyao. Beyabeyana
Yaubada nige ikakatekamkamna-yagimiu, na sauga bwaite kwamiyamiya
ana katekamkamna kalona mena.

Mumugamiu sidudulai yo toloinao kwayakasisiyagili

11 Yagu eliyamwao, komiu kwamiya taumana yanuwa yaulina
mena, kabo yawalo kaiwe kolimiu, tabu nuwatu naenaeli kolili
kwatatalamwagimiu, siya yomiu nuwanuwali kaiwena sauga meuloina
sikalekaleya yaluyaluwamiu kolili. 12 Saugana kwamiyamiya siya nige
tomeli ali boda luwali mena wagite-kalatagimiu mumugamiu sidudulai.

---

b 2:6 Yanuwa Saiyon bwaimwa Yelusalema

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kani siedeedede kaiwemiu yakato komiu naenaena kana topaisowa,
na iyamo ami paisowa namwanamwali kani sigitaili. Kabo naga muli
mena saugana Yaubada ilaoma ilobubunagila ana kaliyate koina kami
toyakewane meuloili kani nuwali simayale kabo Yaubada sitobalan ami
paisowa namwanamwali kaiweli.
13 Yanuwa yaulina kana toloinao meuloili siya siloiloinayagila ali
loina kwabenali-kalatani. Tabe besiele yanuwa yaulina kana kinyao
kwayakasisi-yagili kaiwena kin iya loinane ibagunayani. Waginauli
besiele kaiwena komiu Guyau ana tomoyao. 14 Kin toloinao ipeili na
mesabana toloinaone tomo namwanamwali sitobalanagili yo tomo
naenaeli ali naenaena maisana iwolegili. 15 Wagite-kalatagimiu
mumugamiu sidudulai kaiwena Yaubada nuwanuwana kami toyakewa
ami paisowa namwanamwali sigitaili na simwanou. Kami toyakewa
nige ali katai ipapagani yo nige ali nuwatu idududulai, siwalowalo
bwagabwagamo. 16 Inamwanamwa tem kwamiya besiele Yeisu
ilivasimiuko ami miya panpanna koina na tabu kwawaloba, “Tem
nuwanuwamai naenaena tawae kaginauli sowasowamai kaginauli
kaiwena nige kaba kausi yabo imiyamiya kolimai.” Na nuwanuwagu
mumugamiu besiele komiu Yaubada ana topaisowa panpanliyao. 17 Tomo
meuloili kwayakasisi-yagili, kamikavao tomeliwo kwanuwatu-kalatagili
katemiu mena, Yaubada kwamatausani, yo kin kwayakasisi-yani.

Takalakisiye kamkamna koina besiele Yeisu

18 Komiu topaisowa panpanliyao kwabenali-kalatan bwaite. Ami
tautaubalao ali loina kwabenali-kalatan yo kwayakasisi-yagili, nige
yakato siya mumugali bigabigalimo yo sonosonogalimo na siya ali loina
ikaiwe tabe besiele kwayakasisi-yagili. 19 Tem kamkamna kwalobai na
nige nae yabo wagiginauli, yo kamkamnane wakalakisiyeyan kaiwena
Yaubada kwameliyan inamwanamwa. Tem waginauli besiele, Yaubada
kani iwalo-muloloimiu. 20 Gubesi, tem nae waginauli yo sisapimiu yo
wakalakisiyeyan, sowasowana Yaubada ikawa-namwanamwa-yagimiu?
Nigele. Na tem namwanamwa waginauli yo sisapimiu kabo wakalakisiye,
bwaimwana kaba tobalanagimiu Yaubada manna mena. 21 Yaubada
iyoganmiuko wakalakisiye kamkamnane koina. Keliso kamkamna ilobai
kaiwemiu, mwa kaba gite ipei kolimiu na kaena monana kwamuliya.
22 Iya nige nae yabo igiginauli yo nige walo mwakota yabo iyayawatagili
gamwana mena. 23 Sikawa-naenae-yani, na nige kainali iyayamaisa.
Siyakamkamna mowoi, na nige iwawalo munamunai kolili, na meuloina
iwolena mowoi Yaubada iloinayani, iya Toyatala dudulaina. 24 Iya yona
mena ala pwanoli ikalaili yo isae kelose mena na mesabana naenaena
mumugana tasikotanan na mumuga dudulaina koina tamiya. Iya siunui
yo sisakona, kabo kana gai kolili leboimiu kwalobai. 25 Tauna kona komiu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

besiele sipi lolosuwalamiu, na sauga bwaite kwapileyoimako Yeisu koina
iya kami togitekalatan yo yaluyaluwamiu igitekalatagili.

Tokasole sine yo tau kaiweli

3 1-2 Besiele tabe, komiu tokasole sinesineo wainemiyao kali loina
kwanuwatu-kalatani. Yo wainemiyao tatao tupwali Yaubada
ana walo nige sibebenalani, na ali loina kwanuwatu-kalatan yakato
mumugamiu namwanamwana kaiwena kani wakalaili silaoma Yaubada
simeliyani. Bwagana nige kwawawalo kolili, na iyamo ami sanapu
yo ami yakasisi sigitaili kabo simeli. 3 Tabu kwanuwanuwatu yomiu
bwaite ganamuli mena kana pasa kaiwena, besiele itomiu kwasuwali
namwanamwai, galogalo kali gite namwanamwali wagaloili o tem
kaleko namwanamwali kwalikwali. 4 Na kami pasa silaomaya katemiu
kali koleya mena, yo me ami nuwalobi yo yaluyaluwamiu sibiga. Pasane
bwaite inamwanamwasosi Yaubada manna mena, nige inanae. 5 Pasane
bwaite iya mwa kedukedulumao bagubagunali siya Yaubada simeliyani
ikalaili yo koina iyapasali. Siya waineliyao ali loina sibenali-kalatagili,
6 besiele Sela, iya Abelamo kainana ibenalani yo ikawa-guyau-wani. Tem
komiu sinesineo mumuga namwanamwana waginaginauli yo Yaubada
kana meli kwapei yo tabu kwamamatausi, kani komiu besiele Sela
natunao.
7 Besiele tabe komiu tokasole tatao, wainemiyao kwanuwanuwatuili ami
miyamiya meuloina koina. Kwasaguili kaiwena komiu me ami kaiwe na
siya nige sikakaiwe. Wainemiyao kwayakasisi-yagili kaiwena siya yawasi
waluwaluna, bwaimwa Yaubada ana mulolo, silobaiyako besiele komiu.
Koinaele ilonamwayagimiu tem kwayakasisi-yagili na mesabana Yaubada
ami kawanoi ibenalagili.

Tomeliwo kwamiya-dudulai

8 Kabo yawalo kolimiu, me ami nuwadaumwali, ami nuwatu kaigeda,
kamikavao wakatekamkamna-yagili, yo tomeliwo kwamulolo kolili,
mumugamiu sibiga yo me ami nuwalobi. 9 Siya naenaena siginauli
kolimiu, tabu mumuga naenaena maisana kwayayapileyoi kolili, yo siya
sikawa-naenae-yagimiu, tabu wakakawa-naenae-yagili, na wakawanoi
Yaubada iwalo-muloloili. Yawalo besiele kaiwena Yaubada iyoganmiu
yo nuwanuwana iya ana walo-mulolo kwalobai. 10 Na besiele yaiya
tem nuwanuwana miya namwanamwana ilobai yo yawasina iyaliyaya,
ilonamwayan tem memenana igitekalatani tabu walo naenaena
iwawaloweni, yo ana walo igitekalatani tabu imwakomwakota. 11 Tabe
besiele ilonamwayan tem ginauli naenaena isikotanani na mumuga
namwanamwana iginauli, yo sauga meuloina itonan kaiwe tem
mekanakavao me ali nuwa-daumwali na simiya-dudulai. 12 Kaiwena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Guyau igitegite-lau todudulai kolili, yo ali kawanoi ibenabenalagili, na siya mumuga naenaena siginaginauli Yaubada imiya-dagedagela-yagili.

Mumuga namwanamwana kaiwena kamkamna kani talobai

13 Tem ginauli namwanamwana kwapaipaisowai, nuwana nige
tomo yabo isisinalimiu o iyayakamkamnamiu. 14 Na tem kamkamna
kwalobai ami paisowa namwanamwana kaiwena yo nige nae yabo
wagiginauli, Yaubada imuloloimiu. Tabu tomo kwamamatausagili yo
tabu katemiyao siwawakaka. 15 Na katemiu mena Keliso kwayakasisi-
yani yo wakawa-guyau-wani. Wakatububu-nagimiu kabo saugana tem
tomo yabo ilaowa ineli-yagimiu iwaloba, “Gubesi mwa me ami katepatu
kwameliyani?” Kabo yaina kwawalo-masalani koina, na kwaedeedede
me ami nuwalobi yo me ami yakasisi. 16 Mumugamiu sidudulai besiele
mumugane Yaubada nuwanuwana, kabo saugana tem tomo komiu Yeisu
kana tomuliyayao ami paisowa namwanamwana sikawa-naenae-yani, ali
walone kaiwena naga kani simwalimwaline. 17 Tabu mumuga naenaena
wagiginauli kisi kamkamna kwalobai. Na tem Yaubada italam yakato
mumugamiu namwanamwana kaiwena kamkamna kwalobai, bwaimwa
iya inamwanamwasosi. 18 Keliso iya tabe kamkamna ilobai, iboita
mekaigedamo ala pwanoli kaiwena. Iya todudulai iboita kita tonaenaela
kaiwela, kabo ikalaila talau Yaubada koina. Yona iboita, na Yaluyaluwa
Tabuna ana kaiwe koina itoloyoi. 19 Na Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe
koina tabe ilau iguguye yaluyaluwa panpanli kolili, 20 kaiwena siya
beyabeyana Yaubada kainana nige sibebenalani. Saugana Nowa waga
esana aki iginaginauli Yaubada me ana kalakisiye isanasana yakato tem
tomo meuloili sinuwabui, na nigele, nige sinunuwabui kabo ali pwanoli
maisana iwolegili. Tomo nige sibabaibaiwasosi, kali baibaiwa yoli eit (8)
silusae wagane kalona mena, kabo waila mena sipoupouli yo lebo silobai.
21 Na wailane besiele kaba gite yabo babitaiso kaiwena, yo bwaite sauga
wailanane komiu tabe ileboimiu. Babitaiso nige besiele yakato yola koina
biki tadeuli-gabaeni, na tem takatai nige yakewa yabo kolila sowasowana
tatalamwagila Yaubada koina. Saugana kwababitaiso kabo Yaubada
ileboimiu Yeisu Keliso ana toloyoi koina. 22 Iya isaeko bulibuli mena yo
imiyamiya Yaubada nimana ulaulana mena, aneloseyao yo yaluyaluwa
meuloili siya me ali kaiwe simiyamiya ana kaba loina yaulina mena.

Kwatalamwagimiu Yaubada ana nuwatu koina

4 1 Keliso yona koina kamkamna ilobai, kabo mumuganane tem
wakalai yo wakatububunagimiu yakato kamkamna tabe kani
kwalobai besiele iya. Na tem yabo yona koina kamkamna ilobai Keliso
esana kaiwena, iya nige nae yabo imiyamiya koina. 2 Koinaele iya
genuwana ana sauga yanuwa yaulina mena iyavenuwan nuwatu naenaeli

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kolili bwaite siya yona kana yaliyaya na nuwanuwana Yaubada ana
nuwatumo ipaisowai. 3 Beyabeyana ami sauga kwayavenuwan kaiwena
ami paisowa besiele tomo siya Yaubada nige simemeliyani ali paisowa.
Sauganane koina gadosisi yo ganawali mumugana, numa yauyaule
yo mumugana naenaena ilalaki kolimiu. Tabe besiele sauga meuloina
kwatapwalolo kokotomo kolili, mumuganane Yaubada ikalomagigilan.
4 Na sauga bwaite komiu tomeli. Siya Yaubada nige simemeliyani kateli
sipitali yo sinuwa-pwanopwano ami nuwabui yo ami meli kaiweli,
kaiwena nige tabe mekamikavao ginauli yabo naenaena kwapapaisowai,
kabo sikawa-naenae-yagimiu. 5 Na kani sitolo Yaubada manna mena na ali
paisowa naenaena meuloina siwalo-masalagili koina yo sauga kikiunamo
kani tomo meyawasili yo siya toboita iyatalayagili. 6 Ala eliyamwao
tupwaliyao Yeisu wasana sibenalan kabo sinuwabui yo simeli kabo muli
mena siboita. Na bwagana tomiya yanuwa yaulina ali nuwatu yakato
tomeline nige sagu yabo silolobai kwapi ana dedei koina na iyamo kita
takatai simiyayai yaluyaluwa ana dedei koina yo Yaubada mekalikava.
Bwaite kaiwena ilonamwayagila tanuwanuwatu Yaubada ana yatala
kaiwena.

Kala yauyauya tayapaisowa

7 Yanuwa yaulina yo ginauli meuloina kikiunamo simwawasi. Kabo
nuwamiu sidudulai, yo kwabomayoi wagite-kalatagimiu, na mesabana
sowasowamiu wakawakawanoi Yaubada koina. 8 Ginauli kaigeda
lalakinaele kwaemulomulolo-wagimiu, kaiwena mulolo ginauli naenaena
meuloina sowasowana ideuli-gabaen. 9 Kamikavao kwayoganli kwasaguili
simiyamiya ami nume mena, na tabu kwaedeedede kaiweli. 10 Yaluyaluwa
Tabuna kala yauyauya uloina uloina iyelima, kabo kita besiele Yaubada
ana mulolo kana togitekalatani namwanamwali yo kaigeda kaigeda kami
yauyauya kwayapaisowaili kamikavao kwasaguili. 11 Yaiya tem iguguye,
ana paisowa guguye besiele iya Yaubada iedeedede gamwana mena.
Yaiya tem iyamala topaisowa na tomo isaguili, ipaisowa me ana kaiwe
bwaite Yaubada iwolena koina. Ami paisowane besiele bwaite tem tomo
ami paisowa meuloina sigitaili kabo Yeisu Keliso esana koina Yaubada
sitobalani, iya tokaiwesosi yo sowasowana sauga meuloina tatobatobali-
seyan. O, besiele.

Kamkamna kani kwalobai kaiwena komiu Keliso ana tomoyao

12 Yagu eliyamwao, sauga bwaite kamkamna kwalobalobai, bwaimwa
ami meli itonatonani. Na tabu nuwamiu ipwapwanopwano yo kwaba,
“Gubesi bwaite besiele?” 13 Keliso kamkamna ilobai, besiele tabe
kaliyate kabona kwalobalobaili iya kaiwena, kabo kwayaliyaya kaiwena
sauga ilalaoma koina kani ipileyoima me ana wasawasa na komiu kani

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayaliyaya lalakina. 14 Tem Keliso esana kaiwena sikawa-naenae-
yagimiu, kwayaliyayamo, kaiwena iwalo-masala yakato yaluyaluwa
namwanamwasosina, Yaubada Yaluyaluwana, imiyamiya kolimiu.
15 Tabu ginauli naenaeli waginaulili besiele unuyamate o nuwana
kewali o nuwana loinalikwa o nuwana etalapili, kaiwena toloinalikwa
ilonamwayagili sikamkamna lalakina. 16 Na tem siyakamkamnamiu
komiu Keliso kana tomeliwo, kani nige sowasowana kwamwalimwaline,
na sowasowana Yaubada kwatobalani kaiwena esanane sipeiyawako
kolimiu. 17 Mwa yatala kana sauga iyatubuyako yo bwaite sauga kita,
Yaubada ana tomoyao, ana yatala talobalobai kaiwena itonatonagila. Na
tem Yaubada iyatubuyako kolila yo ala kamkamna tupwana ipolowe,
gubesi siya wasa namwanamwana sisikotanan? Walo yawasosi saugana
Yaubada iyatalayagili kani maisa polopolowena silobai. 18 Besiele walone
bwaite iba, "Tem todudulai ali lebo ikololo, na gubesi siya toyauyaule yo
tonaenaeli?"

19 Kabo siya Yaubada ana nuwatu kaiwena kamkamna silobalobai,
ilonamwayagili tem mumugana namwanamwana siyapaisowa sauga
meuloina yo sitalamwagili kali toyamayale nimana mena igitekalatagili,
iya sauga meuloina ipaipaisowa besiele ana waloyameli.

Ekalesiya kana tobagunao yo toekalesiyayao kali kabiyakaiwe

5 1 Komiu ekalesiya kana tobagunao, nuwanuwagu kami kabiyakaiwe
yawaloweni. Yau ekalesiya kana tobaguna kamikava yabo, yau
Keliso ana kamkamna mangu mena yagitai, yo naga sauga muli mena
Yeisu ipileyoima yo ana wasawasa tagitai yau tabe kani yalusae ana
wasawasa kalona mena. 2 Komiu besiele sipi togitekalatan, Yaubada ana
bodao siya iyeliwako wagite-kalatagili. Tabu yakato me ami okwatakwata
na wagite-kalatagili, na mekamikavao kwayaliyaya besiele Yaubada ana
nuwatu. Tabu wakakawa-maisa, na kwatalamwagimiu kwapaisowamo
kaiweli kaiwena nuwanuwamiu lalakina tem kwasaguili. 3 Wagite-
kalatagili, tabu ami loina sikokololo kolili, na besiele ali kaba gite,
mumugamiu namwanamwana sigitai kabo siginauli besiele. 4 Yo saugana
togitekalatani sipi ali Guyau ilaoma, kabo pwaopwaom wasawasana
kani iyeliwa kolimiu. Pwaopwaomne iya miyamiya yaina, nige sowana
ipwasa yo nige sowana ikwalalele. 5 Besiele tabe komiu kilakaiwo, ami
tautaubalao ali loina kwabenali-kalatani. Nuwalobi kwamana kwalikwali
na mesabana kwaesagusagu-wagimiu. Kaiwena siya togagasa Yaubada
nige iyayaliyaya kaiweli, na siya tonuwalobi imuloloili.

6 Kabo kwanuwalobi Yaubada nimana kaikaiwena yaulina mena, na
mesabana sauga bwaite ikatububunagimiu na naga kani muli mena ami
sauga namwanamwana koina ipeiseyagimiu. 7 Ami nuwatu polopoloweli
meuloina kwaolena ikalai, kaiwena iya me ana mulolo igitegite-

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kalatagimiu. 8 Kwasilasilawa na wagitegite-kalatagimiu, kaiwena kami
tokalomagigili Seitani iya besiele laiyon sokasokana ikalakalagaga na
inenenene yo iloyaloya nuwanuwana tomo yabo isinoli. 9 Kwanuwatu-
kalatani yanuwa yaulina dedeina meuloina kolili kamikavao tomeli
siya tabe kamkamna silobalobai besiele komiu kwalobalobai. Mwa
kaiwena yawalo kolimiu, kwatolo kaikaiwe ami kaba meli mena kabo
wakaleya Seitani koina. 10 Yaubada, iya mulolo yaina, iya igitesipwaimiu
na mesabana kwalusae ana wasawasa miyamiya yaina koina kaiwena
kwamiyamiya Keliso koina. Ami kamkamna sauga kubwakubwana
koina, iya kani ikatububunagimiu na ami meli wakabi-kalatan yo
wakaiwe koina. 11 Yaubada ana kaiwe imiyayai sauga meuloina kani nige
imwamwawasi. O, besiele.

Walo mwawamwawasina

12 Sailasa iya kalakava namwanamwana yo yakatai sowasowana kana
meli yapei, iya mwa isaguiyau yo kami kabiyakaiwe letana kikiuna
bwaite kalele. Nuwanuwagu yawalo kolimiu ginauli meuloina bwaite
kaleleli walo yawasosi iyakenayagimiu Yaubada ana mulolo kaiwena.
Kabo kwatolo kaiwe mulolone koina. 13 Kamikavao siya tomeliwo
Babiloni[c] koina, siya tabe Yaubada igitesipwaili, simulolo kolimiu. Besiele
tabe Malika, iya besiele natugu, imulolo kolimiu. 14 Nimamiyao kwayaga-
yagili kamikavao kolili yo kwaemulomulolo-wagimiu. Inamwanamwa
tem meuloimiu kwamiyamiya Keliso koina Yaubada ana nuwadaumwali
katemiu iloyakalapowonli.

---

c 5:13 Babiloni nuwana Loma walona besiele ali walo makamakayau yabo.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Pita

Leta labuina Pita ilele

Walo bagubagunana

Pita ana boita ikelakubwamako kabo leta labuina bwaite ilele yo iyawasa ilau tomeliwo siya simiyamiya yanuwa uloi uloi kolili (1:1 yo 3:1). Toyakayakatai mwakomwakotali sibaibaiwa mumuga naenaena sikawa-namwanamwa-yani yo simwakota yakato Yeisu kani nige ipipileyoima. Kabo Pita tomeliwo ikabiyakaiweli yakato tabu siya toyakayakatai mwakomwakotali ali walo sibebenalagili.

---

1 1 Yau Saimon Pita, Yeisu Keliso ana topaisowa yo ana apositolo,
letane bwaite yalele yo yayawasa kolimiu komiu kwanuwabuiko
besiele kai. Yeisu Keliso, iya ala Yaubada yo kala Tolebolebo, iya
ana namwanamwa kaiwena mwa ala meli ilalaki, meline iya ginauli
namwanamwasosina yo kana lotonan inamwanamwa komiu yo kai kolila.
2 Na yakawanoi Yaubada ikatekamkamna-yagimiu sauga meuloina yo
ana nuwadaumwali katemiu iloyakalapowonli, kaiwena Yaubada yo ala
Guyau Yeisu Keliso kali katai imiyamiya kolimiu.

Mumuga namwanamwana wakaiwe koina

3 Yaubada towasawasa yo tonamwanamwasosi iyoganla taemala
ana tomoyao, kabo kana katai imiyamiya kolila. Sowasowana me ala
nuwamayale yo me ala yakasisi yo me ala nuwalobi yo me ala mulolo
tamiya namwanamwa kaiwena Yaubada iya ana kaiwe iyeyama kolila.
4 Kamwasane bwaite koina ana waloyameli namwanamwasosili iyelima
kolila na mesabana mumugamiu besiele Yaubada mumugana yo yanuwa
yaulina mumugana naenaena kwayabubu-gabaen. Mumuga naenaenane
yaina ilaomaya nuwatu naenaeli kolili.
5 Bwaite kaiwena ilonamwayagimiu tem wakaiwe yo ami
meli kwaetulani mumuga namwanamwana koina, yo mumuga
namwanamwana kwaetulani nuwatu dudulaina koina. 6 Yo tabe me ami

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakasisi yo kwaboma kwasikotanagimiu mumuga naenaena koina, yo me
ami kalakisiye, yo tabe Yaubada ana nuwatu kwamuliya dudulai. 7 Tabe
wakawa-elieliyam kamikavao kolili, yo tabe tomo meuloili kwamulolo
kolili. 8 Tem mumugane bwaite simiyamiya kolimiu yo silalalaki kabo
ami katai Guyau Yeisu Keliso koina uwena kani iyawatagili yawasimiu
koina. Tem nigele kani ami sauga kwayavenuwan. 9 Na tem tomeli
yabo mumuga bwaite nige ikakalai, iya besiele tomangibugibu yo ana
nuwa-mayale ikikiu, iya Yaubada ana sagu koina inuwa-mwatainan,
sagune bwaimwana ana pwanoli beyabeyana iginauliliko Yaubada
ideuli-gabaegiliko.
10 Mwa koinaele yagu tali toekalesiyayao, sauga meuloina wakepate
kwatolo kaiwe, kaiwena Yaubada igitesipwaimiu yo iyoganmiuko, kabo
mumugamiu namwanamwana koina kami yogane kwayawasosi. Tem
mumuga bwaite wakabikalatan sauga meuloina, kani nige kwabebeku.
11 Kabo Yaubada iyaliyayasosi kolimiu, yo kani italamwagimiu kwalusae
ala Guyau yo ala Tolebolebo Yeisu Keliso ana kaba loina miyamiya yaina
koina.

Pita ana yanuwapei tomeliwo kolili

12 Ginauliline siya bwaite kaiweli sauga meuloina yayanuyanuwa-
peimiu, bwagana wakatailiko yo kwatolo kaiweko nuwatu dudulaina
kolili kaiwena beyabeyana wakalailiko. 13 Inamwanamwa meyawasigu
koina ginauline bwaite kaiweli yayanuwapeimiu na tem kwanuwatu-
kalatagili, 14 kaiwena yakatai sauga kikiunamo kani yanuwa yaulina
yalogabaen, yagu boita kana koleya besiele beyabeyana ala Guyau
Yeisu Keliso iwalowenako koliyau. 15 Kani yatonan kaiwe tem yagu
yakayakatai iyaele ikaiwe nuwamiu mena kabo yagu boita mulina mena
yakayakataine kwanuwatu-kalatan namwanamwai.
16 Beyabeyana kawalo-masalani kolimiu yakato ala Guyau Yeisu
Keliso me ana wasawasa yo me ana kaiwe kani ipileyoima. Sauganane
wasana kawalo-masalani kolimiu kawalo-yawasosi. Nige kaedeedede
kaboma ama nuwatu mena besiele siya baguna tubulao pilepilele kolili
siedeedede ali nuwatu mena. Nigele. Yeisu ana wasawasa manimai
mena kagitai mwa ama katai iya kaiwena kawalowalo-masalani
kolimiu. 17-18 Mekamakava kamiyamiya koya mena, koya yakayakasisina,
kabo kaina yabo kabenalani ilobimaya bulibuli mena yo Yaubada
Tomiyasaesosi iba, “Bwaite natugu yamulolososi koina, na yayaliyaya
lalakisosina iya kaiwena.” Kabo Yaubada Tamala Yeisu iwalo-muloloi
yo iyawasawasa. Walo yawasosi, sauganane koina kai kamiyamiya yo
Yaubada kainana kabenalani.
19 Besiele tabe palopitao ali wasa Keliso kaiwena iyaele kolila Buki
Tabu mena, yo wasane iyamala yawasosi. Palopitao ali walone kwayasili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo kwanuwanuwatui. Kaiwena ali walone besiele mayale imwalisae
boniboniyai mena yo kamwasa iyakenayagimiu, kanasiga yanuwa ilayani
yo kubwana imwalisae. Ee besiele bwaite Keliso kani ipileyoima kabo
mayalena katemiu mena itunsae. 20 Nuwanuwagu ginauli lalakina yabo
wakatai namwanamwai, palopitao ali lelelele Buki Tabu mena nige yabo
iyayawatagili siboma ali nuwatu koina. 21 Na Yaluyaluwa Tabuna isaguili
iyanuwapeili kabo Yaubada ana walo siwaloweni, nige sowasowana
tawaloba, “Palopitao siboma ali nuwatu mena siwalowen.”

Toyakayakatai mwakomwakotali waloli

2 1 Beyabeyana palopitao simiyamiya tomo Isileli luwali mena, na
palopitao mwakomwakotali simiyamiya tabe. Ee besiele tabe
toyakayakatai mwakomwakotali naga kani siyawatagili luwamiu mena
yo yakayakatai mwakomwakotana kani sikalaiyama wadam mena yo
siyakayakatai-yani, yakato ami meli sisibayanae. Yo tabe kani ala Guyau
Yeisu sisikotanani, iya kwasinena mena iyamaisa-yavivilali Seitani
koina. Naga muli mena maisali ali naene ipileyoi kolili mwayamwayau
iunuili sisilae. 2 Toekalesiyayao sibaibaiwa kani sibeku yo toyakayakatai
mwakomwakotaline mumugali yauyaule koina simuliya yo bwaine
besiele kani Yeisu esana sipei-yatalu yo sikawasewa yo tabe tomo
meuloili kamwasa dudulaina sikawa-naenae-yani. 3 Toyakayakatai
mwakomwakotaline sinuwa-gogo wasawasa mwa koina edeedede besiele
pilepilele tupwali kani siedeedede-yani na tem koina mane lalakina
sikalai kolimiu. Na maisali beyabeyana Yaubada iwalowenako yo koina
kani sisilae.
4 Walo yawasosi Yaubada toyakayakatai mwakomwakotaline kani
iyamaisali. Wagitai kaba gite bwaite yawalowen kolimiu. Aneloseyao
yauyauleli siya sauga bagubagunana koina silopwano, Yaubada nige
inunuwatu-pwaikili, na igabae-lobiyegili boniboniyai ana dedei
koina, kabo ipan-kalatagili yo sisanasana boniboniyai kalona mena
yatala mwawamwawasina kaiwena. 5 Besiele tabe tomo bagubagunali
Nowa ana sauga koina, siya tokawasewa, Yaubada nige inunuwatu-
pwaikili, na yalubwasi lalakina koina iyemwawasili. Siya ileboili
Nowa, kaiwena iya ibomamo Yaubada ana nuwatu dudulaina koina
imulimuliya, mekanakavao tomo tupwaliyoi kali baibaiwa seben.
6 Besiele tabe yanuwa Sodoma yo Gomola Yaubada iyamaisali yo igabu
iwedoli ekaeka bwagabwaganamo bwaite kaba yakenayan iginauli yo
bwaliga kani iginauli besiele tabe tokawasewa bwaimwa toyakayakatai
mwakomwakotaline kolili. 7 Na Lota iya iboma mumugana inamwanamwa
mwa Yaubada ileboi. Lota kamnana inaesosi tomo naenaeli yo ali
ganawali mumugana kaiweli. 8 Iya kaliyate kaigeda kaigeda imiyamiya
luwali mena, kabo ali paisowa naenaena imanman-kulakulai yo walo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naenaena ibenabenalani, kabo katena ikamkamnasosi. 9 Tem bwaine
besiele, ee kabo Yaubada sowasowana tomo namwanamwali isaguili yo
ileboili ali miya-polowe kolili yo tabe sowasowana tonaenaeli, besiele
toyakayakatai mwakomwakotaline siya kaiweli yawalowalo, ikabi-
kalatagili yo me ali kamkamna sisanasana yatala mwawamwawasina
kaiwena, kabo maisa naenaesosina silobai. 10 Tupwali nuwanuwali
lalakina tem sauga meuloina siganaganawali. Kamwasane koina Yaubada
ana loina silikwalikwai kabo maisa polopolowesosina kani silobai.
Toyakayakatai mwakomwakotaline gagasa mena tomiya bulibuli
sikawa-naenae-yagili, nige ali yakasisi yabo ipapagan. 11 Aneloseyao
sikaiwesosi. Tem nuwanuwali toyakayakatai mwakomwakotaline siunuili
sowasowali, na iyamo nigele, nige siyayamaisa kolili. Aneloseyaone me
ali kalakisiye simwanou, toyakayakataine nige sikakawa-naenae-yagili
Yaubada manna mena. 12 Toyakayakataine mumugali besiele ebaebai
sokasokali mumugali, ali nuwatu nige idududulai, kaiwena ginauli
siya kali dudulai nige sikakatai sikawa-naenae-yagili. Na gubesi kani
Yaubada ana yamayamaisali? Kaba gite bwaite. Saugana tokeloya ebaebai
sokasokali silobaili sisakonali yo situpa-kalatagili sivavalam ee kanasiga
siboita. Kana koleya tabe besiele kani Yaubada toyakayakataine iginauli
kolili na ali kamkamna besiele ebaebai sokasokali ali kamkamna.
13 Maisali kamkamna kani silobai kaiwena siya kali yaliyaliyaya tem
sinumanuma kabaleya yo yauyaule mumugana sipaisowai tomo manli
mena, mumugali inaesosi. Saugana tem mekamikavao wakekekani
toyawa, siya ami kaba mwalimwaline siginauli, kaiwena nuwanuwali
tem simiyamiya kankan yo simiyamiya numanuma. 14 Nuwanuwasosili
tem mekalikavao sinesineo siganaganawali. Sauga meuloina nae
kana kamwasa sipaipaisowai yo siloyaloyai, nuwanuwali sinesineo ali
meli belubeluli simwakotayagili na sikalaili siganawali mekalikavao.
Siya nuwali iyai ganaganawali kaiwena. Mwa Yaubada iwaloko kani
iyamaisali mumugali naenaena kaiwena. 15 Siya kamwasa dudulaina
silogabaeni yo silosuwala. Besiele palopita naenaena esana Balami,
Bioli natuna, sinuwa-gogo wasawasa. Na Balami iya nuwanuwana mane
kabo ana paisowa naenaena kaiwena nuwanuwana mane ikalai. 16 Na
Yaubada iwalo-kausi. Donki nige kainana ipapagan yo nige sowasowana
iedeedede, na Balami ana donki tomo kainali mena iedeedede,
kabo palopitane ana nuwatu yauyaulena itom. 17 Toyakayakatai
mwakomwakotaline kani nige sagu namwanamwana yabo talolobai
kolili. Siya besiele waila yabo iguma, yo besiele yaloyaloi yaumai iyui-
kalaili, kolili nige kanli sipapagan. Na Yaubada ali kaba miya gula
boniboniyaina ikatububunanako isanasana kaiweli. 18 Siya siwalowalo-
saesae, na ali walone nige kanna. Siwalo yakato sowasowana ganawali
mumugana taginauli, kabo koina tonuwabui waluwaluli siya nuwanuwali

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

boniboniyai mumugana siyabubu-gabaen, siwoyaili sitabe-yatagelakeile-
yoili yakato simuliya kolili. 19 Toyakayakataine siwaloyameli kolili siba,
“Kai ama kamwasa koina kwamuliya kani nige ginauli yabo ikakausimiu,
kani nige yaiya yabo iloloina-yagimiu.” Ali mwakota siginauli kaiwena
siboma naenaena koina sipan-kalatagiliko. Kaiwena tem ginauli yabo
tomo katena italamwan koina naga ginauline kani tomone iloiloina-
yani. 20 Gubesi siya baguna simiyamiya boniboniyai ana dedei koina
na sinuwabui yo kateli sitalamwan ala Guyau Yeisu koina yo yanuwa
yaulina mumugana naenaena silogabaeni na mulina mena sipileyoi
mumugana naenaena koina ipanliyoi? Baguna simiyamiya boniboniyai
ana dedei koina yo ali nae ilalaki, na saugana sipileyoi dedeinane koina
ali naenaenane siyalalaki yoi yo sibeku yawasosi. 21 Kamwasane ginauli
naenaesosina kaiwena tomeline Yaubada ana loina sikataiyako na iyamo
dagelali siwolena koina. Ilonamwayagili tem tabu sauga yabo kamwasa
dudulaina sikakatai na simiyamiya boniboniyai ana dedei kanasiga
siboita. Tomeli siya sipileyoi naenaena koina kali maisa ilalakisosi
kabo siya nige tomeli, siya nige sauga yabo sinunuwabui, maisali.
22 Toyakayakatai mwakomwakotaline kolili iyawatagiliko besiele walo
sonoga yabo ana walo bwaite kaiweli iwaloba, “Bwauwa yabo imaliwe
kabo muli mena ipileyoima yo ibomayoi maliwena ikan” yo tabe,
“Tem polo yona tadeuli-gabaeni, kani mwayamwayau ipileyoi yo iula-
bwalabwala yoi.”

Yeisu ana pileyoima kaiwena

3 1 Yagu eliyamwao kagu tomulolowo, leta labuina bwaite yalele
yo yayawasa ilaowa kolimiu. Letane labuine kaloli mena
yayanuwapeimiu yo yakabi-yakaiwemiu na kwanuwatu-namwanamwa.
2 Nuwanuwagu walo bwaite beyabeyana Yaubada ana palopitao
siwalowaloweni kwanuwatu-kalatani, yo besiele tabe mulolo mumugana
iya ala Guyau yo kala Tolebolebo iwaloweni yo ami apositoloyao
siyawasayako kolimiu kwanuwatu-kalatani.
3 Ginauli yabo wakatai-baguna-yani, yakato sauga ana kaba mwawasi
koina totalatalawasi tupwaliyao kani siyawatagilima siya nuwanuwali
ali nuwatu naenaeli kateli mena simiyamiya siginaulili. 4 Kani
sitalawasi-yagimiu yo siwaloba, “Iwaloyameli yakato ipileyoima, na
tubulao siboitako, ginauli meuloina kali koleya kaigedamo, nige yabo
uloina, iyatubuya saugana Yaubada yanuwa yaulina iginauli kanasiga
kabona. Nuwana kani nige ipipileyoima.” 5 Na totalatalawasine nuwali-
imwatainan yakato beyabeyana kaba yatubu koina Yaubada ana walo
koina kabo ginauli meuloina bulibuli mena yo yanuwa yaulina mena
siyawatagili. Sauganane Yaubada yanuwa yaulina iyamayale iginauli
waila mena. 6 Yo tabe besiele wailane koina ana yamayamayalene

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

isibayanaeli Nowa ana sauga mena saugana iwalo yalubwasi lalakina
ididima. 7 Yo tabe walone kaigedana koina bulibuli yo yanuwa yaulina,
siya kabona bwaite tagitaili, iloina na simiyamiya kanasiga igabuli
kaliyate yatala koina. Kaliyatenane koina siya Yaubada nige simemeliyani
kani iyatalayagili yo isibayanaeli. Walo yawasosi, totalatalawasine
Yaubada ana kaiwe nige nuwali imamayaleyan.
8 Yagu eliyamwao kagu tomulolowo, ginauli yabo tabu nuwamiu
imwamwatainani, Yaubada manna mena kaliyate kaigeda besiele bolime
tausan, yo bolime tausan besiele bwaite kaliyate kaigeda. Nige yabo kana
uloi imiyamiya koina. Kaiwena Yaubada iya toyamayale yo iya ibomamo
ikatai sauga ana mamalawe yo sauga ana kubwa. 9 Tomo tupwali
siwaloba, “Guyau ana laoma iyoviyasosi, kabo bwaite iya kaiwena
ana waloyameli nige iyayadudulai.” Na nige besiele, ikalakisiye yo
isanasanaimiu, nuwanuwana tomo meuloili ali pwanoli kolili sinuwabui,
nige nuwanuwana yabo mayau wedowedolina ilobai yo iboita.
10 Na yawasosi Guyau ana laoma kana kaliyate kani iyawatagili,
yo ana laoma besiele tokewali yabo ana laoma, katelamo iyapitali.
Kaliyatenane koina dagugu lalakina kani iyawatagili yo bulibuli kani
imwawasi, nige tabe imiyamiya, besiele tabe dabwelo, waikena yo
utu siwedoli, yo yanuwa yaulina mekanakavao yo ginauline meuloili
siwedoli woli. 11-12 Yaubada ginauli meuloili kani isibayanaeli besiele
bwaite. Tem bwaine besiele gubesi komiu mumugamiu bwaite sauga?
Saugana komiu iyaele mekamikavao yo ami yaliyaya kwasanasanai
Guyau ilaoma Yaubada ana kaliyate koina, sowasowana me ami
yakasisi yo mumugamiu sidudulai yo Yaubada ana nuwatu kwamuliya
namwanamwai. Na kaliyatenane koina bulibuli meuloina kani iwedoli
yo ikala woli, yo mayau wedowedolina kaiwena dabwelo, waikena yo
utu sikala-sapusapu. 13 Na Yaubada ana waloyameli kani iyawatagili
kolila, mwa koina tasanasanai bulibuli waluwaluna yo yanuwa yaulina
waluwaluna kaiweli, na siya todudulaimo kani simiyamiya.

Mumuga namwanamwana kaiwena wakaiwe yo wagitekalatagimiu

14 Kabo yagu eliyamwao, saugana komiu iyaele kwasanasana ginauline
siya naga kani siyawatagili, mumuga namwanamwana kaiwena wakaiwe
yo kwamiya-dudulai, kabo nige ami nae yabo imiyamiya Yaubada manna
mena. 15 Bwaite kwanuwatu-kalatani, Guyau me ana kalakisiye isanasana
kaiwena nuwanuwana lebo kwalobai. Kalakava namwanamwana Paulo,
Yaubada nuwatu namwanamwana iwolena koina kabo beyabeyana ami
leta ileleli yo iwalo besiele kolimiu. 16 Besiele tabe ana leta meuloili
kolili, saugana tem iedeedede Yeisu ana pileyoima kaiwena, iwalo besiele
bwaite. Paulo ana letane kaloli mena walo tupwaliyao siyaele kali katai
sikololo yo sidididiusosi. Kabo tomo siya nige me ali katai Paulo ana walo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sibui uloina. Sauga ibaibaiwa Buki Tabu ana walo sibui uloina. Mwa
koinaele sibomamo ali kaba silae siginauli. 17 Yagu eliyamwao kagu
tomulolowo, wakataiyako bwaite, kabo wagitekalatagimiu, kisi tomo
siya Yaubada ana loina sisikotanani siwoya-pwanolimiu na ami kaba tolo
kaikaiwena kwalogabaeni. Tabu besiele. 18 Na kwalalaki ala Guyau yo
kala Tolebolebo Yeisu Keliso ana mulolo koina, yo kana katai ilalalaki
kolimiu. Iya towasawasa sauga kabona yo sauga meuloina kani nige
ilolotom. O, besiele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Yoni

Leta bagubagunana Yoni ilele

Walo bagubagunana

Leta bwaite kana tolele iya Yoni, Sebedi natuna. Iya Yeisu ana apositolo yabo yo iya tabe buki Yoni, Yeisu wasana namwanamwana, kana tolele. Yoni leta bwaite ilele kaiwena toyakayakatai mwakomwakotali tupwaliyao siyaele ekalesiya kalona mena. Siya siba yakato yanuwa yaulina gogona sowasowana takabi-tonan siya simiyamiya naenaena ana dedei koina, na yaluyaluwa gogona bwaimwana nige sowana takabi-tonan siya simiyamiya namwanamwana ana dedei koina. Mwa siba Yeisu iya uloina na Mesaiya iya uloina. Siba Yeisu iya tomo molosi yo iya yanuwa yaulina gogona iya imiyamiya naenaena ana dedei koina. Yo siba Mesaiya iya yaluyaluwa yo iya yaluyaluwa gogona iya imiyamiya namwanamwana ana dedei koina. Yo tabe siwalo siba Mesaiya iya ilaomaya Yaubada koina yo ilusae yo imiya tomo Yeisu koina. Yo tabe siwalo siba Yeisu iya nige Yaubada Natuna besi, besiele Yeisu iya nige Mesaiya.

Bwaite siya nuwatuliyaone kaiweli mwa Yoni leta bwaite ilele yo toekalesiyao ikabi-yakaiweli yakayakatai bagubagunana kaba yatubu koina sibebenalanwa sowasowana iya sikabikalatan (besiele 2:24). Yo iba Yeisu iya Mesaiya, Yaubada Natuna, iya ilobima yanuwa yaulina mena iyamala tomo (2:22, 4:2, 4:14-15, 5:1-6).

Toyakayakatai mwakomwakotaliyao tupwali siba Yeisu ana babitaiso koina Yaluyaluwa Mesaiya ilobima imiya tomo Yeisu koina, yo yakato Yaluyaluwa Mesaiya tomo Yeisu ilogabaen muli mena kabo iboita. Mwa Peina 5 tomna 6 Yoni ali nuwatu iwalo-yadudulai iba, “Yeisu Keliso iya tomo yawasosi ibabitaiso yo ana paisowa iginauli ilau kanasiga iboita. Iya ibomamo yona yawasosi mena iboita ala pwanoli maisana.”

Toyakayakatai mwakomwakotali siwaloyoi siba tawae taginaginauline nige kana nuwanuwatu ilalau yaluyaluwa kana lebo koina, kaiwena ginauline tagiginauline yanuwa yaulina gogona na lebo iya yaluyaluwa gogona.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Na Yoni toekalesiyao ikabiyakaiweli tabu lopwano kamwasana sigiginauli (besiele 2:1, 3:7-8), na Yaubada ana loina sisanapuwagili (2:3-4). Yaboyoi toyakayakatai mwakomwakotali siwalo yakato siya ali katai wadawadamna yabo iyaele imiyamiya yo iya kataine koina ipei-suwalagili ali tali Kelisitiyani meuloili kolili. Kabo siya sikalomagigili tomeliwo uloili kolili. Mwa nuwatu yabo lalakina Yoni ilele leta bwaite kalona mena siya tomeliwo kalikavao yo duliyao kolili siemulomulolo-wagili (besiele 3:14, 4:20-21).

Walone iya yawasila iyeyama bwaimwa Yeisu

1 1 Walone iya yawasila iyeyama iya kaiwena kaluwewasayan
kolimiu. Muli mena kabo ginauli meuloili situbu na iya iyaele
imiyamiya. Iyamo kai kainana kabenalan yo kagitai manimai mena yo
kamankulakulai yo kakabitonan nimamai mena. 2 Tomonane iya yawasila
iyeyama iyawatagilimako. Yo yawasine miyamiya yainane iyamo koina
kagitai mwa koinaele kayawayawasayan yo kaguguyeyan kolimiu.
Yo beyabeyana Tamana mekanakava simiyamiya kabo muli mena
imayale kolimai. 3 Tomone iya kagitai yo kainana kabenalan iya mwa
kaluwewasayan kolimiu, kaiwena nuwanuwamai mekamakavao komiu
takawa-elieliyam kaigeda besiele kai kakawa-elieliyam-wan Tamana yo
Natuna Yeisu Keliso. 4 Kabo leta bwaite kalele ilaowa kolimiu kaiwena
nuwanuwamai mekamakavao komiu yaliyaya mena takalapowon.

Mayale mena talokeikeile

5 Wasa bwaitete kabenalan iya Yeisu Keliso koina yo kaluwewasayan kolimiu
bwaite besiele. Yaubada iya mayale yo nige boniboniyai yabo imimiya koina.
6 Mwa koinaele tem tomo ali wasa taolegili yakato Yaubada mekalakava
takawa-elieliyam na iyamo tem talokeikeile boniboniyai mena kabo ala
paisowane yo mumugalane kolili kitamo tomwakota. 7 Na tem talokeikeile
mayale mena besiele iya iyaele mayale mena, kabo mekalakavao takelabilabin
na Natuna Yeisu kwasinena mena ala pwanoli meuloili ideuli-gabaegili.
8 Tem tawaloba, “Nige yagu pwanoli imiyamiya”, bwaimwana tabomayoi
tamwakota-yagila yo nige walo yawasosi imiyamiya kolila. 9 Na iyamo tem ala
pwanoli tawalo-masalan Yaubada koina kani ala pwanoli inuwatu-pwaikili yo
mumugala naenaena meuloina ideuli-gabaegili yo tawaluwaluyoi. Kaiwena
iya mumugana idudulaisosi yo sowana kana meli tapei. 10 Tem tawaloba,
“Nige yagu pwanoli yabo”, kita Yaubada takawa-mwakomwakota-yan yo ana
walo Buki Tabu mena nige takakalai katela mena tapepei.

2 1 Kabo natuguwao, leta bwaite yalele ilaowa kolimiu kaiwena nige
nuwanuwagu lopwano yabo waginauli. Na tem yaiya lopwano yabo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iginauli ilonamwayan inuwatu-kalatan yakato kala tosagu yabo iyaele
imiyamiya, bwaimwa Yeisu Keliso, iya todudulaisosi yo iwalowalolau
Tamana koina kaiwela. 2 Iya ibomayoi ipwaoli ala pwanoli kaiweli na
mesabana ala pwanoli maisana naenaena ikelegabaen. Yo nige yakato
iboita kitamo ala pwanoli kaiwena, na iboita tomo yanuwa yaulina
meuloila ala pwanoli kaiweli.

Loina kana obiga yo mulolo mumugana walona

3 Na gubesi na takatai kita ana tomoyao yawasosi? Tem ana loina
taobigaili walo yawasosi kita ana tomoyao. 4 Tem tomo yabo iba, "Iya
yakatai", na ana loina nige ioobigaili bwaimwana tomone iya tomwakota,
yo nige walo yawasosi koina imiyamiya. 5-6 Na tem tomo yabo ana loina
iobigaili kani Yaubada ana mulolo tomone koina ilalakisosi. Temga
tawaloba yakato tamiyamiya koina kabo sowasowana yawasila kana lau
besiele Yeisu ana lau. Bwaite kamwasane koina takatai kita tamiyamiya
koina.
7 Kateguwao komiu yagu eliyamwao, loinane bwaite yaleleyawa kolimiu
nige loina waluwaluna besi. Bwaite loinane beyabeyana imiyamiya
kolimiu saugana kwanuwabui kwaemala tomeli. Loinane bwaite yakato
kwaemulomulolo-wagimiu bwaite wasane kaigedana beyabeyana
kwabenalanako. 8 Yo besiele tabe, loinane bwaitete yaleleyawa kolimiu
loina waluwaluna. Kana waluwalu yo kana yawasosi tagitai Keliso
koina yo besiele tabe kolimiu. Yo waluwaluna kaiwena boniboniyai
kana sauga imwawasi na mayale yawasosi iyawatagiliko ilalalala. 9 Tem
tomo yabo iba, "Yau ele yamiyamiya mayale mena" na tem kanakava
ikalomagigilan, iya nagamo imiyamiya boniboniyai mena. 10 Na tem tomo
yabo imulolo kanakava koina, iya imiyamiya mayale koina. Iya koina
nige kalomagigili imiyamiya mwa nige sowasowana ibeku woya koina yo
nige sowasowana kanakava yabo iwoya pwanoli na ilosuwala naenaena
koina. 11 Na tem tomo yabo kanakava ikalomagigilan iya nagamo
imiyamiya boniboniyai mena. Iya ilolokeikeile boniboniyai luwana mena,
nige ikakatai toweya ilaulau kaiwena boniboniyai manna ikausi.

Tabu yanuwa yaulina wasawasana kwamumulolo kolili

12 Natuguwao, walo bwaite yaleleyawa kolimiu kaiwena Yaubada ami
pwanoli inuwatu-pwaikiliko Yeisu ana paisowa kaiwena. 13-14 Tautaubalao
yo kedukedulumao, walone bwaite yaleleyawane kolimiu kaiwena komiu
wakataiyako Keliso iya iyaele kaba yatubu koina imiyamiya. Kilakai yo
vesala, walone bwaite yaleleyawane kolimiu kaiwena Yaubada ana walo
imiyamiya kolimiu mwa me ami kaiwe Seitani wakaiwe-gabaenako.
Melumeluwo, walone bwaite yaleleyawane kolimiu kaiwena Tamamiu
wakataiyako. 15 Tabu yanuwa yaulina mumugana kwamumulolo koina yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabu yanuwa yaulina gogona yabo kwamumulolo koina. Tem kwamulolo
kolili kani Tamamiu bulibuli mena nige kana mulolo yabo imiyamiya
katemiu mena. 16 Kabo yanuwa yaulina gogona meuloina bwaite siyaele.
Mumugane siya kwapila nuwanuwana, ginauline tagitaili yo nuwala
iyaili, gogo wasawasa yo kana gagasa, ginauliline bwaitete siya nige
silalaomaya Tamala koina na silaomaya yanuwa yaulina mena. 17 Yanuwa
yaulina kani ikwalalele yo ginauli meuloili simiyamiya yanuwa yaulina
mena siya bwaite tomo nuwanuwa molosili kani sikwalalele. Na yaiya
Yaubada ana nuwatu ipaisowai iya kani imiyayai.

Wagite-kalatagimiu Keliso kana tokalomagigiliwo kaiweli

18 Natuguwao, sauga ana kaba mwawasi ilaoma-oliko. Kwabenalanako
yakato Keliso kana tokalomagigili ilalaoma na tabe sauga bwaite
sibaibaiwa silaomako. Mwa bwaite koina takatai yakato sauga
ikelakubwa-oliko. 19 Beyabeyana siya simiyamiya ala boda luwana mena
na bwaite sauga silogabaegila kaiwena siya nige ala bodao. Tem siya
ala tomo yawasosi ala bodane koina kabo simiyamiya kolila. Na iyamo
silogabaegilako, kabo bwaite koina tagitai siya nige ala tomoyao ala
bodane luwana mena. 20 Na tomo yakayakasisina iya Keliso Yaluyaluwa
Tabuna isuwai komiu kolimiu mwa wasa dudulaina wakatai. 21 Gubesi,
leta bwaite yalele ilaowa kolimiu kaiwena wasa dudulainane nige
wakakatai? Nigele, wasa dudulainane wakataiyako. Bwaite yainane
kaiwena mwa leta bwaite yaleleyawane kolimiu yo tabe wakataiyako
yakato mwakota nige ilalaoma wasa dudulaina koina. 22 Yaiya
tomwakota? Tem tomo yabo ilaoma na iwaloba, “Yeisu iya nige Mesaiya
besi”, kabo takatai tomonane iya tomwakota yo iya bwaimwana Yaubada
Tamala yo Natuna isikotanagili mwa iya Yeisu kana tokalomagigili.
23 Yaiya tomo iya Yaubada Natuna isikotanan tabe nige imiyamiya
Yaubada koina. Na tomone tem imeli Natuna koina yo iwaloba, “Iya
Tolebolebo” bwaimwa kani Tamana koina imiyamiya.
24 Saugana kaba yatubu koina wasa dudulaina siwalowen kwabenalanako
yo kwameliyanako bwaimwa iya sowasowana imiyamiya katemiu mena.
Tem wasane bwaite wakabikalatan yo imiyamiya katemiu mena kani
kwamiyamiya Yaubada yo Natuna kolili. 25 Na Yeisu iwaloyamelilako yakato
yawasi miyamiya yaina kani iyeyama kolila. 26 Walone bwaite yaleleliwa
kolimiu na mesabana yayanuwapeimiu siya analiyao nuwanuwali siwoya-
suwalagimiu ali yakayakatai naenaeli kolili. 27 Na Keliso Yaluyaluwa Tabuna
isuwaiyako kolimiu mwa iyaele mekamikava kwamiyamiya. Mwa koinaele
nige sowana toyakayakatai uloina yabo kwaloyai yoi na iyakataimiu. Na
Yaluyaluwa Tabuna ginauli meuloina iyakayakataimiu yo ana yakayakatai
walo yawasosi, nige mwakota. Koinaele kwamiyamiya Keliso koina besiele
Yaluyaluwa Tabuna iyakataimiuko.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tamiya besiele Yaubada natunao

28 Kabo natuguwao, kwamiyamiya Keliso koina, na saugana tem
ipileyoima me ala katepatu yo tabu tamwamwalimwaline na iyamo
tatolomo manna mena. 29 Wakataiyako Keliso iya todudulaisosi mwa
wakatai tem tomo mumugali sinamwanamwa siya Yaubada natunao.

3 1 Tamala ikawa-natu-wagila. Bwaite nuwatune koina ana mulolo
kolila kana lalaki takatai. Yo walo yawasosi kita natunao.
Saugana Yeisu ilokeikeile yanuwa yaulina mena tomo nige sikakatai,
bwaite yaina mwa kaiwena nige sikakataila. 2 Kateguwao komiu yagu
eliyamwao, sauga bwaite koina kita Yaubada natunao iyamo nige naga
iyayakenayagila bwaliga kani kala koleya gubegubesina. Nige takakatai
na iyamo takatai mowoi saugana tem Keliso ipileyoima kani tagitai kana
koleya yawasosi kabo kita kani besiele iya. 3 Siya analiyao me ali katepatu
sisanasana ana pileyoima kaiwena kani sibomayoi sikabi-yakapwali
besiele Keliso iya ikapwa. 4 Na siya tomone pwanoli mumugana siginauli
siya Yaubada ana loina kana tolikwai. Kabo pwanoli mumugana koina
tomo meuloili Yaubada ana loina sisibayanae. 5 Wakatai Keliso ana
laoma yaina bwaimwana ala pwanoli ikele-gabaegili. Wakataiyako iya
nige sowasowana ilopwano. 6 Siya analiyao sitalamwagiliko Keliso koina
nige sowasowana simiyamiya mumugana naenaena koina. Na tomo
tupwaliyao mumugana naenaena siginaginauli-kalatan mwa koinaele
sowasowana tawalo yakato siya nige sauga yabo Keliso sigigitai yo nige
sauga yabo sikakatai.
7 Natuguwao, tabu tomo yabo imwamwakota-yagimiu. Temga yaiya
tomo mumugana idudulai Yaubada kani tomone ikawa-namwanamwa-
yan besiele Yaubada Yeisu Keliso ikawa-namwanamwa-yan. 8 Na tem
yaiya pwanoli mumugana iginaginauli, bwaimwana iya Seitani natuna
kaiwena kaba yatubu koina ilaoma kanasiga kabona Seitani iyaelemo
mumugana naenaena iginaginauli. Kabo Yaubada Natuna ana emala
tomo yaina bwaite, Seitani ana paisowa ikele-gwaligwali yo ikele-gabaen.
9 Siya Yaubada natunao nige sowasowana mumugana naenaena imiyayai
kolili kaiwena yawasine ilaomaya Yaubada koina iyaele imiyamiya kolili.
Yo nige sowasowali mumugana naenaena siginauli kaiwena siya Tamali
Yaubada. 10 Gubesi na takatai analiyao Yaubada natunao yo analiyao
Seitani natunao? Siya Yaubada ana loina siobigaili yo simulolo kalikavao
kolili siya Yaubada natunao. Na siya Yaubada ana loina sisikotanagili yo
nige simumulolo kalikavao kolili siya Seitani natunao.

Taemulomulolo-wagila besiele Keliso ana loina

11 Kaba yatubu koina saugana kwanuwabui yo kwaemala tomeliwo
yakayakatai bwaite kwabenalan, iwaloba taemulomulolo-wagila.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Tabu mumugamiu besiele Keni, iya Seitani natuna kaiwena kanakava
iunuyamate. Tawae kaiwena ikalomagigilan mwa iunuyamate? Kaiwena
igitai kanakava ana paisowa idudulai na iya ana paisowa inae. 13 Kabo
kaukavao yo duguwao, tem yanuwa yaulina tomonliyao sikalomagigi-
lagimiu tabu katemiyao siwawakaka. 14 Tem kalakavao tamulolo kolili
bwaimwana koina takatai yakato boita ana dedei talogabaenako yo
talopanaisima yawasi ana dedei mena. Na tem tomo yabo nige kanakava
imumulolo koina iya iyaelemo boita ana dedei mena. 15 Kaiwena tem
yaiya kanakava ikalomagigilan iya bwaimwana besiele tounuyamate
yabo, yo takatai tounuyamate iya yawasi miyamiya yaina nige koina
imiyamiya.
16 Na tawae mulolo yawasosi? Keliso yawasina italamwan kaiwela mwa
ana paisowane koina takatai mulolo yawasosi. Mwa koinaele tabe kita
sowasowana yawasila tatalamwan kalakavao yo dulao kaiweli. 17 Tem
tomo yabo ginauli meuloina koina sowasowana na tem kanakava yabo
igitai ginauli tupwali koina sibwaga na nige imumulolo koina na isasagui
bwaimwana nige Yaubada kana mulolo koina imiyamiya. 18 Natuguwao,
tabu yakato walomo koina tamulolo, sowasowana mulolo yawasosi
tayakenayan ala paisowa koina. 19-20 Tem kalakavao tamulolo kolili
bwaimwana koina takatai kita walo yawasosi natunao. Mwa bwagana
nuwatu yabo imiyamiya katela mena yakato kita nige todudulai na iyamo
sowasowana takatepatu yo tanuwa-daumwali Yaubada manna mena
kaiwena ala nuwatu meuloina yo katela meuloina igite-likwailiko.
21 Kateguwao yagu eliyamwao, tem iyaele tanuwa-daumwaliko yo nige
katela mena tanuwanuwatui yakato kita nige todudulai na sowasowana
takatepatu Yaubada manna mena. 22 Mwa koinaele tem tawae
takawanoiyan koina kani iyeyama kolila kaiwena ana loina taobigai
yo mumugane taginaginauline ana kaba yaliyaya. 23 Kabo ana loina
iwalo bwaite besiele, Natuna Yeisu Keliso tameliyan yo taemulomulolo-
wagila besiele loinane iwalowenako kolila. 24 Siya analiyao Yaubada
ana walo siobigai kani imiyamiya kolili yo siya simiyamiya koina. Na
gubesi takatai iya imiyamiya kolila? Takatai imiyamiya kolila kaiwena
Yaluyaluwa Tabuna iyeyamako kolila mwa talotonan.

Wagitekalatagimiu palopita mwakomwakotali kolili

4 1 Kateguwao yagu eliyamwao, palopitao mwakomwakotali
sibaibaiwa siyaele siyawatagiliko silau yanuwa yaulina dedeina
meuloina kolili sitakitakikili. Mwa tomoliyaone siya yaluyaluwa yabo
iula-edeededeli tabu meuloili kwamemeliyagili, na iyamo yaluyaluwaone
naga wagitesipwaili yo bwaine koina sowasowana wakatai nuwana
silaomaya Yaubada koina o nuwana nigele. 2 Yaubada Yaluyaluwana kana
katai bwaite besiele. Tem yaluyaluwa tomo yabo iula-edeedede na iwalo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iba, “Yeisu Keliso ilaoma iyamala tomo” bwaite wakatai Yaluyaluwane
bwaimwana ilaomaya Yaubada koina. 3 Na tem yaluyaluwa yabo tomo
iula-edeedede yo nige ikakawa-yawasosi yakato Yeisu ilaoma iyamala
tomo, ee kabo wakatai yaluyaluwa bwaimwana nige ilalaoma Yaubada
koina, na ilaomaya Keliso kana tokalomagigili koina. Kwabenalanako
yakato ilalaoma na bwaite sauga ilaomako yanuwa yaulina mena iyaele
ipaipaisowa.
4 Kabo natuguwao, komiu Yaubada ana tomoyao yo palopitao
mwakomwakotali iyaele wakaiwe-gabaegiliko. Kaiwena
Yaluyaluwane kolimiu imiyamiyane ikaiwesosi kabo yaluyaluwane
imiyamiyane yanuwa yaulina tomonliyao kolili. 5 Mwa siya palopita
mwakomwakotaliyao siya bwaimwana yanuwa yaulina tomonliyao
ali boda kalona mena kabo siya sauga meuloina yanuwa yaulina
kana nuwatu koina siedeedede kainali yanuwa yaulina tomonliyao
sibenalan. 6 Na kita Yaubada ana tomoyao iya ana nuwatu koina mwa
taedeededene yo siya Yaubada sikatai kainala sibenalan. Na siya nige
Yaubada ana tomoyao, kainala kani nige sibebenalan. Bwaite kamwasane
koina sowasowana takatai yaluyaluwa dudulaina yo yaluyaluwa
mwakomwakotana.

Yaubada iya tomulolo mwa kita tomulolo

7 Kateguwao yagu eliyamwao, taemulomulolo-wagila, kaiwena
mulolo mumugana ilaomaya Yaubada koina. Temga yaiya imulomulolo
bwaimwana iya Yaubada natuna yo Yaubada kana katai koina imiyamiya.
8 Temga tomo yaiya nige imulomulolo kaiwena iya Yaubada nige ikakatai.
Kaiwena Yaubada iya tomulolo. 9 Kabo Yaubada ana mulolo kolila iyaele
iyakenayagilako bwaite besiele. Natuna kaigedamo italamwan ilobima
yanuwa yaulina mena na iya koina kita yawasi yawasosi talobai. 10 Nige
yakato mulolo yawasosi mumugana tagitaiya kita ala mulolo Yaubada
koina. Na iyamo tagitaiya iya imulolo bagunayagila Natuna iyawasayama
ala pwanoli kaiwena ipwaoli na ala pwanoli maisana naenaena
ikelegabaen. 11 Kateguwao yagu eliyamwao, Yaubada imulolososi
kolila mwa sowasowana kita taemulomulolo-wagila. 12 Nige sauga
yabo koina tomo yabo Yaubada igigitai. Na iyamo tem taemulomulolo-
wagila Yaubada imiyamiya kolila yo ala mulolo Yaubada koina iyamala
yawasosi.
13 Takatai kita tamiyamiya Yaubada koina yo iya imiyamiya kolila
kaiwena Yaluyaluwana iyeyama kolila talotonan. 14-15 Tabe besiele,
tem tomo yabo iwalo iba, “Yeisu iya Yaubada Natuna”, kabo Yaubada
imiyamiya koina yo iya tomone imiyamiya Yaubada koina. Yo kai
kagitai yo wasana kaluwewasayan bwaimwana Yaubada Tamala Natuna
iyawasayama yanuwa yaulina kana tolebolebo. 16 Yo tabe yaboyoi, yaiya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tem imulomulolo iya imiyamiya Yaubada koina yo Yaubada imiyamiya koina, kaiwena takatai Yaubada iya tomulolo yawasosi. Takatai yo tameliko yakato Yaubada imuloloila. 17 Kabo ala mulolo Yaubada koina ilalalaki yo itoyatoyawa na sauga yatala koina kani kita me ala katepatu yo nige mwalimwaline. Koinaele sowasowana takatepatu kaiwena saugana ala miyamiya yanuwa yaulina mena mumugala besiele Keliso mumugana. 18 Tem Yaubada tamulolo koina yo iya imulolo kolila, nige sowana tamatausan. Tem kita ala mulolo ilalaki yo itoyatoyawa, kani mulolo mumugana matausi kamnana ikele-gabaen. Kaiwena matausi yaina ilaomaya tem Yaubada ana yatala tanuwatui. Tem tomo yaiya iya imatausi kabo takatai ana mulolo Yaubada koina nige ilalalaki yo nige itotoyatoyawa.

19 Tamulolo Yaubada yo tomo kolili, kaiwena Yaubada iya imulolo-baguna-yagila. 20 Tem tomo yabo iwaloba, “Yaubada koina yamulolo”, na kanakava ikalomagigilan iya tomwakota. Kaiwena tem kanakava igitaiyako na nige imumulolo koina kabo takatai Yaubada nige imumulolo koina, kaiwena tomone nige sowasowana Yaubada igitai. 21 Mwa bwaite kala loina iyeyama kolila iwaloba, tem yaiya imulolo Yaubada koina sowasowana imulolo kanakava koina.

Tem Yeisu tameliyan kani yawasi miyamiya yaina takalai

5 1 Siya analiyao Yeisu simeliyan yakato iya Mesaiya siya Yaubada natunao. Tem tamulolo Tamala koina kani tamulolo kalakavao yo dulao kolili besiele. 2 Kabo takatai saugana tem Yaubada tamulolo koina yo ana loina taobigaili natunao tamulolo kolili. 3 Yo tabe tem Yaubada tamulolo koina ana loina taobigaili. Na ana loinane nige sikokololo kolila. 4 Kaiwena kita Yaubada natunao mwa yanuwa yaulina ana kaiwe takaiwe-gabaen. Kita tameliko Yaubada koina kabo meline kaiwena yanuwa yaulina ana kaiwe takaiwe-gabaen. 5 Analiyao sowasowali yanuwa yaulina ana kaiwe sikaiwe-gabaen? Siyamo analiyao simeli yakato Yeisu iya Yaubada Natuna bwaimwanamo siya sowasowali.

6 Bwaite Yeisune iya Yeisu Keliso ilaoma yanuwa yaulina mena yo ibabitaiso waila koina yo iboita kwasinena ididi. Nige ilalaoma yakato ibabitaisomo na ilaoma na mesabana ibabitaiso yo tabe iboita. Besiele Yaluyaluwa Tabuna iwalo yawasosi Yeisu Keliso kaiwena, kaiwena Yaluyaluwa Tabuna iya towalo yawasosi. 7 Towalo-masala yoli yaiyona Yeisu Keliso kaiwena, 8 bwaimwana Yaluyaluwa Tabuna, ana babitaiso waila mena, yo ana boita kwasinena ididi. Na towalo-masala bwaite yoli yaiyonane ali walo sitoyatoyawa. 9 Tem tomo wasa yabo siwalo-masalan kolila takawa-yawasosiyan. Na Yaubada ana walo-masala walo yawasosi kabo muli mena tomo ali walo-masala, kaiwena iya Yaubada. Kabo sowasowana Yaubada tameliyan kaiwena iwalo-masalan Natuna kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Tem yaiya Yaubada Natuna imeliyan walo-masalane ipeiyako katena
mena. Na tem yaiya nige Yaubada imemeliyani bwaimwana iya Yaubada
ikawa-mwakomwakota-yani kaiwena Yaubada ana walo-masala Natuna
kaiwena nige ikakawa-yawasosiyan. 11 Yaubada ana walo-masala bwaite
besiele. Yaubada yawasi miyamiya yaina iyeyamako kolila, na yawasine
iyaele Natunane koina. 12 Siya analiyao Yaubada Natuna sikalaiyako
siya yawasi miyamiya yaina sikalaiyako. Na siya analiyao nige Natuna
sikakalai, yawasinane tabe nige sikakalai.

Nuwatu mwawamwawasina

13 Leta bwaite yaleleyawane kolimiu kaiwena nuwanuwagu wakatai
yawasosi yawasi miyamiya yaina iyaele wakalaiyako komiu analiyao
Yaubada Natuna kwameliyanako. 14 Kabo sowasowana takatepatu na
talau Yaubada koina, kaiwena takataiyako tem takawanoi ginauli
yabo kaiwena, na tem ana nuwatu besiele, kani ala kawanoi ibenalan.
15 Takatai tem saugana takawanoi koina ala kawanoi ibenalan, kabo
takatai saugana tem tawae takawanoiyan koina kani iyeyama mowoi.
16 Temga komiu yabo kanakava o duna igitai na pwanoli iginaginauli
pwanoli bwaimwana nige yaluyaluwana itatabe-yamate sowasowana
ikawanoimo Yaubada koina tolopwano bwaimwana kaiwena, kabo
Yaubada kani yawasi iwolena koina. Siya pwanoli bwaine besiele
siginaginauli yaluyaluwali nige siboboita yo kabo siya bwaite kaiweli
yawalowalo. Na pwanoli yabo imiyamiya bwaimwana sowasowana
tomo yaluyaluwana kani itabe-yamate, nige yawawalo na yakato
wakawanoi Yaubada koina tomone siya pwanoline bwaite siginaginauli
kaiweli. 17 Paisowa naenaena meuloina bwaimwana pwanoli na
pwanoli tupwaliyao simiyamiya nige sowasowana tomo yaluyaluwali
sitabe-yamateli.
18 Takatai siya Yaubada natunao nige sowasowana mumugana naenaena
imiyayai kolili kaiwena Yaubada Natuna igitekalatagili mwa kabo
tonaenaena Seitani nige sowana ikabi-tonagili. 19 Bwagana yanuwa
yaulina meuloina Seitani iloinayan, na iyamo takatai kita Yaubada
natunao. 20 Yo tabe takatai Yaubada Natuna ilaoma yanuwa yaulina
mena yo katai iyeyama kolila na Yaubada takatai. Kita tamiyamiya iya
koina kaiwena tamiyamiya Natuna Yeisu Keliso koina. Iya bwaimwana
Yaubada yawasosi yo iya yawasi miyamiya yaina. 21 Natuguwao, tabu
kwapwapwalou siya yaubada mwakomwakotaliyao kolili sowasowana
kwasikotanagili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Yoni

Leta labuina Yoni ilele

Walo bagubagunana

Leta bwaite kana tolelelele esana nige iwawalo-masalan na iwalomo, “Yau tobaguna yabo tapwalolo koina.” Na tomo sibaibaiwa siya Buki kana tolivasi ali walo bwaimwana leta tolelena bwaite iya Yoni Sebedi natuna. Tabe besiele nige iwawalo-masalan yaiya letane iyawasa koina, na iwalomo “Yayawasayawa koliwo, kowa sine gitegite-sipwaina Yaubada koina mekamkavao natumwao.” Nuwana sine yawasosi menatunao, na sibaibaiwa Buki Tabu kana tolivasi siwalo nuwana makamakayaumo walona tapwalolo yabo kaiwena bwaine Yoni iwalowen yakato sine na natunaone siya totapwalolo bodaliyao. Yoni leta bwaite ilele yo iyawasa kolili na mesabana iedeedede na ikabiyakaiweli na me ali mulolo simiyamiya yo besiele sibomayoi sigitekalatagili toyakayakatai mwakomwakotali kolili. Yoni ana leta bwaite kalona mena iedeedede mulolo yo yakayakatai dudulaili kaiweli.

---

1 Yau ami tobaguna yabo, na komiu ekalesiya kolimiu leta bwaite
yaleleyawa. Ami miyagogo besiele Yaubada sine igitesipwai yo komiu
kaigeda kaigeda besiele sinene natunao. Walo yawasosi, yamulolo
lalakina kolimiu. Besiele tabe siya kamwasa yawasosi kana tomuliyayao
simulolo kolimiu. 2 Kamulolo kolimiu kaiwena wasa dudulaina katela
mena imiyamiya kani imiyayai. 3 Tamala Yaubada yo Natuna Yeisu Keliso
ali mulolo yo ali katekamkamna kolili tamiya-daumwali, me ala walo
yawasosi, yo me ala mulolo yawasosi kaigeda kaigeda koina.

Keliso wasana wakabi-kalatan

4 Tauna kona tupwaliyao ekalesiyao ami boda luwali mena yalobaili
kamwasa dudulaina koina simulimuliye, kala loina besiele Tamala
koina, kaiwena yayaliyaya lalakina. 5 Na yakawanoi kolimiu ekalesiyao
kwaemulomulolo-wagimiu. Loina bwaite kaiwena yaedeedede nige loina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waluwaluna, na loinane siyeyama kolila kaba yatubu koina saugana
tanuwabui yo tameli. 6 Mulolo bwaimwana Yaubada ana loina taobigaili,
besiele kala loina. Yo iloinayagila bwaimwa taemulomulolo-wagila
besiele tabenalanako kaba yatubu koina.

Yakayakatai dudulaina takabikalatan

7 Letane bwaite yalele kolimiu kaiwena tomwakomwakota sibaibaiwa
siyaele siyawatagiliko yanuwa yaulina mena sitakitakikili na yakato tomo
siwoyaili siba, “Yeisu Keliso nige ilolobima bulibuli mena na iyamala
tomo yanuwa yaulina mena.” Na tem tomo yaiya iwalo besiele, iya Keliso
kana tokalomagigili. 8 Kwabomayoi wagite-kalatagimiu tomoliyaone kolili
kisi ami paisowa uwena siyaboita. Na wakepate kaikaiwe ami paisowane
maisana yawasosi kaiwena. 9 Na tem yaiya Keliso ana yakayakatai koina
nige imiyamiya, na ilogabaen ilau yakayakatai uloina koina, Yaubada
nige imiyamiya koina. Na tem yaiya imiyamiya Keliso ana yakayakatai
koina, bwaimwa Tamala Yaubada yo tabe Natuna simiyamiya koina.
10 Tem tomo yabo ilaoma kolimiu na yakayakataine bwaite nige
iyayakayakatai-yani kolimiu, tabu kisi kwayoganama ami nume mena.
11 Na tem yabo kowa kuyogan kowa kulaomako kana tosagu ana paisowa
naenaena koina.

Nuwatu mwawamwawasina

12 Nuwatu sibaibaiwa nuwanuwagu yawalowegili bwaite letane koina
na genuwagu pen yo pepa yayapaisowa. Na nuwanuwagu yalaowa
yagitaimiu na tamiya-toyawa man kaigeda na taedeedede na mesabana
komiu yo yau me ala yaliyaya. 13 Tomeliwo gitegitesipwaili ekalesiyao
mekaukavao ali mulolo siyawasa kolimiu kaiwena ama nuwatu kita susu
kaigeda.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Yoni

Leta yaiyonana Yoni ilele

Walo bagubagunana

Yoni leta bwaite ilele yo iyawasa tomo yabo esana Gayasi koina. Yoni Gayasi itobalani kaiwena mumugana iya tomeliwo siya sitakitakikili ikalaili igitekalatagili ana nume mena kanasiga silau yanuwa yaboyoi koina. Kabo Yoni Gayasi iyanuwapei tabu igiginauli besiele tomone bwaite esana Diyotilipesi. Kaiwena Diyotilipesi iya ekalesiya kana tobaguna yabo dedeine koina, na iya tomeliwone siya sitakitakikili isikotanagili yo itawoili. Mwa kani Yoni tomo yabo esana Demitiliyasi iya tomo namwanamwana iwaloweni Gayasi koina. Kana koleya besiele Demitiliyasi iya tomeli yabo itakitakikili yo Yoni nuwanuwana iwalo-masalan Gayasi koina kabo Gayasi isagui. Nuwana Demitiliyasi letane bwaite ilokalai.

---

1 Yau ami tobaguna yabo, letane bwaite yalele yo yayawasa ilaowa
Gayasi koliwo, kowa yagu eliyam mulomulolona yamulolososi koliwo.
2 Kategu kowa yagu eliyam, yakawanoi Yaubada koina kowa me am
namwanamwa yo ginauli meuloina inamwanamwa koliwo. Yakatai
yaluyaluwam koina tabe kunamwanamwa. 3 Kalakavao tupwaliyao
silaoma yagu wasa siyeyama siwalo koliyau siwaloba, “Walo yawasosi,
Gayasi kamwasa dudulaina koina imiyamiya kaiwena wasa dudulaina
imulimuliya.” Saugana ali walo yabenalan yayaliyaya lalakina kaiwena
yakatai kowa wasana namwanamwana kumulimuliya. 4 Yau kaba
yaliyaya saugana tem wasane yabenalan yakato natuguwao kamwasa
dudulaina simulimuliya bwaite yaliyayane yagu yaliyaya meuloina
ilalaki-gabaen.

Keliso ana topaisowao tasaguili

5 Kategu kowa yagu eliyam, paisowa namwanamwana bwaite
uginaginauli kaiwena kalakavao siya tomeliwo sitakitakikili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kusagusaguili bwagana tem nige ukwakataili. 6 Na siya am mulolone
wasana siyawasayako toekalesiyao dedei bwaite kolili. Kabo saugana tem
totakikiline ali laune koina tabe nuwanuwagu kwasaguili ali takikiline
koina besiele Yaubada kusagusaguine. 7 Keliso ana paisowa kaiwena
mwa siyawatagili sitakikili na genuwali sagu sikalai siya nige tomeliwo
kolili. 8 Kabo ilonamwayagila kita toekalesiyao tomoliyaone tasaguili
na mesabana kita taemala kali tosagu wasana namwanamwana kana
paisowa koina.

Tabu ugiginauli besiele Diyotilipesi, na Demitiliyasi kusagui

9 Ekalesiya ali leta yabo beyabeyana yalele mwa yayawasa, na
Diyotilipesi yagu walo nige ibebenalani kaiwena iya nuwanuwana
tem iloiloinamo. 10 Mwa saugana tem yalaowa, kani ana paisowa
meuloina yawalo-masalan. Iya ikawa-naenae-yagimai yo iyetaetalapili-
yagimai. Mwa polowene iyalalaki yoi kaiwena kalakavaone siya
tomeliwo sitakitakikili nige iyoyoganli na isasaguili. Yo siya
toekalesiyao nuwanuwali totakikili bodane siyoganli na iwalo-kausili
yo toekalesiyaone itawo-gwaligwalili siyawatagili ekalesiya koina.
11 Kategu kowa yagu eliyam, tabu mumuga naenaenane kumumuliya
koina, na mumuga namwanamwana kumuliya koina. Yaiya tem mumuga
namwanamwana iginaginauli, ee iya Yaubada ana boda yabo. Na yaiya
tem mumuga naenaena iginaginauli, iya nige sauga yabo Yaubada igigitai
yo ikakatai. 12 Tomo meuloili Demitiliyasi sikawa-namwanamwa-yani iya
tomo namwanamwana. Yo iya kamwasa dudulaina imulimuliya, kabo
mumuganane bwaite iyakenayagila yakato iya tomo namwanamwana.
Besiele tabe, mumugana kai kakawa-namwanamwa-yani. Kowa Gayasi
ukwataiyako yakato ama walone walo yawasosi.

Nuwatu mwawamwawasina

13 Nuwatu sibaibaiwa nuwanuwagu yawalowegili bwaite letane koina
na genuwagu pen yo pepa yayapaisowa. 14 Na nuwanuwagu kikiunamo
kani yalaowa yagitaimiu na tamiya-toyawa man kaigeda na taedeedede.
15 Yakawanoi Yaubada ana nuwa-daumwali imiyamiya katem mena. Am
eliyamwao dedei bwaite koina simulolo koliwo. Yo besiele yagu mulolo
kuwaloweni ala eliyamwao kaigeda kaigeda kolili dedei bwaimwa koina.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yuda ana lelelele

Walo bagubagunana

Leta bwaite kana tolele esana Yuda na sauga tupwana siyogayan Yudasa. Bwaite Yudasane iya nige Yeisu ana tobenali yabo. Buki Tabu kana tokataiyao siba yakato letane bwaite kana tolele iya Yudasa bwaite Yeisu kanakava, Meli natuna yabo (Madiu 13:55). Iya tabe Yemesa, bwaimwa Yelusalema tomeliwo kali tobaguna kanakava (tomna 1).

Yuda leta bwaite ilele mwa iyawasa tomeli tupwaliyao kolili kaiwena toyakayakatai mwakomwakotali tupwali silusaeko ali boda luwali mena. Kabo Yuda iwaloba, "Nuwanuwagu yakabi-yakaiwemiu kwatolo kaiwe na Yeisu Keliso kana meli kaiwena wakaleya yo siya yakayakatai dudulaina sikalomagigilan kwawalo-yadudulaili. Meline Yaubada iwolena ana tomoyao kolili, mwa nige sowasowana tabui-keile." (tomna 3)

---

1 Yau Yuda, Yeisu Keliso ana topaisowa yo Yemesa kanakava yabo, leta
bwaite yalele yo yayawasa kolimiu komiu Yaubada Tamala imuloloimiu
yo iyoganmiu na Yeisu Keliso igite-kalatagimiu. 2 Yakawanoi Yaubada
koina sauga meuloina ikatekamkamna-yagimiu, na ana nuwa-daumwali
yo ana mulolo katemiyao iloyakalapowonli.

Toyakayakatai mwakomwakotali ali pwanoli yo maisali walona

3 Kateguwao komiu yagu eliyamwao mulomulolomiu, beyabeyana
yagu nuwatu lalakina yakato ami leta yalele yo lebo bwaite meuloila
talobai kaiwena yaedeedede. Na iyamo sauga bwaite ginauli yabo
yanuwatui sowasowa-molosina tabe kaiwena yaedeedede. Nuwanuwagu
yakabi-yakaiwemiu kwatolo kaiwe na Yeisu Keliso kana meli kaiwena
wakaleya yo siya yakayakatai dudulaina sikalomagigilan kwawalo-
yadudulaili. Meline bwaite Yaubada iwolena ana tomoyao kolili nige
sowasowana tabui-keile. 4 Toyauyaule tupwali siya Yaubada nige
siyayakasisiyan na silusae wadam ami boda kalona mena. Siya ala
Yaubada ana mulolo kalakalapowonna wasana kana nuwatu sibui-keile
na siba, "Yaubada ana mulolo kolila ilalakisosi yo nige sowana naenaena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maisana talobai.” Kabo siwalo yakato sowasowana yauyaule mumugana
tapaipaisowai na mesabana Yaubada iwalo-muloloila. Tabe ala Guyau
Yeisu Keliso sisikotanan. Kita takatai iya kaigedamo ala taubala. Na
sauga bagubagunana koina Yaubada toyauyaule kali loina ipeiyako kani
maisana naenaena silobai.
5 Wakatai Guyau ana tomoyao ileboili Itipita koina, na muli mena kabo
siya toyauyaule nige simemeli ule mena isibayanaeli. Mwa edeededena
wakataiyako, na nuwanuwagu yayanuwapeimiu yoi na kwanuwatu-
kalatan. 6 Tabe kwanuwatu-kalatan aneloseyao yauyauleli, siya ali kaba
paisowa Yaubada iwolena kolili nige nuwanuwali koina sipaisowa na
silogabaegili. Kabo Yaubada ipanli sen miyamiya yaina koina mwa
ipeili boniboniyai kalona mena na sisanasanai ana yatala lalakina sauga
ana kaba mwawasi kaiwena. 7 Yo besiele tabe, Sodoma yo Gomola yo
yanuwa tupwaliyao siya simiyamiya dedeili mena siganaganawali yo yoli
sitalamwagili mumugana naenaesosina kolili sipaipaisowai. Kali maisa
Lota ana sauga mena mayau wedowedolina koina igabu-wolili. Bwaite
kaba giteyaone siyakenayagila toyauyaule ali kaba kamkamna mayau
wedowedolina miyamiya yaina koina.
8 Bwaite toyakayakatai mwakomwakotaline siya silusae wadam ami
boda kalona mena mumuga kaigedana siya tabe siginaginauli. Sibomayoi
siwoya-pwanolili ali keno-gite koina mwa yoli sisiba-yanayanae yo sikabi-
yabikili pwanoli mumugana koina, mwa kamwasane koina Yaubada
ana loina silikwalikwai. Yo toyakayakataine bulibuli kana tomiyayao
sikawa-naenae-yagili kaiwena nige me ali yakasisi. 9 Na Maikolu,
bwagana iya anelose ali tobaguna lalakina na iyamo me ana yakasisi.
Maikolu mekanakava Seitani sigamwapakiki yaiya tem Mosese yona
ikalai. Ali gamwapakikine koina Maikolu nige nuwanuwana Seitani
ikawa-naenaeyan kabo iwalomo koina iba, “Guyau kani iyamaisao.” 10 Na
toyakayakatai mwakomwakotaline ginauli kali dudulai nige sikakataili
mwa siwalowalo-bwagabwaga yo bulibuli kali toloinao sikawa-naenae-
yagili. Siya besiele ebaebai yauyauleli yo sokasokali mwa simiyamiyamo
kali lotonan kolili na ali kaba mwawasi kani siboita mayau wedowedolina
miyamiya yaina koina. 11 Oo kateguwao siya. Siya besiele Keni
kalomagigili mumugana koina simulimuliya. Tabe besiele Balami ana
lopwano simulimuliya bwaimwa mane nuwanuwali. Siya nuwanuwali
sikaleya Yaubada koina besiele Kola ikaleya Mosese ana loina koina. Kabo
Yaubada kani toyakayakataine iunuyamateli ali gamwa-panapanawa
kaiwena besiele Kola me ana bodao beyabeyana Yaubada iunuyamateli.
12 Saugana tem ekalesiya kana kawa-elieliyam kanna wakekan, siya
toyakayakatai mwakomwakotaline kami mwalimwaline siginaginauli
kaiwena sikekan kalakalabili yo sibomamo kaiweli sinuwanuwatu.
Siya nige ali sagu yabo kaiwena siya besiele yaloyaloi bwagabwaga

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaumai iyuiyui-takitakiki-lagili, nige galewa, yo siya besiele mayau
ligu bwagabwaganamo nige kanliyao sipapagan, yo siya besiele mayau
sisuluili na siweweka sigabaegili yo siboita molosi. 13 Siya besiele bagolu
lalakili kateli mena igolugolu, yo ali paisowane mwalimwalinenane
besiele bagolu poluna. Siya besiele utu ali kaba miya mena sibeku-
suwala. Na Yaubada kaba miya boniboniyai molosina ikatububunanako
kaiweli, kabo kani silau simiyayai kaba miyane bwaine koina.
14 Adama koina yo ilau yaso sikisi simwawasi na yaso sebenna
bwaimwana Inoke. Na Inoke ipalopisai toyakayakataine besiele bwaite
kaiweli. Iwaloba, "Wagitai, Guyau ilalaoma me ana aneloseyao kali
baibaiwa tausan yo tausan, 15 kabo tomo meuloili kani iyatalayagili
na siya analiyao Yaubada sisikotanan kali maisa iwolegili, kaiwena ali
sikotananna yo ali walo naenae maisana." 16 Toyakayakataine bwaite
sauga meuloina kalikavao sikawa-naenae-yagili yo sietalapili-yagili.
Siboma ali nuwatu naenaena simulimuliya. Siboma siwalo-seyagili, yo
kalikavao mwakota mena sitobalanagili na tem siyoganlima simuliya
kolili.

Walo kabiyakaiwe tupwaliyao

17 Yagu eliyamwao mulomulolomiu, ala Guyau Yeisu Keliso ana
apositoloyao ali walo bwaite beyabeyana kwanuwatu-kalatan. 18 Siwalo
kolimiu siwaloba, "Sauga mwawamwawasina koina tomo tupwali kani
siyawatagili na ami meli Yaubada koina sitalatalawasiyan. Tomone siya
Yaubada nige siyayakasisiyan na siboma ali nuwatu naenaeli simuliya."
19-20 Kateguwao komiu yagu eliyamwao mulomulolomiu, tomo bwaite
yoli kana gadosisi simulimuliya na Yaluyaluwa Tabuna nige imiyamiya
kolili. Kabo kani ami ekalesiya koina siyakasamiu, tupwamiyao kani
toyakayakatai mwakomwakotaline kwamuliya kolili na tupwamiyao
kani yakayakatai dudulaina kwamuliya. Ami meli inamwanamwasosi
bwaimwa ilaoma Yaubada koina, iya ami wauwau, kabo yawasimiu
wakabi wauwaune bwaite koina na Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina
wakawakawanoi. 21 Yaubada imuloloimiu, kabo mumugamiu wagite-
kalatan yo kwamiyamiya ana nuwatune kalona mena. Na kwasanasana
ala Guyau Yeisu Keliso me ana katekamkamna yawasi miyamiya yaina
iyeyawa kolimiu. 22 Kamikavao tupwaliyao nuwaliyao silabulabui mwa ali
meli sibelu, na wakatekamkamna-yagili yo kwasaguili. 23 Siya kikiunamo
sisilae mwayamwayau kwaleboili, besiele tem yabo kwalebo mayau
koina. Siya tupwaliyao yoli mumugana iloinayagili, wakatekamkamna-
yagili na wagite-kalatagimiu tabu ali naenaenane ipapanaisi kolimiu
yo ikakabi-yabikimiu. Kabo sowasowana ali pwanoli mumugana
kwamatausan besiele Yudiya ali matausi kaleko bwaimwa imiyamiya
toboita yona mena kisi ikabi-yabikili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada kana tobali

24 Yaubada iya sowasowana igite-kalatagimiu nige sowasowana
kwabeku, na sowasowana ikalaimiu ipeimiu ana wasawasa manna mena
nige ami pwanoli ipapagani yo yaliyaya wakalapowon. 25 Iya Yaubada
yawasosi kaigedamo yo iya kala Tolebolebo, kabo Yeisu Keliso ala Guyau
esana koina tatobalan tawaloba iya Towasawasa, Tomiyasaesosi, Tokaiwe
yo Toloina yawasosi, iya besiele sauga bagubagunana koina, yo sauga
bwaite koina yo sauga ilalaoma nige ana kaba mwawasi. O besiele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yakeyakenayan

Yeisu Keliso ana yakeyakenayan Yoni koina

Walo bagubagunana

Yoni iya apositolo, Sebedi natuna, kabo buki bwaitete iya ilele yo iyawasa ekalesiya boda seben kolili, siya simiyamiya Eisiya polovinsi koina. Sauganane koina yanuwa Loma sikaiwesosi, kabo dedei meuloina siloinayagili, yo Yeisu kana tomeliwo (Kelisitiyani) meuloili siyakamkamnali. Kabo kin yabo esana Nilo ana sauga loina mena tomeliwo siyakamkamnali bolime 54 yo ilau bolime 68. Kabo tabe kini yaboyoi esana Domitiyani ana sauga loina bolime 81 yo kanasiga ilau 96, iya tomeliwo kali toyakamkamna yabo. Tawae yaina Yeisu kana tomeliwo siyakamkamnali? Kaiwena Loma ana kinyao yakato siya besiele Loma ana yaubadao mwa koinaele tomo siloinayagili yakato temga sipwalou kolili. Kabo Yeisu kana tomeliwo sisikote siba, “Genuwamai. Yeisu Keliso ibomamo ama Guyau yo ibomamo koina kapwalou.” Bwaine koina toloinao Loma simunamunai tomeliwone kolili yo tupwaliyao sikoyamateli (2:10, 2:13, 3:10, 6:9). Kabo Yoni tabe sipan yo bwanabwana Patimo koina sipei (1:9). Kin Domitiyani ana sauga loina mena, bolime 95 koina Yoni iya iyaele bwanabwana Patimo koina. Yo kana yakeyakenayan Yeisu koina ginauli tupwaliyao iyakenayan mwa ileleli. Kabo Yoni tomeliwone ali wasa iwolegili iba Seitani ana yakamkamna tomeliwo kolili ilalaki isaesae. Na iyamo yakato sitolo kaikaiwe bwagana tem boita silobai (12:11) yo yaboyoi me ali kalakisiye (2:7, 13:10, 14:12). Yoni iwalo-masalan yoi kani Yeisu ana sauga pileyoima koina yo kana tokalomagigiliwo nige ali kaiwe yabo bwai kani sisagolugolumo yo siya tomumuga-naenae naga kani mumugali maisana silobai. Siya tomelimo Yeisu koina kani silusae waloyameli yanuwana waluwaluna koina (21:7,8).

---

1 [1]Buki bwaitete iwalo-masalan ginauli tawae Yaubada iwolena Yeisu Keliso koina yo iyamayale kita ana topaisowao kolila, yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takatai tawae kani sauga kikiunamo itubu. Yo Keliso ana anelose
iyawasa ilobima koliyau yau ana topaisowa Yoni yo ginauliline saugana
yagu gitai kolili yagitagitaili, iwalowalo-yakenayagau. 2 Kabo ginauli
meuloili yagigitailiwa yayawasayan kolimiu, Yaubada ana walo yo
Yeisu Keliso ana walo-masala yayawasayan. 3 Tem yaiya Yaubada ana
walo buki bwaite kalona mena iyasili tomo kolili, kani Yaubada tomo
bwaimwana iwalo-muloloi, yo kabo siya bukine ana walo sibenalan yo
sinuwatu-kalatan, Yaubada iwalo-muloloili. Kaiwena kani nige sauga
imamamalawe, na ginauliliyaone situbu.

Yoni ana tobali Yeisu kaiwena

4 Yau Yoni wasa bwaite yalele yo yayawasa ilaowa ekalesiya boda seben
kolimiu komiu Eisiya dedeina mena kwamiyamiya. Kabo yakawanoi
Yaubada koina iya sauga kabona yo sauga bagubagunana koina, yo sauga
ilalaoma koina imiyamiya, ana katekamkamna iyeyawa yo ana nuwa-
daumwali katemiyao iloyapowonli. Tabe Yaluyaluwa Tabuna, iya besiele
yaluyaluwa seben[a] imiyamiya Yaubada ana kaba miyasio wasawasana
manna mena, 5 mekanakava Yeisu Keliso kani ali katekamkamna
siyeyawa yo ali nuwa-daumwali katemiyao siloyapowonli. Yeisu iya
Yaubada ana walo kana toyawasa yawasosi, yo iya boita mena itoloyoima
iyamala tobagubaguna, yo iya yanuwa yaulina kana kinyao kali toloina.
Tabe iya kala tokatekamkamna yo kala tomulolo tatobalan. Ana boita
koina ilivasila yo kwasinena mena ala pwanoli ideuli-gabaegili. 6 Yo Yeisu
ipeila kita ana kaba loina kana tomoyao, kabo kita taemala topaisowa
yakayakasisili Yeisu ana Yaubada yo tamana kaiwena. Kabo Yeisu
tatobalan yo tawaloseyan kaiwena iya wasawasa yo tokaiwesosi kani
nige ilolotom. O, besiele. 7 Wagitai. Iya ilalaoma yaloyaloi mena yo tomo
meuloili kani sigitai, tabe siya besiele beyabeyana siya sisakona yo iboita
sigitai. Yo yanuwa yaulina kana tomiyayao meuloili iya kaiwena kani
sivalam koyasili. Yawasosi. O, besiele.
8 Guyau Yaubada tokaiwesosi, iya imiyamiya sauga beyabeyana koina
yo sauga bwaite koina yo sauga ilalaoma koina, iwaloba, “Yau alepa yo
omega, yau kaba yatubu yo kaba emwawasi.”

Yoni Yeisu igitai

9 Yau kamikava Yoni, komiu yo yau kamkamna talobai toyawai Yeisu
Keliso mekalakava kala polowene takalakisiye-yagili, kabo komiu yo
yau kita Yeisu ana kaba loina kana tomoyao. Yaubada ana walo yo Yeisu
ana yakayakatai yawasosina yaguguyeyan tomo kolili, iya kaiwena
mwa sipanyau yo sipeiyau bwanabwana Patimo koina yamiyamiya.

---

a 1:4 seben kana katai kapwakapwana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Ala Guyau ana kaliyate sabati koina, Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe
ikalaiyau yo kaina lalakina yabo yabenalan dagelagu mena besiele
bwagigi kainana. 11 Ana walo bwaite besiele, “Ginauli tawae ugitaili kani
kulele-yataluli buki mena, na kuyawasali silau siya ekalesiya yanuwa
seben kolili na siyasiyasilili. Yanuwaliyaone bwaite siya Epeso, Simulina,
Peligamo, Tayataila, Salidisa, Piladelipiya yo Laodisiya.”
12 Mwa yatagelakeile nuwanuwagu yagitai yaiya tomo iwalowalomane
koliyau kabo mayale seben siwedowedoli ali kaba tolo gole koina sitotolo
yagitaili. 13 Luwali mena koleya yabo yagitai besiele Tomo Natuna,
kwama malamalawena iluwui ilobi kaena mena yo tabe kana kwama
kana pasa gamwagamwalina mena. Na pasane kana koleya besiele
gole. 14 Itona mayamayalena besiele sipi wiyana o goula mayamayalena
yo manna besiele mayau kalapulupululuna memenana. 15 Kaena
ipigapigabu besiele kopa sigabu pigapigabuna yo kainana kana benali
besiele yalubwasi ididi daguguna. 16 Yo nima ulaulana mena utu kali
baibaiwa seben ikabi-kalatagili, yo kaleya kelepana, papali labui ivakilili
matamatageli gamwana mena iyawatagilima, yo manna kana koleya
ipigapigabu besiele kala pwasinasina dabwelona.
17 Saugana tomonane yagitai, yabeku kaena mena besiele toboita yabo.
Kabo nima ulaulana ipei yogu mena yo iba, “Tabu kumamatausi. Yau
kaba yatubu yo kaba emwawasi. 18 Yau tomo meyawasina. Beyabeyana
yaboita na kabona meyawasigu yo yamiyayai sauga meuloina. Boita yo
Edesi kali ki yaloiloinayan. 19 Yo ginauliline ugitagitaili sauga bwaite
koina kulele-yataluli. Yo ginauliline ugitagitaili sauga bwaite koina
naga kani siyawatagili sauga muli mena kulele-yataluli tabe. 20 Utu
seben saugana ugigitailiwa nima ulaulagu mena yo tabe mayale seben
ali kaba tolo gole koina kunuwa-pwanopwano-wagili kali katai kani
yakabiyamayale koliwo. Kabo utu kali baibaiwa seben siya bwaimwana
ekalesiya bodali seben kali aneloseyao, yo mayale ali kaba tolo gole
seben siya bwaimwana ekalesiya bodali seben.”

Toekalesiyayao yanuwa Epeso koina ali wasa

2 1 Kabo tabe tomowa iwaloma koliyau iba, “Leta kulele ilau
tomeliwo yanuwa Epeso kolili, yo ilau anelosene koina iya
ekalesiya kali togitekalatan, kuwalo bwaite besiele. Tomowa utu
seben ikabi-kalatagili nima ulaulana mena, yo ilokeikeile mayale
ali kaba tolo gole kali baibaiwa seben luwaluwalili mena, ana walo
bwaite besiele. 2 Mumugamiu yakataiyako, ami paisowa kaikaiwe yo
besiele ami kalakisiye. Yakataiyako nige kwayayaliyaya siya tomo
naenaeliyao kaiweli. Siya siwaloba, ‘Kai apositoloyao’ na iyamo nigele,
siya tomwakota. Ali walo yo ali paisowa kana polowe wakataiyako
yo kwalobailiko tomala siya tomwakota. 3 Iyaele yakataiyako esagu

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaiwena kamkamna kwalobai, na iyamo wakalakisiye yo nige yomiu
ikwakwatakwata.”
4 “Na iyamo ginauli yabo yakawa-naenae-yani kolimiu, sauga bwaite
koina nige kwamumulolo koliyau besiele tauna kona. 5 Naga kwanuwatui
baguna ami mulolo koliyau kana koleya, mwa wakatai ami beku kana
mamalawe gubesi. Kabo ami kamwasa naenaenane kwasikotanan, na
kwapileyoi besiele mumugamiu bagubagunana. Tem nige kwanunuwabui
mumugamiyaone naenaeli kolili, kani yalaowa kolimiu yo ami mayale
wedowedolina ana kaba tolo yakelegabaen ana kaba miya koina. 6 Na
ginauli yabo yayaliyaya kaiwena kolimiu, bwaimwana siya boda Nikolaiti
mumugali kwasikotanan, besiele yau tabe mumugane yasikotanani.[b]
7 Tem metenamiu kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda
ekalesiya kolili na kwabenalan. Siya analiyao sikalakisiye kaiwegu yo
polowe meuloina sikaiwe-gabaegili, yatalamwagili yawasi miyayaina
kana mayau Yaubada ana tano mena itotolo uwena sikan.”

Toekalesiyayao yanuwa Simulina koina ali wasa

8 Yo iwaloyoi koliyau iba, “Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa Simulina
kolili, yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan, kuwalo
bwaite besiele. Tomone iya kaba yatubu yo iya kaba emwawasi,
beyabeyana iya iboita yo itoloyoi meyawasina, ana walo bwaite besiele.
9 Ami kamkamna yo ami bubutuma iyaele yakataiyako, na iyamo Yaubada
manna mena komiu towasawasa. Iyaele yakataiyako siya tomo Yudiya
tupwaliyao sikawa-naenae-yagimiu. Siya siba, ‘Kai yawasosi Yaubada
ana bodao’, na iyamo nigele, simwakota, tomala siya Seitani kana
topwalouyao. 10 Tabu kamkamnane kwamamatausagili siya kikiunamo
siyawatagili kolimiu. Ami wasa yaeyawa, Seitani kani tupwamiyao ikabi-
kalatagimiu yo ipeimiu deli mena, bwaite ami meli itotonan. Na kani
kaliyate sanaulu (10) kalona mena kamkamna lalakina kwalobai, na iyamo
kamkamnane kani imwawasi. Mwa me ami kalakisiye yo kwatolo kaiwe
ami meli koina, bwagana tem kwaboita, na yau kani kami pwaopwaom
yaeyawa bwaimwa yawasi miyamiya yaina. 11 Tem metenamiu kabo tawae
Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen ekalesiya boda kolili na kwabenalan.
Siya analiyao sikalakisiye kaiwegu yo polowe meuloina sikaiwe-gabaen,
siya nige sowana boita labuina ana kamkamna yabo silobai.”

Toekalesiyayao yanuwa Peligamo koina ali wasa

12 Tabe iwaloyoi koliyau iba, “Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa
Peligamo kolili yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan,

---

b 2:6 Boda Nikolaiti siya yakato Yeisu kana tomeliwo na iyamo ali katai Yeisu kaiwena nige idududulai.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kuwalo bwaite besiele. Tomone iya kaleya kelepana papali labui
ivakilili matamatageli imiyamiya koina ana walo bwaite besiele.
13 Yatobalanagimiu kaiwena ami meli ikaiwe. Yakataiyako yanuwa bwaite
koina kwamiyamiyane Seitani iloiloinayan. Tauna kona yanuwane
koina Seitani ana bodao yagu toyawasa namwanamwana esana Antipas
siunuyamate esagu kaiwena. Na komiu sauga meuloina ami meli kaiwegu
imiyamiya, nige kwauuvala-yagau.
14 Na iyamo ginauli tupwaliyao kolimiu yakawa-naenae-yagili, iyaele
mwa ami bodao luwana mena tomo tupwaliyao nuwanuwali palopita
bagubagunana esana Balami ana yakayakatai naenaena simuliya. Na
beyabeyana Mowabe ali kin esana Balaki nuwanuwana boda Isileli
iyemwawasili kabo Balami kamwasa yabo iyakenayan Balaki yo koina
boda Isileli itabe-suwalagili, mwa Mowabe ali kaba pwaoli kokotomowa
koina bulumana koina sikekan, yo Isileli mekalikavao Mowabe tomoliyao
ganawali paisowana siginauli. 15 Ee besiele tabe tomo tupwaliyao ami
boda kalona mena boda esana Nikolaiti ali yakayakatai simulimuliya.
16 Kabo sowasowana kwanuwabui. Tem nige kwanununuwabui, sauga
kikiunamo yalaowa kolimiu kani gamwagu mena kaleya kelepana
iyawatagili, yo yakaleyaili siya yakayakataine simulimuliya. 17 Tem
metenamiu, kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda
ekalesiya kolili na kwabenalan. Na siya analiyao sikalakisiye kaiwegu
yo polowe meuloina sikaiwe-gabaen, kani bulibuli kanna yabo esana
mana yaolegili koina sikekan, manane bwaimwana sauga bwaite koina
imiya-wadam. Yo besiele tabe veku mayamayalena kani yaolena kaigeda
kaigeda koina, veku bwaimwana koina kani esa waluwaluna yalele, esa
bwaimwana nige tomo yabo ikakatai, na tem yaiya ikalai ibomamo ikatai
esa bwaimwana."

Toekalesiyayao yanuwa Tayataila koina ali wasa

18 Tabe iwaloyoi koliyau iba, "Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa
Tayataila kolili yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan,
kuwalo bwaite besiele. Yaubada Natuna iya manna besiele mayau
kalapulupululuna memenana, yo kaena ipigapigabu besiele kopa
pigapigabuna, ana walo bwaite besiele. 19 Mumugamiu yakataiyako,
ami mulolo, ami meli, ami paisowa yo ami kalakisiye. Yakatai sauga
kabona ami paisowa namwanamwali sibaibaiwasosi kabo ami paisowa
namwanamwali tauna kona. 20 Na iyamo tabe ginauli yabo yakawa-
naenae-yani kolimiu, bwaimwana iya sine Disibeli, iya iboma iba yakato
iya Yaubada ana palopita sinena, kwatalamwan imiyamiya kolimiu yagu
topaisowao iyakatai-pwanolili, kabo ganawali mumugana siginaginauli,
yo buluma kokotomo kolili sipwaoliyagili kolili sikekakekani. 21 Ana
sauga yaolena yakato ganawali mumugana koina inuwabui, na iyamo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

isikote. 22 Kabo maisana yaolena ikasiebwa lalakina. Besiele tabe siya
mekanakavao ganawali mumugana siginaginauli na nige sinunuwabui
kani tabe yayakamkamnali lalakina. 23 Natunao tabe besiele kani yaunuili
siboita. Kabo tomeliwo meuloili sikatai yau yaloyaloyai tomo kateli yo ali
nuwatu, mwa kabo kaigeda kaigeda maisamiu kani yaeliwa besiele ami
paisowa. 24 Na komiu Tayataila kwabaibaiwa nige kwatatalamwagimiu
Disibeli ana yakayakatai koina yo tabe yakayakataine bwainene siya siba
Seitani ana nuwatu didididiuna nige kwamumuliya, yo nige kami loina
yabo yaeyawa bwaimwanamo bwaite. 25 Yakayakatai namwanamwana
iyaele wakalaiyako wagitekalatan namwanamwai kanasiga yapileyoima.
26-27 Na siya sikalakisiye kaiwegu yo kamkamna sikaiwe-gabaen, yo
yagu nuwatu siginaulili ilau kanasiga sauga ana kaba mwawasi koina,
bwaine kaiwe ilaomaya Tamagu koina yo iyeyama koliyau kani yayaga-
panaisan kolili yakato dedei meuloina tomoliyao siloinayagili. Ali loina
tomo kolili ikaiwesosi, yo sisibayanaeli besiele tomo gulewa ikogaogaoli.
28 Besiele tabe malala utuna esana kubwana kani yaolena kolili.[c] 29 Tem
metenamiu, kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda
ekalesiya kolili na kwabenalan.”

Toekalesiyayao yanuwa Salidisa koina ali wasa

3 1 Tabe iwaloyoi koliyau iba, “Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa
Salidisa kolili, yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali
togitekalatan, kuwalo bwaite besiele. Tomone iya utu seben ikabi-
kalatagiliwa iya bwaimwana Yaubada yaluyaluwana imiyamiya koina,
yaluyaluwane besiele yaluyaluwa seben, kabo ana walo bwaite besiele.
Mumugamiu yakataiyako. Yo wasamiu bwaite besiele, yakato komiu
ekalesiya meyawasina, na iyamo yakatai yaluyaluwamiu iboitako.
2 Koinaele keno besi. Na kwatolo yo mumugana namwanamwana
koina, wakabi-yakaiwemiu na tabu iboboita, kaiwena yalobaimiuko
mumugamiu nige idududulai yagu Yaubada manna mena. 3 Na
yakayakatai namwanamwana tauna kona kwabebenalanwa yo iya
kwanuwatu-kalatan yo kwaobigai, na kwanuwabui mumugamiu naenaeli
kolili. Na tem nige kwatotolo na wakenokenomo, ee kani yalaowa
kolimiu yo maisana naenaena kwalobai. Na yagu yawatagili kolimiu
kani besiele tokewali ana yawatagili, kani nige wakakatai toisabo
sauga koina yalaowa. 4 Na iyamo komiu tomo Salidisa tupwamiyao
kami kaleko nige sibibiki, kaiwena nige kwatatalamwagimiu pwanoli
mumugana koina. Mumugamiu inamwanamwa, mwa naga kani komiu
kaleko mayamayalena kwalikwa na komiu te yau talotoyawa. 5 Na siya
sikalakisiye kaiwegu yo polowe meuloina sikaiwe-gabaegili, tabe kani

---

c 2:28 Buki Tabu kana tokataiyao siwalo kubwana kana katai besiele wasawasa.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaleko mayamayalena silikwa. Esaliyao kani nige yasosoke-gabaegili
yawasi bukina mena, na iyamo kani Tamagu me ana aneloseyao manli
mena yawalo-masalagili yaba, ‘Siya yagu tomoyao.’ 6 Tem metenamiu
kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda ekalesiya kolili na
kwabenalan.”

Toekalesiyayao yanuwa Piladelipiya koina ali wasa

7 Tabe iwaloyoi koliyau iba, “Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa
Piladelipiya kolili, yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togite-
kalatan, kuwalo bwaite besiele. Tomone iya tabu yawasosi yo tabe
towalo-yawasosi ana walo bwaite besiele. Yau Yelusalema waluwaluna
kana gamwa kaba lusae kana ki yaloinayan, besiele sauga bagubagunana
koina kin Deibida ali lusae Yelusalema koina iya iloinayan. Tem gamwa
yasoke nige tomo yabo sowasowana ikausi, na tem yakausi nige
yabo sowasowana isoke. 8 Mumugamiu yakataiyako. Bwagana nige
wakakaiwesosi, na iyamo yagu yakayakatai kwamuliya namwanamwai
yo esagu nige kwauuvalayan. Na kabo gamwa yasoke manimiu mena yo
nige yaiya yabo sowasowana ikausi. 9 Na Yudiya tomonliyao tupwali, siya
toyakayakatai mwakomwakotaliyao, siba, ‘Kaimo yawasosi Yaubada ana
tomoyao,’ na iyamo simwamwakota, siya nige Yaubada ana bodao besi,
siya Seitani kana topwalouyao, kani kabo yayadidigali yayoganili silaoma
kolimiu yo yawalo sipwalou kaekaemiu yaulina mena na koina sikatai
yakato komiu yamulolo kolimiu. 10 Tauna kona yaba wakalakisiye, muli
mena yagu walone kwamuliya. Kabo tem saugana kamkamna kana sauga
iyawatagili na tomiya yanuwa yaulina meuloili itonagili, na yau kani
yagite-kalatagimiu.
11 Sauga kikiunamo yalaowa kolimiu. Na yakayakatai
namwanamwasosina iyaele wakalaiyako yo iya wagitekalatan
namwanamwai. Kabo tabu tomo yabo ami kalakisiye maisana, bwaimwa
kami pwaopwaom wasawasana, ikekele-gabaen kolimiu. 12 Na siya
sikalakisiye kaiwegu yo besiele polowe meuloina sikaiwe-gabaen, kani
yapeili yagu Yaubada ana nume tabu kana tukiwo yo sauga meuloina
simiyamiya yagu Yaubada manna mena. Kabo esa yaiyona kani yalele
kolili, Yagu Yaubada esana, ana yanuwa esana, yo yau esagu waluwaluna.
Yo yagu Yaubada ana yanuwaele mwa Yelusalema waluwaluna kani
ilobima bulibuli mena. 13 Tem metenamiu kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna
iwalowalowen boda ekalesiya kolili na kwabenalan.”

Toekalesiyayao yanuwa Laodisiya koina ali wasa

14 Tabe iwaloyoi koliyau iba, “Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa
Laodisiya kolili yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan,
kuwalo bwaite besiele. Tomone esana siba ‘Towalo yawasosi’ iya

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaubada ana walo kana toyawasa yawasosi yo dudulaina, kabo iya
Yaubada ginauli meuloina iyamayaleli ali kaba tubuma, ana walo
bwaite besiele. 15 Mumugamiu yakataiyako. Nige kwatutulutulu yo
nige kwawewedowedoli. Nige tabe kwasisikotanagau, na iyamo nige
yakato me ami yaliyaya na kainagu kwabenalan namwanamwai. Tem
kwatulutulu o tem kwawedowedoli. 16 Na iyamo komiu iyaele me ami
nuwa-labulabui, nige kwatutulutulu yo nige kwawewedowedoli, mwa
koinaele kani gamwagu mena yakaiso-gabaegimiu.[d] 17 Kabo kwawaloba,
'Kai kawasawasa yo ama gogo sibaibaiwasosi, nige ginauli yabo koina
kadedeva.' Na iyamo nige wakakatai komiu kwamiyamiya panpanna
koina yo yaluyaluwamiu siboita yo kwabututuma yawasosi, yo manimiu
sigibu besiele mekowakowamiu. 18 Mwa koinaele yawalo kaiwe kolimiu,
gole yawasosi sowasowana tem koliyau wakalai, gole bwaitete gabugabu
nonowana yo mosomosona meuloina imwawasiko, kabo iya tem wakalai
koliyau kani kwawasawasa molosi. Tabe kaleko pigapigabuna tem
koliyau wakalai, yo kwalikwa kabo ami kowakowa iwadam yo ami
mwalimwaline imwawasi. Tabe besiele man kana mulamula wakalai
koliyau, yo kwasuwai manimiu mena kabo manimiu simayale yawasosi."
19 "Kabo siya yakatekamkamna-yagili, yayokoiyagili yo yaguguyaili ali
pwanoli kaiwena. Na kamwasa namwanamwana wakepatei yo naenaena
koina sowasowana kwanuwabui. 20 Kabo wagitai. Yau yatolo gamwa
mena yo yakipikipisi. Na tem yabo kainagu ibenalan yo gamwane isoke
koliyau, kani yalusae ana nume mena na mekaukava kakekan toyawa.
21 Siya sikalakisiye kaiwegu na polowe meuloina sikaiwe-gabaegili, kabo
yatalamwagili mekaukavao kaloina toyawa yo kamiya yagu kaba miya
wasawasana mena, besiele tauna kona yau polowe meuloina yakaiwe-
gabaegili yo sauga kabona Tamagu mekaukava kamiya toyawa ana kaba
miya wasawasana mena. 22 Tem metenamiu kabo tawae Yaluyaluwa
Tabuna iwalowalowen boda ekalesiya kolili na kwabenalan."

Yoni igitai Yaubada ana kaba miya mena

4 1 Saugana tomone ana walo iyemwawasi yagitesae yagitai
bulibuli kana gamwa yabo itasoke. Kabo kainawa bagubagunana
yabebenalanwa besiele bwagigi kainana yabenalanyoi iba, "Kusaema
koliyau bwaite kewa mena, na yayakenayagiwo tawae kani sauga
kikiunamo itubu." 2 Sauganane koina Yaluyaluwa ana kaiwe ikalaiyau,
mwa kaba miyasio yabo wasawasana yagitai bulibuli mena, tomo
yabo koina imiyasio. 3 Tomone kana koleya pigapigabuna besiele kabo
veku esana diyesipa yo veku balabalagiyana yabo esana kaneliyan iya

---

d 3:16 Walone bwaite walo kobwaibwaili. Kana bui besiele bwaite. Wedowedoli meli yawasosi na tulutulu siya nige tomeli. Yeisu iwalowalo siya tonuwa-labulabui kaiweli.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabe pigapigabuna. Kabo gilo yabo yagitai ipigapigabu besiele veku
yabo kalakalawana esana emelodi, kabo gilone tomowa kabona ana
kaba miyawa imayale-takikilan. 4 Kabo kaba miya wasawasali kali
baibaiwa tuwenti powa (24) kaba miyane bwainene simiya-takikilan,
na tautaubalao lalakili kali baibaiwa tuwenti powa (24) kaleko
mayamayaleli silikwali yo kali pwaopwaom gole sipeili kulukululi
mena kabo simiyasio kaba miyane kolili. 5 Pigabu yo tutu daguguna
siyawatagilima kaba miya lalakinawa koina. Kaba miya lalakinawa
manna mena mayale wedowedolina kali baibaiwa seben siwedowedoli.
Mayale bwaitete siya Yaubada Yaluyaluwana seben.[e] 6 Tabe kaba miyane
wasawasana manna mena ginauli yabo imiyamiya kana koleya besiele
kalita manna neganegana besiele gelasi.

Yo kaba miyane wasawasanane manna mena ginauli meyawayawasili
esopali (4) sitolo-takikilan na siya manliyao yoli meuloina simiya-takikili
manli mena yo dagelali mena. 7 Ginauline meyawayawasiline yabo
besiele laiyon, labuina besiele bulumakau na yaiyonana kana koleya
besiele tomo kana koleya yo esopalina besiele magesubu ievaeva. 8 Kabo
yamayamayalene esopaline kolili kaigeda kaigeda pepena kana baibaiwa
sikis (6) yo tabe manliyao yoline meuloina imiya-takikili yo tabe
pepeliyaone kolili kaloli mena yo dagelali mena. Kabo sauga meuloina
siwaliwali yo nige sikakaiyawasi siba, “Tabu tabu tabu, Guyau Yaubada
iya Tokaiwesosi iya imiyamiya sauga bagubagunana koina yo sauga
kabona koina yo sauga ilalaoma koina.” 9 Na saugana yamayamayale
esopaline siwali sitobalan yo siyakasisiyan yo sikawatoki tomone koina
iya imiyasio kaba miyane koina, bwaite iya kani imiyayai, 10 yo kabo
siya tautaubalao lalakiliyao yoli tuwenti powa (24) manna mena sitalu-
miyasio yo koina sipwalou. Yo kali pwaopwaom gole sikele-gabaegili
yo sipeili kaba miyane wasawasana mena iya yawasi miyamiya yaina
kani nige ilolotom manna mena yo siba, 11 “Ama Guyau yo ama Yaubada
Tokaiwesosi ilonamwa-yagimai kawalo-seyagiwo, yo kayakasisi-yagiwo,
yo am kaiwe katobalan, kaiwena ginauli meuloili kubomamo am nuwatu
mena kuyamayaleli simiyamiya kabona meyawasili.”

Sipi natuna esana lami ilau buki moumouna ikalai

5 1 Kabo tomone yagitai kaba miya wasawasana mena imiyasio
na nima ulaulana mena buki moumouna, bwaimwa pepa
malamalawena, imiyamiya. Yo pepane kalona mena silele yo dagelana
mena tabe silele. Kabo pepane kaba yapatu-kalatanna meuloina seben
koina siyapatuli. 2 Yo anelose yabo kaikaiwena yagitai kainana lalakina
mena iwaloba, “Yaiya tem sowasowana me ana namwanamwa na pepane

---

e 4:5 Bwaite Yaluyaluwa Tabuna.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikalai na kaba yapatu-kalatannane sebenne ikele-gabaegili na pepane
isoke?” 3 Na nige yabo silolobai bulibuli mena yo yanuwa yaulina mena
yo nuwana besiele tanoluwa mena na mesabana ana namwanamwa
mena pepane ilivasi yo ikala na kalonane igitai. 4 Kabo nuwagu inaesosi
mwa yavalam lalakina, kaiwena nige yabo tonamwanamwa na pepane
isoke yo ikala na kalona igitai. 5 Kabo tautaubalao lalakili kalikava
yabo ilaoma yo koliyau iwaloba, “Tabu valam. Naga ugitai, kin Deibida
koina ilaoma tomonane esana ilalakisosi iya kana mumuga susu Yuda.
Kana tokalomagigiliwo ikaiwe-gabaegiliko yo iya ana kaiwe besiele
yamayamayale laiyon, mwa iyamo sowasowana pepane kaba yapatu-
kalatannane sebenne ikele-gabaegili.”
6 Yo yagitesae yagitai lami, iya kana koleya besiele siunuyamateyako,
itotolo kaba miya wasawasana luwaluwalina mena kabo yamayamayale
esopaliwa tabe tautaubalaowa tuwenti powa meuloili simiya-takikilan.
Yo lamine sokina seben manna mena yo tabe mannao seben. Mannao
bwainene Yaubada iya yaluyaluwana, kabo iya kana koleya besiele
yaluyaluwa seben Yaubada iyawasali silobi yanuwa yaulina dedeina
meuloina kolili. 7 Tomone kaba miya wasawasana mena imiyamiya
yo pepa moumounawa ikabi-kalatan nima ulaulana mena kabo lami
itolo yo ilaoma yo pepane ikalai. 8 Saugana pepa moumouna ikalai yo
yamayamayale yoli esopali mekalikavao tautaubalao lalakiliyao sipwalou
manna mena. Me ali kaba venu esana api yo gaeba gole na siloyapowonli
mula bwalaina namwanamwasosina mena, kana katai besiele Yaubada
ana tomoyao ali kawanoi isaesae koina. 9 Yo wali waluwaluna yabo
siwaliyan lami kaiwena siba, “Kowa Tonamwanamwa yo kowamo
sowasowam pepane ukwalai yo kaba yapatu-kalatannane ukele-gabaegili
yo kusoke yo ukwala-gwaligwali, kaiwena tauna kona siunuyamatewo yo
kwasinem ididi. Yo kwasinem ana didi koina tomo ukwalailima siyamala
Yaubada ana tomoyao, susu uloi uloi, kaina uloi uloi, kaba loina uloi uloi,
yo kwapi uloi uloi. 10 Kabo siyaele kupeiliko am kaba loina kana tomo
yakayakasisili kabo siya sipaisowa ala Yaubada kaiwena. Yo siya kani
yanuwa yaulina siloinayan.”
11 Yo yagitesae anelose baibaiwasosili yagitaili nige sowana tayasilili,
kabo mekalikavao yamayamayale esopali yo tautaubalao lalakiliyao,
kaba miya wasawasana sitolo-takikilan. 12 Na yabenalan siwali kainali
lalakina mena siba, “Lami tauna kona iya siunuyamate, kabona ana
namwanamwa yo ana kaiwe ana wasawasa yo ana sonoga kaiweli
tatobali-seyan, kabo tayakasisiyan yo tatobalan.” 13 Kabo yabenalan
ginauli meuloina meyawasili bulibuli mena yo yanuwa yaulina mena
yo tanoluwa mena yo kalita mena, meuloili siwaliwali siba, “Tomone
imiyasio kaba miya wasawasana mena iya yo Lami tatobalanagili, yo
tayakasisi-yagili, yo takawa-kaikaiwe-yagili, yo takawa-wasawasa-yagili

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sauga meuloina kani nige ilolotom.” 14 Kabo yamayamayale esopali
siwaloba, “O, besiele.” Na siya tautaubalao lalakiliwa sitalumiyasio yo
sipwalou koina.

Lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna iyatubu isoke

6 1 Yo lami yagitai pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna meuloina
seben papalina mena siyapatu kabo kaba yapatu-kalatanna
bagubagunana ikopa-gabaen. Na yamayamayale esopali kolili yabo
kainana lalakina mena iedeedede yabenalan kainana kana benali
besiele tutu daguguna, iwaloba, “Kulaoma.” 2 Sauganane koina osi
mayamayalena yagitai iyawatagilima, yo tomone imwalisae pwatana
mena gipoyo ikabi-kalatan, kabo Yaubada pwaopwaom wasawasana
iwolena koina kabo iyawatagili ilau na ikaleya yanuwa yo yanuwa kolili
yo ikaiwe-gabaegili. 3 Kabo lami buki moumouna kaba yapatu-kalatanna
labuina ikopa-gabaen kabo yamayamayale labuina kainana yabenalan
iwalo iba, “Kulaoma.” 4 Yo osi balabalagiyana yabo iyawatagili, kabo
tomone imwalisae pwatana mena Yaubada kaiwe iwolena koina na iya
kaleya iyatubu yanuwa yaulina mena, yo tomo siyeunuunu-wagili. Kabo
Yaubada kaleya kelepana lalakina kaigeda iwolena tomone koina.
5 Yo tabe lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna yaiyonana ikopa-
gabaen, kabo yamayamayale yaiyonana kainana yabenalan iwaloba,
“Kulaoma.” Sauganane koina osi dubadubana yabo yagitai, yo tomone
imwalisae pwatana mena yo polowe kaba liyeliyeina ikabikalatan nimana
mena. 6 Kabo kaina yabo yabenalan ilaomaya yamayamayalene luwali
mena, kana benali besiele tomo kainana, kabo iwalolau tomone iya
imwalisae osi pwatana mena iba, “Witi kuyatake yo kana polowe besiele
kilogelam kaigeda yo maisana besiele kaliyate kaigeda kana paisowa
maisana, yo bali kuyatake kana polowe besiele kilogelam yaiyona, yo
maisana besiele kaliyate kaigeda kana paisowa maisana.[f] Yo mayau olibe
mekanakava oine tanoliyao tabu kwasisibayanaeli.”
7 Yo tabe lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna esopalina
ikopa-gabaen, yo yamayamayale esopalina kainana yabenalan iwaloba,
“Kulaoma.” 8 Sauganane koina osi yabo yagitai yona kana koleya besiele
kaukauna yo tomone imwalisae pwatana mena esana Boita yo toboita
ali yanuwa mulina mena ilaulau. Mwa Yaubada kaiwe iwolegili kolili yo
sowasowana yanuwa yaulina tomonliyao kali baibaiwa besiele wan kota
siunuili. (Nige yakato tomo meuloila na besiele yanuwa yaulina boda
kana yakasa esopali na boda kaigeda koina meuloina siunuyamateli
na boda yaiyona situpwa) Yo tomo tupwaliyao kaleya mena siboita, yo

---

f 6:6 Witi yo bali kali koleya kaigeda, siya Yudiya kali lalakina, yo maisali sisaesosi kaiwena guliyam lalakina iyawatagili.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomo tupwana guliyam lalakina kaiwena siboita yo tupwaliyao muya
kaiwena siboita yo tabe yakayakan sokasokali tomo tupwaliyao sikanli
yo siboita. 9 Kabo lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna valigigina
ikopa-gabaen, kabo toboita yaluyaluwali yagitaili kaba pwaoli yaulina
mena. Siya baguna Yaubada ana walo siguguyeyan yanuwa yaulina
mena kaiwena siunuili. 10 Kabo siyoga kainali lalakina mena siba, "Guyau
Tomiyasaesosi, kowa tabu yo kowa towalo yawasosi, toisabo sauga
koina kani tomo yanuwa yaulina kuyatalayagili? Kai kasanasanaiwo
na kama gum kuyai kaiwena siunuimai." 11 Kabo kaigeda kaigeda kali
kwama malamalaweli yo mayamayaleli Yaubada iwolegili, kabo iwalolau
kolili, "Kwasanasana sauga kikiunamo kanasiga kamikavao ami tali
topaisowao tem tomo siunuili besiele komiu nuwanuwagu kami yasiyasili
sowasowana."
12 Kabo tabe lami yagitai pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna
sikis (6) ikopa-gabaen yo mwanikiniki kaikaiwena inuku. Yo dabwelo
iboniboniyai, kana koleya besiele Yaubada dabwelone isuma kaleko
dubadubana koina, yo waikena ibuikeile ibalagiya besiele kwasine,
13 yo utu bulibuli mena sibeku yo silobima sitalu yanuwa yaulina mena
kana koleya besiele yaumai ilotalu yo mayau uweliyao sisalulu bwatano
mena. 14 Yo bulibuli imwasali kana koleya besiele oleole tamou, yo
yanuwa yaulina, koya yo kalita simwasali ali kaba miya silogabaegili
sitatagwaligwali. 15 Yo yanuwa yaulina kana kinyao yo kana toloinao yo
kana tokaleyayao lalakili yo siya tomasuliwo yo siya esaliyao lalakili
yo tomo meuloili, yo siya tabe topaisowao panpanli yo topaisowa
livalivasili siyabubu silau koya kolili veku dupaliyao kolili sikeno-
wadam. 16 Yo kabo siyogasae koya yo veku kolili siba, "Wagunaima yo
kwasalulu yo kwatapipili kwalobima kwapuluimai, na tomone iya kaba
miya wasawasana mena mesabana tabu igigitaimai yo besiele lami
ana munamunai tabu iyayakalomai. 17 Kaiwena ali munamunai kali
kaliyate ilaoma-oliko salila mena kani toisabo tomo sowasowana ali
munamunaine itolo kaukausi?"

Tomo Isileli kali baibaiwa andeledi poti powa tausan mekali kilakilala

7 1 Ginauli bwaite mulina mena, aneloseyao esopali yagitaili sitotolo
yanuwa yaulina dedeina esopali kolili. Yo kabo yaumai manna
esopali sitolo kausili tabu yaumai sitotowa yanuwa mena nuwana kalita
mena yo mayau kolili. 2 Kabo anelose yaboyoi yagitai isaemawaya
dabwelo ana kaba tunsae mena, tete kaluwabu koina. Yo Yaubada
meyawasina ana loina kana kilakilala ilokalai. Yo kabo iyoga kainana
lalakina mena, iyogalau anelose esopaline kolili siya Yaubada kaiwe
iwolenako kolili kani yanuwa yo kalita sisibayanaeli. 3 Mwa iwaloba,
"Tabu naga yanuwa yo kalita, yo besiele mayau kwasisibayanaeli naga

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwasanasana kanasiga ala Yaubada ana kilakilala yatutu-yapatu ana
topaisowao lamwali mena.” 4 Yo yabenalan siya kali kilakilala situtuli
lamwali mena kali baibaiwa wan andeledi poti powa tausan silaomaya
susu tuwelo Isileli bodane kolili. 5 Kabo siya mekali kilakilala siyaele
bwaite, tuwelo tausan silaomaya susu Yuda koina, tuwelo tausan
silaomaya susu Luben koina, tuwelo tausan silaomaya susu Gada koina,
6 tuwelo tausan silaomaya susu Aseli koina, tuwelo tausan silaomaya susu
Napitalai koina, tuwelo tausan silaomaya susu Manase koina, 7 tuwelo
tausan silaomaya susu Simioni koina, tuwelo tausan silaomaya susu
Libai koina, tuwelo tausan silaomaya susu Isaka koina, 8 tuwelo tausan
silaomaya susu Sebuloni koina, tuwelo tausan silaomaya susu Yosepa
koina yo tuwelo tausan silaomaya susu Beniyamina koina.

Yoni boda lalakina bulibuli mena igitaili kali kwama mayamayaleli

9 Yo tabe muli mena yagitesaeyoi kabo boda lalakisosina nige
sowasowala tayasilili yagitaili, siya silaomaya kaba loina uloi uloi kolili,
susu uloi uloi kolili, kaina uloi uloi kolili, boda uloi uloi kolili. Yo tomone
iya imiyasio kaba miya wasawasana mena mekanakava lami, yo manli
mena sitolo kabo kali kwama malamalaweli na mayamayaleli siluwuili
yo kabo me ali yaliyaya mayau lagalagali me liguliguli nimali mena
sikalakalaili. 10 Yo siyoga kainali lalakina mena, siba, “Lebo ilaomaya
ama Yaubada yo lami kolili siya simiyasio kaba miya wasawasana mena.”
11 Kabo anelose meuloili yo tautaubalao lalakiliyao yo kabo
yamayamayale esopali kaba miya wasawasana sitolo-takikili. Yo
sitalumiyasio mwa sipwalou Yaubada koina ana kaba miya wasawasana
manna mena. 12 Yo siwaloba, “O, besiele. Ala Yaubada tatobalan, yo
takawa-wasawasa-yani, yo tawaloba iya tosonoga iya tabu yo tokaiwe. Yo
takawatoki koina sauga meuloina kani nige ilolotom. O besiele.”
13 Kabo tautaubalao lalakili kalikava yabo ineli-laoma koliyau iba,
“Tomone kali kwama malamalaweli yo mayamayaleli, tabu ukwakataili,
siya toyanuwao toweya silaomaya?” 14 Kabo kainana yayamaisa yawaloba,
“Taubala, nige yakakatai, kowamo ukwatai.” Kabo iwaloma koliyau
iba, “Siya silaomaya kamkamna lalakina kalona mena, bwaimwana
itubumaya yanuwa yaulina mena. Kabo lami kwasinena mena kali
kwamane ideulili yo simayale. 15 Mwa siya simiyamiya Yaubada ana
kaba miya wasawasana manna mena, boniyai yo kaliyate sipaisowa
koina ana nume tabu kalona mena, kabo tomone iya imiyasio kaba miya
wasawasana mena yo mekalikava simiya yo iya ana gitekalatan mena
iyakaboboili. 16 Nige tabe siguguliyam, yo nige galogaloli simamagu,
yo dabwelo nige igagabuli, 17 kaiwena lami iya imiyamiya luwaluwalili
mena kaba miya wasawasana salina mena, kabo igitekalatagili besiele
sipi togitekalatan ana sipiyao igitekalatagili, ibagunayagili silau waila

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bunubunuwasina meyawasina koina. Yo mataliloli meuloina manli mena
Yaubada kani isauli.”

Lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna sebenna ikopa-gabaen

8 1 Mwa lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna sebenna
ikopagabaen yo nige tabe dagugu yabo bulibuli mena na mwanou
lalakina besiele awa tupwana, bwaimwa besiele 30 minits. 2 Yo
anelose yoli seben siya sitolo Yaubada manna mena yagitaili, mwa
Yaubada bwagigi seben iwolegili kolili. 3 Na anelose yabo iya gaeba
gole ikalai ilaoma itolo kaba pwaoli manna mena. Kabo mula bwalaina
namwanamwasosina baibaiwana Yaubada iwolena koina ilau yo igabu,
Yaubada ana tomoyao ali kawanoi kana etulan, kabo kaba pwaoli gole
imiyamiya kaba miya wasawasana manna mena bwaimwana koina
mulane igabu. 4 Mwa mulane bogauna mekanakava Yaubada ana
tomoyao ali kawanoi sisae, ilaomaya anelose nimana mena, iya itotolo
Yaubada manna mena. 5 Yo anelose gaeba ikalai, yo ilau kaba pwaoli
mena, gibwala wedowedolina itauli, mwa me ana kaiwe isuwe-gabaen
ilobi yanuwa yaulina mena. Kabo tutu yo pigabu siyawatagili tabe
mwanikiniki inuku.

Anelose ali bwagigi siyuili

6 Kabo anelose seben ali bwagigi seben sikatububunagili sabi yuili.
7 Kabo anelose bagubagunana ana bwagigi iyui, yo sauganane koina
galewa pokopokona kolokololona yo mayau wedowedolina kwasine
mekanakava siebweli Yaubada me ana kaiwe isuwe-gabaen ilobi yanuwa
yaulina mena. Yo yanuwa yaulina meuloina kana yakasa yaiyona
na kaigeda iwedoli, yo mayau yo kawasi namwanamwana meuloina
siwedoli. 8-9 Yo anelose labuina ana bwagigi iyui, yo kabo ginauli yabo
besiele koya lalakina iwedowedoli kabo ibeku ilobi kalita mena. Yo kalita
meuloina kana yakasa yaiyona na kaigeda iyamala kwasine na labuine
namwanamwali yo kalitane iyamala kwasine kalona mena iye meuloili
siboita yo waga meuloili sitatagwaligwali.
10-11 Yo tabe anelose yaiyonana ana bwagigi iyui, kabo utu lalakina
yabo iwedowedoli besiele odam ibeku-lobimaya bulibuli mena, kabo ilobi
italu waila yalubwasi lalakili sibaibaiwa yo waila doelu bunubunuwasili
sibaibaiwa kolili. Yo waila meuloina kali yakasa yaiyona na kaigeda
utune ibeku koina na labuine nigele. Yo utune esana kelabasi. Kabo
utune ana kaba talune koina wailana meuloina sikelakelabasi yo tomo
sibaibaiwa wailane sinuma siboita. 12 Tabe anelose esopalina ana bwagigi
iyui kabo dabwelo yo waikena yo utu sinae, yo saugaliyaone koina nige
silalala. Kaliyate sauga tupwana yo boniyai sauga tupwana siboniboniyai,
besiele powa (4) awa kaliyate mena nige dabwelo yo powa awa boniyai

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mena nige utu yo waikena. 13 Yo yagitesae yoi, kabo magesubu lalakina
ievaeva bulibuli luwaluwalina mena yagitai, kabo kainana lalakina
mena iyogayoga bwaite besiele, “Ooo, nae. Ooo, nae. Ooo, nae. Kaiwena
kikiunamo anelose yaiyonane ali bwagigi siyuili kabo yanuwa yaulina
kana tomiyayao meuloili kani naenaena silobai.”

Anelose valigigina ana bwagigi iyui

9 1 Kabo anelose valigigina ana bwagigi iyui yo utune iya tauna kona
ibekuma bulibuli mena yo italu yanuwa yaulina mena bwaimwana
iya yagitai. Yo Yaubada ki iwolena koina, gula nige gunna kanasigamo,
iya kana ki utune ikalai. 2 Mwa utu gulane kana gamwa iki yo isoke,
yo mayau lalakina bogauna iyawatagilima gulane kalona mena. Kabo
bogau ana balubalu kaiwena yo dabwelo ikausi mwa iboniboniyai.
3 Kabo mwalimwali siyawatagilima bogaune kalona mena silobi yanuwa
yaulina mena, yo Yaubada italamwagili ali leta kana kamkamna besiele
kabo gasakilikili mwakali ana kamkamna. 4 Yaubada isikote tabu kawasi
yo nuwana mayau yo besiele ginauli yabo kumakumaina sisisiba-
yanae, na iyamo siya tomo nige Yaubada ana kilakilala lamwali mena,
siya bwaimwana kani sisiba-yanaeli. 5 Yaubada nige itatalam yakato
sikapu-yamateli na iyamo kani siletaili na sikamkamna yo waikena
kana baibaiwa besiele valigigi, na tem siletaili ana kamkamna besiele
gasakilikili mwakana ana kamkamna. 6 Na sauganane koina kani tomo
kamkamna iunuili kabo siba, “O besi na kaboitamo.” Na nige sowasowali
siboita, kaiwena kani boita iyabubu-gabaegili.
7 Kabo mwalimwaliwone kali koleya besiele osi sikatububunagili kaleya
kaiwena. Kabo ginauli yabo besiele pwaopwaom gole sipeili kulukululi
mena, yo manli kana koleya besiele tomo manli. 8 Na itoliyao kali
koleya besiele sinesineo itoli na mwakaliyao besiele laiyon mwakali.
9 Yo gamwagamwaliliyao mekali peikaukausi besiele aeyan koina
siginauli. Na pepeliyao daguguli besiele osi baibaiwali yo waga niuniuli
sisagesagena kaleya kaiwena. 10 Tabe meuyawaliyao besiele gasakilikili
uyawaliyao, yo uyawaliyaone kolili me ali wamali. Tem tomo sisakonali
uyawaliyaone kolili yo sikamkamna kana mamalawe besiele waikena
valigigi. 11 Na anelosene gulane kana toloina iya mwalimwali ali kin,
esana kaina Ibeliu koina Abadoni, na kaina Giliki koina Apoliyoni kana
bui besiele ‘tosibayanae.’ 12 Kabo kamkamna bagubagunana imwawasi, na
labuiyoi kani tabe silaoma.

Anelose sikisina ana bwagigi iyui

13 Mwa anelose sikisina ana bwagigi iyui yo kaina yabo yabenalan,
ilaomaya kaba pwaoli gole koina iya itotolo Yaubada manna mena.
14 Kabo iwalolau anelose sikisina koina iya me ana bwagigi iba, “Anelose

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

esopali kulivasili siyaele sipanili simiyamiya waila lalakina esana
Yupeletisi koina." 15 Mwa ilau aneloseyao esopaline ilivasili siya Yaubada
ipanili yo ali sauga yawasosi kana kaliyate kana waikena kana bolime
sisanasanai, yo kabo silau yanuwa yaulina tomonliyao sibaibaiwa
siunuili. Bwaimwa tem tomo yanuwa yaulina mena meuloina tayakasa
boda yaiyona na boda kaigeda siunuyamateli na boda labui situpwa. 16 Ali
tokaleyayao simwalisae osi mena wasana yabenalan kali baibaiwa besiele
tu andeledi miliyon.
17 Kabo bwaite iyakenayagau yagitai besiele, kabo siya tomwalisae
osi mena kali koleya bwaite besiele, tomonliyaone gamwagamwalili
mekali peikaukausi, kali saba balabalagiyali yo kalakalawana yo
yogeyogena. Na osine kulukululiyao besiele laiyon kulukululi yo gamwali
mena kalapulupululu yo bogau yo tabe veku salepa wedowedolina
siyawayawatagili gamwali mena. 18 Yo tem tomo yanuwa yaulina mena
meuloina tayakasa boda yaiyona na boda kaigeda siboita na boda labui
situpwa. Bodane siya siboita kaiwena kamkamna yaiyonane kolili
saugana osine gamwali mena tawae siyawatagilima. 19 Gamwali ana
kaiwe mena tomo siunuili yo besiele uyawali mena. Yo uyawaline kali
koleya besiele weso yo me kulukululi yo iya koina tomo siyakamkamnali.
20 Iyaele kamkamna simayaleko na siya nige kamkamnane iunuili
iyamo siya nige sinunuwabui, iyaelemo dimoni kolili sitapwatapwalolo
yo tabe kokotomo gole yo siliba yo kopa yo veku yo mayau kolili
sitapwatapwalolo. Kokotomone siya nige me tenali yo nige kainali yo
nige sowasowali silokeikeile. 21 Tabe besiele tomone iyaelemo siunuunu-
yamate, sikewakewali, siganaganawali, sikukukukula, nige sinunuwabui.

Anelose yabo pepa moumouna kikiuna ikabi-kalatan nimana mena

10 1 Kabo anelose yabo kaikaiwena yagitai ikaisulu ilolobima
bulibuli mena. Yo yaloyaloi isuma-takikili besiele kwama
malamalawena yona mena, yo gilo kulukuluna mena isakona-takikili
tabe kana koleya ipigapigabu besiele dabwelo, yo kaena mena mayau
siwedowedoli sitotolo besiele tuki. 2 Yo pepa moumouna kikiuna
sokesokena nimana mena ikabikabi-kalatan yo kaena ulaulana ipei-
lobiyen kalita mena, na kaena gegebana ipeiseyan dekawa mena.
3 Kabo iyoga kainana lalakina mena besiele laiyon ana kalagaga. Iyoga
imwawasi, kabo tutu seben siyamaisa siedeedede. 4 Saugana tutu seben
siedeedede, na yakato kainali yaleleli, kabo kaina yabo yabenalan
ilobimaya bulibuli mena iwalo iba, "Tawae tutu seben siwalowen na
kubenalagiliko besi simiyamiya nuwam mena, na tabu kulelele-lobiyegili
buki mena."
5 Yo kabo anelosene iya yagitai kaena yabo ipei kalita mena yo yabo
dekawa mena, kabo nima ulaulana ikeleisin yo iyagaseyan bulibuli

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mena. 6 Yo ikawalulusae Yaubada esana mena, iya miyamiya yaina
iya bulibuli yo yanuwa yaulina yo kalita yo ginauli meuloili kaloli
mena kali toyamayale. Yo iba, “Sauga sana kana sauga imwawasiko.
7 Saugana anelose sebenna ana bwagigi iyui kabo Yaubada ana nuwatu
wadawadamna meuloili kani iyemwawasili, besiele tauna kona ana
topaisowao palopita kolili iwalo-masalan.” 8 Mwa kainane yabenalan
ilobimaya bulibuli mena, iwalo koliyau iba, “Kulau anelosene kaena yabo
kalita mena yo kaena yabo dekawa mena koina iya pepa moumounane
kikiuna sokesokena nimana mena ikabikabi-kalatan bwaimwa ukwalai.”
9 Yo kabo yalau anelosene koina yaba, “Pepa moumouna kikiuna
kuyeyama.” Kabo iwalo koliyau iba, “Ukwalai ukwan. Na iyamo saugana
kumamai gamwam mena iluviluvisosi besiele kamwakamwa, na saugana
kusinoli ilobi diyam mena ibomamo tomalimali.” 10 Mwa pepa moumouna
kikiuna yakalai yakan. Kabo gamwagu mena yamamai kamnana iluviluvi
besiele kamwakamwa, na saugana yasinoli ilobi diyagu mena, ibomamo
tomalimali. 11 Yaubada iwaloma koliyau iba, “Kupalopisai yo yagu walo
kuwalowegili yoi kaba loinao meuloili kolili, kwapi uloi uloi kolili, kaina
uloi uloi kolili, yo kinyao kolili.”

Yaubada ana toyawasa labui wasali

11 1 Anelose yabo ginagina kaba liye iyeyama koliyau yo iwalo-
laoma koliyau iba, “Kulau Yaubada ana nume tabu yo kaba
pwaoli kuliyeili, yo tomone sitapwatapwalolone kali baibaiwa tabe
kuyasili ukwalai. 2 Yo tabe bakubakune tupwaliyao nume tabu kana
gana dedeina mena kulogabaegili. Tabu kuliliyeili, kaiwena Yaubada
italamwanako siya yanuwa uloili tomonliyao kolili. Siya kani yanuwa
tabu Yelusalema siutumutumutu molosan waikena kana baibaiwa poti
tu (42). 3 Kabo yagu toyawasao labui yayawasali, yo kwauya kwamana
siluwui, yo sipalopisai na yagu walo siwalowalowen tomo kolili kaliyate
kana baibaiwa wan tausan tu andeledi sikisti (1,260).”[g] 4 Yo toyawasa
labuine siya mayau olibe labui yo mayale labui siya sitotolo yanuwa
yaulina kana Toyamayale manna mena. 5 Na tem yaiya yakato itonan yo
isibayanaeli kani mayau wedowedolina iyawatagilima gamwali mena
yo kali tokalomagigiliwone sigabuli yo siboita. Na ali boitane besiele
bwaite. 6 Yo me ali kaiwe kabo sowasowana bulibuli sikausi nige sowana
galewa italu, tem ali sauga palopisai kana sauga mena. Besiele tabe
waila sibui iyamala kwasine. Yo tem nuwanuwali polowe yo muya siwalo
siyawatagili sowasowali siginaulili.
7 Saugana Yaubada ana walo siyawasayan imwawasi, kabo gula nige
gunna kanasigamo koina yamayamayale naenaena yabo sokasokana

---

g 11:3 Waikena poti tu yo kaliyate wan tausan tu andeledi sikisti siya kaigedana.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyawatagilima yo ikaleya kolili. Kabo kani iunuili yo siboita. 8 Yo yoli
boiboitali kani sikeno bwagabwaga yanuwane lalakina kana kamwasa
mena. Walo kobwaibwaili mena yanuwane esana siwaloba 'Sodoma' o
nuwana 'Itipita', yo yanuwane koina toyawasa labuine ali guyau tauna
kona siyakelose.[h] 9 Yo tomo kwapi uloina uloina yo susu uloina uloina
yo kaina uloina uloina yo yanuwa uloina uloina kolili kani silaoma, na
kaliyate yaiyona tupwana koina tomo boiboitaline simanmanbubu na kali
pei salai kaiwena sisikote. 10 Yanuwa yaulina kana tomiya kani sigagasa
toyawasa labuine ali boita kaiwena. Mwa yaliyaya siginauli yo mulolo
tupwana siyauyan kalikavao kolili, kaiwena tauna kona toyawasa labuine
(palopitao) yanuwa yaulina kana tomiya siyakamkamnali.
11 Kaliyate yaiyona tupwana imwawasi, kabo Yaubada yawasi iyui-
panaisan kolili yo yawasiliyao siyasaeyoi yo sitoloyoi. Kabo tomone
sigitaili simatausi lalakina. 12 Kabo toyawasa labuine kaina lalakina yabo
sibenalan ilobimaya bulibuli mena, iwalo kolili iba, "Kwasaema bwaite
kewa mena." Yo yaloyaloi yabo pwatana mena simwalisae yo sisasae
bulibuli mena kabo kali tokalomagigiliwo sitolo yo sisakaisae sigitagitaili.
13 Sauganane koina mwanikiniki lalakina inuku, kabo yanuwane numena
tupwana sibaibaiwa siguli, tem numene kali baibaiwa yanuwane koina
tayakasa gwau sanaulu (10) na nume gwau kaigeda iguli na numene kali
baibaiwa gwau naen (9) situpwa simiyamiya. Kabo tomo kali baibaiwa
seben tausan siboita mwanikinikine koina, na siya nige siboboita me
ali matausi kabo Yaubada bulibuli mena ana kaiwe siwaloseyan. 14 Kabo
kamkamna labuina imwawasi, na yaiyonana iyaele sauga kikiunamo kani
iyawatagilima.

Anelose sebenna ana bwagigi iyui

15 Yo anelose sebenna ana bwagigi iyui kabo tomiya bulibuli mena
kainali lalakina yabenalan siba, "Iyaele yanuwa yaulina kana loina
imiyamiya ala Guyau Yaubada mekanakava ana Mesaiya kolili, yo iya
iloina sauga meuloina yo kani nige ilolotom." 16 Na siya tautaubalao
lalakili yoli tuwenti powa (24), siya simiyamiya ali kaba miya
wasawasana mena Yaubada manna mena, yo sitalu-miyasio yo sipwalou
koina, 17 siba, "Kowa Guyau Yaubada Tokaiwesosi kumiyamiya sauga
bagubagunana koina yo sauga kabona koina kakawatoki koliwo kaiwena
am kaiwe lalakina ukwalai yo am loina yanuwa yaulina mena kuyatubu.
18 Kam tokalomagigiliwo simunamunai lalakina koliwo na kowa am
sauga munamunai kana sauga ilaomako. Sauganane iyawatagilimako
yo siya siboita kuyatalayagili, yo siya yanuwa yaulina sisibayanae tabe
kusibayanaeli. Sauganane iyawatagilimako am topaisowao palopitao yo

---

h 11:8 Iwalowalo yanuwane lalakinane bwaimwa Yelusalema kaiwena.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

am tomoyao meuloili siya siyakasisi-yagiwo esaliyao lalakili yo esaliyao
kikiuli maisaliyao kuwolegili." 19 Kabo Yaubada ana nume tabu bulibuli
mena gamwana itasoke, mwa waloyameli kana dedewaga yagitai nume
tabu kalona mena. Kabo pigabu, yo tutu daguguna, mwanikiniki yo
galewa pokopokona kolokololona siyawatagili.

Weso lalaki molosina mekanakava sine wasali

12 1 Kabo kilakilala yabo lalakina uloi molosina yagitai bulibuli
mena. Sine yabo yagitai ana kaleko dabwelo ilikwa, na waikena
imiyamiya kaena yaulina mena yo kana pwaopwaom wasawasana
utu tuwelo ipwaom kulukuluna mena. 2 Isiuma yo diyana ikoi kabo
kamkamna iunui yo iyabayaba melumelu ana sauga kabina kaiwena.
3 Kabo tabe kilakilala yaboyoi yagitai bulibuli mena. Weso lalaki
molosina yo balabalagiyana, kulukuluna kana baibaiwa seben, yo
sokina kana baibaiwa sanaulu kabo kulukuluna kaigeda kaigeda mekali
pwaopwaom wasawasali. 4 Uyawana mena utu sibaibaiwa isapi-yabekuli
bulibuli mena yo sibeku silobi yanuwa yaulina mena sitalu. Tem bulibuli
mena utu meuloili tayakasali yakasa yaiyona na utu yakasa kaigeda
sibeku na utu yakasa labui situpwa. Kabo wesone ilau sinene manna
mena itolo isanasana na tem sauganane melumelune ikabi isinoli. 5 Kabo
sinene ikabi natuna tau, melumelune kani yanuwa yaulina meuloina
iloinayan yo tabe me ana loina kaikaiwena. Melumelune aneloseyao
sikalai siseyan Yaubada koina iya imiyamiya kaba miya wasawasana
koina. 6 Yo sinene iyabubu ilau dedei leleyanna koina, dedeinane koina
Yaubada kaba miya yabo ikatububun kaiwena. Yo sinene igitekalatan
kaliyate kali baibaiwa wan tausan tu andeledi sikisti.
7 Kabo kaleya itubu bulibuli mena. Maikolu me ana aneloseyao
sikaleya wesone koina mwa weso me ana aneloseyao besiele sikaleya
kolili. 8 Kabo wesone ibelu, yo Maikolu me ana aneloseyao sikaiwe yo
wesone me ana bodao sitawoili bulibuli silogabaen silowasi molosi. 9 Yo
wesone lalakinane me ana aneloseyao sigabae-lobiyegili yanuwa yaulina
mena. Iya weso bagubagunana, esana Diabolo o nuwana Seitani na iya
yanuwa yaulina tomonliyao meuloili kali towoya. 10 Yo kaina lalakina
yabo bulibuli mena yabenalan iba, "Yaubada ana tomoyao ileboiliko ana
kaiwe iyakenayagila iya kin yo ana Mesaiya kana loina iwolena, kaiwena
Diabolone aneloseyao bulibuli mena sigabae-lobiyenako, iya boniyai yo
kaliyate ala Yaubada manna mena kalakavao iyakeyakewaili. 11 Na siya
sikaiwe-gabaen kaiwena ali kaiwe ilaomaya lami kwasinena koina yo
sauga meuloina wasa namwanamwana siluweluwe-wasayan me ali kaiwe.
Tabe yawasili sitalamwagili kaiwena nige simamatausi boita kaiwena.
12 Bulibuli kana tomiya meuloimiu kwayaliyaya. Na komiu yanuwa
yaulina mena yo kalita mena kamkamna lalakina kolimiu kaiwena

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Seitani ilobiwako kolimiu. Kabo me ana munamunai kaiwena ikatai ana
sauga ikubwako.”
13 Saugana wesone ikatai yakato sigabae-lobiyen yanuwa yaulina mena,
kabo sinewa kabikabinawa ikeletawoi nuwanuwana iunui. 14 Na iyamo
Yaubada magesubu lalakina pepena labui iwolena sinene koina, mwa
ieva ilau kaba miyane Yaubada ikakatububunanwa kaiwena dedei ule
leleyanna koina yo kana mwayaga iyai wesone koina. Na sigite-kalatan
bolime yaiyona yo tupwana. 15 Kabo wesone gamwana mena waila ipula-
yawatagilan yalubwasi, na tem wailane ididi yakato sinene iyalu-gabaen.
16 Na iyamo bwatano sinene isagui, bwatano gamwana isaei, yo waila
yalubwasine isinoli. 17 Kabo wesone imunamunai lalakina sinene koina,
yo ilau ikaleya tubunao yo gwalugwalunao meuloili kolili, siya Yaubada
ana loina sikatai yo sibenalan yo Yeisu ana yakayakatai simuliya. 18 Kabo
wesone ilobi busu galagala mena itolo.

Yamayamayale naenaena yabo iya tokaiwe yo togagasa

13 1 Kabo yamayamayale naenaena yabo yagitai kalita mena
igayosaema sokina kali baibaiwa sanaulu yo kulukulunao
meuloina seben. Kabo sokinane kaigeda kaigeda mekali pwaopwaom
wasawasali yo kulukulunaone kolili esa sileleli, esane Yaubada kaba
kawasewa-yanna. 2 Kabo yamayamayale naenaena bwaine yagitai kana
koleya besiele simai ule esana lepadi yo kaena kana koleya besiele beya
kaena, yo gamwana kana koleya besiele laiyon gamwana. Kabo weso
ana loina kaikaiwena iwolena yamayamayalene koina, kabo iya iyamala
kin yanuwa yaulina iloinayan. 3 Yamayamayalene kulukuluna yabo
mekana gai nuwana tauna kona siunui gai lalakina muli mena gaine
imau. Mwa koinaele tomo yanuwa yaulina nuwali ipwanopwanowan
na yamayamayalene simuliya koina. 4 Tomo meuloili sipwalou wesone
koina, kaiwena ana loina ana kaiwe iwolena yamayamayalene koina.
Tabe sipwalouyoi yamayamayalene koina, yo siba, “Nige yabo besiele
yamayamayalene bwaite. Nige yabo sowana ikaleyai.”
5 Yaubada italam yamayamayalene iwalo-gagasa yo ikawasewayan,
yo Yaubada italamwan iloiloina waikena kana baibaiwa poti tu (42).
6 Kabo gamwana isaei yo iedeedede Yaubada isinali yo tabe Yaubada
esana yo ana kaba miya yo siya tomiya bulibuli mena ikawa-naenae-
yagili. 7 Yo Yaubada italamwan kaleya iginaulili ana tomoyao kolili yo
iunuili, tabe Yaubada italam tomo meuloili iloinayagili yanuwa uloina
uloina, kaina uloina uloina, yo kwapi uloina uloina. 8 Tomo yanuwa
yaulina mena kani sipwalou koina, na siya esali Yaubada ileleliko
yawasi bukina mena muli mena kabo yanuwa yaulina iyamayale, siya
nige sipwapwalou yamayamayalene koina. Na bukine lami ana buki iya
lamine tauna kona siunui. 9 Tem metenamiu sowasowana yagu walone

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwabenalan. [10] Tem Yaubada italamwan na ana tomo yabo sipan, kani
sipan. Tabe tem italamwan yo kaleya kelepana mena siunui, kani siunui
besiele. Bwaimwana iya kaiwena mwa yakato siya Yaubada ana tomoyao
ilonamwayagili simeli kaikaiwe me ali kalakisiye.

Yamayamayale naenaena labuina ipaisowa yamayamayale naenaena bagubagunana kaiwena

[11] Yo tabe yamayamayale naenaena yaboyoi yagitai ilaomaya
tanoluwa mena. Sokina labui besiele sipi natuna sokina yo iedeedede
besiele weso lalakina ana edeedede. [12] Yo mekanakava yamayamayale
naenaena bagubagunana simiya toyawa, yo yamayamayale naenaena
bagubagunana ana loina kaikaiwena meuloina iwolena koina. Kabo tomo
meuloina yanuwa yaulina mena isamaluluili na sipwalou yamayamayale
bagubagunana koina iya mekana gaiwa. [13] Kabo kaiwe yo kilakilala
kaba nuwa pwanopwano tupwaliyao ipaisowaili. Kaba gite yabo bwaite
besiele, iwalo mayau wedowedolina ilobima bulibuli mena yo italu
yanuwa yaulina mena kabo iyawatagili besiele ana walo na tomo meuloili
sigitai. [14] Yo Yaubada italamwan yamayamayale naenaena labuinane
ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili yamayamayale naenaena
bagubagunana esana mena, kabo iya tomo yanuwa yaulina meuloili
mwakota mena nuwali ikoili na simuliya koina mwa iwalolau kolili iba,
"Kokotomo kwayatolo kana yakasisi kaiwena tauna kona kaleya kelepana
mena siunui na sauga bwaite koina inamwanamwayoiko." [15] Yaubada
italam yamayamayale naenaena labuinane yawasi iyui-panaisan
yamayamayale naenaena bagubagunana ana kokotomo koina na
mesabana iedeedede yo tomo meuloili tem siya nige sipwapwalou koina
iloina sikoyamateli. [16] Tomo meuloili siya esali lalakili yo esali kikiuli
towasawasa nuwana tobubutuma topaisowa panpanili yo livalivasili
yamayamayale naenaena labuina iyadidigali nuwanuwana kali kilakilala
sikalai nima ulaulali mena o lamwali mena. [17] Tem tomo yabo nige kana
kilakilala ipapagan, nige sowasowana ginauli yabo iyamaisa yo igimwala-
yani. Kilakilala bwaine yamayamayale bagubagunana esana o nuwana
ana numela. [18] Tem kwasonoga na esa bwaite wakatai-lobai. Tem yabo
me ana katai na yamayamayalene esana kana numela iloyai na iyasili yo
ikatai, kaiwena numelane tomo yabo esana. Numelane iyaele bwaite 666.

Lami ana boda wali waluwaluna siwaliyan

14 [1] Kabo yagitesae lami yagitai, itotolo koya Saiyoni pwatana mena
mekanakavao tomone esana yo tamana esana sileleli lamwali
mena kali baibaiwa wan andeledi poti powa tausan (144,000). [2] Kabo
kainali yabenalan ilobimaya bulibuli mena besiele yalubwasi ididi
daguguna yo tabe besiele tutu daguguna. Yo kainali kana benali besiele

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

api sikoikoi kainana. 3 Siya sitolo manli ilau kaba miya wasawasana
koina yo yamayamayale esopali yo tautaubalao lalakili kolili, mwa
wali waluwaluna yabo sikeleisin siwaliwali. Waline nige tomo yabo
ikakatai bwaimwanamo siyamo yoli wan andeledi poti powa tausan
Yaubada iyamaisa-yavivilaliko tomo yanuwa yaulina kolili. 4 Siya nige
sitatalamwagili ganawali mumugana koina sinesineo mekalikavao
mwa siya kapwakapwali. Temga lami toweya ilauya siya mekanakavao
kaiwena Yaubada iyamaisaliko yanuwa yaulina tomonliyao kolili, yo siya
siyamala boda bagubagunana lami koina. 5 Nige mwakota yabo gamwali
mena talolobai yo nige kali yakewa yabo.

Anelose yaiyona ali wasa

6 Anelose yabo yagitai bulibuli luwaluwalina mena ievaeva-keikeile
wasa namwanamwana miyamiya yaina ikalai na iyawasayan tomo
yanuwa yaulina mena kolili susu uloina uloina, kaina uloina uloina,
yo kwapi uloina uloina kolili. 7 Kabo iedeedede kainana lalakina mena
iba, “Yaubada kwamatausan yo esana kwatobalan kaiwena sauga
ilaomako na ilaoma iyatala-yagili. Kwatapwalolo koina kaiwena iya
bulibuli yo yanuwa yaulina yo kalita yo waila doelu bunubunuwasili kali
toyamayale.”
8 Na tabe anelose labuina yoi ieva ilaoma anelose bagubagunana
salina mena, iba, “Babiloni yanuwa esana lalakina itatagwaligwali, oo,
itatagwaligwali. Kaiwena iya ana ganawali mena yanuwa meuloina
isibayanaeli besiele tem wain kaikaiwena tomo meuloili siyauyan na
sinuma.”
9 Anelose yaiyonana ieva ilaoma yoli labuine salili mena yo iyoga
kainana lalakina mena, iba, “Siya sipwalou yamayamayalene koina yo
besiele kokotomo koina, o tem kana kilakilala imiyamiya lamwali mena
o nimali mena, 10 Yaubada ana munamunai kamnana kani silotonan.
Ana munamunaine besiele wain kaikaiwe molosina isuwaiyako
kana komwa mena yo iwolegili sinuma na siya kamkamna lalakina
silobai. Lami yo aneloseyao yakayakasisili simiyamiya ali kamkamna
sigitagitaili. Sikamkamna kaiwena mayau yo veku salepa wedowedolili
iunuili. 11 Kamkamna mayaunane koina bogau isaesae kani nige ana
kaba mwawasi. Siya topwalou yamayamayalene yo kokotomone
kolili o nuwana kana kilakilala imiyamiya kolili kaliyate yo boniyai
sikamkamna.”
12 Wagitai. Walone bwaite koina iya iyanuwapeila kita Yaubada ana
tomoyao takalakisiye yo ana loina tamuliya na Yeisu tameliyan. 13 Tabe
kaina yabo yabenalan ilobimaya bulibuli mena iba, “Kulele bwaite besiele
iyatubu kabona yo isasae manla mena koina, yo siya tem siboita Yaubada
ana paisowa koina Yaubada kani iwalo-muloloili.” Yo Yaluyaluwa Tabuna

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iwaloba, “Oo, siya kani sikaiyawasi na siyaliyaya kaiwena ali paisowa kaiwe koina maisa miyamiya yaina silobai.”

Yanuwa yaulina ana sauga sepasepa ilobai

14 Yagitesae yaloyaloi yabo yagitai mayamayalena yo yagitai koleya
yabo besiele Tomo Natuna imiyasio pwatana mena, kana pwaopwaom
gole koina siginauli imiyamiya kulukuluna mena. Yo witi kaba
tomtom kelepana matamatagena ikabi-kalatan. 15 Tabe anelose yabo
iyawatagilima Yaubada ana Nume Tabu bulibuli mena koina, yo iyogalau
iya imiyasio yaloyaloi pwatana mena koina, kainana lalakina mena iba,
“Yanuwa yaulina uwena imatuwako am kelepa ukwalai na kusepasepa
kaiwena sepasepa kana sauga iyawatagiliko.” 16 Kabo iya imiyasio
yaloyaloi pwatana mena ana kelepa iyapaisowa yanuwa yaulina mena, yo
yanuwa yaulina isepaoli.
17 Tabe anelose yaboyoi yagitai iyawatagilima Nume Tabu mena
iya tabe besiele kelepa kaba tomtom yabo matamatagena ikalakalai
nimana mena. 18 Yo anelose yaboyoi iya mayau wedolina kana
togitekalatan, ilaoma kaba pwaoli mena yo iyogalau anelosene me ana
kelepa matamatagena koina, kainana lalakina mena iba, “Am kelepa
matamatagena ukwalai yo oine lakaliyao dibudibubuli kutomli yo
ukwele-gogonagilima yanuwa yaulina kana oine yaina mena, kaiwena
uweliyao sibuinako.” 19 Yo anelosene ana kelepa iyapaisowa yanuwa
yaulina mena yo yanuwa yaulina kana oine uwena itomli yo ikelegogon
yo igabae-lobiyegili oine kaba tamtamna lalakina kalona mena, kaba
tamtamne iya bwaimwana Yaubada ana munamunai. 20 Kabo oine uwena
sisuwe-lobiyen kaba tamtamne kalona mena yanuwa gana mulina mena
kabo sitam na kwasine ididi-yawatagilima kaba tamtamne koina ana didi
kana mamalawe besiele tili andeledi (300) kilomitas yo kana lobi besiele
tu mitas (liye kaigeda).

Anelose seben kamkamna sikalailima yanuwa yaulina mena

15 1 Kilakilala lalakina uloi molosina yabo yagitai bulibuli mena.
Aneloseyao seben yo kamkamna seben sikalailima yanuwa
yaulina mena, bwaite Yaubada ana munamunai mwawamwawasina.
2 Ginauli yaboyoi yagitai kalita manna neganegana besiele gelasi,
mekanakava mayau kalapulupululuna. Yo tomone siya yamayamayalene
sikaiwe-gabaen yo nige sipwapwalou tabe kokotomone koina yo ana
numela nige kolili, yagitaili sitolo waila papalina mena yo kaba venu
esana api Yaubada iwolegili sikabi-kalatagili, 3 kabo Yaubada ana
topaisowao wali yabo siwaliyan, Mosese yo lami walili, siba, “Guyau
Yaubada Tokaiwesosi am paisowa meuloili silalaki yo sinamwanamwa,
mumugam sidudulaisosi yo yanuwa meuloili ali kin kowa, 4 Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomo meuloili simatausagiwo yo esam tabu siwaloseyan kaiwena kowa
tabu kaigedamo yanuwa meuloili silaoma koliwo sipwalou. Kaiwena am
paisowa namwanamwali sigitailiko."
5 Saugana tomone siwali imwawasi, yo manigu isae bulibuli mena
yo Nume Tabu yagitai besiele nume kaba miyagogo gamwana itasoke.
6 Yo anelose seben kamkamna seben sikalaili yo siyawatagilima
Nume Tabu gamwana mena. Kwama namwanamwasosili pigapigabuli
siluwuili, gamwagamwalili mena kali pasa gole sipan-kalatagili. 7 Kabo
yamayamayale meyawasili esopali kolili yabo gaeba gole seben iwolegili
aneloseyao seben kolili. Gaebaone kaloli mena Yaubada miyamiya yaina
ana munamunai iloyapowonli. 8 Yo Yaubada ana kaiwe yo ana wasawasa
besiele bogau, Nume Tabu iloyapowon yo nige tomo yabo sowasowana
ilusae kalona mena kanasiga tem anelose sebenne ali nuwatu siyemwaw
asili.

Aneloseyao kamkamna seben sisuwe-lobiyegili yanuwa yaulina mena

16 1 Kaina yabo yabenalan lalakina ilobimaya bulibuli mena
iwalolau aneloseyao seben kolili iba, "Kwalau, Yaubada ana
munamunai siyaele gaeba seben kaloli mena kwasuwe-lobiyegili yanuwa
yaulina mena." 2 Yo anelose bagubagunana ilau ana gaeba ikalai yo
isuwe-lobiyen bwatano mena na tomone siya yamayamayalene naenaena
ana kilakilala imiyamiya kolili yo sipwalou kokotomone koina, meuloili
baliyan naenaena kamkamnana iyawatagili kolili.
3 Anelose labuina ana gaeba isuwe-gabaen kalita mena, mwa kalita
ikwasine besiele toboiboita kwasineli yo ginauli meuloina sinunununu-
keikeile siboita sauganane koina. 4 Yo anelose yaiyonana ana gaeba
isuwe-gabaen yalubwasi yo waila doelu bunubunuwasili kolili mwa
sikwasine. 5 Yo anelose waila kali togitekalatan kainana yabenalan iba,
"Yaubada kowa tabu yo kowa sauga bagubagunana yo sauga kabona
kumiyamiya, kaba yamaisa bwaite uginauli kana dudulai yawasosi. 6 Siya
nige tonuwabui, am tomoyao yo am palopitao siunuili kwasineli sididi
koinaele amokisa maisana kwasine kuwolegili sinuma."
7 Kaina yaboyoi yabenalan ilaomaya kaba pwaoli mena iba, "O besiele,
Guyau Yaubada Tokaiwesosi am munamunai maisana kolili uginauli
idudulaisosi." 8 Anelose esopalina ana gaeba isuwe-gabaen dabwelo
koina. Yo Yaubada italam dabwelo ana kaiwe iwolena yo iwedowedoli
lalakina na tomo yoli igabuli. 9 Wedowedoline koina kamkamna lalakina
silobai kabo tomo Yaubada esana sikawa-naenae-yani. Iya ana loina
mena polowe bwaite iyawatagili iyamo tomo nige sinunuwabui, genuwali
Yaubada siwaloseyan.
10 Anelose valigigina ana gaeba isuwe-gabaen yamayamayalene
naenaena ana kaba miya wasawasana mena kabo ana kaba loina

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iboniboniyai yo tomo sibomayoi memenaliyao sikapu-kalatagili
kamkamna kaiwena. 11 Yo Yaubada bulibuli mena esana sikawa-naenae-
yani, kaiwena kamkamna yo lobalibaliyan iunuili na iyamo nige
sinunuwatui ali paisowa naenaena kaiweli na tem sinuwabui.
12 Anelose sikisina ana gaeba isuwe-gabaen waila lalakina Yupeletisi
meuloina koina. Yo wailane iguma yo ileleyan yo sowasowana dedei
pwata ali kinyao siyona silobima. 13 Yo yaluyaluwa biki yaiyona
yagitaili kali koleya besiele kwekwe, siyawatagilimaya weso lalakina
yo yamayamayalene naenaena yo palopita mwakomwakotana gamwali
mena. 14 Siya yaluyaluwa yaiyonane ginauli kaba nuwapwanopwano
sipaipaisowaili, yo silau yanuwa yaulina kali kinyao sikele-gogonagilima
na sikatububu Yaubada Tokaiwesosi ana kaliyate lalakina sisanasanai
kaleya kaiwena.
15 Guyau iwalo iba, “Kwabenali. Yagu sauga laoma besiele tokewali
ana laoma. Koinaele tem yaiya kowa kusilasilawa yo kam kaleko
ukwatububu-nonowai, kani yaliyaya kulobai yo nige sowasowana tomo
manli mena kumwalimwaline.”
16 Kabo yaluyaluwaone kin meuloili siyoga-gogonagili dedei yabo koina
kaina Ibeliu siwaloba Amagedoni koina.
17 Yo anelose sebenna ana gaeba isuwe-gabaen luwaluwali
bwagabwaga mena. Yo kaina lalakina yabo yabenalan ilaomaya kaba
miya wasawasana koina Nume Tabu kalona mena iba, “Imwawasiko.”
18 Kabo ipigabu yo itutu yo mwanikiniki kaikaiwena inuku. Iyatubu
saugana Yaubada tomo ipeili yanuwa yaulina mena yo nige sauga
yabo mwanikiniki iyayawatagili bwaine besiele kaiwena iya ibomamo
ikaiwesosi. 19 Babiloni iya yanuwa esana lalakina itaigali na taigalina
yaiyona. Yo yanuwa uloili tupwaliyao ali taon lalakili isibayanaeli.
Kamwasane koina Yaubada ana munamunai lalakisosina wain
komwana iwolena Babiloni kolili kaiwena ali lopwano inuwatu-kalatan.
20 Bwanabwana meuloili yo koya meuloili sitatagwaligwali sikwalalele.
21 Galewa patupatuna pokopokona sibekuma bulibuli mena. Kali
polowe besiele pipti kilogelam yo silobima tomo pwatali mena sitalu
kabo Yaubada esana sikawa-naenae-yani kaiwena kamkamna bwaite
ilalakisosi.

Sine ganaganawalina imiyasio yamayamayale naenaena pwatana mena

17 1 Anelose seben siya gaeba seben kali tokayale yo kalikava
yabo ilaoma koliyau iba, “Kulaoma, naga yayakenayagiwo
Yaubada ana munamunai maisana sine toganawali yawasosi koina iya
imiyamiya waila meuloili papalili mena. 2 Yanuwa yaulina mena kinyao
mekanakavao ganawali mumugana siginaginauli, kabo tomo yanuwa
yaulina wain sinuma yo siyauyaule wainne iya bwaimwana ganawali.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Kabo Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe ilaoma koliyau yalotonan, mwa
anelose ikalaiyau yalau ule bwagabwaga mena. Na sine yabo yagitai
imiyasio yamayamayale naenaena balabalagiyana pwatana mena yo
yamayamayalene kulukulunao seben na sokinao sanaulu. Na yona
meuloina koina esa uloina uloina sileleli esane Yaubada kaba sinalina.
4 Sinene kana kwama balabalagiyana yo tabe towasawasa ali kaleko kana
saba pepolo iluwui, yo yona kana pasa gole yo veku yo sise tumaliyao
pigapigabuli. Komwa gole ikabi-kalatan na kalona mena mumugana
naenaena ganawali yo samalulu ikalapowon. 5 Esa yabo silele lamwana
mena kana katai inuwapwanopwano, bwaite besiele, “Babiloni yanuwa
esana lalakina toganawali yo pwanoli meuloina yanuwa yaulina mena
sinali iya.”
6 Yo sinene yagitai Yaubada ana tomoyao yo Yeisu kana toluwewasayao
kwasineliyao kolili inuma-yauyaule siya iunuyamateli, sauganane koina
yamankulakulai mwa nige kainagu. 7 Anelose ineli koliyau iba, “Gubesi
mwa nige kainam? Sinene yamayamayale naenaenane koina imwalisae
kulukuluna seben yo sokina sanaulu yo kali katai wadawadamli yawalo-
masalan na ukwatai. 8 Yamayamayale naenaenane iya tauna kona
imiyamiya, na sauga bwaite iya nigele, na kani iyawatagilima yoi gulane
nige gunna kanasiga kalona mena yo ana laune koina kani iboita. Na siya
tomo yanuwa yaulina esaliyao Yaubada nige ileleleli yawasi bukina mena
muli mena kabo yanuwa yaulina iyamayale saugana yamayamayalene
sigitai kani nuwali iyai. 9 Tem kwasonoga yo ami nuwatu sidudulai
na ginauli bwaite wakataili. Yamayamayale kulukulunao seben siya
besiele koya seben sinene imiyasio pwatali mena. 10 Na siya tabe
besiele kin yoli seben. Yoli valigigi sibekuko yo yona kaigeda iyaelemo
iloiloina na kaigeda yoi naga ilalaoma. Tem ilaoma kani iloina sauga
kubwakubwanamo koina. 11 Yamayamayale naenaenane iya tauna kona
imiyamiya na sauga kabona iya nigele, bwaimwana iya kin yoli seben
kabo iya iyamala eitili yo ana laune koina kani iboita.
12 Soki sanaulu ugigitailine bwaimwana siya besiele tomo sanaulu
naga siyamala kin sanaulu. Na muli mena mekalikava yamayamayale
naenaenane siloina toyawa ali sauga loinane kubwakubwana nige
imamamalawe. 13 Kin sanaulune ali nuwatu sipei kaigedai, kabo ali loina
yo ali kaiwe siwolena-gogon yamayamayale naenaenane koina. 14 Kabo
mekalikava lami sikaleya. Na lami me ana bodao, siya igitesipwaili yo
kana tomeliwo kani sikaiwe-gabaegili. Kaiwena lami iya guyauwo ali
Guyau yo kinyao ali Kin.”
15 Yo anelose iwaloyoi koliyau iba, “Wailane ugitai, sinene pwatana
mena imiyasio, siya kaina uloina uloina, yanuwa uloina uloina yo
kwapi uloina uloina. 16 Yo sokine sanaulu mekalikava yamayamayale
naenaenane ugigitailine kani toganawaline sikalomagigilan. Yo kani

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sisibayanae ana gogo sikwayaili na toganawaline kani mekowakowana.
Kabo muli mena yona meuloina yo bulumana sikanwoli, yo mayau
mena sigabu iwedoli. 17 Yo Yaubada kin meuloina sanaulu iyanuwapeili,
yo sipaisowai besiele ana nuwatune, ali nuwatu besiele yo kali loina
iwolena yamayamayale naenaenane kanasiga Yaubada ana walo iyamala
yawasosi. 18 Kabo sinene ugigitaine, iya bwaimwana yanuwa esana
lalakina, yanuwanane iloiloinayan yanuwa yaulina kana kinyao meuloili
kolili."

Yaubada yanuwa esana lalakina Babiloni ikelegwaligwali

18 1 Yo anelosene ana walo iyemwawasi, na yaboyoi yagitai
bulibuli mena ilobima. Loina kaikaiwena imiyamiya koina,
yo ana wasawasa mayalena mena yanuwa yaulina meuloina imayale.
2 Na iyoga kainana lalakina mena iba, "Babiloni yanuwa esana lalakina
itata-gwaligwaliko, itata-gwaligwaliko. Yanuwa ibubuko yo iyamala
yaluyaluwa biki ali yanuwa, yo man naenaeli siya bowa kali tokekan
sievaeva-keikeile ali kaba towa. 3 Kaiwena Babiloni ana ganawali
yo mumugana besiele wain kaikaiwena tomo meuloili iyanumali yo
isibayanaeli. Yanuwa yaulina kana kinyao mekanakavao ganawali
mumugana siginauli yo sinene sauga meuloina nuwanuwanamo gogo
wasawasana kabo ginauli meuloili igimwalaili mwa towasawasa lalakili
meuloili siwasawasa yawasosi mane simasuliyan sinene ana gimwala
kalakalabili koina."
4 Kaina yabo yabenalan yoi ilobimaya bulibuli mena iba, "Komiu
yagu tomoyao yanuwane bwaimwana kwalogabaen. Kisi ana kamwasa
yauyaulena iyakawamiu yo maisana naenaena ilaowa kolimiu, 5 kaiwena
ana pwanoli koyana iyasae isae bulibuli mena itupa, yo ana pwanoline
Yaubada inuwatu-kalatan, koinaele kani iyamaisa. 6 Tokaleyayao komiu,
mumugane tomo kolili iginaulilikо kwayamaisa koina besiele. Tawae
iginaulili maisana kwaolena melabui, iya wain kaikaiwena iwolena
tomo sinuma, mwa tabe maisana wain kaikaiwe molosina kwasuwai
yo kwaolena inuma. 7 Iya ibomamo esana ipei-seyan, yo kaba miya
namwanamwana koina imiya. Koinaele maisana kwayakamkamna
molosi ivalam na ikatai. Kaiwena iba, 'Yau kuin yamiyasio yagu kaba
miya wasawasana mena, yau nige kwabukwabuli besi, yo nige sauga
yabo yavavalam koyasili besiele kwabukwabuli mumugali.' 8 Bwaine
iya kaiwena kani kaliyate yabo koina kabo kamkamna meuloili ilobaili,
besiele tabe kasiebwa, valam koyasili yo guliyam lalakina. Yo Guyau
Yaubada Tokaiwesosi sinene kani iyatalayan yo iyamaisa kabo igabu
mayau mena.
9 Saugana yanuwa yaulina kana kinyao, siya tauna kona mekanakavao
simiyamiya kaba miya wasawasana mena yo siganaganawali, ana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wedoline bogauna sigitai kani sivalam siyayau yo sivalam koyasili.
10 Simatausi yo sitolo-suwala kali mwayaga iyai kaiwena kisi siya tabe
besiele, koinaele siba, “Oo, inae. Oo, inae. Babiloni yanuwa esana
lalakina yo kaikaiwena, sauga kubwakubwa molosina koina maisam
kulobai.”
11 Towasawasao yanuwa yaulina mena Babiloni sabina sivalam koyasili
kaiwena ali gogo wasawasali nige tomo yabo kani igigimwalaili. 12 Kabo
ali wasawasane bwaimwana gole, siliba, veku kali koleya namwanamwali
yo sise tumaliyao pigapigabuli, kaleko namwanamwaliyao kali saba
pepolo, silika yo kaleko balabalagiyali, mayau bwalabwalaili, dona, gai,
kopa, aeyan yo veku sapusapuli pigapigabuli, 13 kan kaba yabwalaili
tupwaliyao besiele yabo esana sinamon, yo kaba gabu bwalabwalaili
tupwaliyao besiele mula yo olibanuma,[i] olibe olo yo wain kaba numa,
witi yo pwalawa, bulumakau, sipi, osi, waga niuniuli yo topaisowa
panpanili, yo tomo meyawasili sigimwala-yagili besiele siya ginauli
bwagabwaga. 14 Towasawasao kani siwalolau koina siba, ‘Wasawasa
gogoliyao kaiweli kunuwanuwatuwa, sikwalaleleko yo silogabaegiwo,
nige sowasowana kulobaiyoili.’ 15 Kabo towasawasaone, siya tauna kona
gogone sigimwala-yagili sinene koina yo ali mane lalakina silobai,
kani simatausi yo sitolo-suwala kali mwayaga iyai kisi kamkamnane
ipanaisima ikele-kaigedaili. Yo kani sivalam koyasili, 16 yo siba, ‘Oo,
inae. Oo, inae. Babiloni yanuwa esana lalakina, tauna kona kana
namwanamwa kaleko kana saba pepolo yo balabalagiyana kuluwui, yo
yom kana pasa gole, veku wasawasali, yo sise tumaliyao pigapigabuli.
17 Yo sauga kubwakubwana koina maisam iyawatagili yo am wasawasa
gogoliyao sikwalaleleko.’
Yo tokabi-waga meuloili me ali kilakaiwo yo tomwalisaewo yo ali
mane ana kaba laoma kalita paisowana koina kani sitolo-suwala molosi,
18 ana wedoline bogauna sigitai yo siyoga kainali lalakina mena siba,
“Tauna kona nige yanuwa Babiloni kana koleya besiele na kabona tawae
iyai?” 19 Kabo kau sikalaili yo itoli mena sipeili na sivalam koyasili
kainali lalakina mena siba, “Oo, inae. Oo, inae. Babiloni yanuwa esana
lalakina, tokabi-waga meuloili ali wasawasa kaba lobainaele kowa. Na
sauga kubwakubwa molosina koina am wasawasa meuloina ikwalalele
yawasosi.
20 Komiu tomiya bulibuli mena, kwayaliyaya. Komiu Yaubada ana
tomoyao, apositoloyao yo palopitao mekamikavao kwayaliyaya, kaiwena
kamkamnane Babiloni iginauli kolimiu maisana Yaubada iyamaisa-
yapileyoiyako koina.”

---

i 18:13 Mula yo olibanuma siya olo siebwelili yo siyamala olo kaba gabu bwalabwalaili (inisensi). Kaina Dimdim esaliyao ‘Myrrh’ yo ‘Frankincense.’

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Kabo anelose kaikaiwena yabo veku lalakina ikalai igabae-lobiyen
kalita mena yo iba, “Babiloni, yanuwa esana lalakina, kani sigabae-
lobiyegiwo besiele bwaite vekune yo tomo nige sowasowana sigitaiyoiwo.
22 Tabe nige kaba venu ipapagan besiele api, igo, bwagigi, gwelulu kani
nige simamayaleyoi koliwo. Yo siya topaisowao uloi uloi kolili kani nige
simimiya yoi luwamiu mena. Besiele tabe loliga paisowana daguguliyao
nige sowasowana sibenalan yoi koliwo. 23 Mayale nige sowasowana
silala yoi koliwo, yo tokasole tatao mekanakava kana kawakawalulu
ali yaliyaya yo ali talawauwau nige tabe tomo sibebenalanyoi koliwo.
Maisam kana koleya bwaimwa besiele kaiwena tauna kona am
towasawasao esali siyalalaki yanuwa yaulina mena yo am kukula koina
tomo meuloili yanuwa yaulina mena kumwakotayagili. 24 Yaubada
iyamaisao kaiwena ana palopitao yo ana tomoyao kuunuyamateli,
totapwalolo meuloili yanuwa yaulina mena ali kamkamna maisana
ilaowa koliwo.”

Bulibuli kana tomiya Yaubada siwaloseyan

19 1 Muli mena boda lalakina kainali yabenalan bulibuli mena
siba, “Aleluiya, Yaubada tawaloseyan. Lebo, wasawasa yo kaiwe
imiyayai ala Yaubada koina. 2 Kaiwena ana loina meuloina yawasosi
sidudulai. Yaubada sine toganawali yawasosi iyokoiyan yo iyamaisa,
kaiwena ana ganawali mena yanuwa yaulina isibayanae yo Yaubada
ana topaisowao iunuyamateli. Mwa maisana iyapileyoi koina.” 3 Kabo
labuina yoi siyoga siba, “Aleluiya, Yaubada tatobalan. Babiloni iwedoli yo
bogauna ikinkin sauga meuloina.”
4 Kabo tautaubalao lalakili yoli tuwenti powa mekalikavao
yamayamayale esopali sitalu-miyasio sipwalou Yaubada koina, iya
imiyasio kaba miya wasawasana mena. Mwa siyoga siba, “O, besiele.
Aleluiya, Yaubada tatobalan.”
5 Yo kaina yaboyoi yabenalan ilaoma kaba miya wasawasana mena iba,
“Komiu Yaubada ana topaisowa meuloimiu, komiu esamiyao kikiuli yo
komiu esamiyao lalakili, ala Yaubada kwayakasisiyan yo kwawaloseyan.”
6 Kabo boda lalakisosina kainali yabenalan besiele yalubwasi daguguna
yo tutu daguguna siba, “Aleluiya, Yaubada tatobalan. Kaiwena ala
Yaubada iya Tokaiwesosi, iya Toloina. 7 Nuwala siyaliyaya yo Yaubada
tawaloseyan. Kaiwena lami ana sauga kasole kana sauga ilaoma-oliko
yo kana kawakawalulu ikatububunanako ana kasolene kaiwena. 8 Yo
Yaubada kaleko mayamayalena yo pigapigabuna iwolena sinene koina
yo iluwui.” (Kaleko mayamayalenane kana katai besiele Yaubada ana
tomoyao ali paisowa dudulaina.)
9 Mwa anelose iwalo koliyau iba, “Kuleleli bwaite besiele. Siya Yaubada
iyoganli yo silusae lami ana kasole soina koina Yaubada iwalo-muloloili.”

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mwa ietulanyoi iba, “Walone siya wasa yawasosi ilaomaya Yaubada
koina.” 10 Sauganane iwalo bwaine besiele mwa yatalu-miyasio kaena
yaulina mena yakato yapwalou koina. Na iwaloma koliyau iba, “Nigele,
yau topaisowamo, yau besiele kowa yo kamkavao am tali tomeliwo siya
Yeisu wasana siyawayawasayan. Kutapwaloloya Yaubada koina. Kaiwena
yaina yawasosi na palopitao sipalopisai nuwanuwali Yeisu wasana
siyawasayan.”

Tomo yabo imwalisae osi mayamayalena pwatana mena

11 Yo yagitai bulibuli gamwana isoke yo osi mayamayalena
iyawatagilima. Na tomone iya imwalisae osine pwatana mena esana
siba Todudulai yawasosi yo Towalo yawasosi. Tem tomo iyatalayagili o
ikaleyaili iya ana paisowa dudulaina. 12 Manna besiele mayau wedolina
memenana yo pwaopwaom sibaibaiwa simiyamiya kulukuluna mena, na
esa yabo silele yona mena esane nige tomo yabo ikakatai iya ibomamo
ikatai. 13 Kana kwama malamalawena iluwui yo kwasine koina siyabuta
yo esana bwaite besiele ‘Yaubada ana Walo.’ 14 Tokaleya bulibuli mena
siyamuli-kusuli siya kaleko mayamayalena yo namwanamwasosili
silikwali yo simwalisae osi mayamayaleli pwatali mena. 15 Yo kaleya
kelepana matamatagena iyawatagilima gamwana mena mwa koina
ikaleya yo yanuwa meuloili simatausi kaiwena me ana loina kaikaiwena
iloinayagili. Iya oine kanna itam-lobiyen kaba tamtam mena yo oinene
masina iya besiele Yaubada Tokaiwe ana munamunai lalakina. 16 Kana
kwamane koina yo piyana mena esa yabo silele esana bwaite besiele,
‘kinyao ali kin yo guyauwo ali guyau.’
17 Yo anelose yaboyoi yagitai itotolo dabwelo pwatana mena yo iyogalau
man meuloili siya sievaeva-keikeile kolili, kainana lalakina mena iba,
“Kwalaoma, yo kwamiya-gogo Yaubada ana soi lalakina kaiwena. 18 Kabo
buluma wakekan bwaine kinyao, tokaleyayao, tomo kaikaiweli, osi yo
osi kali tomwalisae yo tomo meuloili yo siya esali lalakina yo siya esali
kikiuna yo tabe topaisowa panpanna bulumaliyao.”
19 Mwa yamayamayale naenaena yo yanuwa yaulina kana kinyao
mekalikavao ali tokaleyayao yagitaili silogogo na yakato tem sikaleya
iya imwalisae osi pwatana mena me ana tokaleyayao kolili. 20 Kabo
yamayamayale naenaena mekanakava palopita mwakomwakotana sikabi-
kalatagili yo sipanili. Yo palopita mwakomwakotanane tauna kona ginauli
kaba nuwapwanopwano ipaisowaili yamayamayalene kaiwena, yo koina
tomo sibaibaiwa imwakotayagili siya tauna koina yamayamayalene kana
kilakilala kolili yo sipwalou ana kokotomo koina. Mwa yamayamayalene
mekanakava palopita mwakomwakotanane meyawayawasili sigabae-
lobiyegili mayau yo veku salepa wedowedolili koina. 21 Mwa iya imwalisae
osi pwatana mena ali tokaleyayao iunuyamateli kaleya kelepana

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyawatagilima gamwana mena kabo man sievaeva meuloili silaoma
bulumaliyao kolili sikekan kanasiga diyaliyao sisu.

Seitani sipan-kalatan bolime wan tausan

20 [1]Kabo anelose yabo yagitai ilolobima bulibuli mena gulane
nige gunna kanasigamo kana ki ikabi-kalatan yo sen lalakina
mekanakava ikalai. [2]Kabo ilobi weso lalakina ikabi-kalatan, na wesone iya
beyabeyana esana siba Diabolo o Seitani, ipan-kalatan sauga kana mamalawe
besiele bolime wan tausan. [3]Yo igabae-lobiyen gulane nige gunna kanasigamo
koina yo ikausi ikokalatan yo imiyamiya bolime wan tausan na tabu dedei
meuloina tomonliyao imwamwakota-yagili, bolime wan tausan imwawasi
mulina mena kabo silivasi na iyamo ana sauga nige imamamalawe.
[4]Kabo kaba miya wasawasali tupwaliyao yagitaili. Tomone siya Yeisu
wasana yo Yaubada ana walo siguguyeyan na siunuili tabe yaluyaluwali
yagitaili. Siya nige sauga yabo yamayamayale naenaenane mekanakava
kokotomo yo ali kilakilala imiyamiya lamwali mena o nimali mena.
Boita mena sitoloyoi yo simiyasio kaba miya wasawasaline pwatali mena
kaiwena Yaubada kaiwe iwolegili na siloina. Kabo mekalikava Keliso
siloina bolime wan tausan. [5]Bwaite toboita ali toloyoi bagubagunana. Na
toboita tupwaliyao siya nige sitotolo sauganane koina, kanasiga bolime
wan tausan imwawasi kabo sitoloyoi. [6]Na siya toboitane sitolo baguna
Yaubada ikabi-yaliyaya-yagili yo imuloloili. Siya boita labuina ana kaiwe
nige silolobai na paisowa yakayakasisina sipaipaisowai Yaubada yo Yeisu
kaiweli. Mwa siya mekalikava Keliso siloina bolime wan tausan.

Seitani sigabae-lobiyen mayau wedowedolina kalona mena

[7]Bolime wan tausan imwawasi yo gula nige gunna kanasigamo sisoke
yo Seitani livasi ilobai, [8]kabo iyawatagili ilau yanuwa yaulina dedeina
esopali kolili yo tomo meuloili siya Gogi yo Megogi imwakotayagili mwa
ikele-gogonagili kaleya kaiwena kali baibaiwa besiele dekawa. [9]Mwa
Seitani me ana tokaleyayao yanuwa yaulina siutulikwai silau Yaubada
ana tomoyao ali kaba logogo yanuwana sitolo-takikilan yanuwanane
imulolo lalakina koina. Na mayau wedowedolina ibeku-lobima bulibuli
mena igabu-wolili. [10]Kabo Seitani iya tomo kali tomwakota sigabae-
lobiyen mayau yo veku salepa wedowedolili kalona mena bwaimwana
koina beyabeyana yamayamayale naenaena mekanakava palopita
mwakomwakotana sigabae-lobiyegili simiyamiya. Siya mekalikava
Seitani boniyai yo kaliyate kamkamna kani nige ilolotom silobai.

Yatala mwawamwawasina

[11]Kabo Yaubada yagitai imiyasio ana kaba miya lalakina yo
mayamayalena pwatana mena. Yo manna mena yanuwa yaulina yo

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bulibuli sikwalalele nige tabe tagigitaiyoili. 12 Kabo toboita yagitaili, siya
tauna kona yanuwa yaulina mena esaliyao lalakili yo siya tabe esaliyao
kikiuli sitolo ana kaba miya wasawasana manna mena. Yo aneloseyao
buki sikalaili yo sikalali. Yo buki yabo sikala iya bukine yawasila kana
buki. Kabo Yaubada toboita iyatalayagili yo ibenalilau bukine ana walo-
masala koina gubesi ali paisowa. 13 Yo siya siboita kalita mena yo tabe
siya simiyamiya Edesi koina yo silogogo silau sitolo yatala kaiwena kabo
kaigeda kaigeda Yaubada iyatalayan mumugana ana lau koina. 14 Mwa
Yaubada boita yo Edesi igabae-lobiyegili mayau wedowedolina kalona
mena mayaune iya boita labuina. 15 Tem tomo yabo nige esana silolobai
yawasi kana buki mena iya sigabae-lobiyen mayau wedowedolina kalona
mena.

Yelusalema Waluwaluna

21 1 Kabo bulibuli waluwaluna yo yanuwa yaulina waluwaluna
yagitaili. Na bulibuli beyabeyana yo yanuwa yaulina beyabeyana
sikwalalele yo besiele tabe kalita. 2 Yanuwa tabu waluwaluna Yelusalema
yagitai ilolobima bulibuli mena Yaubada koina. Yanuwane bwaite iya
tokasole sinena kasole kwamana iluwui, yo ikatububuko na mekanakava
kana kawakawalulu sikasole. 3 Kabo kaina lalakina yabo yabenalan
ilobimaya kaba miya wasawasana koina iba, “Kwabenali, bwaite
sauga Yaubada ana kaba miya iyaele tomo luwali mena. Iya imiyamiya
mekalikava yo iya ali Yaubada. Siya tabe besiele ana tomoyao. 4 Yo
matalilоli meuloina kani isauli. Boita tabe nigele, valam yo kamkamna
nigele, kaiwena ginauli beyabeyaliyao simwawasiko.”
5 Na iya imiyamiya kaba miya wasawasana mena iba, “Ginauli meuloili
yagiginauliliwa yalowaluiyoili.” Tabe iwaloyoi iba, “Walo bwaite kulele-
lobiyegili kaiwena siya walo yawasosi yo sowasowana tomo simeliyagili.”
6 Yo iwaloma koliyau iba, “Imwawasi. Yau Alepa yo Omega, yau kaba
yatubu yo kaba emwawasi. Siya galogaloli simagu yatalamwagili waila
doelu bunubunuwasina koina sinuma nige maisana bwaimwana yawasi
kana waila. 7 Siya sikalakisiye yo polowe meuloina sikaiwe-gabaegili
kabo namwanamwa meuloina yatalamwan kolili, na yau ali Yaubada yo
siya besiele natuguwao. 8 Siya sinuwa-labulabui yo siya nige simemeli, yo
siya mwalimwaline mumugana siginaginauli, tounuyamate, toganawali,
tokukula, kokotomo kana topwalou, yo tomwakota meuloili kani silau
mayau yo veku salepa wedowedolina koina. Iya bwaimwana boita
labuina.”
9 Anelose seben gaeba seben sikalaili yo kamkamna mwawamwawasili
siloyapowonli kabo kalikava yabo ilaoma koliyau iba, “Kulaoma yo
tokawakawalulu sinena iya lami wainena yayakenayagiwo.” 10 Yo
Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe ilaoma koliyau yo anelose ikalaiyau yalau

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koya malamalawena pwatana mena. Kabo yanuwa tabu Yelusalema
iyakenayagau ilolobima bulibuli mena Yaubada koina. 11 Yanuwane
ipigapigabu, Yaubada ana wasawasa mayalena ilalakisosi besiele veku
maisana lalakisosina esana diyespa yo ikata besiele gelasi. 12 Kana gana
ilalaki yo isae yo kana gamwa meuloina tuwelo na anelose tuwelo siya
togitekalatan gamwa. Yo Isileli susu tuwelo, susu kaigeda kaigeda esana
silele gamwa kaigeda kaigeda koina, gamwa kaigeda susu esana kaigeda.
13 Yo tete bolime kana gana kana gamwa yaiyona yo tete yavana yaiyona
yo tete yalasi yaiyona yo tete bomatu yaiyona. 14 Yanuwane kana gana
koina veku kaikaiweliyao tuwelo sipeili, kabo lami ana tobenaliyao
tuwelo esali veku tuwelo papalili mena sileleli.
15 Yo anelosene koliyau iwalowalomawa ana kaba liye gole nimana mena
na yanuwane meuloina koina iliyei yo tabe gamwaliyao yo kali gana.
16 Yanuwa kana sae tu tausan kilomita yo kana magaga tu tausan kilomita
yo kana mamalawe tu tausan kilomita, meuloili kali liyene kaigedana.
17 Tabe anelosene yanuwane kana gana iliyei kana balubalu besiele
andeledi poti powa (144) kiubita. Na kiubita bwaimwana besiele tomo
nimana kaigeda kana mamalawe. 18 Veku diyespa sikalai koina yanuwane
kana gana siginauli yo yanuwane iyamala gole yawasosi, yo ipigapigabu
besiele gelasi. 19 Veku maisaliyao lalakili kolili yanuwane kana wauwau
koina siginauli kana pasa. Bagubagunana diyespa, labuina sapaiya,
yaiyonana ageiti, esopalina veku kalakalawana emelodi. 20 Valigigina
(5) veku onikisi, sikisina (6) kaneliyan, yo sebenna (7) kalisoliti, eitina
(8) belili, naena (9) veku topasi, sanauluna (10) kalasedoni, lebenna (11)
dasinta, tuwelona (12) ametisi. 21 Gamwa kana gulu kali baibaiwa tuwelo
yo sise tumaliyao lalakili kali baibaiwa tuwelo kabo sisene tumaliyaone
sikalaili gulu kaigeda kaigeda kolili siginaulili, na yanuwane kana
kamwasa siginauli gole yawasosi koina yo ikata besiele gelasi.
22 Nige nume tabu yabo yagigitai yanuwane kalona mena kaiwena
nume tabunaele mwa Yaubada Tokaiwesosi yo lami. 23 Yanuwane koina
nige dabwelo yo waikena mayaleli kaiwena Yaubada ana wasawasa
pigapigabuna yanuwane imayale-takikilan yo mayalene yaina
bwaimwana iya lamine. 24 Yanuwane mayalena koina tomo dedei meuloili
kolili silokeikeile yo siya esaliyao silalaki yanuwa yaulina mena kani
ali wasawasa sikalailima siwolena yanuwane koina. 25 Sauga meuloina
gamwane sokesokeli yo nige boniboniyai yanuwanane koina. 26 Yanuwa
meuloili ali wasawasa saesaeliyao kani sikalailima yanuwane koina.
27 Nige sowasowana ginauli naenaena o siya mumugana naenaena
siginaginauli silusae yanuwane koina, bwaimwanamo siya esaliyao
sileleli yawasi bukina koina, iya lami ana buki.

22 1 Yo anelose yalubwasi iyakenayagau iya yawasi wailana,
manna inega yo ikata besiele gelasi, ididi-lobimawaya Yaubada

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo lami ali kaba miya wasawasana mena, 2 yo ididi-lobiyoi yanuwane
kana kamwasa lalakina luwaluwalina mena. Yo wailane papali labui
koina yawasila kana mayau koina itotolo iya waikena kaigeda kaigeda
iuweuwe, yo bolime kaigeda kalona mena ana uwe metuwelo yo mayaune
liguna tomo dedei meuloina koina simiyamiya iya kaba woisili.
3 Yo ginauli naenaeli Yaubada isikotanagili nige dedeine bwaine koina
simiyamiya, bwaimwanamo Yaubada yo lami ali kaba miya wasawasana
imiyamiya yanuwane kalona mena, yo Yaubada ana topaisowao
sitapwatapwalolo. 4 Yaubada kana koleya kani sigitai yo esana imiyamiya
lamwali mena. 5 Nige boniyai yo nige mayale besiele tabe nige dabwelo
kabo ali mayale ele bwaimwana iya Guyau Yaubada kabo siya ana
topaisowao kani siloiloina yo kani nige ilolotom.

Yeisu ana pileyoima

6 Kabo anelosene iwaloma koliyau iba, “Walo bwaite walo yawasosi
sowasowana tomo simeliyan, yo Guyau Yaubada yaluyaluwana
iwolegili palopitao kolili ana walo siyawasayan, na yau iyawasayau ana
paisowa wasana yawalowen kolimiu sauga kikiunamo kabo tawae kani
iyawatagili.”
7 Mwa Guyau Yeisu iba, “Kwabenali. Sauga kikiunamo yapileyoima.
Kabo siya Yaubada ana palopisai buki bwaite kalona siyasili yo sikatai-
yadudulai siya kani Yaubada iwalo-muloloili.”
8 Yau Yoni ginauli bwaite yagitaili yo walone yabenalagili. Na saugana
ginauliline yabenalagili yo yagitaili imwawasi yabeku anelose kaena
mena iya ginauline iyakenayagau yakato yapwalou koina. 9 Mwa iwaloma
koliyau iba, “Nigele. Yau topaisowa besiele kowa yo kamkavao am
tali palopitao yo tomo meuloili siya buki bwaite ana walo sibenalan
simeliyan. Yaubada koina kupwalou.”
10 Yo iwaloyoi koliyau iba, “Palopisai kana buki bwaitete kulelelelene
tabu kuwawadam kaiwena sauga ikubwaoliko. 11 Mwa koinaele tem
yaiya pwanoli mumugana iginaginauli ee kwapeiyawa iginauli, na yaiya
tem mumugana dudulaina iginaginauli iya mumugana ikapwa Yaubada
manna mena.”
12 Guyau Yeisu iba, “Kwabenali. Sauga kikiunamo yapileyoima maisamiu
yakalailima. Kaigeda kaigeda maisana ilobai besiele ana paisowa koina.
13 Yau Alepa yo Omega, kaba yatubu yo kaba emwawasi, yabaguna yo
yamuliye. 14 Siya kali kwama sideulili, Yaubada kani iwalo-muloloili, siya
sowasowana yawasi mayauna uwena sikan. Yo tabe sowasowali silusae
gamwane koina yo silau yanuwa wasawasana koina. 15 Na siya yanuwane
gana mulina mena bwaimwana siya tobalau, tokukula, tounuyamate,
kokotomo kana topwalou, tomwakota yo siya meuloili siyaliyaya ginauli
naenaeli kaiweli. 16 Yau Yeisu yagu anelose yayawasa ilobiwako na

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

walone bwaite iwalomasalan kolimiu toekalesiyayao. Yau Deibida ana susu yo malala utuna (kubwana).”

17 Yaluyaluwa Tabuna mekanakava lami kana kawakawalulu siba, “Yeisu kulaoma.” Analiyao komiu buki bwaitete kwayasili yo kwanuwabui yo kwameliyan kwaba, “Yeisu kulaoma.” Na tem yaiya luwamiu mena waila galogalona imagu na nuwanuwana waila inuma kwawalo ilaoma na yawasi wailana inuma wailane nige maisana.

Walo ana kaba mwawasi

18 Analiyao komiu buki bwaitete ana walo-masala kwabenalanako kami yanuwapei bwaite besiele. Tem tomo yabo buki bwaitete ana walo ietulani, kabo Yaubada kani iyakamkamnali kaiwena kamkamnane bukine bwaite koina iwalo-masalagiliko. 19 Na tem yabo buki bwaitete ana walo-masala tupwana ikelegabaen iboma ana nuwatu mena Yaubada kani nige itatalam yawasi kana mayau uwena koina ikekekan yo nige sowasowana ilusae yanuwane wasawasana koina, bukine bwaite koina iwalo-masalanako. 20 Yeisu iya walo-masala bwaite ikawa-namwanamwa-yani iba, “Yawasosi, sauga kikiunamo yapileyoima.” O, besiele, Guyau Yeisu kulaoma. 21 Guyau Yeisu ana katekamkamna imiyayai komiu Yaubada ana tomoyao kolimiu. O besiele.

The New Testament in Tubetube of Papua New Guinea; 1st ed. 2003; web version, © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.